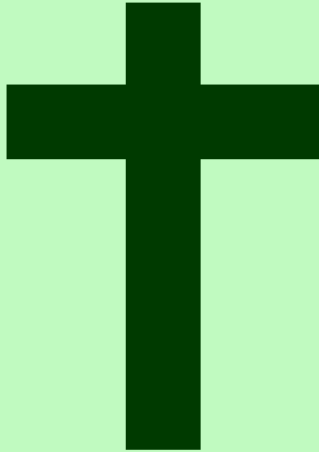

Dios Chani

New Testament in Chácobo (BL:cao:Chácobo)

Dios Chani

New Testament in Chácobo (BL:cao:Chácobo)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chácobo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chácobo [cao], Bolivia

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chácobo

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
137aab31-418b-5455-a1a5-99b889cb7cfc

Contents

San Mateo	1
San Marcos	66
San Lucas	108
San Juan	177
Los Hechos	226
Romanos	286
1 Corintios	312
2 Corintios	337
Gálatas	355
Efesios	364
Filipenses	373
Colosenses	379
1 Tesalonicenses	385
2 Tesalonicenses	390
1 Timoteo	393
2 Timoteo	400
Tito	405
Filemón	408
Hebreos	410
Santiago	431
1 San Pedro	437
2 San Pedro	444
1 San Juan	448
2 San Juan	454
3 San Juan	455
San Judas	456
Apocalipsis	458

El Santo Evangelio Según San Mateo

Jesu naborëquëbo

Lucas 3.23-38

¹ Jabi chama David yamabo, Abraham yamabo, tihi caba चाहितaxocobo Jesucristo iniquë. Jabi Jesucristo naborëquëbo janë bo tëquë tsi xo naa.

² Abraham baquë Isaac iniquë.

Isaac baquë Jacob iniquë.

Jatsi doce ca baquë bo Jacob yamabá jayanicuë. Jacob jariapari baquë Judá iniquë.

³ Jatsi dos ca baquë bo, naa Fares, Zara, tihi cabo Judá jayanicuë. Jato jahëhua, Tamar ini quiha.

Jatsi Fares baquë Esrom iniquë.

Esrom baquë Aram iniquë.

⁴ Aram baquë Aminadab iniquë.

Aminadab baquë Naasón iniquë.

Naasón baquë Salmón iniquë.

⁵ Salmón baquë Booz iniquë. Jasca, jahuë jahëhua Rahab ini quiha.

Jatsi Booz baquë Obed iniquë. Jasca, jahuë jahëhua Rut ini quiha.

Jatsi Obed baquë Isaí iniquë.

⁶ Isaí baquë David iniquë, naa chama-chamaria inish cato.

David baquë Salomón iniquë. Urías i-ipaonish ca ahui jahuë jahëhua ini quiha.

⁷ Salomón baquë Roboam iniquë.

Roboam baquë Abías iniquë.

Abías baquë Asa iniquë.

⁸ Asa baquë Josafat iniquë.

Josafat baquë Joram iniquë.

Joram baquë Uzías iniquë.

⁹ Uzías baquë Jotam iniquë.

Jotam baquë Acáz iniquë.

Acáz baquë Ezequías iniquë.

¹⁰ Ezequías baquë Manasés iniquë.

Manasés baquë Amón iniquë.

Amón baquë Josías iniquë.

¹¹ Jeconías, jahuë noma bo, tihi cabo Josías saihuaniquë. Naatiyá tsi Babilonia mai qui Israel ca nohiria bohacanicuë.

¹² Jaquirëquë Salatiel Jeconías saihuaniquë.

Jatsi Salatiel baquë Zorobabel iniquë.

¹³ Zorobabel baquë Abiud iniquë.

Abiud baquë Eliaquim iniquë.

Eliaquim baquë Azor iniquë.

¹⁴ Azor baquë Sadoc iniquë.

Sadoc baquë Aquim iniquë.

Aquim baquë Eliud iniquë.

¹⁵ Eliud baquë Eleazar iniquë.

Eleazar baquë Matán iniquë.

Matán baquë Jacob iniquë.

¹⁶ Jacob baquë José iniquë, naa María bënë. Jabi Jesu, naa Cristo icanai ca María comaniquë.

¹⁷ Jabi Abraham bësotiyá quirëquë catorce ca naborëquëbo iniquë. Jatsi chama David yamabo bësoniquë. Jaquirëquë catorce ca naborëquëbo huëtsa bo iniquë. Jatsi Babilonia mai qui Israël cabo bohacanicuë. Jaquirëquë catorce ca naborëquëbo huëtsa bo iniquë. Jatsi Jesu coniquë.

Jesu conina

Lucas 2.1-7

¹⁸ Nëca tsi quiha Jesucristo conina ra. Jabi bënë bipaima jahuë jahëhua María iniquë. Jahuë bënë ti ca José ini quiha. Jama, bënë binox pari tsi quiha María tohoyanicuë Espiritu Santó no. ¹⁹ Jatsi quiha José, naa jahuë bënë ti cató María bicasyamaniquë, joni shinajixëni ca ja ini quëshpi na. Jasca, nohiria bësojo xo tsi bëro tsi María ja niacasyamani quiha, bërabihuacasyamaquí na. ²⁰ Jaha tsi jahuë ahui ti ca niahai ca ja shina-shinanicuë. Shinajano tsi quiha ja qui jisiquinicuë Iboba ángel, ja namahai cató no. Jisiquihax José qui ja chaniniquë:

—Jisa José, David yamaba chahitaxocobá. Mi ahui ti ca María biti raquëyamahuë. Espiritu Santó tsi ja tohoyamëquë. ²¹ Baquë comaxëhi quiha. Ja coquë tsi Jesu ja janëhacaxëti xo, jato jocha quima nohiria bo ja xabahamaxëhai quëshpi na. ²² Nëcapi-jayamëquë Iboba Chani jatihua-hacano iquish na, naa jahuë Chani yoanish cató quënëni. ²³ Jabi ja quënëni ca tsi xo naa:

“Tohoyaxëhi quiha yoxajahini.

Tohoyaxo tsi baquë comaxëhi quiha.

Comaxo tsi Emanuel ja janëhacaxëti xo”

—nëa tsi quiha José qui ángel nëcaniquë. Noba jói tsi “No bëta xo Dios” ii quiha jahuë janë.

²⁴ Bësoxo tsi quiha María José biniquë jahuë ahui iti, naa angél yoani jascaria. Bixo tsi jahuë xobo qui ja bënëquë racati. ²⁵ Jabi jahuë ahui ya ja jobonayamani quiha jariapari jahuë baquë conox pari no. Baquë coquë tsi quiha Jesu José janënicuë.

2

Joni tiisi bo jonina Jesu jixëna

¹ Belén tsi quiha Jesu coniquë, naa jodioba maí no. Toa mai rey Herodés yonani quiha. Toatiyá tsi quiha Jerusalén qui tres ca tiisi ca joni bo cahënicuë. Nëama, naa oriente ax ja bëcani quiha. ² Cahëhax,

—¿Jahuënia ni jodioba chama-chamaria, naa cobëna cato? Jahuë huishti no jisyamëquë noba mai xo na. Ja iqui tsi ja qui arahi no joquë ra —i nohiria qui naa tres ca tiisi ca joni bo niquë.

³ Jatsi quiha shina-huëjënatsi chama Herodes niquë nicahax na. Shina-huëjënicuë Jerusalén ca nohiria ri. ⁴ Jatsi jodioba arati iboba chama bo, Dios papi cahëxëni cabo, tih cabo Herodés quënënicuë. Quënaxo tsi jato ja nicaniquë:

—¿Jahuënia tsi coxëhi ni mato Cristo, naa mato Xabahamati Ibo ra? — iquiina.

⁵ Jatsi quiha ja quëbicaniquë:

—Jodioba maí tsi, naa Belén yacatá tsi ja coti xo. Tocani quiha Dios Chani yoanish cato, naa ja quënëni cató no:

⁶ “Jisa Belén ca nohiria bá.

Jodioba maí tsi huëstima tsi xo toa mato oquë ca yaca huëtsa bo.

Jama, oquëhuahacaxëhi quiha mato yaca ri.

Belén tsi coxëhi quiha chama-chamaria.

Noho Israel ca nohiria bo ó bëscoxëhi quiha”

ii quiha ja quënëninina —i Herodes qui jaca niquë.

⁷ Jatsi quiha johax ca tiisicanaibo qui chani Herodés raaniquë ja qui ja bëcano iquish na. Jamë jato bëta ja chanicasni quiha. Ja bëcaquë tsi quiha Herodés jato nicaniquë:

—¿Jënino tsi ma jisni ca huishti jisiquini? —iquiina.

⁸ Jatsi quiha Belén qui Herodés jato raaniquë.

—Toa baquë mërähi bocata. Tsayahax jahari ma bëcano ëa yoaxëna. Ja qui cacasquia ëa ri ja qui araxëna —i jato qui ja niquë.

⁹ Jatsi quiha Belén qui bocatsi quiha tiisi jaya ca joni bo niquë, Herodes nichahax na. Ja bocaquë tsi quiha jisiquitëquënëniqë huishtima, naa jato maí tsi jisiquinish ca huishti jascaria cato. Jisiquixo tsi quiha Belén qui jato ja mëpiniquë. Jatsi Baquë Jesu ini ca iti qui cahëhax huishti niiniquë. ¹⁰ Jatsi ja rani-ranicanicuë, huishti jisi na. ¹¹ Ranihax José xobo qui ja jicocanicuë. Jicoxo baquë ico ca María ja jiscanicuë. Jatsi ja mënicanicuë. Mënihax ja qui ja aracanicuë. Jaquirëquë quiha jato sota bo ja pëcaticanuë, ja bëcani ca jahuë bo ja qui axëna. ¹² Jaquirëquë ja namacanaí cató tsi quiha Diós jato yobanicuë:

—Jahari Herodes qui boyamacahuë —iquiina.

Jaha tsi bahi huëtsa quiha jato país qui ja bocanicuë jahari.

Egipto mai qui José, María jabanina Jesu ya

¹³ Tiisi ca joni bo bocaquë tsi quiha José qui ángel jisiquiniquë ja namahai cató no.

—Joihuë. Baquë pistia, jahuë jahëhua María, tihi cabo bihuë. Egipto mai qui jabatsicana. Toaparcahuë. Mato ë yoano tsi jënimaxëhi quiha ma bachahaina. Mi baquë mërapaima xo Herodes pë, axëna —nëa tsi quiha José qui ángel nëcaniquë.

¹⁴ Jatsi quiha José joiniquë. Joixo Baquë, jahuë jahëhua, tihi cabo ja boniquë Egipto mai qui. Baquichá ja jisbayacani quiha. ¹⁵ Toá tsi naama tsi quiha ja chitëcaniquë. Jatsi Herodes rësoquë tsi ja bacacanicuë. Nëca tsi Dios Chani yoanish cató quënëni ca jatihuahacani quiha, “Egipto quima noho Baquë ë quënaquë” i Ibo Dios ni quëshpi na.

Herodés soldado bo raanina xocobo ati

¹⁶ Jabi tiisi jaya ca joni bá Herodes paraniquë, quinia huëtsa jato mai qui ja bacacani quëshpi na. Jatsi ja paracanaí ca cahëhax Herodes caxarianiquë. Caxaxo tsi jahuë soldado bo ja raaniquë jatiroha ca Belén ca baquë bo ati. Jasca, Belén tahë ca yaca bo qui jato ja raani quiha, toá ca baquë bo ati. Jatiroha ca baquë bo quiha, naa dos años nama cabo ja ani quiha. Jabi ja tocaniquë shinaxo na, siri tsi jahari jato mai qui tiisi jaya cabo bocani nori iqui na. ¹⁷ Jato ja quëyoquë tsi quiha Jeremías, naa Dios Chani yoanish cató yoani ca jatihuahacani quiha. Ja yoani tsi xo naa:

¹⁸ “Anomaria iqui quiha Ramá ca pacotsa.

Cohuëria xo ja ara-aracanaina ra.

Toá tsi jato xocobo quëshpi tsi arahi quiha yoxa bo.

Ranihuatimaxëni tsi xo toa jahuë nohiria, jato baquë bo acacani iqui na” tihi tsi ii quiha ja quënëhina.

¹⁹ Jatsi Herodes rêsoniquë. Ja rêsoquë tsi quiha José qui Iboba ángel jisiquiniquë ja namahai cató no. ²⁰ Jisiquihax,

—Joihuë. Baquë pistia, jahuë jahëhua, tihi cabo jahari Israel mai qui bohuë. Rêsoyoniquë Baquë pistia acascanish cabo ra —i José qui ángel niquë.

²¹ Jatsi quiha José joiniquë. Jesu pistia, jahuë jahëhua, tihi cabo bihax Israel mai qui ja bacaniquë. ²² Bacaxo tsi quiha Herodes yamaba baquë Arquelaó yonahai ca ja nicaniquë. Jahuë jahëpa ja ratini quiha yonaxëna. Nicahax tsi quiha José raquë-raquëhiquë. Toa mai qui ja cacasyamani quiha racaxëna. Jatsi quiha ángel yobatëquëhiquë ja namahai cató no, Galilea mai qui ja cano. ²³ Cahëhax Nazaret icanai ca yaca qui ja caniquë racahi na. Toa xo tsi jahuë xobo ja aniquë. Tocapijani quiha, Dios Chani yonanish cató chani jatihuaxëna, naa “Nazareno ja quënahacaxëti xo” i ja ni quëshpi na.

3

Jesu quinia Juán rohahuanina

Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28

¹ Nazarét tsi Jesu racano tsi quiha nohiria ashimanish ca Juan jisiquiniquë jodioba maí no. Xabacha xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë:

² —Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Joti basima tsi xo Diós otohaina ra —i nohiria bo qui Juan niquë.

³ Jabi nëca tsi quiha Juan yoati tsi Dios Chani yonanish ca Isaiás quënëni quiha:

“Xabacha xo tsi quënaxëhi quiha joni.

Quënahi tsi ‘Rohahuahacatsicana Ibo johai quëshpi na’ ixëhi quiha.

Jasca, ‘Bahí mëtë ca acana ja bax coti’ ixëhi quiha”

nëa tsi quiha ja quënëni ca niquë Juan yoati na.

⁴ Camello raní tsi quiha Juan sahuëti acacaniquë. Bichi cinturón ja chinëxëhiquë. Chapo bo, bina bata, tihi cabo ja piniquë. ⁵ Jasca, jodioba maí ca nohiria tëquë Juan qui bocaniquë jahuë chani nicaxëna. Bocani quiha Jerusalén ca nohiria ri. Bocani quiha ani Jordán tapái ca nohiria. ⁶ Jasca, jato jocha ja bërohuacaquë tsi quiha ani Jordán xo tsi jato ja ashimaniquë.

⁷ Jatsi Juan qui huëstima ca jodioba chama bo bocaniquë ashimaha-caxëna. Jato jisí tsi jato Juán raahaniquë:

—Jisa, rono ba baquë bá. ¿Tsohuë mato yobaha, Dios johai ca copi quima paxaxëna? ⁸ Jocha pi quima bësóquí tsi mato jabi paxa ca pari noquí jismacahuë. ⁹ Quiniacaxëcahuë. “Dios xocobo yoi bo xo noa” i ma casmitsa, Abraham yamaba चाहितaxocobo ma nori iqui na. Mahitsa tsi xo toa ra. Jaha pi quëëquí tsi naa maxax bo jahuë xocobo yoi manëmati mëtsa xo Dios, jahuë-na bo iti. ¹⁰ Jaboqui tsi nohiria copihí quiha Dios ra. Bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi rërahi quiha ibo. Rëraxo tsi chihi qui niaxëhi quiha. Jabi tocaxëqui Dios ri jabi jia ca saihuayamahai ca qui. ¹¹ Jaboqui mato jocha quima pi ma casono tsi mato ashimaxëquia jënë no. Jama, è cho joxëhi quiha èa oquë cato ra. Jahuë yonati iti mëtsama xo èa ra, èa oquëria ca ja nori iqui na. Espíritu Santo, chihi, tihi cabá tsi mato

ashimaxëhi quiha ra joquí na. ¹² Nohiria yoi cabo quima jahuë xocobo yoi bo aquëxëhi quiha Dios, naa ibobá jahuë trigo bëro aquëhai jascaria. Aquëxo jahuë nëpo niahi quiha. Jasca, jahuë xobó tsi jahuë xocobo yoi bo ó bësoxëhi quiha Dios; jama nocatimaxëni ca chihi qui niahacaxëti xo toa nohiria yoi bo, naa nëpo niahacahai jascaria —i Juan niquë.

Juán Jesu ashimanina

Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22

¹³ Jatsi ani Jordán qui Jesu joniquë Galilea mai ax na. Johax tsi quiha Juan qui ja caniquë ashimahacaxëna. ¹⁴ Jama, Juán Jesu ashimacasyamani quiha.

—¿E qui johai pa? Jishopë, acasyama xo ëa ra. Ea pi mi ashimaxëti xo ra —i Juan niquë.

¹⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboquí ëa mi ashimano. Nëca ca quiniá tsi jaha Dios quëëhai ca jatihuaxëqui noa —i Jesu niquë Juan qui.

Jatsi Juán Jesu ashimaniquë. ¹⁶ Ashima-hacahax tsi quiha jënë quima Jesu tsëquëniquë. Tsëquëjano tsi quiha japëquëniquë naipa. Jatsi nai ax Dios Shina ja qui botëhai ca, naa boto jascaria, Jesú jisniquë. ¹⁷ Jatsi naipá ca joi chaniniquë:

—Noho Baquë tsi xo naa ra. Noiquia. Ja qui raniquia —iquiina.

4

Jesu tanamahacanina

Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13

¹ Jatsi quiha xaba qui Espíritu Santó Jesu mëpiniquë, Satanás tanamano iquish na. ² Cuarenta bari no tsi quiha ja piyamaniquë. Paxnatsijaniquë. ³ Jatsi ja qui Satanás joniquë, jochati tanamaxëna.

—Dios Baquë pi iqui tsi maxax bo qui chanihuë, mapari ja manëcano —i ja qui Satanás niquë.

⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mapari roha tsi bësoyamaxëhi quiha joni; jama Dios Chaní nori” ii quiha Quënëhacanish cabo —i Jesu niquë.

⁵ Jatsi Jerusalén qui Satanás boniquë. Boxo tsi quiha Dios arati xobo cacha, naa jahuë quëpë tsi Jesu ja nimaniquë. ⁶ Nimahax Satanás chaniniquë:

—Dios Baquë pi iquí tsi mai quiri mimë niahuë. “Jahuë ángel bo raaxëhi quiha Dios, mi noho ja bësocano” ii quiha Quënëhacanish cabo. Jasca, “Jato mëquënë tsi mia bëcaxëcani quiha, maxaxá tsi mi tahë bo tëquëyamano iquish na” ii quiha —nëa tsi Jesu qui Satanás nëcaniquë.

⁷ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jama xo. “Ibo Dios tanamayamahuë” ii quiha Quënëhacanish cabo ra —iquiina.

⁸ Jatsi quiha maca tëtëca qui Satanás Jesu boniquë maí ca país bo, jato oquë, tihí cabo ja qui jismaxëna. ⁹ Jismahax tsi quiha Jesu qui ja chaniniquë:

—Ea bësojó pi mi mënino tsi, ë qui pi mi arano tsi, naa jahuë bo tëquë mi qui axëquia ra —iquiina.

¹⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Cata, Satanás. “Ibo Dios roha qui aracana. Ja roha nicacana” ii quiha Quënëhacanish cabo ra —iquiina.

¹¹ Jatsi Jesu Satanás jisbayaniquë. Ja caquë tsi quiha ángel bo bëcaniquë Jesu mëbixëna.

Galilea xo tsi jahuë yonoco Jesú chitahëhuanina

Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15

¹² Naatiyá tsi quiha preso qui Juan nanëhacaniquë rë. Nicaniquë Jesu. Nicahax tsi quiha jodioba mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi Galilea mai qui ja bacaniquë, naa jahuë Nazarét ca xobo qui. ¹³ Jama, Nazarét ja chitëyamani quiha. Riquihax Capernaum yaca qui ja cani quiha racaxëna, naa ia Galilea tapai cato. Zabolón, Neftalí, tihi ca mai bo basima quiha. ¹⁴ Tocajaquë tsi Isaiás quënëni ca jatihuahacani quiha. Jabi Isaiás quënëni ca tsi xo naa:

¹⁵ “Jisa Zabolón ca nohiria bá;

Jisa Neftalí ca nohiria bá, naa ia quinia cabo, naa ani Jordán rabëquëx ca nohiria bá.

Jisa mato Galileá ca carayanabá.

¹⁶ Huëa-huëaria nori ca jixxëqui tsëmo ó ca bësohai ca nohiria bo ra.

Rësopaoti basima ca nohiria bo qui huahuaxëhi quiha Huëa nori cato ra” ii quiha ja quënëniina.

¹⁷ Jaquirëquë Dios Chani yoatí Jesú chitahëhuaniquë:

—Mato jocha quima Dios quiri bësocahuë. Jaboqui otocatsi quiha chama-chamaria Dios ra —i nohiria bo qui ja niquë.

Joni bo Jesú quënanina jahuë rabëti bo iti

Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11

¹⁸ Ia Galilea quënipama tsi quiha dos ca joni bo Jesú jisniquë, naa Simón, naa Pedro quënahacani cato, jahuë noma Andrés. Jisi tsi jato ja quënaniquë. Jabi jato sani biti nishi bo niahi ja icani quiha, sani bicanaibo ja icani quëshpi na.

¹⁹ —Nëri bëcahuë. Ea ma banahuano. Joni bo bicanaibo mato manëmaxëquia —i jato qui Jesu niquë.

²⁰ Jatsi bamaxoma tsi quiha jato sani biti nishi bo, jato jahëpa, tihi cabo ja jisbëriacaniquë Jesu banahuaxëna.

²¹ Riquicayá tsi quiha ori tsi dos ca joni huëtsa bo Jesú jisniquë, naa Zebedeo baquë Jacobo, Jacobo noma Juan. Notí tsi jato jahëp ya ja icani quiha, jato sani biti nishi bo rohahuahi na. Jatsi Jesú jato quënaniquë.

²² Jatsi bamaxoma tsi quiha jato nishi bo, jato jahëpa, tihi cabo ja jisbëriacaniquë Jesu banahuaxëna.

Galilea mai xo tsi Dios Chani Jesú yoanina

Lucas 6.17-19

²³ Jatsi quiha Galilea mai tëquë tsi Jesu coniquë, Dios Chani yoahi na. Jodioba catiti xobo xo tsi ja tiisimabonani quiha. “Nohiria bo otocatsi quiha Dios ra” i ja ni quiha Chani jia ca yoahi na. Jasca, iquicanaibo, isicanaibo, tihi cabo ja jënimahuabonaniquë, Dios Chani yoaquí na. ²⁴ Jatsi ja ani iqui tsi chani pacananiquë ja yoati na. Siria mai tëquë tsi toa chani pacanani quiha. Jatsi iquicanaibo, isicanaibo, yoshi jaya cabo, yoyo jaya cabo, mohitimaxëni cabo, tihi cabo Jesu qui nohiria bá bëniquë jënimahuahacacano. Jatsi jato ja jënimahuaniquë ra. ²⁵ Jasca, nohiria miscó Jesu banahuaniquë ra. Galileá ca nohiria, Diez Yacatá ca nohiria, Jerusalén ca nohiria, jodioba mai ca nohiria, ani Jordán rabëquëx ca nohiria, tihi ca nohiria banahuani quiha ra.

5

Jesú yobanina

¹ Nohiria misco jisi tsi maca चाहितखेंनि Jesu tëmahinaniquë. Tëmahinahax tsi quiha ja tsahoniquë. Jatsi jahuë rabëtiria bo ja qui quëtsoniquë jahuë chani nicaxëna. ² Jatsi jato tiisimati ja chitahëhuaniquë. Ja nëcaniquë:

*Shoma ca nohiria**Lucas 6.20-23*

³—Shoma tsi xo toa Dios jabi ja nariscanai ca cahëxëni cabo.

Jató-na xo Dios. Jato otoxëhi quiha.

⁴ Shoma tsi xo toa cohuë cabo.

Jato bëpasimaxëhi quiha Dios ra.

⁵ Shoma tsi xo toa shinapënicanaibo.

Naa mai tëquë ibohuacaxëcani quiha.

⁶ Shoma tsi xo toa Dios mëstë ó quëëcanaibo.

Jato ranihuaxëhi quiha Dios.

⁷ Shoma tsi xo toa nohiria huëtsa bo mëbicanaibo.

Jato mëbixëhi quiha Dios.

⁸ Shoma tsi xo toa shinajiaxëni jaya cabo.

Dios jiscaxëcani quiha.

⁹ Shoma tsi xo toa iquinacasyamacanaibo.

Dios baquë bo quënahacacaxëcani quiha.

¹⁰ Shoma tsi xo toa tënëmahacacanaibo jia ca ja acanai quëshpi na.

Jató-na xo Dios. Jato otoxëhi quiha.

¹¹ Shoma xo mato, ëa iqui tsi nohiria bá mato ocahuaquë no, mato ja yosicaquë no, mato ja quiahuaquë no. ¹² Rani-ranicana, anomaria ca copi mato bax janahacaxëhai quëshpi na. Jabi toca tsi mato rëquë ca Dios Chani yoanish cabo tënëmahacani quiha jato ri.

*Chopara, huëana, tihí cabo jascaria xo chahahuacanaibo**Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*

¹³ Chopara jascaria xo mato, maí ca nohiria bo oquëhuati. Jabi jahuë tëë bënopihí tsi anoma xo toa chopara ra. ¿Jënahuariaxo ja tëëhuahacatëquëna ra? (Jascaria, mato jabi jia ca pi ma bënono tsi ¿jënahuariaxo raca maí ca nohiria bá ëa cahëna?) Chopara yoi ca jascaria ma niahacaxëti xo pë, mahitsa ma nori quëshpi na.

¹⁴ Huëa jascaria xo mato, maí ca nohiria bo huëahuati. Jabi jonëtimaxëni tsi xo tëmachí ca yacata. Baquichá tsi bëroria tsi xo jahuë pëxë bo. ¹⁵ Jascaria, mato pëxë tsamaxo tsi caca namá janayamaqui mato. Jama, mana, naa jahuë iti ó janaqui mato, xobó ca nohiria bo tëquë bax huahuati. ¹⁶ Jasca, nohiria bo bësojó tsi huahuapaima xo mato jabi jia cabo, ma acai ca ja jiscano iquish na. Jisí tsi mato mana ca Jahëpa oquëhuacaxëcani quiha.

Jatihuahacaxëhi quiha Quënëhacanish cabo

¹⁷ ¿Quënëhacanish cabo niahi ë joni pa? Iyamaquia ra. Quënëhacanish cabo jatihuahi ë joquë ra, niahi mari. ¹⁸ Mato parayamaquia ra. Niahacapistiariayamaxëhi quiha Quënëhacanish cabo ó ca huësti ca yoba pistia ra. Jatihuahacaxëhi quiha jahuë yoba tëquë. ¹⁹ Quënëhacanish cabo ó ca yoba iriama ca pi nicayamaqui tsi oquëyamaxëhi quiha toa nohiria ra, Dios otoi cató no. Jasca, “Mahitsa tsi xo toa yoba” i pi nohiria huëtsa qui

ja no tsi chama-chamaria Dios qui yoixëhi quiha ja ocahaina. Mana tsi iriamaxëhi quiha toa ocahai cató ra. Jama, Quënëhacanish cabo ó ca yoba bo pi nicahi tsi huëtsa bo pi nicati tiisimahi tsi, oquë-oquëriaxëhi quiha toa nohiria ra, Diós otohái cató no. ²⁰ Japi mato parayamaquia. Dios Chani cahëxëni cabo, fariseobo, tihi cabo pi mato mështë huinoyamano tsi Diós otohái ca qui jicopistiyamariaxëqui mato ra.

Caxahaina

Lucas 12.57-59

²¹ “Joni bo ayamahuë. Namëhacaxëti xo tsohuëcara ca joni huëtsa acax cató” i mato naborëquëbo qui Moisés yoba ni quiha. ²² Jama, mato qui ë yoahai ca tsi xo naa ra: Copihacaxëti xo tsohuëcara ca jabë xatë qui caxahai cató ra. Jabë xatë pi pasomaha chanihi tsi chama, naa juez qui ja bëhacaxëti xo copihacati. Jabi tënëtiya qui niahacati basima tsi xo toa tsohuëcara ca jabë xatë qui “Yoyoxëni xo mia pë” iquii cató. ²³⁻²⁴ Japi mabë xatë bo ya rabënaparicana, Dios qui arahi bocanox pari. Jama, Dios xobo xo pi mato qui caxa ca xatë shinaquí tsi Dios qui ma acatsai ca jahuë janaparicahuë. Jariapari mato qui caxa ca xatë qui bocata. Mabë xatë ya ma rabënaparino ra, Dios qui aranox pari. Rabënahax jahari Dios xobo qui bocata araxëna, ma bëha ca jahuë ja qui axëna.

²⁵ Tsohuëcara pi mato pasomaha-no tsi mëri tsi ja bëta rabënacana. Bamayamacana. Tocacana, gobierno chama bo qui mato ja mëayamano, copihacati. Tocapijano tsi preso qui ma niahacamitsa ra. ²⁶ Toá quima ma tsëquënox pari tsi toá cuenta pari jatihuaxëqui mato iquia.

Anoma ca jocha

²⁷ “Bënë jaya ca yoxa biyamacahuë” mato rëquëyamabo yoahacani quiha. Jabi toa yoba ma nicaquë ra. ²⁸ Jama, jahuë bëro yoí pi bënë jaya ca yoxa tsayahi tsi ja bëta jochahi quiha bicatsai ca nohiria jahuë shina ó no. Ja bëta jobonahai jascaria tsi xo toa ja acaina. ²⁹ Jabi mato oquë ca bëro pi mato jochamano tsi toa bëro tsëcacahuë. Niacahuë. ¿Oquëyamamayahi ni mato bëro pistia bënëhaina, tënëtiya qui mato yora tëquë niahacayamano iquish na? ³⁰ Mato oquë ca mëquënë pi mato jochamano tsi toa mëquë mëxtëquëcahuë. Mëxtëquëxo tsi niacahuë. ¿Oquëyamamayahi ni mato mëquë bënëhaina, tënëtiya qui mato yora tëquë niahacayamano iquish na?

Ahui niahaina

Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18

³¹ Jasca, “Ahui pi niaquí tsi ja qui niati papi bënë ati xo” ¿i mato naborëquëbo qui Moisés yamayamani? ³² Jama, ë yoahai ca tsi xo naa: Anoma tsi xo bënë jahuë ahui niahaina iquia ra. Mahitsa pi jahuë ahui, naa joni huëtsa ya jobonayamahai ca ahui niaquí tsi jahuë ahui jochamahi quiha pë, bënë huëtsa ja biquë no. Jascaria, jochaxëhi quiha jahuë ahui bichi ca joni ri.

Parayamahai ca chani

³³ Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba bo ma nicaniquë iquia. “Dios bax toa axëquia ra” i pi ma no tsi mato chani jatihuacana. “Anoma tsi xo toa ma ayamahaina tocaquí na” ii quiha Dios yoba ra. ³⁴ Jatsi, ë yoahai ca tsi xo naa: Oquë tsi xo toa ma bëpahaina. Jasca, Dios bësojo xo tsi jurar-ayamacana, “Axëquia ra” i nohiria qui ma quë no. Jasca, “Naipá tsi parayamaquia, axëquia ra” i nohiria qui yamacana, ma quëbiquë no. Diós yonahai iti tsi xo toa ra. ³⁵ Jascaria, “Noba maí tsi parayamaquia; axëquia

ra” iyamacana, ma quëbiquë no, Ibo Dios mai ja nori iqui na. Jasca, “Jerusalén tsi parayamaquia” iyamacana, noba chama-chamaria yaca ja nori quëshpi na. ³⁶ Jasca, “Noho mapó tsi parayamaquia” iyamacana. ¿Jënahuariaxo mato boo chëquë ma joxohuana? ³⁷ Jama, “Axëquia, ayamaquia” tihi roha ca icana, ma quëbiquë no. Jahuëcara huëtsa pi ma yoano tsi Yoshi quima tsi xo toa ma yoahaina ra.

Jahari nohiria copihaina

Lucas 6.29-30

³⁸ ‘Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba ma nicaniquë iquia. “Nohiria huëtsa bëro quëshpi tsi jahuë bëro yoi copihacaxëti xo; jasca, nohiria huëtsa xëta quëshpi tsi jahuë xëta yoi copihacaxëti xo” i mato yoba ni quiha. ³⁹ Jama, ë yoahai ca tsi xo naa: Yoixëni ca joní pi mato yosino tsi jahari iquinayamacana iquia. Tsohuëcaracá pi mato tapais-hano tsi caxayamacana. Ja qui mato tamo huëtsa acana tapaishahacati. ⁴⁰ Jasca, mato camisa pi biriacasquí tsi mato saco ri ja bino. ⁴¹ Jasca, huësti kilómetro pi soldado bá jato sota bo mato papimano tsi kilómetro huëtsa jato bax ma bocano jato mëbixëna. ⁴² Jasca, tsohuëcaracá pi mato jahuëcara bënariano tsi ja qui acahuë. Tsohuëcaracá pi mato jahuëcara tanacasno tsi ja qui prestahuahacahuë. Tihi tsi xo toa noho yoba ra.

Noqui pasomaha cabo no noihaina

Lucas 6.27-28, 32-36

⁴³ ‘Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba ma nicaniquë iquia, naa “Mato rabëti bo noicahuë; jama, mato pasomaha cabo qui caxacahuë” iquiina. ⁴⁴ Jama, mato qui ë acai ca yoba tsi xo naa: Mato pasomaha cabo noicahuë iquia. Jasca, mato yosicanaibo bax bëhoxcana ra. ⁴⁵ Tocapiquí tsi mato naipá ca Jahëpa baquë bo ma nori ca jismaxëqui mato ra. Jatiroha cabo mëbihi quiha Dios. ¿Jiaxëni cabo, yoixëni cabo tëquë, tihi cabo qui huahuayamayamahi ni jahuë bari ra? Jasca, jia ca acanaibo, anoma ca acanaibo, naa jatiroha cabo qui oi paquëmahi quiha. ⁴⁶ Mato rabëti bo roha pi noihi tsi ¿jënahuariahax nohiria huëtsa ma oquëna? Tocapimano tsi ¿mato copixëhi ni Dios pa? ⁴⁷ Jasca, mato rabëti bo roha pi mëbihi tsi ¿nohiria huëtsa oquë ni mato pa? Iyamaqui mato ra. Tocacani quiha Dios cahëyamacanaibo ri. ⁴⁸ Jatsi quëshotimaxëni ca jabi ma jayati xo, naa mato naipá ca Jahëpá-na jascaria. Tihi tsi xo toa noho yoba ra.

6

Nohiria ma mëbiquë no

¹ ‘Quiniacaxëcahuë. Nohiria bësojo xo tsi mato yonoco jia bo ma ayamati xo iquia. Tocapimano tsi mato copiyamaxëhi quiha mato naipá ca Jahëpa. ² Japi noitiria ca nohiria pi mëbiquí tsi no bëpati xo. “Jia tsi xo toa ë acaina ra” iyamacana nohiria bo qui, naa fariseobo jascaria. Anoma quiha. Jabi nohiria bo bësojo xo tsi tocacani quiha pë, nohiria bá jato oquëhuano iquish na. Jatsi shina-bënyomacana. Copihacacahi quiha, nohiria bá jato oquëhuaquë no. Mana ca copi biyamacaxëceni quiha ra. ³ Jama, noitiria ca nohiria pi mëbiquí tsi no bëpaxëti xo, mato rabëtiria bá ma acai ca cahëyamano iquish na. ⁴ Jonë tsi mato yonoco jia bo ma ano. Jatsi, mato copixëhi quiha Dios ra, jatiroha ca jahuë bo jisi na.

Dios qui bëhoxhaina

Lucas 11.2-4

⁵ ‘Dios qui bēhoxhi tsi paraxēni ca fariseobo jascayamacana. Nohiria bo bēsojó, naa jodioba catiti xobo bo, bahi bo, tihí cabá tsi Dios qui bēhoxcascani quiha pē, nohiria bá jato jisno iquish na. Jato copi ja bicaquē iquia. Mana ca copi biyamacaxēcani quiha. ⁶ Jama, bēhoxhi tsi mato naquētē qui mamē jicocahuē. Jicohax caiti japacahuē, nohiria bá mato jisyamano iquish na. Toá tsi Dios qui bēhoxcana, mamē no. Jonē pi bēhoxmano tsi mato copixēhi quiha, ma acai ca jonē ca jahuē bo jisquí na. ⁷ Jasca, Dios qui bēhoxhi tsi mahitsa ca chani iroha-irohayamacana. Tocacani quiha Dios cahēyamacanaibo. Jato chani tētēca iqui tsi Diós jato nicahai ca quēscahuacani quiha. ⁸ Jabi jaha ma quēēhai ca cahēhi quiha mato Jahēpa, ma bēnanox pari no. ⁹ Japi nēca tsi bēhoxcana:

“Oquēhuahacaxēti xo mi janē,
noba naipá ca Jahēpá” icana.

¹⁰ “Nohiria bo mi ototsano.
Mai xo tsi mi shina mi ano,
naipa xo mi acai jascaria.

¹¹ Jatiroha ca bari oriqiti noqui ana.

¹² Noba jocha mi shina-bēnono,
noqui pasomaha jochacanaiba jocha no shina-bēnohai jascaria.

¹³ Jochati no tanamahacayamano.

Yoixēni cato chamá quima noqui mi tsēcano” tihí tsi nēcacana bēhoxhi na.

¹⁴ ‘Huētsa ba jocha pi ma shina-bēnono tsi mato jocha ri shina-bēnoxēhi quiha Dios ri. ¹⁵ Jama, huētsa ba jocha pi ma shina-bēnoyamano tsi mato jocha shina-bēnoyamaxēhi quiha Dios ri.

Samahai ca jabi Jesu chaninina

¹⁶ ‘Samaquí tsi bēmana cohuēria cabo jayamacana, naa paraxēni ca fariseobo jascaria. Bēchohuēhuacani quiha pē, nohiria bá ja samacanaí jisno iquish na. Shina-bēnoyamacana; jato copi ja bicaquē ra. Mana ca copi biyamacaxēcani quiha. ¹⁷ Jama, samahi tsi bēchococahuē. Bohuēxicahuē. ¹⁸ Tocupimano tsi ma samahai ca cahēyamacaxēcani quiha nohiria ra. Cahēxēhi quiha mato Jahēpa roha, jatiroha ca jonē ca jahuē bo cahēquí na. Mato copixēhi quiha.

Mana ca copi Lucas 12.33-34

¹⁹ ‘Naa mai xo tsi copixēni ca jahuē bo catiayamacana mato bax na. Naamayamacaxēcani quiha naa maí ca jahuē bo ra. Mēri tsi quēyohacacahi quiha, naa raiti jotoró pihai jascaria. Jascaria, ja yomahacacamitsa. ²⁰ Jama, naipá ca jahuē bo ma catiapaima xo. Toá tsi naamacaxēcani quiha. Quēyohacatimaxēni xo toá cabo. Jasca, yama tsi xo toa mana ca yomaxēni cato. ²¹ Japi maí ca jahuē bo pi ó quēērohaquí tsi Dios noiyoiyamaquí mato iquia. Jama, mana ca jahuē bo pi ó quēēquí tsi Dios noiyoiqui mato ra.

Shina jia ca no jayati xo Lucas 11.34-36

²² ‘Jabi lamparina jascaria xo mato shinana. Mato quinia qui huahuahi quiha mato shinana, jēnima ja iquē no. Jaha tsi jabi jia ca jayaxēqui mato. ²³ Jama, shina yoi pi jayahi tsi tsēmo ó tsi bohoxēqui mato rē. Jabi mato shina jia ca pi tsēmonano tsi anomaria tsi xo toa tsēmo ra. Tsēmo-tsēmoria tsi xo rē.

*Dios — Parata**Lucas 16.13*

²⁴ ‘Dos ca chama bo jayatimaxëni tsi xo nohiria ra. Huësti chama qui caxaxëhi quiha; chama huëtsa noijahuanori. Huësti chama bax yonocoriaxëhi quiha; chama huëtsa chahahua-yamajahuanori. Japi, ¿jënahuariahax Dios bax ma yonocona, parata noihi na? Dos ca ibo jayatimaxëni xo mato ra —i jato qui Jesu niquë.

*Jahuë baquë bo ó bësöhi quiha Dios**Lucas 12.22-31*

²⁵ Jabi jahuë rabëti bo Jesú yoani tsi xo naa:

—Oriquti yoati tsi shina-huëjëyamacana. Jasca, mato yora sahuëhai ca sahuëti bo shina-huëjëyamacana. ¿Jabi oriquiti oquë ma ni ma bësöhaina? Jasca, ¿sahuëti oquë ma ni mato yora? ²⁶ Naipá ca isa bo tsayacahuë; bëro banayamacani quiha ra. Bëro tësayamacani quiha. Jasca, yama tsi xo toa jato xobo qui nanëhaca ca bimi ra; jama, jari jënima jaca nori. Jato pimahi quiha mato naipá ca Jahëpa ra. ¿Japa? ¿Isa bo oquë ma ni mato ri ra? ²⁷ Jasca, ¿jënahuariaxo raca ja bësöhai ca año bo joní huinomana, ja shina-huëjëhai cató no ra? Jatsi shina-huëjëyamacana ma bësöhai yoati na.

²⁸ ¿Jëniriahax sahuëti bo shina-huëjëcanai ra? Huasi joa jiaxëni cabo qui tsayacahuë. Yonocoyamacani quiha ra. Jasca, sahuëti bo ayamacani quiha ra. ²⁹ Jama, rico inish ca Salomón yamaba sahuëti oquë-oquëria tsi xo naa joa bo sahuëcanaina iquia. ³⁰ Jabi Dios tsi xo toa naa joa bo sahuëmahaina, naa naamayamahai ca joa bo ra. Tocapiquí tsi ¿tonia mato sahuëmayamayamaxëhi ni Dios ra? Iriama tsi xo toa ma chitimihaina rë. ³¹ Japi shina-huëjëyamacana. “¿Jahuë pixëhi ni noa rë?” iyamacana. “¿Jënë axëhi ni noa ra?” iyamacana. Jasca, “¿Jahuë sahuëxëhi ni noa rë?” iyamacana. ³² Piti, jënë, sahuëti, tihi cabo shina-huëjëcani quiha Dios cahëyamacanaibo. Jaha quëëriacani quiha. Jama, mato otoi quiha mato Jahëpa, ma narisyamano iquish na. ³³ Jatsi mato Chama-chamaria pari shinacana. Jaha ja quëëhai ca jabi jia ca ó quëëcana. Tocapimano tsi naa jahuë huëtsa bo tēquë mato qui axëhi quiha. ³⁴ Japi, shina-huëjëyamacana huëaquë yoati na. Huëaquë tsi tobixëhi quiha noqui yosihai ca jahuë huëtsa bo tonia. Japi jaboqui tsi huëaquë ca noqui yosihai ca jahuë bo yoati no shina-huëjënyamano.

7*Ranimisyamacana**Lucas 6.37-38, 41-42*

¹ ‘Ranimisyamacana, Diós mato raniyamano iquish na. ² Ranipimahuano tsi nohiria ma ranihai jascaria ca quiniá tsi mato ranixëhi quiha Dios ri. Jasca, nohiria pi ma shomahuano tsi jascaria ca quiniá tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios. Toa tsi xo toa Dios medida ra. ³ Jama, anoma ca mabë xatë bá acai tsayacasqui mato pë, ja qui quësocasquí na. Mato qui bëroria tsi xo toa mabë xatë jocha; bëroma mató-na nori. ¿Jocha yama ni mato pa? ⁴ ¿Jëniriahax raca “Mía mëbixëquia, yoi ca mi ayamano iquish na, ëbë xatë bá” i ma na, oquë ca yoi ca ma aquë no? ⁵ Jariapari tsi toa yoi ca ma acai ca niaparicahuë, quiaxëni cabá. Niahax tsi mabë xatë mëbiti mëtsaxëqui mato ra.

Dios Chani nicacasyamacanaibo

⁶ ‘Dios Chani ayamacana nicacasyamacanaibo qui. Quiniacaxëcahuë. Ina jascaria tsi mato qui ja tsamicamitsa mato axëna. Jasca, Dios copixëni ca Chani jato qui ayamacana. Aapimahuano tsi yahua jascaria tsi ja yoshihuacamitsa. Yoshihuahax mato quiri ja bësocamitsa mato axëna.

Bëhoxcana

Lucas 11.9-13; 6.31

⁷ ‘Dios qui bëhoxquí tsi bënacana; mato qui acacaxëhi quiha. Jasca, mëracana. Mëraquí tsi bixëqui mato ra. Jasca, quënacana; mato bax japëcahacaxëhi quiha jahuë caiti. ⁸ Bënahai ca qui acacaxëhi quiha. Bixëhi quiha mërahai cato. Jasca, japëcahacaxëhi quiha jahuë caiti, tsohuëcara ca quënahai ca bax na.

⁹ ‘¿Mato baquë qui maxax acaxëcanai pa, mapari ja bënaquë no? ¹⁰ Jasca çrono ja qui acaxëcanai pa, sani mato qui ja bënaquë no, piti? Ayamaqui mato ra. ¹¹ Mato xocobo qui jahuë jia bo ati cahëxëni xo mato, jochacanaibo ma iguë ri. ¿Jabi toca ma ni mato naipá ca Jahëpa ri? ¿Bënacanaibo qui jahuë oquë ca jahuë bo ayamayamaxëhi ni? Axëqui ra.

¹² ‘Jabi mato qui jia tsi xo nohiria mato mëbihaina. Japi mato qui jia ca quinia tsi nohiria ma mëbiti xo mato ri. Toca tsi noqui yobahi quiha Dios Chani ra.

Caiti natsëo cato

Lucas 13.24

¹³ ‘Caiti natsëo nacocahuë. Chahitaxëni tsi xo toa tënëtiya qui mëpihai ca caiti ra. Huëstima cabo tsi xo toa ja qui jicocanaibo rë. ¹⁴ Jama, natsëo ca tsi xo toa bëso-bësopaoti mëpihai ca caiti ra. Bëronoma xo toa quinia. Ichariama tsi xo toa ja qui jicocanaibo rë.

Mahitsa ca chani jaya cabo

Lucas 6.43-44

¹⁵ ‘Mahitsa ca chani yoacanaibo quiniacaxëcahuë. Jia tsi mato qui bëcani quiha, caxatimaxëni ca oveja jascaria; jama, cama jascaria jaca nori.

¹⁶ ‘Jato yoi ca jabi jisquí tsi jato cahëxëqui mato ra. Jabi bimi jia ca saihuatimaxëni tsi xo isnëpa ra. Jascaria tsi, jabi jia ca saihuatimaxëni tsi xo toa jabi yoi ca nohiria ri. ¹⁷ Jabi bimi jia ca saihuahi quiha jihui jia cato. Bimi yoi ca saihuahi quiha jihui yoi cato. ¹⁸ Jascaria tsi, jabi jia ca roha saihuahi quiha joni shinajiaxëni cato. ¿Jënahuariaxo raca jabi jia ca joni shina yoi ca jaya cató saihuana? ¹⁹ Japi bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi toa rërahi quiha ibo. Rëraxo tsi chihi qui niahi quiha. ²⁰ Jabi toca tsi mahitsa ca chani yoacanaibo cahëxëqui mato pë. Jato yoi ca jabi bá tsi cahëhacaxëcani quiha.

Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha jatiroha cabo

Lucas 13.25-27

²¹ ‘Jabi Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha jatiroha ca “Ibo, Ibo” ëa quënahai cato. Noho naipá ca Jahëpa yoba nicahai ca roha tsi xo toa ja qui jicohaina. ²² Toa copiti barí tsi ë qui bëcaxëcani quiha huëstima ca mahitsa ca chahahuacanaibo. Toa barí tsi “Huëtsa bo qui mi chani no yoaniquë, Ibobá” icaxëcani quiha pë. Jasca, “Mi janë tsi yoshi bo no tsëcaniquë, Ibobá” icaxëcani quiha pë. Jasca, “Mi janë tsi huëstima ca jisti bo no aniquë ra” icaxëcani quiha huëtsa bo. ²³ Jama, bëroria tsi jato quëbixëquia, “Mato cahëpistiyamariaquia. Ea basicahuë, anoma ca acanaibá” iquiina.

*Dios xobo bo**Lucas 6.47-49; Marcos 1.22*

²⁴ Jabi tiisi tsi xo toa tsohuëcara ca noho yoba chahahuahai cato, nicaxo na. Maxax cacha ca xobo rohahuahai ca joni iquiria xo. ²⁵ Poxoyamahi quiha ja aca ca xobo ra. Johi quiha oi-oiria. Baihi quiha jënë. Xotoriahi quiha yoshini. Jahuë xobo pasomaha choshahi quiha. Jama, poxoyamahi quiha jahuë xobo, maxax cacha ja rohahuahacani iqui na. ²⁶ Jasca, tobi toa yoyoxëni ca joni ri. Noho yoba chahahuayamahi quiha, nicaxo na. Mashënë cacha xobo acai ca joni jascaria xo. ²⁷ Jatsi johi quiha oi-oiria. Baihi quiha jënë. Xotoriahi quiha yoshini. Xobo pasomaha choshahi quiha rë. Jatsi poxohi quiha. Anomaria tsi xo toa ja poxohaina ra —tíhi tsi Jesú yoaniquë tiisimahi na.

²⁸ Ja chanilai ca Jesú jatihuaquë tsi quiha quëtsonish ca nohiria ratëniquë ja tiisimahi ca qui. ²⁹ Jasca, chama jaya ca joni jascaria tsi jato ja tiisimani quiha, jodioba yoba cahëxëni cabo jasca ja nomari.

8*Leproso ca joni Jesú jënimahuanina**Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16*

¹ Jabi maca ax Jesu rënichiquë tsi quiha huëstima ca nohiriá bahuaniquë. ² Jatsi ja qui joniquë noitiria ca joni, naa leproso bichi jaya cato. Bonohuaxëni ca joni ja ini quiha. Basimahax Jesu bësojó tsi quiha ja mëniquë. Mënihax,

—Aapicatsaii tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia ra, Ibobá —i Jesu qui ja niquë.

³ Jatsi quiha Jesú joni motsaniquë jahuë mëquënë no. Motsahax ja qui ja chaniniquë:

—Mia jënimahuacasquia ra. Jënima xo mia ra —iquiina.

Jatsi quiha jahuë bono tapoyotapiniquë ra. Jënima jahuë bichi ini quiha. ⁴ Jatsi Jesú joni yobaniquë:

—Jënipimiha ca huëtsa bo qui yoayamahuë. Bamaxoma tsi arati ibo qui pari mimé jismata. Moisés yoani ca ja qui ahue tēpas-hacati, mi bahuëhai quëshpi na. Tocapimino tsi jënima mí nori ca cahëcaxëceni quiha nohiria —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

*Romanoba capitán yonati Jesú jënimahuanina**Lucas 7.1-10*

⁵ Jaquirëquë quiha Capernaúm ca yaca qui Jesu jiconiquë. Ja jicoquë tsi quiha ja qui caniquë romanoba capitán. Caxo tsi quiha Jesu ja bënarianiquë:

⁶ —Noitiria tsi xo noho yonati. Xobó raca quiha. Anoma quiha. Mohitimaxëni xo rë —i Jesu qui capitán niquë.

⁷ Jatsi,

—Mi baquë jënimahuahi caxëquia ra —i Jesu niquë ja qui.

⁸ Jatsi quiha capitán quëbiniquë:

—Noho xobo qui mí jicoyamano, taitá, anoma ca ë nori quëshpi na. Jama, nëa ax rohari pi mí chanino tsi jënimaxëhi quiha noho yonati ra. ⁹ Jabi ëa oquë ca chama bo nicati cahëquia ra, ëa ja yobacaquë no. Jasca, ëa nicahi quiha noho soldado bo ri. Jabi huësti soldado qui “Cata” i pi ë no tsi caqui ra. “Johuë” i pi huëtsa qui ë no tsi johi quiha. “Tocahuë”

i pi noho yonati qui ë no tsi ahi quiha —nëa tsi quiha Jesu qui capitán nëcaniquë.

¹⁰ Jatsi Jesu ratëniquë, capitán quëbihaca nicahax na. Jesu qui jia ini quiha ja chanihaina ra. Jatsi banahuacanaibo qui Jesu chaniniquë:

—Mato parayamaquia. Anomaria tsi xo naa carayana chitimihaina ra. Jodiobá mai tëquë ó yama tsi xo nëca ca jodio chitimihai ca jasca cato rè.

¹¹ Jaroha ca barí tsi bëcaxëcani quiha carayanabo jatiroha ca mai iti ax na. Abraham, Isaac, Jacob, tihi cabo ya tsi tsahocaxëcani quiha jato ri, Diós otoiha cato xo tsi pixëna. ¹² Jama, tsëmo qui niahacacaxëcani quiha mato Israël cabo, naa Diós otoiha ca qui jicoti iquish cabo. Toatsixëhi quiha araconahaina, tënëhaina ra —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë nohiria bo qui.

¹³ Jatsi quiha capitán qui Jesu chaniniquë:

—Cata. Mi chitimihai iqui tsi jënimaxëhi quiha mi yonati —i capitán qui ja niquë.

Jabi toa horá tsi jahuë yonati jënimahua-tapihacani quiha.

Pedro raisi Jesú jënimahuanina

Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39

¹⁴ Jatsi quiha Pedro xobo qui Jesu caniquë. Toa xo tsi quiha jahuë raisi ja jisniquë, naa jahuë ahuiní jahëhua. Iquihi quiha. Oxati raca ja ini quiha jahuë huao iqui na. ¹⁵ Jatsi jahuë mëquë Jesú motsaniquë. Janacatapiniquë jahuë iquini ra. Joixo tsi Jesu oriquiti ja taaniquë pa.

Huëstima ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina

Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41

¹⁶ Bari caquë tsi quiha Jesu qui nohiria bëcaniquë. Ja qui yoshi jaya ca nohiria ja bëcani quiha ja jënimahuano. Jatsi jahuë chaní roha tsi jato yoshi bo ja tsëcani quiha. Iquicanaibo tëquë ja jënimahuani quiha. ¹⁷ Nëca tsi Isaías yamabá yoani ca jatihuahacani quiha, naa “Noqui iquicanaibo jënimahuahi quiha. Noqui noitiria cabo mëbihi quiha” iquiina.

Jesu banahuacascanaibo

Lucas 9.57-62

¹⁸ Ja qui nohiria huëstima ca quëtsohai ca jisi tsi quiha jahuë rabëti bo ja yobaniquë, ia rabëquëx ca qui ja bocano. ¹⁹ Toá tsi quiha yoba cahëxëni ca joni Jesu qui joniquë. Johax,

—Mia banahuacascua, ëa ri ra. Jahuëcara qui mi cahai cató tsi mia banahuaxëquia ëa ri —i Jesu qui ja niquë.

²⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato quini bo jaya xo bocacamano, racati. Jasca, jato naha jaya xo isa bo ri. Jama, racati xobo yama ca ëa xo naa, naa nai ax johax cato —iquiina.

²¹ Jatsi Jesu banahuahai ca joni huëtza chaniniquë:

—Mia banahuacascua, Ibobá. Jama, jariapari noho jahëpa ë maihuati xo. Rësopaimaria xo ra —i Jesu qui ja niquë.

²² Jatsi quiha,

—Jaboqui ëa mi banahuano ra. Dios cahëyamacanaibá jato nabo maihuano —i ja qui Jesu niquë.

Yoshini, choca, tihi cabo Jesú janacamanina

Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25

²³ Jatsi noti qui Jesu jiconiquë. Jicoxo jahuë rabëti bo yaxo ia shitatsi-jahuaniquë. ²⁴ Jatsi quiha xotoriatsi yoshi niquë ra. Anomaria choca ini quiha. ²⁵ Jatsi Jesu bësomahi ja bocaniquë. Bësomahax,

—Noqui mëbihuë, Ibobá. Jètëquëqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

²⁶ Jatsi quiha,

—¿Jëniriahax raquëcanai pa? Iriama tsi xo ë qui ma chitimihaina rë —i jato qui ja niquë.

Jatsi quiha Jesu joiniquë. Joihax yoshini, ia, tihi cabo qui ja chaniniquë, ja janacacano. Jatsi ia, yoshini, tihi cabo janacanicuë ra. Pasi ja ini quiha. ²⁷ Jatsi ratënicuë joni bo.

—¿Jahuë joni ni naa sa? Ja qui nicahi quiha yoshini pa. Jasca, ja qui nicahi quiha ia ri ra —i jaca ni quiha Jesu yoati na.

Dos ca yoshi jayanish ca joni bo Jesús jënimahuanina

Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39

²⁸ Ia shitahax tsi quiha Gadara icanai ca mai qui Jesu cahënicuë. Toá tsi quiha dos ca noiti ca joni bo iniquë, naa yoshi jaya cabo. Nohiria maihuahacanicuë ca quini quima ax ja bëcaniquë, Jesu bëchaxëna. Jabi jato yoshi iqui tsi caxaxëniria naa dos ca joni bo ini quiha. Ja iqui tsi toá tsi jato bahí tsi nohiria bohoyamani quiha, raquëhi na. ²⁹ Jatsi Jesu qui quënatsti quiha jahuacanicuë:

—¿Jënixo tsi noqui huënahuahai, Dios Baquë? ¿Noqui copihi mi joha rë? Jari noqui tënëtiya xaba ma xo naa ra. Tonía jari rëquë quiha —i Jesu qui jaca niquë.

³⁰ Jabi basima tsi quiha yahua jinaya pihini ini quiha. ³¹ Jatsi Jesu bënariatsi yoshi bá huaniquë toa yahua jinaya qui ja raahacacano.

—Naa joni bo pi jënimahuacasquí tsi toá ca yahua jinaya qui noqui raahuë —iriatsi-jacanicuë.

³² Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquë.

Tsëquëyoquë yoshi bo ra. Tsëquëhax tsi quiha yahua jinaya qui ja jicocanicuë. Jatsi jabatapitsi quiha yahua tirixëni niquë. Maca ax rënicihax ia qui ja paquëyocanicuë, jabahi na. Ja nëachiyocanicuë ra.

³³ Jatsi yahua jinaya obëso cabo yaca qui jabayonicuë, tsayahax na. Toa xo tsi quiha ja jiscani ca ja yoacanicuë. ³⁴ Jatsi quiha toa yacatá ca nohiria bëyocanicuë, Jesu ini ca qui. Jesu bëchaxo tsi quiha ja bënariacanicuë, jato mai ax ja riquino.

9

Mohitamaxëni ca joni Jesús jënimahuanina

Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26

¹ Jatsi noti qui Jesu jicoha ca tsi ia ja shitanicuë. Shitahax tsi quiha jahuë yaca yoi qui ja caniquë. ² Yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha ja qui toá ca nohiria bá mohiyama ca joni bëniquë, jahuë oxatí no. Jabi Jesu qui ja chitimiriacani quiha. Ja chitimicanai jisi tsi quiha mohitimaxëni ca qui Jesu chaniniquë:

—Chamahuë baquë. Masahacaquë mi jocha ra —iquiina.

³ Jatsi shinatsi quiha yoba cahëxëni cabá huaniquë. “Dios pasomaha chanihi quiha naa joni ra” i jamë jaca ni quiha. ⁴ Jama, ja shinacana ca jahuë bo Jesús cahënicuë. Cahëhax jato qui ja nëcaniquë:

⁵ —¿Jënica ni toa, bëroria ca yoatí? “Masahacaquë mi jocha” ¿iti ni? “Niina. Cohuë” ¿iti ni? ⁶ Jasca, nohiria ba jocha masati chama ë jaya ca ma cahëno ra —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi mohitimaxëni ca joni qui ja chaniniquë:

—Niina. Mi oxati bihuë. Mi xobo qui cata —iquiina.

⁷ Jatsi niitapiniquë joni. Niihax tsi quiha jahuë xobo qui ja caniquë. ⁸ Ratëyoniquë nohiria, Jesús ani ca jisish na. Jatsi Dios oquëhuatsijahuacanicuë, Jesu qui jahuë chama-chamaria Diós ani iqui na.

Mateo Jesús quënanina

Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32

⁹ Riquiquiria tsi quiha gobierno xobo pistiá ca tsahohai ca joni, naa Mateo icanai ca Jesús jisniquë. Nohiria bo quima gobierno bax parata bichi Mateo ini quiha. Impuesto quiha. Jatsi,

—E bëta mi jono ra —i Mateo qui Jesu niquë.

Jatsi Mateo joiniquë. Joixo tsi quiha Jesu ja banahuaniquë.

¹⁰ Jabi Mateo xobo xo tsi Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabá pihi iniquë. Ja picano tsi quiha huëstima ca gobierno bax parata bicanaibo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo bëcaniquë, Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo yaxëna. ¹¹ Jatsi Jesu ya naa jochahuaxëni cabo iqui ca fariseobá jisniquë. Jisí tsi Jesu rabëti bo qui ja chanicaniquë:

—¿Jënirixao gobierno parata bicanaibo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo ya xo tsi pihi ni mato maestro pa? —iquiina.

¹² Jatsi Jesús quëbiniquë, jato nicaquí na:

—Doctor quënayamaqui jënima cabo ra. Jama doctor quënahai ca tsi xo toa iquicanaibo. ¹³ Bocahuë. Dios Chani cahëyamaqui mato ra. “Jaha ë quëëhai ca tsi xo toa ëa nohiriá noihaina, ja tēpascana ca jahuë bo nomari” ii quiha Dios ra. Toa ma jabiti xo. Tsayacahuë. Mëstëxëni ca jaca nori ca quëscahuacanaibo quënahi ë joyamaniquë, jochahuaxëni cabo nori, Dios quiri ja bësocano iquish na —nëca tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Samati jabi yoati Jesu ja nicacana

Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39

¹⁴ Jatsi ashimanish ca Juan yamabá-na banahuacanaibo Jesu qui bëcaniquë. Bëxo tsi quiha ja nicacanicuë:

—Huëstima tsi xo no samahaina ra. Jasca, samariacani quiha fariseobo ri. Jama, mi rabëti bo tsi xo toa samayamahaina pë. ¿Jënihax samayamac-ahi ni? —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jatsi Jesús jato quëbiniquë:

—Joní ahui yano tsi ¿cohuë ni bëcanish ca rabëti bo? Iyamacani quiha. Ahui yahax ca joni jato bëtano tsi ranicani quiha ra. Jascaria tsi jaboqui samayamahi quiha noho rabëti bo ri, jato bëta ë nori ca iqui na. Jama, tsëquëxëhi quiha bari huëtza, jato quima ë mëbihacaxëquë no. Toatiyá tsi samacaxëcane quiha noho rabëti bo ri, cohuëhi na.

¹⁶ Jasca, quësi paxá tsi raiti siri pishpayamahi quiha nohiria. Anoma quiha. Jabí quësi paxá pi ja pishpacano tsi përsëxëhi quiha raiti siri. Përsësihi quiha quësi paxa ri, jaha bëquiyamajahai iqui na. (Jascaria, mato arati quinia siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato. Jamëri ca xo.) ¹⁷ Jasca, mato bichi ca sota sirixëni qui jënëria paxa ca rëhuyamaqui mato. Anoma quiha. Ma rëhuipino tsi bichi ca sota poshaxëhi jënëria paxa cato. Jatsi japaquëxëhi quiha jënë rë. Yoshihuahacaxëhi quiha sota ri. Jama bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuihacaxëti xo.

(Jascaria, anoma tsi xo arati quinia sirí tsi noho tiisi paxa ca tiisimahaina ra. Arati quinia huetsá tsi ja tiisimahacaxëti xo. Mato arati jabi siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa) —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë jato qui.

Jairo jahini jënimahuahacanina, Jesu sahuëti motsanish ca yoxa

Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56

¹⁸ Nohiria bo qui Jesu chanino tsi quiha ja qui jodioba chama joniquë. Johax Jesu bësojó ja mëniniquë.

—Rësyoaquë noho jahi rë. Johuë. Mi mëquënë tsi noho jahi mi motsano. Mi pi jono tsi bësoxëqui tia —nëa tsi quiha johax ca chama nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesu, jahuë rabëti bo, tih cabo joiniquë, ja bëta caxëna. ²⁰ Jabi ja bocano tsi quiha Jesu cho noitiria ca yoxa basimaniquë, Jesu motsaxëna. Doce año bo no tsi ja jimihacai ini quiha. ²¹ Jatsi yoxa shinaniquë. Shinahax, “Jahuë sahuëti pi motsahi tsi jënimaxëquia tia” i jamë ja niquë.

²² Jatsi Jesu bopinaniquë. Bopinaxo tsi quiha yoxa ja jisniquë. Jisi tsi, —Chamahuë, noho jahini. Mi chitimihai ca iqui tsi mi jënimahuahacaquë ra —i ja qui Jesu niquë.

Jënimatapiniquë yoxa ra.

²³ Jatsi chama xobo qui jicohax tsi quiha música acanaibo Jesús jisniquë. Jahuë jahi maihuapaimaria ja icani quiha. Anomaria ja aracanaí ca pacotsa ini quiha. Jatsi jato jisi tsi quiha,

²⁴ —Bocahuë. Rësyoamaquë jahi pistia. Oxahi quiha —i nohiria bo qui Jesu niquë.

Jatsi nohiria bá osaniquë, nicahax na. ²⁵ Jatsi quiha cacha nohiria Jesús raaniquë. Raahax naquëtë qui ja jiconiquë. Jatsi jahi pistia mëquë ja biniquë. Joitapiniquë jahuë jahi ra. ²⁶ Jatsi Jesús ani ca nicayoniquë toa mai ca nohiria tëquë.

Dos ca bëco ca joni Jesús jënimahuanina

²⁷ Jato xobo Jesu jisbayaquë tsi quiha banahuatsi dos ca bëco cabá huaniquë. Banahuapama tsi ja quënacanicuë.

—Noqui shinahuë ra, David yamaba Baquë —iquiina.

²⁸ Xobo qui Jesu jicoquë tsi quiha ja jicocanicuë jato ri. Jatsi Jesús jato nicaniquë:

—¿Mato jënimahuati mëtsa ni ëa ra? ¿Jahuë shinacanaí? —iquiina.

Jatsi,

—Ati mëtsa xo mia, Ibobá —i jaca niquë.

²⁹ Jatsi jato bëro bo Jesús motsanicuë. Motsapama tsi,

—Ma chitimihai iqui tsi ocapixëhi quiha ra —i jato qui ja niquë.

³⁰ Jatsi quiha ja taistëquëcaniquë. Jënimata jato bëro ini quiha. Jatsi Jesús jato yoba-yobanicuë:

—Mato ë jënimahuaha ca yoayamacahuë —iquiina.

³¹ Jama, jisbaya tsi quiha Jesús ani yoati ja yoabonanicuë toa mai tëquë xo na.

Chanitimaxëni ca joni Jesús jënimahuanina

³² Bëco inish ca joni bo bocaquë tsi quiha Jesu qui chanitimaxëni ca joni nohiria bá bënicuë. Joni jaro quiha. ³³ Jahuë yoshi Jesús tsëcaquë tsi chanitapitsi quiha joni niquë. Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë.

—Anomaria tsi xo naa joní acaina ra. Noqui xërëquë ca nëca ca jahuë bo no jisyama-pistiarianiquë ra —i nohiria bo ni quiha Jesu yoati na.

³⁴ Jama,

—Yoshini chamá tsi yoshi bo tsécahi quiha naa joni pë. Yoshi tsi xo toa ja qui chama acaina ra —i jodioba chama bo niquë pë.

Nohiria bo Jesú noinina

³⁵ Jabi yaca pistia bo, yaca-yacaria bo, tihi cabo qui Jesu shishoniquë, jato catiti xobo xo tsi tiisimahaina. “Nohiria bo otocatsi quiha Dios ra” i ja niquë Chani jia ca yoabonahi na. Jasca, noitiria cabo, iquicanaibo, tihi cabo ja jënimahuaniquë. ³⁶ Jasca, nohiria huëstima ca tsayapama tsi quiha Jesu cohuënaniquë, noitiria ja icani iqui na, naa jahabëso yama ca oveja jascaria. Ja shina-huëjënacanaï ca ja cahëni quiha. ³⁷ Jatsi quiha jahuë rabëti bo qui ja chaniniquë:

—Huëstima ca tsi xo toa tēsahacati cato ra; jama, ichariama ca tēsacanaibo nori. ³⁸ Japi tēsati Ibo qui bēhoxcana ra, yonati bo ja raano iquish na, tēsati —nëa tsi quiha Jesu nēcāniquë.

10

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú binina jahuë Chani ja yoacano

Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16

¹ Jatsi jahuë doce ca rabëti bo Jesú quënaniquë. Quënaxo tsi quiha jato qui chama ja aniquë nohiria quima yoshi bo tsëcati. Jasca, chama jato qui ja aniquë iquicanaibo, isicanaibo, noitiria cabo, tihi cabo jënimahuati. ² Jabi doce ca joni bo quiha Jesú biniquë raaxëna. Jato janë bo tsi xo naa: Jariapari tsi xo Simón, naa Pedro quënahacānish cato. Jaquirëquë, Simón noma Andrés. Jaquirëquë, Zebedeo baquë Jacobo. Jaquirëquë, Jacobo noma Juan. ³ Jaquirëquë Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, naa gobierno bax impuesto binish cato. Jaquirëquë Alfeo baquë Jacobo, Tadeo, ⁴ Simón, naa gobierno pasomaha inish cato. Jatsi Judas Iscariote, naa soldado bo qui Jesu mëanish cato.

Jahuë rabëti bo Jesú raanina Dios Chani yoati

Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6

⁵ Naa doce ca rabëti bo Jesú raaniquë Dios Chani ja yoacano. Raaquí tsi quiha jato ja yobaniquë. Ja nēcāniquë:

—Carayanaba mai, samaria caba yaca bo, tihi cabo qui boyamacana Dios Chani yoati. ⁶ Jama, Israél ca nohiria bo qui roha bocahuë. Bënohax ca oveja bo jascaria ca xo ra. ⁷ Capama tsí “Basima tsi xo Diós otōhaina ra” itsicana. ⁸ Jasca, iquicanaibo jënimahuacana. Bësoyama cabo bësomacana. Leproso bo bahuëcana. Yoshi bo tsëcacana. Jabi copixoma tsi noho chama ma bichi iqui tsi parata biyamacana nohiria mëbiquí na.

⁹ ‘Caquí tsi parata boyamacana. ¹⁰ Jasca, rabë sahuëti, zapato bo, coti jihui, tihi cabo boyamacana. Jabi mato orihuaxëhi quiha mëbihacahax cabo.

¹¹ Jabi yaca-yacaria, yaca pistia, tihi cabo qui cahëxo tsi toa xo tsi shinajiaxëni ca joni mëracana. Mërahax jahuë xobo roha tsi chitëcana. Xobo huëtsa qui boyamacana. ¹² Jahuë xobo qui jicoquí tsi jia tsi jato joihuacana. ¹³ Jia pi toá ca nohiria bá mato joihuano tsi jato bax bēhoxcana, Diós jato shomahuano iquish na. Jama, mato pi ja joihuayamano tsi jato shomahuayamacana. ¹⁴ Jasca pi xobó ca nohiria bá mato joihuacasyamano tsi jato jisbayacana. Jasca pi yacatá ca nohiria bá mato qui nicacasyamano tsi jato jisbayacana. Jisbaya tsi mato tahë ca cospo tojtojhacahuë jato jocha jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismaxëti

xo. ¹⁵ Mato parayamaquia iquia. Anomariaxèhi quiha toa nohiria bá tènèhaina ra nohiria bo copiti barí no. Sodomá ca racanish ca nohiria bo oquè ixèti quiha. Gomorrá ca racanish ca nohiria bo oquèxèhi quiha ja tènècanaina iquia.

Johai ca tènèhaina

Marcos 13.9-13

¹⁶ Jaha bèsocapa. Caxaxéniria ca lobo jascaria ca nohiria bo qui mato raaquia. Jato xèrèquè ca oveja jascaria ixèqui mato. Japi quinia-caxècahuè, naa rono ma quiniahai jascaria. Jato xèrèquèpama tsi ishima ca boto jascariacana. ¹⁷ Jasca, mato pasomaha ca nohiria bo qui quini-acaxècahuè. Chama bo qui mato mēacaxècane quiha quēsoxèna. Jasca, jato arati xobó tsi rashahacaxèqui mato ra. ¹⁸ Ea tahèxo tsi prefecto bo, chama-chamaria bo, tihí cabo qui mato bēcaxècane quiha, naa mato jimibo. Jatsi xaba jayaxèqui mato ra, jato qui chaniti èa yoati na. Jatsi Dios Chani nicacaxècane quiha carayanabo ri. ¹⁹ Jabi chama bo qui mato jimibá pi mato mēano tsi ma yoati ca yoaxèti ca yoati tsi shina-huējénayamacana. Toa xaba tsèquèno tsi mato qui acacaxèhi quiha ma yoaxèti cato. ²⁰ Toatiyá tsi ma chanino tsi ma yoaxèti ca mato jismaxèhi quiha Espíritu Santo. Chaniamayoixèqui mato, Espíritu Santo ja nori.

²¹ Toatiyá tsi jabè xatè yoi mēaxèhi quiha huètsa, namèhacati. Jahuè baquè pasomahaxèhi quiha jahèpa ri. Jasca, jato nabo qui caxacaxècane quiha xocobo ri. Caxaquí tsi chama bo qui jato nabo mēacaxècane quiha rē, ja namèhacacano. ²² Ea tahèhax tsi mato qui caxayocaxècane quiha nohiria tēquè. Jama, xabahamahacaxèhi quiha jatiroha ca jahuè rēso qui tènè-tènècanaibo. ²³ Jatsi huèsti ca yacatá ca nohiria bá pi mato tènèmano tsi yaca huètsa qui jabacana. Jabi bacaxèquia ra, jodioba maí ca yacata tēquè noho Chani ma yoanox pari no.

²⁴ Jabi jahuè maestro oquè ma xo jahuè alumno bo. Jasca, jahuè chama oquè ma xo yonati. ²⁵ Jabi jato maestro pi nohiria bá tènèmano tsi tènèmahacaxèhi quiha jahuè alumno bo ri iquia. ¿Jabi mato maestro ma ni èa ra? “Satanás” pi èa nohiria bá quènano tsi oquè ca yoixèni ca janè mato quènacaxècane quiha ra. ²⁶ Japi mato roacanaibo qui raquèyamacana. Bèrohahacaxèhi quiha noho Chani ra. Nicaxèhi quiha nohiria bo ra. ²⁷ Jaboqui mato qui baxèxquia quiniahi na. Jama, huèaquè tsi mato è yoaha ca yoacaxècahuè huènènè xo na, raquèxoma. ²⁸ Jasca, mato acascanaibo qui raquèyamacana. Mato yora bo roha ati mētsa ca xo, mato shina ati mētsa jaca nomari. Jama, Dios qui nohiria raquèxèti xo. Ja tsi xo toa tènètiya qui nohiria raati ibo-iboria, naa yora, shinana, tihí cabo quèyoti mētsa cato. ²⁹ Jabi mato ó bèsohi quiha Dios ra. Jatiroha ca cahèhi quiha. Huèsti ca copiriama ca chorobo pi mai qui paquèno tsi ¿cahèyamayamahi ni mato Jahèpa ra? ³⁰ Jasca, mato boo tēquè cahèhi quiha ra. Ja tocahacayocane quiha. ³¹ Japi raquèyamacana. Dios qui copixèni xo mato ra; naa huèstima ca chorobo oquè quiha.

³² Nohiria bo bèsój pi “Cristó-na xo èa” i nohiria no tsi noho naipá ca Jahèpa bèsój tsi “Nohó-na xo toa” ixèquia èa ri. ³³ Jama, nohiria bo bèsój pi èa pasomaha nohiria chanino tsi noho naipá ca Jahèpa qui “Nohó-na ma xo toa” ixèquia èa ri.

Jesu iqui tsi oquèxnahacaxèhi quiha nohiria

Lucas 12.51-53; 14.26-27

³⁴ ‘Jahuë qui tsi mai qui ë joni? ¿Jia tsi nohiria racanabëquimahi ë joni pa? Tocati ë joyamaniquë. Nohiria oquëxnamahi ë joquë ra, jia tsi jato racanabëquimahi nomari. Oquëxnamahai ca saipi jascaria tsi xo toa ë bëhai ca chani ra. ³⁵ Joquë ëa ra, jahuë jahëpa pasomaha baquë janaxëna, jahuë jahëhua pasomaha jahi janaxëna. (Joquë ëa ra, jahuë raisi pasomaha raisi janaxëna.) ³⁶ Ea tahëhax tsi mato qui caxa-caxariaxëhi quiha mato xobó ca yoi bo ra.

³⁷ ‘Ea oquë pi jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo noihi tsi nohó-natimaxëni ca xo toa nohiria ra. Jasca, jahuë baquë bo, jahuë jahi bo, tihi cabo pi oquë tsi noihi tsi nohó-natimaxëni ca xo ra. ³⁸ Mato cruz yoi pi iayamahi tsi ëa pi banahuayamahi tsi noho rabëti iti mëtsama xo mato iquia. ³⁹ Jabi jahuë shina bënoxëhi quiha jahuë shina xabahamacatsai cato. Jasca, jahuë shina bëboxëhi quiha ëa iqui tsi jahuë shina bënohai cato.

Premio bo Diós noqui acaina

Marcos 9.41

⁴⁰ ‘Jabi ëa yoi joihuahi quiha mato joihuahai cato. Jasca, ëa pi joihuaquí Dios yoi, naa ëa raanish ca joihuahi quiha. ⁴¹ Dios Chani bëhai ca ma joihuano tsi jia tsi mato copixëhi quiha Dios, Dios Chani bëhai ca ja nori iqui na. Jato copi jascaria ca bixëqui mato iquia. Jasca pi shina jiaxëni cabo joihuahi tsi jia tsi copihacaxëqui mato ra. Jato copi jascaria copihacaxëqui mato ri. ⁴² Ea tahëxo tsi noho rabëti bo pistia roha tsi ma mëbino tsi mato copixëhi quiha Dios iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

11

Jahuë rabëti bo Jesu qui Juán raanina

Lucas 7.18-35

¹ Jatsi quiha Jesú jisbayaniquë jahuë doce ca rabëti bo yobaxo na. Jisbaya tsi quiha toa maí ca yaca bo xo tsi ja tiisimaniquë. Dios Chani ja yoaniquë.

² Jabi toatiyá tsi quiha presó Juan yamabo iniquë. Preso xo tsi Cristó acai ca jahuë bo ja nicaniquë. Nicaxo tsi quiha jahuë rabëti bo huësti huësti ca Jesu qui ja raaniquë, Xabahamati Ibo Jesu iqui ca nicaxëna.

³ Jatsi Jesu ja nicacanicuë:

—“Joxëti xo Xabahamati Ibo” i noquii quiha Juan ra. ¿Toa ni mia sa? ¿Joni huëtša ó pasoxëhi ni noa sa? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jahari bocata. Ma tsayahana, ma nicahana, tihi cabo Juan yoacata. ⁵ Taiscani quiha bëco cabo. Tapicani quiha huico choni jaya cabo. Jënimahuahacahi quiha leproso cabo, naa bonohuaxëni cabo. Pasohi quiha pasoyamacanaibo. Bësotëquëcani quiha bësoyama cabo. Xabahamati Chani nicacani quiha noitiria cabo. ⁶ Rani-ranicani quiha ëa chahahuacanaibo ra. Tihi ca tsi yoata —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁷ Nicahax tsi quiha jahari Juan qui ja bocanicuë. Jaquirëquë nohiria bo qui Jesu chaniniquë Juan yoati na.

—¿Jahuë ó ma pasoni jisxëna, xabachá ca Juan qui boquí na? ¿Cahëtimaxëni ca chamayama ca joni ó ma pasoni pa? ⁸ ¿Jahuë jisi ma bocani? ¿Copixëni ca raiti sahuë ca joni jisti ó ma pasoni pa? Toca tsi ja iyamani quiha. Jabi xobo-xoboriá tsi racacani quiha copixëni ca sahuëti jaya cabo. ⁹ ¿Japa? ¿Jahuë ó ma pasoni jisxëna? Ea yoacahuë. ¿Dios Chani

yoati ibo ó ma pasoni pa? Mato parayamaquia. Dios Chani yoati ibo oquë ca ma jisyamëquë ra. ¹⁰Jabi Juan yoati tsi Dios chaniniquë Quënëhacanish cabo ó no. Nëcahi quiha:

“Mia bëbo noho Chani bohahi ca raaxëquia.

Jariapari mi quinia rohahuaxëhi quiha”

i Dios ni quiha.

¹¹‘Mato parayamaquia ra. Yama tsi xo nohiria xërëquë tsi Juan oquë ca bësohax cato ra. Jama, Juan oquë ca tsi xo toa Diós otohahi cato ó ca iriama cato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë Juan yoati na.

¹²‘Jabi jahuë yonoco ati Juan chitahëhuaquë rohahi tsi jahuë chani qui caxa xo huëstima cabo. Jaboqui jasca pi xo rë. Ibo Diós nohiria bo otohahi ca quinia quëyocascani quiha pë. Anomaria tsi xo toa ja acanaina. ¹³Jabi siri tsi Dios Chani yoahi Juan jonox pari no tsi Quënëhacanish cabá chani-chanipaoniquë Ibo johahi ca yoati na. ¹⁴“Joxëhi quiha Elías” i jaca paoni quiha. Jabi Juan tsi xo toa joxëhai ca Elías iquia. ¿Ja quënëcani ca chahahuacanai? ¹⁵Nicati pi mëtsaquí tsi nicacahuë.

¹⁶‘¿Jënixëhi ni ëa pë, naa jaboqui bësocanai ca nohiria yoati na? Plazá ca chotëxëni ca xocobo jascaria ca xo rë. I-iquí tsi nëca tsi quënacaqui: ¹⁷“Mato bax pi bisto no ino tsi pabëcasyama xo mato pë. Jasca, mato bax pi no nahuarino tsi aracasyama xo mato pë” iquiina. Jabi naa chotëxëni ca xocobo jascaria tsi xo naa nohiria bo ra. ¹⁸Jabi Juan joquë tsi mato qui yoi quiha jahuë jabi iniquë pë. Johax ja samaniquë. Jënë ja ariayamaniquë. Tocaजाquë tsi “Yoyoxëni tsi xo naa joni ra” iyoniquë nohiria tëquëta. ¹⁹Jatsi ë joquë, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Ea ti tsi xo oriquihaina. Jasca ëa ti tsi xo toa jënë acaina. Tocahëno tsi ë qui yosacaqui pë. “Oriquitinaxëni, pahëxëni ca tsi xo toa” icaqui. “Tsayacapa, impuesto bicanaibo, jochacanaibo, tihi cabo ya rabënahi quiha pë” ii quiha jatiroha cabo ëa yoati na. Jabi mato qui yoi tsi xo noho jabi, ë acaina, tihi cabo. Jasca, mato qui yoi ini quiha Juan jabi jaa ri pë. Jama, tiisiyoi-canaibo qui jia tsi xo noba jabi bo, no acaina ra —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

Nicamixëni ca yaca bo

Lucas 10.13-15

²⁰Jatsi yaca bo, naa ja ani ca jisti bo jisnish cabo raahatsi quiha Jesú huaniquë. Jato ja raahani quiha jato jocha quima Dios quiri ja bësoyamacani iqui na. ²¹Ja nëcaniquë:

—Noitirixëhi quiha mato Corazín cabá. Noitirixëhi quiha mato ri Betsaidá cabá. Mato yaca bo xo tsi huëstima ca jisti bo acacani quiha; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Tiro y Sidón yaca bo xo pi jasca ca jisti bo acacarahano tsi naama tsi jato jocha quima Dios quiri ja bësoquë acani quiha. Bamaxoma tsi moro ja sahuëquë acani quiha cohuëquí na. Jasca, chíhi mishpó tsi ja tsahoquë acani quiha jato cohuë jismaxëna. ²²Jabi copiti barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra; naa Tiro, Sidón, tihi cabo yacatá ca jochahuaxëni ca nohiria oquë nori. ²³¿Japa mato Capernaum yacatá cabá? ¿Nai qui bocascanai pa? ¡Maj! Tënëtiya qui botëxëqui mato ra. Mato yacata ax tsi huëstima ca jisti bo acacaniquë ra; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Sodoma xo pi jasca ca jisti bo acacarahano tsi ja chahahuaquë acaniquë ra. Jato yaca potas-hacayamaquë ani quiha ra. ²⁴Japi shinacahuë. Copiti barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra.

Jochahuaxëni ca Sodoma oquë ixëti quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë toa yaca bo yoati na.

“E qui bëcana joixëna” i Jesu nina

Lucas 10.21-22

²⁵ Naatiyá tsi bëhoxpama tsi Jesu nëcaniquë:

—Mi qui “Gracias” iquia noho Jahëpá, cahëyamacanaibo qui mi chani jia ca mi jismaha quëshpi na. Maí ca tiisi jaya cabo, cahëxëni cabo, tihi cabo cahëmayamaqui mia ra. Jato joma quiha. Ja quëshpi tsi “Gracias” iquia ra. ²⁶ Jabija, tocahi tsi raniqui mia, noho Jahëpá —i Jahëpa quiina.

²⁷ Jatsi,

—Chama ë qui noho Jahëpá aniquë ra jahuë bo tëquë yonati. Jabi yama tsi xo toa ëa, naa Dios Baquë-baquëria ca cahëyoihai cato. Noho Jahëpa roha tsi xo toa ëa cahëyoihai cato iquia. Jasca, yama tsi xo toa Jahëpa Dios cahëxëni cato. Jahëpa Dios cahëxëni ca roha ca ëa xo naa, naa jahuë baquë. Jasca, Jahëpa Dios cahëcane quiha chahahuacanaibo ri. Jato qui noho Jahëpa jisiquimaquia, ja cahëcano iquish na. ²⁸ E qui bëyocana mato joicanaibá. E qui bëcana, ihuë ca jabi papicanaibá. Mato joimaxëquia ra. ²⁹ Ihuë yama tsi xo toa mato qui ë acatsai ca yugo, naa noho yoba. Bicana. Mato ë tiisimano. Ea ti tsi xo ishima. Ea ti tsi xo caxayama. Noho yugo pi bichi tsi joixëqui mato ra. ³⁰ Bëro tsi xo noho yugo papihaina. Ihuë yama tsi xo toa mato qui ë acai ca yoba ra —i nohiria bo qui Jesu niquë.

12

Joiti bari yoati na

Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5

¹ Jaquirëquë trigo huai tsi nacohi quiha Jesu iniquë jahuë rabëti bo ya. Joiti bari ja ini quiha. Jabi paxnaqui tsi quiha jahuë rabëti bá trigo bimi risaniquë piti. ² Jatsi ja acani ca jodiobo chama bá jisniquë, naa fariseobo icanish cabo. Jisi tsi Jesu qui ja quësocaniquë:

—Tsayapa. Joiti barí tsi anoma ca acani quiha mi rabëti bo ra. Yonococani quiha pë —iquiina.

³ Jatsi Jesús jato quëbiniquë:

—¿Quënëhacanish cabo ó ca noba David yamabá ani ca ma tsayaya-mayamani, naa jahuë joni bo ya paxnaqui na? ⁴ Dios xobo ja jiconi quiha ra jahuë joni bo ya, arati ibo ba mapari bixëna. Toa xo tsi Dios qui aquëquëmani ca mapari ja pini quiha. Jasca, pini quiha jahuë joni bo ri. Roa toa ja acani ini quiha. Pinoma quiha. Arati ibo ba piti ja ini quiha. ⁵ Jasca, ¿Moisés quënëni ca ma tsayayamayamani? Jatiroha ca joiti barí tsi yonocohi quiha arati ibo bo ra. Jënima tsi xo toa joiti barí tsi ja yonococanaina ra. Yonocojicano tsi jato qui quësoyamaqui mato pë. ⁶ Jama, ë qui tsi xo toa ma quësocanaina rë. Jaha quiniacaxëcahuë. Mato xërëquë tsi xo toa mato arati xobo, mato yoba, tihi cabo oquë cato iquia. ⁷ Quënëhacanish cabo pi cahërohahi tsi ë qui, naa anoma ca ayamahai ca qui ma quësoyamaquë aquë ra. “E qui oquë-oquëria tsi xo toa ëa ma noihaina ra, naa ë qui ma acai ca jaca nomari” i Dios ni quiha. ⁸ Jasca, joiti bari ibo-iboria ca ëa xo naa ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato —nëa tsi jodiobo chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Mëquë choni ca jaya ca joni

Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11

⁹ Jodiobo chama bo Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja jiconiquë. ¹⁰ Jabi toá tsi quiha mëquë choni jayanish ca joni ini quiha. Toá tsi ini quiha Jesu qui quësocascanai ca joni bo ri. Jatsi Jesu ja nicacanicuë:

—¿Jënima ni joiti barí tsi jënimahuahaina? ¿Noba yoba pasomaha ma ni? —iquiina, ja qui quësocatsi na.

¹¹ Jatsi nëca tsi Jesú jato quëbiniquë:

—Joiti barí pi maiquini qui mato oveja huësti ca paquërohano tsi ¿ma tsëcayamaquë ana? ¹² ¿Jabi oveja oquë ma ni nohiria ra? Japi jënima tsi xo joiti barí tsi jia ca acaina iquia —i jato qui Jesu niquë.

¹³ Jatsi noitiria ca joni qui Jesu chaniniquë:

—Mi mëquë yoi mëtahuë —iquiina.

Jatsi jahuë mëquë yoi ja mëtaniquë. Jënimatapiniquë jahuë mëquënë ra; jahuë mëquë huëtsa jascaria iquiina. ¹⁴ Jatsi jodiobo chama bá jisbayaniquë caxahi na. Joiti barí tsi ja jënimahuani iqui tsi Jesu ja namëcascani quiha. Jabi toca tsi quiha ja shina-shinacanicuë pë, namëti quinia mërahi na.

Isaías yamabá quënëna Jesu yoati na

¹⁵ Jabi ja namëcascanai ca Jesú nicaniquë. Nicaxo ja jisbayaniquë. Jatsi huëstima ca nohiriá banahuanicuë. Jatsi bëcanish ca iquicanaibo tëquë ja jënimahuanicuë. ¹⁶ Jënimahuaxo tsi quiha jato ja yobanicuë tsohuë ca ja iqui ca yoayamati. ¹⁷ Jabi ja ani cató tsi quiha Isaías yamabá quënëni ca jatihuahacani quiha. Jabi nëca tsi quiha Dios chaniniquë jahuë Baquë yoati na.

¹⁸ “Noho yonati tsi xo naa ra.

E biniquë noho yonoco ja ano.

E noihai ca tsi xo naa.

Ja qui raniquia.

Noho shina ja qui axëquia.

Jatiroha ca nohiria bo ó bësoxëhi quiha.

¹⁹ Jasca, johax iquinayamaxëhi quiha.

Joi mërayamaxëhi quiha.

Jahuë joi choshayamaxëhi quiha.

²⁰ Noitiria cabo roayamaxëhi quiha.

Jaha pasocanaibo ranihuaxëhi quiha.

Ja pasomaha cabo bëboxëhi quiha, Dios mëstëxëni ca yoba nohiria bá cahëno iquish na.

²¹ Jasca, ja qui chitimicaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquë”

i Dios ni quiha ja quënëni cató no.

Yoshi bëboti chama Jesú jayahaina

Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23

²² Jatsi Jesu qui noiti ca joni nohiria bá bënicuë ja jënimahuahacano. Bëco ca joni quiha. Jasca, jaro ja ini quiha, yoshi ja jayani iqui na. Jabi naa joni Jesú jënimahuanicuë. Jaquirëquë chaniti mëtsa joni iniquë. Jasca, ja taisniquë ra. ²³ Jatsi ratëyoniquë nohiria tsayahax na.

—¿Johai ca Xabahamati Ibo, naa David yamaba chahitaxocobo ma ni naa joni sa? —i jaca niquë ja ani ca tsayahax na.

²⁴ Toca tsi nohiria chanicanai ca nicaxo fariseobá quëbiniquë, naa jodioba chama bo:

—Ja qui Satanás chama aquè ra. Ja tsi xo toa yoshi tsècati chama jaya xo ra —iquiina.

²⁵ Jama, ja shinacanai ca Jesú cahèniquè. Cahèhax chama bo qui ja chaniniquè:

—Quèyohacaxèhi quiha país ca nohiria bo, ja nianacaquè no. Jasca, quèyohacaxèhi quiha xobó ca nohiria bo, yacatá ca nohiria bo, ja iquinacaquè no. Yonocobèquinatimaxèni ca xo. ²⁶ Jasca, Satanás-na maxo pasomaha pi Satanás maxo huètsa iquinano tsi çjènahuariahax jahuè chama naamana? ²⁷ Jasca, çSatanás chamá tsi jahuè yoshi bo natsècahi ni èa pa? Jabi Satanás èa mèbipino tsi çtsohuè ni toa mato banahuacanaibo qui chama acax cato, yoshi bo natsècati? Jabi yoshi bo natsècani quiha mato banahuacanaibo ri. Mato banahuacanaibá acai cató tsi noqui bèro xo janyama ca ma shinahaina ra. ²⁸ Yoshi bo natsècati chama è qui acax ca tsi xo Dios Shinana. Ja tsi xo toa èa mèbihaina. Jaha tsi è acai cató tsi bèroria tsi xo toa mato qui Diós yonati chama jaya cato ra. Joquè Cristo, naa nohiria bo Xabahamati Ibo iquia ra.

²⁹ Çjènahuariahax raca joni chamaxèni cato xobo qui joni jicono yomaxèna? ÇJariaparí tsi chamaxèni ca joni nèxayamayamaxèhi ni? Nèxaxo jahuè jahuè bo yomati mètsa xo. Jascaria, jahuè yoshi bo niahacanox pari no tsi nèxahacaxèti xo Satanás ri.

³⁰ Jabi èa pasomaha yoi tsi xo toa è bètama cato. Jasca, Dios yonoco yoshihuahi quiha èa mèbiyamahai cato. ³¹ Jasca, jatiroha ca jocha, jatiroha ca chani yoi cato, tihi cabo masaxèhi quiha Dios. Jama, Espíritu Santo pasomaha pi nohiria chanino tsi jahuè jocha masayamaxèhi quiha Dios. ³² Jabi èa pasomaha pi nohiria chanino tsi iriama tsi xo toa. Jahuè jocha masaxèhi quiha Dios. Jama, Espíritu Santo pasomaha pi nohiria chanino tsi jahuè jocha masayamaxèhi quiha Dios. Masahaca-timaxèni ca jocha tsi xo toa ra.

Jahuè bimi iqui tsi jihui cahèqui noa

Lucas 6.43-45

³³ Jabi jahuè bimi iqui tsi jihui cahèqui noa. Jahuè bimi tsayaqui noa. Jatsi bimi jia ca saihuahi quiha jihui jia cato. Jama, jihui yoi tsi xo toa pinoma ca bimi saihuahaina. Yoi quiha. ³⁴ Jisa rono ba xocobá. Çjènahuariahax jia ca ma chanina, yoixèni cabo imaquè no. Yoixèni ca jahuè bo pi nohiria bá shinano tsi anomaxèhi quiha toa ja chanicanai ri. ³⁵ Jascaria, jahuè chani jia cató tsi bèrohuahacaxèhi quiha shina jia cato. Jasca, yoi ca saihuahi quiha joni yoixèni cato, naa jihui jascaria. Jahuè jabi quiha. ³⁶ Jabi huèstima tsi xo mahitsa ca chani rè. Jasca, jaroja ca barí tsi copihacaxèti quiha nohiria jato chani yoi ca tèquè quèshpi na iquia. ³⁷ Toa barí tsi mato chaní tsi copihacaxèqui mato. Jatsi paquémahacaxèhi quiha chani jia ca chanihai cato. Jama, tènèmahacaxèhi quiha chani yoi ca chanihai cato ra —nèa tsi chama bo qui Jesu nècaniquè.

Jisti nohiria bá jiscasnina

Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32

³⁸ Jatsi Moisés yoba cahèxèni cabo, fariseobo, naa jodioba chama bo, tihi cabo chaniniquè Jesu qui. Ja nècacaniquè:

—Jisti mi ano, maestró. Jisti jiscasqui noa —iquiina, jahuè chama jiscastsi na.

³⁹ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Anomaria tsi xo jaboqui bësocanaibo rë. Jisti ó quëemisxëniria tsi xo naa Dios qui chitimiyamacanaibo ra. Jatsi Jonás jisti roha jato qui acacaxëhi quiha. ⁴⁰ Jabi tres barihani, tres baquicha, tihi cabo tsi Jonás raaniquë sani chahita jatoquë no. Jascaria tsi tres barihani, tres baquicha, tihi cabo raaxëquia ëa ri mai xará no. ⁴¹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Copiti bari-baririá tsi niixëhi quiha Ninivé ca nohiria bo mato qui quësoxëna. Jato qui Dios Chani Jonás yoaquë tsi quiha jato jocha quima Dios quiri ja bësocani quiha, nicahax na. Jama, jaboqui nëá xo Jonás yamabo oquë cato. Jaha chahahuacas-yamaqui mato pë. Ja tsi xo toa mato qui quësoxaxëcani quiha Ninivé ca nohiria bo ra. ⁴² Jasca, copiti bari-baririá tsi mato qui quësoxëhi quiha yoxa chama ri, naa Saba mai ax jonish cato. ¿Nëama ax ja joyamayamani Salomón yamaba tiisi nicaxëna? Jama, jaboqui nëá xo Salomón yamabo oquë cato. Ja qui nicasyamaqui mato pë. Ja tsi xo toa mato qui quësoxëhi quiha toa yoxa chama ri —nëa tsi chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Bacahai ca yoshini

Lucas 11.24-26

⁴³ —Jabi joni quima tsëquëhax tsi quiha xabachá tsi co-cohi quiha yoshini, iti huëtsa mërahi na. Joicatsi quiha. Mahitsa mërähax, ⁴⁴ “E jisbëriani ca xobo qui jahari caquia ra” i jamë i quiha. Jatsi quiha jahari cahi quiha. Cahax jahuë iti siri jisi quiha. Jaboqui jënima quiha, bahuëhaca xobo jascaria. ⁴⁵ Jatsi cahi quiha jabë yoshi bo mërahi na. Mëraxo tsi siete ca yoshi oquë ca bëhi quiha ja bëtati. Jatsi pë ja bëta joni qui jicocani quiha yoshi huëtsa bo ri, racaxëna. Japi noiti-noitiria xo toa joni ra. Ja iqui tsi jaboqui oquë tsi xo toa joni yoyo rë. Jabi naa joni jascariaxëhi quiha jaboqui bësocanai ca yoixëni cabo ri. Oquëriaxëhi quiha ma noitihaina ra —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë toá ca nohiria bo qui.

Jesu jahëhua, jahuë xatë bo

Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21

⁴⁶ Jari nohiria bo qui chanihi quiha Jesu iniquë, jahuë jahëhua, jabë xatë bo, tihi cabo xobo qui cahëquë no. Cahëhax tsi quiha xobo cacha ja niicaniquë. Niihax,

—Jesu ya chanicasqui noa —i jaca ni quiha.

⁴⁷ Jatsi,

—Cacha tsi xo mi jahëhua, mibë xatë bo. Toá tsi niicani quiha. Mi bëta chanicascani quiha ra —i huësti ca nohiria niquë Jesu qui.

⁴⁸ Jatsi quiha,

—¿Tsohuë ni toa noho jahëhua yoi ra? ¿Tsohuë ni toa ëbë xatë yoi bo ra? —i nohiria bo qui Jesu niquë.

⁴⁹ Jatsi quiha jahuë rabëti bo qui ja mëtoniquë.

—Tsayapa. Nëá xo noho jahëhua yoi. Nëá xo ëbë xatë bo. ⁵⁰ Jabi noho noma yoi, noho yoxa ca yoi, noho jahëhua yoi tsi xo toa noho naipá ca Jahëpa ó quëëhai ca acai cato ra —i jato qui Jesu niquë.

13

Bëro sayanish cato

Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8

¹ Toa barí roha tsi quiha xobo Jesús jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha ia qui ja caniquë. Caxo tsi quiha toa xo tsi nohiria ja tiisimaniquë tsahoxo

na. ² Jatsi quiha ja qui nohiria quëtsoniquë. Anomaria ca nohiria ini quiha. Huëstima ca iqui tsi noti qui Jesu jiconiquë. Jatsi noti xo jato ja tiisimani quiha, tsahoxo na. Mai quëmapó tsi mani ini quiha nohiria tëxë. ³ Jatsi huëstima ca jahuë bo jato ja yoaniquë chaniquí na. Bëroria ca chani quiha. Ja nëcaniquë:

—Bëro sayahi huësti ca joni caniquë. ⁴ Jahuë huai sayajahuano tsi huësti huësti ca bëro bahi tapai xapaquëniquë. Jahá ca bëro isa bá pini quiha joxo na. ⁵ Jatsi bëro huëtsa maxax mai qui xapaquëniquë, naa iriama ca mai cató no. Toá tsi quiha bëro shinahatapiniquë, oti yama pi mai ini iqui na. ⁶ Bari tsëquëquë tsi quiha ja mëshahaca-caniquë. Tapo mishni quiha. Ja iqui tsi ja chonicaniquë rë. ⁷ Jatsi huësti huësti ca bëro masa xërëquë xapaquëniquë rë. Bëro ya tsi quiha shinahabëquiniquë masara. Jatsi banahaca ca jochai ca ja mapaniquë rë. ⁸ Jama, bëro huëtsa quiha mai jiaxëni ca qui xapaquëniquë. Bimi ja saihuacanicuë. Cien ca bëro huësti ca maxó saihuaniquë. Maxo huëtsa setenta. Maxo huëtsa treinta —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁹ Jatsi,

—Ea nicaxëti xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë nohiria bo qui.

Jonë ca chani yoati na

Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10

¹⁰ Jatsi Jesu qui jahuë rabëti bo bëcaniquë.

—¿Jënixo tsi toca ca chani noqui yoahai sa? Mi chani cahëyamaqui noa rë —i jaca niquë.

¹¹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato qui acanicuë Dios jonë ca tiisi ra, naa Diós otohái ca jahuë bo yoati na. Jama, naa chani cahëyamahi quiha nohiria tëxë. Jato qui jonë quiha. ¹² Japi jia pi ë qui ma nicano tsi anixëhi quiha ma bichi ca tiisi. Cahëyoixëqui mato ra. Jama, naa ma bichi ca tiisi pistia ca bënnoxëqui mato, nicariayama-piquí na. ¹³ Ja tsi xo toa nëca ca chani nohiria bo qui chaniquia, nicaxo ja cahëyamacano. ¹⁴ Toca tsi jatihuahacaxëhi quiha Isaías yamabá quënëninina jato yoati na. Jabi ja yoani ca tsi xo naa: “Cahëyamapistiariacaxëcani quiha, nicaxo na.

Jasca, tsaya-tsayapama tsi jabija ca jisyamacaxëcani quiha.

¹⁵ Quëstoria tsi xo naa nohiria ba shinana.

Nicacasyamacani quiha pë.

Bëpëquëyamacani quiha ra.

Ja tsi xo toa jabija ca jisyamacaxëcani quiha rë.

Ja tsi xo toa nicayoiyamacaxëcani quiha rë.

¿Jënahuariahax ë qui ri ja bësocana, jënimahuahacaxëna?”

i Isaías yamabo ni quiha jato yoati na.

¹⁶ Jama, shoma xo mato ra. Tsaya-tsayapama tsi jabija ca jisqui mato ra. Jasca jia tsi jabija ca jahuë bo nicahi quiha mato pahoqui. ¹⁷ Jatsi ma shina-bënoyamano ra. Jabi ëa ma jisquë. Jasca, noho chani ma nicaquë. Jabi ma jisi ca jisti bo, naa ë acai ca jisti bo ó quëëni quiha huëstima ca Dios Chani yoanish cabo jisxëna. Jasca, ma nicaha ca chani nicati ó ja quëëcani quiha, nicati mëtsama jaca nori —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Ja yoaha ca chani Jesú bërohanina

Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15

18 —Ea nicacana. Jaboqui yoaha ca chani bërohuaxëquia, naa bëro sayanish ca chani yoati na. Ma cahëyoino. 19 Toa bahi tapái ca bëro jascaria tsi xo toa Ibo Dios Chani cahëyamacanaibo, nicaxo na. Ja nicacano tsi quiha johi quiha Satanás. Joxo tsi quiha jato shina ó banaha ca Chani mëbihi quiha rë. 20 Jasca, maxax qui sayaha ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quiha, nicaxo na. 21 Jama, naamayamahi quiha ja chahahuacanaina rë, tapo yama ca jascaria jaca nori iqui na. Dios Chani pi iqui tsi tënëhi tsi jahari bësotapi-cani quiha pë. 22 Jatsi masa xërëquë sayaha ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacani quiha jato ri; jama, Dios quima jato ninihi quiha maí ca jahuë bo, naa jaha ja quëëcanaina. Maí ca jahuë bo shinacani quiha pë. Jatsi Dios Chani, naa sayaha ca bëro tsihaqui quiha parata ó ja quëëcanaina ra. Jasca, tsihaqui quiha jato ranihuahai ca jahuë bo rë. Ja quëshpi tsi jato shina ó tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani ra. 23 Jama, mai jiaxëni cato ó ca sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa, naa Dios Chani nicacanaibo. Nicaxo tsi Dios Chani cahëcane quiha ra. Dios bax saihuacani quiha. Huësti ca maxo tsi xo cien ca saihuahaina. Maxo huëtsa tsi xo setenta ca saihuahaina. Maxo huëtsa tsi xo treinta ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jahuë chani bërohuahi na.

Trigo bimi naxërëquë ca masara chani

24 Jatsi chani huëtsa jahuë rabëti bo qui Jesú aniquë, naa Diós nohiria copixëhai yoati na. Ja nëcaniquë:

—Bëro jia ca jahuë huaí tsi joní sayahai ca jascaria tsi xo Diós otohaina. 25 Jama, ibo oxano tsi baquichá johi quiha ibo qui caxahai cato. Joxo tsi bëro yoi sayahi quiha iboba huaí no pë. Masara ca bëro quiha. Jahuë trigo naxërëquë tsi quiha toa bëro sayahi quiha pë. Sayahax jabahi quiha. 26 Jatsi quiha shinahaniquë trigo. Bimijaquë tsi quiha jisiquiniquë masa ri. 27 Jatsi quiha huaí ibo qui yonati bo bëcaniquë. Johax, “Bëro jia ca roha no bananiquë huaí no pë, taitá. ¿Jahuëniyahax masa joha sa?” i jaca ni quiha. 28 Jatsi ibo nëcaniquë: “Tonía masa bëro bananiquë pë ë qui caxahai cato” iquiina. Jatsi, “¿Masa mëxaxëhi ni noa ra?” i ibo qui yonati bo niquë. 29 “Ayamacana. Masa pi mëxaquí tsi noho trigo ri ma mëxamitsa rë. 30 Jariapari ja shinahabëquicano. Jatsi tésatiyá tsi ‘Masa pari mëxacana’ ixëquia yonati bo qui. Mëxaxo tsi nëxacana mëshati. Jaquirëquë noho trigo xobo qui bëcahuë, tësaxo na” i noho yonati bo qui xëquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Mostaza bëro chani

Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19

31 Jatsi chani huëtsa Jesú yoaniquë:

—Huaí tsi bëro mishni quiha, naa mostaza bëro joní bananina. Toa bëro jascaria tsi anixëhi quiha Diós nohiria bo otohaina. 32 Mishni-mishniria tsi xo naa bëro ra. Jama, shinahaquí tsi pistiama tsi xo jahuë jihui ra. Banahaca ca jochai ca huëtsa bo oquë quiha. Shinahacax jihui manëhi quiha. Jatsi jahuë mëshi bo ó tsi paihi quiha isa bo ra —i Jesu niquë tiisimahi na.

Levadura chani

Lucas 13.20-21

33 Jaquirëquë chani huëtsa Jesú yoaniquë:

—Harina somo ca ya yoxá tēohacai ca levadura jascaria tsi xo Diós otohaina. Tres medidá tsi levadura tēohaqui yoxa, harina tēquē shapohuaxēna —i Jesu niquē.

Ejemplo bá tsi Jesu chaninina

Marcos 4.33-34

³⁴ Nohiria bo qui chanipama tsi nēca ca chani bá roha tsi Jesu chaniniquē. Ejemplo bo yama tsi ja chaniyamani quiha. ³⁵ Jabi ejemplo bá tsi ja chani-chaniniquē, Dios Chani yoanish cató quēnēni ca jati-huaxēna. Jabi Jesu yoati ja yoani tsi xo naa:

“Chani bo, naa ejemplo bá tsi nohiria bo qui chanixēhi quiha.

Chanihax jonē ca jahuē bo bērohuaxēhi quiha, naa mai nēhohuahacani tsi yaroari ca jahuē bo” iquiina.

Masara chani Jesús bērohuana, naa trigo naxērēquē ó tsi bēro yoi bananina

³⁶ Jatsi toa nohiria huēstima ca Jesús jisbayaniquē. Jisbayá tsi quiha xobo qui ja jiconiquē. Jatsi jahuē doce ca rabēti bo ja qui bēcāniquē.

—¿Jēnihi ni naa trigo huaí ca masara chani sa? Noqui yoahuē —i ja qui jaca niquē.

³⁷ Jatsi quiha toa chani Jesús bērohuāniquē:

—Ea ti tsi xo toa bēro jia ca banahai cato, naa Nohiria Baquē ē nori cato.

³⁸ Jatsi nohiria bo jascaria tsi xo huai. Jatsi, Dios baquē bo tsi xo toa bēro jia cabo. Jato otoxēhi quiha Dios. Jatsi, Satanás baquē bo tsi xo toa bēro yoi bo. ³⁹ Jatsi ē qui caxahai ca, naa bēro yoi sayanish ca tsi xo Satanás.

Jatsi tēsatiyá tsi xo toa xaba rēso, naa jaroha ca bari. Jatsi tēsacanaibo tsi xo ángel bo. ⁴⁰ Mēshahacati ca mēxahacahai ca masa jascariaxēhi quiha jaroha ca barí no, ē joxēquē no. ⁴¹ Noho ángel bo raaxēquia. E otohái cato ó ca jochamacanaibo, yoixēni ca nohiria bo, tihí cabo aquēquēmacaxēcāni quiha. ⁴² Aquēquēmaxo tsi tēnētiyá jato niacaxēcāni quiha, naa chíhi qui masa niahai jascaria. Toá tsi araconacaxēcāni quiha ra. Jatsi, “Erama. Jishopē” icaxēcāni quiha tēnēhi na. ⁴³ Jama, bari huahuahai jascariaxēhi quiha Dios nohiria bo. Jahēpa Dios ya icaxēcāni quiha, ja otohái cató no —i Jesu niquē.

Jonē ca parata copixēni ca ejemplo

⁴⁴ —Huai maihuaha ca jahuē copixēni cabo jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquē—. Jabi huai maihuani ca jahuēmishni bo joní bērohuāniquē. Bērohuaxo tsi quiha toa jahuē bo maihuatēquēhi quiha, nohiria bá cahēyamano iquish na. Jatsi rani tsi jahuē jahuē bo tēquē iniahi quiha, parata bixēna. Toa huai copicatsi quiha. Iniaxo tsi quiha huai copihí quiha, maihuahacani ca jahuē copixēniria cabo bixēna —nēa tsi Jesu nēcāniquē Diós otohái ca yoati na.

Perla copixēni ca ejemplo

⁴⁵ —Copixēni ca perla bo mērahai ca comerciante jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquē—. Jabi copixēni ca perla bo mērahi cahi quiha joni. ⁴⁶ Huēsti ca perla copixēni ca jisi quiha. Jiaría ca perla quiha. Jisi tsi jahari jahuē xobo qui cahi quiha jahuē jahuē bo tēquē iniaxēna. Parata bicatsi quiha, toa perla copixēni ca copixēna. Parata bixo copihí quiha —nēa tsi Jesu nēcāniquē Diós otohái ca yoati na.

Sani biti nishi ejemplo

47 —Sani biti nishi jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquë—. Jabi ia qui jahuë nishi niahi quiha ibo. Niaxo tsi huëstima ca sani jamëri cabo bichi quiha. 48 Jahuë nishi rêamëno tsi mai quëmapo qui nishi xërëhi quiha. Jatsi tsahohi quiha ibo jahuë sani topixëna. Jahuë caca qui sani jia ca nanëhi quiha. Jama, sani yoi ca niahi quiha. 49 Jabi tocaxëhi quiha xaba rësó no. Bocaxë-cani quiha ángel bo jochahuaxëni cabo catiaxëna. Mëstëxëni ca xërëquë ó ca yoi cabo aquëquëmacaxëcane quiha. 50 Aquëquëmaxo tsi horno chihi qui jato niacaxëcane quiha. Toá tsi xo huëstima ca ara-aracanaina ra. Toá tsi “Erama. Jishopë” icaxëcane quiha tënëhi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

51 Jatsi jahuë rabëti bo Jesú nicaniquë:

—¿Naa ë yoaha ca jahuë bo tëquë cahëcanaí? —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë. Cahëqui noa ra —i jaca niquë.

52 Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Rabë ca copixëni ca jahuë bo jaya xo jodioba yoba tiisimacanaibo, naa ëa banahuacanaibo. Jariapari ca copixëni ca jahuë tsi xo toa Dios Chani yoanish cabá quënënina. Yoahacaxëti quiha toa chani siri ra. Jasca tobi xo ë yoahai ca chani. Yoahacaxëti quiha naa chani paxa ca ri. Tihi cabo jayacane quiha yoati —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jahuë yaca Nazaret qui Jesu shishonina

Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30

53 Jabi naa ejemplo bo yoaxo tsi quiha Jesú jisbayaniquë. 54 Jisbaya tsi quiha jahari jahuë yaca qui ja caniquë. Toa xo tsi jato catiti xobo xo tsi ja tiisimaniquë. Ratëniquë jahuë chani nicanish cabo.

—¿Jahuëniá ca naa tiisi ja bini sa? ¿Jënahuariaxo raca naa jisti bo aqui ni pa? —i nohiria bo niquë—. 55 ¿Carpintero José baquë ma ni naa ra? Jahuë jahëhua María, jahuë noma bo, naa Jacobo, José, Simón, Judas, tihi cabo cahëqui noa ra. 56 ¿Nëá tsi racayamayamahi ni jahuë poi maxco bo ri? ¿Jahuëniá ca naa tiisi ja jabini pa? —i jaca niquë Jesu yoati na.

57 Jatsi pë Jesu pasomaha ja bësocaniquë. Jato qui yoi ja ini quiha. Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Mai huëtsá ca Dios Chani yoati ibo pi chanino tsi ja qui nicayoicane quiha toá ca nohiria ra. Jama, jahuë maí ca nohiria bo qui ja chanipino tsi ja qui nicayamahi quiha jahuë yacatá cabo, jahuë xobó cabo ri. Jato qui yoi quiha jahuë chani rê —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë yacatá ca nohiria bo yoati na.

58 Japi jahuë yacata xo tsi jisti huëstima cabo ja ayamani quiha rê, ja qui ja chitimiyamacane iqui na.

14

Ashimati ibo Juan nanina

Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9

1 Toatiyá tsi quiha chama-chamaria Herodés nicaniquë Jesu yoati na. Nicahax,

2 —Ashimati ibo Juan yamabo tsi xo toa ra. Tonia ja bësotëquëyamëquë iquia ra. Ja tsi xo toa jisti bo ati mëtsa xo toa joni tia —i Herodes niquë jahuë yonati bo qui.

³ Jabi siri tsi soldado bo Herodés raani quiha Juan qui tsamiti. Tsamixo tsi quiha preso qui ja nanëni quiha, Herodías, naa jahuë noma Felipe ahui tahëxo na. ⁴ Jasca, pasiyamani quiha Juan.

—Anoma tsi xo toa mi noma ahui bichiina, mi ahui iti —i ja qui Juan paoni quiha.

⁵ Ja iqui tsi Herodés Juan acasniquë. Jama, jodiobo qui ja raquëni quiha “Dios Chani yoati ibo-iboria xo Juan” i nohiria bo ni quëshpi na.

⁶ Jatsi Herodes coní bari tsëquëquë tsi quiha Herodías jahi pabëniquë quëtsocani ca nohiria bësojó no. Chama Herodes qui jiaría quiha ja pabëhaina. ⁷ Rani tsi quiha jahi pistia qui Herodes nëcaniquë:

—Mia parayamaquia. Jahuëcara ca, naa jaha mi quëëhai ca mi qui axëquia ra —iquiina.

⁸ Jatsi quiha jahuë jahëhua ya pari ja chaninaniquë, jahuë yoba nicaxëna. Nicahax,

—Ashimati ibo Juan mapo ë qui ahue ra, ratá no —i chama Herodes qui ja niquë pë.

⁹ Jatsi quiha Herodes cohuëniquë nicahax na. Jama, nohiria bo bësojó “Mia parayamaquia ra” i ja ni iqui tsi jahuë yonati bo ja raaniquë Juan mapo biti. ¹⁰ Jatsi quiha Juan mapo ja tëquëësaniquë rë preso xo na. ¹¹ Tëquëësaxo tsi jahari jahuë mapo ja bëcaniquë ratá no. Xotaco qui ja acani quiha. Jatsi jahuë jahëhua qui ja boniquë. ¹² Jaquirëquë quiha Juan yora jahuë rabëti bá biniquë maihuaxëna. Maihuahax Jesu qui ja bocaniquë yoaxëna.

Cinco mil ca nohiria Jesú pimanina

Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14

¹³ Juan namëni nicahax Jesú jisbayaniquë notí no. Jisbaya tsi quiha nohiria yama ca iti qui ja caniquë jamë icatsi na. Cohuë ja ini quiha. Jama, ja cahai ca yoati tsi nohiria bá nicaniquë rë. Nicaxo tsi quiha jato yaca bo ja jisbayacaniquë Jesu banahuaxëna. Maí tsi ja bocani quiha. ¹⁴ Jatsi noti ax tëmahinaxo tsi quiha toá ca mani ca nohiria bo Jesú jisniquë. Manahi ja icani quiha. Jato noiquí tsi quiha jato anomaria cabo ja jënimahuaniquë.

¹⁵ Jatsi yata tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Bëcanax,
—Caquë bari ra. Yama tsi xo xobo bo nëá no rë. Nohiria bo jahari raahuë, yaca bo xo tsi piti ja copicano iquish na —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁶ Jatsi,

—Ja boyamacati xo. ¿Japa mato tsa ni? Jato pimacana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Cinco ca mapari bo, dos ca sanino, tihi roha jaya xo noa ra piti —iquiina.

¹⁸ Jatsi,

—E qui acahuë —i Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi nohiria Jesú tsahomayoniquë huasí no. Tsahomaxo tsi quiha cinco ca mapari bo, dos ca sanino, tihi cabo Jesú biniquë. Bichi tsi quiha mana qui tsayapama tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë piti quëshpi na. Jatsi mapari ja tëxënamaniquë. Tëxënamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja mëaniquë nohiria bo qui taati. ²⁰ Jatsi piniquë nohiria tëquë. Ja sëyacaniquë. Jaquirëquë pihama ca quësi bo ja catiacaniquë. Doce ca caca

quiha ja rëacani quiha. ²¹ Jabi cinco mil ca joni bo ini quiha, naa mapari picanaibo. Tocahacayamani quiha yoxa bo, xocobo, tihi cabo ra.

Jënë catcha Jesu conina

Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21

²² Jatsi noti qui jahuë rabëti bo Jesú jicomaniquë, ja bëbo ia ja shitacano iquish na. Jasca, nohiria tëquë jahari jato xobo qui ja raaniquë. ²³ Raahax tsi quiha maca bo qui ja caniquë jamë no. Toá tsi ja bëhoxcasni quiha. Cahax toá tsi jamë ja iniquë. ²⁴ Jasca, toá ja no tsi quiha quëmapo basi, naa ia nëpax tsi quiha jahuë rabëti bo iniquë notí no. Toá tsi quiha chocá jato noti niahi iniquë rë, yoshi xotohai ca bëchá ja icani quëshpi na. ²⁵ Jabi patiarí quëonox pari no tsi jato qui Jesu caniquë. Jënë tsi ja coní quiha.

²⁶ Jatsi jënë tsi ja cohai jisi tsi ja raquëcaniquë, bërocamaqui quëscahuahi na. —Bërocamaqui rë —iria tsi jaca niquë, raquëhi na.

²⁷ Jatsi jato qui Jesú chanitapiniquë:

—Chamacana. Ea yoi xo naa. Raquëyamacana —iquiina.

²⁸ Jatsi Pedro chaniniquë:

—Mia pi yoi no tsi ëa quënahué, Ibobá. Jënë tsi mi qui ë jono ra —iquiina.

²⁹ Jatsi,

—Johué —i Pedro qui Jesu niquë.

Jatsi noti Pedro huajaniquë. Jënë tsi tapitsi quiha ja niquë ra Jesu qui. ³⁰ Capama tsi quiha yoshi xotoriahai ca ja tsaya-tsayaniquë. Tsayahax ja raquëniquë. Jatsi jëtëquëtsijaniquë ra. Jatsi ja quënaniquë:

—Ea mëbihué, Ibobá —iquiina.

³¹ Jatsi quiha jahuë mëquë Jesú bitapiniquë mëbixëna. Mëbihax,

—Iriama tsi xo ë qui mi chitimihaina rë. ¿Jënihax tsi ë qui mi chitimiyoiyamaha? —i ja qui Jesu niquë.

³² Jaquirëquë noti qui ja jicocaniquë. Janacatapini quiha yoshi xotohaina ra. ³³ Jatsi Jesu bësojó tsi noti ca joni bo mëniniquë. Mënihax,

—Dios Baquë yoi xo mia ra —i jaca niquë.

Genesarét ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina

Marcos 6.53-56

³⁴ Jatsi quiha ia ja shitacaniquë, naa Jesu, jahuë rabëti bo. Shitaxo tsi quiha Genesaret mai qui ja rërëcaniquë. ³⁵ Toá ca nohiria bá Jesu cahëtapini quiha. Cahëxo tsi quiha bamaxoma tsi chani ja raacaniquë toá ca maí ca nohiria bo qui. Jatsi iquicanaibo, anoma cabo, tihi cabo ja qui bëcaniquë jënimahuahacaxëna. ³⁶ Jasca, jahuë sahuëti quëpë ja motsacascani quiha,

—¿Motsapi? —iquiina.

Jatsi jënimahuahacaniquë jahuë sahuëti motsanish cabo tëquë ra.

15

Nohiria jochamahai cato

Marcos 7.1-23

¹ Jatsi jodioba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo bëcaniquë Jerusalén ax na. Ja bëcana ca tsi Jesu ja nicacaniquë:

² —¿Jënixo tsi noba rëquëyamaba jabi bo ayamacahi ni mi rabëti bo ra? Mëchocoyamacani quiha pë, oriquinox pari —i Jesu qui jaca niquë.

³ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—¿Jënixo tsi Dios yoba nicayamacanai ra mato ri? Dios yoba mato qui oquë tsi xo mato jabi bo pë. ⁴Jabi “Mato jahëpa bo, mato jahëhua bo, tihi cabo noicana” i Dios ni quiha. Jasca, “Namëhacati xo toa jahuë jahëpa jahuë jahëhua ranihai cato” i Dios ni quiha. ⁵Jama, mato qui jënima tsi xo mato noitiria ca nabo mëbiyamahaina rë. Mato nabo qui nëcaqui mato pë: “Jishopë. Mato mëbitimaxëni xo noa rë, Dios qui mato parata no aquitaha quëshpi na” i mato nabo quii quiha mato ra. Jabi tocaqui mato pë, jato mëbicasyamahi na. ⁶Jatsi mato nabo mëbiyamaqui mato pë. Mato qui jënima tsi xo toca ca ma chanihaina rë. Anoma quiha. Toca tsi Dios yoba chahahuayamaqui mato ra, mato jabi bo banahuacatsi na. ⁷Jatsi quiamisxëni xo mato iquia. Mato yoati tsi chaniquí tsi Isaiás yamabá parayamani quiha ra.

⁸“‘Chaniquí tsi jia tsi ëa ocahuacani quiha naa nohiria, jama, ëa basi jato shina nori’ i Dios ni quiha.

⁹Jasca, ‘Mahitsa ë qui aracani quiha. “Dios yoba tsi xo naa” icani quiha pë, tiisimahi na, jato mahitsa ca yoba nori’ ii quiha Dios” nëa tsi quiha Isaiás yamabo nëcaniquë mato yoati na —i jodioba chama bo qui Jesu niquë quëbihi na.

¹⁰Jaquirëquë Jesú nohiria bo quënaniquë. Quënahax,

—Ea nicacana. Ma cahëno ra. ¹¹Nohiria jochamayamahi quiha ja pihaina ra. Jama, nohiria jochamahai ca tsi xo toa yoi ca ja chanihaina, yoi ca ja shinahaina. Tihi tsi xo toa ja jochamahaina —i jato qui Jesu niquë.

¹²Jatsi quiha jahuë rabëti bo ja qui bëcaniquë. Bëhax tsi,

—Bëcanish ca chama bo mi caxahuaquë pë. Jato qui yoi quiha mi yoahana —i Jesu qui jaca niquë.

¹³Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Dios yoba ma xo toa ja tiisimacanina ra; nohiria yoba yoi roha nori. Naamayamaxëhi quiha toa ra. Quëyohacaxëhi quiha ja tiisimacanaina. ¹⁴Jatsi jato qui shina-huëjëyamacana. Bëco ca rëquëniniliti ibo bo ca xo ra. Bëco ca joní pi bëco ca nohiria mëpino tsi naporoquini qui paquëcaxëcani quiha jato tëquëta ra. Jabi toca tsi ca xo —i Jesu niquë jodioba chama bo yoati na.

¹⁵Jatsi Pedro chaniniquë:

—No joma mi yoaha ca chani rë. Mi chani bërohuahuë —iquiina.

¹⁶Jatsi Jesú chaniniquë:

—¿Cahëyamahi ni mato ri pa? ¹⁷Mato poco ax paquëhi quiha ma pihaina. ¹⁸Jama, nohiria shina yoi ca quima ax johi quiha yoixëni ca chanihaina. Ja tsi xo toa nohiria jochamahaina ra. ¹⁹Jasca, nohiria shina ax johi quiha yoi ca shinahai ri. Yoi ca pi shinaquí tsi anoma ca axëhi quiha ra. Shina yoi iqui tsi tobi xo ati ibo bo. Tobi quiha joni huëtsa ahui bichiina. Tobi quiha anoma ca chotahaina, quiahaina, ranimis-haina. ²⁰Nohiria jochamahai ca tsi xo toa bo iquia ra. Jama, mëchocoxoma pi no pino tsi no jochahai ca quëscahuacani quiha pë. Jama, nohiria yoihuayamahi quiha toa mëchocoyamahaina ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

21 Toa ax riquihax tsi quiha basima ca Tiro, Sidón mai qui Jesu caniquë.
22 Jabi toá ca racanish ca yoxa Jesu qui joniquë. Carayana ja ini quiha; naa cananeabo icanai cato. Johax,

—Ea shinahuë, Ibobá, chama David yamaba chahitaxocobá. Noitiria tsi xo noho jahini rë. Yoshi jaya xo ra. Tënëmahi quiha; anoma quiha —i Jesu qui ja niquë.

23 Quëbiyamaniquë Jesu nicaxo na. Jatsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Bëhax,

—Naa yoxa raahuë. Jari noqui banahuahi quiha pë. Anoma xo ja pacots-huahaina ra —i Jesu qui jaca niquë.

24 Jatsi quiha yoxa qui Jesú chaniniquë:

—Israél ca nohiria qui roha ë raahacaniquë mëbiti, bënohai ca oveja bo jascaria jaca nori iqui na —iquiina.

25 Ja yoani ca nicahax tsi quiha ja bësojó tsi carayana yoxa mëniniquë johax na. Bënapama tsi,

—Ea mëbihuë ra, Ibobá —i ja qui yoxa niquë.

26 Jatsi quiha yoxa qui Jesu chanitëquëniquë:

—Noba jabi pasomaha tsi xo carayanabo mëbihaina ra; naa noba mapari ina bo qui niahai jascaria nori —iquiina.

27 Jatsi quiha yoxá Jesu quëbiniquë:

—Jabi ja, Taitá. Yoiria ca carayana ca roha ca ëa xo naa ra, jama, ¿jato chama mesa quima ax paquëhax ca quëxë mishni bo piyamayamahi ni ina bo ra? Jatsi ëa shinahuë ra —i Jesu qui ja niquë.

28 Japi Jesú quëbiniquë:

—Jiaria tsi xo toa ë qui mi chitimihaina, yoxá. Mi bax acacaxëhi quiha jaha mi quëëhaina iquia —iquiina.

Jatsi jënimaritsiniquë jahuë jahini ra.

Huëstima ca noitiria cabo Jesú jënimahuanina

29 Toanahax riquicaya tsi quiha ia Galilea tsi Jesú quëniyonaniquë. Quënihax maca ja tëmahananiquë. Jatsi ja tsahoniquë. 30 Jatsi ja qui bëcaniquë nohiria misco. Ja qui huico yoi bo, bëco cabo, yora choni jaya cabo, pasoyamacanaibo, iquicanaibo, tihi cabo quiha ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha Jesu tahë tsi jato ja janacaniquë ja jënimahuano. Jatsi quiha Jesú jato jënimahuaniquë. Chanitsi jaro cabo ni quiha. Jënimahuahacani quiha yora yoi jaya cabo. Tapini quiha huico yoi cabo. Taisni quiha bëco cabo ra. 31 Jisi tsi nohiria bo ratëniquë. Jatsi Israél ca Dios nohiria bá ocahuaniquë raniquí na.

Cuatro mil ca nohiria Jesú pimanina

Marcos 8.1-10

32 Jatsi quiha jahuë rabëti bo Jesú quënaniquë.

—Noitiria tsi xo naa nohiria bo rë. Tres bari no tsi ë bëta-jacaquë. Yama tsi xo ja picanaina rë. Paxnacani quiha ra. Toca tsi jato xobo qui raacasyamaxo ëa ra, ja rësocana-camitsa iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

33 Jatsi,

—¿Jënahuariaxo raza jato bax mapari no bina ra? Xobo yama ca iti tsi xo naa ra —i ja qui jahuë rabëti bo niquë.

34 Jatsi quiha,

—¿Jahuë tihi ca mapari jaya ni mato? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Siete ca mapari, rabë roha ca sani mishni bo, tihi roha jaya xo noa rë —i jaca niquë.

³⁵ Jatsi mai tsi quiha Jesú nohiria bo tsahomaniquë. ³⁶ Tsahomaxo tsi quiha siete ca mapari bo, sani mishni bo, tihi cabo Jesú biniquë. Bichi tsi quiha “Gracias” i Dios qui ja niquë, piti quëshpi na. Jaquirëquë mapari, sani bo, tihi cabo ja tēxēnamaniquë. Tēxēnamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja aniquë nohiria qui ja mëacano. Jatsi nohiria huëstima ca qui ja mëacanicuë piti. ³⁷ Piniquë nohiria tēquë. Ja sēyayocanicuë. Ja picaquë tsi quiha pihama ca quësi mishni bo ja topiyocanicuë. Jatsi siete ca caca ja rëacanicuë pa. ³⁸ Jabi cuatro mil ca joni bo pimahacani quiha. Tocahama ini quiha yoxa bo, xocobo ri. ³⁹ Jaquirëquë jato xobo qui jahari Jesú raanicuë. Raahax noti qui ja jiconiquë. Jicohax Magdala icanai ca mai qui Jesu caniquë.

16

Mana ca jisti jodioba chama bá jiscasnina

Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56

¹ Jatsi jodioba chama bo Jesu qui bëcaniquë tanamaxëna. Joi ja mëracascani quiha ja qui quësocatsi na. Ja iqui tsi,

—Jisti no bax mi ano ra. Jisti pi mi ano tsi mia chahahuaxëqui noa ra —i ja qui jaca niquë tanamaxëna.

² Jatsi nëca tsi Jesú jato quëbiniquë:

—Naipá ca jisti bo cahëxëni xo mato ra. “Jiasharihi quiha” ii quiha mato, yata tsi xabaria ca nai jisi na. ³ Jasca, “Jopaima xo oi ra” iqui mato baquishmari tsi tsëmoria ca xabaria ca nai jisi na. Jabi nai tsaya-tsayaquí tsi oi johai ca, yota johai ca, tihi cabo cahëriaqui mato ra; jama, mato xërëquë ó ca jënipihai ca cahëyamaqui mato iquia. ⁴ Anomaria tsi xo naa jaboqui bësocanaibo ra. Dios cahëtimaxëni ca xo ra. “No bax mana ca jisti mi ano” ii quiha mato. Ayamaxëquia ra, ë qui ma chitimiyamahai iqui na. Jama, huësti ca jisti roha mato qui acacaxëhi quiha, Dios chama jaya ca ë nori ca ma cahëno iquish na. Tres bari no tsi mai xara ixëquia. Jaquirëquë tsëquëxëquia Jonás yamabo tsëquëni jascaria —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodioba chama bo qui.

Jatsi jato ja jisbayaniquë.

Jodioba chama bo qui jahuë rabëti bo Jesú quiniamanina

Marcos 8.14-21

⁵ Jatsi quiha ia rabëquëx ca qui ja shitacanicuë. Shitahax,

—Jishopë. Mapari piti no shina-bënoquë rë —i jahuë rabëti bo niquë.

⁶ Jatsi quiha,

—Jodioba chama bo qui quiniacaxëcahuë; mapari levadura jascaria ca xo pë —i jato qui Jesu niquë.

⁷ Jatsi jato xërëquë tsi chaninatsijacanicuë:

—Toca tsi chanihi quiha pë, mapari no shina-bënoha iqui na —iquiina.

⁸ Jabi ja chaninacana ca Jesú cahënicuë. Cahëhax ja nëcaniquë:

—Jënihax joi i-icanai rë, naa ma shina-bënoha ca mapari yoati na? Iriama tsi xo ë qui ma chitimihaina rë. ⁹ ¿Jari cahëyamahi ni mato pa? Shinaparicahuë. ¿Cinco ca mapari tsi cinco mil ca joni bo ë pimayamahitaha? Jaquirëquë, ¿doce ca caca ma rëayamahita? ¹⁰ Jasca, ¿siete ca mapari tsi cuatro mil ca joni bo ë piyamayamëta? Jaquirëquë, ¿siete ca caca ma

rëayamayamëta? ¹¹ ¿Jëniriahax ë yoahai ca cahëyoiyamacanai sa? Mapari yoi yoati chaniyamaquia. Jodioba chama bo qui quiniacaxëcahuë iquia; mapari levadura jascaria ca jaca nori —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

¹² Jatsi jodioba yoiria ca yoba qui ja quiniacaxëti nori ca ja cahëcaniquë; mapari levadura yoati ja chaniyamaha nori.

“Dios Baquë xo mia” i Pedro nina

Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21

¹³ Jatsi quiha Cesareá ca Filipo yaca qui Jesu cahëniquë. Cahëxo tsi quiha jahuë rabëti bo ja nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihi ni nohiria bo ëa yoati na? —iquina.

¹⁴ Jatsi quiha jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huësti huësti ca nohiria. Jasca, “Elías yamabo xo mia” ii quiha nohiria huëtsa. Jasca, “Tonia Jeremías yamabo; ¿Dios Chani yoanish ca huëtsa ma ni?” ii quiha huëtsa bo —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jatsi jato Jesú nicaniquë:

—¿Japa mato tsa ni? ¿Tsohuë ni ëa yoi? —iquina.

¹⁶ Jatsi,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra; Bësohai ca Dios Baquë mi nori —i Pedro niquë.

¹⁷ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Shoma xo mia Simón, Jonás baquë. Jabija tsi xo toa mi yoahana. Dios baquë ë nori ca mia cahëmaquë noho naipá ca Jahëpa. Nohiria bá yoahai ma xo toa mi shinahaina ra. ¹⁸ Mi yoaha iqui tsi nicaparihuë. Maxa-maxaria xo mia Pedró. Jabi tocahi quiha mi janë. Mia cacha noho iglesia axëquia. Bëbohacatimaxëni ixëhi quiha ra, naa toa ë qui chitimicaxëcanaibo. Jato bëboyamaxëhi quiha Satanás chama ra. ¹⁹ Jasca, mi qui mana ca chama axëquia, chitimicaxëcanaibo rëquëniniti. Jato yobaxëqui mia ra. Toatiyá tsi, “Jënima tsi xo toa jabi ma acaina” i pi mi no tsi jënimaxëhi quiha ja acanaina mana ca Dios qui. Jasca, “Anoma tsi xo toa acaina” i pi jato qui mi no tsi tocaxëhi quiha Dios ri. Tocaxëti quiha mi yoba —nëa tsi Pedro qui Jesu nëcaniquë.

²⁰ Jatsi jahuë rabëti bo Jesú yobaniquë, nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria ja iqui ca ja yoayamacano.

Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina

Marcos 8.31; 9.1; Lucas 9.22-27

²¹ Jaquirëquë quiha bëroria tsi jahuë rabëti bo qui chaniti Jesú chitahëhuaniquë. Ja nëcaniquë:

—Jerusalén qui ë cati xo. Toa xo tsi ëa tënëmacaxëcani quiha yosibo, arati ibo-iboria bo, Dios yoba tiisimacanaibo. Ea namëcaxëcani quiha ra. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia —i jato qui Jesu niquë.

²² Nicaxo tsi quiha Pedró Jesu aquëquëmaniquë, jamë ca ja qui chanixëna. Jatsi Jesu raahatsijahuaniquë.

—Dios qui yoi tsi xo toa mi yoahana ra. Anoma quiha. Mi rësoyamano iquia —i ja qui Pedro niquë.

²³ Jatsi Pedro quiri bësohax tsi,

—Cata, Satanás. Jochati ëa tanamaqui mia pë. Diós shinahai ca jasca ma xo toa mi shinahaina ra, joni shinahai jasca nori —i ja qui Jesu niquë.

²⁴ Jatsi quiha jahuë rabëti bo Jesú yobaniquë:

—Ea banahuapicasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamaxëti xo. Mato cruz ma iacano. Iaxo ëa ma banahuano. ²⁵Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha toa jahuë noma jabi ó quëëmíxëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha ëa iquí tsi jahuë noma jabi chihohuahai cato. Bëbo-bëboríaxëhi quiha ra. ²⁶Jabi jatiroha ca maí ca jahuë bo nohiría bëbomitsa; jama, tënëtiya pi qui caquí tsi ¿jahuë raca ja bëbona? Noitiria ca tsi xo toa. Tocapíquí tsi ¿jënahuariaxo joní ana, bësotëquëxëna? ²⁷Jatsi quiniacaxëcahuë. Noho Jahëpá oquë tsi joxëquia ra, noho ángel bo ya. Joxo tsi toa barí tsi jatiroha ca nohiria copixëquia ja acani quëshpi na. ²⁸Mato parayamaquia. Ma rësonox pari no tsi noho oquë, noho chama, tihi cabo jíxëqui mato huësti huësti cabo, rey jascaria tsi ë joxëquë no —i Jesu níquë jahuë rabëti bo yobahi na.

17

Jahuë oquë Jesú jismanina

Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36

¹Seis bari quirëquë quiha Pedro, Jacobo, Juan, tihi cabo maca qui Jesú boníquë jato bëta jamëxëna. ²Bohax tsi quiha jahuë jaria rarínaníquë jato bësojó no. Bari jascaria jahuë bëmana huahuani quiha. Jasca, joxonariani quiha jahuë sahuëti, huëa jascaria. ³Jatsi quiha toá tsi jisiquíníquë Moisés yamabo, Elías yamabo. Tihi quiha. Jesu ya chanihi quiha ja ícaníquë. ⁴Jatsi quiha Jesu qui Pedró chaníquë:

—Noqui jiaria tsi xo nëa no iquíina. Nëa xo tsi tres ca tapas axëquia ra. Huësti mí-na, huësti Moisés yamabá-na, huësti Elías yamabá-na ra. ¿Mí qui jia ní? —nëa tsi quiha Pedro nëcaníquë.

⁵Chanijano tsi quiha bajrahai ca tsëmó jato mapaníquë. Jatsi tsëmo xërëquë ó ca joi ja nicacaníquë:

—Noho Baquë tsi xo naa ra. Noiquia ra. E qui jia tsi xo toa ja acaina ra. Nicacana ra —i joi níquë jato qui.

⁶Jatsi quiha jahuë rabëti bo raquëníquë joi nicahax na. Mai qui ja paquëcaníquë jato bëmana mai quíri. ⁷Jatsi jato qui Jesu caníquë. Caxo tsi jato ja motsaníquë.

—Joicana. Raquëyamacana —i jato qui ja níquë.

⁸Jatsi bëpëquëquí tsi quiha Jesu roha ja jíscaníquë. Jamëpístia ja ini quiha.

⁹Jaquirëquë macaná rënichípama tsi jahuë rabëti bo Jesú yobaníquë:

—Bëpacana. Ma jisi ca jahuë bo nohiria bo jari yoayamacana. Jariapari ë bësotëquëxëti xo ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato —i jato qui ja níquë.

¹⁰Jatsi quiha jahuë rabëti bá nicaníquë:

—Xabahamati Ibo jonox pari no tsi joxëti quiha Elías ii quiha noba yoba tiisimacanaibo ra. ¿Jënihi ní? —i Jesu qui jaca níquë.

¹¹Jatsi Jesú jato quëbiníquë:

—Jabija tsi xo toa ja yoacanaina ra. Jariapari joxëti xo Elías, jatiroha ca rohuahuaxëna. ¹²Jama, joníquë Elías íquia ra. Ja joquë tsi nohiria bá cahëymaníquë rë. Jasca, ja yosícaníquë pë. Jascaria tsi ëa, naa Nohiria Baquë ca tënëmacaxëcáni quiha —i jato qui ja níquë.

¹³Jatsi nohiria ashimanish ca Juan yamabo yoati tsi Jesu chaniha nori ca jahuë rabëti bá cahëníquë.

Yoyo jaya ca baquë Jesú jënimahuanina

Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43

¹⁴ Nohiria misco qui ja cahëcaquë tsi quiha Jesu qui joni joniquë. Johax tsi Jesu bësojó tsi ja mëniniquë.

¹⁵ —Noho baquë shinahuë, Ibobá. Yoyo jaya xo rë. Anomaria tsi xo jahuë pahë. Huëstima tsi chihi, jënë, tihi cabo qui paquëhi quiha rë. ¹⁶ Mi rabëti bo qui noho baquë ë bëquë, ja jënimahuacano. Atimaxëni ca xo rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

¹⁷ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Chahahuatimaxëniria ca yosaxëni ca nohiria xo mato ra. ¿Jahuë tihi tsi mato qui yosaxëhi ni ëa rë? Jahuë baquë nëri bëcana ra —i Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi quiha baquë ó ca yoshi Jesús raahaniquë. Raahajahuaquë tsi quiha baquë quima yoshi tsëquëniquë. Jënimatapiniquë baquë.

¹⁹ Jaquirëquë Jesu jahuë rabëti bá nicaniquë jamë ja iquë no:

—¿Jënixo tsi jahuë yoshi tsëcanoma no iqui rë? —i ja qui jaca niquë.

²⁰⁻²¹ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—E qui ma chitimiyamayoicanai iqui na. Mato parayamaquia. Aniyamahi quiha ë qui ma chitimihaina rë. Jabi banahacanox pari tsi quiha mishni-mishniria tsi xo mostaza bëro. Jama, ani-aniriahi quiha toa jocohai cato. Chahitaxëni manëhi quiha. Jabi mostaza jocohai ca jascaria pi ë qui ma chitimihai ca anino tsi anomariaxëhi quiha ma acaina ra. Jatsi, “Toa tsi cata” i pi naa maca qui ma no tsi caxëhi quiha ra —nëa tsi Jesu jato qui nëcaniquë.

Ja nahai yoati tsi Jesu chanitëquëninina

Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45

²² Jaquirëquë bari huëtsá tsi jahuë rabëti bo catiquë tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

—Nohiria caxaxëniria cabo qui ë mëahacaxëti xo. Jatsi ëa, naa Nohiria Baquë nori ca acaxëcani quiha ra. Jama, tres bari quirëquë bësojóquëxëquia ra —i ja niquë.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo cohuënaniquë nicahax na.

Arati xobo qui impuesto Jesús copinina

²⁴ Jabi Capernaum mai qui ja cahëcaquë tsi quiha Pedro qui impuesto bicanaibo bëcaniquë jato arati xobo ax na.

—¿Arati xobo qui impuesto copiyamahi ni mato chama sa? —i Pedro qui jaca niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Ocamani? —i jato qui Pedro niquë.

Jatsi quiha xobo qui Pedro jiconiquë Jesu yoaxëna. Jama, ja chaninox pari no tsi Jesu ja qui chaniniquë:

—¿Jahuë shinahai, Simón? ¿Tsohuë quima parata bichi ni maí ca chama bo? ¿Jabë nohiria bo quima ni? ¿Carayanabo quima ni? —i ja niquë.

²⁶ Jatsi,

—Carayanabo tsi xo toa impuesto acaina ra. Jato jabi quiha —i Pedro niquë.

—Jabija tsi xo toa mi yoahana. Jatsi jato qui parata no ayamati xo pa, Diós-na bo no nori iqui na; carayanabo no nomari. ²⁷ Maj. Jato no caxahuayamano. Parata ó pasocani quiha. Japi ia qui cata. Toa xo tsi huëti nishi niahuë. Jariapari ca sani bichi tsi japëcahuë. Toá ca parata copixëni ca jisxëqui mia. Bihuë. Impuesto bicanaibo qui toa parata ahuë.

Mi impuesto, noho impuesto, tihí cabo mi copino —nëa tsi Pedro qui Jesu nëcaniquë.

18

¿Tsohuë ni toa oquë-oquëria cato?

Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48

¹Toatiyá tsi Jesu qui bëxo tsi jahuë rabëti bá nicaniquë:

—¿Tsohuë ni toa Diós otohái cató ca oquë cato? —iquiina.

²Jatsi quiha baquë pistia Jesú quënaniquë ja qui ja jono. Quënaxo tsi quiha jato xërëquë tsi baquë pistia ja niimaniquë. ³Niimahax ja nëcaniquë:

—Mato parayamaquia ra. Xocobo jascaria ma manëti xo ra, Diós otohái ca qui jicocatsi na. Xocobo jascaria pi Dios qui ri bësoyamahi tsi jicopistiyamariaxëqui mato iquia. ⁴Naa xocobo jascaria ma manëti xo. Iriama ca pi ma manëno tsi mato oquëhuaxëhi quiha Diós ja otohái cato xo na. ⁵Jasca, noho janë tahëxo pi nëca ca baquë joihuaquí tsi ëa ri joihuaquí mato ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—.

Jocha qui paquëhaina

Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2

⁶Jabi jia tsi ë qui chitimicani quiha naa xocobo ra. Japi noitirixëhi quiha ë quima nëca cabo bësomahái cato iquia. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra. Nëmi ca ia qui tsi tërotamë ca rënëti maxax ya ja niahacaxëti xo iquia. Jama, oquë-oquëria ca copi bixëhi quiha toa joni ra. ⁷Jabi noitiria tsi xo nohiria tëquë. Dios quima casoti tanamahacacaxëcane quiha ra, jochati. Jama, noiti-noitiria tsi xo toa nohiria ë quima casomahái cato. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra.

⁸Mato mëquënë pi mato jochamano tsi mërëësicahuë. Jasca, mato tahë pi mato jochamano tsi jorëësicahuë. Nëama niacahuë. Oquë tsi xo toa mërëxto jorëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui niahacahaina mëquë, tahë, tihí cabo ya. ⁹Jasca, mato bëró pi mato jochamano tsi bëtsëquëcahuë. Nëama niacahuë. Oquë tsi xo toa huësti ca bëro ya nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui rabë ca bëro ya niahacahaina.

Bënonish ca oveja

Lucas 15.3-7

¹⁰‘Quiniacaxëcahuë. “Anoma tsi xo naa xocobo mishni bo” iyamacana ra. Tobi xo jato ángel bo ra, naa noho Jahëpa bësojó roha mani cabo. ¹¹Jabi mai qui ë joniquë bëno cabo xabahamaxëna.

¹²‘Jahuë shinacanaí? ¿Jënahuaxëhi ni oveja ibo, naa cien ca oveja jaya cato? Huësti ca oveja pi bënono tsi ¿noventa y nueve cabo jisbayayamayamaxëhi ni ibo, jahuë oveja huësti ca mëraxëna? Bënohax ca oveja mëraxëhi quiha ra. ¹³Bichi tsi rani-ranihi quiha. Naa huësti ca oveja tahëhax tsi anomaria tsi xo toa ja ranihaina. Naa huësti ca oveja quëshpi tsi ranihi quiha; naa noventa y nueve cabo quëshpi oquë ja nori. ¹⁴Jascaria tsi huësti ca xocobo mishni bënocasyama xo mato naipá ca Jahëpa ri.

Nobë jochahái ca xatë

Lucas 17.3

¹⁵‘Mato pasomaha pi mabë xatë jochano tsi jamë tsi ja qui bocata, yoi ca ja aca ca jismaxëna. Mato pi ja nicano tsi jia tsi mato bëta rabënoxëhi quiha. ¹⁶Jama, mato qui pi ja nicayamano tsi huësti huësti ca xatë huëtsa

bo ja qui cati xo, ja qui ma quësocanai ca nicaxëna. Japi oquë tsi xo toa huësti huësti ca xatë huëtsa jayahaina, ja nicacano jato ri. Jabija pi no tsi ja qui quësocaxëcani quiha jato ri. ¹⁷ Jama, mato qui pi ja nicayamano tsi iglesiá ca nohiria qui yoacahuë. Ja qui ja quësocano jato ri ra. Jabi iglesiá ca nohiria qui pi jari ja nicayamano tsi ja bëta rabënyamacana. Ja bëta chaniyamacana, Dios cahëtimaxëniria ca jochahuaxëniria ja nori iqui na ra.

Dios xocobo yobahaina

¹⁸ ‘Mato parayamaquia. Chama mato qui axëquia nohiria bo yobati. Dios qui jia tsi xo toa mai xo tsi ma yobahaina. Yobahi tsi “Jënima tsi xo toa acaina” i nohiria bo qui ma mitsa. Tocapimano tsi Dios qui jiaxëhi quiha ja acanaina. Jasca, “Anoma tsi xo toa acaina” i pi mano tsi Dios qui anomaxëhi quiha ja acanaina.

¹⁹ ‘Mato parayamaquia. Dios qui jia tsi xo dos ca xatë bo bëhoxhaina, jaharisi shinabëquipihi na. Nicaxo tsi jato bax axëhi quiha noho naipá ca Jahëpa ra. ²⁰ Jabi dos, tres roha pi ë qui aracascanaibo catino tsi jato bëta xo ëa ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

Shina-bënotimaxëni ca yonati

²¹ Joxo tsi quiha Pedró Jesu nicaniquë:

—Ea pasomaha pi ëbë xatë jochano tsi çjahuë tihhi tsi ja aca ca shina-bënoxëhi ni ëa sa? ¿Siete ni? —i Jesu qui ja niquë.

²² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Siete roha iyamaquia. Ichariama tsi xo toa. Jama, huëstima tsi ma shina-bënoxëti xo ra, naa setenta veces siete. ²³ Jabi noba naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo toa noqui pasomaha ca jocha shina-bënohaina. Tobi chani quiha, rey yoati na. Nicacana: Jahuë yonati ba cuenta bo réy tsaya-tsayacasni quiha, jahuë parata ó quëëqui na. ²⁴ Jatsi quiha cuenta चाहितaxëni ca jayanish ca yonati rey qui ja bëcaniquë. Millones naa yonati cuenta ini quiha. ²⁵ Copihacatimaxëni jahuë cuenta quiha. Jatsi quiha “Naa joni, jahuë ahuini, jahuë xocobo, jahuë jahuëmishni bo tëquë, tihhi cabo iniacana jahuë cuenta quëyoti” i rey niquë. ²⁶ Jatsi rey bësojó tsi yonati mëniniquë cohuëhi na. Rey ja bënariani quiha, “Ea shinahuë, taitá. Huënyamahuë. Mi parata tëquë mia copixëquia ra” iquiina. ²⁷ Jatsi quiha jahuë yonati réy noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë cuenta ja quëyoniquë ra. Toa joni réy paquëmani quiha. Cuenta yama ja tsëquëni quiha. ²⁸ Jatsi yonati jibyaniquë. Jibaya tsi quiha ja bëta yonocobëquihai ca yonati ja bëchaniquë. Jahuë rabëti quiha. Jabi jaha ca cuenta pistia toa rabëti jayani quiha. Ichariama pesos quiha. Jama, bëchahax tsi quiha toa yonati, naa jahuë rabëti qui ja tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha tëmosti ja chitahëhuaniquë pë. “Tobi mi cuenta ra. Noho parata bicasquia ra” jahuë rabëti qui toa joni ni quiha. ²⁹ Jatsi ja bëta yonocobëquinish ca yonati mëniniquë ja bësojó no. Ja bënarianiquë jaa ri. “Ea shinahuë ra. Huënyamahuë. Mi parata tëquë mi qui ayoxëquia ra” iquiina. ³⁰ Jama, ja qui ja nicayamani quiha. Noixoma tsi quiha preso qui jahuë rabëti ja nanëniniquë pë. Tsëquënoma ja ini quiha. Jariapari jahuë cuenta copiti nori ja ini quiha. ³¹ Jatsi quiha toa joní acani ca rey yonati huëtsa bá jisniquë. Jisi tsi quiha ja cohuënacatiquë. Jatsi jato rey qui ja bocaniquë yoi ca toa joní aca ca yoaxëna. ³² Jatsi paquëmahacanish ca yonati quiha jahari réy quënaniquë. Quënahax, “Yoixëni ca yonati xo mia

ra. Mi cuenta चाहितखेंनी ca è quëyohitaquë ra, ‘Ea shinahuë’ i è qui mi itaha iqui na. ³³ Jascaria tsi mi bëta yonocobëquinahai cato cuenta mi quëyoti nori iquë ra, naa mi cuenta è quëyohitaha jascaria” nëa tsi quiha ja qui rey nëcaniquë. ³⁴ Jatsi toa joni qui rey caxa-caxaniquë. Preso qui toa joni ja raaniquë. Tsëquënoma quiha toa joni iniquë ra, jahuë cuenta ja copinox pari. ³⁵ Japi mabë xatë bo pi ma noiyamano tsi mato qui tocaxëhi quiha mato naipá ca Jahëpa ri —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

19

Jesú tiismanina ahui niahai yoati na

Marcos 10.1-12; Lucas 16.18

¹ Naa jahuë bo yoaxo tsi quiha Galilea mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jodioba mai, naa ani Jordán rabëquëx ca qui ja caniquë. ² Jasca, huëstima ca nohiria banahuaniquë. Jatsi jato Jesú jënimahuaniquë ra.

³ Jatsi quiha ja qui jodioba chama bo huësti huësti ca bëcaniquë tana-maxëna. Ja qui quëscascanaibo ja icani quiha. Nicahi tsi,

—¿Anoma ni joní jahuë ahui niahaina? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—¿Quënëhacanish cabo ó ca ma jisyamani? Jariapari tsi bënë, ahui, tihi cabo Diós bahahuaniquë racanabëquiti. ⁵ Ja tsi xo toa jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo jisbayati xo bënë, jahuë ahui ya racaxëna. (Jasca, jahuë nabo jisbayati xo ahui ri bënë ya racaxëna.) Toca tsi huëstinacani quiha rabë cato. ⁶ Jaquirëquë rabë ma ca xo; jama, huësti ca jaca nori. Jabi Diós racabëquimaha ca no bëquëxyamano ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁷ Jatsi fariseobo chaniniquë:

—Majia. Jabi jahuë ahui pi joní niacasno tsi “Ahui niati papi ja qui bënë ati xo” ¿i Moisés yamabo yamayamani? —i jaca niquë.

⁸ Jatsi jato qui Jesu nëcaniquë:

—Jabija. Moisés yamabo qui jënima ahui niahai ini quiha rë. Jabi tocajani quiha, tiismanahacatimaxëneria ca mato jimibo ini iqui na. Jama, toca tsi ja iyamapaoni quiha jariapari no, naa bënë, ahui, tihi cabo Diós nëhohuaniquë no. ⁹ Mato parayamaquia. Ahui jia ca, naa joni mëtsaxëneriama ca ahui pi niahi tsi jochahi quiha toa joni, ahui paxa ca ja biquë no —i Jesu niquë.

¹⁰ Jatsi,

—Jishopë. Tocapino tsi oquë tsi xo ahui biyamahaina ra —i jahuë rabëti bo niquë.

¹¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jabi naa yoba bicasyama xo jatiroha ca joni bo. Jama, bichi quiha Dios qui jia cabo ra. ¹² Jabi tobi huësti huësti ahui bicasyamacanai ca joni bo. Huësti huësti ca tsi xo jobo yama cato, toca tsi ja coní iqui na. Jasca, ahui binoma xo joni huëtsa bo, jato jobo niahacani nori iqui na. Jasca, joni huëtsa bo tsi xo ahui bicasyamahaina, mana ca Dios yonoco ja acascanai iqui na. Jabi naa è tiismaha ca yoba biti xo nicati mëtsa cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Xocobo mishni bo Jesú shomahuanina

Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17

¹³ Jabi Jesu qui xocobo mishni bo nohiria bá bënëquë, jato ja shom-ahano, jato bax ja bëhoxno iquish na. Jama, xocobo bëhai ca nohiria

raahati chitahëhuatsi jahuë rabëti bá huaniquë pë. ¹⁴ Jatsi Jesú jato raahaniquë:

—Jato chitiayamacana. E qui xocobo bëcano ra. Jato bicatsi quiha mana ca Jahëpa ra —iquiina.

¹⁵ Jatsi quiha xocobo Jesú shomahuaniquë, jahuë mëquë jato ó tsi janaquí na. Shomahuaxo ja jisbayaniquë.

Jesu ya shinapayo chaninina

Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30

¹⁶ Jatsi shinapayo Jesu jisi caniquë. Caxo tsi quiha ja nicaniquë:

—¿Jahuë jia ca axëhi ni ëa, maestro jiaxëni cató, bëso-bësopaoxëna? —
iquiina.

Jatsi Jesu nëcaniquë:

—“¿Jia ca ati ni?” i mi a pa. Huësti roha tsi xo toa jiaxëni cato ra. Dios yoba mi nicati xo, nai qui cacasquí na —i ja qui Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi,

—¿Jëni ca yoba nicaxëhi ni ëa pa? —i shinapayo niquë.

¹⁸ Nëca tsi Jesú quëbiniquë:

—Joni ayamahuë. Joni huëtsa ahui biyamahuë. Yomayamahuë. Quiayamahuë. ¹⁹ Mi ipa, mi ihua, tihi cabo noihuë. Jasca, mi tapaí ca nohiria noihuë, naa mimë mi noihai jascaria. Tihi tsi mi ati xo ra —nëa tsi ja qui Jesu nëcaniquë.

²⁰ Jatsi shinapayó quëbiniquë:

—Toa yoba bo tëquë nicaquia ra, xocobo xo na. ¿Jahuë naris-hi ni ëa ati ra? —iquiina.

²¹ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—¿Mëstëxëni ca joni manëcatsi ni mia pa? Cata. Mi jahuëmishni bo iniaparihuë. Parata bixo tsi noitiria cabo qui ahüë. Tocapimino tsi mi qui acacaxëhi quiha naipá ca jahuë bo ra. Jato qui acax tsi jahari johuë. Ea mi banahuano ra —i ja qui Jesu niquë.

²² Jatsi cohuënarianiquë shinapayo cato nicañax na, rico-ricoria ja ini iqui na.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë:

—Bëronoma tsi xo rico ca joni Diós otoiha ca qui jicohaina ra. ²⁴ Jahuë chama yoí tsi Diós otoiha ca qui jicotimaxëni xo rico ca nohiria ra iquia —iquiina.

²⁵ Jatsi ratëniquë Jesu rabëti bo, ja yoani ca nicañax na. Ratëhax,

—Tocapino tsi yama tsi xo toa xabahamahacati mëtsa cato rë —i jaca niquë.

²⁶ Jatsi Jesú jato bësniquë.

—Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria ra. Jama, jatiroha ca ahi quiha Dios ra. Xabahamati Ibo tsi xo toa —i jato qui ja niquë.

²⁷ Jatsi,

—Tsayapa. Jatiroha ca no jisbërianiquë mia banahuaxëna. ¿Jahuë noqui copixëhi ni Dios ra? —i Jesu qui Pedro niquë.

²⁸ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Jabi jatiroha ca paxahuahacano tsi noho trono jiaxëni tsi tsahoxëquia nohiria bo ó bësoxëna, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Toa xabacá tsi doce ca trono bo ó tsi tsahoxëqui mato ri, naa ëa banahuacanaibá. Israél ca doce ca maxo bo ó bësoxëqui mato ra. ²⁹ Jasca, ëa iqui pi jahuë xobo, jahuë ahuini, jahuë xatë bo, jahuë jahëpa, jahuë jahëhua tihi cabo jisbëriaquí tsi

cién veces huino jahari bixëqui mato. Jasca, bëso-bësopaoxëqui mato ra. ³⁰Jabi toa barí tsi jarësoxëhi quiha huëstima ca jaboqui jariapari cabo, naa rico cabo, chama bo. Jasca, rëquëxëhi quiha huëstima ca jaboqui jacho cabo, naa noitiria cabo, yonati bo —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

20

Jesú tiisimanina

¹ ‘Jabi noba naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo jacho cabo rëquë iquiina —i Jesu niquë—. Tobi chani quiha huai ibo yoati na. Nicacana. Baquishmarí tsi joni bo bichi quiha naa huai ibo caniquë, jahuë huaí tsi yonocomaxëna. ² “Huësti ca parata quiha, naa bari yonoco sueldo mato qui axëquia ra, mato yonoco quëshpi na” i joni bo qui ibo niquë. Jatsi quiha jahuë huai qui jato ja raaniquë yonocoti. Jato qui jia ini quiha ibobá copihaina. ³ Jatsi quiha mënata bari no tsi yacatá ca plaza qui ibo catëquëniquë joni huëtsa bo mërahi na. Toá tsi niihai ca bamahai ca joni bo ja jisniquë. ⁴ “¿Japa mato tsa ni? Noho huai qui bocata. Jia tsi mato copixëquia ra” i ibo niquë joni bo qui. Jatsi ja bocaniquë yonocoxëna jato ri.

⁵ ‘Jatsi matoroco bari tsi quiha catëquëniquë ibo, joni bo mëraxëna, ja bax ja yonococano. Jatsi a las tres tsi quiha ja catëquëniquë pa, joni huëtsa bo mëraxëna. ⁶ Jatsi quiha yata, a las cinco quiha, joni bo mërahi ibo caniquë. Bohohai ca joni bo ja jisni quiha. “¿Jëniriahax tsi nëbi bama-bamacanai ra?” i jato qui ja niquë. ⁷ “Yama tsi xo toa noqui yonoco amahaina rë” i jaca ni quiha. Jatsi, “Noho huai qui bocata. Jari tobi yonoco ra” i jato qui ibo niquë.

⁸ ‘Bari caquë tsi quiha ibobá jahuë empleado quënaniquë. Quënahax, “Joni bo quënahué. Jato copicasquia ra. Jacho ca maxo pari tsi copiti mi chitahëhuano” i jahuë empleado qui ibo niquë. ⁹ Jatsi a las cinco chitahëhuanish ca joni bo pari bëcaniquë. Huësti ca parata, naa bari tëtëca sueldo jato qui ja aniquë. ¹⁰ Jatsi huino ca copi biti ó pasoniquë jariapari ca yonocoti chitahëhuanish cabo. Ja bëcaquë tsi quiha huësti roha ca parata, naa bari sueldo ja copihacacanicuë jato ri. ¹¹ Jato parata bichi tsi ibo ja ranicaniquë. Jato qui yoi quiha. ¹² “Huësti hora roha ja yonococaquë pë, naa noqui cho bëcanax cabo. Noqui tsi xo toa bari tëtëca yonocohaina rë. Anomaria bari huao quiha. Jama, huësti ca parata roha noqui mi aquë pë, naa jato qui mi aca jascaria” i ibo qui jaca niquë. ¹³ Jatsi jato ó ca huësti ca qui ibo chaniniquë: “Huashiyamahai ca ëa xo naa ra. ¿Mato qui jia ma ni huësti ca parata bichiina, naa bari tëtëca yonoco quëshpi na? ‘Jënima’ i ë qui ma quë ra. ¹⁴ Japi mato parata bicahuë. Bocata. Mi qui ë aca ca jaharisi ca naa mato cho bëcanax ca joni bo qui acasquia. ¹⁵ ¿Noho parata ma ni naa ë acaina? Tonia ë qui caxaqui mato rë, mato cho ca jaroja ca maxo qui ë huashiyamaha iqui na” nëa tsi jato qui ibo nëcaniquë. ¹⁶ Ja tsi xo toa rëquëxëhi quiha jacho cabo. Jasca, jachoxëhi quiha jariapari cabo —nëa tsi Jesu jahuë rabëti bo qui nëcaniquë.

Jesú chaninina ja nahai yoati na

Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34

¹⁷ Jabi Jerusalén qui capama tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo Jesú catianiquë jamë tsi jato qui chanixëna. Chanipama tsi quiha,

18 —Jerusalén qui caqui noa ra —i jato qui ja niquë—. Toa xo tsi arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo qui mëhacaxëquia rë. “Ja namëhacaxëti xo” icaxëcani quiha rë. 19 Jatsi pë carayanabo qui ëa mëacaxëcani quiha mahuahacati, rashahacati, namëhacati. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

Jacobo Juan jahëhuá baanina

Marcos 10.35-45

20 Jatsi Jesu qui Juan jahëhua joniquë, naa Zebedeo baquë ba jahëhua. Johax tsi quiha Jesu bësojo tsi ja mëniquë. Mënixo tsi quiha ja nicaniquë, jahuëcara ca jia ca jahuë baquë bo bax Jesús ano iquish na.

21 Jatsi,

—¿Jahuë ó quëëhai? —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi quiha,

—Noho baquë bo shinahuë. Mana xo yonaquí tsi mia tapái tsi noho baquë bo mi tsahomano ra, huësti ca mi mëncayá no, huëtsa mëxojó no —i Jesu qui jahëhua niquë.

22 Jatsi,

—Mi baahai ca cahëyamaqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi jahuë baquë bo, naa Jacobo, Juan, tihi cabo qui Jesu chaniniquë:

—¿Tënëti mëtsaxëhi ni mato, naa ë tënëmahacapaimaria jascaria? — iquiina.

—Jaahuë. Tënëti mëtsa xo noa ra —i jaca niquë.

23 Jatsi,

—Jabija. Tënëxëqui mato ra. Jama, noho mëncayá ca tsahoti, noho mëxojó ca tsahoti, tihi cabo mato qui ati mëtsama xo ëa ra. Toa tsahoti bo bicaxëcani quiha noho Jahëpa qui jia cabo ra. Jato bax ja rohahacani quiha —i Jesu niquë.

24 Jatsi Jacobo, Juan, tihi cabo qui caxaniquë diez ca rabëti huëtsa bo, jaha ja quëëcanai ca nicahax na. 25 Japi Jesús jato quënaniquë yobaxëna.

—Nohiria yonamixëniria tsi xo país ca chama bo ra. Ja yonamiscanai ca cahëqui mato. Jasca, jato empleado bo tsi xo yonamixëniria, jato ri. 26 Anoma quiha. Jabi ma tocayamano. Jama, mato yonati manëxëti xo toa oquë ca manëcatsai cato ra. 27 Jasca, mato mëbihai ca yonati manëxëti xo toa mato rëquënicatsai cato, 28 naa mato ë mëbihai ca jascaria. Jabi mai qui ë joyamaniquë, ëa nohiria bá mëbino; jama, nohiria mëbiti nori. Jabi ëmë aquia nohiria bo bax nati, jocha quima huëstima ca nohiria paquëmaxëna —i Jesu niquë.

Dos ca bëco cabo Jesús jënimahuanina

Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43

29 Jericó ax Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo riquino tsi quiha huëstima ca nohiria banahuaniquë. 30 Jabi tobi ini quiha bahi tsi rabë ca bëco ca joni bo. Tsaho ja icani quiha. Jabi Jesu tarabihai nori ca nicaquí tsi quënati ja chitahëhuacanicuë.

—Noqui shinahuë, David yamaba Baquë —iriatsi jaca niquë.

31 Jatsi,

—Pasicahuë. Pasicahuë ra —i jato qui nohiria bo niquë.

Jama, oquë tsi quënati ja chitahëhuacanicuë.

—Noqui shinahuë ra, David yamaba Baquë —iria-iriatsi jaca niquë.

32 Jatsi Jesu niiniquë.

—¿Jahuë ó quëëcanai? ¿JënahuaXëhi ni ëa mato bax na ra? —i jato qui Jesu niquë.

³³ Jatsi,

—Taiscasqui noa ra, Ibobá —i jaca niquë.

³⁴ Jatsi quiha Jesú jato noiniquë. Noixo tsi quiha jato bëro ja mot-saniquë. Jatsi taisritsiyacaniquë. Jatsi Jesu ja banahuacanicuë jato ri.

21

Jerusalén qui Jesu jiconina

Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19

¹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, tihi cabo qui cahëpama tsi quiha rëquë jahuë rabëti bo dos ca Jesú raanicuë. Jerusalén basima ja icani quiha. Raahax,

² —Mato bësojó ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nëxë ca burro jixxëqui mato. Ja bëta nii xo jahuë baquë. Jato mëriscana. Mërisxo tsi ë qui jato bëcana. ³ Jasca, “¿Jënixo tsi jato mëriscanai?” i pi tsohuëcara no tsi “Bicatsi quiha Ibo” icana. Jatsi jahuë burro bo raatapixëhi quiha ibo ra —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁴ Jabi tocapijani quiha Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na. Jabi nëca tsi Dios Chani yoanish cabá quënënicuë:

⁵ “Sión yacatá ca nohiria qui chanicana:

‘Tsayacahuë. Mato qui johi quiha mato Rey ra.

Ishima chamayama tsi xo.

Burró tsaho johi quiha.

Nohiria carga bëhai ca chaxpá tsi johi quiha pa’ ”

nëa tsi ja quënëni ca nëcani quiha.

⁶ Jatsi jahuë rabëti bo bocanicuë burro baquë mëraxëna, Jesú yoani jascaria. ⁷ Bichi tsi quiha burro, jahuë baquë, tihi cabo jahari ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcaniquë. Jatsi burro cacha Jesu tsahoniquë. ⁸ Jasca, huëstima ca nohirá jato sahuëti bo poohabonanicuë bahí no, burro rëquë. Jasca, nohiria huëtsa bá mëshi bo quëësaniquë bahí tsi poohaxëna.

⁹ Jatsi quënati rëquë bocanaibo, banahuacanaibo, tihi cabá chitahëhuaniquë:

—Chama David yamabá chahitaxocobo joihuacana ra.

Shomahuahaca ca tsi xo naa Ibobá janë tsi johai cato ra.

Naipá cabá ocahuano ra —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

¹⁰ Jerusalén qui Jesu jicoquë tsi quiha nohiria quëtsocticuë.

—¿Tsohuë ni naa johaina sa? —i quiha jaca niquë.

¹¹ Jatsi,

—Galileá ca Nazarét ca Jesu tsi xo naa ra. Dios Chani yoati ibo xo ra —i nohiria bo niquë quëbibi na.

Jodioba arati xoboria qui Jesu jiconina

Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22

¹² Arati xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha toá ca iniacanaibo cacha ja raanicuë. Raaquí tsi quiha parata rarinamacanaiba mesa bo ja narabaniquë. Jasca, boto iniacanaiba tsahoti bo ja pacanamanicuë. Jatsi,

¹³ —Bëhoxti xobo quënahacaxëti xo noho xobo ra; jama, yomacanaibo iti noho xobo manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

14 Jabi arati xobó tsi quiha bëco cabo, tapiyamacanaibo, tihi cabo iniquë. Jesu qui ja bëcani quiha jënimahuahacaxëna. Jatsi jato ja jënimahuaniquë ra. 15 Jatsi quiha Jesu qui arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo caxaniquë, jiaria ca Jesú ani nori jisi na. Jasca, arati xobó tsi ranihai ca xocobo quënahi ini quiha, “Anomaria tsi xo David yamaba chahitaxocobo ra” iquiina. Jatsi Jesu qui jodioba chama bo caxaniquë toa chani nicahax na. 16 Caxaxo tsi quiha Jesu ja raahacaniquë:

—¿Xocobá quënahai ca nicayamahai? Anoma quiha —iquiina.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato nicaquia ra. Tonia mato ri tsi xo toa Dios Chani cahëyamacanaina ra. “Xocobo mishni bo, xoma acai ca baquë bo, tihi cabo tiisimaqui mia Diós, jia tsi ja ocahua-ocahuariacano iquish na” ii quiha Quënëhacanih cabo —nëa tsi jodioba chama bo qui ja nëcaniquë.

17 Jatsi Jesú jato jisbayaniquë. Yaca ax riquihax Betania qui ja caniquë baquicha raaxëna.

Bimiyamahai ca higuera jihui Jesú yoshihuanina

Marcos 11.12-14, 20-26

18 Huëaquë baquishmarí tsi quiha jahari yaca qui Jesu caniquë. Capama tsi quiha ja paxnaniquë. 19 Jatsi higuera jihui ja jisniquë. Paxnahi tsi bahi tapai ca higuera jihui qui ja caniquë bimi mëraxëna. Mëquëya ja ini quiha. Pëhi roha quiha. Jatsi quiha higuera jihui qui Jesu chaniniquë:

—Bimitëquëpistiayamariaxëqui mia ra —iquiina.

Jatsi janotapiniquë higuera jihui ra. 20 Jatsi ratëniquë jahuë rabëti bo ocapijani ca jisi na. Ratëhax,

—¿Jënahuariahax jihui janotapiha sa? —i jaca niquë.

21 Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato parayamaquia. Dios qui pi chitimiyoiquí tsi higuera jihui qui ë aca ca oquë ca axëqui mato ra. Chitimiyoiipimano tsi mato nicaxëhi quiha naa macana ra, “Tsëquëhuë. Ia qui niahacahuë” i ja qui ma quë no. 22 Chitimipiquí tsi ma bënëhai ca bixëqui mato, ma bëhoxquë no —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jesu qui yoba cahëxëni cabo caxanina

Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8

23 Jatsi jahuë arati xoboria qui Jesu caniquë. Toa xo tsi tiisimajahuano tsi quiha ja qui bëcaniquë arati ibo-iboria bo, nohiria yosibo. Bëhax,

—Arati xobo quima iniacanaibo mi niahitaquë pë. ¿Tsohuë mi qui chama ani tocati ra? —i ja qui jaca niquë.

24 Quëbihi tsi,

—Mato nicapariquia ëa ri. Ea pi ma quëbino tsi toa ë qui toca ca ati chama anish ca mato yoaxëquia. 25 ¿Tsohuë Juan yamabo qui chama ani, nohiria bo ashimati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? —i jato qui ja niquë.

26 Jatsi ja chaninaparicaniquë:

—“Dios” i pi no no tsi “¿jënixo tsi Juan yamabo ma chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. Jama, “Joni quima jahuë chama Juan yamabá biniquë” i pi no no tsi noqui caxaxëhi quiha nohiria bo rë. Jatsi, noqui acaxëcani quiha ra, “Dios Chani yoati ibo xo Juan” i jacanaí quëshpi na —nëa tsi ja nëcacaniquë.

27 Japi,

—Cahëyamaqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

Jatsi,

—E qui toca ca ati chama anish ca mato yoayamaxëquia ëa ri —i jato qui Jesu niquë.

Jesu chaninina dos ca baquë yoati na

²⁸ Jatsi jodioba chama bo qui chani Jesú yoaniquë:

—¿Jahuë shinacana, naa chani yoati na? Jabi dos ca baquë quiha joní jayanicuë. Jariapari ca baquë qui jahëpa caniquë chanixëna. Cahax, “Jisa baquë, huai yonocohi cata” i quiha ja qui jahëpa niquë. ²⁹ Jatsi quiha “Jishopë, cayamaquia ra” i baquë ni quiha. Jama, yata ja caniquë ra yonocohi na, shina paxa ca bichish na. ³⁰ Jatsi quiha jahuë noma qui jahëpa caniquë jasca ca nicaxëna. “Caquia ra” i jahuë noma ni quiha; jama, ja cayamaniquë pë. ³¹ Mato nicaquia. ¿Jëni ca baquë ni toa jahuë jahëpa jaha quëëni ca anish cato? —i jato qui Jesu niquë jato nicahi na.

Jatsi,

—Rëquëmë quiha —i jaca niquë.

Jatsi Jesú jato yoaniquë.

—Mato parayamaquia ra. Mato rëquë Diós otohai ca qui jicocaxëceni quiha yoixëni ca impuesto bicanaibo, joni mëtsaxëneria cabo ri. ³² Jabi joxo tsi quiha quinia jia ca Juan yamabá mato jismaniquë. Jahuë chani ma chahahuayamaniquë rë. Jama, impuesto bicanaibo, joni mëtsaxëneria cabo, tihí cabá tsi xo toa jahuë chani nicahaina ra. Ja chahahuacanaí nori ca jisí tsi mato quinia yoi ca ma casoyamaniquë. Juan yamaba chani ma chahahuayamaniquë rë, (naa noma baquë jascaria) —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Dios Baquë jodiobá niahaina

Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19

³³ —Chani huëtsa nicacano —i jodioba chama bo qui Jesu niquë—. Huai quiha joní aniquë. Axo tsi quiha toa xo tsi uva icanai ca bimi ja bananicuë. Jaquirëquë tëamë ca panë ja aniquë. Jatsi quiha maxaxá ca trapichi ja aniquë, jënëria ati. Axo tsi quiha jaha bësoti xobo ja aniquë, naa torre icanai cato. Jatsi joni huëtsa bo qui jahuë huai ibobá aquënicuë bimi xatë quëshpi na. Aquëhax tsi quiha jahari jahuë xobo qui ibo caniquë. ³⁴ Tësatiya tsëquëquë tsi quiha jahuë huai obësocanaibo qui jahuë yonati bo ibobá raanicuë jahuë bimi xatë ja bicano. ³⁵ Jama, ja cahëcaquë tsi quiha jahuë yonati bo qui ja tsamicanicuë. Huësti ca yonati ja rashacani quiha. Huëtsa ja acani quiha. Huëtsa qui maxax bo ja niacani quiha axëna. ³⁶ Jatsi maxo huëtsa ibobá raanicuë, naa jahuë yonati bo. Jasca tsi toa maxo ri ja yosicaniquë pë. ³⁷ Jarohari tsi jahuë baquë yoi quiha ibobá raanicuë, “Noho baquë qui nicacaxëceni quiha” iquiina. ³⁸ Jama, jahuë baquë jisí tsi “Iboba baquë tsi xo naa ra, naa huai bixëti ca ibo. ¿Canomani? Jahuë baquë no ano ra. Jahuë bixëti ca mai no bino” i yonococanaibo ni quiha. ³⁹ Jatsi baquë qui ja tsamicanicuë. Huai cacha niaxo tsi ja acanicuë pë.

⁴⁰ Jabi joxo tsi quiha ¿jënahuaxëhi ni huai ibo toa yonococanaibo qui? —i jato qui Jesu niquë.

⁴¹ Jatsi jodioba chamabá quëbiniquë:

—Caxaquí tsi toa yoixëni ca joni bo quëyoxëhi quiha ibo ra. Jatsi bimi xatë quëshpi tsi yonococanaibo huëtsa bo qui jahuë huai aquëxëhi quiha, ja bax ja yonococano —i jaca niquë.

42 Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—¿Quënëhacanish cabo ó ca ma jisyamani naa yoati na?
“Oquënëxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquë-okuëria ca manëxëhi quiha ra.

Diós aca ca tsi xo naa ra.

Noqui jia quiha” ii quiha.

43 Ja tsi xo toa jaboqui tsi mato shomahuacasyamaxo Dios ra. Jaboqui nohiria huëtsa, naa ja bax yonocoscanaibo shomahuaxëhi quiha.

44 Noitixëhi quiha naa Maxax icanai ca chahahuayamacanaibo tëquë. Toa Maxax icanai cató tsi quëyohacacaxëcani quiha ra. Mai mishpo jascaria tsi jato timaxëhi quiha ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

45 Jesu chani nicaxo tsi jato yoati tsi ja chanini nori jodioba chama bá cahëniquë. 46 Jatsi Jesu qui ja tsamicascaniquë. Jama, nohiria bo qui ja raguëcani quiha, “Dios Chani yoati Ibo xo Jesu” i nohiria bo ni quëshpi na.

22

Fiesta-fiesta ti chani

Lucas 14.15-24

1 Jatsi quiha jodioba chama bo qui chani, naa cuentos Jesú yoaniquë Diós otoi yoati na. Ja nëcaniquë:

2 —Naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo toa jahuë joi bichina. Jabi tobi quiha rey iniquë. Jahuë baquë bax fiesta-fiestaria ja shomahuaniquë; naa jahuë baquë ahui yahai ca fiesta quiha. 3 Jatsi jahuë yonati bo ja raaniquë joi amahacanish cabo quënëxëna. Jama, ja bëcasyamacani quiha. 4 Jatsi yonati huëtsa bo jato qui réy raaniquë. “Tsayacahuë. Oriquti ibobá rohahuaquë ra mato bax na. Jahuë toro bo, jahuë vaca mishni bo, naa xënihuaxëni cabo ja aquë ra piti. Shomahuahacaquë oriquiti ra. Jahuë baquë ahui yahai ca fiesta qui bëcahuë’ i joi amahacanish cabo qui huë” i jahuë yonati bo qui rey niquë. 5 Jama, ja bocasyamacani quiha. Jahuë huai qui huësti ca caniquë yonocoxëna. Huëtsa jahuë tienda qui caniquë jahuë jahuë bo iniaxëna. 6 Jasca, nohiria huëtsa bá toa rey yonati bo qui tsaminiquë rë. Jato ja yosicaniquë. Yosixo tsi quiha jato ja aniquë pë. 7 Jatsi quiha toa nohiria bo qui caxaniquë rey ra. Caxaxo tsi jahuë soldado bo ja raaniquë jahuë yonati bo anish cabo axëna. Axo tsi quiha jato yaca bo ja mëshacaniquë. 8 Jatsi jahuë yonati bo réy quënëcaniquë. Quënëhax jato qui ja chanitëquëniquë: “Rohahuahacaquë fiesta ra. No oriquino ra. Jama, toa joi amahacanish cabo jicomayamacana. Anoma ca xo. 9 Jama, bahi rëso qui bocata. Toá ca noitiria cabo qui joi amacana, noho fiesta qui ja bëcano” i jahuë yonati bo qui rey ni quiha. 10 Jatsi quiha bahi rëso qui jahuë yonati bo bocaniquë. Nohiria jisi tsi jato ja catiacaniquë fiesta qui bëxëna. Nohiria jiaxëni cabo, nohiria jiyama cabo, tihí cabo ja bëcaniquë. Ja bëcaquë tsi quiha nohiria rëamë tsi fiesta xobo iniquë ra.

11 Jatsi fiesta xobo qui rey jiconiquë joi amahacanish cabo jisxëna. Jabi toá tsi huësti ca sahuëti jiyama ca sahuëhai ca joni ini quiha. Toa joni réy jisniquë. 12 Jisi tsi “Yama tsi xo mi fiesta sahuëti pë. ¿Jënahuariahax raca mi jicoha pa?” i joni qui rey niquë. Jatsi pasihi joni ini quiha, raquëhi na. Chaniamahi quiha. 13 Jatsi réy jahuë yonati bo yobaniquë: “Jahuë mëquënë, jahuë tahë, tihí cabo nëxacahuë. Cacha tsëmo qui naa joni niacahuë. Toá tsi araxëhi quiha. Toá tsi tënëxëhi quiha” i rey niquë.

14 Jatsi quiniacaxëcahuë. Huëstima tsi xo toa joi amahacanish cabo. Jama, ichariama tsi xo toa Diós bichiina —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodiobá chama bo qui.

Gobierno qui impuesto bo acaina

Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26

15 Jatsi quiha jodioba chama bá jisbayaniquë shinacatsi na. Jesu ja parascansi quiha. Jabi yoi ca Jesu ja chanimascansi quiha ja qui quësocasquí na. 16 Japi jató-na banahuacanaibo, Rey Herodés-na banahuacanaibo, tihi cabo ja raacanicuë Jesu nicati. Ja nëcanicuë:

—Mia ri tsi xo toa parayamahaina, maestró. Paraxoma tsi Dios quinia tiisimaquí mia ra. Tiisimaquí tsi nohiria shinahai ca chahuayamaquí mia. Mi qui jaharisi tsi xo nohiria tëquë. 17 Japi mi shinahai ca noqui mi yoano. ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? —nëa tsi Jesu qui jodioba chamabo nëcanicuë tanamaxëna.

18 Jabi ja shinacani ca yoi nori ca Jesús cahënicuë. Japi,

—¿Jënixo tsi nëca tsi ëa tanamacani pë, paramixëni cabá? 19 Gobierno impuesto copihacati ca parata ëa jismacahuë —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi parata ja qui ja bëcanicuë.

20 —¿Tsohuë bëmana jaria ni naa ra? ¿Tsohuë ni naa quënë ibo? —i jato qui Jesu niquë.

—Romanoba chama-chamaria janë quiha —i jaca niquë.

21 Jatsi Jesús quëbiniquë:

—Japi romanoba chama-chamaria qui jahuë jahuë bo tëquë acana. Jasca, Dios qui jahuë jahuë yoi bo acana —i jato qui Jesu niquë.

22 Jesús yoani ca nicahax ja ratëcanicuë. Ratëxo ja jisbayanicuë. Ja bëta ja chanicasyamacani quiha.

Bësotëquëxëhi quiha rësonish cabo

Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40

23 Jaquirëquë jaxaba rohari tsi quiha chama huëtsa bo, naa saduceobo icanai cabo Jesu qui bëcanicuë jato ri. (“Yama tsi xo nohiria bësotëquëhaina” icanish cabo tsi xo naa.) Bëxo tsi Jesu ja nicanicuë:

24 —“Baquë bo yama pi joni rësono tsi jahuë ahui bixëti xo jahuë noma. Bixo tsi jahuë rëquëmë bax xocobo ja saihuaxëti xo” i Moisés yamabo ni quiha, Maestró. 25 Jabi seis ca noma bo quiha jayapaonicuë joni, naa nëá ca racapaonish cato. Xocobo yama tsi naa joni rësoniquë rë.

26 Jatsi quiha jahuë xachacató jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. Jaquirëquë quiha jahuë noma huëtsá jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. Toca tsi jahuë noma bo tëquetá aniquë. Ja rësoyocanicuë. Huësti ca xocobo ja saihuayamacani quiha. 27 Jarohapa tsi rësoniquë yoxa ri. 28 Jabi nohiria bo bësotëquëno tsi ¿tsohuë ahui ni naa yoxa sa? Siete ca bënë ja jayaniquë bësoquí na pa —nëa tsi Jesu qui ja nëcanicuë tanamaxëna.

29 Jatsi Jesús jato quëbiniquë:

—Janyama xo mato ra. Quënëhacanish cabo, Dios chama, tihi cabo cahëyamaquí mato tia. 30 Bësotëquëxo ahui bo, bënë bo, tihi cabo biyamaxëhi quiha nohiria bo, naipá ca ángel bo jascaria iquiina.

31 ¿Quënëhacanish cabo ó ca Diós mato yoani ca ma jisyamani pa, naa nohiria bësotëquëhai yoati na? 32 “Abraham, Isaac, Jacob, tihi caba Dios ca ëa xo naa ra” i Dios ni quiha. “Abraham yamabo, Isaac yamabo,

Jacob yamabo” i ja yamani quiha ra, bèsocanaiba Dios ja nori iqui na — i saduceobo qui Jesu niquè.

³³ Jatsi nohiria tèquè ratèniquè Jesú tiisimahi ca nicahax na.

Oquè-oquèria ca yoba

Marcos 12.28-34; Lucas 10.25-28

³⁴ Jabi Jesú quèbini iqui tsi saduceobo bèrabiniquè. Jaquirèquè Jesu qui fariseobo, naa chama huètsa bo bècaniquè nicahax na. ³⁵ Jabi jato maxo huèsti, naa yoba cahèxèni cató Jesu nicaniquè tanamaxèna.

³⁶ —¿Jèni ca ni toa Dios yoba oquè-oquèria cato, maestró? —i Jesu qui ja niquè.

³⁷ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—“Mato joiti tèquè, mato shina tèquè, tihi cabá tsi mato Ibo Dios ma noiti xo” ii quiha. ³⁸ Oquè-oquèria ca yoba tsi xo naa ra. ³⁹ Jasca, jaquirèquè ca yoba tsi xo naa: “Nohiria huètsa bo noicahuè, mamè ma noihai jascaria” ii quiha. ⁴⁰ Naa dos ca yoba qui chitimihì quiha Quènhacanish cabo tèquè —nèa tsi ja qui Jesu nècaniquè.

David yamaba Ibo

Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44

⁴¹ Jari fariseobo manicano tsi quiha Jesú jato nicaniquè:

⁴² —¿Jahuè shinacanaì, johai ca Xabahamati Ibo yoati na? ¿Tsohuè chahitaxocobo ni toa? —iquiina.

Jatsi quiha,

—David yamaba chahitaxocobo quiha —i jaca niquè.

⁴³ Jatsi Jesú nicaniquè:

—Dios shina rëamèquí tsi ¿jahuè chahitaxocobo “Ibo” David yamabá quènyamayamani? ¿Jènihax “Ibo” i ja ni, jahuè chahitaxocobo yoati tsi chanihi na?

⁴⁴ “‘Noho mènècayá tsi tsahotsina, jariapari mia pasomaha cabo è bèbono, jato mi yonano iquish na’ i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nèa tsi David yamabo nècani quiha ra. ⁴⁵ “Noho Ibo” jahuè Xabahamati Ibo ja quènaniquè ra. “Ibo” pi jahuè chahitaxocobo no tsi ¿jènahuahax jahuè chahitaxocobo ii ni Cristo ra? —nèa tsi jato qui Jesu nècaniquè nichahi na.

⁴⁶ Jatsi fariseobo pasiniquè. Quèbitima-xèni ja icani quiha. Jaquirèquè jodioba chama bá Jesu nicatèquèpistiayamarianiquè tanamaxèna.

23

Fariseobo, yoba cahèxèni cabo, tihi cabo pasomaha Jesu chaninina

Marcos 12.38-40; Lucas 11.43, 46; 20.45-46

¹ Jatsi manì ca nohiria, jahuè rabèti bo, tihi cabo qui Jesu chaniniquè:

² —Jabi nohiria bax Moisés yoba bèrohuahi quiha fariseobo, yoba cahèxèni cabo. Jato yonoco quiha. ³ Japi mato ja yoacanaì ca yoba tèquè ma chahuati xo. Jato nicacana. Jama, jato jabi banahuayamacana ra. Anoma quiha. Ja yoacanaì ca yoba yoi ayamacani quiha pè. ⁴ Nicatimaxèni ca yoba bo nohiria qui acani quiha pè ati, jama ja yoacanaì ca yoba nicacanaibo jaca nomari. ⁵ Jato jabi quiha pè. Jatiroha ca acani quiha pè, nohiria bá jato tsayano iquish na. Papi mishni bo, naa Dios Chani jaya ca papi sahuècani quiha pè. Toa papi banèxècani quiha

nohiria jismaxëna. Jato jabi quiha. Jasca, nohiria ba sahuëti bo huino xo jato sahuëti bo pë, nohiria oquë jaca nori quëscahuahi na. ⁶ Nohiria bo oriquino tsi oquë ca tsahoti bo bicascani quiha pë. Jato catiti xobó ca rëquë ca tsahoti bá tsi tsahocascani quiha pë. ⁷ Jasca, bahi xo tsi joihuahacascani quiha. Jato qui jia quiha “Maestro” quënahacahaina.

⁸ ‘Jama, “Maestro” ma quënahacayamaxëti xo iquia, huësti roha ca maestro ma jaya ca iqui na. ⁹ Jasca, mai xo tsi “Jahëpa-jahëparia” joni quënayamacana. Huësti roha ca tsi xo toa mato Jahëpa-jahëparia, naa mato naipá ca Jahëpa. ¹⁰ “Maestro-maestroria” ma quënahacayamati xo, mato huësti ca Maestro-maestroria roha ca Cristo nori iqui na. ¹¹ Mato yonati iti quiha mato ó ca oquë cato. ¹² Jabi rabihuahacaxëhi quiha jamë oquëhuahai cato. Jama, oquëhuahacaxëhi quiha yonati jascaria ca manëhai cato ra.

¹³ ‘Noitiria tsi xo mato, yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramixëni xo mato ra. Ma tiisimahi iqui tsi Díos othoi ca qui jicotimaxëni xo nohiria bo rë. Jasca, jicocasyama xo mato ri. Jabi nohirí pi chahahuacaso tsi jato chitiaqui mato pë.

¹⁴ ‘Noitiria xo mato, yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramixëni xo mato ra. Imanish ca yoxa bo paraqui mato pë, jato jahuë bo bixëna. Paraqui tsi jato xobo bo mëbiqui mato pë. Mëbihax Dios qui chani tètëca bëhoxqui mato nohiria bo paraxëna. Quësohacaxëqui mato ra. Oquëxëhi quiha mato copi ri ra.

¹⁵ ‘Noiti xo mato yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramixëni xo mato ra. Nëama bocaqui mato pë, nohiria mërahi na, jato jabi bo rarinaamaxëna. Jato jabi bo rarina maxo tsi mato oquë tsi jato rohahuaqui mato, tënëtiya qui ja bocano, naa ma bocanai jascaria.

¹⁶ ‘Noitiria xo mato, mato bëco ca rëquëninicanaibá. Anoma tsi xo toa ma tiisimahaina ra. “Arati xobó tsi axëquia” i nohiria quii tsi jatihuahacayamaxëti ca ma yoaha ca nori ca quëscahuacani quiha nohiria rë.) Jama, “Arati xobó ca oro ca jahuë bá tsi axëquia” i jato quii tsi “Jatihuahacayoixëti xo no yoahaina” iqui mato pa. ¹⁷ Jisna. Cahëtimaxëneria ca bëcoxëneria ca xo mato ra. ¿Jënahuariahax arati xobó ca oro ca jahuë bo oquë ina? ¿Oquë ma ni Dios arati xobo ra? Dios roha tsi xo toa oro ca jahuë bo oquëhuati ibo cato ra. ¹⁸ Jascaria tsi “Altár tsi axëquia ra” i nohiria quii tsi jatihuahacayamaxëti ca ma yoaha ca nori ca quëscahuacani quiha nohiria rë.) Jama, “Altár ó ca janahaca jahuë bá tsi axëquia ra” i jato quii tsi “Jatihuahacayoixëti xo no yoahaina” iqui mato pa. ¹⁹ Jisna. Bëcoria xo mato ra. ¿Jënahuariahax altar ó ca Dios qui ma janaha ca oquë ina? ¿Oquë ma ni Dios altar? Dios altar tsi xo toa ma janaha ca oquëhuahaina ra. ²⁰ Jishopë. “Altár tsi axëquia ra” iqui mato pë, nohiria bo paracatsi na. Jama, “Altár tsi axëquia ra” imahai ca tsi xo toa “Altár ó ca janahaca cató tsi axëquia ra” imahai ca jascaria. Jaharisi ca xo. ²¹ Jasca, “Arati xobó tsi axëquia ra” iqui mato pë, nohiria bo paracatsi na. Jama, “Arati xobó tsi axëquia ra” ipii tsi “Jaha ca bësohai ca Dios janë tsi axëquia ra” iyoiqui mato ra. Jaharisi tsi xo toa dos ca yoahaina ra. ²² Jasca, “Naipá tsi axëquia” iqui mato pë, nohiria bo paraxëna. Jama, “Naipá tsi axëquia” ipii tsi “Naipá ca tronó ca tsaho ca Dios janë tsi axëquia” iyoiqui mato ra. Jaharisi tsi xo toa dos ca yoahaina.

²³ ‘Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Jabi ma tësaha ca yochi bo, naa mato menta, anís, comino, tihi cabo quima décima ca Dios qui aqui mato, mato yoba nicariaxëna. Tocaquí tsi Dios oquë-oquëria ca yoba nicayamaqui mato pë. ¿Japa? ¿Mabë xatë bo mëbicanai? ¿Noiyoicanai? ¿Dios chahahuayoicanai? Toca tsi ma ati nori iquë, mato yoba huëtisa bo niaxoma. ²⁴ Bëco ca rëquëniniti ibo bo xo mato pë. Iriama ca yoba bo nica-nicapama tsi Dios oquë-oquëria ca yoba bo mataraqui mato pë.

²⁵ ‘Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Mëchocoha tsi xo mato mëquë bo. Mëchocoxo piquí tsi mato jabi bo nicariaqui mato; mahitsa quiha. Jahuëmishni bo ó quëëmishxëniria xo mato ra. Yoixëni ca xo mato shinana. ²⁶ Jariapari tsi mato shina bahuëcana, bëcoria ca fariseobá. Mato shina pi bahuëhacano tsi jiaxëhi quiha mato jabi ri.

²⁷ ‘Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato. Joxohuahaca ca maihuati xobo bo jascaria xo mato ra. Jiaria tsi xo toa xobo cacha cato; jama, jaxara tsi nohiria xao bo, pisiria ca jahuë bo, tihi cabo jaca nori. ²⁸ Toca xo mato ri. Nohiria bo qui jia jisiria xo mato jabi bo; jama, quiamisxëni ca jochahuaxëniria ca mato shina nori.

²⁹ ‘Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato. Jiaria ca maihuati xobo bo aqui mato, mato Dios Chani yoanish cabo bax na. Toca tsi jato oquëhua-casqui mato pë. ³⁰ Tsayacahuë. Mato naaborëquëbá Dios Chani yoanish cabo aniquë pë. Jama, “Toatiyá pi bësorohaquí tsi jato ayamaquë no aniquë ra” iquí mato pë jaboqui. ³¹ Jabija. Jato ati iboba चाहितaxocobo ma nori ca jismaqui mato ra, toca tsi ma chaniquë no. ³² Ma acatsai ca acahuë. Mato naborëquëbá chitahëhuani ca yoñoco jatihuacana iquia ra. ¿Jaboqui ëa acasyamacanai?

³³ ‘Rono bá, rono ba xocobá. Tënëtiya qui raahacaxëqui mato iquia. ¿Jënahuarihax toa copi ma paxana? ³⁴ Ja tsi xo toa Dios Chani yoacanaibo, yosibo, yoba cahëxëni cabo, tihi cabo mato qui raaxëquia Dios Chani nicamaxëna. Jatsi jato xatë axëqui mato. Jato xatë cruzó tsi tooxaxëqui mato. Huëtisa bo rashaxëqui mato pë mato catiti xobo xo na. Huëtisa bo chibaxëqui mato, yaca huëtisa, yaca huëtisa jato mërabonaquí na. Tihi tsi axëqui mato pë. ³⁵ Jaha tsi mato qui japahacaxëhi quiha Dios copi ra, jatiroha ca acacanish cabo quëshpi na. Jariapari Abel acacanicuë. Jaquirëquë huëstima ca Dios Chani yoanish ca huëtisa bo acacani quiha. Jarohapa tsi Zacarías, naa Berequias baquë acacanicuë. Jabi altar, arati xobo naxërëquë xo tsi Zacarías ja tēpascaniquë. Tocanoma tsi xo toa acacanish cabo ra, naa Abel tēpas-hacanicitiya rohari. ³⁶ Mato parayamaquia. Copihacaxëti xo jaboqui ca bësocanaibo, jatiroha ca acacanish cabo quëshpi na iquia ra.

Jerusalén ca nohiria Jesú noinina

Lucas 13.34-35

³⁷ ‘Jisa Jerusalén, Jerusalén ca nohiriá. Jisa, Dios Chani yoanish cabo ati ibobá. Jisa, Diós raani ca Chani bëcanaibo acanaibá. ¡Erama! Mato otocasquia ra, naa jahuë pëhi namá jahuë xocobo patiarí otohái jascaria. Jama, ëa biyamaqui mato rë. ³⁸ Iquë ra. Diós mato niabëriaquë rë. Quëyohacaxëqui mato ra. ³⁹ Jasca, ëa jistëquëyamariaxëqui mato, “Shoma tsi xo Iboba janë tsi johai cato” i ma xëquë rohari —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

24

“Quëyohacaxëhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6

¹ Jabi jodioba arati xobo Jesú jisbayaniquë. Jisbayajahuano tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë jato arati xobo bo tsayamaxëna.

² Tsayapama tsi jato qui Jesú chaniniquë:

—Jia tsi xo naa ma tsayacanaina. Mato parayamaquia. Potas-hacaxëhi quiha naa arati xobo bo tëquë ra. Matsami matsami niyamaxëhi quiha jahuë maxax bo; huësti ca yama nomari —i Jesu niquë.

Xaba rëso jisti bo

Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24

³ Maca Olivo Ya icanai cató tsi Jesu tsahono tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Jahuë rabëti bo roha quiha.

—Jënino tsi ocapixëhi ni naa mi yoahaina ra? Noqui yoahuë. Jënahuariaxo tsi cahëxëhi ni noa, naa mi bacahaina, xaba rëso, tihì cabo tsëquëxëquë no? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Quiniacaxëcahuë, ma parahacayamano. Joxëhi quiha huëstima ca noho janë tsi chanicanaibo. ⁵ Joxo tsi huëstima ca nohiria paracaxëcani quiha rë, “Cristo xo noa” iquina. ⁶ Jasca, país bo nianahaina, país ca xërëquë ca nohiria iquinahaina, tihì cabo nicaxëqui mato ra. Nicahi tsi raquëyamacana. Ocapixëhi quiha ra; jama, jari xaba rëso ja nomari. ⁷ País huëtsa pasomaha nianaxëhi quiha país huëtsa. Chama huëtsa pasomaha iquinaxëhi quiha chama huëtsa. Jasca, toatiyá tsi oriqiti biniaxëhi quiha nohiria bo rë. Jasca, yajoriaxëhi quiha mai. Toca tsi ja ixëti quiha jamëri ca iti bá no. ⁸ Jama, jariapari ca nohiria bá tënëhai ca chitahë roha tsi xo naa ra. Oquëanaxëhi quiha ra.

⁹ Jatsi mato qui tsamicaxëcani quiha. Chama bo qui mato mëacaxëcani quiha acacati. Ea iqui tsi mato qui caxaxëqui jatiroha ca país ca nohiria. ¹⁰ Toatiyá tsi Dios quima bësocaxëcani quiha huëstima ca nohiria. Jabë xatë bo pasomaha chanicaxëcani quiha rë. Jabë xatë bo qui caxacaxëcani quiha. ¹¹ Jatsi jisiquixëhi quiha huëstima ca mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo. Jisiquiquí tsi huëstima ca nohiria paracaxëcani quiha. ¹² Toatiyá tsi pacanaxëhi quiha jochahaina. Janacaxëhi quiha nohiria bá noihaina; ¹³ jama, jahuë rëso qui tënëcanaibo xabahamahacaxëti nori. ¹⁴ Jasca, jatiroha ca maí ca nohiria qui yoahacaxëti xo Dios Chani, naa ja othai yoati na. Jabija ca Chani nicaxëhi quiha nohiria bo tëquë. Jaquirëquë tsëquëxëhi quiha jahuë rëso.

¹⁵ Toatiyá tsi Dios arati xobo, naa iti-itiriá tsi niixëhi quiha quëyomisxëni ca yoiria cato, naa Daniel yamabá yoani jascaria. Jabi naa quënëni ca tsayahai cató cahëno ra. ¹⁶ Naa quëyomisxëni ca yoiria ca jisi tsi maca bo qui jabaxëti xo jodioba maí cabo. ¹⁷ Jahuë xobo qui jicoyamaxëti xo xobo cacha ca nohiria jahuë jahuë bo bixëna. Ja bamayamano. ¹⁸ Jasca, jahuë sahuëti bitì bacayamaxëti xo huaí ca yonocohai cato. Ja bamayamano. ¹⁹ Toatiyá tsi noitixëhi quiha tohoya ca yoxa bo, baquë pistia ico cabo. ²⁰ Dios qui bëhoxcana, matsitiyá tsi joiti barí tsi ma jabayamano. ²¹ Jabi maí nëhohuahacanitiya rohari tsi huëstima ini quiha nohiria bá tënëhaina. Jama oquë-oquëriaxëhi quiha naatiyá ca

ja tēnēcaxēcana ina iquia. ²² Jama, toa tēnēti xaba pi Diós namahuayamarohano tsi yama ca nohiria xabahamahacahai quē aquē. Ja bini ca nohiria bo bax toa xaba namahuaxēhi quia.

²³ Jatsi “Néá xo noqui Xabahamati Ibo, tsayapa. Toá xo ra” i pi tsohuécara no tsi jato chahahuayamacana. ²⁴ Toatiyá tsi jisiquixēhi quia mahitsa ca Cristo bo. Jisiquixēhi quia mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo. Jisiquixo tsi jisti bo acaxēcani quia pē, Diós bini ca nohiria bo paraxēna. ²⁵ Nicacahuē. Jaboqui mato yobapariquia, ocapijanox pari no. ²⁶ Jasca, “Xabachá xo Cristo” i nohiria no tsi boyamacahuē. “Néá xo, jonē quia” i jaca no tsi jato chahahuayamacahuē. ²⁷ Bajrahai ca canapa nai shitahai ca jascariaxēhi quia Nohiria Baquē johaina. Mēri tsi ixēhi quia ē johaina ra. ²⁸ Jabi yohina pi rēsono tsi catitapicani quia poico bo. Jahuē pisi quia. Jascaria tsi, jocha oquē-oquēriano tsi joxēhi quia Nohiria Baquē jahuē ángel bo ya.

Nohiria Baquē johaina

Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ Anomariaxēhi quia toa tēnētiya ra. Jaquirēquē tsēmonaxēhi quia bari. Nai ax paquēxēhi quia naipá ca huishti bo. Yajohacaxēhi quia naipá ca jahuē bo. ³⁰ Jatsi naipá tsi jisiquixēquia, naa Nohiria Baquē ē nori cato. Jatsi araxēhi quia maí ca nohiria bo tēquē. Jatsi tsēmó tsi ē johai ca jiscaxēcani quia. Noho chama, noho oquē, tihi cabo jiscaxēcani quia ē joquē no. ³¹ Jasca, xohacaxēhi quia trompeta joi pistiamá no. Jatsi jatiroha ca quinia, naa norte, sur, este, oeste, tihi cabo qui noho ángel bo raaxēquia. Noho nohiria, naa ē bini cabo catiacaxēcani quia.

³² Jabi higuera jihui jisti tsayano. Ja botoxpino tsi basima xo oitiya. Toa cahēqui mato. ³³ Jascaria, ē yoaha ca jahuē bo chitahēno tsi basima tsi xo toa ē johaina. Joti basima xo ēa. ³⁴ Mato parayamaquia. Jabi naatiyá ca bēsocanaibo rēsonox pari no tsi ocapixēhi quia ē yoahana. ³⁵ Huinocaxēhi quia naipa, mai, tihi cabo; jama, huinocapistiyamariaxēhi quia noho Chani ra.

³⁶ Jabi yama tsi xo toa ē johai ca bari hora cahēhaina. Cahēyamahi quia naipá ca ángel bo. Cahēyamaquia ēa ri, naa Dios Baquē ē nori cato. Toa bari cahēhi quia Jahēpa Dios roha.

³⁷ Jabi ē jono tsi ē noho pasoyamacaxēcani quia nohiria rē, naa Noé tiyá jascaria. ³⁸ Toatiyá tsi Dios shinayamaquí tsi jēnē ó ja pasoyamacaniquē. Raquēxoma tsi ja picani quia. Jēnē aii ja icani quia. Ahui yahai ja icani quia. Ja tocacanicuē noti चाहिताखेनि ca qui Noé jiconox pari no. ³⁹ Jēnē baihai ca ó ja pasoyamacani quia. Jarohapa tsi jēnē tsi ja quēyohacanicuē ra.

⁴⁰ Toatiyá tsi yonocobēquih i xēhi quia dos ca joni bo huai xo na. Mēbihacaxēhi quia huēstita. Jisbēriahacaxēhi quia huētsa. ⁴¹ Tobixēhi quia dos ca yoxa bá xēqui timabēquinahaina. Mēbihacaxēhi quia huēstita. Jisbēriahacaxēhi quia huētsa.

⁴² Japi jaha bēsocahuē, mato ibo johai ca bari ma cahēyamahai quēshpi na. ⁴³ Yomaxēni ca johai ca hora pi cahērohahi tsi xobo ibo oxayamaquē aquē ra. Yomaxēni ca qui ja tsamicuē aquē ra. ⁴⁴ Japi shomahuahacacana, ē noho ma pasomayamahai ca barí tsi ē joxēhai quēshpi na.

Yoi ca yonati

Lucas 12.41-48

⁴⁵ ¿Tsohuë ni toa empleado jiaxëni cato, naa chahahuahacati cato? ¿Tsohuë bixëhi ni chama, jahuë yonati bo ototi, jato orihuati? ¿Jahuë yonati jiaxëni ca biyamamayamaxëhi ni? ⁴⁶ Ja qui jahuë chamá aca ca yonoco pi aii tsi ranixëhi quiha toa empleado, jahuë chama joxëquë no. Ja acai ca jixxëhi quiha jahuë chama ra. ⁴⁷ Jatsi jahuë empleado jia ca qui oquë ca yonoco axëhi quiha, naa jahuë jahuë bo tëquë ototi. ⁴⁸ Jama, yonati yoi ca iipihit tsi “Bamaxëhi quiha noho chama” jamë ixëhi quiha. ⁴⁹ Jatsi jahuë chama yonati bo rashati chitahëhuaxëhi quiha pë. Pahëcanaibo ya oriquiti chitahëhuaxëhi quiha. Jënë aii quiha rë. ⁵⁰ Jatsi bacaxëhi quiha jahuë chama, naa jaha ja pasoyamahai ca barí no. ⁵¹ Bacaxo tsi raquëria ca nicamixëni cabá copi toa empleado yoi ca qui axëhi quiha. Toá tsi ara-araxëhi quiha toa empleado nicamixëni cato.

25

Diez ca yoxajahi bo chani

¹ Jabi tsëquëxëhi quiha Diós otoiha ca bari ra. (Jaha bësocana.) Toa barí tsi nëcaxëhi quiha nohiria, naa chani jascaria. Jabi tobi quiha diez ca yoxajahi bo iniquë. Baquichá tsi quiha jato lamparina bo ja tsamacaniquë, ahui yahi johai ca joni bëchaxëna. ² Jabi cinco ca yoyoxëni ca yoxajahi bo ya ini quiha, cinco ca tiisi jaya ca huëtsa cabo ri. ³ Jabi yoyoxëni cabá jato lamparina bo boniquë aceite yama. Aceite ja shina-bënocani quiha. ⁴ Jama, tiisi cabá aceite boniquë jato lamparina boquí na. ⁵ Jatsi quiha ahui yahai ca bamaniquë. Manahi tsi yoxajahi ba bëro coshinaniquë. Jatsi oxatsijacani quiha. ⁶ Jatsi baquichá tsi quiha tsohuëcara ca quënahai ca joi ja nicacanicuë, naa “Jaboqui cahëhi quiha ahui yahai cato ra. Bëchahi bëcahuë” iquiina. ⁷ Jatsi quiha joiniquë yoxajahi bo. Joixo tsi jato lamparina bo ja shomahuacanicuë. ⁸ Jatsi quiha “Aceite pistia noqui ahüë. Nocapaima tsi xo noba lamparina bo rë” i tiisi cabo qui yoyoxëni cabo niquë. ⁹ Jatsi quiha, “¿Jënahuarixoxo mato qui no ana? No narismitsa. Oquë tsi xo tienda qui ma bocanaina copixëna” i jato qui tiisi ca yoxajahi bo ni quiha. ¹⁰ Jatsi quiha yoyoxëni ca yoxajahi bo bocanicuë aceite copixëna. Ja copicano tsi quiha ahui yahai ca cahënicuë. Jatsi quiha ja bëta fiesta qui rohahuahacanicsh ca yoxajahi bo jiconiquë. Ja jicoyocaquë tsi quiha caiti japahacanicuë. ¹¹ Jaquirëquë ja cho tsi quiha fiesta qui cahëcaniquë yoxajahi bo huëtsa bo. Cahëxo tsi quiha ja quënacanicuë: “Japëcahuë, taitá. Noqui jicomahuë ra” iquiina. ¹² Jatsi quiha, “Mato cahëyamaquia ra” i jato qui ahui yahai ca ni quiha. ¹³ Japi jaha bësocahuë, ë johai ca bari ma cahëyamahai quëshpi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë chani yoahi na—.

Parata bichish ca yonati chani

Lucas 19.11-27

¹⁴ Jabi Diós otoiha ca tsëquëno tsi copihacaxëhi quiha nohiria bo. Naa chani nicacahuë. Tobi quiha chama iniquë. Nëama país huëtsa qui ja cacasni quiha. Jabi canox pari tsi quiha jahuë yonati bo ja quënaniquë. Quënoxo tsi quiha jahuë parata jato qui ja prestahuahanicuë ja bax anihuati. ¹⁵ Huësti ca yonati qui cinco mil ca pesos ja aniquë. Yonati huëtsa qui dos mil ca pesos ja aniquë. Huëtsa qui un mil ca pesos ja aniquë. Jabi oquë ca tiisi jaya ca yonati qui huino ca parata ja ani quiha. Tiisiriamca ca qui nama ca ja ani quiha. Parata axo tsi quiha ja jisbayanicuë. ¹⁶ Jabi bamayamaniquë toa cinco mil ca pesos bichish

ca yonati. Ja iniahai cató tsi quiha toa parata ja anihuaniquë. Toca tsi quiha cinco mil ca pesos ganancia ja aniquë ra jahuë chama bax na. ¹⁷ Jabi tocaniquë dos mil ca pesos jaya ca ri. Dos mil ca pesos ganancia ja ani quiha jahuë chama bax na. ¹⁸ Jama, un mil ca pesos bichish ca caniquë jahuë parata ya. Caxo tsi quiha maiquiní tsi jahuë chama parata ja maihuaniquë.

¹⁹ ‘Naama tsi quiha, naa xëni huëtsá tsi quiha jato chama bacaniquë. Bacaxo tsi quiha jato qui ja prestahuahani ca parata ja bënëaniquë. ²⁰ Jatsi quiha jariapari ca yonati, naa cinco mil ca pesos binish ca joniquë. Joxo tsi quiha jahuë chama qui jahuë cinco mil ca pesos jahari ja mëaniquë. Chamá-na quiha. Jatsi quiha chama qui cinco mil ca pesos huëtsa ja mëaniquë. Jahuë ganancia quiha. “Cinco mil ca pesos ë qui mi aniquë, taitá. Tsayahuë. Nëá xo cinco mil ca pesos huino, naa ganancia mi bax ë acana ra” i jahuë chama qui ja niquë. ²¹ Jatsi quiha chama chaniniquë: “Jia tsi xo toa mi acana ra, yonati jiaxëni cató. Jia tsi noho parata pistia mi otoquë ra, negocio acaina. Ja iqui tsi oquë ca yonoco mi qui axëquia ati. Noho xobo qui jicohuë. No raninabëquino ra” i jahuë yonati qui chama niquë. ²² Jatsi quiha dos mil ca pesos binish ca yonati joniquë. Johax, “Dos mil ca pesos ë qui mi aniquë. Tsayapa. Nëá xo dos mil ca pesos huino quiha, naa ganancia mi bax ë acana ra” i jahuë chama qui ja ni quiha. ²³ Jatsi quiha ja qui jahuë chama nëcaniquë: “Jia tsi xo toa parata pistiá tsi negocio mi acana ra. Ja iqui tsi oquë ca yonoco mi qui axëquia ototi. Noho xobo qui jicohuë. No ranibëquinano ra” i ja qui chama ni quiha. ²⁴ Jatsi quiha un mil ca pesos binish ca yonati joniquë. Johax, “Noiyamahai ca joni mi iqui ca ë nicaniquë, naa nohiria huëtsa bá banaha ca sayaha ca tihí cabo tēsahaina. ²⁵ Japi ë raquë-raquëniquë. Raquëhi tsi mi parata ë maihuaniquë bënëoyama-xëna. Tsayapa, nëá xo mi parata ra. Mí-na quiha” i chama qui ja niquë. ²⁶ Jatsi quiha chama chaniniquë: “Yoixëni ca chiquixëneria ca yonati xo mia ra. Noiyamahai ca joni ë iqui ca mi cahëniquë. Jabija, noho yonati bá banaha ca sayaha ca, tihí cabo tēsahai ca ëa xo naa. ²⁷ Jjënirixaxo tsi banco qui noho parata mi ayamani pa, ganancia bixëna? Jatsi joxo tsi noho parata yoi, jahuë banco ganancia, tihí cabo ë biquë aquë ra” i toa yonati qui ja ni quiha. ²⁸ Jatsi quiha toá ca mani cabo qui chama chaniniquë: “Jahuë mil ca pesos mëbica huë. Toa cinco mil ca jaya ca yonati qui acahuë. ²⁹ Jabi huino ca copi bicaxëcani quiha jaya cabo, naa Dios bax yonococanaibo. Biniyamacaxëcani quiha. Jama, jahuë pistia roha ca bënëoxëhi quiha yonocoyamahai cato. ³⁰ Japi cacha tsëmo qui naa chiquixëni ca yonati niacahuë. Toá tsi ara-araxëhi quiha tënëhi na” i chama ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë naa chani yoahi na—.

Jaroha ca copi

³¹ Jabi anomariaxëhi quiha toa barí tsi ë joxëhaina. Noho ángel bo ya tsi joxëquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Johax noho trono-tronoriá tsi tsahoxëquia. ³² Jatsi ëa tëamë tsi caticaxëcani quiha maí ca nohiria bo tēquë. Jatsi nohiria bëquëxnamaxëquia, naa chibo quima jahuë oveja obëso cató tsëcahai ca jascaria. ³³ Jahuë mënëcayá tsi oveja bo janahi quiha, chibo jahuë mëxojó no. ³⁴ Jabi tocaxëquia ëa ri, naa chama-chamaria ë nori cato. Tocahax noho mënëcayá ca nohiria bo qui chaniparixëquia: “Bëcahuë, noho Jahëpá shomahuani ca ma bino ra. Naama tsi quiha ja

rohahuahacani quiha, naa mai nëhohuahacanitija rohari. ³⁵ E paxnano tsi ëa ma pimaniquë ra. E tëshinaquë tsi jënë ëa ma amaniquë ra. E co-coquë tsi mato xobo qui ëa ma jicomaniquë. ³⁶ Sahuëti ë narisquë tsi ëa ma shomahuaniquë. Preso qui ë nanëhacaquë tsi ë qui ma shishoniquë” nëa tsi jato qui nëcaxëquia. ³⁷ Jatsi, “¿Jënino tsi mia no pimani pa, Ibobá, naa mi paxnaquë no? ¿Jënino tsi mia jënë no amani sa, naa mi tëshinaquë no? ³⁸ ¿Co-cohi tsi no bëta mi chitëni pa? ¿Jënino tsi mia no joihuani pa? ¿Jënino tsi sahuëti mi qui no ani, naa tsoboco mi iquë no? ³⁹ Mi iquiquë tsi preso xara mi iquë tsi ¿Jënino tsi mi qui no shishoni pa?” Tihi tsi i ë qui xëhi quiha mëstëhuahacahax cabo, quëbihi na. ⁴⁰ Jatsi, “Nëa xo tsi ëbë xatë iriama cabo shomahuaquí tsi ë bax ma tocaquë ra” ixëquia. ⁴¹ Jaquirëquë mëxojó ca nohiria bo qui chanixëquia: “Tori bocahuë. Yoshihuahacati xo mato ra. I-ipaohai ca chihi, naa Yoshini, jahuë ángel yoixëni bo, tihi cabo bax rohahuahacani ca chihi qui bocata. ⁴² Paxnahëquë tsi ëa ma pimayamaniquë pë. E tëshinaquë tsi ë qui jënë ma ayamaniquë pë. ⁴³ E co-coquë tsi mato xobo qui ëa ma jicomayamaniquë pë. Sahuëti ë narisquë tsi ëa ma mëbiyamaniquë pë” nëa tsi jato qui nëcaxëquia ra. ⁴⁴ Jatsi ëa quëbicaxëceni quiha: “¿Jënino tsi mi iquini pa? ¿Jënino tsi mia no mëbiyamani pa, naa preso qui mi nanëhacaquë no? Cahëyamaqui noa ra” tihi tsi i ë qui caxëceni quiha pë. ⁴⁵ Jatsi, “Parayamaquia. Ebë xatë iriama cabo pi mëbicasyamaquí tsi ëa yoi ma mëbicasyamaniquë pë” i jato qui xëquia ra. ⁴⁶ Jatsi raahacaxëceni quiha naabo. Tënë-tënëpaocaxëceni quiha. Jama, bëso-bësopaocaxëceni quiha mëstëhuahacahax cabo ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

26

Jesu qui ja tsamicascanina

Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53

¹ Nohiria bo tiisimahax tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

² —Dos bari tsi chitahëxëhi quiha pascua fiesta. Toatiyá tsi chama bo qui mëahacaxëquia rë. Cruzó tsi ëa namëcaxëceni quiha —iquiina.

³ Toatiyá tsi quiha Caifás xobo-xoboria tsi jodioba chama bo catiniquë. Toá mani ini quiha arati iboba chama bo, jodioba yosibo. ⁴ Toá tsi ja chaninacani quiha Jesu yoati na. Parahax tsi ja qui ja tsamicascani quiha namëxëna.

⁵ —No quiniati xo ra. Anoma tsi xo fiesta no tsi ja qui no tsamihaina ra. Caxaxëhi quiha nohiria bo tia —i jaca niquë.

Perojomé tsi Jesu tahë ashimahacanina

Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8

⁶ Jabi yaca Betaniá tsi Jesu iniquë, naa bonohuaxëni ca Simón xobó no.

⁷ Toá ja no tsi quiha ja qui yoxa joniquë alabastro icanai ca botella ya. Perojome réamë ja ini quiha. Joxo tsi quiha naa copixëni ca perojome jahuë mapo qui ja japaniquë, ja oriquiquë no. ⁸ Jatsi yoxa qui jahuë rabëti bo caxaniquë ja aca ca jisi na.

⁹ —¿Jëniriauxo tsi toa perojome mi yoshihuaha rë? Copixëni quiha. Huëstima ca parata quëshpi tsi naa perojome iniahacati nori iquë rë noitiria cabo qui ati —i jaca niquë.

¹⁰ Jabi ja chanicani nori ca Jesús cahëni quiha. Cahëhax,

—¿Jënixo tsi naa yoxa yosicanai pë? Jiaria tsi xo toa ë bax ja acana ra.

¹¹ Mato bëtarohahi quiha noitiria cabo; jama, ëa ti tsi xo toa mato bëta

naamayamahaina. ¹² Noho yora qui perojome ja japahai cató tsi ëa ja rohahuaquë maihuahacati. ¹³ Ja aca ca nicaxëhi quiha maí ca nohiria bo tēquë, naa Dios Chani yoahacahai cató no. Jatsi naa yoxa shinaxëhi quiha nohiria bo, nicaxo na —i Jesu niquë.

Chama bo qui Jesu Judás mëacasnina

Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6

¹⁴ Jatsi arati ibobá chama bo qui Judas caniquë, naa Iscariote yaca ax jonish cato. Jesu doce ca rabëti bo ó ca huësti ca ja ini quiha. Cahax,

¹⁵ —¿Jahuë tihi ca parata ë qui acaxëcanai Jesu quëshpi na? Mato qui mëaxëquia —i jato qui Judas niquë pë.

Jatsi Judas qui treinta ca parata copixëni ca quiha ja acaniquë. ¹⁶ Bixo tsi quiha jato qui Jesu mëati xaba jia ca mërati ja chitahëhuaniquë.

Pascua fiesta

Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26

¹⁷ Jabi pascua fiesta bari bo tsëquëquë tsi quiha naa jariapari ca barí tsi levadura yama ca mapari jodiobá piniquë. Jato jabi quiha. Jatsi toa barí tsi quiha Jesu qui jahuë rabëti bo bëcaniquë.

—¿Jahuënia xo tsi pascua oriquiti rohahuaxëhi ni noa sa, pixëna? —i jaca niquë.

¹⁸ —Tobi yacatá ca joni quiha. Ja qui bocata. “Basima tsi xo noho xabaca’ ii quiha Maestro” i ja qui cana. “Mi xobo xo tsi jahuë rabëti bo yaxo tsi pascua oriquiti picatsi quiha” i ja qui cana —i jato qui Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi jahuë rabëti bo bocaniquë Jesús yoani ca axëna. Toa xo tsi quiha pascua oriquiti ja rohahuacanicuë.

²⁰ Yata tsi naa bari caquë tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo ya Jesu iniquë. ²¹ Oriquipama tsi,

—Parayamaquia. Jodiobá chama bo qui ëa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë —i jato qui ja niquë.

²² Jatsi quiha ja cohuënacanicuë.

—¿Tsohuë cara ni toa sa? ¿Ea ti ma ni? —i jaca niquë.

²³ Jatsi quiha Jesús quëbiniquë:

—E bëtaxo tsi jahuë mapari pitëxti qui nacomabëquihai ca tsi xo toa ëa mëaxëhai cato ra. ²⁴ Rësoxëquia Quënëhacanish cabá yoani jascaria, naa Nohiria Baquë ë nori cato; jama, noiti-noitixëhi quiha toa jodioba chama bo qui ëa mëaxëhai ca joni ra. Ja qui oquë ja iquë aquë ja coyamarohapiquë no —i Jesu niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Ea yoati tsi chanihi ni mia pa? —i Judas niquë, naa Jesu mëanish cato.

—Jaahuë —i Jesu niquë.

²⁶ Jatsi oriquipama tsi quiha mapari Jesús biniquë. Bixo tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë ja quëshpi na. Bëquëx-xo tsi jato qui mapari ja aniquë piti.

—Bicahuë. Picahuë. Noho yora tsi xo naa —i jato qui ja niquë.

²⁷ Jatsi copá ca jënë ja biniquë. Bichi tsi “Gracias” i ja niquë. Jatsi jënë jato qui ja aniquë.

—Bicahuë. Ayocana —i Jesu niquë—. ²⁸ Noho jimi tsi xo naa. Dios xabahamati quinia jisti quiha. Huëstima cabo bax japahacahi quiha noho jimi ra, jato jocha masati. ²⁹ Jabi nëa xo tsi naa uva bimi jënë atëquëpistiyamariaxëquia, mato bëta xo tsi quinia paxá tsi ë atëquëxëquë

rohari mana xo na, naa noho Jahëpá otoihaí cato xo na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jochati tanamahacaxëqui mato

Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38

³⁰ Quëquëhax tsi quiha Maca Olivo Ya qui ja bocaniquë. ³¹ Jatsi quiha jato qui Jesú chaniniquë:

—Naa baquichá tsi ëa pasomaha bësoyoxëqui mato rë. Tocaxëti quiha, “Oveja obëso ca tëpasmoxëquia. Pacanamahacaxëhi quiha jahuë oveja” i Quënëhacanish cato ó tsi Dios ni quëshpi na. ³² Jama, bësohtëquëhax mato bëbo Galilea qui caxëquia —i jahuë rabëti bo qui Jesu niqüë.

³³ Jatsi quiha Pedró quëbiniquë:

—Mi quima tëxë bo bësomitsa. Jama, mi quima casopistiyamariahai ca ëa xo naa ra —iquiina.

³⁴ Jatsi Pedro qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Naa baquichá tsi patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia rë —iquiina.

³⁵ Jatsi quiha,

—Mi bëta pi rësorohahi tsi mi quima casopistiyamariaxëquia ra —i Pedro niqüë.

Jatsi toca tsi quiha chaniniquë jahuë rabëti huëtsa bo ri.

Getsemaní tsi Jesu bëhoxnina

Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46

³⁶ Jatsi Getsemaní icanai ca qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax, —Nëbí tsahocana. Toa tsi caapariquia bëhox-xëna —i jato qui ja niqüë.

³⁷ Jatsi Pedro, Zebedeo dos ca baquë, naa Jacobo, Juan, tihi roha cabo ja boniquë. Jatsi Jesu cohuënaniqüë. Raquëtsijaniqüë. ³⁸ Jatsi quiha, —Cohuëria ca ëa xo naa. Rësoti basima xo ëa rë. E bëta chitëcana. E bëta bësocana ra —i jato qui ja niqüë.

³⁹ Jatsi ori pistia cahax Jesu mëniniqüë, jahuë bëmana mai quiri. Bëhoxtsijaniqüë:

—Mi qui pi jia no tsi ë quima naa johai ca tënëtiya mëbihuë, noho Jahëpá. Tënëcasyama xo ëa ra. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano; jama, mi shina roha ati nori ra —i Jesu niqüë bëhoxhi na.

⁴⁰ Bëhoxhax jahuë rabëti bo qui ja joniquë. Joxo tsi ja oxacanaí ca ja jisniqüë. Jatsi,

—¿Huësti hora roha ë bëta bësoti mëtsama ni mato rë? ⁴¹ Bësocana. Bëhoxcana, jochati ma tanamahacayamano ra. Jabija, mato shina tsi xo toa bëhoxcatsaina; jama, mato yora tsi xo chamayama —i Pedro qui Jesu niqüë.

⁴² Jatsi Jesu catëquëniqüë bëhox-xëna.

—Ea shinahuë, noho Jahëpá. Mi qui pi jia no tsi naa tënëtiya mi mëbino. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano, mi shina ati nori —i ja niqüë.

⁴³ Bëhoxhax ja jotëquëniqüë. Oxa ja icani ja jisniqüë. Coshiria jato bëro ini quiha. ⁴⁴ Jisbaya tsi ja bëhoxhtëquëniqüë, jasca ca yoahaina. ⁴⁵ Jatsi jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë.

—¿Jari oxacanaí rë? ¿Jari joicanaí rë? Tsëquëquë ë tënëti hora ra. Jochahuaxëni cabo qui mëahacapaimaria xo ëa, naa Nohiria Baquë ë nori cato. ⁴⁶ Joicana. ¿Canomani? Nëa johi quiha ëa mëacatsai ca joni rë —i Jesu niqüë.

*Jesu qui soldado bo tsaminina**Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*

⁴⁷ Jabi jari ja chanino tsi Judas joniquë, naa doce ca ó ca huësti cato. Ja bëta bëcaniquë nohiria misco. Saipi bo, jihui bo, tihi cabo jayacani quiha. Ja raahacani quiha Jesu qui tsamiti. Arati ibo bo, yosibo, tihi cabá jato raani quiha. ⁴⁸ Jatsi nohiria misco qui jisti Judás aniquë.

—Ma bicatsai ca joni tatsoxëquia. Toa joni qui tsamicahuë —i jato qui Judas, naa Jesu mëanish ca niquë pë.

⁴⁹ Japi cahëhax Jesu qui Judas catapiniquë. Cahax,

—¿Jënimani mia, maestró? —i Jesu qui ja niquë, joihuahi na.

Joihuaxo tsi quiha Jesu ja tatsoniquë pë. ⁵⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mi acatsai ca ahuë pë, noho rabëti —iquiina.

Jatsi Jesu qui tsamihi ja bëcaniquë. Ja achajahuacaniquë.

⁵¹ Jatsi quiha Jesu rabëti huësti cató jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë Jesu paxamacatsi na. ⁵² Jatsi,

—Jahuë iti qui mi saipi jahari raahuë ra —i ja qui Jesu niquë—. Saipi tsi acacaxëhi quiha saipi iquinacascanaibo ra. ⁵³ ¿Jëniriahai? ¿Dios quënati mëtsa ca è nori cahëyamahai? Dios è quënarohano tsi huëstima ca ángel bo, naa doce ca ángel ejército ja raatapiquë aquë ra. ⁵⁴ Jama, ángel bo ja raarohano tsi ¿jënahuariaxo Quënëhacanish cabo jatihuahacana? “Jochacanaibo qui ja mëahacati xo” ¿iyamacahi ni? —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

⁵⁵ Jatsi bëcanish ca nohiria misco qui Jesú chaniniquë:

—¿Saipi bo, tëpasti jihui bo, tihi cabo jaya ni mato pa? ¿Yomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi bëcanai pa? Jatiroha ca bari mato bëta è i-ipaoyamëquë arati xobó no. Toa xo tsi è tiisimaquë tsi è qui ma tsamiyamayamëquë. ⁵⁶ Jama, ocapijaquë naa tëquëta, Dios Chani yoanish cabá quënëni ca jatihuahacano iquish na —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jatsi jahuë rabëti bá Jesu jisbërianiquë. Jisbëria tsi ja jabacaniquë.

*Jodioba chama bo bësojó Jesu niinina**Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24*

⁵⁷ Jesu qui tsamixo tsi arati ibo ba chama Caifás qui Jesu ja bocaniquë copihacati. Toá tsi mani ini quiha yoba cahëxëni cabo, jodioba yosibo.

⁵⁸ Jasca, basi quiha Pedró banahuaniquë raquëquí na. Chama xobo huënë qui cahëhax toá tsi ja tooniquë. Jatsi huënë qui jicohax xobo obëso cabo ya Pedro tsahoniquë tsayaxëna. ⁵⁹ Jabi arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabá Jesu namëcasni quiha. Ja tsi xo toa Jesu pasomaha ca joi ja mëracaniquë. Yama a ra. ⁶⁰ Jama, tobi huëstima ca quiahuacanaibo ini quiha ja qui quësocatsi na. Jarohapa tsi dos ca quiaxëni ca joni niiniquë ja qui quësoxëna.

⁶¹ —“Dios arati xobo potasti mëtsa xo ëa ra” i ja ni quiha. “Jaquirëquë quiha tres barí tsi naa xobo nimatëquëxëquia” i ja ni quiha —i jaca niquë Jesu qui quësocatsi na.

⁶² Jatsi arati ibo ba chama joiniquë Jesu qui chanixëna.

—¿Jënihai, naa jahuë bo yoati na? Mia pasomaha chanicani quiha ra. ¿Jato quëbicasyamahai? —i Jesu qui ja niquë.

⁶³ Quëbiyamaniquë Jesu. Jatsi arati ibo ba chama chanitëquëniquë.

—Bësohai ca Dios janë tsi mi chanino ra. Mi parayamano. ¿Dios Baquë, naa johai ca Xabahamati Ibo ni mia ra? Noqui yoahuë ra —i Jesu qui ja niquë.

⁶⁴ Jatsi,

—Ja tsi xo ëa ra. Jaboqui tsi chamaxëni ca Dios mënëcayá ca Nohiria Baquë tsaho ca jixëqui mia. Naipá ca tsëmó tsi ja johai ca jixëqui mia —i ja qui Jesu niquë.

⁶⁵ Jatsi arati ibo ba chamá jahuë sahuëti jaraxaniquë caxaquí na. Jatsi, —Dios pasomaha ja chaniquë ra. Anoma quiha. ¿Jënirixo ja qui quësocanaibo huëtsa bo no nicacasna? Nëa roha xo tsi jahuë yoixëni ca chani no nicaquë ra. ⁶⁶ ¿Jabija ni? —nëa tsi Caifás nëcaniquë.

Jatsi,

—Yoixëni tsi xo toa ja chanihana ra. Namëhacati xo ra —i jaca niquë.

⁶⁷ Jatsi quiha Jesu bëmana qui coshotsi-jahuacanicuë pë. Ja bëtoxanicuë pë. Ja bëpaishanicuë rë.

⁶⁸ —Jisa, Xabahamati Ibobá. ¿Tsohuë mia aca? Noqui yoahuë ra —i jaca niquë tocahi na.

Jesu quima Pedro bësonina

Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Toatiyá tsi xobo cacha, naa huënënë tsi tsaho Pedro iniquë. Toa tsaho ja no tsi ja qui xotaco joniquë. Yonati ja ini quiha. Jatsi ja qui yonati chaniniquë, naa xotaco cato.

—Jesu ya mi iquë, mia ri —i Pedro qui ja niquë.

⁷⁰ Jama,

—Jesu cahëyamahai ca ëa xo naa ra. E joma mi chanihaina —i Pedro niquë ja qui jato bësojo ax na.

⁷¹ Jatsi caiti qui Pedro caniquë, naa huënënë cato. Toa xo tsi quiha xotaco yonati huëtsá Pedro jisniquë. Jatsi,

—Jesu ya toa joni iquë ra —i toa yonati niquë toá ca manicanaibo qui.

⁷² Jatsi caxahax Pedro ocanicuë:

—Parayamaquia. Toa Jesu cahëyamahai ca ëa xo naa ra —iquina.

⁷³ Jaquirëquë, yata pistia no tsi quiha toá ca niilai ca joni bo Pedro qui bëcaniquë.

—Tonia Jesu rabëti huësti ca xo mia ra. Jamëri xo mi joi, mi chanihaina ra —i Pedro qui jaca niquë.

⁷⁴ Jatsi Pedro ocatëquënicuë pë:

—Jabija ca pi ë chaniyamarohano tsi ëa Diós copino ra. Parayamaquia. Toa joni cahëyamaquia ra —i jato qui ja niquë rë.

Tocajaquë tsi quiha patiari quëo-quëoniquë. ⁷⁵ Jatsi Jesú yoaha ca Pedró shinanicuë, naa “Patiari quëonox pari no tsi ‘Jesu cahëyamaquia’ ixëqui mia” i ja qui Jesu ni quëshpi na. Jatsi cacha Pedro caniquë. Cahax ja aranicuë rabihi na.

27

Pilato qui Jesu ja bocanina

Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32

¹ Huëaquë tsi arati ibo ba chama bo, nohiria yosibo, tihi cabo chanicuë Jesu namëti yoati na. Jesu ja namëcascani quiha.

² Jatsi quiha Jesu ja nëxanicuë. Nëxaxo tsi quiha romanoba chama, naa Pilato icanai ca qui Jesu ja bocanicuë ja copihacano iquish na. Boxo tsi ja qui ja mëcaniquë ja namëhacano.

Judas rësonina

³ Jabi Jesu ja namëcascani nori ca jisi tsi Judas rabiniquë, naa jato qui mëanish cato. Rabiquí tsi quiha jahari jodioba chama bo qui jahuë treinta ca parata copixëni ca ja bëniquë. Jaha ja quëëyamani quiha.

⁴ —Jishopë. Jochaquë ëa ra. Shinajiaxëni ca ë mëaquë rë, ja namëcano —i jato qui Judas niquë.

Jatsi,

—Noba shina ri ma xo; mi shina nori —i ja qui jodioba chama bo niquë.

⁵ Jatsi napata qui toa parata ja nianiquë arati xobo xo na. Niabëria tsi jamë tsi ja namëhi caniquë, jamë tënëxëhax na.

⁶ Jatsi arati ibo ba chama bá ja niani ca parata topiniquë. Topihax,

—Anoma tsi xo naa parata ra. Namëti copiti parata quiha. Noba yoba pasomaha tsi xo noba caja qui naa parata yoi nanëhaina. Binoma quiha —i jaca niquë.

⁷ Chaninahax Campo del Alfarero mai ja copicaniquë carayanabo maihuati. ⁸ Ja tsi xo toa “Mai Jimi Ya” toa mai quënahacani quiha. ⁹ Jabi tocapijaquë tsi Dios Chani yoanish ca Jeremías yamabá yoani ca jatihuahacani quiha, naa “Treinta ca parata copixëni ca ja bicaniquë. Joni copi ja ini quiha. Toa precio jodiobá copipaoni quiha joni quëshpi na. ¹⁰ Bixo tsi alfarero mai ja copicaniquë, ëa Ibobá yoani jascaria” nëá tsi quiha ja quënëni ca nina.

Pilato bësojó Jesu niinina

Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38

¹¹ Romanoba chama bësojó Jesu nimahacanicuë ja copihacano. Jatsi, —¿Jodioba rey, naa chama-chamaria ni mia ra? —i Jesu qui romanoba chama niquë nicahi na.

Jatsi,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

¹² Jama, arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabo ja qui quësoquë tsi Jesús quëbiyamanicuë. ¹³ Jatsi Pilató nicaniquë:

—Huëstima ca tsi xo toa mi qui ja quësocanaina ra. ¿Jato nicayamahi? —iquiina.

¹⁴ Quëbiyamanicuë Jesu. Japi Pilato ratënicuë. Shinati ja cahëyamani quiha.

Nati Jesu copihacanina

Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38; 19.16

¹⁵ Jabi jatiroha ca fiesta no tsi huësti ca presó ca joni quiha romanoba chamá paquëmapaonicuë nohiria bo qui. Jahuë jabi quiha. Nohiria qui jia ca joni iqui ca ja paquëmapaoni quiha. ¹⁶ Jasca, toatiyá tsi ati ibo quiha, naa Barrabás icanai ca preso xara iniquë. Toa joni quiha nohiria tëquëtá cahënicuë. ¹⁷ Japi nohiria misco catiquë tsi quiha Pilató jato nicaniquë:

—¿Jënica joni mato bax paquëmaxëhi ni ëa ra? ¿Barrabás ni? ¿Jesu ni, naa Cristo imahaina? —i jato qui ja niquë.

¹⁸ Jabi Jesu qui yosaxëni quiha toa jodiobo iniquë. Ja tsi xo toa Pilato qui ja mëacani quiha ja namëno. Jabi ja qui ja yosacana ca Pilató cahëni quiha.

¹⁹ Jatsi quiha nohiria copiti tsahotí ja tsahono tsi jahuë ahuiní ja qui chani raanicuë. “Toa shinajiaxëni ca joni namëyamahuë. E nama-namashinaquë ja yoati na ra” i ja niquë bënë qui.

20 Jama nohiria misco qui arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabo chaniniquè namècatsi na. Chanihax,

—Barrabás bènacana ra. “Nati xo Jesu” icana —nèa tsi nohiria bo qui ja nècacaniquè.

21 Jatsi Pilato chanitèquèniquè:

—Nèbi dos ca joni bo. ¿Jènica mato qui paquèmaxèhi ni èa ra? —iquiina.

Jatsi,

—Barrabás —i jaca niquè.

22 Jatsi,

—¿Jènahuaxèhi ni èa ra Jesu qui, naa Cristo imahaina? —i Pilato niquè.

Jatsi,

—Cruzó tsi tooxahuè —i nohiria tèquè niquè.

23 —¿Jèni ni ra? ¿Jahuè yoi ca ja ani pa? —i Pilato niquè jato nicahi na.

Jatsi jato joi ja choshacanicuè pè:

—Cruzó tsi ja tooxahacati xo ra —iquiina.

24 Jatsi Pilato yosananicuè. Mahitsa jato qui ja chanini quiha. Caxaxènia quiha toa nohiria iniquè; iquinacaspaimaria jaca nori. Jatsi jènèpaxa Pilatò bènanicuè jato bèsojo xo tsi mèchocohaxèna. Mèchocohapama tsi,

—Ja rèsopino tsi noho shinari ma xo ra, mato shina nori —i nohiria qui Pilato niquè.

25 Jatsi quiha nohiria tèquètá quèbiniquè:

—Noqui, noba xocobo, tihi cabo copihacano ra, ja rèsohai quèshpi na —iquiina.

26 Jatsi quiha jato qui Barrabás Pilatò paquèmaniquè. Jaquirèquè Jesu ja rashanicuè rispichí no. Rashaxo tsi quiha soldado bo qui ja mèanicuè cruzó tsi ja tooxacano.

27 Jatsi soldado bá Jesu biniquè. Bixo tsi quiha Pilato xobo-xoboria qui ja jicomanicuè. Jatsi Jesu qui quètsotsi soldado bo tèquè niquè.

28 Quètsoxo tsi jahuè sahuèti ja tsobocanicuè. Tsoboxo tsi quiha sahuèti shini, naa chama sahuèti ja sahuèmaniquè. 29 Jatsi chaha ja quècocanicuè moxa ya. Jahuè mapo ó tsi moxachaha janaxo tsi quiha jahuè mènècaya ca mèquè ó tsi bastón ja janacanicuè. Rey chama-chamaria jisiria ja ini quiha. Jatsi ja bèsojó ja mènicanaca tsi ja mahuananicuè.

—¡Viva, viva, jodioba chama-chamariá! —iquiina.

30 Jatsi ja qui ja coshocanicuè. Jahuè mèquè ca bastón bichi tsi ja ma-toohanicuè pè. 31 Mahuaxo tsi quiha jahuè sahuèti shini ja tsoboniquè. Jahuè sahuèti yoi sahuèmaxo tsi quiha tori Jesu ja bocanicuè cruzó tsi tooxaxèna.

Cruzó tsi Jesu tooxahacana

Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27

32 Riquipama tsi mai huètsa ca joni ja bèchacanicuè, naa Cirene ax jonish cato. Simón jahuè janè ini quiha. Ja qui tsamixo tsi quiha Jesu cruz ja qui ja janacanicuè ja iano.

33 Toca tsi Gólgota, naa Mapo Xao Ya qui ja cahècaniquè. 34 Toa xo tsi vino, naa tiahui ya roihacanish ca jènè Jesu qui ja amaniquè ati. Jama, ja xèhayamaniquè tanaxo na. Moca quiha.

35 Jatsi cruzó tsi Jesu ja tooxanicuè. Tooxaxo tsi quiha jahuè sahuèti bo ja oquèxnamanicuè i-ihai cató no. 36 Jaquirèquè ja tsahocanicuè toa

xo tsi jaha bësoxëna. ³⁷ Jatsi jahuë mapo maxcacha chani ja janacanicuë, naa ja qui ja quësocanina, “Jesu tsi xo naa, jodioba chama-chamaria” iquiina. ³⁸ Jasca, ja bëta dos ca yomaxëni ca joni bo ja tooxanicuë, huësti jahuë mënëcayá no, huësti jahuë mëxojó no.

³⁹ Jasca,

—Jë, jë —i tarabicanish cabo niquë bëquëhi na.

Jesu ja mahuanicuë jato ri:

⁴⁰ —Mimë xabahamahuë arati xobo potascatsai cató. ¿Tres barí tsi toa xobo nimati mëtsa ni mia pa? Dios Baquë pi iqui tsi cruz ax botëhuë ra —nëa tsi nohiria bo nëcanicuë.

⁴¹ Jascaria tsi mahuanicuë arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, jodioba yosibo, tihi cabo ri:

—Huëtsa bo ja xabahamaquë; jama, jamë xabahamati mëtsa ja nomari —i jaca niquë—. ⁴² ¿Noba Israel rey, naa noba chama-chamaria ni naa joni pa? Jaboqui cruz ax ja botëno ra. Tocapino tsi chahahuaxëqui noa ra. ⁴³ ¿Dios qui chitimihini ni naa joni pa? Diós jahuë Baquë mëbino ra noipiquí na. “Dios Baquë xo ëa” ¿i ja yamayamani? —nëa tsi jodioba chama bo nëcanicuë.

⁴⁴ Jasca, ja bëta tooxahacanish ca yomaxëni cabá Jesu mahuanicuë jato ri.

Jesu nanina

Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30

⁴⁵ Matoroco barí tsi quiha tsëmonanicuë toa mai. Naama tsi quiha ja tsëmonina. Tres hora bo quiha. ⁴⁶ Jatsi a las tres tsi quiha joi pistiamá tsi Jesú quënanicuë:

—Elí. Elí. ¿Lama sabactani? naa “¿Jënixo tsi ëa mi jisbëriaha rë, noho Diós, noho Diós?” —i ja niquë.

⁴⁷ Tocajaquë tsi quiha,

—Eliás, naa Dios Chani yoanish ca quënahi quiha tonia —i jaca niquë, naa toá ca niicanaibo.

⁴⁸ Nicahax tsi quiha huësti ca joni jabanicuë tatë bixëna. Bixo tsi quiha vinagre jënë nopi ca qui ja moosanicuë. Moosaxo tsi tahua rëbiquirihaxo tsi Jesu ja amanicuë. ⁴⁹ Jama,

—Huënyamaxëhuë. Eliás jomitsa mëbixëna. No tsayaparino —i ja qui tëxë bo niquë.

⁵⁰ Jatsi Jesú quënatëquënicuë. Quënahax ja nanicuë. ⁵¹ Ja naquë tsi quiha arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcahacanicuë. Mana ax napata quiri ja jaxcahacani quiha. Jasca, yajonicuë mai. Mapëxënicuë macaná ca maxax bo. ⁵² Japëquënicuë rësonish caba maiquini bo ra. Toá ca Dios qui chitiminish ca rësonish ca huëstima cabo bësomahacani quiha. ⁵³ Jatsi, jato maiquini ax ja tsëquëcanicuë. Jatsi Jesu bësetëquëquë tsi quiha Jerusalén qui ja jicocanicuë jato ri. Toa xo tsi huëstima ca nohiria jato jisnicuë.

⁵⁴ Jabi mai yajoquë tsi quiha soldado bá capitán, Jesu obëso cabo, tihi cabo raquënicuë ocapijani ca jisi na. Jisi tsi,

—Jabija xo ra. Dios Baquë yoi ja iquë ra —i jaca niquë raquëhi na.

⁵⁵ Jasca, basima xo tsi huëstima ca yoxa bá tsayahi iniquë. Galilea ax Jesu ja banahuacani quiha mëbixëna. ⁵⁶ Toa mani ini quiha María Magdalena, Jacobo José jahëhua María, Juan Jacobo jahëhua, naa Zebedeo baquë bo.

*Jesu maihuahacanina**Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42*

⁵⁷ Bari caquë tsi quiha Arimatea yacata ax rico ca joni joniquë, naa José icanai cato. Jesu banahuanish ca ja ini quiha jaa ri. ⁵⁸ Cahëhax Pilato jisi ja caniquë. Caxo tsi quiha Jesu yora ja bënaniquë maihuati. Jatsi chani Pilató raaniquë, José qui Jesu yora ja acano. ⁵⁹ Jahuë yora bichi tsi quiha sabana paxa cató tsi ja yaboniquë. ⁶⁰ Jaquirëquë jahuë maiquini qui jahuë yora ja nanëniquë. Huëyohaca ca quini paxa ca ja ini quiha. Nanëxo tsi quiha maxax चाहितखेंनी caiti qui ja taraniquë. Taraxo tsi quiha ja jisbayaniquë. ⁶¹ Jabi toá tsi maiquini bësójó María Magdalena, María huëtza, tihí cabo tsaho ini quiha.

Maiquini bësójó ca ó bësohai ca soldado bo

⁶² Huëaquë tsi, naa jodioba joiti barí tsi quiha arati ibo bo, fariseobo, tihí cabo Pilato jisi bocaniquë. Bohax,

⁶³ —Quiaxëni toa joni iquë ra bësohi na, taitá —i Pilato qui jaca niquë —. “Tres barí tsi bësotëquëxëquia” i ja ni quiha ra. ⁶⁴ Japi soldado bo jahuë maiquini qui mi raano jaha ja bësocano. Huinocaxëti quiha tres bari. Mi tocapiyamano tsi jahuë yora yomahi jahuë rabëti bo jomitsa ra. Yomahax “Ja bësotëquëquë ra” icaxëcani quiha pë. Jatsi Jesu quiahai ca oquëxëhi quiha ja quiacanaina ra —nëa tsi Pilato qui ja nëcacaniquë pë, naa jodioba chama bo.

⁶⁵ Jatsi,

—Soldado bo bihuë. Jia tsi jahuë maiquini ó bësocana —i jato qui Pilato niquë.

⁶⁶ Jatsi ja bocaniquë. Maiquiní ca maxax ja rohahuacanicuë, bahama ja tarahacayamano iquish na. Jaquirëquë soldado bo ja nimacanicuë jaha ja bësocano.

28

*Jesu bësotëquënina**Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10*

¹ Jodioba joiti bari huinocaquë tsi quiha baquishmari tsi, naa domingó tsi María Magdalena, María huëtza, tihí cabo bocaniquë Jesu mai jisi na.

² Jatsi mai yajo-yajoniquë, nai ax ángel botëni quëshpi na. Botëxo tsi quiha bahama maxax ja taraniquë. Tori tarahax maxax cache ja tsahoniquë.

³ Canapa bajra-bajrahai jascaria tsi quiha jahuë jaria ini quiha. Joxoria quiha jahuë sahuëti ini quiha, naa nieve jascaria. ⁴ Jatsi raquë-raquënicuë jaha bësohai ca soldado bo jisish na. Ja rëso-tapicaniquë raquëhi na. ⁵ Jatsi quiha yoxa bo qui ángel chaniniquë:

—Raquëyamacana. Jesu, naa tooxahacahitahax ca ma mërahai ca cahëquia. ⁶ Yama xo ra. Ja bësotëquëquë ra, ja yoani jascaria. Nëri bëcahuë. Ja janahacahitaha ca ma tsayano. ⁷ Mëri, jaboqui jahuë rabëti bo yoata. “Ja bësotëquëquë” i jato qui cana. “Mato bëbo Galilea qui cahi quiha. Toa xo tsi Jesu jisxëqui mato” i jato qui cana. Jabi mato ë yoaha ca ma shina-bënyamano —i yoxa bo qui ángel niquë.

⁸ Jatsi maiquini jisbaya tsi quiha rani tsi jahari yoxa bo jabaniquë jato rabëti bo yoaxëna. Jasca ja raquëcani quiha. ⁹ Jisbayajahuacano tsi quiha jato bësójó Jesu jisiquitapaniquë. Jisiquixo tsi jato ja joihuaniquë. Jatsi quiha ja bësójó tsi ja mënicanicuë jahuë tahë acha. Ja qui aratsijacanicuë.

¹⁰ Jatsi quiha,

—Raquëyamacana. Ebë xatë bo qui ma chanino. “Galilea qui bocata. Toa xo tsi ëa jiscaxëcane quiha” icana —nëa tsi yoxa bo qui ja nëcaniquë.

Soldado bá yoanina

¹¹ Jabi jahari yoxa bo bohono tsi quiha maiquini ó bësohai ca soldado bo yaca qui cahëniquë jato ri. Ocapijani ca arati ibo bo qui ja yoacanicuë. ¹² Nicahax arati ibo bo bocanicuë nohiria yosibo yoaxëna. Jënahuati ja cahëyamacane quiha. ¹³ Japi soldado bo qui ja chanicaniquë jato quiamaxëna.

—“Yomahacashinaquë jahuë yora” i nohiria bo qui cana. “Baquichá no oxano tsi jahuë yora jahuë rabëti bá yomashinaquë pë” icana. ¹⁴ Jatsi Pilató pi ma yoahai ca jahuëcara nicano tsi “Jabija” i ja qui xëqui noa. Ma raquëyamano —i soldado bo qui jodioba chama bo niquë.

¹⁵ Jatsi quiha soldado bo qui parata chama bá aniquë quiamaxëna. Jatsi soldado bo jisbayaniquë, ja yoahacacane ca yoaxëna. Jabi jodiobo xërëquë tsi quiha toa quihai ca chani pacanicuë pë. Toatiyá rohari no tsi jari chahahuahacahi quiha toa chani pë.

Jahuë rabëti bo Jesú raanina

Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23

¹⁶ Jaquirëquë Jesu once ca rabëti bo bocanicuë Galileá ca maca qui, naa Jesú yoaha ca qui. ¹⁷ Jesu jisi tsi ja bësójó tsi quiha ja mënicanicuë; jama, Jesu ja iqui ca huësti huësti cabá chahahuayamaniquë. ¹⁸ Basimahax tsi quiha jato qui Jesu chaniniquë:

—Naipá cabo, maí cabo, tihi cabo yonati chama tëquë ë qui acanicuë. ¹⁹ Jatsi nohiria bo tëquë qui bocata. Ea banahuacanaibo jato amacana. Jahëpa, jahuë Baquë, Espiritu Santo, tihi cabá janë tsi jato ashimacana. ²⁰ Jasca, mato ë yoani ca jahuë bo tëquë jato tiisimacana. Mato bëtapaoxëquia ra, xaba rëso qui. Toa ma shina-bënoyamano —nëa tsi jahuë rabëti bo qui ja nëcaniquë.

EL Santo Evangelio Según San Marcos

Xaba xo tsi ashimati ibo Juán Dios Chani yoanina

Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28

¹ Jesucristo Chani jia ca tsi xo naa, naa Diós raani ca Baquë yoati na.
² Jariapari tsi quiha jahuë Baquë yoati tsi Dios chaniniquë; naa Isaías yamabá quënëni cató no.

“Mia bëbo noho Chani bëhai ca raapariquia,
mi quinia rohahuati’ i jahuë Baquë qui Dios ni quiha.

³ Jasca xabachá racaxëhi quiha mia bëbo cahai cato.

Toa xo tsi quënahaxi quiha.

Quënahax, ‘Mamë rohahuacana,

Ibo johai quëshpi na’ ixëhi quiha nohiria bo qui.

‘Mato jabi mëstëhuacana, naa bahi mëstëhuahai jascaria’ ixëhi quiha”
nëa tsi Dios nëcani quiha Isaías yamabá quënëni cató no.

⁴ Jabi naa Chani bëhai ca ashimati ibo Juan ini quiha. Xabachá tsi quiha
ja jisiquiniquë, Dios Chani yoahi na. Jatsi,

—Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Bësoxo ma ashimahacati xo.
Jatsi masahacaxëhi quiha mato jocha ra —i nohiria bo qui Juan niquë.

⁵ Jatsi quiha jodioba maí cabo, Jerusalén cabo, tihi ca nohiria bocaniquë,
Juan chani nicacascani na. Nicaxo tsi quiha jato jocha ja bërohuacanicuë.
Jatsi quiha Juan yamabá jato ashimaniquë ani Jordán xo na.

⁶ Jabi camello rani tsi Juan sahuëti acacani quiha. Bichi cinturón ja
chinëxëni quiha. Chapo bo, nihí ca bata, tihi cabo ja pini quiha. ⁷ Jabi
Juán yoani ca chani tsi xo naa:

—E cho joxëhi quiha ëa oquëria cato. Jahuë yonati iti mëtsama xo ëa ra,
ëa oquëria ca ja nori iqui na. ⁸ Jënë tsi mato ashimaquia; jama, Espiritu
Santó tsi mato ashimaxëhi quiha naa johai cato —i Juan niquë.

Jesu ashimahacanina — Jochati ja tanamahacanina

Mateo 3.13; 4.11; Lucas 3.21-22; 4.1-13

⁹ Jaquirëquë toatiyá tsi Nazaret, naa Galileá ca yaca ax Jesu jonicuë. Ja
joquë tsi quiha ani Jordán xo tsi Juán Jesu ashimaniquë. ¹⁰ Jatsi quiha
jënë ax tsëquëpama tsi nai japëquëhai Jesú jisnicuë. Jatsi ja qui Espiritu
Santo botënicuë; boto botëhai jisiria iquiina. ¹¹ Jatsi quiha naipá ca joi
chaniniquë:

—Noho Baquë yoi xo mia. Mi qui raniquia —iquiina.

¹² Jaquirëquë xaba qui Espiritu Santó Jesu raatapiniquë. ¹³ Cuarenta
bari no tsi ja ini quiha xabachá no. Toá ja no tsi quiha Satanás tana-
maniquë jochamaxëna. Jasca, toá tsi yohina bo ini quiha jato ri; jama,
ángel bo bëcaniquë Jesu mëbixëna.

Cuatro ca joni bo Jesú quënanina

Mateo 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11

¹⁴ Jabi preso qui Juan nanëhacaquë tsi quiha Galilea mai qui Jesu
caniquë. Caxo tsi quiha Dios Chani jia ca ja yoanicuë. ¹⁵ Yoahax,

—Tsëquëquë xaba-xabatiya ra. Basima tsi xo Diós otohaina ra. Mato jocha quima casocana. Casoxo Dios Chani jia ca chahahuacana —i ja niquë.

¹⁶ Ia Galilea quënipama tsi quiha rabë ca joni Jesú jisniquë, naa Simón, jahuë noma Andrés. Sani bïcanaibo ja icani quiha. Jabi jato nishi bo niahi ja icani quiha Jesu cahëquë no. Jatsi,

¹⁷ —E bëta bëcana. Joni bo biti mato tiisimaxëquia —i jato qui Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi quiha jato nishi bo ja janatapicaniquë Jesu banahuaxëna.

¹⁹ Ori pistia caxo tsi quiha rabë ca joni huëtza bo ja jisniquë, naa Zebedeo baquë Jacobo, Jacobo noma Juan. Jato notí tsaho ja icani quiha, jato nishi bo shomahuacanaina. ²⁰ Jato tsayapama tsi Jesú jato quënaniquë. Jatsi quiha jato jahëpa Zebedeo, jahuë yonati bo, tihi cabo ja jïsbëriatapicaniquë. Jïsbëria tsi quiha Jesu ja banahuacanicuë.

Yoshi jaya ca joni

Lucas 4.31-37

²¹ Jatsi Capernaum yaca qui ja cahëcaniquë, naa Jesu, jahuë rabëti bo ya. Jodioba joiti barí tsi quiha jato catiti xobo qui Jesu jiconiquë. Jïcaxo tsi quiha tiisimatsijahuaniquë. ²² Jabi ja tiisimani ca quinia qui nohiria bo ratënicuë. Jato yoba tiisimati maestro bo quirima ja ini quiha, chama ya jato ja tiisimani nori quëshpi na.

²³ Jatsi quiha yoshi jayanish ca joni jiconiquë catiti xobo qui. Pistiama ca jói tsi ja quënaniquë:

²⁴ —Noqui yosiyamahuë, Nazarét ca Jesú. Tonia noqui quëyohi mi joquë pë. Mia cahëquia. Mia ri tsi xo toa Dios Baquë jiaxëni cato ra —i ja qui yoshi niquë.

²⁵ Jatsi Jesú yoshi raahaniquë:

—Pasihuë. Joni quima ax natsëquëhuë —iquiina.

²⁶ Jatsi pë yoshiní joni rasëbimanicuë. Rasëbimahax ja sai-sainiquë, natsëquëhi na. ²⁷ Jatsi quiha ratëyoniquë nohiria tsayahax na. Chaninat-sijacanicuë:

—¿Jëniria ni sa? ¿Tiisimahai ca paxa ni naa sa? Jísí. Chama jaya xo naa joni ra. Jísí. Jahuë chani qui nicahi quiha yoshi bo ri pa —iquiina.

²⁸ Jatsi Galilea maí tsi chani pacananicuë Jesú ani yoati na.

Huëstima ca nohiria Jesú jënimahuanina

Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39

²⁹ Jaquirëquë catiti xobo jïsbaya tsi quiha Simón, Andrés, tihi caba xobo qui ja bocanicuë. Bocanicuë Jacobo, Juan, jato ri. ³⁰ Jabi raca Simón raisi ini quiha. Ja iquini quiha. Xobo qui Jesu cahëquë tsi,

—Iquihi quiha —i Jesu qui jaca niquë.

³¹ Jatsi jisi Jesu caniquë. Caxo tsi quiha jahuë mëquë ja biniquë joimaxëna. Jatsi janacatapinicuë jahuë iquini ra. Joixo oriquiti taatsijahuaniquë pa.

Huëstima ca anomaria cabo Jesú jënimahuanina

Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41

³² Bari chixabano tsi quiha iquicanaibo, anomaria cabo, yoshi jaya cabo, tihi cabo nohiria bá bëniquë Jesu qui. ³³ Jasca, xobo bësojó tsi yacatá ca nohiria tëquë quëtsoniquë. ³⁴ Jatsi huëstima ca anomaria cabo ja jënimahuaniquë. Yoshi bo ja natsëcaniquë. Natsëcapama tsi yoshi bo

ja pasimaniquë, ja chaniyamacano iquish na. Dios Baquë ja iqui ca ja cahëcani quiha.

Galilea mai xo tsi Dios Chani Jesú yoanina

Lucas 4.42-44

³⁵ Huëaquë, jari mitsëmono tsi Jesu joiniquë. Xobo jisbaya tsi quiha nohiria yama ca iti qui ja caniquë jamë no. Toá tsi ja bëhoxni quiha.

³⁶ Jatsi Jesu yopaxo tsi Simón, jahuë rabëti bo, tihi cabá mërahi bocaniquë.

³⁷ Jisi tsi,

—Mia mëracani quiha nohiria tëquë ra —i ja qui jaca niquë.

³⁸ Jama,

—Nëá ca yaca huëtsa bo qui no cati xo. Jato qui Dios Chani ë yoaxëti xo ra. Ja tsi xo toa ë raahacanicuë —i jato qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi Galilea mai tëquë xo tsi Dios Chani ja yoabonanicuë, jato catiti xobo xo na. Yoshi bo ja natsëcaniquë jaa ri.

Leproso ca joni Jesú jënimahuanina

Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16

⁴⁰ Jatsi lepra jaya ca joni Jesu qui joniquë jënimahuahacaxëna. Bono-huaxëni ca joni ja ini quiha. Mënihax,

—Mi aapicatsai tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia ra —i Jesu qui ja niquë.

⁴¹ Jatsi quiha Jesu cohuënaniquë tsayahax na. Noitiria ca joni ja ini quiha. Jatsi Jesú joni motsanicuë. Motsahax,

—Acasquia ra. Bahuëhacahuë —i ja qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi tapotapinicuë jahuë bono bo. Jënima ja ini quiha.

⁴³ Jatsi jahuë xobo qui raanox pari tsi Jesú yobanicuë:

⁴⁴ —Quiniahuë. E aca ca yoayamahuë. Jama, jaboqui arati ibo qui caaparita, mia ja tsayano iquish na. Jatsi Moisés yobani ca ja qui ahüë tëpas-hacati, nohiria bo qui mi jënimahuahacaha jismaxëna —i ja qui Jesu niquë.

⁴⁵ Jama, caquí tsi quiha Jesú ja bax aca ca ja yoabonanicuë pë. Jatsi quiha chani pacanatapinicuë Jesu yoati na. Jaha tsi pë bëro tsi yaca qui jiconoma Jesu ini quiha, naa tihiria ca quëtsohai ca nohiria iqui na. Jaha tsi quiha yaca basi, naa xobo yama cató tsi quiha ja chitënicuë.

2

Mohitimaxëni ca joni Jesú jënimahuanina

Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26

¹ Ichariama ca bari tsi quiha Jesu chitënicuë xobo yama cató no. Jaquirëquë Capernaum qui jahari ja joniquë jahuë xobo qui. Jatsi quiha jahari ja johai ca nohiria bá nicaniquë. ² Jaha tsi quiha jahuë xobo qui huëstima ca nohiria quëtsanicuë. Jahuë xobo ja rëamëcani quiha. Jasca,

caiti cacha xëa yama ini quiha niiti. Jatsi quiha jato qui Jesu chaninicuë, Dios Chani yoahi na. ³ Yoajahuano tsi quiha nohiria maxo xobo qui cahënicuë, mohitimaxëni ca joni bëhaina. Cuatro ca joni bá bëni quiha.

⁴ Xobo qui cahëhax Jesu qui basimanoma ja icaniquë rë, naa huëstima ca nohiria iqui na. Jaha tsi quiha xobo mapasti tsëcatsijahuacanicuë. Quinihuaxo tsi quiha noitiria ca joni ja botëmacanicuë, jahuë oxatí no.

⁵ Jabi Jesu qui ja chitimiriacani quiha toa joni ja jënimahuano. Jabi ja chitimicanai ca jisi tsi mohitimaxëni ca joni qui Jesu chaninicuë:

—Masahacaquë mi jocha, noho baquë —iquiina.

⁶ Jabi toá tsi jodioba yoba tiisimacanaibo tsaho ini quiha. Jesú yoaha ca ja nicacaniquë. Nicahax,

⁷ —¿Jënihax tsi toca tsi chanihi ni naa joni sa? Dios pasomaha chanihi quiha pë. Yama tsi xo jocha masati mëtša cato ra; jaroja tsi xo Dios —i jamë jaca niquë.

⁸ Jabi ja shinacana ca Jesú cahëtapiniquë. Japi jato qui ja chaniniquë.

—¿Jëniriahax toca tsi shinacana rë, ëa yoati na? ⁹ ¿Jëni ca ni toa bëroria ca yoati, naa mohitimaxëni ca qui? “Masahacaquë mi jocha” ¿iti ni? “Niina. Cohuë” ¿iti ni? ¹⁰ Jabi jocha masati chama Nohiria Baquë jaya ca ma cahëno ra. Tsayacahuë —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi mohitimaxëni ca joni qui Jesu chaniniquë:

¹¹ —Joihuë. Mi oxati topihuë. Mi xobo qui cata —iquiina.

¹² Jatsi joitapiniquë joni ra. Joixo tsi quiha jahuë oxati ja topiniquë. Jatsi quiha xobo ja huajaniquë jato bësojó no. Jaha tsi quiha ja ratëyocaniquë tsayahax na. Tsayaxo tsi Dios ocahuatsijahuacaniquë:

—Anomaria tsi xo naa no tsayahana ra —iquiina.

Mateo Jesú quënanina

Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32

¹³ Jatsi Galilea qui jahari Jesu catëquëniquë. Caxo tsi quiha ja qui quëtsohai ca nohiria tiisimatsijahuaniquë. ¹⁴ Ia quënipama tsi quiha gobierno bax nohiria quima parata biti ibo-iboria ca joni Jesú jisniquë, naa Alfeo baquë Mateo. Jahuë oficina xara tsaho ja ini quiha. Jatsi,

—Ea banahuahuë —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi quiha Mateo joiniquë. Joixo tsi Jesu ja banahuaniquë.

¹⁵ Jaquirëquë Mateo xobo qui Jesu caniquë oriquixëna. Jabi impuesto biti ibo-iboria bo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo qui joi Mateo amani quiha Jesu ya oriquiti. Jabi Jesu ja banahuacascani quiha jato ri. ¹⁶ Jatsi quiha yosananiquë jodioba chama bo, naa jodioba yoba tiisimacanaibo, jochahuaxëni cabo ya Jesu oriquihai tsayahax na. Jatsi jahuë rabëti bo qui ja chanicaniquë:

—¿Jënixo tsi impuesto biti ibo bo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo ya oriquihi ni Jesu pë? —iquiina.

¹⁷ Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë nicaxo na:

—Doctor qui cayamahi quiha jënima cabo. Jama, doctor ó quëëhai ca tsi xo naa anoma cabo. Jasca, shinajiaxëni cabo quënahi ë joyamaniquë, jato jocha quima bësomati jochacanaibo quënati nori —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Samati jabi

Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39

¹⁸ Toatiyá tsi quiha ashimati ibo Juan banahuacanaibo, fariseobo banahuacanaibo, tihi cabo samahi iniquë. Japi huësti huësti ca nohiria Jesu qui bëcaniquë nicaxëna. Johax,

—¿Jënihax tsi samahi ni Juan banahuacanaibo, fariseobo banahuacanaibo? Mi rabëti bo tsi xo toa samayamacanaina pa —i ja qui jaca niquë.

¹⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Joní ahui yano tsi samahi ni ahui bichish cato rabëti bo pa? Iyamacani quiha ra. Cohuëti xaba ma xo ra. Jabi ahui bichish ca jato bëtano tsi oriquicani quiha ra. ²⁰ Jama, tobixëhi quiha bari huëtša, naa ahui

bichish ca mëbihacaxëhai ca bari. Toa barí tsi quiha samacaxëcani quiha jahuë rabëti bo cohuëhi na. (Jabi tocaxëhi quiha noho rabëti bo ri ë caquë no) —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Arati quinia siri jatihaina

Mateo 9.16-17; Lucas 5.36-39

²¹ Jatsi quiha Jesu chaniniquë nohiria bo qui jahuë arati quinia paxa ca yoati na.

—Quësi paxá tsi quiha raiti siri pishpayamahi quiha nohiria. Anoma quiha. Jabi quësi paxá tsi ja pishpapicano tsi përésixëhi quiha raiti siri. Përésixëhi quiha quësi paxa ri, jaha bëquiyamahai iqui na. (Jascaria, mato arati quinia siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato. Jamëri xo.)
²² Jasca, jënë bichi ca sota sirixëni qui jëésihai ca jënë paxa ca rëhuiyamahi quiha nohiria. Rëhuijahuacano tsi poshixëhi quiha jënë bichi ca sota ra. Jatsi japaquëxëhi quiha jënë. Yoshihuahacaxëhi quiha sota ra. Jama, jënë bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuiacati xo. (Jascaria, anoma tsi xo toa arati quinia siri tsi noho tiisi paxa ca tiisimahaina ra. Arati quinia huëtsá tsi ja tiisimahacaxëti xo. Mato arati jabi siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato) —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

Joiti barí tsi Jesu rabëti bá trigo bimi risanina

Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5

²³ Joiti barí tsi quiha harina trigo huai bo nacohi Jesu iniquë jahuë rabëti bo ya. Bohopama tsi quiha jahuë rabëti bá trigo bimi risaniquë piti. ²⁴ Jatsi quiha ja qui jodioba chama bo chaniniquë tsayahax na.

—Tsayapa. Anoma ca acani quiha mi rabëti bo ra. Anoma tsi xo toa joiti barí tsi yonocohaina ra —i ja qui jaca niquë.

²⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Quënëhacanish cabo ó tsi noba David yamabá ani ca ma tsayayamayamani, naa jahuë joni bo ya ja paxnaniquë no? ²⁶ Dios xobo qui ja jiconi quiha jahuë joni bo ya, arati ibo ba mapari bixëna. Jabi toatiyá tsi quiha arati ibo bo chama Abiatar i-ipaoni quiha. Jicoxo tsi quiha Dios qui aquëquëmani ca mapari David yamabá bini quiha, pixëna; naa pinoma ca mapari quiha. Jatsi quiha ja bëta inish ca joni bo qui toa roa ca mapari ja ani quiha piti —nëa tsi Jesu nëcaniquë jato qui.

²⁷ Jatsi,

—Joiti bari Diós ani quiha joni mëbixëna ra. Joni acacayamani quiha joiti bari bax na. ²⁸ Jatsi jënima tsi xo toa noho rabëti bá acaina, joiti bari Ibo-iboria ca ë nori iqui na —i jato qui Jesu niquë.

3

Mëquë choni jaya cato

Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11

¹ Catiti xobo qui Jesu jicotëquëniquë. Toá tsi mëquë choni jayanish ca joni ini quiha. ² Jatsi quiha nohiria bá Jesu tsaya-tsayamisniquë ja qui quësocasquí na. Joiti bari tsi joni ja jënimahuaxëti ó ja pasocani quiha.

³ Jatsi mëquë choni jayanish ca joni qui Jesu chaniniquë:

—Niihuë. Nëri johuë —iquiina.

⁴ Jatsi nohiria bo Jesú nicaniquë:

—¿Yoi ni, jia ni joiti barí tsi jia ca acaina? ¿Naa joni mēbixēhi ni noa? ¿Mēbiyamaxēhi ni noa? ¿Xabahamaxēhi ni noa; quēyoxēhi ni noa? —i jato qui ja niquē.

Quēbiyamaniquē nohiria pē. Ja pasicaniquē.⁵ Jatsi caxaxo tsi quiha Jesú jato bēisniquē. Cahētimaxēni ca nohiria ra. Jato shina yoi iqui tsi Jesu cohuēniquē. Jatsi noitiria ca joni qui Jesu chaniniquē:

—Mi mēquē yoi mētahuē —iquiina.

Jatsi quiha joní jahuē mēquē mētanicuē. Jēnimahuahacani quiha jahuē mēquēnē.⁶ Jatsi bamaxoma tsi jodioba chama bá jisbayaniquē. Jisbaya tsi maxo huētsa ya, naa Herodes yonati bo ya ja caticanicuē chaninaxēna, Jesu acascani na.

Ia quēmapó ca nohiria misco bo

⁷ Jatsi ia qui Jesu caniquē jahuē rabēti bo ya. Ja caquē tsi quiha banahuacanicuē Galileá ca nohiria misco ra.⁸ Jisti bo Jesú acai ca nicahax bēcani quiha jodioba maí ca nohiria. Jasca, Jerusalén, Idumea, ani Jordán rabēquxē, Tiro, Sidón mai, tihi cabo ax ja bēcani quiha Jesu jisxēna.⁹ Jatsi quiha quētsohai ca nohiria iqui tsi jahuē rabēti bo ja yobanicuē ja bax noti rohahuati. Nohiria químa paxati quiha.¹⁰ Jabi huēstima ca ja jēnimahuanicuē toa barí no. Ja tsi xo toa ja qui nohiria quētsoni quiha Jesu motsaxēna.¹¹ Jasca, ja bēsojó tsi yoshi jaya ca nohiria mēni-mēniquē, Jesu tsayahax na. Mēnihax yoshi bá quēnanicuē:

—Dios Baquē xo mia ra —iquiina.

¹² Jama, jato ja yobarianiquē tsohuē ja iqui ca yoayamati.

Doce ca rabēti bo Jesú binina

Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16

¹³ Nohiria bo jēnimahuahax tsi tēmachi Jesu tēmahinanicuē. Tēmahinaxo tsi quiha ja bicasni ca joni bo ja quēnanicuē ja bētati. Jatsi ja qui ja bēcaniquē.¹⁴ Doce ca joni bo ja bini quiha ja bētati, raahacati, Dios Chani yoati.¹⁵ Jasca, chama jato qui ja aniquē yoshi bo tsēcati.¹⁶ Jabi doce ca ja bini ca tsi xo naa:

Simón, naa Pedro ja janēni cato,

¹⁷ Jacobo, naa Zebedeo baquē,

Jacobo noma Juan, (Boanerges ja quēnahacacani quiha, “Tērēhai cato baquē bo” iquiina.)

¹⁸ Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo,

Tomás,

Alfeo baquē Jacobo,

Tadeo,

gobierno pasomaha ca Simón,

¹⁹ Judas Iscariote, naa jodioba chama bo qui Jesu mēanish cato.

Tihi cabo Jesú biniquē ja bētati.

Yoshi bēboti chama Jesú jayahaina

Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10

Jaquirēquē xobo qui Jesu jiconiquē jahuē rabēti bo ya.²⁰ Ja qui nohiria misco quētsoquēniquē pa. Jabi nohiria iqui tsi pinoma quiha ja icaniquē rē.²¹ Jatsi quiha Jesú nohiria jēnimahuahai ca jahuē noma bo, jahuē

jahëhua, tihi cabá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu bichi ja bocaniquë, yoyo jayahai ca quëscajahuahi na.

²² Jasca, jahuë xobo qui cahëniquë Jerusalén ca maestro bo, naa Dios yoba cahëxëni cabo. Cahëhax tsi quiha ja nëcacaniquë:

—Jahuë ibo tsi xo Satanás ra. Yoshi bo ibo-iboria tsi xo toa Jesu mëbihai cato. Ja tsi xo toa yoshi tsëcati chama jaya xo ra —i jaca niquë pë, ja yoati na.

²³ Jatsi nohiria Jesú quënaniquë chani bo jato qui yoaxëna. Ja nëcani quiha:

—¿Jënahuariaxo raca Satanás Satanás natsëcana? ²⁴ Jabi iquinapihi tsi quëyohacaxëhi quiha país ca nohiria ra. Chama yama xo toca ca gobierno ra. ²⁵ Jasca, quëyohacaxëhi quiha xobó ca nohiria ra, ja iquinacaquë no. Yonocobëquitimaxëni ca xo rë. ²⁶ Japi jamë pasomaha iquinapihi tsi quëyohacaxëhi quiha Satanás chama. Tocapijano tsi basima xo jahuë rëso ra. Jabi tocayamahi quiha Satanás ra.

²⁷ ¿Jënahuariahax raca joni chamaxëni cato xobo qui joni jicono, jahuë jahuë bo yomaxëna? ¿Jariapari tsi quiha chamaxëni ca joni nëxayamayamaxëhi ni? Nëxaxo tsi jahuë jahuë bo yomahi quiha.

²⁸ ‘Mato parayamaquia. Nohiria jocha tëquë masaxëhi quiha Dios ra. Masahacaxëhi quiha ëa pasomaha ca chani ri. ²⁹ Jama, Espiritu Santo pi nohiriá oahuano tsi jahuë jocha shina-bënoyamaxëhi quiha Dios. Quësohacapaoxëhi quiha toa nohiria ra —i Jesu niquë nohiria bo qui chanihi na.

³⁰ Jabi toca tsi quiha Jesu chaniniquë:

—Yoshi jaya —i jaca ni quëshpi na.

Jesu jahëhua, jahuë noma bo

Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21

³¹ Jatsi xobo qui jahuë jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo bëcaniquë. Xobo cacha nii ja icani quiha. Jatsi chani ja qui ja raacaniquë, cacha ja jono iquish na.

³² Jatsi,

—Cacha tsi xo mi ihua, mi noma bo. Mia mëracani quiha —i Jesu tëamë ca nohiria niquë.

³³ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Tsohuë ni toa noho jahëhua yoi ra? ¿Tsohuë ni toa ëbë xatë yoi bo? —iquiina.

³⁴ Jatsi ja tëamë ca tsaho ca nohiria qui tsayahax,

—Nëá xo noho jahëhua yoi. Nëá xo ëbë xatë yoi bo. ³⁵ Ebë xatë, noho yoxa cato, noho jahëhua tihi ca tsi xo toa Dios shina acai cato iquia —iquiina.

4

Bëro sayanish cato

Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8

¹ Ia Galilea quëmapo xo tsi quiha nohiria bo tiisimati Jesú chitahëhuaniquë. Anomaria nohiria iniquë ra, naa ja qui quëtsocanaibo. Nohiria misco quiha. Ja tsi xo toa ianë ca noti qui Jesu jiconiquë nohiria quima paxaxëna. Jicohax tsi quiha ja tsahoniquë. Quëmapó tsi quiha nohiria tëquë mani ini quiha. ² Jatsi quiha huëstima ca jahuë bo jato ja yoaniquë chaniquí na. Bëroria ca jahuë chani ini quiha. Ja nëcacaniquë:

³—Bëro sayahi quiha huësti ca joni caniquë. ⁴Jahuë huai sayajahuano tsi quiha huësti huësti ca bëro bahi tapai xapaquëniquë. Toá ca bëro isa bá piniquë joxo na. ⁵Jasca, bëro huëtsa quiha maxax mai qui xapaquëniquë, naa iriama ca mai cató no. Toá tsi quiha bëro shinahatapiniquë, oti yama pi mai ini iqui na. ⁶Bari tsëquëquë tsi quiha ja mëshahacaniquë. Tapo mishni quiha. Ja iqui tsi ja chonicaniquë rë. ⁷Jatsi huësti huësti ca bëro masa xërëquë tsi xapaquëniquë rë. Bëro ya tsi shinahabëquiniquë masara pë. Banaha ca ja mapani quiha. ⁸Jama, bëro huëtsa mai jiaxëni ca qui xapaquëniquë. Jocohax jia tsi quiha ja shinahaniquë. Huëstima ca bimi ja saihuacaniquë. Cien ca bëro huësti ca maxó saihuani quiha. Maxo huëtsa tsi quiha setenta. Maxo huëtsa ri treinta —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

⁹Jatsi,

—Ea nicaxëti xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë nohiria bo qui.

Jonë ca chani yoati na

Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10

¹⁰Jamë pistia ja no tsi quiha jahuë rabëti bo, toá ca banahuacanaibo huëtsa bo, tihi cabá nicaniquë ja yoaha ca chani yoati na. Jato qui bëronoma ini quiha ja yoahana. ¹¹Jatsi jato ja quëbiniquë:

—Mato qui tiisi acacaniquë, Diós otohái ca yoati tsi jonë ca jahuë bo cahëti. Jama, naa jonë ca jahuë bo cahëyamahi quiha ëa pasomaha cabo. Nëca ca chaní tsi, naa ejemplo bá tsi nohiria qui chaniquia, nicaxo ja cahëyamacano iquish na. ¹²Dios quiri ja bësoyamacano, jato jocha masahacayamano iquish na.

Bëro sayanish ca ejemplo Jesú bërohuana

Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15

¹³Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿E yoaha ca chani ma cahëyamaha pa? Cahëyapiquí tsi ¿jënahuariaxo raca ë yoaxëhai ca ejemplo huëtsa bo ma cahëna? ¹⁴Bëro sayahái ca tsi xo toa Dios Chani yoahái cato. ¹⁵Huësti huësti ca nohiria tsi xo toa bahi tapai ca bëro jascaria. Dios Chani nicacani quiha. Ja nicacano tsi johi quiha Satanás, jato shina ó ca sayaha ca chani tsëcaxëna. ¹⁶Nohiria huëtsa tsi xo toa maxax mai qui sayaha ca bëro jascaria. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quiha nicaxó na. ¹⁷Jama, jato shina ó tsi tapoyamahi quiha Dios Chani rë. Naamayamahi quiha ja chahahuacanaina rë. Dios Chani iqui tsi nohiria bá jato yosino tsi ja tënëmapihacacano tsi Dios quinia quima casotapicani quiha. ¹⁸Jatsi nohiria huëtsa tsi xo toa masa xërëquë sayaha ca bëro jascaria. Dios Chani nicacani quiha jato ri; ¹⁹jama, Dios quima jato ninihi quiha maí ca jahuë bo, naa jaha ja quëëcanaina. Maí ca jahuë bo shinacani quiha pë. Jatsi Dios Chani, naa sayaha ca bëro tsihaqui quiha parata ó ja quëëcanaina ra. Tsihaqui quiha toa jato ranihuahái ca jahuë bo rë. Ja quëshpi tsi jato shina ó tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani ra. ²⁰Jama, tobi quiha Dios Chani bicanaibo, nicaxo na. Mai jiaxëni cato ó ca sayaha ca bëro jascaria ca xo. Dios bax saihuacani quiha. Huësti ca maxo tsi xo cien ca saihuahaina. Maxo huëtsa tsi xo setenta ca saihuahaina. Maxo huëtsa tsi xo treinta ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jahuë chani bërohuahi na.

Lamparina ejemplo

Lucas 8.16-18

²¹Jatsi quiha jahuë chani Jesú rëtsaniquë:

—¿Paiti nama, oxati nama, tihi cabo nama jahuë lamparina janahi ni ibo pa, tsamaxo na? Tocayamahi quiha ibo ra. Jahuë ití tsi janahi quiha. ²² Jabi bërohuahacaxëhi quiha jaboqui jonë ca tëquë. ²³ Ea nicati xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë.

²⁴ Jaquirëquë ja nëcaniquë:

—Nicaquí tsi chahahuacana. Jia pi ma nicano tsi Dios Chani pi ma jabino tsi mato tiisi anihuaxëhi quiha Dios. ²⁵ Oquë ca tiisi bixëhi quiha tiisi jaya cabo; jama, jahuë tiisi pistia roha bënoxëhi quiha nicacasyamacanaibo ra —i Jesu niquë.

Shinahacai ca bëro ejemplo

²⁶ Jaquirëquë Jesu nëcaniquë:

—Chani mato qui yoaquia Diós otoiha ca mato cahëmaxëna. Tobi quiha huai ibo. Jahuë bëro sayahi cahi quiha. ²⁷ Sayaxo jisbayahi quiha. Jatsi huinocahi quiha bari bo. Ibo yamano tsi joco hi quiha toa ja sayahana. Jia tsi shinahahi quiha; jamë no. ²⁸ Jabi mai tsi xo toa bëro jocomahaina. Jariapari tsi xo jahuë joco. Jaquirëquë jahuë pëhi. Jarohari tsi xo jahuë bimi shini cato. ²⁹ Jahuë bëro shiniquë tsi tësacqui ibo ra. Tsëquëquë tësatiya —i Jesu niquë tiisimahi na.

Mostaza bëro ejemplo

Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19

³⁰ Jaquirëquë chani huëtsa Jesús yoaniquë:

—¿Jënahuariaxo Diós otoiha ca mato cahëmaxëhi ni ëa sa? ¿Jëni ca ejemplo yoaxëhi ni ëa sa, mato cahëmati? ³¹ Jabi mostaza bëro chani mato yoaxëquia ra. Toca xo Diós otohaina ra. Jabi mishni-mishniria tsi xo toa banaha ca mostaza bëro. ³² Jama, shinahacax pistiama quiha. Tëtëcari tsi xo jahuë mëshi bo. Planta huëtsa bo oquë quiha. Jasca, mëshi naxërëquë xo tsi jato naha acani quiha isa bo, tëbaquishí racaxëna —i jato qui Jesu niquë, tiisimahi na.

Ejemplo bá tsi Jesu chaninina

Mateo 13.34-35

³³ Nëca tsi quiha huëstima ca ejemplo bo Jesús yoaniquë, Dios Chani nohiria bo tiisimaquí na. Cahëti mëtsa pi ja icano tsi ja tocani quiha. ³⁴ Jabi ejemplo bo ja yoarohaniquë tiisimaquí na. Jahuë jabi quiha. Jama, jahuë rabëti bo roha yaquí tsi quiha jahuë chani bo ja bërohuapaoniquë.

Yoshini, choca, tihi cabo Jesús janacamanina

Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25

³⁵ Yata, bari caquë tsi quiha jahuë rabëti bo Jesús yobaniquë:

—¿Ia rabëquëx ca qui canomani? —iquiina.

³⁶ Jatsi Jesu tsaho ca noti qui jahuë rabëti bo jiconiquë. Jicoxo tsi quiha nohiria bo ja jisbayacanicuë. Jisbaya tsi quiha ia ja shitacanicuë. Jatsi jato noti ya noti huëtsa bo shitanicuë jato ri. ³⁷ Jatsi iané tsi cosporiatsi yoshi niquë rë. Rëamëtsi quiha jato noti niquë choca iqui na. Jëtëquëpaimaria ja icani quiha. ³⁸ Jama, noti chipojó Jesu iniquë. Oxa quiha. Tëpasamëti raca. Jatsí jahuë rabëti bá Jesu bësomaniquë.

—Noqui shinahuë, Maestró. Rësopaima xo noa rë —i ja qui jaca niquë.

³⁹ Jatsi Jesu niiniquë. Niixo tsi quiha yoshi, choca, tihi cabo ja raahaniquë:

—Pasihuë. Janacahuë ra —iquiina.

Jatsi yoshi xotohai ca janacanicuë. Pasi roha ja ini quiha ra. ⁴⁰ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

—¿Jëniriahax raquëcanai ra? ¿Jëniriahax ë qui ma chitimiyamaha? —
iquiina.

⁴¹ Raquëhax,

—¿Tsohuë cara ni naa sa? Ja qui nicahi quiha yoshini, choca, tihì cabo ra —i jaca niquë.

5

Yoshi jayanish ca jënimahuahacanina
Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39

¹ Ia Galilea shitahax tsi quiha Gadara mai qui ja rërëcaniquë. ² Rërëhax noti ax Jesu botënicuë. Jatsi maihuati quini bo, naa cementerio icanai ca ax joni joniquë, ³ naa yoshi jaya cato. Toá tsi quiha ja racanicuë, rësonish caba maí no. Anomaria jahuë yoyo ini quiha. Nëxanoma quiha. Jasca, mëchichó nëxanoma ja ini quiha. ⁴ Jasca, huëstima tsi jahuë mëquënë, jahuë tahë, tihì cabo nëxahacanicuë; mahitsa. Mëchichó toa joni ja nëxacaquë tsi quiha mëri tsi ja tësanicuë. Jasca, jahuë tahë achati manë bo ja choshapaonicuë. ⁵ Jasca, barihani, baquicha, rësonish caba maí tsi quiha ja cocohi iniquë. Maca bo nacopama tsi ja sai-saini quiha. Quënoxëni ca maxa bá tsi quiha jamë ja quëësani quiha. ⁶ Jabi basi xo tsi Jesu jisi tsi quiha ja qui ja jabaniquë. Jabahax ja bësojó tsi quiha ja mëniniquë. ⁷ Jatsi joi pistiamá tsi quiha ja quënaniquë:

—Ea huënahuayamahuë Jesú, mana ca Dios Baquë. Dios janë tsi ëa shinahuë. Ea tënëmayamahuë ra iquia —iquiina.

⁸ Jabi toca tsi quiha ja chaniniquë Jesú yoaha iqui na,

—Naa joni quima natsëquëhuë ra —i ja qui ja ni quëshpi na.

⁹ Jatsi,

—¿Jahuë ni mi janë ra? —i quiha Jesu niquë.

—Seis Mil xo ëa —i ja niquë huëstima ca yoshi bo ja jayani quëshpi na.

¹⁰ Jatsi Jesu ja bënarianiquë, toa mai quima jato ja raayamano iquish na.

¹¹ Jabi toá tsi, basima quiha, huëstima ca yahua jinaya iniquë. Macana xo tsi pihi ja icani quiha. ¹² Jatsi yoshi bá bënanicuë:

—Toa yahua jinaya qui noqui raahuë. Jato qui no jicono ra —iquiina.

¹³ Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi joni quima ax yoshi bo natsëquënicuë. Natsëquëhax tsi quiha yahua jinaya qui ja jicocanicuë. Jatsi jabatsi yahua tirixëni niquë. Dos mil ca yahua quiha. Maca ax rënichihax ia qui ja jabayocanicuë. Ja nëachiyocanicuë ianë no.

¹⁴ Jatsi yahua jinaya obëso cabo jabayocanicuë, ratëhi na. Yacatá ca nohiria, xabachá ca nohiria, tihì cabo yoahì ja bocani quiha. Jatsi nohiria bo bëcaniquë oca pi ja ni ca jisi na. ¹⁵ Jesu ini ca qui cahëxo yoshi jayapaonish ca joni ja jiscanicuë. Jaboqui tsaho ja ini quiha. Raiti sahuë quiha. Yoyo yama, jënima ja ini quiha. Tsayahax ja raquëcaniquë. ¹⁶ Jabi yoyoxëni ca joni jënimahuahacani ca quinia jisnish cabá yoanicuë bëcanish cabo qui. ¹⁷ Jatsi Jesu bënatsi jahuacanicuë jato mai jisbayati.

¹⁸ Jatsi jahuë noti qui Jesu jiconiquë jisbayaxëna. Jicojano tsi quiha,

—Mi bëta cacasquia ra —i yoshi jayapaonish ca niquë.

¹⁹ Jama, noti qui Jesú jicomayamaniquë. Jicomayamaxo tsi quiha ja qui ja chaniniquë:

—Jahari mi xobo, mi nabo, tihí cabo qui catá. Mi bax Ibobá acana, mia ja shomahuahana, tihí cabo jato mi yoano ra —iquiina.

²⁰ Jatsi pë joni jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Decápolis icanai ca yaca bo xo tsi Jesú ja bax ani ca ja yoabonaniquë. Ratëniquë jahuë chani nicanish cabo tëquë.

Jairo jahini, jimihai ca yoxa jënimahuahacanina

Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56

²¹ Jahari ia rabëquëx ca qui Jesu cahëquë tsi toá tsi quiha nohiria misco mani iniquë. Quëmapó nii ja icaní quiha. ²² Jatsi quiha ja qui joni joniquë, naa Jairo icanai cato. Jodioba catiti xobo chama quiha. Jesu jisi tsi quiha Jesu tahë tsi Jairo mëniniquë. ²³ Mënihax ja bënarianiquë:

—Anoma xo noho jahini rë. Noho xobo qui johuë. Noho jahi mi motsano ra, ja jënimanano iquish na, ja rësoyamano —iquiina.

²⁴ Jatsi Jairo ya Jesu caniquë. Banahuaniquë nohiria misco ri, ja qui quëtsoacanaina. ²⁵ Jabi nohiria xërëquë tsi quiha noitiria ca jimi acai ca yoxa ini quiha. Doce ca año no tsi quiha jimi ja ani quiha. ²⁶ Jasca, huëstima ca doctor bo qui ja caní quiha jënimahuahacaxëna. Quëyohacani quiha jahuë parata; jama, jari jasca pi ja ini quiha rë. Oquënahi ja jimi acai ini quiha. ²⁷ Jesu yoati tsi nicahi tsi nohiria xërëquë tsi Jesu cho ja basimaniquë. Basimaxo tsi quiha Jesu sahuëti ja motsaniquë. ²⁸ Jabi jamë ja nëcani quiha: “Jahuë sahuëti roha pi motsahi tsi jënimaxëquia ra” iquiina. ²⁹ Jatsi tocapijaniquë. Bismatapiniquë ja jimihaina ra. ³⁰ Jarohari tsi quiha jahuë chama natsëquëha ca Jesú cahëtapiniquë. Nohiria naxërëquë bopinaxo tsi quiha ja nicaniquë:

—¿Tsohuë noho sahuëti motsaha? —iquiina.

³¹ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Tsayahuë. Anomaria tsi xo toa nohiriá mia tijihacanaina. ¿Jëniyahax raca, “¿Tsohuë ëa motsaha?” i mi a pa? —iquiina.

³² Jama, motsahax ca jari Jesú mëraniquë, nohiria tsayaquí na. ³³ Jatsi raquëtsi yoxa niquë. Ja jënimahuahacaha ca ja cahëni quiha. Japi mëmë tsi Jesu qui ja joniquë. Johax Jesu tahë tsi quiha ja mëniniquë. Ja jënimahuahacaha ca ja yoaniquë, parayamaquí na. ³⁴ Jatsi Jesu ja qui chaniniquë:

—Mi jënimahuahacaquë cai, mi chitimihai ca iqui na. Bëpasi tsi cata. Jaboqui jënima xo mia —iquiina.

³⁵ Jari Jesu ja qui chanino tsi quiha huësti huësti ca nohiria bëcaniquë Jairo xobo ax na, naa jodioba catiti xobo chama. Cahëhax,

—Rësoquë mi jahini rë. Maestro jari huënhuayamahuë. Iquë rë —i jahini jahëpa qui jaca niquë.

³⁶ Ja yoacana ca chahahuayamahi tsi jodioba catiti xobo chama qui Jesu chaniniquë:

—Raquëyamatsina. E qui roha mi chitimino ra —iquiina.

³⁷ Jatsi jahari nohiria bo Jesú raaniquë, jamë cacatsina. Pedro, Jacobo, Juan, Jacobo noma, tihí ca roha ja boniquë. ³⁸ Jairo xobo qui cahëxo tsi quiha pacots-huahai ca nohiria, naa araconacanaibo, huini-huincanaibo, tihí cabo ja jisniquë. ³⁹ Xobo qui jicopama tsi quiha,

—¿Jënahuariahax raca nëca tsi araconacanai? Anomaria xo ma pacots-huahaina ra. Rësoyamahi quiha naa baquë. Oxa roha —i nohiria bo qui Jesu niquë.

⁴⁰ Jatsi ja osacanicuë. Jatsi xobo cacha nohiria tëquë ja raanicuë. Raaxo tsi quiha jahëpa, jahëhua, ja bëta bëcanish cabo, tihi roha ca ja bënicuë jahi ini ca qui. ⁴¹ Jatsi jahini mëquë Jesú biniquë. Bichi tsi,

—Talita, cumi, naa joihuë caí, iquia —i jahi pistia qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi joitapinicuë jahini. Tapiti mëtsa ja ini quiha ra. Jabi doce ca año ja jayani quiha naa xotaco. Jatsi ratënicuë nohiria tëquë tsayahax na.

⁴³ Jama, nohiria bo Jesú yobanicuë, ja aca ca ja yoayamacano Jasca, jato ja yobanicuë jahi pistia pimati.

6

Nazaret qui Jesu shishonina

Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30

¹ Jaquirëquë toa mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jahari jahana-hax ja coní yacata, naa Nazaret icanai ca qui ja bacanicuë jahuë rabëti bo ya. ² Joiti barí tsi quiha ja cahëcaniquë. Cahëxo tsi quiha jodioba catiti xobo xo tsi tiisimatsi quiha Jesú huaniquë. Jabi toá tsi quiha huëstima ca nohiria iniquë araxëna. Jesu chani nicahi tsi quiha ja ratëyocanicuë.

—¿Jahuënia ca naa tiisi ja bini sa? ¿Jënahuariaxo raca naa jisti bo aqui ni pa? ³ ¿Carpintero roha tsi xo naa ra? Maria baquë yoi tsi xo naa pë. Jahuë noma bo tsi xo Jacobo, José, Judás, Simón ra. ¿Nëá tsi racayamayamahi ni jahuë yoxa cabo ri? ¿Jënahuariahax raca noqui ja oquëna? —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë Jesu yoati na.

Ja iqui tsi pë jahuë chani ja nicacasyama-canicuë rë. ⁴ Jatsi Jesú jato yoanicuë:

—Jabi Dios Chani yoati ibo qui nicahi quiha jatiroha ca nohiria ra. Jama, nicacasyamacanaibo tsi xo toa jahuë yacatá ca nohiria, jahuë jimi bo, jahuë xobó cabo pë. Tihi cabo tsi xo toa jahuë chani nicacasyamacanaibo —i jato qui ja niquë.

⁵ Jatsi toa xo tsi jisti bo ati mëtsama Jesu iniquë, ja qui ja chitimiya-macani iqui na. Huësti huësti ca iquicanaibo roha ja jënimahuani quiha, jato ó tsi jahuë mëquë tsi janaquí na. ⁶ Ratëni quiha Jesu, ja qui ja chitimicasyamacani iqui na. Jaquirëquë yaca huëtsa bo qui ja caniquë Dios Chani tiisimahi na.

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú raanina Dios Chani yoati

Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6

⁷ Jaquirëquë jahuë doce ca rabëti bo ja qui Jesú catianiquë. Catiaxo tsi quiha rabë rabë tsi jato raatsijahuaniquë Dios Chani yoati. Jasca, chama jato qui ja aniquë yoshi bo tsëcati. ⁸ Jatsi jato ja yobanicuë:

—Mëquëya bocana. Coti jihui roha bocana. Sota, mapari, parata, tihi cabo boyamacana. ⁹ Jënima tsi xo chinela sahuëhaina; jama, rabë ca camisa bo ma sahuëyamano —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jato yobahi na.

¹⁰ Nëca tsi ja rëtsanicuë:

—Yaca qui cahëhax mato qui joi amahai ca nohiria xobó tsi chitëcana. Shishohi tsi xobo huëtsa rarinyamacana. ¹¹ Yacatá ca nohiriá pi mato joihuayamano tsi mato chani pi ja nicacasyamacano tsi jato bëta chitëyamacana. Jisbaya tsi mato tahë ca cospo toj-tojhacahuë jato jocha

jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismati xo —i jahuë rabëti bo qui ja niquë.

¹² Jatsi ja bocaniquë. Dios Chani ja yoabonacanicuë:

—Dios quiri mato quinia yoi ca quima bësocana ra —iquiina.

¹³ Jasca, yoshi huëstima ca ja tsëcacaniquë. Iquicanaibo ó tsi xëni ja japacanicuë, jato ja jënimahuaquë no. Tihi tsi ja acanicuë, Dios Chani yoaquí na.

Juan yamabo yoati Herodés nicanina

Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9

¹⁴ Jabi Jesu yoati tsi chama Herodés nicaniquë, nëama Jesús ani ca chani pacanani quëshpi na. Nicahax tsi quiha,

—Tonia bësotëquë xo Juan yamabo ra. Ja tsi xo toa jisti ati chama jaya xo ra —i Herodes niquë Jesu yoati na.

¹⁵ Jasca,

—Dios Chani yoanish ca Elías yamabo tsi xo naa tonia —i nohiria huëtsa bo niquë.

Jama,

—Dios Chani yoati ibo-iboria tsi xo naa, naa noba Dios Chani yoanish cabo jascaria —i huëtsa bo niquë.

¹⁶ Nohiria bá yoahai ca nicahax tsi quiha chama Herodes nëcaniquë:

—Juan yamabo xo ra. Jahuë mapo ë tëquësaniquë rë; jama, jaboqui bëso ja nori —iquiina.

¹⁷ Jabi siri tsi soldado bo chama Herodés raani quiha Juan qui tsamiti. Juan nëxati ibo chama Herodes ini quiha. Jabi ja bichi ca ahui Herodías iqui tsi quiha preso qui Juan nanëhacani quiha rë. Jabi jahuë noma Felipe ahui chama Herodés bini quiha rë, naa Herodías icanai cato. ¹⁸ Jabi jahuë noma ahui ja biquë tsi,

—Binoma tsi xo mi noma ahui ra. Anoma quiha —i ja qui Juan ipaoni quiha.

¹⁹ Ja tsi xo toa Juan qui jahuë ahui paxa ca Herodías caxa iniquë. Juan ja acasni quiha pë; jama, ati mëtsama ja ini quiha jahuë bënë Herodes iqui na. ²⁰ Shina jiaxëni ca mëstë ca joni Juan iqui ca chama Herodés cahëni quiha. Ja tsi xo toa Juan ja acasyamani quiha, raquëquí na. Japi Juan ó ja bësoniquë. Jasca, ja qui jia quiha Juan chanini ca ini quiha. Nicahax ja shina-huëjënapaoni quiha. ²¹ Jama, jahuë ahui qui tsëquëni quiha Juan namëti xabaca, naa jahuë bënë Herodes coní bari no. Toa bari tsi quiha jahuë nohiria chama bo, jahuë capitán bo, Galileá ca yosibo, tihi cabo qui joi Herodés amaniquë, jahuë fiesta qui ja bëcano. ²² Ja oriquicano tsi quiha Herodías jahi jiconiquë jato bax pabëxëna. Jabi ja pabëhai ca qui raniniquë Herodes, ja bëta oriquicanaibo. Ranihax xotaco qui Herodes chaniniquë:

—¿Jahuë ó quëehai? Ea nicamahuë. Jaha mi quëehai ca mi qui axëquia ra —i ja qui ja niquë.

²³ Jatsi ja jurar-aniquë:

—Mia parayamaquia ra. Jahuëcara mi bënëhai ca mi qui axëquia ra, naa ë yonahai ca bëquëx tana —iquiina.

²⁴ Jatsi xotaco caniquë jahuë jahëhua nicaxëna.

—¿Jahuë bënëhai ni ëa sa? —i jahuë jahëhua qui ja niquë.

Jatsi,

—Ashimati ibo Juan mapo bita —i ja qui ja niquë.

²⁵ Bamahaxma tsi chama Herodes qui jahari ja joniquë. Johax,
—Ashimati ibo Juan mapo ë qui ahuë, ratá no —i chama qui ja niquë
rë.

²⁶ Jatsi Herodes cohuëniquë nicahax na. Jama, nohiria bësojó tsi “Mia parayamaquia” i ja ni iqui tsi jaha ja quëëhai ca xotaco qui ja aniquë.
²⁷ Jatsi soldado ja raaniquë Juan mapo biti. ²⁸ Jatsi preso qui soldado caniquë. Caxo jahuë mapo ja tëquëésaha ca tsi jahari ja bëniquë ratá no. Joxo xotaco qui ja aniquë. Jatsi jahëhua qui jahuë mapo ja aniquë.

²⁹ Jabi Herodés ani ca nicahax Juan banahuacanaibo bëcaniquë jahuë yora bixëna. Bixo tsi quiha ja maihuajahuacanicuë.

Cinco mil ca nohiria Jesú pimanina

Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14

³⁰ Jatsi Jesu rabëti bo bacanicuë, naa Dios Chani yoatí raahacanish cabo. Jesu ya catixo tsi quiha jatiroha ca ja acanina, ja tiisimacanina, tihí cabo tsi quiha Jesu ja yoacanicuë.

³¹ Jatsi Jesu cacasnicuë.

—¿Nohiria yama ca qui nomë canomani? Naa nohiria misco no jis-bayano, no joiparino iquish na —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

Jabi huëstima ca nohiria ini quiha ja qui bëcanaina, bocanaina. Nohiria iqui tsi quiha piti xaba ja nariscanicuë. Jatsi ja yosanacani quiha. ³² Ja quëshpi tsi iti huëtsa qui ja bocanicuë notí no, jamëjacano iquish na.

³³ Jama ja bocanai ca huëstima cabá jisnicuë. Tsohuë cara ja icani ca ja cahëcana ca tsi rëquë ja jabanicuë ja rërëcanai ca qui. Ja quëñibonacani quiha. Quënihax Jesu bëbo ja cahëcani quiha. Jasca basima ca yaca bo ax ja jabacani quiha. ³⁴ Jatsi tëmahinapama tsi quiha naa nohiria misco Jesú jisnicuë. Jato ja noini quiha, jaha bësohamaca oveja jascaria ja icani quëshpi na. Japi huëstima ca jahuë bo jato tiisimatsi quiha Jesú huanicuë.

³⁵ Yata tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë yobaxëna.

—Caquë bari tia —i Jesu qui jaca niquë—. ³⁶ Basima ca yaca bo, huai bo, tihí cabo qui nohiria raatsana. Toa xo tsi jahuëcara ca ja copicano piti. Yama tsi xo piti nëá no —i jaca niquë.

³⁷ Jatsi Jesú nëca tsi jato quëbiniquë:

—¿Mato tsani? Jato pimacana —iquiina. Jatsi ja chanicaniquë:

—¿Jënahuariaxo raca tihiria ca mapari no copina, naa nohiria tëquë pimaxëna? Copixëñiria quiha —iquiina.

³⁸ Jatsi Jesú jato yoanicuë:

—¿Jahuë tihí ca mapari jayahi ni nohiria bo ra? Tsayata —iquiina.

Cahëhax,

—Cinco ca mapari, dos ca sanino, tihí cabo jayacani quiha —i Jesu qui jaca niquë.

³⁹ Jatsi nohiria bo Jesú tsahomaniquë huasí no. ⁴⁰ Maxo cincuenta, maxo cien, toca tsi jato ja tsahomani quiha. ⁴¹ Tsahomaxo tsi quiha cinco ca mapari, dos ca sanino, tihí cabo Jesú biniquë. Bichi tsi quiha mana nai qui tsayahax tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë piti quëshpi na. Jatsi mapari bo ja tëxënamanicuë. Tëxënamaxo jahuë rabëti bo qui ja aniquë nohiria bo taati. Jaquirëquë sani ja tëxënamanicuë nohiria bo taaxëna. ⁴² Piniquë nohiria tëquëta. Ja sëyayocanicuë. ⁴³ Jaquirëquë mapari quësi bo, sanino, naa pihama ca quëësi bo jahuë rabëti bá catianiquë. Doce ca caca rêahacanicuë ra. ⁴⁴ Jabi toá tsi cinco mil ca mapari picanai ca joni bo ini quiha ra.

*Jënë catcha Jesu conina**Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21*

⁴⁵ Nohiria bo pimaxo tsi noti qui jahuë rabëti bo Jesú jicomaniquë, jabëbo Betsaida qui ja shitacano iquish na. Jasca, nohiria tëquë jahari jato xobo qui ja raaniquë. ⁴⁶ Jahuë rabëti bo raahax maca bo qui ja caniquë bëhox-xëna. ⁴⁷ Bari caquë tsi quiha ia nëpax tsi jari noti ini quiha; jamë pistia maí tsi Jesu iquiina. ⁴⁸ Jatsi noiyamaria tsi ja huasha-huashacanaí ca ja jisniquë, yoshi xotohai ca bëcha ja icanai quëshpi na. Jatsi patiari quëonox pari no tsi quiha jato qui Jesu caniquë, jënë catcha cohi na. Copama tsi jato ja tarabicasni quiha. ⁴⁹ Jatsi jënë tsi Jesu cohai ja jiscaniquë. Bërocamaqui ja iqui ja quëscahuajahuacaniquë. Jatsi ja sai i-icaniquë raquëhi na. ⁵⁰ Jabi ja jiscaniquë jato tëquëta. Jisi tsi ja ratëyocaniquë. Jatsi Jesu jato qui chanitapiniquë:

—Chamacana. Ea yoi xo naa. Raquëyamacana —iquiina.

⁵¹ Jatsi noti qui Jesu jicoquë tsi quiha pasiniquë yoshi xotohaina ra. Jatsi ratëyoniquë jahuë rabëti bo. Shinati ja cahëyamacani quiha. ⁵² Quëstoria ini quiha jato shinana. Jasca, mapari ja tëxënamaquë tsi quiha tsohuë yoi ja iqui ca ja cahëyamayoicani quiha.

*Genesarét ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina**Mateo 14.34-36*

⁵³ Jatsi ia ja shitacaniquë. Shitaxo tsi quiha Genesaret mai qui ja rërëcaniquë. Toá tsi jato noti ja nëxacaniquë. ⁵⁴ Ja tëmahinacaquë tsi quiha nohiria bá Jesu cahëtapiniquë. ⁵⁵ Jatsi toa maí tsi pacanayocaniquë nohiria, iquicanaibo ja iqui ca qui bëxëna. Jato oxatí tsi anoma cabo ja qui ja bëcani quiha jënimahuahacati. ⁵⁶ Jasca, jatiroha ca Jesu cani ca qui, naa yaca bo, jihuëta bo, tihi cabo xo tsi jato anoma cabo ja janacaniquë bahí no. Jatsi Jesu ja bënariacaniquë jënimahuahacati, jahuë sahuëti quëpë roha motsacatsi na. Jabi jënimahuahacani quiha jahuë sahuëti motsanish cabo tëquëta ra.

7*Nohiria jochamahai cato**Mateo 15.1-20*

¹ Jatsi jodioba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo, tihi cabo cahëniquë Jerusalén ax na, Jesu tsayacascani na. ² Jabi jahuë rabëti bo tsayapama tsi quiha chocohama ca mëquënë tsi ja picanai ca ja jiscaniquë. Jodioba jabi, jato yoba, tihi cabo pasomaha ini quiha ja acanaina. Ja quëshpi tsi jodioba chama bo ranimisniquë. ³ Jabi jodioba yoba, naa jato naboyamaba yoba siri bo ja aria-ariacani quiha. Pinox pari tsi quiha ja mëchococani quiha. Jato jabi quiha. ⁴ Jasca, jato yoba iqui tsi mercadó ca copini ca jahuë bo ja chocohacani quiha pinox pari. Jato jabi quiha. Jasca, jato canico bo, jato olla bo, jato rato bo, tihi cabo ja chocohacani quiha. Jato naboyamabá ani ca yoba quiha. ⁵ Jatsi bëcanish ca jodioba chama bá Jesu nicaniquë:

—¿Jënixo tsi noba naboyamabá noqui ani ca yoba ayamahi ni mi rabëti bo? Mëchocoxoma tsi picani quiha pë. Anoma quiha —iquiina.

⁶ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Quiaxëni xo mato ra. Parayamaniquë Isaías yamabo, mato yoati tsi ja quënëquë no:
“Jato janá tsi jia tsi ëa ocahuacani quiha naa nohiria;

jama, ëa basi jato shina nori.

⁷ Mahitsa ë qui aracani quiha.

‘Dios yoba tsi xo naa’ icani quiha,
jato mahitsa ca yoba nori”

nëa tsi quiha Isaías yamabo nëcani quiha Quënëhacanish cabo ó no.

⁸ Tsayacahuë. Dios yoba niaqui mato pë, mato joni bá tiisimahai ca yoba banahuaxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodioba chama bo qui.

⁹ Jatsi Jesú rëtsaniquë, chanihi na:

—Mato jabi bo, mato yoba bo, tihi cabo banahuaquí tsi Dios yobabarìa niaqui mato pë. ¹⁰ Jabi Dios yoba Moisés yamabá mato qui aniquë: “Mato jahëpa, mato jahëhua noicana” iquiina. Jasca, “Namëhacati xo tsohuëcara ca jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo ocahuahai cato” i ja ni quiha. ¹¹ Jama, mato qui jënima tsi xo mato noitiria ca nabo nicayamahaina rë. “Jishopë. Mato mëbitimaxëni xo ëa rë, Dios qui noho parata ë aquitaha quëshpi na” iqui mato pë, jato mëbicasyamahi na. ¹² Jatsi mato nabo mëbiyamaqui mato rë. Mato qui jënima xo toca ca chanihaina pë. Jabi toca tsi Dios yoba niaqui mato ri, ma ani ca yoba ó bësocatsi na. ¹³ Jabi tobi huëstima ca toca ca mahitsa ca jabi bo ma acaina rë —nëa tsi Jesu nëcaniquë bëcanish ca jodioba chama bo qui.

Nohiria jochamahai ca jahuë bo

Mateo 15.10-20

¹⁴ Jatsi nohiria bo quënatëquëhax tsi quiha Jesu chaniniquë:

—Ea nicayocana. Ma cahëno ra. ¹⁵ Nohiria jochamayamahi quiha toa ja qui jicohaina. Jama, nohiria jochamahai ca tsi xo toa yoi ca ja shinahai ca ja chanihaina ra. ¹⁶ Jabi naa chani nicaxëti xo jatiroha cabo —i Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi nohiria bo jisbëria tsi quiha xobo qui Jesu jiconiquë. Toa xo tsi jahuë rabëti bá nicaniquë ja yoaha ca chani yoati na. Jatsi Jesu chaniniquë:

¹⁸ —¿E yoaha ca cahëyamahi ni mato ri ra? ¿Jënahuariaxo raca ma pihai cató mato shina yoshihuana? ¹⁹ Shina qui cayamahi quiha piti ra, jahuë poco qui nori. Cahax jahuë poco ax huajahi quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jabi ja yoaha cató tsi jatiroha ca piti jënima iqui ca Jesú jismani quiha. ²⁰ Jatsi ja nëcaniquë:

—Nohiria jochamahai ca tsi xo toa ja shinahaina ra. ²¹ Ja xara, naa jahuë shina quima ax johi quiha ja shinahai ca yoi cato. Yoi ca shinaquí tsi anoma ca jahuë bo aquí quiha rë. Jahuë shina yoi iqui tsi yomahi quiha nohiria ra. Ja quëshpi tsi tobi toa joni acaina, joni huëtsa ahui bichiina, ²² yoi ca ó quëemis-haina. Jasca, jato yoi ca shinahai iqui tsi tobi quiha yoi ca acaina, paramis-haina, ranomis-haina, ranimis-haina, jamë shinamis-haina, yoyohaina. ²³ Jabi joni xara, naa jahuë shina quima ax johi quiha naa yoi ca tëquëta. Ja tsi xo toa nohiria bo jochamahai cato, ja picanai ca nomari —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Carayana ca yoxa Jesu qui canina

Mateo 15.21-28

²⁴ Toa ax riquicaya tsi quiha mai huëtsa, naa yaca Tiro y Sidón basima ca qui Jesu caniquë. Xobo qui jicoxo tsi quiha ja racahi iqui ca Jesú cahëmacasyamaniquë. Jama, mëri tsi quiha jahuë iti nohiria bá cahëniquë. Jonënoma ja ini quiha. ²⁵ Toatiyá tsi ja racani ca huësti ca yoxá nicaniquë,

naa yoshi jaya ca jahi jayanish cato. Nicahax ja qui ja joniquë. Jatsi Jesu bësojó tsi quiha ja mënitapiniquë. ²⁶ Jabi carayana naa yoxa ini quiha, naa Sirofenicia maí conish cato. Mënixo tsi quiha Jesu ja bënarianiquë jahuë jahi ó ca yoshi natsëcati. ²⁷ Jatsi quiha Jesu ja qui chaniniquë:

—¿Jënahuarixoxo mia è mëbina? Jodiobo qui roha è raahacani quiha shomahuati. Jato è mëbipariti xo ra. Noba jabi pasomaha tsi xo toa carayanabo mëbihaina. Noba xocoba mapari ini bo qui niahai jascaria xo —i ja qui Jesu niquë.

²⁸ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Jabija, Taitá. Yoiria ca carayana roha ca ëa xo naa ra; jama, ¿jato chama quima ax paquëhax ca quëxë mishni bo piyamamayahi ni ina bo ra? Shomahuahacaqui ina bo ri ra —iquiina.

²⁹ Jatsi Jesu yoxa qui chanitëquëniquë:

—Jia tsi xo toa mi quëbihana. Ja iqui tsi mi jahi è jënimahuaquë ra. Cata. Natsëquëquë mi jahi ó ca yoshini ra —iquiina.

³⁰ Jatsi jahari jahuë xobo qui yoxa caniquë. Jënima, oxati raca ja ini quiha, xobo qui ja cahëquë nó. Yama jahuë yoshi ini quiha.

Jaro ca joni Jesú jënimahuanina

³¹ Tiro mai riquicaya tsi quiha Sidón mai Jesu naconiquë Ia Galilea qui caxëna. Decápolis icanai ca yaca bo ja tarabiniquë caquí na. ³² Toa xo tsi quiha patoxi ca jaro ca joni nohiria bá bëniquë ja qui. Bëxo tsi quiha Jesu ja bënariacanicuë, jahuë mëquë jaha ja janano. ³³ Japi nohiria misco quima Jesú joni boniquë, jamë pistia ja bëtati. Jatsi joni pahoqui quini tsi jahuë mëtsis Jesú pahostanicuë. Pahostaxo tsi quiha coshoxo tsi jahuë jana ja motsanicuë. ³⁴ Jaquirëquë nai qui tsayapama tsi quiha ja ëësiniquë. Jatsi,

—Papëquëhuë ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁵ Jatsi nicatapiniquë joni. Bëro tsi quiha ja chaniniquë ra. Jënima quiha jahuë pahoqui, jahuë jana, tihí cabo iniquë. ³⁶ Jatsi nohiria bo qui Jesu chaniniquë:

—E aca ca yoayamatsacana —iquiina.

Jato ja pasimacasni quiha; mahitsa. Jato ja pasima-pasimaquë tsi quiha oquë tsi ja ani ca ja pacanamanicuë rë. ³⁷ Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë, ja ani ca nicahax na.

—Anomaria tsi xo toa ja acaina ra. Patoxi cabo pasomahi quiha ra. Jaro cabo chanimahi quiha pa —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë Jesu yoati na.

8

Cuatro mil ca nohiria Jesú pimanina

Mateo 15.32-39

¹ Jaquirëquë toatiyá tsi quiha nohiria misco catitëquëniquë, Jesu jiscatsi na. Jatsi jato piti ja quëyocaquë tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú quënaniquë:

² —Noitiria tsi xo naa nohiria. Tres ca bari no tsi è bëta ja icaquë. Jaboqui yama tsi xo ja picanaina rë. ³ Paxnacana ca jato xobo qui jato è raapino tsi bahí tsi rësocanacaxëceni quiha tonia. Basi-basiria tsi xo toa huësti huësti ca bëcanana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

⁴ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—¿Jënahuarixoxo raca jato bax mapari bo no bina rë? Xobo yama ca iti tsi xo naa ra —iquiina.

⁵ Jatsi Jesú nicaniquë:

—¿Jahuë tihí ca mapari yani mato? —iquiina.

—Siete ca mapari roha —i jaca niquë.

⁶ Jatsi nohiria misco ca ja tsahomaniquë maí no. Mapari bichi tsi quiha “Gracias” i Dios qui ja niquë. Jatsi mapari ja tēxēnamaniquë. Tēxēnamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo ja mēaniquë nohiria misco bo taati. Jatsi mapari nohiria bo qui ja mēacanicuë. ⁷ Jasca, huësti huësti ca sani mishni ja jayacanicuë. Naa sani bixo tsi quiha “Gracias” i Dios qui Jesu niquë. Jatsi jahuë rabëti bo qui sani ja mēaniquë nohiria bo taati. ⁸ Piniquë nohiria tēquëta. Ja sēyayocanicuë. Jabi tobi cuatro mil ca nohiria ini quiha picanaina. ⁹ Ja picaquë tsi quiha pihama ca quësi mishni bo ja topicanicuë. Jaquirëquë jato xobo qui nohiria bo ja raanicuë. ¹⁰ Raahax noti qui ja jiconiquë jahuë rabëti bo ya. Jicoxo ia ja shitacanicuë.

Jisti jodioba chama bá jiscasnina

Mateo 16.1-4

¹¹ Jatsi jodioba chama bo Jesu qui bēcaniquë ja qui joi mēraxēna. Jesu tanamacasquí tsi quiha Jesu ja nicacanicuë:

—Mana ca jisti mi ano ra. Jisti pi mi ano tsi mia chahahuaxëqui noa ra —iquiina.

Jabi ja tocacanicuë ja qui quēsocastsi na pë. ¹² Jato qui yosanahi tsi quiha jato qui Jesu nēcaniquë:

—Jistí-naxēni xo mato pë. Mato bax ayamaxëquia ra —iquiina.

¹³ Jato jisbaya tsi quiha noti qui ja jiconiquë. Jatsi ia ja shitanicuë rabëquëx ca qui.

Jodioba chama bo, chama Herodes, tihí cabo ó jahuë rabëti bo Jesú quiniamanina

Mateo 16.5-12

¹⁴ Ia shitapama tsi quiha,

—Jishopë. Mapari piti no shina-bēnoquë rë —i Jesu qui jaca niquë.

Jabi huësti ca mapari roha ja jayacani quiha notí no.

¹⁵ Jatsi Jesú jato yobanicuë:

—Jodioba chama bo, Herodes, tihí cabo ó tsi quiniacaxëcahuë, mapari levadura jascaria jaca nori iqui na. Mëri tsi pacanahi quiha jato yoi cato ra —iquiina.

¹⁶ Jatsi jato xërëquë tsi chaninatsijacanicuë.

—¿Jënijaha sa? Toca tsi chanihi quiha pë, mapari no shina-bēnoha iqui na, tonia —i jaca niquë.

¹⁷ Jabi mapari yoati tsi ja chaninacanai ca Jesú cahëni quiha. Cahëhi tsi,

—¿Jënihax tsi joi i-icanai rë, naa ma shina-bēnoha ca mapari yoati na? —i jato qui Jesu niquë—. Ma shina-bēnoha ca mapari shinayamaquia ra. ¿Jari cahëyamacanai? Quëstoria xo mato mapo rë. ¹⁸ ¿Bëro yama ni mato sa? Jatsi tsayacahuë. ¿Pahoqui jaya ni mato? Jatsi nicacahuë. ¹⁹ ¿Cinco mil ca nohiria jaboqui ë pimayamaha? Jasca, ¿cinco ca maparí roha tsi jato tēquë ë pimayamaha? Jaquirëquë ¿jahuë tihí ca caca ma rëaha, naa mapari pihama cató no? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Doce ca cacano —i jaca niquë.

²⁰ Jatsi,

—Jasca, siete ca maparí tsi cuatro mil ca nohiria ë pimahitaquë ra. Toatiyá tsi ¿jahuë tihi ca caca ma rëahitaha, pihama ca maparí no? —i Jesu niquë.

Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Siete ca caca no rëahitaquë —iquiina.

²¹ Jatsi,

—¿Jari tsohuë ë nori ca cahëyamacanaí? ¿Jari ma pihai ca mapari shinahi ni mato ra? —iquiina.

Betsaidá ca bëco ca joni Jesú jënimahuanina

²² Betsaida yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha bëco ca joni Jesu qui nohiria bëcaniquë. Bëxo tsi quiha Jesu ja bënariacanicuë, joni jënimahuati. ²³ Jatsi yaca cacha Jesú joni mëpiniquë. Mëpixo tsi quiha jahuë bëro qui Jesu coshohaniquë. Jatsi jahuë mëquë jahá janaxo Jesú nicaniquë:

—¿Jahuë tsayahai? —iquiina.

²⁴ Jatsi taisniquë joni. Tais-hax tsi quiha,

—Nohiria bo jisquia. Jama, ë qui bohohai ca jihui bo jisiria ca xo rë —i Jesu qui joni niquë.

²⁵ Jatsi joni bëro Jesú motsatëquënicuë. Ja bëpëquëquë tsi quiha jënimahuë bëro iniquë. Bëroria quiha jatiroha ca ini quiha. ²⁶ Jatsi Jesú joni raanicuë jahuë xobo qui. Raahax,

—Yaca qui mi jicotëquëyamano. Mi bax ë aca ca nohiria bo mi yoayamano ra —i joni qui Jesu niquë.

*—Xabahamati Ibo xo mia —i Pedro nina
Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21*

²⁷ Jaquirëquë jahuë rabëti bo ya Jesu caniquë Cesareá ca Filipo mai ó ca yaca bo qui. Bahí copama tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihi ni nohiria bo ëa yoati na? —iquiina.

²⁸ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huësti huësti ca nohiria. “Elías yamabo xo mia” ii quiha nohiria huëtsa bo. “Tonia Dios Chani yoanish ca xo mia” ii quiha tëxë bo —i Jesu qui jaca niquë.

²⁹ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Jënihi ni mato ëa yoati na? ¿Tsohuë ni ëa yoi? —iquiina.

Jatsi,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra —i ja qui Pedro niquë.

³⁰ Jatsi Jesú jato yobanicuë, Cristo, naa Xabahamati Ibo ja iqui ca yoayamati.

*Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina
Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27*

³¹ Jatsi ja rësoxëhai yoati tsi chanitsi Jesu niquë:

—Tënë-tënëxëquia ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Ea niacaxëcani quiha jodioba yosibo, jato arati ibo ba chama bo, jato yoba tiisi-macanaibo rë. Ea namëcaxëcani quiha ra; jama, tres ca bari huinocaquë tsi bësotëquëxëquia ra —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

³² Jabi bëro tsi ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaniniquë. Jatsi ori tsi Jesu Pedró boniquë jamë tsi ja qui chanixëna.

—Anoma tsi xo toca tsi mi chanihaina ra —i Jesu qui ja niquë, raahahi na.

³³ Jama, Jesu bopinaniquë. Bopinaxo tsi quiha Pedro ja raahaniquë, jahuë rabëti bo tsayaquí na.

—Ea basihuë, Satanás. Dios shinahai ca jasca ma xo toa mi shinahaina, nohiria bá shinahai jascaria nori —i Pedro qui ja niquë.

³⁴ Jatsi jahuë rabëti bo, nohiria misco, tihi cabo Jesú quënaniquë yobati.

—Ea pi banahuacasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamati xo. Jaquirëquë mato cruz iacana. Iaxo ëa banahuacahuë. ³⁵ Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha jahuë noma jabi ó quëëmíxëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahuë noma jabi chihohuahai cato, ëa, noho chani, tihi cabo quëshpi na. ³⁶ Jabi jatiroha ca maí ca jahuë bo nohiriá bëbomitsa; jama, tënëtiya qui caapiquí tsi çjahuë raca ja bëbona? ³⁷ Jabi jahuë shina pi bënoquí tsi çjahuë raca Dios qui nohiriá ana ra, jahuë shina bitëquëxëna? ³⁸ Jabi anoma ca jochahuaxëni tsi xo naa jaboqui bësocanaibo iquia. Jabi ëa, noho chani, tihi cabo qui naa nohiria bo rabino tsi jato qui rabixëquia ëa ri, xaba huëtsá tsi ë joxëquë no. Toa barí tsi ángel bo ya tsi joxëquia ra, noho Jahëpa chamá no ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

9

¹ Jatsi jahuë chani Jesú rëtsaniquë:

—Mato parayamaquia. Chamá tsi joxëhi quiha Diós otohaina ra. Jasca, ja johai ca jisxëqui mato huësti huësti cabo ra, ma rësonox pari —i jato qui ja niquë.

Jesu jabitinina

Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36

² Jatsi seis bari quirëquë, Pedro, Jacobo, Juan, tihi cabo maca qui Jesú boniquë jato bëtarohaxëna. Toá tsi quiha jahuë jaria jabitiniquë jato bësojó no. ³ Joxonariani quiha jahuë sahuëti; huëa jascaria quiha. ÇTsohuë raca toca tsi raiti joxohuana? ⁴ Jatsi Elías yamabo, Moisés yamabo, tihi cabo jisiquiniquë. Jesu ya chaníhi ja icani quiha. ⁵ Jatsi Jesu qui Pedro chaniniquë:

—Noqui jia tsi xo nëá no iquiina. Nëa xo tsi tres ca tapas axëqui noa ra; huësti mi-na, huësti Moisés-na, huësti Elías yamabá-na —nëa tsi Pedro nëcaniquë.

⁶ Jabi jahuëcara chaniti Pedró cahëyamani quiha raquëquí na. ⁷ Jatsi tsëmo joniquë. Joxo tsi quiha jato ja mapaniquë. Jatsi tsëmó ca joi chaniniquë:

—Noho Baquë yoi tsi xo naa ra. Noiquia. E qui jia tsi xo toa ja acaina ra. Ja qui nicacana —i joi niquë.

⁸ Jatsi nëjo nëjo taistapipama tsi quiha yama ca ja jisicaniquë. Jesu roha jato bëta ini quiha.

⁹ Jatsi maca ax botëjacano tsi quiha jato Jesú yobaniquë:

—Ma jisi ca nohiria bo jari yoayamacana. Jariapari tsi rësohax bësohtëquëxëquia ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jaquirëquë jënima tsi xo nohiria bo ma yoahaina ra —iquiina.

¹⁰ Jatsi ja bëpacaniquë. Jama, ja yoaha ca ja cahëyamacani quiha. Jaha tsi,

—çJënihax tsi “Bësohtëquëxëquia” i ja a sa? —i jaca niquë chaninahi na.

¹¹ Cahëcasquí tsi quiha Jesu ja nicacaniquë:

—“Xabahamati Ibo jonox pari no tsi joxëhi quiha Elías chama jaya ca pari” ii quiha noba yoba tiisimacanaibo. ¿Jabija ni toa ja yoacanaina? —i Jesu qui jaca niquë.

¹² Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jariapari joxëhi quiha Elías, naa Dios chama jaya cato. Joxo tsi jatiroha ca paxahuaxëhi quiha. Jabija tsi xo toa ja yoacanaina. Jama, “Tënëxëhi quiha Nohiria Baquë ri. Niäxëhi quiha nohiria bo rë” ¿i Dios Chani yoanish cabo yamayamani? ¹³ Jabi joniquë Elías ra, naa Dios chama jaya cato. Ja joquë tsi ja qui nohiria bá yosiniquë rë, mato Quënëhacanish cabá yoani ca jascaria —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

*Yoyo jaya ca baquë Jesú jënimahuanina
Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43*

¹⁴ Jatsi maca ax botëxo tsi quiha nohiria misco ja jiscaniquë. Jesu rabëti bo yaxo joi mërahi jodioba chama ini quiha. Jato téamë tsi nohiria misco mani ini quiha. ¹⁵ Jatsi Jesu jisi tsi nohiria bo shina-risiquiniquë. Ja qui ja jabayocaniquë joihuaxëna. ¹⁶ Jatsi Jesú jahuë rabëti bo nicaniquë:

—¿Jënixo tsi joi mëracanai? —iquiina.

¹⁷ Jatsi toá ca nohiria xërëquë ca joní quëbiniquë:

—Mi qui noho baquë ë bëquë ra, jënimahuahacati. Yoshi jaya xo rë. Jaro quiha. ¹⁸ Noho baquë qui tsamiquí tsi mai qui niahi quiha rë. Jatsi jabacoxhi quiha noho baquë. Xëta mayëquërëhi quiha. Jatsi huishtahuishtahi quiha ra. Anoma quiha. Jabi, “Noho baquë ó ca yoshi tsëcacahuë” i mi rabëti bo qui ë quë. Tsëcatimaxënicana rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Chitimitimaxëni ca yosaxëni ca nohiria xo mato pë. ¿Jahuë tihi tsi mato tënëxëhi ni ëa ra? Mi baquë nëri bëhuë —nëa tsi joni qui Jesu nëcaniquë.

²⁰ Jatsi Jesu qui jahuë baquë ja bëcaniquë. Jatsi pë Jesu jisi tsi quiha yoshiní baquë caxo amaniquë. Paquënicuë baquë. Maí tsi ja robi-robiniquë, ja bacoxhaina. ²¹ Jatsi pë Jesú jahuë jahëpa nicaniquë:

—¿Jahuë tihi tsi nëca tsi ja ini?

—iquiina.

Jatsi jahuë jahëpa chaniniquë:

—Baquë pistia ax rohari. ²² Huëstima tsi chihi, jënë, tihi cabo qui yoshiní noho baquë niani quiha axëna. Japi noqui shinahuë ra. Noqui mëbihuë ra. Mia roha tsi xo toa ati chama jaya cato ra —i jahëpa niquë.

²³ Jatsi,

—“Ati chama jaya xo mia” ¿i mi a pa? Acacati xo jatiroha cato, Dios qui chitimihai ca bax na iquia —i jahëpa qui Jesu niquë.

²⁴ Jatsi quiha jahëpá quëbitapiniquë:

—Dios qui chitimiquia ra. Jama, ëa chamahuahuë ra, oquë tsi ë chitimino iquish na —iquiina.

²⁵ Jatsi ja qui quëtsohai ca nohiria misco anihai ca jisi tsi quiha baquë ó ca yoshi Jesú raahanicuë:

—Natsëquëhuë ra, yoshi jaro patoxi cató. Baquë qui jicotëquëpistiyamariaxëhuë iquia —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë yoshi qui.

²⁶ Jatsi yoshini jahuë baquë sai i-imaniquë. Caxo amahax tsi quiha ja natsëquëniquë ra. Jabi toa tsi pë chaparoha baquë ini quiha maí no. Ja rësoni nohiria bá quëschuaniquë. Jaha tsi quiha,

—Naquë baquë ra —i jaca niquë.

²⁷ Jatsi pë Jesú jahuë mëquë achaniquë. Achaxo tsi quiha baquë ja joimaniquë. Niiniquë baquë ra. Jënima quiha ja iniquë ra.

²⁸ Jaquirëquë, xobo qui Jesu jicoquë tsi,

—¿Jënixo tsi jahuë yoshi tsëcanoma no iqui? —i Jesu qui jahuë rabëti bo niquë.

²⁹ Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Bëronoma tsi xo nëca ca yoshi natsëcahaina ra. No bëhoxhai cató tsi ja natsëcahacaxëti xo ra. Yama xo quinia huëtza —i quiha jato qui Jesu niquë.

Ja nahai yoati tsi Jesu chanitëquëninina

Mateo 17.22-23; Lucas 9.43b-5

³⁰⁻³¹ Toa mai ax riquibaya tsi quiha Galilea mai ja nacocaniquë. Nohiria bo basi Jesu chitëniquë jahuë rabëti bo tiisimacatsi na. Chanishi tsi,

—Nohiria bo qui ë mëahacaxëti xo. Jatsi ëa acaxëcani quiha. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

³² Jabi Jesú yoaha ca jahuë rabëti bá cahëymaniquë. Jama,

—¿Jënishi ni mi yoahaina? No joma —iyama jaca ni quiha raquëhi na.

¿Tsohuë ni toa oquë cato?

Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48

³³ Jatsi Capernaum yaca qui ja cahëcaniquë. Xobo qui jicoxo tsi quiha Jesú jahuë rabëti bo nicaniquë:

—Bahí bohopama tsi ¿jahuë yoati tsi joi mëranahi ma iqui? —iquiina.

³⁴ Jatsi ja bëpacaniquë, yoacasyamaquí na. Ja bërabicani quiha jato xërëquë ca oquë ca iqui ca yoati tsi chaninahi ja icani quëshpi na. ³⁵ Jatsi Jesu tsahoniquë. Tsahoxo tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo ja quënaniquë. Chanishi tsi,

—Ja cho ixëti quiha tsohuëcara ca rëquë icatsai cato. Jatiroha cabo ja mëbixëti xo —i jato qui Jesu niquë.

³⁶ Jatsi baquë pistia jato nëpax tsi Jesú jananiquë. Baquë icohax ja rëtsaniquë. Chanishi tsi,

³⁷ —Jabi ëa joihuahi quiha tsohuëcara ca noho janë tsi nëca ca baquë joihuahai cato. Jasca, ëa raanish ca ri joihuahi quiha ëa joihuahai cato ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

Jesu rabëti yoi bo

Lucas 9.49-50

³⁸ Jatsi Juan chaniniquë:

—Mi janë tsi yoshi natsëcahai ca joni no jisitaquë ra. “Ayamahuë ra” i ja qui no itaquë; noba maxo quirima ja iqui iqui na —iquiina.

³⁹ Jatsi,

—Toa jënëyamacana —i ja qui Jesu niquë—. Ea ocahuatimaxëni tsi xo toa noho janë tsi jisti acái cato ra. ⁴⁰ Noba rabëti tsi xo toa noqui pasomahama cato iquia. ⁴¹ Mato parayamaquia. Copihacaxëhi quiha chahahuacanaibo mëbihai cato ra, ëa iqui tsi jënëpaxa roha jato qui ja aquë no.

Jochati tanamahacahaina

Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2

⁴² ‘Jabi jia tsi ë qui chitimicani quiha naa xocobo mishni bo. Japi noitirixëhi quiha nëca ca chahahuabëna cabo ë quima bësomahai cato ra. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra. Ja acai quëshpi tsi tërotamë ca rënëti maxaxi ya nëmi ca ia qui ja niahacati xo iquia. Jama, oquëria ca copi bixëhi quiha ra, ja aca ca yoi ca quëshpi na. ⁴³ Mato mëquënë pi mato jochamacasno tsi mërëësicahuë. Oquë tsi xo toa mërëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui niahacahaina mëquë ya. ⁴⁴ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra. ⁴⁵ Jasca, yoi ca qui mato tahë pi mato bono tsi jorëësicahuë. Oquë tsi xo toa jorëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui cahaina tahë ya. ⁴⁶ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra. ⁴⁷ Jocha quiri pi mato bëró mato bësomano tsi bëtësequëcahuë. Oquë tsi xo Diós othai ca qui huësti ca bëro ya roha jicohaina. Noitiria tsi xo toa rabë ca bëro ya tënëtiya qui niahacahaina ra. ⁴⁸ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra.

⁴⁹ ‘Tënëhai cató tsi rohahuahacaxëti xo jatiroha cabo. ⁵⁰ Chopara jia ca jascariacana. Jia tsi xo chopará tëëhuahaina. Jama, jahuë tëë bënopiquí tsi ¿jënahuariaxo ja tëëhuana? —nëa tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo tiisimahi na.

10

Ahui niahai yoati tsi Jesú tiisimanina

Mateo 19.1-12; Lucas 16.18

¹ Jatsi toa ax riquiquiria tsi, jodioba mai qui Jesu caniquë, naa Jordán rabëquëx cato. Ani Jordan ja shitaquë tsi quiha ja qui nohiria misco quëtsotëquëniquë. Jatsi tiisimatsi Jesú huaniquë. Jahuë jabi quiha.

² Jatsi ja qui huësti huësti ca jodioba chama bo bëcaniquë tanamaxëna. Ja qui joi mëratsijahuacani quiha. Jatsi,

—¿Anoma ni joní jahuë ahui niahaina? —i Jesu qui jaca niquë, ja qui quësocascani na.

³ Quëbihi tsi,

—¿Jëni Moisés ni? ¿Jahuë yoba mato qui ja ani? —i jato qui ja niquë.

⁴ Jatsi jodioba chama bá quëbiniquë:

—Moisés qui jënima ja ini quiha. Jariapari tsi quiha ahui niati papi joni ja huishamani quiha ahui mëati. Ahui qui toa papi mëajahuaguë tsi quiha jënima Moisés qui ini quiha toa jahuë ahui joní niahaina ra —i Jesu qui jaca niquë.

⁵ Jatsi,

—Majia —i Jesu niquë—. Mato jochahuaxëni ca quëstoria ca shina iqui tsi toa yoba mato qui Moisés yamabá ani quiha ra. ⁶ Dios quinia ma xo toa ahui niahaina ra. Jariapari tsi quiha joni, yoxa, tihi cabo Diós nëhohuaniquë racanabëquiti. ⁷ Ja tsi xo toa jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo jisbayahi quiha joni, jahuë ahui qui riiti. (Jasca, jahuë nabo jisbayahi quiha yoxa ri, jahuë bënë qui riiti.) Jatsi racanabëquicani quiha. ⁸ Toca tsi huëstinacani quiha dos cabo, naa ahui bënë tëquëta. ⁹ Jabi Diós racanabëquimaha ca nohiria bá bëquëxyamano ra —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁰ Jatsi xobo qui jicoxo tsi quiha jahuë rabëti bá Jesu nicatëquëniquë, naa joní ahui niahai ca yoati na. ¹¹ Quëbihi tsi,

—Jahuë ahui pi niaquí tsi ahui pasomaha jochahi quiha joni, ahui paxa ca ja biquë no. ¹² Jascaria jahuë bënë pi niaquí tsi ja pasomaha jochahi quiha yoxa ri, bënë paxa ca ja biquë no —i jato qui Jesu niquë.

*Xocobo mishni bo Jesú shomahuanina**Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17*

¹³ Huësti huësti ca nohiria bá jato xocobo Jesu qui bēniquē, jato ja shomahuano iquish na. Jama, jato nabo raahatsi jahuē rabēti bá huaniquē pē. ¹⁴ Jatsi jato ja raahacahai ca jisi tsi quiha jahuē rabēti bo qui Jesu caxaniquē. Chanihi tsi,

—Nēri ē qui xocobo bēcano ra. Jato chitiyamacana. Nēca cabo otocatsi quiha Dios. Ja qui jia quiha. ¹⁵ Mato parayamaquia. Bēroria tsi Diós jato otoiha ca bichi quiha xocobo ra. Jabi xocobo jascaria pi Diós otoiha ca biyamahi tsi Diós otoiha ca qui jicoyamaxēhi quiha mato ra —i nohiria bo qui Jesu niquē.

¹⁶ Jatsi xocobo icoxo tsi jato ja shomahuaniquē. Jahuē mēquē jato ó tsi ja janani quiha.

*Rico ca ya Jesu chaninina**Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30*

¹⁷ Bahí tsi Jesu cano tsi quiha ja qui joni jabaniquē. Ja bēsojó tsi ja mēniniquē. Mēnihax ja chaniniquē:

—¿Jēnahuaxēhi ni ēa ra, Maestro jiaxēni cató, bēso-bēsopaxēti? —
iquiina.

¹⁸ Jatsi Jesu ja qui chaniniquē:

—¿“Jiaxēni cato” ēa mi quēnaha pa? Yama tsi xo jiaxēni cato ra. Ja huēsti ca tsi xo Dios. ¹⁹ Jabi Moisés yoba bo cahēqui mia tonia. “Nohiria ayamahuē” ii quiha. Jasca, “Joni huētsa ahui biyamahuē; yomayamahuē; quiayamahuē; parayamahuē; mi ipa, mi ihua, tihi cabo noihuē,” tihi ca tsi ii quiha jahuē yoba —nēa tsi Jesu nēcāniquē joni qui.

²⁰ Jatsi,

—Toa yoba bo tēquē ē nicaquē xocobo xo rohari, Maestró —i Jesu qui joni niquē.

²¹ Jatsi noixo joni Jesú bēisniquē. Chanihi tsi,

—Huēsti roha tsi xo toa mi naris-haina ati. Cata. Mi jahuēmishni bo tēquē iniahuē. Iniaxo toa parata noitiria cabo qui ahuē. Toca pi mi no tsi mana ca rico ca jahuē bo jayaxēqui mia naipá no. Jaquirēquē johuē. Ea mi banahuano ra —i joni qui Jesu niquē.

²² Jatsi joni cohuēnāniquē Jesú yoaha ca nicahax na. Cohuē tsi quiha ja bacāniquē, rico-ricoria ja iqui iqui na.

²³ Jatsi nējo nējo tsi quiha jahuē rabēti bo Jesú tsaya-tsayaniquē. Chanihi tsi,

—Bēronoma tsi xo toa rico ca joni Diós otoiha ca qui jicohaina ra —i jato qui ja niquē.

²⁴ Jatsi ratēniquē Jesu rabēti bo, ja yoani ca nicahax na. Jama, jari jasca pi Jesu chaniniquē:

—Bēroma tsi xo Diós otoiha ca qui jicohaina ra, noho xocobá. ²⁵ Jahuē chama yoí tsi bēronoma tsi xo Diós otoiha ca qui rico ca jicohaina iquia, naa sopiri quini camelló nacohai jascaria nori —nēa tsi jahuē rabēti bo qui Jesu nēcāniquē.

²⁶ Jatsi ratēyorianiquē jahuē rabēti bo ja yoani ca nicahax na. Chaninahi tsi,

—¿Yama tsi xo toa xabahamahacati mētsa cato rē? —i jaca niquē.

²⁷ Jatsi Jesú jato yoaniquē:

—Jabija. Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria. Dios roha tsi xo toa nohiria xabahamahaina. Jatiroha ca ati mëtsa xo ra —iquiina.

²⁸ Jatsi Pedró quëbiniquë,

—Tsayahuë. Jatiroha ca no jisbërianiquë mia banahuaxëna —iquiina.

²⁹ Jatsi,

—Mato parayamaquia —i Jesu niquë—. Copihacaxëhi quiha ëa banahuahai cato ra. Ea, xabahamati chani, tihi cabo iqui tsi jahuë xobo, jahuë xatë bo, jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, jahuë ahuini, jahuë xocobo, jahuë mai, tihi cabo pi jisbëriaquí tsi ³⁰ cien ca veces huino bixëqui ëa banahuahai cato, jaboqui bësóhi na. Xobo bo, xatë bo, jahëhua bo, xocobo, mai bo, tihi cabo bixëhi quiha tënëpíquí na. Jasca, mana ca copi bixëhi quiha bësóti paxa ca tsëquëxëquë no. Jatsi bësó-bësopaoxëqui toa. ³¹ Jishopë. Toa barí tsi jachoxëhi quiha huëstima ca jaboqui rëquë cabo. Jasca, rëquëxëhi quiha huëstima ca jaboqui jacho cabo.

Jesu chaninina ja nahai yoati na

Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34

³² Jerusalén qui jahuë rabëti bo ya capama tsi quiha jato bëbo Jesu cohi iniquë. Shina-huëjë jahuë rabëti bo ini quiha. Jasca, shina-huëjëni quiha bacahai ca nohiria bo ri. Capama tsi quiha jahuë rabëti bo ya roha Jesu chanicananiquë ja rësoxëhai ca yoati na. Chanihi tsi,

³³ —Nicapa. Jerusalén qui caqui noa rë. Toa xo tsi arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo qui mëahacaxëquia rë. Jatsi ë qui quësocaxëcani quiha, “Namëhacati xo” iquiina. Jaquirëquë ë qui quësóxo tsi carayanabo qui ëa mëacaxëcani quiha acacati. ³⁴ Jatsi ëa mahuacaxëcani quiha naa carayanabo. Rispichí tsi ëa rashacaxëcani quiha. Rashaxo tsi ëa namëcaxëcani quiha. Jama, tres bari quirëquë bësótuquëxëquia ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

Jacobo, Juan, tihi cabá bënánina

Mateo 20.20-28

³⁵ Jatsi Jesu qui Juan, Jacobo, tihi cabo bëcaniquë, naa Zebedeo baquë bo.

—Tobi jahuëcara ca no bax mi ano ra, Taitá —i Jesu qui jaca niquë.

³⁶ Jatsi,

—¿Jahuë mato bax axëhi ni ëa? —i Jesu niquë.

³⁷ Jatsi Jesu ja quëbicaniquë:

—Mana xo tsi mi yonano tsi mia tapái tsi tsahocasqui noa, huësti ca mi mënëcayá no, huëtsa mi mëxojó no —iquiina.

³⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Ma bënëhai ca cahëyamaqui mato ra. ¿Tënëti mëtsa ni mato ra, naa ë tënëmahacapaimaria ca jascaria? Anomariaxëhi quiha noho cohuë. Jasca, anomariaxëhi quiha ë tënëhaina ra —i jato qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi,

—Jaahuë. Mia jascaria tsi tënëti mëtsa xo noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

Jatsi,

—Tënë-tënëxëqui mato ra, naa ë tënëmahaca-xëhai jascaria. ⁴⁰ Jama, noho mënëcayá ca tsahoti, noho mëxojó ca tsahoti, tihi cabo mato qui ati mëtsama xo ëa ra. Dios tsi xo toa tsahoti bo acai cato. Ja shomahuaha cabo qui axëhi quiha ra —i jato qui Jesu niquë.

⁴¹ Jabi jaha ja quëëcana ca nica^{hax} Jacobo, Juan, tihi cabo qui jahuë rabëti bo tëxëbo caxaniquë. ⁴² Japi Jesú jato catianiquë jato qui chanixëna.

—¿Jato nohiria yonamisyamayamacahi ni país ca chama bo rë? Chama jayaca xo jato nohiria yonariati ra. ⁴³ Anoma tsi xo toa ja yonamiscanaina; jama, ma tocayamaxëti xo ra. Mato yonati pari ixëti quiha mato ó ca chama manëcatsai cato ra. ⁴⁴ Yonati manëxëti xo toa nohiria bo rëquëninicatsai cato. Jatiroha cabo ja mëbixëti xo iquia. ⁴⁵ Jabi mai qui ë joyamaniquë mëbihacati; jama, nohiria bo mëbiti nori. Jabi ëmë aquia nohiria bo bax nati, jocha quima huëstima ca nohiria paquëmaxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Bëco ca inish ca Bartimeo Jesú jënimahuanina

Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43

⁴⁶ Jatsi Jericó icanai ca yaca qui ja cahëcaniquë. Ja riquicano tsi quiha nohiria misco banahuahi iniquë. Jabi toá tsi naa bahi tapaí quiha Bartimeo, naa Timoteo baquë tsaho iniquë. Bëco ja ini quiha. Toa xo tsi parata bënahi ja iniquë. ⁴⁷ Jesu tarabihai ca nicaquí tsi quiha quënatsijahuaniquë. Joi pistiamá tsi quiha,

—Ea shinahuë, David yamaba Baquë Jesú —i ja niquë.

⁴⁸ Jatsi raahatsi nohiria bá huaniquë;

—Pasihuë, pasihuë —iquiina.

Jatsi oquë tsi ja quëna-quënaniquë:

—Ea shinahuë ra, David yamaba Baquë —iquiina.

⁴⁹ Jatsi Jesu niiniquë. Niihax,

—“Nëri johuë” i ja qui cana —i Jesu niquë.

Japi bëco ca ja quënacaniquë.

—Chamahuë. Joihuë. Mia quënahi quiha —i ja qui jaca niquë.

⁵⁰ Jatsi jahuë capa, naa pocho jasca ca niahax ja niiniquë. Niihax Jesu qui ja joniquë.

⁵¹ Jatsi,

—¿Jënahuaxëhi ni ëa mi bax na? —i ja qui Jesu niquë.

—Taistëquëcasquia ra —i bëco ca niquë.

⁵² Jatsi,

—Cata. E qui mi chitimihai iqui tsi taisqui mia iquia —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi taistapiniquë joni. Bahí tsi Jesu ja banahuaniquë jaa ri.

11

Jerusalén qui Jesu jiconina

Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19

¹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, naa Maca Olivo Ya quiri bëso ca yaca qui cahëpama tsi quiha rëquë dos ca rabëti bo Jesú raaniquë. Jerusalén basima ja icanai quiha. ² Jato raanox pari tsi quiha jato ja yobaniquë:

—Mato bëbo ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nëxë ca burro jixxëqui mato, naa masohuahama ca burro quiha. Mëriscana. Mërisxo tsi nëri bëcahuë. ³ Jabi, “¿Jënixo tsi burro mëriscanai?” i tsohuëcara pi no tsi “Bicatsi quiha Ibo. Tanaxo tsi jahari raaxëhi quiha” i jato qui cana —nëa tsi Jesu nëcaniquë jato raanox pari.

⁴ Jatsi ja bocaniquë. Bahí ca burro baquë ja tsayacaniquë. Nëxë ja ini quiha. ⁵ Mërisjahuacano tsi quiha,

—¿Jënahuaraiqui burro baquë mëriscanai ra? —i jato qui toá ca nii ca joni bo niquë.

⁶ Jatsi joni bo ja quëbicaniquë, naa Jesú yoaha ca jato yoahahi na. Jatsi, —Bicahuë —i jaca niquë.

⁷ Jatsi Jesu qui burro baquë ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcaniquë. Jatsi burro cache Jesu tsahoniquë. ⁸ Jatsi rëquë huëstima ca nohiria bá jato sahuëti bo poohaboniquë bahí no. Jasca, mëshi bo nohiria huëtsa bá quëesacanicuë bahí tsi poohaxëna.

⁹ Jatsi quënatsi rëquë bocanaibo, ja cho bocanaibo, tihí cabá huaniquë. —Joihuacana ra.

Shomahuahaca ca tsi xo naa Iboba janë tsi johai cato ra.

¹⁰ Shomahuaha ca tsi xo noba chama David yamaba chamá tsi johai cato. Jia tsi ja yonano ra.

Naipá cabá ocahuano ra —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

¹¹ Toca tsi Jerusalén qui Jesu jiconiquë. Jicohax templo qui Jesu caniquë, naa jodioba arati xobo-xoboria. Jicohax ja nëjo nëjo taisniquë, jatiroha ca tsayahi na. Tsayahax Betania qui ja caniquë, jahuë rabëti bo ya. Caniquë bari ra.

Bimiyamahi ca higuera jihui Jesú yoshihuanina

Mateo 21.18-19

¹² Huëaquë Betania ax riquiquiria tsi quiha paxnahi Jesu iniquë.

¹³ Bacapama tsi quiha ori pistia ca higuera bimi jihui ja jisniquë. Japi jihui qui ja caniquë bimi mëraxëna. Yama quiha, jahuë pëhi roha. Jari bimitiya ma quiha. ¹⁴ Jatsi higuera jihui qui ja chaniniquë pa:

—Mi bimi pitëquëpistiayamariaxëhi quiha nohiria ra —i jihui quiina.

Jabi ja yoaha ca jahuë rabëti bá nicaniquë.

Templo ca iniacanaibo Jesú jabamanina

Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22

¹⁵ Jerusalén qui cahëhax templo, naa jodioba arati xobo-xoboria qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha cache toá ca iniacanaibo raatsijahuaniquë. Raaquí tsi quiha parata rarinamacanaiba mesa bo ja narabaniquë. Boto iniacanaibo tsahoti bo ja pacanamaniquë. ¹⁶ Jasca, nohiria, naa jato jahuëmishni bo iniacascanaibo ja quëtianiquë, templo qui ja nacoyamacano iquish na. Tihí tsi ja ani quiha ra. ¹⁷ Jaquirëquë jato ja tiisimaniquë. Tiisimahi tsi,

—“Bëhoxti xobo quënahacati xo noho xobo” ¿iyamayamahi ni Quënëhacanish cabo? “Nëá tsi bëhoxti quiha jatiroha ca país ca nohiria” ii quiha. Jama, yomacanaiba iti Dios xobo manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi Jesú aca ca nicaxo tsi quiha jodioba chama bo Jesu qui tsamicasnicuë, naa arati iboba chama bo, jato yoba yoacanaibo. Ja qui caxa ja icani quiha. Japi Jesu ati quinia mëratsijahuacanicuë. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacani quiha nohiria misco iqui na. Jari nohiria qui jia Jesú tiisimahi ca ini quiha.

¹⁹ Jatsi quiha yata yaca Jesú jisbayanicuë jahuë rabëti bo ya.

Janonish ca higuera jihui

Mateo 21.20-22

²⁰ Huëaquë tsi bahí tsi bohópama tsi quiha higuera jihui ja jiscaniquë. Jano tëquë ja ini quiha; bëso yama. ²¹ Jatsi Jesú yoahitaha ca Pedró shinaniquë. Shinahax,

—Tsayapa, Maestró. Naquë mi yoshihuahitaha ca jihui ra —i Jesu qui Pedro niquë.

²² Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Dios qui chitimicana. ²³ Mato parayamaquia. Dios qui chitimiyoip-
ihi tsi “Tsëquëhuë. Ia qui mimë niahacahuë” iti mëtsaxëqui mato naa
maca qui. Chitimiyoipimano tsi mato qui nicaxëhi quiha macana ra.
Ocapixëhi quiha mi yoahana iquia. ²⁴ Ja tsi xo toa “Chitimiyoicana”
mato qui iquia, ma bëhoxquë no. Chitimiquí tsi ma bënahai ca bixëqui
mato. ²⁵⁻²⁶ Jasca, Dios qui bëhoxquí tsi mia ocahuahai cató aca ca shina-
bënocana. Jato qui caxayamacana. Tocapimano tsi mato jocha shina-
bënoxëqui Dios ri. Mato qui caxayamaxëqui —nëa tsi quiha jahuë rabëti
bo qui Jesu nëcaniquë.

Jesu qui jodioba chama bo caxanina

Mateo 21.23-37; Lucas 20.1-8

²⁷ Jatsi Jerusalén qui Jesu bacaniquë jahuë rabëti bo ya. Templo, naa
jodioba arati xobo-xoboriá tsi ja cono tsi quiha ja qui jodioba chama bo
bëcaniquë. Bëcani quiha arati iboba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo,
jodioba yosibo. ²⁸ Bëxo tsi quiha Jesu ja nicacanicuë:

—¿Tsohuë mi qui chama aquitaha, templo quima iniacanaibo cacha
niati pë? —i ja qui jaca niquë.

²⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato nicapariquia ëa ri. Ea pi ma quëbino tsi ë qui toca ca ati chama
anish ca mato yoaxëquia. ³⁰ Jatsi, ¿tsohuë Juan yamabo qui chama ani,
jahuë yonoco ati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? Toa nicaquia ra —i jato qui ja niquë.

³¹ Jatsi joi i-ibëquitsijacanicuë:

—¿Jënihí ni noa rë? “Dios” ipinono tsi jatsi “¿jënixo tsi Juan yamabo ma
chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. ³² Jasca, ¿jëniriahax raca “Joni”
i nona rë? —nëa tsi quiha ja nëcanicuë chaninahi na.

Nohiria bo qui ja raquëcani quiha, “Dios Chani yoati ibo Juan yamabo
iniquë nori” i nohiria bo ni quëshpi na. ³³ Ja quëshpi tsi,

—Cahëyamaqui noa —i jaca niquë quëbihi na.

Jatsi,

—E qui toca ca ati chama anish ca mato yoayamaxëquia ëa ri —i jato
qui Jesu niquë.

12

Dios Baquë jodiobá niahaina

Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19

¹ Jatsi chani huëtsa Jesú yoanicuë nohiria bo tiisimaquí na. Jahuë jabi
quiha. Ja nëcaniquë:

—Huai joní ani quiha. Axo tsi quiha toa xo uva icanai ca bimi ja
bananiquë. Jaquirëquë tëamë ca panë ja aniquë. Jatsi maxaxá ca trapichi
ja aniquë jënëria ati. Axo tsi quiha jaha bësoti xobo ja aniquë, naa torre
icanai cato.

Jaquirëquë joni huëtsa bo qui jahuë huai ja aquënicuë bimi xatë
quëshpi na. Aquëhax jahari xobo qui ja caní quiha. ² Jatsi tësatiya
tsëquëquë tsi quiha jahuë huaí ca yonocanaibo qui jahuë yonati ja

raaniquë, jahuë bimi xatë biti. ³ Jama, ja cahëquë tsi quiha jahuë yonati qui ja tsamicaniquë pë. Tsamixo jahuë yonati ja sëtiacani quiha. Sëtiahax tsi quiha mëquëya jahari jahuë yonati ja raacani quiha. ⁴ Jatsi quiha yonati huëtsa ibobá raaniquë. Ja macoaishacani quiha. Bërabihuajahuacani quiha. ⁵ Jatsi yonati huëtsa ibobá raaniquë. Toa yonati ja acaniquë. Huëtsa bo ja raaquë tsi quiha ja jascapijahuacani-caniquë. Huësti huësti ca ja sëtiacani quiha. Huëtsa bo ja tēpascani quiha.

⁶ ‘Jama, tobi ini quiha huësti ca raahama cato ra; naa jahuë baquë yoi quiha. Jabi jahuë baquë ja noini quiha. Jarohari tsi jahuë baquë yoi ja raaniquë, “Noho baquë yoi roha chahahuacaxëcani quiha tonia” iquiina. ⁷ Jama, jahuë baquë jisi tsi, “Iboba baquë tsi xo naa johaina ra. ¿Ai canomani? Axo jahuë huai ibohuaxëqui noa ra” i jaca ni quiha. ⁸ Jatsi baquë qui tsamixo tsi quiha ja acaniquë. Axo tsi quiha jahuë huai cache jahuë yora ja niacaniquë.

⁹ Jatsi toa cabo Jesú nicaniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni huai ibo, joxo na? Joxo tsi ¿toa joni bo ayamaya-maxëhi ni? Axo tsi joni huëtsa bo qui jahuë huai aquëxëhi quiha ra. ¹⁰ Jasca, ¿Quënëhacanish cabo ó ca ma jisyamani naa yoati na? “Oquënëxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra” ii quiha.

“Oquë-oquëria ca tsi manëxëhi quiha ra.

¹¹ Díos aca ca tsi xo naa ra.

Noqui jia tsi xo toa ja acana” ii quiha.

¹² Jatsi jodioba chama bo Jesu qui tsamicasniquë, jato yoati tsi ja chaniha ca ja cahëcani quëshpi na. Jama, ja qui tsami-yamajacani quiha nohiria bo qui raquëhi na. Japi jisbaya tsi quiha ja bocaniquë.

Impuesto bo gobierno qui acaina

Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26

¹³ Jatsi jodioba chama bo, Herodes yonati bo, tihi cabo Jesu qui raahacaniquë tanamati. Yoi ca chani ja amacasjahuacani quiha ja qui tsamixëna. ¹⁴ Jatsi Jesu qui ja bëcaniquë. Chanipama tsi,

—Shina jiaxëni ca parayamahai ca joni tsi xo mia ra, maestró. Nohiria shinahai ca chahahuayamaqui mia. Mi qui jaharisi tsi xo nohiria tēquëta. Dios quiniá roha tsi tiisimaqui mia. Japi mia nicacasqui noa: ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? ¿Mi qui jia ni? ¿Jato qui axëhi ni noa ra? —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jama, ja paracascana i ca Jesú jisniquë. Ja tsi xo toa,

—¿Jënixo tsi ëa tanamacascana i ra? Parata nëri bëcahuë. Jiscasquia —i jato qui Jesu niquë.

¹⁶ Jatsi parata ja qui ja bëcaniquë. Jatsi,

—¿Tsohuë bëmana jaya ni naa parata ra? ¿Tsohuë ni naa janë ibo? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria bá-na —i jaca niquë.

¹⁷ Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria quiha jahuë jahuë bo tēquë acana. Jasca, Dios qui jahuë jahuë yoi bo acahuë —nëa tsi jato qui Jesu nēcaniquë. Jatsi ja ratëcaniquë ja yoahaha ca qui.

Bësotëquëxëhi ni nohiria

Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40

18 Jatsi Jesu jisi bocaniquë maxo huëtsa, naa saduceobo icanai cabo. “Yama tsi xo nohiria bësotëquëhaina” inish ca maxo tsi xo naa. Jesu ja nicacanicuë jato ri tanamaxëna.

19 —“Baqüë bo yama pi joni rësono tsi jahuë ahui bixëti xo jahuë noma. Bixo tsi jahuë rëquëmë bax xocobo ja saihuati xo” i Moisés yamabo ni quiha, Maestró. 20 Jabi seis ca noma bo jayapaoni quiha joni. Jatsi ahui naa joní bini quiha. Jatsi xocobo yama tsi ja rësoniquë. 21 Ja rësoquë tsi quiha jahuë xachacató jahuë ahui biniquë, ja bax xocobo saihuaxëna. Xocobo saihuahaxma tsi quiha ja rësoniquë jaa ri. Jaquirëquë jahuë nomá jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi quiha ja rësoniquë jaa ri. Toca tsi jahuë noma bo tëquëtá toa jasca ca yoxa bini quiha ahui iti. 22 Xocobo ja saihuapistia-yamariacani quiha. Jarohari tsi quiha rësoniquë yoxa ri. 23 Jabi nohiria bo bësotëquëno tsi çtsohuë ahui ixëhi ni naa yoxa sa? Siete ca bënë ja jayani quiha bësocuí na —nëa tsi quiha Jesu qui ja nēcacanicuë tanamaxëna.

24 Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Janyama xo mato ra, Quënëhacanish cabo, Dios chama, tihi cabo ma cahëyamahai iqui na. 25 Jabi Diós nohiria bësotëquëmano tsi naipá ca ángel bo jascaria icaxëceni quiha ra. Ahui bo, bënë bo biyamacaxëceni quiha. 26 Jabi, “Bësotëquëxëhi quiha nohiria” ¿ii ni mato sa? ¿Tonia Moisés yamabá quënëni ca ma jisjama-yamani, naa mëshohai ca pëtoro ó ca Dios chanini ca ja quënëni cató no? Toca tsi Moisés qui Diós yoani ca quënëhacani quiha. “Abraham, Isaac, Jacob, tihi cabá-na Dios ca ëa xo naa ra” i Moisés qui Dios ni quiha. Jabi “Abraham yamabo, Isaac yamabo, Jacob yamabo,” iyama ja ni quiha ra, bëso jaca nori iqui na. 27 Bësoyama caba Dios ma xo Dios ra; jama, bësocanaibá-na nori. Japi janyama xo mato ra —nëa tsi Jesu nēcanicuë jato qui, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria” inish cabo qui.

Oquë-oquëria ca yoba

Mateo 22.34-40

28 Jabi toá tsi nii quiha maestro iniquë, naa jodioba yoba tiisimahai cato. Saduceobo ya Jesu chaninahai ca ja nicani quiha. Jasca, jia tsi quiha Jesú jato quëbini ca ja jisni quiha. Jisi tsi Jesu qui ja joniquë jaa ri nicaxëna.

—¿Jëni ca yoba ni toa oquë-oquëria cato sa? —i Jesu qui ja niquë.

29 Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Oquëria ca yoba tsi xo naa, Israel cabá. Nicacahuë. Huësti roha tsi xo nohiria ba Ibo ra. Noba Ibo Dios qui no arahai ca tsi xo naa ra. 30 Jatsi mato joiti tëquëta, mato shina tëquëta, mato coshi tëquëta, tihi cabá tsi mato Ibo Dios yoi ma noiti xo iquia. 31 Jaquirëquë tobi yoba huëtsa. Oquëria ca yoba tsi xo toa ri. Mabë xatë yoi bo ri ma noixëti xo, mamë ma noihai jascaria. Jabi yama tsi xo toa naa dos ca yoba bo oquë cato ra —nëa tsi Jesu nēcanicuë naa maestro qui.

32 Jatsi jodioba yoba tiisimahai ca joní quëbiniquë:

—Jia tsi xo toa mi yoahana, Maestró. Jabija tsi xo. Yama tsi xo Dios huëtsa. Ja huësti ca tsi xo Ibo Dios ra. 33 Jabija ra. Jasca, noba joiti tëquëta, noba shina tëquëta, noba coshi tëquëta, tihi cabá tsi Dios no noixëti xo. Jasca, nobë xatë yoi bo no noixëti xo ra. Yama tsi xo toa dos ca yoba oquë cato ra. Dios qui altar ó ca yohina no mëshahaina, jahuëcara huëtsa Dios

qui no acaina, tihi cabo no acai ca oquë-oquëria tsi xo toa dos ca yoba no nicahaina ra —nëa tsi quiha Jesu qui joni nëcaniquë.

³⁴Jabi jia tsi toa joni quëbini quiha. Nicahax,

—Diós otohái ca qui basima xo mia ra —i ja qui Jesu niquë.

Jaquirëquë nohiria bá Jesu nicacasyamani quiha ja qui raquëquí na.

David yamaba Ibo Cristo inina

Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44

³⁵Arati xobo-xoboria xo tsi tiisimapama tsi quiha Jesú nohiria bo nicaniquë:

—“David yamaba चाहितखोकोबो ixëti xo Cristo, naa nohiria bo Xabamamati Ibo” ¿iyamayamacahi ni mato yoba tiisimacanaibo? ¿Jënihax tocacahi ni? ³⁶Espíritu Santo rëamëhax tsi ¿David yamabo nëcayamayamani?

“Mia oquëhuanox pari tsi,

jariapari mia pasomaha cabo bëboxëquia,

jato mi yonano’ i noho Ibo qui Dios ni quiha”

i David yamabo niquë pa. ³⁷“Noho Ibo” ¿i David yamayamani, Cristo yoati tsi chanihi na? Jatsi, ¿jënahuahax jari jahuë चाहितखोकोबो ii ni ra? —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jato nicahi na.

Yoba tiisimacanaibo pasomaha Jesú chaninina

Mateo 23.1-36; Lucas 20.45-47

Jabi tobi quiha huëstima ca nohiria mani iniquë. Ja rani-ranicaniquë jahuë chani nicahax na. ³⁸Jatsi jato tiisimatsi quiha Jesú huaniquë:

—Yoba tiisimacanaibo qui quiniacaxëcahuë. Jato sahuëti tëtëcaria bá tsi bohocani quiha pë. Nohiria bá jato joihua-joihuahai ca ó pasocani quiha ra nicaxëna. ³⁹Jasca, nohiria bo oriquibëquinapino tsi oquë-oquëria ca tsahoti bicascani quiha pë. Jasca, catiti xobo qui jicoxo tsi oquë ca tsahoti bo ó quëëcani quiha tsahoti. ⁴⁰Jabi naa joni bo tsi xo toa imanish ca yoxa ba jahuë bo yomacanaibo ra. Yomapama tsi quiha nohiria bo bësojó tsi bëhox-bëhoxcani quiha pa. Anomariaxëhi quiha Diós jato copixëhaina iquia —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

Imanish cató Dios qui ofrenda anina

Lucas 21.1-4

⁴¹Arati xobo tahë tsi tsahopama tsi quiha nohiria bá jato parata caja qui nanëhai ca Jesú tsaya-tsayaniquë. Bëcaniquë huëstima ca rico cabo jato parata axëna. Huëstima ca parata ja acani quiha. ⁴²Jatsi, noitiria ca bënë imanish ca yoxa joniquë. Joxo tsi quiha dos ca parata roha ja nanëniquë. Copiriama ca parata quiha. ⁴³Tsayaxo tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú quënaniquë.

—Anomaria tsi xo toa bënë imanish ca yoxá Dios qui acana ra. Jatiroha ca nohiria huëtsa bá aca ca oquë tsi xo toa ja acana iquia. ⁴⁴Jari huëstima ca parata jayacaxo tëxë bo ra. Narisyamacani quiha. Pistia roha tsi xo toa ja acanana ra. Jama xo naa yoxa iquia. Jatiroha ca ja aguë ra; naa jahuë oriquiti copiti parata quiha —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

13

“Quëyohacaxëhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6

¹Arati xobo Jesú jibayano tsi quiha ja qui chaniniquë jahuë rabëti huësti cato.

—Tsayapa, Maestró. Anomaria tsi xo naa xobo ra. Tio bo ria ca jahué maxax bo ra —i Jesu qui ja niqué.

²Jatsi quiha Jesú quëbiniqué:

—Jabija. Naa xobo tsayacahué. Jaboqui nii xo. Jama, potas-hacaxëhi quiha naa arati xobo tëquë iquia. Matsami matsami niyamaxëhi quiha huësti ca maxaxa ra —i Jesu niqué.

Xaba rëso jisti bo

Mateo 24.3-14; Lucas 21.7-19

³Jabi arati xobo bëbo, naa Maca Olivo Ya tsi tsaho quiha Jesu iniqué. Tsahojano tsi quiha Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, tihi cabo ja qui bëcaniqué nicaxëna. Yama nohiria huëtsa jato bëta ini quiha. Jatsi,

⁴—¿Jënixo tsi ocapixëhi ni naa mi yoahana rë? ¿Jahué jisti jixxëhi ni noa ra naa mi yoaha ca jatiyoxëquë no? —i Jesu qui jaca niqué.

Jatsi Jesu nëcaniqué:

⁵—Quiniacaxëcahué, ma parahacayamano. ⁶Jariapari tsi noho jané tsi bëcaxëceni quiha huëstima ca mahitsa ca joni bo. “Ea ti tsi xo nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria” i nohiria bo qui xëhi quiha. Toca tsi huëstima ca nohiria bo paracaxëceni quiha.

⁷Jatsi país ca nianahaina, nohiria huëtsa iquinacatsai ca chani, tihi cabo nicaxëqui mato. Nicañi tsi raquëyamacana. Ocapixëhi quiha ra. Jama, jari tobi jahué rëso. ⁸Jariapari huësti ca país pasomaha nianaxëhi quiha país huëtsa. Jasca, chama huëtsa pasomaha iquinaxëhi quiha chama huëtsa. Jasca, toatiyá tsi biniacaxëceni quiha huëstima ca nohiria. Jasca, huëstima ití tsi yajoriaxëhi quiha mai. Jariapari ca nohiria bá tënëhai ca chitahë roha tsi xo naa ra, naa yoxá jahué baquë comahai ca pahë jascaria.

⁹Quiniacaxëcahué. Mato qui tsamicaxëceni quiha. Tsamixo tsi policia bo qui mato bocaxëceni quiha quësoxëna. Jasca, catiti xobo xo tsi mato rashacaxëceni quiha. Jasca, chama bo, presidente bo, tihi cabo bësojó tsi niixëqui mato ëa iqui na. Jatsi jato qui Dios Chani ma yoaxëti xo. ¹⁰Jasca, jatiroha ca nohiria qui yoahacaxëti xo Dios Chani. ¹¹Jabi mato qui ja tsamipicano tsi policia bo qui mato ja bocano tsi jato qui ma chanixëti ca yoati shina-huëjënayamacana. Toa xaba tsëquëno tsi mato qui acacaxëhi quiha ma yoaxëti cato. Toatiyá tsi ma chanino tsi ma yoaxëti ca mato jismaxëhi quiha Espiritu Santo. Chaniamayoixëqui mato, Espiritu Santo nori. ¹²Toatiyá tsi jahué xatë yoi mëaxëhi quiha huëtsa, namëhacati. Jasca, jahué baquë pasomaha ixëhi quiha jahëpa ri. Jasca, jato nabo qui caxacaxëceni quiha xocobo ri. Caxaquí tsi chama bo qui jato nabo mëacaxëceni quiha namëhacati. ¹³Ea tahëhax tsi mato qui caxayocaxëceni quiha nohiria tëquëta. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahué rëso qui tënëyocanaibo, naa bamayamacanaibo.

Quëras ca joni jisiqixëhaina

Mateo 24.15-28; Lucas 21.20-24

¹⁴“Toatiyá tsi “Quëyomixxëniria ca Yoixëni ca” jixxëqui mato ra. Raquëria ixëhi quiha. Jahué iti ma tsi niixëhi quiha ra. Jabi naa quënëni ca tsayahai cató cahëno ra. Jatsi naa quëyomixxëniria ca yoixëni ca jisi tsi maca bo qui jabaxëti xo jodioba maí cabo. ¹⁵Toatiyá tsi jato xobo qui jicoymaxëti xo cacha ca nohiria, jato jahué bo bixëna. Ja bamayamacano. ¹⁶Jasca, jahué sahuëti biti bacayamaxëti xo huaí ca yonocohai cato. Ja bamayamano.

17 Toatiyá tsi noitixëhi quiha tohoya ca yoxa bo, baquë pistia jaya cabo ri.
 18 Dios qui bêhoxcana, matsitiyá tsi ja ocapiyamano iquish na. 19 Toatiyá tsi anomariaxëhi quiha nohiria bá tënëhaina. Mai nëhohuahacaquë rohari tsi nëca tsi tënëpistia-yamariani quiha nohiria bo ra. Toatiyá tsi oquë-oquëriaxëhi quiha naa nohiria bá tënë-tënëhaina. 20 Jama, toa tënëti xaba Diós chitiayamarohapino tsi yama ca nohiria xabahamahacaquë aquë ra. Ja bini ca nohiria bo bax toa xaba chitixëhi quiha.

21 ‘Jatsi, “Nëá xo noqui Xabahamati Ibo; toá xo ra” i tsohuëcara pi no tsi jato chahahuayamacahuë. 22 Toatiyá tsi jisiquixëhi quiha mahitsa ca xabahamati ibo bo. Jasca, jisiquixëhi quiha naa mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo ri. Jisiquixo tsi jisti bo acaxëcani quiha pë, Diós bini ca nohiria bo paraxëna tonia. 23 Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato yobapariquia ja tocapinox pari.

Nohiria Baquë johaina

Mateo 24.29-31; Lucas 21.25-28

24 ‘Toatiyá tsi anomariaxëhi quiha toa tënëtiya ra.

Jaquirëquë tsëmonaxëhi quiha bari.

Jasca, huahuayamaxëhi quiha oxë.

25 Nai ax paquëxëhi quiha naipá ca huishti bo.

Yajohacaxëhi quiha mai. 26 Jatsi naipá tsi jisiquixëquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jatsi araxëhi quiha maí ca nohiria bo tēquëta.

27 Jatsi jatiroha ca quinia, naa norte, sur, este, oeste, tihí cabo qui noho ángel bo raaxëquia. Toca tsi noho nohiria bo, naa ë bini cabo catiacaxëcani quiha.

Higuera jihui jisti

Mateo 24.32-35; Lucas 21.29-33

28 ‘Jabi higuera jihui jisti tsayano. Ja botoxno tsi basima xo oitiya; toa cahëqui mato. 29 Jascaria, ë yoaha ca jahuë bo ocapiti chitahëno tsi basima tsi xo toa ë johaina. Joti basima xo ëa. 30 Mato parayamaquia. Jabi naatiyá ca bësocanaibo rësonox pari no tsi ocapixëhi quiha ë yoahana. 31 Huinocaxëhi quiha naipa, mai, tihí cabo; jama, huinocapistiayamariaxëhi quiha noho Chani ra.

Jesu johai ca hora

Mateo 24.36-44

32 ‘Jabi yama tsi xo toa ë joxëhai ca bari hora cahëhaina. Cahëyamahi quiha naipá ca ángel bo. Cahëyamaquia ëa ri, naa Dios Baquë ë nori cato. Toa bari cahëhi quiha Jahëpa Dios roha. 33 Jatsi quiniacaxëcahuë. Jaha bësocahuë, mato ibo johai ca bari ma cahëyamahai quëshpi na. 34 Jabi joni jahuë xobo qui bacahai ca jascaria tsi xo toa ë joxëhaina. Canox pari tsi çjahuë xobo ó jahuë yonati bo bësomayamaxëhi ni ibo? Jato yonoco yoi jaya xo jahuë yonati bo tēquëta. Jasca, “Caiti ó bësohuë” i quiha jahuë caiti obëso ca qui. 35 Jatsi jaha ma bësocano mato ri. Ibo johai ca hora cahëyamahi mato ra. ¿Jënino cara ca tia? ¿Yata ma ni? ¿Baquichá ma ni? ¿Huëatisca ma ni? ¿Baquishmari ma ni? 36 Mëri joquí tsi ma oxahai ca ja jisuyamano ra. 37 Ja tsi xo toa jaha bësocahuë. Bacaxëquia ra. “Jaha bësocahuë” iquia jatiroha cabo qui —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

14

Jesu qui ja tsamicascanina

Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53

¹ Jabi tsëquëpaimaria tsi quiha jodioba pascua fiesta iniquë. Dos ca bari roha quiha. Toatiyá tsi levadura yama ca mapari ja pi-pipaocani quiha. ² Jasca, toatiyá tsi jodioba chama bo, naa arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo Jesu qui tsamicasniquë. Tsamicasquí tsi quinia mërahi quiha ja icaniquë Jesu ati.

—Fiesta no tsi achanoma quiha. Caxanaxëhi quiha yacatá ca nohiria rë —i quiha jaca niquë.

Perojomé tsi Jesu tahë ashimahacanina

Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8

³ Jabi yaca Betaniá tsi quiha Jesu iniquë, naa bonohuaxëni ca Simón xobó no. Oriquijano tsi quiha ja qui yoxa joniquë. Alabastro icanai ca botella ja jayani quiha. Copixëneria ca perojome rëamë ca botella quiha. Joxo tsi quiha ja tërëjèhaniquë. Tërëjèhaxo tsi quiha Jesu mapo qui ja japaniquë. ⁴ Jatsi caxanatsi toá ca nohiria huësti huësti ca niquë tsayahax nã.

—Jishopë. ⁵ Iniarohapixo tsi huëstima ca parata, naa huësti ca año sueldo no jayaquë aquë rë. Toa parata noitiria cabo qui ati no iquë aquë rë —i jaca niquë.

Jatsi yoxa ja raahacaniquë.

⁶ Jatsi,

—Iquë. Iquë. ¿Jëniriixo tsi raahacani? Jiaria tsi xo toa ë bax ja acana ra. ⁷ Mato bëtarohaxëhi quiha noitiria cabo. Xaba huëstima ca jayaxo mato jato mëbiti. Jama, ëa ti tsi xo toa mato bëta naamayamahai cato. ⁸ Ati mëtsa iqui ca naa yoxá aquë ra. Jiaria quiha. Noho mapo qui perojome ja japaquë ra, maihuahacati noho yora shomahuaxëna. ⁹ Mato parayamaquia. Ja aca ca nicacaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquëta, naa Dios Chani yoahacahai cato xo na. Jatsi naa yoxa shinaxëhi quiha nohiria bo, nicaxo na —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

Chama bo qui Jesu Judás mëacasnina

Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6

¹⁰ Jatsi arati iboba chama bo qui Judas Iscariote, naa Jesu rabëti bo ó ca huësti ca caniquë jato qui mëacatsi na. ¹¹ Jahuë chani nicahax ranitsi quiha jodioba chama bo ni quiha. Jatsi,

—Jesu quëshpi tsi parata mi qui axëqui noa —i jaca niquë ja qui.

Japi jato qui Jesu mëati xaba jia ca mëratsi quiha Judás huaniquë.

Pascua fiesta

Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26

¹² Jabi pascua fiesta chitahë ca barí tsi quiha oveja bo tëpas-hacani quiha nohiria ba jocha quëshpi na. Jatsi,

—¿Jahuënia tsi caxëhi ni noa sa, mi bax pascua oriquiti shomahuaxëna piti? —i quiha Jesu qui jahuë rabëti bo niquë.

¹³ Jatsi jahuë rabëti bo dos ca ja raaniquë. Raahax,

—Yaca qui bocata. Toá xo joni, naa chomó ca jënë bëhai cato. Toa xo tsi bëchaxëqui mato. Toa joni banahuacana. ¹⁴ Banahuahax jahuënia cara ca qui ja jicohai ca xobo ibo qui chanicana. “Noqui raaquë Maestro ra, naa shomahuahaca ca naquëtë jisti. ¿Jahuënia tsi pascua oriquiti pixëhi

ni?” i ja qui cana. ¹⁵Jatsi pistiama ca naquëtë mato jismaxëhi quiha xobo ibo, naa mesa, tsahoti bo, tih cabo jaya cato. Toa xo tsi pascua oriquiti shomahuacana no bax na —i quiha jato qui Jesu niquë.

¹⁶Jatsi quiha dos ca rabëti bo bocaniquë yaca qui. Ocapirijani quiha Jesú yoani jascaria. Xobo qui cahëxo tsi quiha oriquiti ja shomahuacanicuë.

¹⁷Jatsi quiha yata, bari caquë tsi quiha xobo qui Jesu cahënicuë jahuë rabëti bo ya. ¹⁸Jatsi ja oriquicano tsi quiha Jesu chaniniquë:

—Mato parayamaquia ra. Jodioba chama bo qui ëa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë, naa ë bëta oriquihai cato —i Jesu niquë.

¹⁹Jatsi quiha ja cohuënanicuniquë:

—¿Tsohuë cara ni toa sa? Ea ma xo toa ra —i jaca niquë huësti huësti.

²⁰Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—E bëtaxo tsi pitëxti ca jahuë mapari nacomabëquihai ca tsi xo toa ëa mëaxëhai cato rë. ²¹Rësoxëquia Quënëhacanish cabá yoani jascaria, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jama, noiti-noitixëhi quiha toa jodioba chama bo qui ëa mëahai ca joni ra. Ja coyamarohapino tsi shoma ja iquë aquë rë —i Jesu niquë.

Jaroha ca shiati Jesú nëtohaina

²²Jatsi oriquipama tsi quiha mapari Jesú biniquë. Bixo tsi quiha “Gracias” i Díos qui ja niquë ja quëshpi na. Bëquëx-xo tsi quiha jato qui mapari ja aniquë piti. Jatsi,

—Bicahuë. Picahuë. Noho yora tsi xo naa —i jato qui ja niquë.

²³Jatsi quiha copá ca jënë ja biniquë. Bichi tsi “Gracias” i ja niquë. Jatsi jënë jato qui ja aniquë. Ja ayocanicuë.

²⁴Jatsi shiati acax Jesu nëcanicuniquë:

—Noho jimi tsi xo naa. Dios xabahamati quinia jisti quiha. Huëstima cabo bax japahacaxëhi quiha, jocha masati. ²⁵Mato parayamaquia. Naa uva bimi jënë mato bëta xo atëquëpistiayamariaxëquia nëa mai xo na, Díos yonahai cato xo tsi ë atëquëxëquë rohari mana xo na, quinia paxá no —i quiha jato qui Jesu niquë.

“Jochati tanamahacaxëqui mato” i Jesu nina

Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38

²⁶Jatsi quiha ja quëquëcaniquë. Quëquëhax jisbaya tsi Maca Olivo Ya qui ja bocaniquë. ²⁷Jatsi quiha jato qui Jesu chaniniquë:

—Naa baquichá tsi ë quima casoxëqui mato rë, “Oveja obëso ca tēpasmoxëquia. Pacanamahacaxëhi quiha jahuë oveja” i Quënëhacanish cabo ó tsi Díos ni quëshpi na. ²⁸Jama, bësotëquëhax mato bëbo Galilea qui caxëquia —i quiha jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

²⁹Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mi qui tēxë bo casomitsa. Jama, mi quima casopistiayamariahai ca ëa xo naa ra —iquiina.

³⁰Jatsi Pedro qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Naa baquichá tsi patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia rë —iquiina.

³¹Jatsi quiha Pedro yosanicuniquë:

—Mi bëta rësorohapihi tsi mi quima casopistiayamariaxëquia ra —i Pedro niquë.

Jatsi toca tsi chaniniquë Jesu rabëti bo tēquëta.

*Getsemaní tsi Jesu bëhoxnina**Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46*

³² Jatsi Getsemaní icanai ca qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax, —Nëä tsahocana. Bëhoxpariquia ra —i quiha jato qui ja niquë.

³³ Jatsi Pedro, Jacobo, Juan, tihi cabo ja boniquë ja bëtati. Jatsi Jesu cohuënaniquë. Raquëtsijani quiha. Jatsi,

³⁴ —Cohuëria ca ëa xo naa ra. Rësoti basima xo ëa rë. E bëta bësocana ra —i quiha jato qui ja niquë.

³⁵ Jatsi ori pistia cahax Jesu mëniniquë. Mënihax bëhoxtsijaniquë. Jatsi jahëpa ja nica-nicaniquë tënëtiya ja nacomahacayamano iquish na.

³⁶ —Ea shinahuë, noho jahëpa-jahëpariá. Mi qui jia pi no tsi naa johai ca tënëtiya mëbihuë ra, ë tënëyamano. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano; jama, mi shina roha mi ano ra —i quiha Jesu niquë bëhoxhi na.

³⁷ Bëhohax tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë. Bacaxo tsi ja oxacana ca ja jisniquë.

—¿Huësti ca hora roha ë bëta bësoti mëtsa ma ni mato rë? ³⁸ Bësocana. Bëhoxcana, jochati ma tanamahacayamano ra. Jabija, mato shina tsi xo toa bëhoxcatsaina; jama, mato yora tsi xo chamayama rë —i quiha Pedro qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi Jesu catëquëniquë bëhox-xëna. Jasca ca ja bëhoxtëquëniquë. ⁴⁰ Bëhoxhax ja bacatëquëniquë. Oxahi ja icani ca ja jisniquë. Coshiria ini quiha jato bëro. Bërabiquí tsi quëbiti ja cahëyamacani quiha. ⁴¹ Tres tsi quiha toca tsi Jesu bacani quiha. Jarohari tsi,

—¿Jari oxacana? ¿Jari joi-joicana? Iquë ra. Tsëquëquë hora ra. Jochahuaxëni cabo qui mëahacapaimaria xo ëa, naa Nohiria Baquë ë nori cato. ⁴² Joicana. ¿Canomani? Tsayacapa. Nëbi johi quiha ëa mëacatsai ca joni rë —i quiha Jesu niquë.

*Jesu qui soldado bo tsaminina**Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*

⁴³ Jabi jari ja chanino tsi quiha Judas jotapiniquë rë, naa doce ó ca huësti cato. Ja bëta bëcaniquë nohiria misco. Saipi bo, jihui bo, tihi cabo ja jayacani quiha. Jabi arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabo ini quiha toa jato raati ibo bo ra. Jabi ja raahacacani quiha Jesu qui tsamiti. ⁴⁴ Jatsi quiha nohiria misco qui jisti Judás aniquë:

—Ma bicatsai ca joni tatsoxëquia ra. Toa joni qui tsamicaxëcahuë. Bicahuë. Jia tsi jaha bësocahuë —i jato qui Judas ni quiha.

⁴⁵ Jatsi jato iti qui cahëhax Jesu qui Judas catapiniquë. Cahax,

—“Maestró” i Jesu qui ja niquë joihuahi na.

Joihuaxo tsi quiha Jesu ja tatsoniquë. ⁴⁶ Jatsi Jesu qui joni bo tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha achajahuacaniquë. ⁴⁷ Jatsi quiha Jesu tapai ca nii cató jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë, Jesu paxamacatsi na. ⁴⁸ Jatsi quiha jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Saipi bo, tëpasti jihui bo, tihi cabo jaya ni mato pa? ¿Yomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi bëcana pa? ⁴⁹ Jatiroha ca bari mato bëta ë i-ipoayamëquë ra arati xobó no. Toa xo tsi ë tiisimano tsi ¿jënihax tsi ë qui ma tsamiyamayamëta sa? Jama, jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo ra —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵⁰ Jatsi jahuë rabëti bo jabayoniquë raquëhi na. ⁵¹ Jama, huësti ca shinapayó Jesu banahuaniquë. Sabana rabanaca ja ini quiha. Jatsi toa

joni qui soldado bo tsamicasniquë jaa ri. ⁵² Ja tsamicaquë tsi quiha toa joni paxaniquë. Jahuë sabana niabëria tsi ja jabaniquë ra. Tsoboco ja ini quiha rë.

Jodioba chama bo bësojó Jesu niinina

Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24

⁵³ Jesu qui tsamixo tsi quiha jato arati ibo ba chama-chamaria qui Jesu ja bocaniquë. Toá tsi quiha mani iniquë jodioba yoba cahëxëni cabo. ⁵⁴ Jabi basi quiha Pedro banahuaniquë. Banahuahax chama xobo huënë qui ja jiconiquë. Jicohax tsi quiha toá ca jaha bësohai ca soldado bo ya ja tsahoniquë, chihí tsi yohohi na.

⁵⁵ Jatsi quiha arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabá Jesu namëcasniquë pë. Ja tsi xo toa ja pasomaha ca joi ja mëracaniquë. Yama a ra. ⁵⁶ Jama, tobi huëstima ca quiahucanaibo iniquë, ja qui quësocatsi na. Jamëri jamëri ini quiha ja quiacanaina. Jaharisi iyamani quiha ja quësocanaina ra. ⁵⁷ Jarohapa tsi quiha dos ca joni niiniquë, mahitsa ja qui quësoxëna. Quiaxëni ca joni bo ja icani quiha.

⁵⁸ —“Dios arati xobo potasti mëtsa xo ëa ra” i ja ni quiha. Jatsi, “Jaquirëquë tres barí tsi naa xobo nimatëquëxëquia” i ja ni quiha pë —i yosibo qui toa joni bo niquë, Jesu qui quësohi na.

⁵⁹ Jama, jamëri jamëri naa dos ca joni bo quësohai iniquë ra. Jaharisi ma quiha ra.

⁶⁰ Jatsi quiha jato arati ibo ba chama-chamaria joiniquë naxërëquë no. Niixo tsi quiha Jesu ja nicaniquë:

—¿Jënihai naa jahuë bo yoati na? Mia pasomaha chanicani quiha ra. ¿Jato quëbicasyamahai? —i Jesu qui ja niquë.

⁶¹ Pasi quiha Jesu iniquë. Ja quëbiyamaniquë. Jatsi quiha arati ibo ba chama-chamaria nicatëquëniquë:

—¿Dios Baquë, naa johai ca Xabahamati Ibo ni mia ra? —i ja niquë.

⁶² Jatsi,

—Jaahuë. Ja tsi xo ëa ra —i Jesu niquë—. Jasca, chamaxëni ca Dios mënëcayá ca Nohiria Baquë tsaho ca jixëqui mia ra. Naipá ca tsëmo bá tsi ja joxëhai ca jixëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

⁶³ Jatsi arati ibo ba chamá jahuë sahuëti jaraxaniquë caxaquí na. Jatsi, —¿Jënirixo tsi ja qui quësocanaibo huëtsa bo no nicacasna? ⁶⁴ Dios ja oahuaha ca ma nicaquë ra. ¿Jabija ma ni? —i jato qui ja niquë.

Jatsi Jesu qui ja quësocaniquë, “Ja nati xo” iquiina.

⁶⁵ Jatsi quiha Jesu bëmana qui coshotsijacaniquë. Jatsi ja bëmapacaniquë raití no. Bëmapaxo tsi ja bëtoxacaniquë. Tocahi tsi,

—¿Tsohuë mia aca? —i ja qui jaca niquë pë.

Jatsi toá ca soldado bá sëtianiquë jato ri, bixo na.

Jesu quima Pedro bësonina

Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29

⁶⁶ Xobo huënëné tsi Pedro niino tsi arati ibo chama yonati jiconiquë. Xotaco ja ini quiha. ⁶⁷ Jicoxo tsi quiha toá ca chihi tapái ca Pedro yohohai ca ja jisniquë. Bëis-hax tsi quiha,

—Naa Nazarët ca Jesu ya mi iquë mia ri —i Pedro qui ja niquë.

⁶⁸ Jatsi,

—Jesu cahëyamahai ca ëa xo naa ra. E joma toa mi yoahana ra —i Pedro niquë quiahi na.

⁶⁹ Quiahax tsi quiha Pedro huajaniquë caiti qui. Jatsi quiha xotacó Pedro tsyatëquëniquë, cache ja niiquë no. Tsayahax,
—Jesu rabëti tsi xo toa ra —i ja niquë toá ca mani cabo qui.

⁷⁰ Jatsi,

—Jahuë rabëti ma xo ëa ra —i Pedro tëquëniquë.

Jaquirëquë,

—Jabija. Jahuë rabëti xo mia. Galileá ca joni xo mia ra. Jamëri tsi xo mi joi, mi chanihaina ra —i Pedro qui toá ca manicanaibo niquë.

⁷¹ Jatsi ocahuatsi Pedró huaniquë rë.

—Jabija ca pi ë chaniyamrohano tsi Diós ëa copino ra. Parayamahai ca ëa xo naa. ¿Tsohuë cara ni naa Jesu imahaina ra? Toa joni cahëyamaquia —nëa tsi Pedro nëcaniquë rë.

⁷² Tocajaquë tsi quiha ja qui Jesú yoaha ca ja shinaniquë, naa “Dos tsi patiari quëonox pari no tsi tres tsi ‘Jesu cahëyamaquia’ ixëqui mia” i ja qui Jesu nina. Shinahax aratsijaniquë.

15

Pilato qui Jesu ja bocanina

Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38

¹ Huëaticano tsi quiha arati ibo ba chama bo, nohiria yosibo, tihi cabo chaninaniquë Jesu namëti yoati na. Jesu ja namëcasni quiha pë. Jatsi quiha Jesu ja nëxacaniquë. Nëxaxo tsi quiha Pilato qui ja mëpjjahuacaniquë. Mëpixo tsi quiha ja qui ja mëacanicuë namëhacati.

² Jatsi,

—¿Jodioba rey, naa chama-chamaria ni mia ra? —i quiha ja qui Pilato niquë nicahi na.

Jatsi quiha,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

³ Jabi anomaria ini quiha toa ja qui arati ibo ba chama bo quësohaina ra. Mahitsa quiha. ⁴ Jatsi quiha Pilató nicatëquëniquë.

—¿Tsayahai? Huëstima tsi xo toa mi qui ja quësocanaina rë. ¿Jato quëbiyamahai pa? —iquiina.

⁵ Quëbicasyamaniquë Jesu ra. Jatsi quiha Pilato ratëniquë.

Nati Jesu copihacanina

Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38; 19.16

⁶ Jabi jatiroha ca jodioba fiesta no tsi quiha huësti ca presó ca joni Pilató paquëmapaoni quiha nohiria bo qui. Jahuë jabi quiha. ⁷ Toatiyá tsi cárcel xara gobierno pasomaha ca joni ini quiha, naa Barrabás icanai cato. Iquinaquí tsi nohiria naa joní ani quiha. ⁸ Jatsi quiha nohiria bëcaniquë Pilato nicaxëna, huësti ca ja paquëmano iquish na, naa ja apaoni jascaria. ⁹ Jatsi quiha,

—¿Mato jodioba rey paquëmaxëhi ni ëa ra? —i quiha jato qui ja niquë.

¹⁰ Jabi Jesu qui yosaria arati ibo bo iqui ca Pilató cahëniquë. Ja iqui tsi ja qui Jesu mëahacani quiha acacati. ¹¹ Jato qui yoi ini quiha toa Jesu ja paquëmacatsaina. Jatsi quiha arati ibo bá nohiria bo raji-rajimaniquë, Barrabás Pilató paquëmano iquish na. ¹² Jatsi quiha Pilató nicatëquëniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni ëa ra Jesu qui, naa jodioba chama-chamaria ma quënahana? —iquiina.

¹³ Jatsi quiha nohiria bá quënarianiquë:

—Cruzó tsi tooxahuë —iquiina.

14 —ǂJëni ni ra? ǂJahuë yoi ca ja aca? —i quiha jato qui Pilato niquë.

Jama, jato joi ja choshacaniquë quëbihi na:

—Cruzó tsi ja tooxahacati xo ra —iquiina.

15 Jatsi quiha Pilató Barrabás paquëmaniquë nohiria bo ranihuacatsi na. Paquëmanox pari tsi quiha soldado bo qui pari Jesu ja mëaniquë rispichí tsi rashahacati. Jaquirëquë jodioba chama bo qui Jesu ja mëaniquë cruzó tsi tooxahacati.

16 Jatsi quiha palació ca huënë qui soldado bá Jesu boniquë. Boxo tsi quiha soldado bo tëquë ja quënëcaniquë catiti. 17 Jatsi quiha sahuëti shini, naa chama-chamaria sahuëti ja sahuëmacaniquë. Jasca, nishi moxá tsi quiha chaha ja quëcocaniquë ja bax na. Quëcoxo tsi quiha ja mahuajahuacaniquë pë. 18 Jaquirëquë joihuatsijahuacaniquë:

—ǂViva, viva, jodioba chama-chamariá! —iquiina.

19 Jatsi quiha ja bësoj tsi ja mënicaniquë ja qui araxëna. Mahitsa quiha. 20 Mahuaxo tsi quiha sahuëti shini ja tsobocaniquë. Jatsi jahuë sahuëti yoi sahuëmaxo tsi quiha Jesu ja bocaniquë tori, cruzó tsi tooxaxëna.

Cruzó tsi Jesu tooxahacanina

Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27

21 Riquipama tsi quiha tarabihai ca joni, naa Cirene mai ax jonish ca ja bicaniquë Jesu cruz papiti. Simón jahuë janë ini quiha, naa Alejandro, Rufo, tihi caba jahëpa. 22 Jatsi quiha Gólgota, naa Mapo Xao Ya icanai ca qui Jesu ja bocaniquë. 23 Toa xo tsi vino, naa tiahuí ya roihacanih ca jënë Jesu qui ja amacaniquë ati. Ayamajahuaniquë. 24 Jaquirëquë quiha cruzó tsi Jesu ja tooxacaniquë. Tooxaxo tsi quiha jahuë sahuëti bo ja oquëxnacaniquë i-ihacató no. Toca tsi jahuë jahuëcara ca biti ja cahëcani quiha.

25 Baquishmari mënata barí tsi quiha Jesu tooxahacaniquë cruzó no. 26 Jasca, papi ó tsi ja qui ja quësocani ca quënëhacaniquë; naa “Jodioba chama-chamaria” iquiina. 27 Jasca, ja bëta dos ca yomaxëni ca joni bo tooxahacaniquë jato ri; naa huësti ca jahuë mëncayá no, huëttsa ja mëxojó no. 28 Nëca tsi quiha Quënëhacanih cabo jatihuahacani quiha, naa “Yoixëni cabo ya ja tocahacanina” ini cato.

29-30 Jatsi Jesu mahuatsi quiha tarabinish cabá huaniquë. Bëquë-bëquëhi tsi quiha ja nëcacaniquë.

—Jë, jë. Mimë xabahamahuë arati xobo potascatsai cató. ǂTres barí tsi toa xobo nimati mëtsa ni mia pa? Cruz ax botëhuë iqui noa —nëa tsi ja nëcacaniquë pë.

31 Jascaria tsi quiha arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabá Jesu mahuaniquë jato ri:

—Huëttsa bo ja xabahamaquë; jama, jamë xabahamati mëtsama xo ra.

32 ǂNoba Israël ca rey, naa noba chama-chamaria ni naa joni pa? Jaboqui cruz ax ja botëno ra. Jatsi chahahuaxëqui noa ra noqui ri —i quiha jaca niquë jato ri chaninahi na.

Jasca, toá ca ja bëta tooxahacanih cabá Jesu ocahuaniquë jato ri. Anoma jato chani ini quiha.

Jesu nanina

Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30

³³ Matoroco barí tsi quiha tsëmonaniquë toa mai. Naama ini quiha ja tsëmonina. Tres hora bo quiha. ³⁴ Jarohapa tsi a las tres quiha joi pistiamá tsi Jesú quënaniquë:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, naa “¿Jënixo tsi ëa mi jisbëriaaha rë, noho Diós, noho Diós?” —i ja niquë.

³⁵ Toca tsi ja quënaquë tsi quiha,

—Elías, naa Dios Chani yoanish ca quënahi quiha tonia —i jaca niquë toá ca niicanaibo.

³⁶ Jatsi quiha huësti ca joni jabaniquë jahuë chani nicahax na, tatë bixëna. Bixo tsi quiha vinagre, naa jënë nopi ca qui ja moosaniquë. Moosaxo tsi rëbiquirihaxo tsi Jesu ja amaniquë. Amapama tsi,

—No manaparino ra. No tsayano. Elías jomitsa botëmaxëna —i quiha ja niquë.

³⁷ Jatsi quiha Jesú quënatëquënaniquë. Quënahax ja naniquë. ³⁸ Ja naquë tsi quiha arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcahacanicuë. Mana ax napata quiri ja jaxcahacani quiha. ³⁹ Jasca, Jesu bësojó ca nii ca soldado ratënicuë ja nahai ca jisi na. Ratëhax,

—Jabija xo ra. Dios Baquë yoi naa joni iquë rë —i ja niquë.

⁴⁰ Jasca, basima xo tsi Jesu nahai ca yoxa bá tsayaniquë. Toá tsi quiha mani iniquë María Magdalena; Jacobo, José, tihi caba jahëhua María; Salomé. ⁴¹ Jabi naa yoxa bá Jesu banahuapaoni quiha mëbicasquí na, naa Galilea mai tsi ja iniquë no. Jasca, toá tsi quiha mani iniquë yoxa huëtsa bo ri, naa Jerusalén qui ja bëta bëcanish cabo.

Jesu maihuahacanina

Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42

⁴² Capaima quiha bari iniquë. Chitahë-paimaria ini quiha jato joiti bari. ⁴³ Ja tsi xo toa mëri tsi José, naa Arimateá ca racanish ca Pilato qui caniquë Jesu yora baaxëna, maihuacatsi na. Cahi tsi ja raquënicuë. Jabi jodiobá chama shinajiaxëni ca naa joni ini quiha. Jasca, Diós nohiria bo ottoxëhai ca ó pasohai ca ja ini quiha jaa ri. ⁴⁴ Jatsi quiha jahuë yora José baaquë tsi quiha Pilato ratënicuë ja rësoha quëscahua-yamahi na. Jatsi capitán quiha ja quënaniquë.

—¿Japa Jesu; ja rësoha? —i quiha ja qui ja niquë.

⁴⁵ Ja rësoha ca nicaxo tsi quiha José qui jahuë yora ja mëanicuë maihuahacati. ⁴⁶ Jatsi quiha sabana jiaxëni ca José copiniquë. Jahuë yora botëmaxo tsi quiha ja yaboniquë sabana paxá no. Yaboxo tsi quiha maiquini ó tsi jahuë yora ja jananicuë. Huëyohaca ca quini paxa ca quiha. Janaxo tsi quiha maxax चाहिताxëni caiti qui ja taranicuë japaxëna. ⁴⁷ Jabi ja bëta iniquë María Magdalena, José jahëhua María, tihi cabo. Tihi cabá Jesu maihuahaca ca iti jisni quiha.

16

Jesu bësotëquëninina

Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10

¹ Jodioba bari huinocaquë tsi quiha María Magdalena, Jacobo jahëhua María, Salomé, tihi cabá perojome copiniquë, Jesu yora chëxaxëna.

² Copihax tsi quiha domingo baquishmarí tsi quiha Jesu mai jisi ja bocanicuë. ³ Capama tsi,

—Jishopë. ¿Tsohuë ni toa no bax caití ca maxax bahama tarahaina rë? —i jaca niquë chaninahi na.

Pistiama ca maxax ja ini quiha. ⁴ Jama, taisquí tsi nii ca maxax ja jiscaniquë ra. Bahama ja tarahacani quiha. ⁵ Jatsi quiha maiquini qui ja jicocaniquë. Jicoxo tsi quiha jato mënëcayá ca joni shinapayo ja jiscaniquë. Sahuëti joxo sahuë tsaho ja ini quiha. Jatsi, ja raquëcaniquë tsayahax na. ⁶ Jatsi quiha yoxa bo qui ángel chaniniquë.

—Raquëyamacana. Jesu, naa tooxahacahitahax ca ma mërakai cahëquia. Yama xo ra. Ja bësotëquëquë ra, ja yoani jascaria. Nëri bëcahuë. Ja janahacahitaha ca ma tsayaparino. ⁷ Jatsi bocahuë. Pedro, jahuë rabëti bo, tihi cabo yoata. “Mato bëbo Galilea qui cahi quiha. Toa xo tsi Jesu jisxëqui mato, mato ja yoani jascaria” icana jato qui —nëa tsi quiha yoxa bo qui ángel nëcaniquë.

⁸ Jatsi jibaya tsi quiha ja jabariacanicuë raquëhi na. Ja mëmëmëcananicuë. Raquëhi tsi huëtsa bo qui ja chaniyamacani quiha.

María Magdalena qui Jesu jisiquinina

Juan 20.11-18

⁹ Semana jariapari ca barí tsi quiha Jesu bësotëquënicuë. Bësotëquëhax tsi María Magdalena, naa siete ca yoshi jayapaonish ca qui ja jisiquiniquë. Jahá ca yoshi bo ja niani quiha. ¹⁰ Jatsi quiha María jibyaniquë Jesu rabëti bo yoaxëna. Arahi jahuë rabëti bo ini quiha, cohuëhi na. ¹¹ Ja yoaha ca nicaxo tsi ja chahuayamacanicuë pë. Jatsi, —Bëso xo Jesu ra. Jisquë ëa ra —i jato qui ja niquë.

Dos ca banahuacanaibo qui Jesu jisiquinina

Lucas 24.13-35

¹² Jaquirëquë quiha jamëri ca quiniá tsi dos ca xabachá ca cocohai ca joni bo qui Jesu jisiquiniquë. Jato xobo qui cahi ja icani quiha. ¹³ Jato xobo qui cahëxo tsi quiha Jesu ja jiscana ca ja yoanicuë huëtsa bo qui. Jama, ja yoacana ca ja chahuayamacanicuë pë.

Jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquinina

Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23

¹⁴ Jarohari tsi quiha jahuë rabëti yoi bo oriquino tsi jato qui Jesu jisiquiniquë. Jisiquixo tsi quiha jato ja raahaniquë. Quëstoria ca chahuatimaxëni ja icani quiha. Jabi bëso Jesu iqui ca jisnish cabo ja chahuayamacani quiha pë jato chani nicaxo na. ¹⁵ Jatsi quiha,

—Jatiroha ca mai qui bocana, jatiroha ca nohiria qui chani jia ca yoati —i jato qui ja niquë—. ¹⁶ Xabahamahacaxëti xo tsohuëcara ca ë qui chitimihai ca ashimahacahax cato. Jama, quësohacaxëti xo tsohuëcara ca ë qui chitimiyamahai cato ra. ¹⁷ Jasca, jisti bo ati mëtsaxëhi quiha ë qui chitimicanaibo. Jariapari tsi yoshi bo natsëcacaxëcani quiha noho janë no. Jatsi joi jamëri bo chanicaxëcani quiha. ¹⁸ Jasca, jato mëquënë tsi quiha rono bo topiti mëtsacaxëcani quiha. Jasca, veneno pi ahi tsi rësoyamacaxëcani quiha. Jasca, iquicanaibo jënimahuacaxëcani quiha jato ó tsi mëquë ja janacanaí cató no. Tihi ca ati mëtsaxëhi quiha ë qui chitimicanaibo ra —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

Nai qui Jesu tërohacana

Lucas 24.50-53

¹⁹ Jaquirëquë jahuë rabëti bo qui chanixo tsi quiha nai qui Jesu tërohacanicuë. Jatsi quiha jahuë ití Jesús bini quiha Dios mënëcayá no. ²⁰ Jatsi quiha jahuë rabëti bá jibyaniquë, jatiroha cato xo tsi Dios Chani jia ca yoaxëna. Jato bëta xo tsi Ibo Dios yonocobëquini quiha. Dios Chani

ja yoacaquë tsi quiha anomaria ca jisti bo acacaniquë. Toca tsi jahuë
Chani Diós oquëhuani quiha ra.

El Santo Evangelio Según San Lucas

¹ Jabi Jesú ani ca jahuë bo yoati tsi huëstima cabá quënëniquë. Noqui xërëquë xo tsi ja ani ca ja quënëncani quiha. ² Jesu rabëti bo, toatiyá jisnish cabo, tihi cabá yoani ca ja quënëncaniquë no tsayano iquish na. ³ Jabi ja quënëncani ca tëquë ë tsayarianiquë ëa ri ra. Tsayariaxo tsi jaboqui jatiroha ca rëquë rohari ca jahuë bo yoati tsi quënëbonacasquia ëa ri, Teofiló. ⁴ Nëca tsi Jesu yoati mi bax quënëncasquia, jabija ca tëquë mi cahëno, mi parahacayamano iquish na. Jia tsi mia ja tiisimacani ca jahuë bo mi cahëyoino ra.

Zacarías qui ángel jonina

⁵ Jabi jodioba mai xo tsi chama Herodés yonano tsi quiha tobi arati ibo iniquë, naa Zacarías icanai cato. Abías icanai ca maxo ya tsi quiha ja yonoconiquë arati xobó no. Jabi Elisabet jahuë ahuini janë ini quiha. Jasca, arati ibo bo jahuë ahuini jimi bo ini quiha jato ri. Arati ibo ba चाहितaxocobo ja ini quiha. ⁶ Jabi Zacarías, Elisabet, tihi cabá Dios noirianiquë. Quësotimaxëni ca shinajiaxëni ca ja icaní quiha. Jasca, Dios yoba bo tëquë ja nicacani quiha ra. ⁷ Jasca, baquë yama ja icaniquë rë, tohayotimaxëni Elisabet ini quëshpi na. Jasca, sirixëni ja icaní quiha.

⁸ Huësti barí tsi quiha jahuë maxo ya Zacarías iniquë arati xobó no. Arati iboba yonoco aqui ja ini quiha. ⁹ Toatiyá tsi ja raahacanicuë iboba iti qui jicoti, altar xo tsi incienso mëshati. ¹⁰ Jabi incienso mëshajahuano tsi quiha nohiria bo bëhoxhi iniquë cache. ¹¹ Jatsi Zacarías qui ángel jisiquiniquë, naa Ibo quima jonish cato. Incienso ya ca altar mënëcayá nii ángel ini quiha. ¹² Jatsi ángel jisi tsi Zacarías shina-risiquiniquë. Raquëria ja ini quiha.

¹³ Jatsi,

—Raquëyamana, Zacarías —i ja qui ángel niquë—. Nicahacaquë mi bëhoxhaina ra. Mi bax baquë comaxëhi quiha mi ahuí Elisabet ra. Juan ja janëhacaxëti xo. ¹⁴ Ja iqui tsi raniriaxëqui mato ra. Jasca, ranixëhi quiha huëstima cabo, ja coquë no. ¹⁵ Jasca, Dios bësojó tsi oquë ca joni ixëhi quiha mi baquë. Vino, jënë shapo, tihi cabo ja ayamano. Espiritu Santo rëamëxëhi quiha ja coquë no. ¹⁶ Huëstima ca Israél ca nohiria jato Ibo Dios qui jahari bëxëhi quiha. ¹⁷ Jasca, Ibo bëbo caxëhi quiha mi baquë, nohiria shomahuahi na. Elías yamaba jabi, jahuë chama, tihi cabo jayaxëhi quiha ja caquë no. Jatsi jahëpa bo, jahëhua bo, jato xocobo, tihi cabo noinamaxëhi quiha. Jasca, nicamixëni cabo Dios qui bacamaxëhi quiha, mëstëxëni ca jahuë bo jato shinamaxëna. Toca tsi nohiria bo shomahuaxëhi quiha, Ibo johai ca quëshpi na —nëa tsi quiha ángel nëcanicuë Zacarías qui.

¹⁸ Jatsi,

—¿Jëniria pi raza ja na? Joni sirixëni xo ëa ra. Sirixëni xo noho ahuí ri —i ángel qui Zacarías niquë.

¹⁹ Jatsi ángel quëbiniquë:

—Gabriel xo ëa ra. Dios tapái nii ca ëa xo naa. E raahacaquë mi qui chaniti, chani jia ca mi qui bëti. ²⁰ Jatihuahacaxëhi quiha ë yoahana ra.

Noho chani mi chahahuayamaha iqui tsi jaro, chaniti mêtsama ixëqui mia ra, mi baquë coquë rohari —nëa tsi ja qui ángel nëcaniquë.

²¹ Jabi Zacarías ó pasohi nohiria bo iniquë tsëquëti. Yama a. Yopahi tsi, —¿Jëniriahax bamahi ni sa? —itsi jaca niquë.

²² Jatsi Zacarías tsëquëniquë. Tsëquëhax tsi quiha nohiria bo qui chaniti mêtsama ja iniquë. Jaro quiha. Jatsi ja tēnamēha nori nohiria bá cahëniquë. Japi Zacarías jato qui bëëbëëniquë, chaniti mêtsama ja iqui ca jismaxëna.

²³ Jaquirëquë arati xobó tsi ja yonocohai ca xaba jatiquë tsi quiha jahuë xobo qui Zacarías caniquë. ²⁴ Jaquirëquë jahuë ahui Elisabet tohoyaniquë. Jatsi cinco oxë no tsi xobó tsi ja chitëniquë.

²⁵ —Nëca tsi ëa Diós shomahuaquë ra. Jaboqui pi nohiria yahi tsi bërabiyamaxëquia, baquë ë jayaxëhai quëshpi na —i Elisabet niquë.

María qui ángel jonina

²⁶ Oxë huëtsa huinocaquë tsi quiha Diós jahuë ángel Gabriel raaniquë Nazaret icanai ca yaca qui. Jabi Galilea maí tsi naa yaca ini quiha. ²⁷ Jabi Gabriel raahacani quiha María icanai ca yoxajahi qui Dios Chani bëti. Jari bënë yama María ini quiha. Jasca, jahuë bënë ti ca José ini quiha, naa David yamaba chahitaxocobo huësti ca iquiina.

²⁸ Xobo qui jicohax tsi quiha,

—Shoma xo mia ra; yoxa bo huëtsa oquë quiha. Mi bëta xo Ibo ra —i María qui Gabriel niquë.

²⁹ Angel chani nicahax shinati pi Mariá cahëyamaniquë.

—¿Jënihi ni sa? —i ja niquë jahuë shinaná no.

³⁰ Jatsi,

—Raquëyamatsihuë, Mariá —i ángel niquë—. Diós mia shomahuaquë ra. ³¹ Tohoyaxëqui mia. Baquë comaxëqui mia ra. Comaxo tsi Jesu mi janëno. ³² Jasca, oquëxëhi quiha mi baquë. Dios-diosria Baquë ja quënahacaxëti xo. Jahuë jahëpa David yamaba yonati chama ja qui axëhi quiha Ibo Dios, jahuë nohiria yonati. ³³ Jabi Israél ca nohiria yonayonapoxëhi quiha. Jatiyamaxëhi quiha ja yonahaina —nëa tsi Mariá qui ángel nëcaniquë.

³⁴ Jatsi ángel Mariá nicaniquë:

—Yoxajahi xo ëa ra. ¿Jënahuariaxo raca baquë ë comana? —iquiina.

³⁵ Jatsi ángel quëbiniquë:

—Mi qui joxëhi quiha Espiritu Santo. Tsëmo jascaria tsi mia mapaxëhi quiha Dios chama. Ja quëshpi tsi Dios Baquë jiaxëni ca quënahacaxëti xo mi Baquë, ja coquë no.

³⁶ ‘Mi rëquëmë Elisabet tsayahuë. “Tohoyatimaxëni xo” i nohiria bo paoni quiha mi rëquëmë yoati na. Jama, seis oxë no tsi ja tohoyaquë, sirixëni ja iqui ri. ³⁷ Tsayahuë. Jatihuahacaxëti xo Diós yoahai tëquë. Jatiroha ca ati mêtsa xo ra —nëa tsi quiha Mariá qui ángel nëcaniquë.

³⁸ Jatsi Mariá quëbiniquë:

—Ibo yonati xo ëa ra. Jabija xo toa mi yoahana ra —iquiina.

Jatsi ángel jisbayaniquë.

Elisabet qui Mariá shishonina

³⁹ Toatiyá tsi bamahaxma tsi quiha Elisabet yaca qui Mariá caniquë. Jabi jodioba mai maca bo xërëquë ó tsi jahuë yaca ini quiha. ⁴⁰ Cahëhax

Zacarías xobo qui María jiconiquë. Jicoxo tsi quiha Elisabet ja joihuaniquë. ⁴¹ Jatsi María joihuahai ca Elisabét nicaquë tsi quiha jahuë xamá ca baquë mohiniquë. Jatsi Espíritu Santó Elisabet chanimaniquë:

⁴² —Yoxa huëtsa bo oquë tsi mi shomahuahacaquë ra. Shomahuahacaquë mi baquë ri —itsi María qui Elisabet niquë joi pistiama cató no—. ⁴³ E qui shishohi noho Iboba jahëhua joquë pa. Shoma xo ëa ra. ⁴⁴ Jabi mi joihuahai ca ë nicaquë tsi rani tsi ëa xara ca baquë mohiquë ra. ⁴⁵ Mi qui ángel yoahitaha ca jatihuaxëhi quiha Ibo Dios ra. Raniria xo mia ra, Dios qui mi chitimihai ca quëshpi na —i María qui Elisabet niquë.

⁴⁶ Jatsi María chaniniquë:
—Oquë xo Dios ra iquia.

⁴⁷ Noho Xabahamati Ibo Dios tahëhax tsi raniquia.

⁴⁸ Ea, naa jahuë yonati nori ca ja noiquë ra.

Jaboqui “Shomahuahaca ca tsi xo toa” ixëhi quiha nohiria bo ëa yoati na.

⁴⁹ Jiaría tsi xo ë qui Chamaxëni cató acana.

Jiaxëni xo jahuë janë ra.

⁵⁰ Jasca, ja qui aracanaibo noi-noipaohi quiha.

⁵¹ Anomaria tsi xo Diós acana jahuë chamá no.

Jamë shinamisxëni cabo,
oquë ca manëcascanaibo,
tihi cabo pacanamahi quiha.

⁵² Nohiria chama-chamaria bo niahi quiha,

jato oquë ja bënëcano.

Noitiria cabo oquëhuahi quiha.

⁵³ Jasca, jahuë jahuë jia bá tsi paxnacanaibo sëyamaxëhi quiha.

Jama, jahuëmishni jayaria cabo mëquëya tsi raaxëhi quiha.

⁵⁴ Jahuë Israël ca nohiria mëbihi johi quiha,

jato noihi na.

⁵⁵ Jabi noba rëquëbo yamabo qui ja yoani ca shina-bënoyamahi quiha Dios ra,

“Mato shomahuaxëquia” i Abraham,

jahuë चाहितaxocobo,

tihi cabo qui ja ni quëshpi na —nëa tsi quiha María

nëcaniquë.

⁵⁶ Jatsi tres oxë no tsi quiha Elisabet ya tsi María chitëniquë. Jaquirëquë jahari jahuë xobo qui ja caniquë.

Juan conina

⁵⁷ Tsëquëniquë Elisabet comati xabaca ra. Jatsi baquë ja comaniquë.

⁵⁸ Jabi Elisabet Diós shomahuani nori ca jahuë yacatá ca nohiria, jahuë jimibo, tihi cabá nicaniquë. Ja raniyocani quiha jato ri, nicahax na.

⁵⁹ Jatsi ocho bari huinocaquë tsi quiha jahuë baquë jibirishahi jahuë jimibo bëcaniquë. Jato jodioba jabi quiha. Jatsi jahuë jahëpa janë, naa Zacarías janë baquë qui ja acascaniquë toatiyá no. ⁶⁰ Jatsi jahuë jahëhua quëbiniquë:

—Juan ja quënahacaxëti xo ra —iquiina.

⁶¹ —Majia. Yama tsi xo mi jimibo xërëquë ó ca toa janë jaya cato ra —i ja qui jaca niquë.

⁶² Jatsi jato mëquë bá tsi jisti bo ja acacanicuë baquë jahëpa qui. Toca tsi Zacarias ja nicananicuë:

—¿Jahuë janë mi baquë qui axëhi ni noa ra? —iquiina.

⁶³ Jatsi jahuë mëquënë tsi Zacarías bëëbëëhaniquë papi ja qui ja acano. Jatsi, “Jahuë janë tsi xo Juan” i ja quënëni ca ni quiha. Jatsi quiha ja ratëyocaniquë. ⁶⁴ Jarohapa tsi chani mëtza Zacarías iniquë pa. Chanitsi-janiquë. Dios ocahuatsijahua-niquë. ⁶⁵ Jatsi yacatá ca nohiria bo shinarisiquiniquë jënipijani ca nichax na. Jatsi Juan coní chani pacanani quiha, jodioba maí ca maca ó ca nohiria bo qui. ⁶⁶ Nichax ja shinacanicuë.

—¿Oquë ca ixëhi ni naa baquë sa? —i jaca ni quiha.

Jasca, ja bëta Iboja chama iqui ca ja jiscaniquë.

Jia tsi Dios Zacarías ocahuanina

⁶⁷ Jabi Espíritu Santo rëamë tsi Juan jahëpa Zacarías iniquë. Jatsi ja qui Díos ani ca chani yoatsijahuaniquë.

⁶⁸ —Oquë xo Ibo, Israel caba Dios.
Jahuë nohiria mëbihi ja joquë ra,
jocha quima noqui paquëmaxëna.

⁶⁹ Jabi David yamaba chahitaxocobo noqui raahi quiha,
noqui Xabahamati Ibo-iboria iti.

⁷⁰ Naama tsi quiha jahuë Chani yoanish cabo Díos chanimani quiha.

⁷¹ “Mato qui caxacanaibo quima mato xabahamaxëquia”
i ja ní quiha.

⁷²⁻⁷³ Jabi noqui shomahuacatsi quiha Dios ra,
naa noba rëquëbo yamabo ja shomahuariani jascaria.

Tobi quiha jato qui ja yoanina,
tobi quiha noba rëquëbo yamaba Abraham qui ja yoanina.
Tihi ca tsi shina-bënoyamahi quiha Dios.

⁷⁴ Noqui caxacanaibo quima noqui xabahamacatsi quiha ra,
raqüehaxma tsi Dios bax no yonocono iquish na.

⁷⁵ Ja bësojó tsi jocha yama,
mëstë, tihi tsi no i-ipaoxëti xo,
ja bax yonocohi na —nëa tsi quiha Zacarías nëcaniquë

Dios Chani yoahi na.

⁷⁶ Jatsi,
—Dios-diosria Chani yoati ibo mi quënahacaxëti xo,
noho baquë.

Ibo bëbo caxëqui mia,
Ibo johai ca quëshpi nohiria bo shomahuahi na.

⁷⁷ Nohiria xabahamati quinia yoaxëqui mia ra,
“Mato jocha mëbixëqui Dios” i jato quiina.

⁷⁸ Toca tsi ahi quiha Dios,
noqui noiquí na.

Ja quëshpi tsi mana ca Huëa nori ca noqui raaxëhi quiha,

⁷⁹ tsëmó cabo,
bënoría ca rësoti basima cabo,
tihi cabo qui huahuaxëti.

Bëpasimati quinia ó tsi noqui rëquëninixëhi quiha —nëa tsi Zacarías nëcaniquë.

⁸⁰ Toatiyá tsi Zacarías baquë Juan shinahaniquë. Dios ja noiriiani quiha. Shinahacax tsi quiha xabachá tsi Juan racaniquë. Toá tsi ja ini

quilha, Dios Chani yoahi canox pari. Jaquirëquë Israél maí ca nohiria bësojó tsi quilha ja jisiquiniquë, naa jahuë yonoco chitahëhuaxëna.

2

Jesu conina

Mateo 1.18-25

¹ Toatiyá tsi quilha romanoba chama-chamaria Augustó jahuë chani raaniquë nohiria tëquë qui.

—Tocahacati xo nohiria tëquë —i quilha ja niquë.

² Jabi jariapari ca nohiria tocani ca xaba tsi xo naa. Jasca, toatiyá tsi quilha Siria mai xo tsi chama Cireníó yonani quilha. ³ Jatsi jahanahax ja cocani ca yaca qui jatiroha cabo bocaniquë tocahacati. ⁴ Caniquë José ri. Jahuë Galileá ca maí ca yaca Nazaret ja jisbayaniquë Belén yaca qui caxëna. Jabi Belén, naa jahuë David yamaba coní ca yaca qui ja caní quilha tocahacati, David yamaba चाहितaxocobo huësti ca ja ini quëshpi na. ⁵ Jasca, ja bëta caniquë María ri, naa jahuë ahui ti cato. Jabi tohoya tsi María ini quilha. ⁶ Belén tsi jacano tsi quilha jahuë baquë comati xaba tsëquëniquë. ⁷ Jatsi jahuë jariapari ca baquë Mariá comaniquë. Comaxo tsi quilha raití tsi Mariá yaboniquë. Yaboxo tsi quilha yohina piti cajú ó tsi jahuë Baquë ja jananiquë. Yama ini quilha racati xobó ca xëa rë.

Oveja obësocanaibo

⁸ Jabi yaca basima tsi quilha oveja obëso caba oxti iniquë. Baquicha quilha. Jato oveja ó bësohi ja icani quilha. ⁹ Jatsi jato bësojó tsi ibobá ángel jisiquiniquë. Jasca, jato tëamë tsi quilha Iboba oquë bajra-bajraniquë. Raquëriatsijacanicuë tsayahax na. ¹⁰ Jatsi jato qui ángel chaniniquë:

—Raquëyamacana. Chani jia ca mato qui bëquia. Nohiria tëquë ranihuaxëhi quilha è yoahaina. ¹¹ Jaboqui David yacatá tsi coyaquë Xabamamati Ibo ra. Mato Cristo, naa Diós raaha ca Ibo tsi xo naa. ¹² Yabohaca ca baquë jisxëqui mato. Yohina piti cajú tsi raca ixëhi quilha. Tocatsixëhi quilha, noho quiayama ca chani ma cahëno iquish na ra —nëa tsi quilha jato qui ángel nëcaniquë.

¹³ Jatsi quilha ángel ya tsi jisiquitapiniquë huëstima ca naipá ca ángel bo. Misco quilha. Dios ocahuahi ja icani quilha. Jabi ja yoacani ca tsi xo naa:

¹⁴ —Mana ca Dios oquëhuahacano ra.

Ja qui jia cabo,

naa jahuë maí ca nohiria xërëquë ó ca rabëti bo bëpasimacatsi quilha —i jaca niquë.

¹⁵ Jatsi quilha nai qui ángel bo bocaniquë. Ja bocaquë tsi quilha oveja obëso cabo chaniniquë:

—¿Belén jisi canomani? Jënipijaha ca no jisno. Jia tsi xo naa Ibobá noqui yoahana ra —i jaca niquë.

¹⁶ Jatsi quilha Belén qui ja jabacanicuë baquë mërähi na. María, José, piti cajú ca racahai ca Baquë, tihi cabo ja jiscaniquë. ¹⁷ Baquë jisi tsi quilha ángel jato yoaha ca ja yoacanicuë. ¹⁸ Jatsi oveja obëso cabá yonani ca qui ratëyoniquë nicanish cabo tëquë. ¹⁹ María qui jia ini quilha ja yoacanina. Jënipijacani ca tëquë ja shina-shinani quilha. ²⁰ Jatsi quilha oveja obëso cabo bacanicuë. Bacahi tsi ja quëquëcananicuë. Jia tsi Dios ja ocahuacanicuë, naa ja jiscanina, ja nicacanina, tihi cabo quëshpi na.

Arati xobo qui jahuë nabá Jesu bënina

²¹ Huësti ca semana huinocaquë tsi quiha jato baquë jibirishahacanicuë. Toatiyá tsi Jesu jato baquë ja janëcani quiha. Jabi toa janë baquë qui anglé ani quiha, siri, naa María tohoyanox pari no. ²²⁻²⁴ Jatsi quiha tsëquënicuë arati xobo xo tsi María bahuëhacati ca xabaca. Jatsi Jerusalén qui José ya María caniquë, Moisés yamabá yoba jatihuaxëna. Cahëxo tsi quiha arati ibo qui jato yobá yoani ca jahuë bo ja acanicuë bahuëhacati. “Tëpas-hacati xo rabë ca botocoa. Jama, toa pi ati mëtsama jaca no tsi tëpas-hacati nori rabë ca corobisa iquë” nëa tsi jato yoba nëcani quiha. Jasca, toa barí tsi Jerusalén qui jato baquë Jesu ja bëcaniquë Dios qui mëaxëna. Jato jodioba jabi quiha. Ja tocacani quiha Iboba yoba quënëni ca tahëhax na, naa “Dios qui mëahacaxëti xo jariapari ca cohax ca baquë” i Dios yoba ni quëshpi na.

²⁵ Naatiyá tsi quiha Jerusalén tsi joni iniquë, naa Simeón icanai cato. Joni shinajiaxëni ca naa joni ini quiha, Dios qui aranish ca iquiina. Israël cabo Xabahamati Ibo johai ó ja pasoni quiha. Jasca, Espíritu Santo rëamë tsi ja ini quiha. ²⁶ Jasca, rësoti ó ja pasoyamani quiha, Ibobá raahai ca Xabahamati Ibo jisquë rohari. Toca ca Espíritu Santó jismani quiha.

²⁷ Jatsi quiha arati xobo qui Simeón caniquë, Espíritu Santó mëpihacahax na. Jabi toá tsi ja ini quiha, jahuë nabo ya Jesu cahëquë no. Jasca, Moisés yoba jatihuahi quiha José, María, tihi cabo bëcaniquë jato baquë Jesu ya. ²⁸ Jatsi jato baquë pistia quiha Simeón iconiquë jisish na. Icoxo tsi quiha jia tsi Dios ja ocahuaniquë. Ja nëcani quiha:

²⁹ —Jarohari tsi ëa mi yoani ca jatihuahacaquë ra.

Jaboqui ranihax tsi rësoti mëtsa xo ëa ra.

³⁰ Noho bëro yoí tsi Xabahamati Ibo ë jisquë ra.

³¹ Nohiria bo tëquë qui naa baquë mi raaquë.

³² Carayanabo qui ja raahacaquë ra,

mia ja cahëcano iquish na jato ri.

Mi Israël ca nohiria qui ja raahacaquë ra,

jato oquëhuaxëna —nëa tsi quiha

Simeón nëcaniquë.

³³ Jatsi Jesu nabo ratënicuë toca tsi jato baquë yoati Simeón chaniquë no. ³⁴ Jatsi María, José, jato baquë, tihi cabo bax Simeón bëhoxnicuë, Diós jato shomahuano. Bëhoxhax tsi quiha Jesu jahëhua qui ja chaniniquë:

—Mi Baquë Diós biniquë ra. Ja iqui tsi bënoxëhi quiha huëstima ca Israël cabo. Jasca, ja iqui tsi rani-ranixëhi quiha huëstima cabo. Jabi Dios quima ca jisti ixëhi quiha mi Baquë. Ja pasomaha chanixëhi quiha huëstima cabo rë. Jasca, Dios quinia nohiria bo jismaxëhi quiha. ³⁵ Toca tsi nohiria bá shinahai ca jonë ca jahuë bo jisiquimaxëhi quiha mi Baquë. Jasca, cohuëriaxëqui mia ri, naa mi shina saipí nacohai jascaria —nëa tsi quiha María qui Simeón nëcaniquë.

³⁶ Jasca, tobi quiha arati xobó tsi yoxa iniquë, naa Ana icanai cato. Dios Chani yoanish ca yoxa ja ini quiha. Fanuel jahi ja ini quiha, naa Aserbo icanai ca maxo quima conish cato. Jabi sirixëni Ana iniquë. Siete año roha no tsi bënë ja jayani quiha. ³⁷ Rësoni quiha jahuë bënë. Jaquirëquë ochenta año no tsi Dios arati xobo ja jisbayayamani quiha. Toá tsi barihani, baquicha, tihi ca tsi Dios qui ja ara-arani quiha. Jasca, toá tsi samapama tsi ja bëhoxni quiha. Jahuë jabi quiha. ³⁸ María, José, tihi cabo ya Simeón chaninano tsi Ana joniquë. Johax Dios qui “Gracias”

itsijaniquë jaa ri, baquë tsayahax na. Jatsi Israél cabo Diós xabahamati ó pasocanaibo qui chanitsi quiha Ana niquë baquë Jesu yoati na.

Nazaret yaca qui ja bacacanina

³⁹ Jaquirëquë ja yoahacani ca ati jahuë bo tëquë María, José, tihi cabá jatihuaniquë, naa Iboba yobá yoani cato. Jatihuahax jahari Galilea mai qui ja bocaniquë jato Nazaret yaca qui. ⁴⁰ Toatiyá tsi quiha jato baquë Jesu shinahaniquë. Ja coshinani quiha. Ja tiisinani quiha. Jabi jato Baquë Jesu quiha Diós shomahuaniquë.

Arati xobó tsi Jesu inina

⁴¹ Jabi jatiroha ca xënipá tsi quiha Jerusalén qui Jesu nabo bocaniquë pascua fiesta axëna. Jato jabi quiha. ⁴² Jatsi doce año bo jatihax jahuë nabo ya Jerusalén qui Jesu caniquë jaa ri. ⁴³ Toa fiesta huinocaquë tsi quiha jato xobo qui bacatsi María, José tihi cabo niquë. Jama, Jerusalén tsi chitëhi Jesu iniquë pa. Yopayamani quiha jahuë nabo. ⁴⁴ Jahuë rabëti bo ya tsi bacahai ja iqui ca ja quëscahuajahuacani quiha. Toca tsi huësti bari ja raacanicuë bahi no. Jatsi yata tsi jato rabëti bo, jato jimibo, tihi cabo xërëquë xo tsi Jesu mëratsijahuacanicuë. Yama a ra. ⁴⁵ Mahitsa ja mëracanicuë rë. Jarohari tsi quiha jahari Jerusalén qui José, María, bocanicuë mëraxëna.

⁴⁶ Tres bari tsi ja raacanicuë Jesu mërahi na. Jarohari tsi arati xobó ca jato baquë ja jiscanicuë. Yoba tiisimacanaibo ya tsaho ja ini quiha. Jato bëta chaninahi Jesu iniquë Quënëhacanish cabo yoati na. ⁴⁷ Jabi Jesu tiisi, ja quëbihaina, tihi cabo qui ja ratëyocanicuë, naa nicacanicuë cabo. ⁴⁸ Jato bëta ja iqui ca jisi tsi quiha jahuë nabo ratënicuë jato ri. Jatsi quiha ja qui jahuë jahëhua chaniniquë:

—¿Jëniriahax noqui mi nëcaha pa? Noba shina jii-jiiquë rë mia mërahi na. Mahitsa mia no mër-mëraqüë ra —i María niquë.

⁴⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—¿Jënirixaxo tsi ëa mëracana pa? ¿Noho Jahëpa xobó tsi ë iti nori ca ma cahëyamaha? —iquiina.

⁵⁰ Jama, ja quëbini ca jahuë nabá cahëyamaniquë. Jato joma quiha. ⁵¹ Jatsi quiha jahari Nazaret qui Jesu caniquë jahuë nabo ya. Jato ja nicananicuë ra. Jabi jënipijani ca jahuë jahëhuá shina-shinanicuë. Ja shina-bënoyamani quiha.

⁵² Jatsi shinahaniquë Jesu. Shinahacax ja tiisinanicuë. Dios, nohiria, tihi cabá toa baquë noiniquë.

3

Dios Chani Juán yoanina xabacha xo na
Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28

¹ Jabi quince año bo jatiquë tsi quiha romanoba chama-chamaria Tiberió nohiria bo yonanicuë jaa ri. Jasca, ja namá tsi jodioba mai Poncio Pilató yonani quiha ja bax na. Jasca, chama Tiberio bax Galilea mai Herodés yonani quiha jaa ri. Jasca, Iturea, Traconite, tihi cabo yonani quiha Herodes noma Felipe. Chama Lisaniás Abilinia mai yonani quiha. ² Jasca, arati ibo-iboria bo Anás, Caifás tihi cabo ini quiha. Jatsi toatiyá tsi quiha Zacariás baquë Juan qui Dios Chani joniquë. Xabachá tsi racahi Juan ini quiha. ³ Jatsi ani Jordán tapaí ca racahai ca nohiria bo qui Dios Chani Juán yoabonanicuë. Yoabonahax jato qui ja nëcaniquë:

—Ashimahacaxëti xo nohiria bo. Mato jocha quima Dios quiri bësocana, mato jocha masahacano ra —i nohiria bo qui ja ni quiha.

⁴ Jabi Juán acai ca yoati tsi Isaías yamabo chaniniquë ja quënëni cato ó no. Jabi siri tsi ja quënëni ca tsi xo naa:

“Xabacha xo tsi quënaxëhi quiha.

Quënahax,

‘Rohahuahacacana, Ibo johai ca quëshpi na’ ixëhi quiha.

‘Bahi mëstë ca acana ja bax coti.

⁵ Rëahacaxëti quiha quini bo.

Michorohacaxëti quiha tëmachi bo.

Mëstëhuahacaxëti quiha yoro ca iti bo.

Parahuahacaxëti quiha bahi yoi cabo.

Toca tsi rohahuahacaxëti quiha mato shinana ra,

Ibo johai ca quëshpi na.

⁶ Jasca, Dios xabahamati quinia jisxëhi quiha carayanabo ri, naa nohiria tëquë’ nëcaxëhi quiha”.

Jabi nëca tsi Isaías yamabá quënëni quiha Juan yoati na.

⁷ Jatsi huëstima ca nohiria Juan qui bëcaniquë ashimahacaxëna. Jato ja yoani ca tsi xo naa:

—Quiaxëni caba xocobo xo mato ra. Tsëquëti basima tsi xo nohiria qui Dios caxahai ca bari ra. ¿Tsohuë mato yobani, Dios caxa quima ax jabati?

⁸ ¿Mato jocha quima Dios quiri ma bësoha pa? No tsayano. Jariapari tsi jabi paxa ca ma jismaxëti xo. “No xabahamahacaxëti xo, Abraham yamaba चाहितaxocobo no nori quëshpi na” iyamatsicana. Mato mëbiti mëtsama xo Abraham yamabo ra. Tsayacahuë. Naa maxax bo biti mëtsa xo Dios, Abraham xocobo yoi bo axëna iquia ra. ⁹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato copipaimaria xo Dios ra. Bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi toa jihui rëraxëhi quiha ibo. Rëraxo tsi chihi qui niahi quiha. Jatsi jabi paxa ca ma saihuaxëti xo —nëa tsi nohiria bo qui Juan nëcaniquë.

¹⁰ Jatsi,

—¿Jënahuaxëhi ni noa ra? —i Juan qui nohiria niquë.

¹¹ Jatsi Juán jato quëbiniquë:

—¿Dos ca sahuëti jaya ni mato? Dos ca pi jayaquí tsi noitiria ca qui huësti ca acana. ¿Huëstima ni mato oriquiti? Huëstima pi jayahi tsi huëtsa bo ya xatënacana —i quiha jato qui Juan niquë.

¹² Jatsi impuesto bicanaibo, naa nohiria qui anoma cabo bëcaniquë ashimahacaxëna.

—¿Jënahuaxëhi ni noa, maestró? —i Juan qui jaca niquë jato ri.

¹³ Jatsi,

—Gobierno qui nohiriá mëati ca parata roha bicana. Huino ca biyamacahuë —i jato qui Juan niquë.

¹⁴ Jatsi soldado bá nicaniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni noa ra? —iquiina.

Jato ja quëbiniquë:

—Nohiria roayamacana parata bixëna. Mato sueldo quëshpi tsi ranicana —iquiina.

¹⁵ Toatiyá tsi Xabahamati Ibo ó nohiria bo pasohi ini quiha. Ja quëshpi tsi jato Cristo Juan iqui ca ja quëscahuajahuacani quiha. ¹⁶ Japi jato tëquë qui Juan nëcaniquë:

—Jëně tsi mato ashimaquia. Jama, joxëhi quiha ëa oquëria cato ra. Ea tsi xo oquë yama cato. Espiritu Santó tsi, naa chihi iquiria cató tsi mato ashimaxëhi quiha. ¹⁷ Joxo tsi jahuë-na bo tsëcaxëhi quiha, ja otohái ca qui ja jicocano iquish na. Jama, trigo xaca jascaria tsi nocatimaxëni ca chihi qui yoixëni cabo niaxëhi quiha mëshoxëna —nëa tsi Juán nëcaniquë Jesu yoati na.

¹⁸ Dios Chani yoapama tsi huëstima tsi nohiria Juán yobaniquë, Dios quiri ja bësocano iquish na. ¹⁹ Jasca, chama Herodes pasomaha Juán chanipaoniquë, jahuë noma ahui ja bini iqui na. Jabi jahuë noma ahui, naa Herodías icanai ca ja bini quiha, jahuë ahui iti. Jasca, huëstima ca yoi ca Herodés ani quiha. Jahuë jabi quiha. ²⁰ Jatsi pë preso qui Herodés Juan nanëniquë. Anoma toa joni iniquë ra.

Jesu ashimahacanina

Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11

²¹ Nohiria tëquë ashimahacayoquë tsi quiha Jesu ashimahacaniquë jaari. Bëhoxjano tsi quiha nai japëquëniquë. ²² Jatsi ja qui Espiritu Santo botëniquë; boto jisiria ja nori. Jatsi,

—Noho Baquë yoi xo mia. Mia noiquia. Ea ranihuaqui mia ra —i quiha naipá ca joi niquë.

Jesu rëquëbo yamabo

Mateo 1.1-17

²³ Jabi treinta año bo quiha Jesús jayaniquë, jahuë yonoco ja chitahëhuaquë no. Jabi José baquë ja nori ca quëscahua nohiria bá huaniquë.

²⁴ José jahëpa Elí iniquë.

Elí jahëpa Matat iniquë.

Matat jahëpa Leví iniquë.

Leví jahëpa Melqui iniquë.

Melqui jahëpa Jana iniquë.

Jana jahëpa José iniquë.

²⁵ José jahëpa Matatías iniquë.

Matatías jahëpa Amós iniquë.

Amós jahëpa Nahum iniquë.

Nahum jahëpa Esli iniquë.

Esli jahëpa Nagai iniquë.

²⁶ Nagai jahëpa Maat iniquë.

Maat jahëpa Matatías iniquë.

Matatías jahëpa Semei iniquë.

Semei jahëpa José iniquë.

José jahëpa Judá iniquë.

²⁷ Judá jahëpa Joana iniquë.

Joana jahëpa Resa iniquë.

Resa jahëpa Zorobabel iniquë.

Zorobabel jahëpa Salatiel iniquë.

Salatiel jahëpa Neri iniquë.

²⁸ Neri jahëpa Melqui iniquë.

Melqui jahëpa Adi iniquë.

Adi jahëpa Cosam iniquë.

Cosam jahëpa Elmodam iniquë.

Elmodam jahëpa Er iniquë.

²⁹ Er jahëpa Josué iniquë.

Josué jahëpa Eliezer iniquë.
Eliezer jahëpa Jorim iniquë.
Jorim jahëpa Matat iniquë.
³⁰ Matat jahëpa Leví iniquë.
Leví jahëpa Simeón iniquë.
Simeón jahëpa Judá iniquë.
Judá jahëpa José iniquë.
José jahëpa Jonán iniquë.
Jonán jahëpa Eliaquim iniquë.
³¹ Eliaquim jahëpa Melea iniquë.
Melea jahëpa Mainán iniquë.
Mainán jahëpa Matata iniquë.
Matata jahëpa Natán iniquë.
Natán jahëpa David iniquë.
³² David jahëpa Isaí iniquë.
Isaí jahëpa Obed iniquë.
Obed jahëpa Booz iniquë.
Booz jahëpa Salmón iniquë.
Salmón jahëpa Naasón iniquë.
³³ Naasón jahëpa Aminadab iniquë.
Aminadab jahëpa Aram iniquë.
Aram jahëpa Esrom iniquë.
Esrom jahëpa Fares iniquë.
Fares jahëpa Judá iniquë.
³⁴ Judá jahëpa Jacob iniquë.
Jacob jahëpa Isaac iniquë.
Isaac jahëpa Abraham iniquë.
Abraham jahëpa Taré iniquë.
Taré jahëpa Nacor iniquë.
³⁵ Nacor jahëpa Serug iniquë.
Serug jahëpa Ragau iniquë.
Ragau jahëpa Peleg iniquë.
Peleg jahëpa Heber iniquë.
Heber jahëpa Sala iniquë.
³⁶ Sala jahëpa Cainán iniquë.
Cainán jahëpa Arfaxad iniquë.
Arfaxad jahëpa Sem iniquë.
Sem jahëpa Noé iniquë.
Noé jahëpa Lamec iniquë.
³⁷ Lamec jahëpa Matusalén iniquë.
Matusalén jahëpa Enoc iniquë.
Enoc jahëpa Jared iniquë.
Jared jahëpa Mahalaleel iniquë.
Mahalaleel jahëpa Cainán iniquë.
³⁸ Cainán jahëpa Enós iniquë.
Enós jahëpa Set iniquë.
Set jahëpa Adán iniquë.
Adán jahëpa Dios iniquë.

4

Jesu tanamahacanina jochamaxëna

Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13

¹ Jatsi quiha ani Jordán Jesú jisbayaniquë. Espíritu Santo rëamë ja ini quiha. Jatsi cuarenta bari no tsi xabaca ax tsi ja mëpihacanicuë Espíritu Santó no. ² Jabi xabacá ja no tsi quiha Satanás Jesu tanamaniquë jochamaxëna. Cuarenta bari no tsi Jesú piyamani quiha. Ja paxnani quiha. ³ Jatsi ja qui Satanás chaniniquë:

—Dios Baquë iipiquí tsi naa maxax yoahuë mapari ja manëno — iquiina.

⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Maparí roha tsi bësoyamaxëhi quiha joni, jama, Dios Chaní tsi ja nori” ii quiha Quënëhacanish cabo —iquiina.

⁵ Jatsi quiha mana Satanás Jesu boniquë tëmáchí no. Boxo tsi quiha maí ca chama bá yonahaina, jato oquë, tihi cabo Jesu ja jismaniquë.

⁶ Jismahax ja nëcaniquë:

—Naa nohiria bo yonati chama tëquë, ja yonacanaí ca oquë, tihi cabo mi qui axëquia, ë qui ja acacani nori quëshpi na. Jabi tsohuëcara, naa ë qui jia ca qui naa tëquë ati mëtsa xo ëa ra. ⁷ Japi ë qui mi arapino tsi jatiroha ca mina-xëhi quiha —i Satanás niquë.

⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mato Ibo Dios roha qui ma arano ra. Mato chama roha ca tsi xo toa” ii quiha Quënëhacanish cabo —iquiina.

⁹ Jaquirëquë Jerusalén ca arati xobo qui Satanás Jesu boniquë. Boxo tsi quiha jodioba arati xobo cacha, naa jahuë quëmapó tsi Satanás niimaniquë. Niimahax ja qui ja chaniniquë:

—“Dios Baquë iipiquí tsi mai qui mimë niahacahuë. ¹⁰ Mato qui jahuë ángel bo raaxëhi quiha Dios, mato ó ja bësocano” ii quiha Quënëhacanish cabo. ¹¹ Jasca, “Jato mëquënë tsi mia bëcaxëcane quiha ángel bo, mi paquëyamano, mi tahë tëquëyamano iquish na” ii quiha —nëa tsi quiha Jesu qui Satanás nëcaniquë.

¹² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mi Ibo Dios tanamayamahuë” ii quiha Quënëhacanish cabo — iquiina.

¹³ Jabi huëstima ca quiniá tsi Satanás Jesu tanamaniquë jochamaxëna; mahitsa quiha. Jochamati mëtsaxoma tsi quiha ja jisbërianiquë, oquë ca xaba huëtsa manaquí na.

Galiléa ca mai xo tsi Jesú jahuë yonoco chitahëhuanina

Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15

¹⁴ Jatsi quiha Galilea maí qui Jesu bacanicuë. Espíritu Santo chama jayani quiha. Jabi toa maí tsi quiha chani pacananicuë ja acai ca yoati na. ¹⁵ Jasca, jato catiti xobo xo tsi Jesú tiisimaniquë.

—Anomaria tsi xo toa joni ra —i nohiria bo niquë jahuë chani nicahax na.

Nazarét cabá Jesu nianina

Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6

¹⁶ Jatsi quiha Nazaret qui Jesu joniquë, naa jahá ja shinahani ca yacata. Jabi toa barí tsi jato catiti xobo qui ja caniquë tiisimahi na. Jahuë jabi quiha. Jatsi quiha Jesu niiniquë Quënëhacanish cabo nicamaxëna. ¹⁷ Isaías

yamabá quënëni ca libro Jesu qui acacani quiha. Japëcaxo tsi quiha Dios Chani jato ja nicamaniquë.

18 —“E bëta xo Ibobá Shinana ra.

Ea ja raaquë, Chani jia ca noitiria cabo qui ë yoano.

Ea ja raaquë, ‘Paquëmahacaxëqui mato’ i achiqúi cabo qui ë no, ‘Jistëquëxëqui mato’ i bëco cabo qui ë no.

Ea ja raaquë cohuë cabo ë mëbino.

19 ‘Ibobá nohiria bo xabahamati xaba tsi xo naa’ ë iti xo” —nëa tsi Jesu nëcaniquë Dios Chani nicamahi na.

20 Nicamaxo tsi quiha libro Jesú mapaniquë. Jatsi ibo qui axo tsi quiha ja tsahoniquë. Jatsi xobó ca nohiria tëquëtá tsaya-tsayaniquë ratëquí na.

21 Jatsi,

—Jaboqui mato bësojó tsi jatihuahacaquë Isaías yamabá quënëninina ra —i jato qui Jesu niquë.

22 Jatsi Jesú yoani ca qui nohiria bo shina-risiquiniquë.

—Anomaria tsi xo toa ja chanihaina ra. ¿José baquë ma ni naa sa? —itsi quiha nohiria bo niquë.

23 Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Mato yosiba yoba ëa yoacasqui mato tia, naa “Noqui pari mëbihuë, nohiria huëtza bo mi mëbinox pari” iquiina. Jasca, “¿Jënahuariaxo raca mi coní yacata xo tsi jisti bo ayamahai rë, naa Capernaum mai xo tsi mi aquitaha jascaria?” itiyari ë qui xëqui mato ra. 24 Jama, jaha ja coní ca yaca qui Dios Chani yoati ibo jono tsi jahuë chani bicasyamaha quiha jahuë yacatá ca nohiria bo pë iquia ra. Jascaria, ëa bicasyama xo mato rë. 25 Ea nicaparicana. Mato parayamaquia. Jabi Elías yamabo bësono tsi quiha huëstima ca bënë imanish cabo racapaoniquë jodioba maí no. Toatiyá tsi quiha tres año y medio no tsi yama oi iniquë. Jasca, oriquiti binianiquë nohiria tëquë rë. 26 Jama, toa nohiria bo qui Elías yamabo raahacayamaniquë mëbiti. Jama, noitiria ca bënë imanish ca, naa carayana qui Elías yamabo raahacanicuë ra, naa Sidón basima ca Sarepta yacatá ca racanish ca yoxa qui. Tocapianiquë ra, Elías yamabo qui jahuë nohiria bá nicacasyamani iqui na. 27 Jasca, Eliseo yamabo bësono tsi quiha huëstima ca leproso bo, naa bonohuaxëni cabo iniquë jodioba maí no. Jama, ja jënimahuahacayama-caniquë, Eliseo yamabo qui ja chitimiyamacani iqui na. Jama, carayana ca Naamán yamabo jënimahuahacanicuë ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

28 Jatsi Jesu qui caxarianiquë toa catiti xobó ca nohiria tëquë jahuë chani nicahax na. 29 Ja niitapicaniquë ja qui tsamixëna. Niixo tsi quiha yaca cacha Jesu ja xërëcaniquë. Xërëxo tsi quiha tëmachi cacha ja bocanicuë, naa jato yaca rohahuahacani cató no. Toa quëmapo xo tsi rënichi Jesu ja niajahuacascani quiha axëna. 30 Jama, toa nohiria misco Jesu naconiquë pa, jato jishëriaquí na.

Yoshi jayanish ca joni

Marcos 1.21-28

31 Jaquirëquë quiha Capernaum yaca qui Jesu caniquë, naa Galileá ca yacata. Toa xo tsi nohiria bo tiisimatsi quiha Jesú huaniquë joiti barí no. 32 Jabi ja tiisimani ca qui nohiria bo ratënicuë, chama ya ja tiisimani quëshpi na.

33 Toa catiti xobó tsi quiha yoshi jayanish ca joni iniquë. Joi pistiamá tsi quiha ja quënaniquë:

³⁴—Jishopë. Noqui jisbayahuë ra, Nazarét ca Jesú. Noqui quëyohi mi joquë pë. Mia cahëquia. Dios Baquë jiaxëni ca xo mia ra —i ja qui yoshi niquë.

³⁵Jatsi quiha Jesú raahaniquë:

—Pasihuë. Joni quima ax natsëquëhuë —iquiina.

Jatsi pë nohiria bo bësojó tsi yoshiní joni nianiquë mai qui. Niahax joni quima ja natsëquëniquë. Jatsi jënima toa joni ini quiha. ³⁶Jatsi nohiria ratëyoniquë.

—¿Jahuë chani ni naa sa? Chamá tsi yoshi bo qui ja chaniquë pa. Natsëquëquë jahuë yoshi bo ra —i nohiria bo niquë.

Toca tsi ja chaninacani quiha ratëhi na. ³⁷Jatsi quiha toa maí tsi chani pacananiquë, Jesú ani ca yoati na.

Simón raisi jënimahuahacanina

Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31

³⁸Catiti xobo jisbaya tsi quiha Simón xobo qui Jesu caniquë. Iquihi quiha Simón raisi iniquë rë. Jatsi quiha Jesu qui ja chanicaniquë yoaxëna.

³⁹Jatsi jahuë naquëtë qui Jesu jiconiquë. Jicohax jahuë oxati tapaí ja niiniquë. Jatsi quiha jahuë iqui qui Jesu chaniniquë ja janacano. Jatsi ja janacatapiniquë ra. Bamahaxma tsi ja niiniquë. Jënima ja ini quiha. Niixo tsi jato qui oriquiti ja taaniquë pa.

Iquicanaibo Jesú jënimahuanina

Marcos 1.35-39

⁴⁰Bari chixabano tsi quiha isicanaibo, iquicanaibo, anomaria cabo, tihí cabo nohiria bá Jesu qui bëniquë ja jënimahuahacacano. Jatsi bëcanish cabo tëquë ja motsaniquë jahuë mëquënë no. Jato tëquë ja jënimahuani quiha. ⁴¹Jasca, huëstima ca yoshi bo natsëcahacani quiha nohiria bo quima. Natsëquëhax ja quënacaniquë:

—Dios Baquë xo mia ra —iquiina.

Jatsi quiha yoshi bo Jesú raahaniquë. Jato ja pasimani quiha, Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo ja iqui ca ja cahëcani quëshpi na. ⁴²Jaquirëquë huëaquë tsi yaca Jesú jisbayaniquë xobo yama ca iti qui caxëna. Jatsi quiha nohiria bá yopaniquë. Yopaxo tsi quiha Jesu mëratsijahuacaniquë. Jisi tsi,

—Jari cayamahuë rë. No bëta mi chitëno ra —i ja qui nohiria bo niquë.

⁴³Jama,

—Yaca huëtisa bo qui ë cati xo, “Nohiria bo otocatsi quiha Dios” ixëna. Ja tsi xo toa ë raahacanina —i Jesu jato qui niquë.

⁴⁴Jatsi quiha jodioba mai xo tsi Dios Chani Jesú yoabonaniquë jato catiti xobo xo na.

5

Jesú jahuë rabëti bo quënanina

Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20

¹Huësti barí tsi quiha Genesaret ia quëmapó tsi nii Jesu iniquë, Dios Chani yoahi na. Ja qui nicapama tsi ja qui nohiria bo quëtsoniquë. ²Jatsi dos ca rërënish ca noti bo Jesú jisniquë. Mëquëya quiha. Basima tsi jato ibo bo ini quiha, jato nishi bo chocohacaina. ³Jatsi nohiria misco iqui tsi quiha noti qui Jesu jiconiquë jabaxëna. Jabi Simón notí ja ini quiha. Jicohax,

—Tori pistia noti chishtëquirimahuë —i Pedro qui ja niquë.

Jatsi noti xo tsi nohiria bo ja tiisimaniquë tsahoxo na. ⁴ Jahuë chani jatihuahax Pedro qui ja chaniniquë:

—Tori pistia noti rëboohahuë, naa paxnëmi ca qui. Toa xo tsi mato nishi niacahuë sani bixëna —i Jesu niquë.

⁵ Jatsi Simón quëbiniquë:

—Mahitsa no tanashinaquë rë. Yama a. Jama, “Niahuë” i pi mi no tsi aqúi noa tia —i Pedro niquë.

⁶ Jatsi quiha jato nishi bo ja niacanicuë. Ja niacaquë tsi quiha nishi qui huëstima ca sani rëoconiquë. Tihiria ca racana. Rërëtsë-paimaria jato nishi ini quiha. ⁷ Jaha tsi quiha jato rabëti bo qui jato mëquënë tsi ja bëbëëhacanicuë ja bëcano jato mëbixëna. Jatsi jato rabëti bo bëcaniquë mëbixëna. Jato noti ja rëacani quiha. Huëstima ca sani iqui tsi jëtëquëpaimaria jato noti bo ini quiha. ⁸ Tocapijani ca jisi tsi Jesu bësojó tsi Pedro mëniniquë.

—Noqui jisbayahuë, Taitá. Ea tsi xo jochahuaxëni cato ra. E bëtacasyama xo mia tia —i ja qui Pedro niquë.

⁹ Jabi ratënicuë Pedro, ja bëtanish cabo, naa tihiria ca sani ja bicani tahëhax na. ¹⁰ Jasca, ratënicuë Jacobo, Juan ri, naa Zebedeo baquë bo. Jabi Pedro ya yonoconabë-quinish cabo ja icani quiha. Jatsi,

—Raquëyamahuë, Pedró. Jaboqui rohari tsi joni bo bixëqui mia. Dios quinia jato qui jismaxëqui mia —i ja qui Jesu niquë.

¹¹ Jatsi jato noti bo rërëhaxo tsi jatiroha ca ja jisbëriacanicuë Jesu banahuaxëna.

Leproso inish ca Jesús jënimahuanina

Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45

¹² Jabi jahuëcaraca yaca shishopama tsi quiha lepra jaya ca joni Jesu bëchaniquë. Bonohuaxëni ca joni ja ini quiha. Jesu jisi tsi ja bësojó ja mëniniquë.

—Aapicatsi tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia, Taitá —iriatsi ja niquë.

¹³ Jatsi quiha Jesús joni motsanicuë. Motsahax,

—Mia jënimahuacasquia ra. Jënima xo mia —i ja qui ja niquë.

Jatsi quiha jahuë bono tapoyotapinicuë ra. ¹⁴ Jatsi joni Jesu yobanicuë:

—Jënipimiha ca huëtsa bo yoayamaxëhuë. Bamaxoma tsi arati ibo qui mimë jismata. Moisés yoani ca jahuë ja qui ahüë tëpasti, naa mi bahuëxëhai ca quëshpi na. Tocapimino tsi jënimami nori ca cahëcaxëcane quiha nohiria bo.

¹⁵ Jaquirëquë quiha Jesu yoati tsi chani pacanarianiquë. Ja iqui tsi ja qui huëstima ca nohiria quëtsoniquë jahuë chani nicaxëna. Jasca, ja bëcane quiha jënimahuahacaxëna. ¹⁶ Jama, Jesús jato jisbërianicuë nohiria yama ca iti qui caxëna. Jaha tsi quiha Dios qui ja bëhoxniquë.

Jesú mohitimaxëni ca jënimahuanina

Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12

¹⁷ Jesús nohiria bo tiisimano tsi quiha ja tahë tsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo tsaho iniquë. Jabi huëstima ca yaca bo ax ja bëcane quiha. Galileá ca yaca bo, jodioba maí ca yaca bo, Jerusalén, tihi cabo ax ja bëcaniquë Jesu nicaxëna. Jabi Ibo Dios chama Jesús jayani quiha nohiria jënimahuati. ¹⁸ Jatsi quiha joni bá mohiyama ca bënicuë jahuë oxati no. Xobo qui cahëhax ja jicocas-canicuë, Jesu bësojó noitiria ca joni janaxëna. ¹⁹ Jicotimaxëni ja icane quiha nohiria misco iqui na. Jatsi quiha xobo mapasti qui ja bocanicuë. Jaha xo tsi quiha teja bo

ja tsēcacanicquē quinihuaxēna. Quinihuaxo tsi quiha naxērēquē tsi joni ja botēmānicquē jahuē oxatí no. Jesu bēsojó tsi ja botēmājahuacani quiha. ²⁰Jabi mohiyama ca jēnimahuati mētsa ca Jesu iqui ca joni bá cahēni quiha. Jasca, ja chahahuacanaí ca jisi tsi,

—Masahacaquē mi jocha, noho baquē —i joni qui Jesu niquē.

²¹Jatsi quiha jamē xērēquē tsi chaninatsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo niquē. Shinahax,

—Quiaxēni ca joni tsi xo naa ra. Dios pasomaha chanihi quiha pē. ¿Jēnahuariaxo raca jocha ja masana? Jaroha xo Dios —i jaca niquē Jesu yoati na.

²²Jama, ja shinabēquicanai ca jahuē bo Jesús cahēnicquē. Cahēhax,

—¿Jēniriahax toca tsi shinacanaí pa? ²³¿Jēnica ni toa bēroria ca yoati? “Masahacaquē mi jocha” ¿iti ni? “Niina. Cohuē” ¿iti ni? ²⁴Nohiria ba jocha masatí chama ē jaya ca ma cahēno ra —i quiha jato qui Jesu niquē.

Jatsi mohitimaxēni ca qui Jesu chaninicquē:

—Niina. Mi oxatí bihuē. Mi xobo qui cata —iquiina.

²⁵Jatsi niitapinicquē joni jato bēsojó no. Jatsi jahuē oxatí ja bitapinicquē. Bichí tsi quiha jahuē xobo qui ja canicquē. Jía tsi Dios ja ocahuanicquē ra. ²⁶Jasca, shina-risiquinicquē nohiria. Ja ratēyocani quiha. Jatsi Dios ocahuatsijahuacanicquē jato ri:

—Anomaria tsi xo naa jaboqui no jisina ra —iquiina.

Jesú Levi quēnanina

Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17

²⁷Jaquirēquē quiha xobo jisbaya tsi gobierno bax parata binish ca joni Jesús bēchanicquē, naa Leví icanaí cato. Jahuē parata bití xobó tsi tsaho ja ini quiha. Jatsi,

—E bēta mi jono —i Leví qui Jesu niquē.

²⁸Jatsi Leví niinicquē. Niixo tsi quiha jatiroha ca ja jisbērianicquē Jesu banahuaxēna.

²⁹Jatsi quiha jahuē xobo xo tsi Jesu Leví orihuacasnicquē. Toá tsi ini quiha nohiria misco, naa gobierno bax parata bicanaibo, Leví rabēti huētsa bo. ³⁰Jasca, toá tsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo ini quiha jato ri tsaya-tsayaxēna. Jatsi Jesu pasomaha ocahuatsijahuacanicquē jahuē rabēti bo qui:

—¿Jēnihax tsi gobierno bax parata bicanaibo, jochahuaxēni cabo, tihi cabo ya tsi oriquicanai pa? —i jaca niquē.

³¹Jatsi quiha Jesús jato quēbiniicquē nicaxo na:

—Doctor qui bocani quiha anoma cabo roha. Jēnima cabo tsi xo cayamahaina. ³²Jasca, jamē shinamixēni cabo quēnahi ē joyamanicquē; jama, noitiria ca jochacanaibo jato jocha quima Dios quiri bēsomahi nori —nēa tsi quiha jato qui Jesu nēcanicquē.

Samati jabi

Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22

³³Jatsi quiha nēca tsi Jesu qui nohiria bo chaninicquē:

—Huēstima tsi xo Juan rabēti bo samacanaina. Jasca, huēstima tsi xo Dios qui ja bēhoxcanaina ra. Tocacani quiha fariseoba jabi acanaibo ri. Jama, mi rabēti bo tsi xo tocayamahaina pa. Mi rabēti bo tsi xo picanaina, jēnē acaina rē —i Jesu qui jaca niquē.

³⁴Jatsi quiha Jesús quēbiniicquē:

—¿Joní ahui yano tsi samahi ni ahui yahax cato rabëti bo pa? Iya-macani quiha ra. Cohuëti xaba ma xo. Toa barí tsi ja bêta oriquicani quiha. Jascaria, jaboqui samayamahi quiha noho rabëti bo ri jato bêta ë iquë no. ³⁵ Jama, jato quima ë mëbihacano tsi samacaxëcani quiha. Jatsi toa barí tsi cohuëcaxëcani quiha. Jatsi samacaxëcani quiha toatiyá no —i Jesu niquë.

³⁶ Jatsi joxëhai ca arati quinia paxa ca yoati tsi Jesu chaniniquë nëca cató no:

—Jahuë sahuëti paxa ca quima quësi quëësayamahi quiha nohiria, jahuë sahuëtixëni pishpaxëna. Tocapiquí tsi jahuë sahuëti paxa ca yoshi-huahi quiha. Jasca, tsocoxëhi quiha quësi, jaha bëquiyamahi quëshpi na. (Jascaria tsi noho tiisi paxa cató tsi mato arati jabi siri shomahua-timaxëni xo mato. Jaharisi ma xo.) ³⁷ Jasca, mato jabi ma xo toa bichi ca sota sirixëni qui jënëria paxa ca rëhuihaina. Anoma quiha. Ma rëhuipino tsi bichi ca sota poshaxëhi quiha naa jënëria paxa cato. Ja poshiquë tsi japaquëxëhi quiha naa jënë rë. Yoshihuahacaxëhi quiha bichi ca sota ri. ³⁸ Jama, bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuihacaxëti xo. Toca tsi yoshihuahacayamaxëhi quiha sota. Jasca, japaquëyamaxëhi quiha jënë. (Jascaria tsi arati quinia huëtsá tsi noho tiisi paxa ca tiisimahacaxëti quiha. Mato arati jabi siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato ra.) ³⁹ Jama, noho tiisi paxa ca bicasyamaxo nohiria bo rë. Jato arati jabi siri bo noiyoicani quiha pë. “Oquë tsi xo noba arati jabi siri bo” icani quiha rë. Jato arati jabi rarinamacasyamacani quiha ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë tiisi paxa ca yoati na.

6

Joiti bari Ibo

Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28

¹ Joiti barí tsi quiha jahuë rabëti bo ya huai bo nacho Jesu iniquë. Nacopama tsi jahuë rabëti bá bimi bëro risaniquë. Risaxo tsi quiha jato mëquënë tsi ja huërocaniquë pixëna. ² Jatsi quiha huësti huësti ca fariseobá Jesu nicaniquë:

—¿Jënixo tsi yoba pasomaha ca acanai? Anoma tsi xo yonocohaina joiti barí no ra —i Jesu qui fariseobo rabëroha niquë.

³ Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—¿Quënëhacanish cabo ó ca David yamabá ani ca ma tsayayamaya-mani, naa Dios arati xobo qui ja jicoquë no? ⁴ Jicoxo tsi quiha Dios bësojó ca janani ca mapari ja biní quiha pixëna. Piniquë quiha jahuë joni bo ri. Jabi arati ibo bá mapari ja picaniquë pa. Roa quiha. Jabi noba jabi pasomaha ja picanai ca iniquë ra; jama, ja jochayamacaniquë iquia. ⁵ Jascaria, jënima tsi xo toa no acaina iquia, joiti bari Ibo ë nori quëshpi na —nëa tsi fariseobo qui Jesu nëcaniquë.

Mëquë choni jaya cato

Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6

⁶ Joiti bari huëtsá tsi quiha catiti xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi nohiria bo ja tiisimaniquë. Jabi toá tsi quiha tsaho iniquë mënëcayá ca mëquë choni jayanish ca joni. ⁷ Jatsi quiha Jesu tsayatsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabá huaniquë. Joiti barí pi Jesú joni jënimahuaxëhai ca ja jiscasani quiha, ja qui quësocatsi na. ⁸ Jama, ja shinacanaí ca Jesú cahëni quiha. Jaha tsi mëquë choni jayanish ca joni qui ja chaniniquë:

—Niihuahē. Nēri johuē —iquiina.

Jatsi joni joiniquē. Joihax toá tsi ja niiniquē. ⁹ Jatsi quiha fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo qui Jesu chaniniquē:

—¿Yoi ni, jia ni, naa joiti barí tsi jia ca acaina? ¿Yoi ca axēhi ni noa? ¿Naa joni mēbixēhi ni noa? ¿Mēbiyamaxēhi ni noa? —i jato qui ja ni quiha.

¹⁰ Bēro boho-bohoquí tsi quiha jato Jesú jisniquē. Jatsi,

—Mi mēquē mēstēhuana —i joni qui ja niquē.

Jahuē mēquē ja mēstēhuajahuquē tsi quiha ja jēnimahuahacanicquē. ¹¹ Jatsi quiha Jesu qui fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo caxarianiquē, joiti barí tsi toa joni ja jēnimahuani iqui na. Jatsi chaninatsijacanicquē:

—¿Jēnahuariaxēhi ni noa sa Jesu qui? —iquiina.

Jesu doce ca rabētiria cabo

Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19

¹² Jaquirēquē quiha maca bo qui Jesu caniquē bēhoxhi na. Toa xo tsi quiha baquicha ja raanicquē Dios qui bēhoxquí na. ¹³ Huēaquē tsi jahuē rabēti bo ja biniquē. Doce ca joni bo ja bihaca tsi jahuē chani chitahēhuati ibo bo jato ja manēmaniquē. Jabi ja bini ca tsi xo naa:

¹⁴ Simón, naa Pedro ja janēni cato.

Pedro noma Andrés,

Jacobo,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeo baquē Jacobo,

gobierno pasomaha ca Simón,

¹⁶ Jacobo baquē Judas,

Judas Iscariote, naa jodioba chama bo qui Jesu mēanish cato.

Tihi cabo Jesú bini quiha jahuē Chani chitahēhuati ibo bo iti.

Huēstima ca jēnimahuahacana

Mateo 4.23-25

¹⁷ Maca bo ax jahuē rabēti bo ya botēhax mai para ca ití tsi Jesu niiniquē chanixēna. Toá tsi quiha huēstima ca banahuacanaibo ini quiha jahuē chani nicaxēna. Miscó quiha. Jodioba mai, Jerusalén, ia quēpē ca Tiro, Sidón yaca bo, tihi ca iti bo ax huēstima ca nohiria bēcani quiha jēnimahuahacaxēna. ¹⁸ Jatsi jēnimahuahacani quiha yoshi jayanish cabo. ¹⁹ Jasca, nohiria bá Jesu motsani quiha, ja quima jato jēnimahuati chama tsēquēni iqui na. Jabi toca tsi jēnimahuahacacani quiha ja motsacanaí cató no.

Ranicanaibo — Cohuē cabo

Mateo 5.1-12

²⁰ Jahuē rabēti bo bēis-hax tsi jato qui Jesu chaniniquē:

—Shoma xo mato noitiria cabo, Diós otohái ca qui ma jicoxēhai quēshpi na.

²¹ ‘Shoma xo mato paxnacanaibo. Sēyahuahacaxēqui mato. Shoma xo mato aracanaibo. Ranixēqui mato.

²² ‘Ea tahēhax pi mato qui nohiria caxano tsi mato bēta pi ja rabēnacasyamacano tsi shoma xo mato ra. Jasca, shoma xo mato, nohiria bá mato ocahuacuē no, ēa ma chahahuahai ca tahēxo na. ²³ Jabi ē bacano

tsi ranirixäqui mato, huëstima ca mato naipá ca copi jiaxëni cabo ma jayaxëhai quëshpi na. Toa barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra. Jabi Dios Chani yonish cabo ténëmahacani quiha jato ri, naa jaboqui ma yosihacahai jascaria.

²⁴ ‘Jama, noitiria xo toa jahuëmishni bo jayaria cabo. Nëá roha tsi ranicani quiha rë.

²⁵ ‘Noitiria tsi xo toa jaboqui sëyacanaibo. Paxnacaxëceni quiha.

‘Noitiria tsi xo toa jaboqui shiracanaibo. Toa barí tsi araconacaxëceni quiha, cohuë iquiina.

²⁶ ‘Noitiria xo mato, paraxo tsi jia tsi nohiria bá mato ocahuacquë no. Jabi toca tsi mato mahitsa ca Dios Chani yonish cabo mato rëquëbo yamabá oquëhuani quiha jato ri. Jato qui jia jato mahitsa ca chani iniquë pë —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo yobahi na.

Noqui caxacanaibo no noino

Mateo 5.38-48; 7.12

²⁷ ‘Jabi ëa nicacanaibo qui naa yoba aquia: Mato qui caxacanaibo noicana. Jato mëbicana. ²⁸ Mato ocahuacanaibo shomahuacana. Mato ranimixëni cabo bax bëhoxcana. ²⁹ Tsohuëcaracá pi mato tapaishano tsi ja qui mato tamo huëtsa acana tapaishacati. Mato sahuëti pi joní bino tsi ja bëta iquinayamacana. Toa joní qui mi camisa ri acana. ³⁰ Mato jahuë bo pi joní bënano tsi ja qui acana. Acax, “Jahari bicasquia ra” iyamacana jahari bixëna. ³¹ Jia tsi nohiria huëtsa shomahuacana, naa mamë ma shomahuahacatsai jascaria.

³² ‘Jabi bëroria tsi xo mato noicanaibo noihaina. Iriama tsi xo toca ca ma noihaina iquia. Jabi jato noicanaibo noihi quiha chahahuayamacanaibo ri. ³³ Bëroria tsi xo mato mëbicanaibo ma mëbihaina. Iriama tsi xo toca ca ma mëbihaina ra. Toca tsi acani quiha chahahuayamacanaibo ri. ³⁴ ‘Jabi bëroria tsi xo toa mato jahuë bo prestahuahacaina, mato qui nohiria bá parata aquë no. Tocacaqui chahahuayamacanaibo ri parata bixëna. ³⁵ Tocayamacana. Jabi nëcacana: Mato qui caxacanaibo noicana. Jato mëbicana. Mato jahuë bo prestahuahacana, jahari jahuëcara biti ó pasoyamaquí na. ¿Jabi “Gracias” iyamacanaibo, yoixëni cabo, tihí ca nohiria bo mëbiyamayamahi ni Dios ra? Jato mëbihi quiha. Japi tocacana mato ri. Tocapiquí tsi copi jiaxëni ca bixëqui mato ra. Mana ca Dios baquë bo ixëqui mato. ³⁶ ‘Jabi noi-noiriahí quiha mato Jahëpa Dios. Japi noicana, ja noihai ca jascaria.

Ocahuayamacana

Mateo 7.1-5

³⁷ ‘Huëtsa bo raniyamacana. Jatsi mato raniyamaxëhi quiha Dios ri. Huëtsa bo qui quësoyamacana, mahitsa. Quësoyamapimano tsi mato qui quësoyamaxëhi quiha Dios ri. Jasca pi nohiria mato pasomaha jochano tsi jato jocha shina-bënocana. Tocapimano tsi mato jocha shina-bënoxëhi quiha Dios ri. ³⁸ Jasca, huëtsa bo qui acana. Huashiyamacana. Tocapimano tsi mato qui axëhi quiha Dios. Jatsi huëstimaria ca bixëqui mato. Ma acai ca huino quiha. Oquë ca ixëhi quiha. Jia pi nohiria huëtsa bo ma mëbino tsi mëbiyacaxëqui mato ri. Jama jia pi huëtsa bo ma mëbiyamano tsi iriamaxëhi quiha ma shomahuahacahai ca ri.

Mahitsa ca maestro bo yoati Jesú yobanina

³⁹ Jatsi chani Jesu jato qui yoaniquë:

—¿Jënahuariaxo raca bëco ca joní, bëco ca joni huëtsa mëpina? ¿Naporo quini qui paquëyamayamacaxëcahi ni jato tëquëta? Jabi jasca xo mahitsa ca maestro bo ri. Janyama bocani quiha ra. Janyama mëpihacahi quiha jato alumna bo ri rë. ⁴⁰ ¿Jënahuariaxo raca jato mahitsa ca maestro oquë tsi alumno bá cahëna? Jama, maestro jia cató pi jahuë alumno bo tiisima-tiisimano tsi ¿jaharisi iyamayamacaxëcahi ni? Jato maestro jascacaxëcane quiha jahuë alumno bo ra. ⁴¹ Jabi mabë xatë bá janyama ca acai ca tsayaxëni xo mato pë. Jato tsaya-tsayaquí tsi yoi ca ma acai ca jisyamaquí mato ra. ⁴² Anoma tsi xo toca ca ma acai ri. ¿Jëniriahax raca “Anoma xo mi acaina, ëbë xatë bá” i ma na? ¿Jëniriahax, “Mia ë mëbino ra” i ma na, oquë ca jocha ma aquë no mato ri pë? Jariapari mato shina ó ca jocha tsayaparicana, quiaxëni cabá. Mato oquë ca jocha niahax mabë xatë bo mëbiti mëtsa ixëqui mato ra, jahuë jocha niamaxëna.

Bimi jihuí saihuahaina

Mateo 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Jabi bimi jia ca saihuatimaxëni tsi xo jihuí yoi cato. Jascaria, bimi yoi saihuayamahi quiha jihuí jia cato. ⁴⁴ Ja saihuacanaí ca bimí tsi cahëhacahi quiha jatiroha ca jihuí. ¿Jënahuariaxo bimi jia ca ronoxë saihuana? Bimi jia ca saihuatimaxëni quiha. ⁴⁵ Jascaria, jabi jia ca saihuahi quiha joni jiaxëni cato. Jia tsi xo toa ja acaina, shina jia ca ja jaya ca iquí na. Jascaria, jabi yoi ca saihuahi quiha joni yoi cato. Anoma tsi xo toa ja acaina, shina yoi ca ja jaya ca iquí na. Jabi yoi ca jahuë bo pi jahuë shina rëamëno tsi chani yoi ca chanixëhi quiha ra.

Jabi jia ca jaya cato — Jabi yoi ca jaya cato

Mateo 7.24-27

⁴⁶ ¿Jënihax tsi “Ibobá” ëa quënacanaí pë, noho yoba ma ayamaquë no? ⁴⁷ Tobi ë qui bëcanaibo. Tobi ëa nicacanaibo, naa noho yoba acascanaibo. ⁴⁸ Xobo rohahuai ca joni iquiria ca xo. Jariapari tsi mai huëyohi quiha, maxax bërohuaxëna. Jatsi maxax cacha jahuë xobo rohahuai quiha. Jatsi jënë baino tsi xobo qui tocaxqui jënë chama; mahitsa. Poxoyamahi quiha xobo, maxax cacha ja rohahuhacani iquí na. ⁴⁹ Jama, mai cacha xobo rohahuai ca joni iquiria tsi xo noho yoba ayamahai cato. Noho yoba nicahax ja qui yoi quiha. Jabi jënë baino tsi ja qui tocaxqui jënë chama. Jatsi poxohi quiha xobo rë, maxax cacha ja rohahuhacayamani iquí na. Poxoyoxëhi quiha toa xobo ra —i jato qui Jesu niquë.

7

Romano ca capitán

Mateo 8.5-13

¹ Jahuë chani jatihuahax tsi quiha jahari Jesu caniquë Capernaum yaca qui. ² Toá tsi quiha romanoba capitán racaniquë, naa yonati jayanish cato. Jabi iquihi quiha jahuë yonati iniquë; rësopaimaria. Jabi jahuë yonati naa capitán noini quiha. ³ Jatsi quiha Jesu yoati tsi capitán nicaniquë. Nicaxo tsi quiha jodioba yosibo rabëroha ca Jesu qui ja raaniquë, jahuë xobo qui joti nicamaxëna, jahuë baquë ja jënimahuano iquish na. ⁴ Jatsi quiha Jesu qui naa yosibo bocaniquë. Boxo tsi quiha Jesu ja nicacanicuë:

—Capitán bax jahuë yonati mi jënimahuano ra, shinajiaxëni ca joni ja nori ca quëshpi na. ⁵ Jasca, noba jimibo noihi quiha naa joni ra. Noba

catiti xobo ja aniquë no bax na ra —nëa tsi quiha Jesu qui jodioba yosibo nëcaniquë.

⁶ Jaha tsi jato bëta Jesu caniquë. Jahuë xobo ja basimano tsi quiha jahuë rabëti bo capitán raaniquë chani ya.

—Mimë huënahuyayamana, Ibobá. Noho xobo qui mi jicoyamano, anoma ca joni ë nori quëshpi na. ⁷ Ja tsi xo toa ë joyamahaina, noho jocha iqui na ra. Mi niihai cató pi mi chanino tsi jënimahuahacaxëhi quiha noho yonati ra. ⁸ Jënima xo mi chani ra. Jabi ëa oquë ca chama bo nama xo ëa. Jato nicati cahëquia. Jasca, ëa nama xo soldado bo ri. Ea nicacani quiha jato ri. “Bocata” i pi ë no tsi bocani quiha. “Bëcahuë” i pi ë no tsi bëcane quiha. Jabi “Jënimahuë” i pi mi no tsi jënimaxëhi quiha noho yonati iquia —nëa tsi capitán raani ca chani nëcaniquë.

⁹ Jatsi quiha Jesu shina-risiquiniquë jahuë chani nicahax na.

—Anomaria tsi xo naa joni ë qui chitimihaina ra. Jia tsi xo. Israél cabo chitimihai ca oquë quiha —i Jesu niquë.

¹⁰ Jesu jisbaya tsi jahari jato capitán xobo qui yosibo bocaniquë. Jënima quiha capitán yonati iniquë ra.

Shinapayo Jesú bësomanina

¹¹ Jisbëria tsi quiha yaca huëtsa, naa Naín icanai ca qui Jesu caniquë. Jasca, jahuë rabëti bo, nohiria misco, tihi cabo ja bëta bocaniquë. ¹² Jatsi yaca qui ja basimacano tsi quiha rësohax ca shinapayo ca joni yaca cacha nohiria bá bohi iniquë. Noitiria ini quiha jahuë jahëhua; bënë imanish ca quiha. Jasca, yama ini quiha jahuë baquë huëtsa rë. Jabi jahuë baquë maihuahi bocahi ja icani quiha. Jasca, ja bëta huëstima ca yacatá ca nohiria ini quiha jato ri. ¹³ Jatsi quiha Jesu cohuënaniquë yoxa jisi na. Jatsi,

—Arayamahuë, caí —i ja qui ja niquë.

¹⁴ Jatsi quiha joni nanëhacani ca caja qui Jesu caniquë. Cahax caja ja motsaniquë. Jatsi niiniquë caja iahai ca joni bo. Jatsi,

—Bësohuë, shinapayó —i Jesu niquë.

¹⁵ Jatsi quiha bësoyama ca joni tsahoniquë pa. Ja chanitapiniquë. Jatsi quiha jahuë jahëhua qui jahari baquë Jesú aniquë. ¹⁶ Ratënikuë nohiria tëquë. Jia tsi Dios ja ocahuacanicuë:

—Noqui xërëquë tsi xo Dios Chani yoati Ibo-iboria ra. Jahuë nohiria yoi bo mëbicatsi quiha Dios ra —i jaca niquë.

¹⁷ Jabi toa barí tsi quiha Jesú ani ca huëstima ca nohiria bá nicaniquë. Nëama pacanani quiha toa chani. Jodioba mai, jato tëamë ca mai bo, tihi cabá tsi Jesú ani ca nicahacani quiha.

Juán dos ca joni raanina Jesu nicati

Mateo 11.2-19

¹⁸ Jabi Jesú ani ca jahuë bo yoati tsi ashimanish ca Juan rabëti bá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Juan ja yoacanicuë. ¹⁹ Jatsi quiha dos ca joni, naa jahuë rabëti bo Juán quënaniquë Jesu qui raaxëna. Jabi Xabahamati Ibo Jesu iqui ca ja cahëcasni quiha jaa ri, Jatsi,

—“¿Johai ca Xabahamati Ibo ma ni mia? ¿Joni huëtsa ó pasoxëhi ni noa?” i Jesu qui cahuë —nëa tsi quiha Juan jato qui nëcaniquë.

Jatsi quiha jahuë rabëti bo Juán raaniquë nicaxëna. ²⁰ Jesu qui bëhax,

—Noqui Juán raaquë. ¿Johai ca Xabahamati Ibo ni mia? ¿Joni huëtsa ó pasoxëhi ni noa? Cahëcatsi quiha Juan ra —i Jesu qui jaca niquë.

²¹ Jabi ja bëcaquë tsi quiha nohiria bo jënimahuahi Jesu iniquë. Huëstima ca nohiria jënimahuahacani quiha, naa iquicanaibo, yoshi jayanish cabo. Jasca, huëstima ca bëco cabo taismahacani quiha jato ri. ²² Jatsi Juán raani ca joni bo Jesú quëbiniquë:

—Jahari bocata. Ma tsayahana, ma nicahana, tihi cabo Juan yoacata. Taiscani quiha bëco cabo. Tapicani quiha huico choni jaya cabo. Pasohi quiha pasoyamacanaibo. Bësotëquëcani quiha bësoyama cabo. Jasca, xabahamati Chani nicacani quiha noitiria cabo. ²³ Jabi ranixëhi quiha ë qui chitimicanaibo ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë Juan rabëti bo qui.

²⁴ Jatsi quiha Juán raani ca joni bá Jesu jisbërianiquë. Jisbëriajahuacaquë tsi quiha nohiria bo qui chanitsi Jesu niquë Juan yoati na.

—¿Jahuë ó ma pasoni jisxëna, naa xabachá ca Juan qui ma bocaquë no? ¿Shinapayo cato, naa yoshiní tëtouahacahai ca huasi jascaria ca joni ó ma pasoni? ²⁵ ¿Jahuë jisi ma bocani? ¿Copixëni ca raiti sahuëhaca joni jisti ó ma pasoni? Toca tsi ja iyamani quiha. Xobo-xoboriá tsi racacani quiha copixëni ca sahuëti jaya cabo. ²⁶ Mato nicaquia. ¿Jahuë ó ma pasoni jisxëna, ja qui cahi na? ¿Dios Chani yoati ibo ó ma pasoni? Jabi Dios Chani yoanish cabo oquë ca ma jisniquë iquia, naa Juan ma jisquë no. ²⁷ Jabi nëca tsi ii quiha Dios Quënëhacanish cabo ó cato Juan yoati na:

“Mia bëbo noho Chani bëhai ca raaxëquia. Mia bëbo mi quinia rohahuaxëhi quiha” ii quiha Dios Chani —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë Juan yoati na.

²⁸ Jatsi quiha Jesu jari nëcaniquë Juan yoati na.

—Yama tsi xo Juan oquë ca conish cato ra. Jama, Juan oquë ca tsi xo Diós otoi cato ó ca iriama cato ra. ²⁹ Jabi Juan chani nicahi quiha nohiria tëquë. Jasca, nicahi quiha impuestos bicanaibo ri. Jabi naa nohiria bo tsi xo toa Dios quinia jia ca banahuacanish cabo. Ja tsi xo toa ja ashimahacacanina. ³⁰ Jama, Dios quinia jia ca fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabá nianiquë pë. Jato qui yoi quiha. Ja ashimahacacasyamacani quiha —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë Juan yoati na.

³¹ Jatsi Jesu nëcaniquë toa nohiria bo yoati na:

—¿Jahuë jasca ni naa jaboqui bësocanai ca nohiria ra? ¿Jahuë quiri ni naa nohiria pë? ³² Plazá ca ihihai ca ranihuatimaxëni ca xocobo jascaria ca xo. “Bisto no ino” i pi huësti ca maxo no tsi “Pabëcasyama xo noa ra” ii quiha yosahai ca maxo huëtsa, cohuëcatsi na. Jama, “No nahuarino. No cohuëno” i pi jaca no tsi “Tsiricasqui noa” icani quiha pë. Jabi naa ranihuahacatimaxëni ca xocobo jascaria xo naa nohiria bo ri. ³³ Jabi Juan joquë tsi jato qui yoi quiha jahuë jabi iniquë pë. Joxo tsi Juan samaniquë. Jënë ja ayamaniquë. Tocajano tsi “Yoshi jaya xo” iqui mato ja yoati na pë. ³⁴ Jatsi ë joniquë. Ea ti tsi xo oriquihaina. Ea ti tsi xo jënë acaina. Tocahëno tsi “Oriquití-naxëni, jënë-naxëni tsi xo toa. Jasca, jochacanaibo ya rabënahi quiha pë” iqui mato pë ëa yoati na. ³⁵ Jabi mato qui yoi xo noho jabi ë acaina. Jasca, mato qui yoi tsi xo Juan jabi ri. Jama, tiisiyoi-canaibo qui jia tsi xo noba jabi ra.

Jochahuaxëni ca yoxá Jesu tahë ashimanina

³⁶ Huësti ca fariseobá quiha Jesu qui joi amaniquë ja bëta ja oriquino. Jatsi quiha jahuë xobo qui Jesu caniquë. Cahax ja tsahoniquë oriquixëna.

³⁷ Jabi toa yacatá tsi racani quiha jochahuaxëni ipaonish ca yoxa ri. Fariseoba xobó tsi oriquihi Jesu ini nori ca ja nicaní quiha. Nicahax toa

tsi quiha ja caniquë jisi na. Botiá ca copixëni ca perojome ja bëniquë. ³⁸ Jicohax Jesu tahë tsi ja mëniniquë. Toá tsi quiha ja aracona-niquë. Jatsi jahuë bëho yaxo tsi quiha jahuë tahë bo ashimatsijahuaniquë. Jatsi jahuë boó tsi jahuë tahë ja shinahuaniquë. Shinahuaxo tsi quiha ja tatsoniquë. Jaquirëquë jahuë tahë qui perojome ja japaniquë ra. ³⁹ Jasca, yoxá ani ca fariseobá, naa Jesu qui joi amanish cató jisni quiha. Jisi tsi ja shinaniquë, “Jochahuaxëni ca naa yoxa nori ca cahëyamahi quiha tonia. Dios Chani yoati ibo yoi pi irohaquí tsi motsahai ca yoxa ja cahëquë aquë ra. Jochahuaxëni ca yoxa tsi xo naa” i ja niquë jamë no. ⁴⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jahuëcara mia yoacasquia ra, Simón —iquiina.

—Ihuë, Maestró —i Simón niquë.

⁴¹ Jatsi quiha ja qui chani Jesú yoaniquë:

—Tobi quiha dos ca joni bo iniquë. Jato qui chamá parata prestahuaniquë. Jariapari ca joni qui quinientos ca parata ja aniquë. Naa copixëni ca parata quiha. Jasca, joni huëtza qui nama, naa cincuenta ca parata ja qui ja aniquë. Prestamo quiha. ⁴² Jatsi quiha jahari toa parata ibo qui ati mëtsama ja icani quiha, naa dos ca joni bo rë. Noitiria ca joni bo quiha. Jatsi jato noiquí tsi quiha jato cuenta bo chamá nianiquë ra. Shinajiaxëni ca chama ja ini quiha. Jabi jato cuenta bo chamá niaquë tsi quiha ¿jëni ca joní oquë tsi jahuë chama noini? ¿Cuenta chahitaxëni ca jayanish ca ni? ¿Cuenta pistia ca jayanish ca ni? Ea yoahuë —nëa tsi quiha Simón qui Jesu nëcaniquë.

⁴³ —Tonía oquë tsi noiniquë cuenta chahitaxëni ca jayanish cato ra —i Simón niquë.

—Oca xo ra —i Jesu niquë.

⁴⁴ Jatsi yoxa quiri bësohax Simón qui Jesu chaniniquë:

—Mi xobo qui ë jicoquë ra. Jënëpaxa ë qui mi ayamaquë rë, tachocohati; jama, jahuë bëho yaxo tsi noho tahë ja chocohaquë ra. Jaquirëquë jahuë boó tsi noho tahë ja shinahuacuë. ⁴⁵ E jicoquë tsi ëa mi joihuayamaquë rë, tatsohai cató no. Jama, naa yoxa tsayahuë. E jicoquë rohari tsi noho tahë huëstima tsi ja tatsoquë ra. ⁴⁶ Noho boo qui xëni mi ayamaquë rë. Jama, noho tahë bo qui copixëni ca perojome ja japaquë ra. ⁴⁷ Jaha tsi masahacaquë jahuë huëstima ca jocha iquia ra, ja noiriaha ca quëshpi na. Jama, ichariama ca masaha ca jocha jaya ca tsi xo toa noiyamariahai cato ra —nëa tsi Simón qui Jesu nëcaniquë.

⁴⁸ Jatsi quiha,

—Masahacaquë mi jocha ra —i yoxa qui Jesu niquë.

⁴⁹ Jatsi chaninatsi mesa tsahonish cabo niquë:

—¿Tsohuëcara ni naa joni sa, naa jocha masahai cato? —iquiina.

⁵⁰ Jatsi quiha yoxa qui Jesu chaniniquë:

—Mi xabahamahacaquë ra, mi chitimihai cató no. Bëpasi tsi cata —iquiina.

8

Galiléa ca yaca bo qui Jesu shishonina

¹ Jaquirëquë quiha yaca huëtza, yaca huëtza qui Jesu caniquë. Dios Chani yoahi ja caniquë Díos otohái ca yoati na. Jasca, ja bëta bocaniquë doce ca banahuacanaibo ri. ² Bocaniquë ichariama ca yoxa bo ri, naa ja jënimahuani ca yoxa bo. Jasca, caniquë María Magdalena, naa siete

ca yoshi jayanish cato. ³ Jasca, jato bêta caniquë Juana, Chuza ahuini, naa Herodes empleado. Bocaniquë Susana, yoxa huëtsa bo ri. Jabi Jesu, jahuë rabëti bo, tihí cabo naa yoxa bá orihuapaoni quiha jato parata yoi no.

Bëro sayanish cato

Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9

⁴ Toatiyá tsi Jesu qui huëstima ca nohiria bëcaniquë. Huëstima ca yaca bo ax ja bëcani quiha jahuë chani nicaxëna. Jatsi bëroria ca chani Jesu jato qui yoaniquë jato tiisimaxëna. Ja nëcaniquë:

⁵ —Bëro sayahi quiha joni caniquë. Bëro sayajahuano tsi quiha huësti huësti ca bëro bahi tapái xapaquëniquë. Jahá tsi ja jamahacani quiha. Jasca, jahá ca bëro isa bá piniquë. ⁶ Jasca, bëro huëtsa maxax mai qui xapaquëniquë. Jabi shinahacax ja chonini quiha jënë yama pi ja ini igui na. ⁷ Jatsi bëro huëtsa masa xërëquë tsi xapaquëniquë. Bëro ya shinahabëquiniquë quiha toa masara pë. Jatsi banahaca ca mapahacani quiha. ⁸ Jatsi bëro huëtsa mai jiaxëni ca qui sayahacanicuë. Shinahaxo tsi huëstima ca bimi ja saihuaniquë. Tihiria ca bimi saini quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo qui.

Chanipama tsi,

—Ea nicati xo jatiroha cabo ra —i ja niquë.

⁹ Jabi Jesú yoani ca chani jahuë rabëti bá cahëyamaniquë. Ja quëshpi tsi, —¿Jënihi ni naa noqui mi yoahana sa? —i ja qui jaca niquë.

¹⁰ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Mato qui tiisi acanicuë, naa Diós otoiha ca yoati na. Jonë ca jahuë bo ma cahëxëti xo. Jama, naa jonë ca jahuë bo cahëyamaxëhi quiha tëxë bo. Ja tsi xo toa nëca ca chani jato qui chanicuia, nicaxo ja cahëyamacano iquish na.

Jahuë chani Jesú bërohuanina jahuë rabëti bo bax na

Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20

¹¹ Jatsi quiha jahuë chani Jesú bërohuaniquë:

—Jabi Dios Chani tsi xo toa sayahaca ca bëro. ¹² Toa bahi tapái cabo tsi xo toa Dios Chani nicahai ca nohiria bo. Chani ja nicacano tsi johi quiha Satanás. Joxo tsi jato shina ó ca chani tsëcahi quiha rë, ja chahahuayamacano xabahamahacaxëna. ¹³ Jabi maxax mai qui sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quiha nicaxo na. Jama, jato shina ó tsi tapoyamahi quiha Dios Chani rë. Naamayamahi quiha ja chahahuacanaina rë. Dios Chani tahëhax pi tënëmahacaquí tsi Dios Chani niacani quiha pë. ¹⁴ Jabi masa xërëquë sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacuë jato ri. Jama, Dios quima jato ninhi quiha maí ca jahuë bo. Toa jahuë bo shina-shinacani quiha pë. Jatsi Dios Chani tsihaqui quiha toa parata ó ja quëëcanaina. Jasca, tsihaqui quiha toa jato ranihuahai ca jahuë bo pë. Ja quëshpi tsi jato shina ó ca tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani rë. ¹⁵ Jama, mai jiaxëni sayahaca ca bëro jascaria xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacanaibo tsi xo naa. Nicahax jato qui jia quiha jahuë Chani ra. Chahahuacani quiha ra. Chahahuaxo tsi anomaria tsi xo toa Dios bax ja acanaina.

Yoahacati xo Jesu chani

Marcos 4.21-25

¹⁶ ¿Caca nama, oxati nama jahuë lamparina janahi ni ibo pa, tsamaxo na? Tocayamahi quiha. Bëroria tsi janahi quiha, naquëtë ja huëano jicocanaibo bax na. ¹⁷ Jascaria tsi bërohuahacaxëti xo nohiria bo qui yoahama ca tëquë. ¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia tsi Dios Chani nicatsacana. Jia pi manicano tsi anixëhi quiha mato tiisi. Jama, ja bichi ca tiisi pistia bënnoxëhi quiha nicacasyamacanaibo —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë jahuë chani bërohuahi na.

Jesu jahëhua, jahuë noma bo

Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35

¹⁹ Jabi jahuë jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo Jesu qui bëcaniquë. Jama, ja qui basimatimaxëni quiha ja icaniquë ja qui quëtsoni ca nohiria bo iqui na. ²⁰ Jatsi quiha Jesu qui nohiria bo chaniniquë:

—Bëcaquë mi ihua, mi noma bo ra. Xobo cacha niicani quiha. Mia jiscasani quiha —iquina.

²¹ Jatsi quiha Jesús quëbiniquë:

—Noho jahëhua yoi, noho noma yoi bo, tihi cabo tsi xo toa Dios Chani nicacanaibo. Tihi cabo tsi xo toa jahuë yoba acanaibo —iquina.

Yoshini, choca, tihi cabo Jesús janacamanina

Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41

²² Toatiyá tsi quiha noti qui Jesu jiconiquë jahuë rabëti bo ya. Jicohax, —¿Ia rabëquëx ca qui canomani? —i jato qui ja niquë.

Jatsi shitatsijacanicuë. ²³ Shitajacano tsi quiha notí tsi oxa Jesu iniquë. Jatsi ianë tsi cosporiatsi yoshi niquë. Jato noti rëamëtsi quiha jënë iniquë rë. Jëtëquëpaimaria jato noti ini quiha. ²⁴ Jatsi Jesu bësomahi ja bocanicuë.

—Jisa Maestró. Jëtëquëpaima xo noa ra —i jaca niquë.

Jatsi quiha Jesu joiniquë. Joixo tsi quiha yoshini, choca, tihi cabo ja raahaniquë. Jatsi quiha janacanicuë yoshini. Pasiniquë ia ri. ²⁵ Jatsi Jesús jato nicaniquë:

—¿Yama ni ë qui ma chitimihaina ra? —iquina.

Raquëhax,

—¿Tsohuë cara ni naa sa? Ja qui nicahi quiha yoshini, choca pa —i jaca niquë.

Jatsi ja ratëyocanicuë.

Yoshi jayanish ca jënimahuahacanina

Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20

²⁶ Galilea mai jisbaya tsi quiha ia rabëquëx ca qui ja shitacanicuë Gadara icanai ca mai qui. ²⁷ Rërëhax Jesu tëmahinanicuë. Toa xo tsi quiha yoshi jaya cató jato bëchaniquë. Tsoboco ja ini quiha. Siri tsi sahuëti ja sahuëyamani quiha. Jasca, jahuë xobó tsi ja racayamani quiha, rësonish caba mai tsi ja chitëcasni iqui na. ²⁸ Jatsi Jesu tsayahax ja sainiquë. Saihax ja bësojó tsi ja mëniniquë. Jatsi,

—Ea huënhuayamahuë Jesús, mana ca Dios Baquë. Ea tënëmayamahuë iquia —i Jesu qui joni niquë joi pistiamá no.

²⁹ Jabi nëca tsi quiha ja chaniniquë, “Ja quima tsëquëcahuë” i yoshi bo qui Jesu ni nori quëshpi na. Jabi huëstima tsi quiha yoshi bá naa joni qui tsaminiquë rë. Jatsi jahuë yoshi iqui tsi quiha nohiria bá jahuë mëquë bo, jahuë tahë bo, tihi cabo nëxapaoni quiha mëchichó no, ja paxayamano iquish na. Jama, mëchicho ja tësapaoni quiha. Jasca, xabaca, nihi, tihi cabo qui ja jabapaoni quiha yoshi iqui na. ³⁰ Jatsi quiha,

—¿Jahuë ni mi janë ra? —i toa joni qui Jesu niquë.

—Seis Mil —i quiha joni niquë, huëstima ca yoshi ja qui jiconi nori iqui na.

³¹ Jatsi yoshi bá Jesu bënarianiquë, tënëtiya qui jato ja raayamano.

³² Jabi basima xo tsi quiha yahua jinaya cabá pihi iniquë. Yahua tirixëni quiha. Jatsi quiha,

—Japa toa yahua jinaya cabo qui noqui raatsana. Jato qui no jicono ra —iriatsi jaca niquë Jesu qui.

Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquë.

³³ Jatsi quiha joni quima ax ja natsëquë-caniquë. Natsëquëhax yahua qui ja jicocaniquë. Jatsi quiha jabatsi yahua tirixëni niquë. Maca ax rënichihax ia qui ja jabayocaniquë. Ja nëachiyocaniquë. ³⁴ Jatsi yahua obëso cabo jabaniquë yaca qui. Jënipijani ca ja yoabonacani quiha. ³⁵ Jatsi nohiria bocaniquë ocapijani ca jisi na. Jesu qui ja bëcaniquë. Toá tsi quiha yoshi jayanish ca joni ja jiscaniquë. Jesu tapaí tsaho ja ini quiha. Sahuëti sahuë ja ini quiha. Jënima ja ini quiha. Jatsi ja raquëyocaniquë tsayahax na. ³⁶ Jatsi yoyoxëni ca joni jënimahuahacani nori ca quinia jisnish cabá yoaniquë bëcanish cabo qui. ³⁷ Jatsi pë Jesu bënatsi quiha Gadara maí ca nohiria tëquëtá huaniquë jato ja jisbayano. Ja raquëyocani quiha. Jatsi noti qui ja jicohaca tsi quiha Jesu caniquë. ³⁸ Jabi yoshi jayanish ca joni Jesu ya cacasniquë jaa ri,

—Mi bëta cacasquia —iquiina.

Jama, jahari jahuë xobo qui Jesús raaniquë.

³⁹ —Mi xobo qui cata. Mi bax Diós aca ca yoata —i ja qui Jesu niquë.

Jisbaya tsi quiha toa yacata xo tsi ja bax Jesús ani ca ja yoabonaniquë ra.

*Jairo jahini, jimihacai ca yoxa, tihí cabo jënimahuahacananina
Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43*

⁴⁰ Ia rabëquëx ca ax Jesu bacaquë tsi quiha rani tsi nohiria bá joi-huaniquë, ja manacanaí ca quëshpi na. ⁴¹ Jatsi quiha catiti xobo chama joniquë, naa Jairo icanai cato. Jesu tahë tsi ja mënihaca tsi,

—Noho xobo qui johuë ra —iriatsi ja qui ja niquë.

⁴² Jabi rësopaimaria quiha jahuë jahi iniquë rë. Doce ca año bo jayani quiha. Jatsi ja bëta Jesu caniquë. Ja cano tsi quiha ja qui nohiria quëtsojahuaacaniquë. Huëstima ca nohiria quiha.

⁴³ Jabi nohiria xërëquë tsi quiha jimihacai ca yoxa iniquë. Doce ca año no tsi ini quiha ja jimihanina rë. Jasca, jahuë parata tëquë doctor bo qui ja mëani quiha jënimahuahacaxëna. Jënimahuahacatimaxëni ja ini quiha. ⁴⁴ Jabi Jesu cho quiha naa yoxa basimaniquë. Basimaxo tsi quiha jahuë sahuëti quëpë ja motsaniquë. Jatsi jënëtapiniquë ja jimihacaina ra.

⁴⁵ Jatsi quiha,

—¿Tsohuë ëa motsaha? —i Jesu niquë.

—Yama tsi xo toa mia motsahaina ra —i quiha nohiria bo niquë.

Jatsi pasí quiha nohiria bo iniquë. Jatsi,

—Tsayahuë. Mi qui quëtsoyani quiha nohiria bo ra, Maestró. Mia tijihacani quiha. ¿Jënhuariahax “¿Tsohuë ëa motsaha?” i mi na ra? —i Jesu qui Pedro niquë.

⁴⁶ Jatsi Jesús quëbiniquë:

—Ea motsayaquë nohiria iquia. E quima ax noho chama tsëquëquë ra —iquiina.

⁴⁷ Jatsi mëmëriatsi quiha yoxa niquë.

—Cahëhi quiha rë —i jamë ja niquë.

Jatsi Jesu qui johax tsi quiha ja bësojó yoxa mëniniquë. Mënixo tsi nohiria bo bësojo xo tsi ja ani ca ja yoaniquë.

—Mia ë motsaquë jënimahuahacaxëna ra. E jënimahuahacatapiquë ra —i Jesu qui yoxa niquë.

⁴⁸ Jatsi,

—Mi jënimahuahacaquë caí, mi chitimiha ca quëshpi na. Bëpasi cata —i ja qui Jesu niquë.

⁴⁹ Chanijano tsi quiha chama Jairo xobo ax chani bëhai ca cahëniquë. Cahëhax,

—Rësoquë mi jahi pistia rë. Maestro jari huënhuayamahuë —i Jairo qui ja niquë.

⁵⁰ Jama, nicahax Jesu chaniniquë:

—Raquëyamatsina. E qui mi chitimiti xo. Jënimaxëhi quiha mi jahini ra —iquiina.

⁵¹ Jatsi xobo qui ja cahëniquë. Cahëhax,

—Nohiria ë bëta jicoyamano —i ja niquë.

Jatsi quiha Pedro, Juan, Jacobo, jahini jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo roha Jesu ya jiconiquë. ⁵² Jahi tahëhax tsi araconahi nohiria tëquë ini quiha. Jatsi,

⁵³ —Arayamacana. Bëso xo ra. Oxa roha —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi quiha nohiria bá osaniquë, ja rësoni nori ja cahëcani quëshpi na.

⁵⁴ Jatsi xotaco mëquë Jesú biniquë. Bichi tsi,

—Bësuhuë, caí —i ja qui ja niquë.

⁵⁵ Jatsi ja bësothëquëniquë. Ja niitapiniquë. Jatsi quiha,

—Pimahuë —i jahuë nabo qui ja niquë.

⁵⁶ Ratëniquë jahuë nabo, rani-ranihi na. Jatsi,

—Jënipijaha ca yoayamacana —i jahuë nabo qui Jesu niquë.

9

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú raanina

Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13

¹ Jesú jahuë doce ca rabëti bo quënaniquë ja caticano. Quëntaxo tsi quiha chama jato qui ja aniquë yoshi bo tsëcati, noitiria cabo jënimahuati.

² Jatsi quiha jato ja raaniquë Diós otohái ca chani ja yoacano, isicanaibo, iquicanaibo, tihi cabo ja jënimahuacano. ³ Yobapama tsi Jesu nëcaniquë:

—Mëquëya bocana. Coti jihui, sota, oriquiti, parata, tihi cabo boyamacana. Rabë ca sahuëti boyamacana; huësti ca roha. ⁴ Tsohuëcaracá xobo qui jicohax toá tsi chitëcana. Chitëquí tsi xobo rarinayamacana.

⁵ Jasca nohiria bá pi mato joihuayamano tsi toa yaca jisbayacana. Jisbaya tsi mato tahë ca cospo totohacahuë jato jocha jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismati xo —i quiha jato qui Jesu niquë.

⁶ Jatsi quiha ja bocaniquë. Yaca bo ja nacocani quiha, Dios Chani yoahi na. Jasca, jatiroha ca iti xo tsi quiha noitiria cabo ja jënimahuacaniquë.

Juan yamabo yoati Herodés nicanina

Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29

⁷Jatsi quiha chama Herodés nicaniquë jatiroha ca Jesú ani ca yoati na. Nicahax ja shina-risiquiniquë. Shinati pi ja cahëyamani quiha “Bëso xo Juan yamabo ra” i nohiria bo ni quëshpi na.

⁸Jasca,

—Eliás yamabo tsi xo naa jisiquihaina tonia —i huëtsa bo niquë.

—Bësotëquëquë Dios Chani yoanish ca huësti cato —i quiha huëtsa bo niquë.

⁹Jatsi Herodes nëcaniquë:

—Juan mapo ë quëësayamëquë ra. ¿Tsohuëcara ni naa joni sa? Anomaria tsi xo toa nohiria bo chanihai ca ja yoati na —iquiina.

Nohiria bo iqui tsi Herodés Jesu jiscasni quiha.

Cinco mil ca joni bo Jesú pimanina

Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14

¹⁰Jatsi quiha Jesu rabëti bo bacaniquë. Bacaxo tsi quiha ja acani ca tëquë Jesu ja yoacanicuë. Jaquirëquë jahuë rabëti bo Jesú boniquë Bet-saida yaca quiri. Jato bëta ja icasni quiha jamëpistiá no. ¹¹Jabi ja bocaquë tsi quiha nohiria bá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ja banahuacanicuë jato ri. Jatsi nohiria Jesú joihuanicuë. Joihuaxo tsi quiha Diós otoiha ca yoati jato ja yoanicuë. Jasca, noitiria cabo ja jënimahuanicuë.

¹²Jaquirëquë yata tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Caquë quiha bari. Bëhax tsi jahuë rabëti bo ja qui chaniniquë:

—Basima ca yaca bo, huai bo, tihi cabo qui nohiria raatsana. Oxati bo, piti, tihi cabo ja bicano ra. Yama tsi xo nëá ca racati ra —i Jesu qui jaca ni quiha.

¹³Jatsi quiha,

—Jato pimaçana —i jato qui Jesu niquë pa.

Jatsi,

—Yama tsi xo nëá ca piti ra. Cinco ca mapari, dos ca sanino, jaroja tsi xo rë. ¿Naa nohiria tëquë bax mapari copihí caxëhi ni noa pa? —i ja qui jaca niquë.

¹⁴Jabi toá tsi quiha cinco mil ca joni bo mani ini quiha. Huëstima quiha. Jatsi,

—Maxo cincuenta, maxo cincuenta, nëca tsi nohiria tsahomatsaçana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

¹⁵Jatsi toca tsi ja acanicuë. Nohiria tëquë ja tsahomacanicuë.

¹⁶Jaquirëquë cinco ca mapari, dos ca sanino, tihi cabo Jesú biniquë. Bixo tsi quiha mana nai qui tsayahax tsi “Gracias” Dios qui i ja niquë piti quëshpi na. Jatsi mapari ja tëxënamanicuë. Tëxënamaxo tsi jahuë rabëti bo qui ja aniquë nohiria bo qui ja taaçano. ¹⁷Piniquë nohiria tëquëta. Ja sëyayocanicuë. Jaquirëquë mapari quësi bo, sanino, naa pihama ca quësi bo ja catiacanicuë ra. Doce ca caca ja rëaçani quiha.

—Xabahamati Ibo xo Mia —i Pedro nina

Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29

¹⁸Xaba huëtsá tsi Jesu bëhoçno tsi quiha ja bëta jahuë rabëti bo iniquë. Jatsi jato ja nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihí ni nohiria bo ëa yoati na? —i jato qui Jesu niquë.

¹⁹Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huëstima cabo. “Eliás yamabo” ii quiha huëtsa bo. Jasca, “Dios Chani yoanish cabo ó ca

huësti cato, naa rësonish cabo quima ax tëronoyamëtax cato” ii quiha tëxë bo —nëa tsi Jesu qui ja nëcapaniquë.

²⁰ Jatsi jato ja nicaniquë:

—¿Japa mato tsa ni? ¿Tsohuë ë nori ca icanai? —i Jesu niquë.

Jatsi quiha,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra —i Pedro niquë.

Ja rësohai yoati tsi Jesu chaninina

Mateo 16.20-28; Marcos 8.31-9.1

²¹ Jatsi jahuë rabëti bo Jesús yobaniquë, tsohuë ja iqui ca ja yoayamacano iquish na. ²² Yobapama tsi ja nëcapaniquë:

—Tënë-tënëxëquia naa Nohiria Baquë ë nori cato ra. Jasca, ëa ni-acaxëcani quiha yosibo, arati ibo-iboria bo, Dios yoba tiisimacanaibo rë. Tihì cabá ëa namëcaxëcani quiha. Jama, tres bari huinocaquë tsi bësotëquëxëquia ra —i jahuë rabëti bo qui ja niquë.

²³ Jaquirëquë Jesu nëcapaniquë:

—Ea pi banahuacasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamaxëti xo. Jatiroha ca barí tsi mato cruz ma iano ra. Iaxo ëa ma banahuano.

²⁴ Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha toa jahuë noma jabi ó quëëmìsxëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahuë noma jabi chihohuahai cato ëa tahëxo na. ²⁵ Jatsi jatiroha ca maí ca jahuë bo joní bëbomitsa, ricoria ca iquiina. Jama tënëtiya qui pi caqui tsi ¿jahuëcara ca ja bëbona?

²⁶ Jasca pi ëa, noho chani, tihì cabo qui jaboqui nohiria bërabino tsi jato qui bërabixëquia ëa ri, xaba huëtsa ë joxëquë no. Toa barí tsi Rey jascaria tsi, naa noho ángel bo ya tsi joxëquia ra, noho jahëpa chamá no.

²⁷ Mato parayamaquia, “Diós otoiha ca oquë jisxëqui mato ichariama cabo” iquia. Rësonox pari tsi ja otoiha ca oquë jiscaxëcani quiha —nëa tsi quiha Jesu nëcapaniquë.

Jahuë oquë Jesús jismanina

Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8

²⁸ Nëca tsi chanixo tsi Pedro, Jacobo, Juan, tihì cabo maca qui Jesu boniquë oquëri ca semaná no. Jaha tsi Dios qui ja bëhoxcasni quiha.

²⁹ Dios qui bëhoxjano tsi quiha jahuë bëmana jaria jabitiniquë. Jasca, joxonaria-niquë jahuë sahuëti. ³⁰ Jatsi jisiquitapininiquë rabë ca joni bo. Ja bëta chanihi ja icani quiha. Moisés yamabo, Elías yamabo, tihì cabo jisiquini quiha. ³¹ Jabi mana ca oquë ca ja jayacani quiha jato ri.

Anomaria jato jaria ini quiha. Jabi chaninahi ja icaniquë, naa Jerusalén tsi Jesu nahai ca yoati na. ³² Jabi coshi ini quiha Pedro, Jacobo, Juan, tihì caba bëro. Jatsi ja bësocaniquë. Bësoxo tsi quiha Jesu, ja bëta rabë ca niuhai ca joni bo, tihì cabo ja jiscaniquë. ³³ Jatsi nai qui Moisés yamabo, Elías yamabo, tihì cabá jisbayano tsi Pedro chaniniquë:

—Noqui jia tsi xo nëá no iquiina. Tres ca tapas no ano ra. Huësti mí-na, huësti Moisés yamabá-na, huësti Elías yamabá-na —i ja ni quiha.

Jabi toca tsi Pedro chaniniquë, ratëhi na. ³⁴ Jari chanijano tsi quiha tsëmo joniquë. Joxo tsi jato ja mapaniquë. Jatsi tsëmo qui Moisés yamabo, Elías yamabo, tihì cabo jicoquë tsi quiha ja raquëcaniquë. ³⁵ Jatsi tsëmó ca joi ja nicapaniquë:

—Noho Baquë tsi xo naa. E bini ca tsi xo naa noho yonoco ati. Ja qui nicatsacana —i joi niquë.

³⁶ Jatsi joi pasiquë tsi quiha toá tsi Jesu iniquë. Jamëpistia quiha. Toatiyá tsi ja jiscani ca jahuë bo jahuë rabëti bá yoayamani quiha. Ja bëpacani quiha jënipijani ca yoati na.

Yoshi jayanish ca baquë Jesú jënimahuanina

Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29

³⁷ Maca quima ax botëxo tsi quiha nohiria huëstima ca ja bëchacaniquë huëaquë no. ³⁸ Jatsi nohiria xërëquë ó ca joni Jesu quënaniquë:

—Anoma tsi xo noho baquë ra, Maestró. Noho baquë yoi ra. Tsayapa. ³⁹ Noho baquë qui yoshini tsamihaca tsi sai-saihitapihi quiha noho baquë rë. Jatsi noho baquë caxo amahi quiha. Jatsi bacoxhi quiha rë. Natohuahi quiha. Natohuaxo tsi jisbayahi quiha ra. ⁴⁰ Jasca, “Noho baquë ó ca yoshi tsëcacahuë” i mi rabëti bo qui ë quë. Tsëcatimaxëni ca xo rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

⁴¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Chitimitimaxëni ca yosaxëni ca nohiria xo mato pë. ¿Jahuë tih tsi mato tënëxëhi ni ëa pë? Mi baquë nëri bëhuë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁴² Jatsi baquë basimano tsi yoshini mai qui baquë nianiquë. Caxo ja amahacani quiha. Jatsi yoshi Jesú raahaniquë. Raahaxo tsi quiha ja jënimahuaniquë. Jaquirëquë jahuë jahëpa qui jahari ja aniquë. ⁴³ Jatsi Dios chama-chamaria qui nohiria tëquë ratëyoniquë tsayahax na.

Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina

Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32

Jari Jesú ani ca yoati tsi nohiria chaninano tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

⁴⁴ —Jia tsi ëa nicacana, ma shina-bënoyamano iquish na. Nohiria caxaxënia cabo qui ë mëahacaxëti xo —i ja niquë.

⁴⁵ Jama, Jesú yoani nori ca ja cahëyamacani quiha. Jato joma quiha. Jari jato qui jonë ini quiha ja yoanina. Jama, Jesu ja nicayama-caniquë ja yoaha ca ja bërohuano, raquëquí na.

¿Tsohuë ni oquë cato?

Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37

⁴⁶ Jatsi chaninatsi Jesu rabëti bo niquë, tsohuë jato oquë ca ixëti iqui ca yoati na. ⁴⁷ Jabi ja chaninacana nori ca Jesú cahëni quiha. Cahëxo tsi quiha baquë pistia ja biniquë. Bixo tsi ja tapai ja nimaniquë. ⁴⁸ Nimahax,

—Ea joihuahi quiha tsohuëcara ca noho janë tsi naa baquë pistia joihuahai cato. Jasca, ëa raanish ca ri joihuahi quiha ëa joihuahai cato. Nicapariana. Oquë-oquëriaxëhi quiha mato xërëquë ó ca iriama cato ra, naa baquë pistia jasca cato —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jesu rabëti yoi bo

Marcos 9.38-40

⁴⁹ Jatsi Juan chaniniquë:

—Jisa, Maestró. Mi janë tsi yoshi tsëcahai ca joni no tsayahitaquë ra. Tsayaxo toa joni no jënëmacas-hitaquë noba maxo quirim ja iqui iqui na —i Jesu qui Juan niquë.

⁵⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jënëmayamacana. Noba rabëti tsi xo toa noqui pasomahama cato ra —iquiina.

Jacobo, Juan, tih cabo Jesú raahanina

⁵¹ Jabi basima quiha nai qui Jesu tērohacati xaba iniquē. Toatiyá tsi raquēhaxma tsi Jerusalén qui ja cacasni quiha. ⁵² Jatsi rēquē tsi joni bo ja raaniquē jahuē quinia ja rohahuacano. Jatsi, Samariá ca yaca qui ja jicocaniquē, chitēti iti Jesu bax mēraxēna. ⁵³ Jama, jato yaca qui Jesu cahēquē tsi quiha samariabá jato chitēmacasyamani quiha, Jerusalén qui ja bocanai ca ja jiscani quēshpi na. ⁵⁴ Jatsi samariabo qui Jacobo, Juan, tihi cabo caxaniquē. Caxahax,

—¿Naipá ca chihi baaxēhi ni noa, Ibobá, jato mēshati, naa Elías yamabá ani jascaria? —i Jesu qui jaca niquē.

⁵⁵ Jatsi Juan, Jacobo, tihi cabo quiri bēsoxo tsi quiha Jesú jato raaniquē. ⁵⁶ Jatsi yaca huētsa qui ja bocaniquē chitēxēna.

Mahitsa ca banahuacanaibo

Mateo 8.19-22

⁵⁷ Bahí tsi bohocanajacano tsi,

—Jahuēniacara qui mi caxēhai ca mia banahuaxēquia —i huēsti ca joni Jesu qui niquē.

⁵⁸ Jatsi Jesú quēbiniquē:

—Jato quini bo jaya xo tsaca bo. Jasca, naha jaya xo isa bo. Jama, ëa, naa mana ax johax ca tsi xo toa racati xobo yama cato —iquiina.

⁵⁹ Jatsi joni huētsa qui Jesu chaniniquē:

—Ea banahuahuē —iquiina.

Jama,

—Mi bēta cacasquia ra. Jama, jaboqui canoma xo ëa ra. Rēsopaimaria xo noho jahēpa. E maihuaparixēti xo —i joni niquē.

⁶⁰ Jatsi Jesú quēbiniquē:

—Jato nabo Dios chahahuayamacanaibá maihuano. Mi yonoco tsi xo toa Dios Chani yoahi cati, naa Diós othai ca yoati na —iquiina.

⁶¹ Jatsi,

—Mi bēta caxēquia, Taitá. Huēnayamaxēhuē. Jahari noho xobó cabo qui ë caapariti xo jato joihuaxēna —i joni huētsa niquē.

⁶² Jama, ja qui Jesu chaniniquē:

—Noho yonoco pi chitahēhuaquí tsi jahari mi jahuē bo qui mi bacayamano. Ibo Dios bax yonocoyoiti mētsama xo toa jahari bacacatsai cato ra —iquiina.

10

Setenta ca joni bo Jesú raanina

¹ Jaquirēquē setenta ca joni bo Ibo Jesú biniquē. Bixo tsi quiha rēquē tsi dos, dos, dos tsi jato ja raaniquē ja shishocatsai ca yaca tēquē qui.

² Raapama tsi ja nēcaniquē:

—Huēstima tsi xo toa tēsahacati cato ra, ichariama yonococanaibo nori. Ja quēshpi tsi Ibo Dios nicacana, yonati bo ja raano ja bax yonocoti. ³ Jatsi, bocata. Mato raaquia. Cama xērēquē ó ca oveja xocobo jascaria ixēqui mato. ⁴ Jatsi parata, sahuēti, zapato bo, tihi cabo boyamacana. Jasca, bahí tsi bamayamacana, nohiria joihuaxēna. ⁵ Jasca, xobo qui jiconox pari tsi “Dios mato shomahuano” icana ibo qui. ⁶ Jabi toá pi rabēnacatsai ca joni racano tsi toá tsi chitēxēhi quiha ma shomahuahaina. Jama, xobo ibo pi rabēnacasyamano tsi ma joihuahai ca jahari bicana. ⁷ Jasca, xobo qui jicohax xobo rarinyamacana. Huēsti ca iti tsi chitēcana. Toa xo tsi ma taahacahai ca jahuē bo picana. Jabi jahuē yonoco quēshpi tsi

orihuahacaxëti xo yonati. ⁸ Jabi yacatá ca nohiria bá mato joihuano tsi mato qui ja taacanai ca jahuë bo picana ra. ⁹ Jasca, toá ca iquicanaibo jënimahuacana. Jënimahuahax, “Mato basima tsi xo Diós otohaina” icana jato qui.

¹⁰ Jama, yacatá ca nohiria bá pi mato joihuayamano tsi jato calle bo qui bocata. ¹¹ Toá tsi “Mato yacatá ca cospo jaya xo noba tahë bo pë. Bicasyama xo noa. Bitá” i jato qui cana. Jasca, “Mato parayamaqui noa. Jaboqui mato qui basimaria Diós otoiha ca joquë ra” i jato qui cana. ¹² Parayamaquia. Copiti barí tsi anomariaxëhi quiha naa yacatá ca nohiria copi ra; naa jochahuaxëni ca Sodoma yaca oquë ja iti quiha.

Nicamixëni ca yaca bo

Mateo 11.20-24

¹³ Noitirixëhi quiha mato Corazín cabá. Noitirixëhi quiha mato ri, Betsaidá cabá. Mato yaca bo xo tsi huëstima ca jisti bo acacani quiha; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Tiro y Sidón yaca bo xo tsi jasca ca jisti bo acacaro hapino tsi naama tsi jato jocha quima Dios quiri ja bësoquë acaniquë ra. Bamaxoma tsi moro ja sahuëquë acaniquë cohuëquí na. Jasca, chihi mishpó tsi ja tsahoquë acaniquë, jato cohuë jismaxëna. ¹⁴ Nicaparicana. Copiti barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra; Tiro y Sidón yacatá ca jochahuaxëni ca nohiria oquë ja iti quiha. ¹⁵ ¿Japa mato Capernaum yacatá cabá? ¿Nai qui bocascanai pa? Maj. Tënëtiya qui botëxëqui mato iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë jochahuaxëni ca yaca bo yoati na.

¹⁶ Jatsi Jesú jahuë rabëti bo yobaniquë:

—Ea nicayoihi quiha mato chani nicacanaibo. Jasca, ëa niahi quiha mato chani nicacasyamacanaibo. Jasca, ëa raanish ca niahi quiha ëa bicasyamacanaibo —i ja niquë.

Setenta cabo bacanina

¹⁷ Jatsi rani tsi setenta ca raahacanish cabo bacaniquë.

—Noqui nicahi quiha yoshi bo pa, Ibobá, naa mi janë tsi jato qui no chaniquë no —i jaca niquë.

¹⁸ Jatsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Dios Chani ma yoaquë tsi Satanás jahuë chama bënohai ca ë jisitaquë ra. Ja bëbohacahitaquë ra. ¹⁹ Jabi chama mato qui aquia noqui pasomaha cato chama bëboxëna. Rono, niho, tihí cabo xërëquë tsi coti mëtsaxëqui mato. Mato ayamacaxëcane quiha ra. ²⁰ Jasca, yoshi ma natsëcahai ca iqui tsi ranixëqui mato. Jama, oquë tsi ma ranixëti xo, naipá ca libro ó tsi mato janë bo quënëhacane iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë bëcanish ca rabëti bo qui.

Jesu raninina

Mateo 11.25-27; 13.16-17

²¹ Espiritu Santó tsi Jesu rani-ranitapiniquë. Ranihax ja chaniniquë:

—Oquë-oquëria ca xo mia ra, Jahëpá. Mia tsi xo naipa, mai, tihí cabo yonati Ibo-iboria. Mi qui “Gracias” iquia, tiisi jayamacabo qui mi Chani jia ca mi jisiquimaha quëshpi na. Jia tsi xo ra. Jasca, mai ca tiisi jaya cabo quima mi tiisi-tiisiria jonëmahacaquë ra, ja cahëyamacano iquish na. Jabi toca tsi mi acai ca quëshpi tsi “Gracias” mi qui iquia, Jahëpá. ²² Jasca, nicaparicana, joni bá. Chama ë qui noho Jahëpá aniquë, jahuë bo tëquë yonati. Jabi yama tsi xo toa ëa, naa Dios Baquë-baquëria cahëyoihaina.

Noho Jahëpa roha tsi xo toa ëa cahëyoihai cato. Jasca, yama tsi xo Jahëpa Dios cahëxëni cato. Jahëpa Dios cahëxëni ca roha ca ëa xo naa, naa jahuë baquë yoi. Jasca, Jahëpa Dios cahëcani quiha chahahuacanaibo ri, naa ë quënani cabo. Jato qui noho jahëpa jisiquimaquia ja cahëcano iquish na —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo quiri Jesu bësoniquë. Bësohax jato qui ja chaniniquë:

—Shoma xo mato ra. Jia tsi xo ma jisina. ²⁴ Jabi ë acai ca jahuë bo huëstima cabá jiscasniquë, naa Dios Chani yoanish cabo, rësonish ca chama bo ri. Ja jisyamacani quiha rë. Jasca, ë yoahai ca jahuë bo ja nicacas-caniquë, jaboqui ma nicahai jascaria. Jama, nicati mëtsama ja icani quiha —i Jesu niquë.

Jabi jiaxëni ca jayanish ca samariabo

²⁵ Jatsi jodioba yoba bo cahëxëni ca joni Jesu qui joniquë tanamacatsi na. Johax,

—¿Jënhuaxëhi ni ëa, Maestró, bëso-bësopaoxëna? —i ja niquë.

²⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Jënihi ni Moisés quënënina? ¿Jahuë ja quënëni? —iquiina.

²⁷ Jatsi yoba cahëxëni cató quëbiniquë:

—“Mato joiti, mato shinana, mato coshi, tihi cabá tsi Dios ma noixëti xo. Jasca, mato rabëti bo ma noixëti xo, mamë ma noihai jascaria” ii quiha —i joni niquë Jesu qui.

²⁸ Jatsi,

—Jabija tsi xo toa mi yoahana. Tocapihi tsi bësoxëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

²⁹ Jama, tocasasyamani quiha yoba cahëxëni cato rë. Jatsi parahax,

—¿Tsohuë ni toa noho rabëti cato sa? —i joni niquë Jesu qui.

³⁰ Jatsi naa chani Jesú yoaniquë ja cahëno iquish na.

—Jabi joni Jerusalén jisbayaniquë. Jericó yaca qui cahi ja ini quiha. Bahí tsi ja co-cono tsi yomacanaibo ja qui tsaminiquë rë. Jahuë sahuëti, jahuë parata, tihi cabo ja yoma-cani quiha. Ja sëtiajahuacani quiha. Sëtiaxo tsi quiha bahí tsi ja jisbëriacaniquë rësoti. ³¹ Toatiyá tsi quiha toa bahí tsi co-cohi arati ibo iniquë. Noitiria ca joni ja jisniquë ra. Jisi tsi tëtiaquiria tsi bahi qui ja riiniquë.

³² Jaquirëquë joni huëtsa joniquë. Levita ja ini quiha, naa Dios xobó tsi yonocohai cato. Joni tsayaxo ja tëtianiquë jaa ri, mëbicasyamaquí na.

³³ Jaquirëquë joniquë samariabo, naa jodiobo qui yoixëni ca nohiria. Co-copama tsi noitiria ca joni ja jisniquë jaa ri. Jisi tsi, “Noitiria tsi xo naa joni ra” i ja ni quiha. ³⁴ Ja qui caxo tsi quiha jahuë quëësi bo ja chëxaniquë. Chëxaxo tsi ja yaboniquë. Jatsi jahuë burro qui noitiria ca joni ja jananiquë. Janaxo tsi quiha jahuë oxati xobo qui ja boniquë. Jaha xo tsi joni ja shomahuaniquë ra. ³⁵ Jatsi huëaquë tsi quiha dos ca parata copixëni cabo xobo ibo qui samariabá aniquë. “Naa noitiria ca joni ó bësona” i ibo qui ja ni quiha. “Naa parata mi narisno tsi mia copixëquia jahari ë joquë no” i ja ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë toa chani yoahi na. ³⁶ Chani yoahax,

—¿Jahuë shinahai, naa tres ca joni yoati na? ¿Jëni ca ni toa sëtiahacanish ca joni qui rabëti jascaria cato? —i yoba cahëxëni ca qui Jesu niquë.

³⁷ Jatsi joni quëbiniquë:

—Shomahuanish ca samariabo quiha —iquiina.

—Cata. Ja ani jasca ca mi ano mia ri ra —i Jesu ja qui niquè.

Marta, María, tihì cabo qui Jesu shishonina

³⁸ Jahuè rabèti bo ya capama tsi yaca qui Jesu cahèniquè. Jahá tsi quiha racaniquè yoxa, naa Marta icanai cato. Jabi Jesu qui joi ja amani quiha jahuè xobó tsi ja chitèno. ³⁹ Jabi noma Martá jayani quiha, naa María icanai cato, naa Jesú tiisimahari ca nicacatsai cato. Jesu tahè tsi quiha ja tsahoniquè nicaxèna. ⁴⁰ Jama, nicatimaxèni Marta ini quiha shishocanaibo ja taahai ca iqui na. Jahuè yonoco shina-shinahi ja ini quiha. Jatsi Jesu qui Marta caniquè. Cahax,

—Ea shinahuè, Ibobá. Noho nomá èa jisbayaquè pè. Emè pistia xo taahai ca èa xo naa rè. “Mi rèquémè mèbihuè” ina ja qui —nèa tsi Marta nècaniquè jahuè noma yoati na.

⁴¹ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Huèstima ca jahuè bo yoati tsi shina-huèjènahi quiha mia rè. Jènima tsi xo mi acaina. ⁴² Jama, huèsti ca jahuè narisqui mia axèna. Oquè tsi xo Mariá acaina, noho chani nicacastsi na. Mèbihacatimaxèni tsi xo toa ja nicahana —i ja qui Jesu niquè.

11

Jahuè rabèti bo Jesú tiisimanina bèhoxti ja cahècano

Mateo 6.9-15; 7.7-11

¹ Jabi Dios qui bèhoxhi Jesu iniquè. Ja jatiquè tsi quiha,

—Bèhoxti noqui ri tiisimana, Ibobá, naa Juan yamabá jahuè rabèti bo tiisimani jascaria —i jahuè rabèti bo ó ca huèsti ca niquè.

² Jatsi jato Jesú yoani tsi xo naa:

—Bèhoxhi tsi nècacana:

“Oquè xo mi janè ra, Jahèpá.

Nohiria mi ototsano ra” icana.

³ Jasca,

“Jatiroha ca barí tsi piti noqui ana” icana.

⁴ Jasca,

“Noba jocha mèbina, naa noqui yosicanaibo tèquè no noihai ca quèshpi na.

Jochati no tanamahacayamano” icana

—nèa tsi jahuè rabèti bo qui Jesu nècaniquè.

Dios qui bèhoxcana

⁵ Jatsi nèca tsi Jesu chaniniquè jahuè rabèti bo qui:

—Shinaparicana. Rabèti bo jaya xo mato tèquèta. Jabi mato rabèti xobo qui ma camitsa huèatiscano tsi mapari baaxèna. Cahax, “Tres ca mapari è qui prestahuahahuè, noho rabèti. ⁶ Noho xobo qui cahèyaquè noho rabèti. Paxnahi quiha. Yama tsi xo ja qui è ati cato rè” i ja qui ma mitsa. ⁷ Jatsi xobo xara nèca tsi ja quèbimitsa, “Jishopè. Quèbèhacaquè caiti rè” iquiina. “Oxatí xo noa, naa èa, nohó-na bo. Joinoma xo èa ra, mapari mi qui axèna” i mato qui ja mitsa quiha. ⁸ Jabi mato rabèti joicasyamamitsa mato qui mapari axèna, mato rabèti ja iquè ri. Jama, naama pi xobo ibo ma quènano tsi joixèhi quiha mapari mato qui axèna iquia ra. ⁹ Jascaria, Dios qui bèhoxpiquí tsi bènacana iquia ra. Mato qui acacaxèhi quiha. Mèracana. Mèrapiqué tsi bixèqui mato. Mato bax japècacaxèhi quiha jahuè caiti. ¹⁰ Bènahai ca qui acacaxèhi quiha. Bixèhi quiha mèrahai cato. Japècacaxa-xèhi quiha caiti tsohuècara ca quènahai ca

bax na. ¹¹ Shinaparicahuë. “Sani picasquia” i pi mato xocobo no tsi çja qui rono acaxëcanai pa? ¹² “Bachi picasquia” i pi ja no tsi çja qui nibo acaxëcanai pa piti? ¹³ Jabi mato xocobo qui jahuë jia cabo ati cahëxëni xo mato, jochacanaibo ma iquii ri. Tocapimano tsi çbënacanaibo qui oquë tsi Espíritu Santo ayamayamaxëhi ni mato naipá ca Jahëpa ra? —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Yoshi pasomaha ca chani

Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27

¹⁴ Jabi joni quima yoshi niahi quiha Jesu iniquë. Yoshi iqui tsi jaro naa joni ini quiha. Jama, yoshi Jesú tsëcaquë tsi quiha chanitsi joni niquë ra. Jatsi ratëniquë nohiria bo ra tsayahax na. ¹⁵ Jama, Jesu pasomaha chanitsi nohiria huësti huësti ca niquë pë.

—Naa joni mëbihi quiha Satanás, naa yoshi bo ibo-iboria ra. Satanás chamá tsi yoshi bo tsëcahi quiha tia —i jaca niquë Jesu yoati na.

¹⁶ Jatsi,

—Naipá ca jisti-jistiria ahuë ra —i Jesu qui huëtsa bo niquë pë tana-maxëna.

¹⁷ Jama, ja shinacana ca cahëquí tsi jato Jesú quëbiniquë:

—Jabi quëyohacaxëhi quiha país ca nohiria bo, ja nianacaquë no ra. Jasca, quëyohacacaxëcani quiha xobó ca nohiria ri, ja iquinacaquë no.

¹⁸ Jasca jamë pasomaha pi Satanás iquinano tsi çjënahuariahax jahuë chama naamana? Nëcaquia ra, ëa mëbihi quiha Satanás, yoshi bo tsëcati i ma ai quëshpi na. ¹⁹ Yoshi bo tsëcati pi Satanás ëa mëbino tsi çtsohuë ni toa mato nohiria yoi mëbiti ibo-iboria? Yoshi bo tsëcacani quiha jato ri. ¿Tsohuë ni toa jato tsëquëmati ibo ra? ¿Satanás ma ni? Ja tsi xo toa mato qui quësoxëhi quiha mato nohiria yoi bo iquia. ²⁰ Jabi Dios chamá tsi yoshi bo ë tsëcaquë ra, Satanás chamá tsi nomari. E aca cató tsi bëro tsi xo toa mato qui Diós otohái ca johana ra.

²¹ Jabi chamaxëni ca joni jahuë xobó ca jahuë bo ó bësono tsi jënima ca xo jahuë jahuëmishni bo. Yomahacatimaxëni ca xo. ²² Jabi toca xo Satanás ri. Jënima xo jahuë jahuë bo. Jama Satanás oquë ca pi jono tsi bëbohacahi quiha Satanás ra. Joxo tsi Satanás iquinati jahuë bo mëbihi quiha. Jaquirëquë, jahuë jahuë bo bichi quiha.

²³ Jabi ëa pasomaha yoi tsi xo ë bëtama cato. Jasca, noho yonoco pasomaha tsi xo toa ëa mëbiyamahai cato.

Bacahai ca yoshini

Mateo 12.43-45

²⁴ Jabi joni quima yoshi tsëcacacano tsi xaba qui cahi quiha. Caxo tsi iti huëtsa mërahi quiha chitëxëna. Mahitsa mërähax, “E jisbëriani ca xobo qui jahari caxëquia ra” ii quiha yoshini rë. Jatsi bacahi quiha pë. ²⁵ Bacaxo tsi joni tsayahi quiha. Jaboqui jënima xo joni, bahuëhaca ca xobo jascaria. ²⁶ Ja jisbëriani ca joni tsayahax catëquëhi quiha pë, naa jabë yoshi huëtsa bo mërahi na. Jatsi siete ca yoshi yoixëni cabo bëhi quiha ja bëtati. Jatsi joni qui jicocani quiha jato tëquëta racaxëna. Jariapari iriama joni iniquë, jama jaboqui noiti-noitiria nori —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jesu nicacana

Mateo 12.38-42; Marcos 8.12

²⁷ Nëca tsi Jesu chanino tsi quiha nohiria xërëquë ó ca yoxá quënaniquë:

—Shoma xo mi ihua, naa mia comanish cato ra. Shoma xo mia chocho amanish cato ra —iquiina.

²⁸ Jatsi,

—Jama xo. Shoma tsi xo Dios Chani nicacanaibo. Shoma tsi xo Dios Chani acanaibo iquia —i ja qui Jesu niquè.

²⁹ Tocajano tsi quiha ja qui quètsotsi nohiria misco niquè. Jatsi jato qui ja nècaniquè:

—Anomaria tsi xo no bèta jaboqui bèsobèqui-canaibo rè. E acai ca jisti-jistiria roha jiscasani quiha pè, è qui chitiminox pari. Maj. Jonás jisti roha jato qui axèquia. ³⁰ Jabi sani chahita jatoquè quima Jonás xabahamahacaquè tsi quiha jahuè chani Nínive yacatá ca nohiria bá chahahuaniquè ra. Jato qui jisti Jonás ini quiha jato chahahuamaxèna. Jascaria, naa xaba ó ca bèsocanaibo qui jisti ixèquia èa ri, naa Nohiria Baquè è nori cato. ³¹ Copiti barí tsi bèsotèquèxèhi quiha yoxa chama, naa Shiba mai ax jonish cato. Bèsotèquècaxècani quiha naa xabacá ca nohiria bo ri. Jatsi toa barí tsi jato qui quèsoxèhi quiha naa yoxa chama, èa ja chahahuayamacana iqui na. Naa yoxa chama tsayacana. Nèama ja caniquè chama Salomón yamaba tiisi nicaxèna. Jama, nèa ca Salomón oquè ca jisqui mato ra. Jisi tsi nicayamaqui mato pè. ³² Jasca, bèsotèquècaxècani quiha Nínive yacatá ca nohiria bo ri, copiti barí no. Naa xabacá ca nohiria qui quèsocaxècani quiha jato ri. Jabi jato qui Dios Chani Jonás yoaquè tsi quiha jahuè chani qui ja chitimicaniquè. Jama, nèa ca tsi Jonás oquè ca jisqui mato ra. Toa jahuè chani chahahuayamaqui mato pè.

Noba quinia bèrohuahi quiha noba shinana

Mateo 5.15; 6.22-23

³³ Jabi lamparina tsamaxo tsi ¿caca nama janahi ni ibo pa? Jahuè ití tsi janahi quiha ra. Jatsi naquètè qui jicoxo tsi huèa jixèhi quiha nohiria. ³⁴ Jascaria tsi mèbihacaxèhi quiha nohiria, shina jia ca jayapiquí na. Mato quinia bèrohuaxèhi quiha mato shinana, ja jènimacaquè no. Jatsi jabi jia ca jayaxèhi quiha mato ra. Jama shina yoi pi jayahi tsi tsémó tsi coxèqui mato rè. ³⁵ Jatsi quiniacaxècahuè, mato shina ó ca huèa nocahuahacayamano, ja yoinayamacano iquish na. ³⁶ Mato shina pi jènimano tsi, tsémó pi ma bohoyamano tsi, huahuaxèhi quiha mato jabi jia cato ra, naa lamparina huahuahai jascaria —tihi tsi quiha Jesu niquè nohiria bo qui chanahi na.

Fariseobo, yoba cahèxèni cabo, tihi cabo pasomaha Jesu chaninina

Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47

³⁷ Jabi jahuè chani Jesu jatihuaquè tsi quiha fariseobá ja qui joi amaniquè jahuè xobó tsi ja oriquino. Jatsi jahuè xobo qui Jesu caniquè. Cahax ja tsahoniquè ja bèta oriquixèna. ³⁸ Jabi Jesu mèchocoyamani quiha pinox pari. Ja quèshpi tsi fariseobo ratèniquè, jodioba jabi pasomaha ja iqui iqui na. ³⁹ Japi ja qui Jesu chaniniquè:

—Yobá-naxèni xo mato fariseobo ra. Mato mèquè chocoharia xo mato. Jodioba jabi bo nicariaqui mato. Jama, mato shina tsi xo toa jahuè bo ó quèèmixxèneria ra. Yoixèni ca xo. ⁴⁰ Jatsi, cahètimaxèni xo mato ra. ¿Mato shina Dios, naa noba yora nèhohuanish cató ayamayamani? ⁴¹ Jariapari mato shina Ibo Dios qui acahuè. Jaquirèquè jiaxèhi quiha mato jabi tèquè.

⁴² ‘Noiti xo mato fariseobo ra. Ma tēsaha ca yochi bo, naa mente, ruda, tihi cabo quima xatē pistia ca, naa decima ca Dios qui aqui mato, mato yoba bo nicaxēna. Jēnima quiha. Jama, mabē xatē yoi bo mēbicasyama xo mato pē. Dios noiyamayoiqui mato iquia. Jabi Dios yoba ma nicaxēti xo ra, yoba huētsa bo shina-bēnoxoma.

⁴³ ‘Noiti xo mato fariseobo ra. Catiti xobo qui jicoxo tsi oquē ca tsahoti bo bicasqui mato pē. Jasca, yacatá ca bahí tsi bohoquí tsi nohiria bá mato joihuahai ca ó pasoqui mato pē.

⁴⁴ ‘Noiti xo mato ra. Mato tsaya-tsayacani quiha nohiria, shina jiaxēni ca ma nori ca quēscahuquí na. Jama, mato shina tsi xo yoixēniria. Jato qui jonē tsi xo toa mato jabi yoi bo ra —nēa tsi quiha fariseobo qui Jesu nēcāniquē.

⁴⁵ Jatsi Moisés yoba cahēxēni cabo huēstitá quēbiniquē:

—Jishopē. Noqui ri ocahuāqui mia pē, Maestró, toca tsi mi chaniquē no. Noqui anoma quiha —i Jesu qui joni niquē.

⁴⁶ Jatsi Jesú quēbiniquē:

—Noiti tsi xo mato ri, yoba cahēxēni cabá. Nicahacatimaxēni ca yoba bo nohiria bo qui aqui mato pē. Jama, jato qui ma acai ca yoba bo nicayamahai ca mato xo naa ra.

⁴⁷ ‘Noiti xo mato ra. Mato naborēquēbá Dios Chani yoanish cabo tēpasniquē pē. Jatsi jato bax maihuati xobo aqui mato pa, nohiria bo jato shinamaxēna. ⁴⁸ Jama, mato qui jia tsi xo toa mato naborēquēbá anina iquia. Dios Chani yoanish cabo ja acani quiha. Jaquirēquē jato bax maihuati xobo aqui mato pē, nohiria bo quima mato jabi yoiria ca jonēmaxēna.

⁴⁹ ‘Jabi mato yoati tsi Diós yoani ca tsi xo naa ra: “Jato qui noho Chani yoati ibo bo, noho Chani chitahēhuati ibo bo, tihi cabo jato qui raaxēquia. Huēsti huēsti ca tēpascaxēcāni quiha pē. Tēxē bo tēnēmacaxēcāni quiha” i Dios ni quiha jahuē tiisí no. ⁵⁰ Jabi toca ja iquē ra. Rēquē rohari tsi tēpas-hacani quiha huēstima ca Dios Chani yoati ibo bo rē. Jabi naa tēpas-hacānish cabo tēquē quēshpi tsi mato copixēhi quiha Dios ra. ⁵¹ Jabi Abel pari acāni quiha. Jaquirēquē huēstima ca Dios Chani yoati ibo huētsa bo acāni quiha. Jarohari tsi Zacarías ja acāniquē. Altar, naa arati xobo naxērēquē xo tsi Zacarías ja tēpascāni quiha. Mato parayamaquia. Ja tēpas-hacāni quēshpi tsi copihacaxēti xo naa jaboquí ca bēsocānaibo.

⁵² ‘Noiti xo mato yoba cahēxēni cabá. Mahitsa ca ma tiisimahai ca iqui tsi Dios Chani cahēyamahi quiha nohiria bo ra. Jasca, jabija ca chani cahēcasyama xo mato ri. Jasca, ē qui bēcāscānaibo quētiaqui mato pē, Dios Chani ja chahahuayamacano iquish na —nēa tsi fariseobo, yoba cahēxēni cabo, tihi cabo qui Jesu nēcāniquē.

⁵³ Chanixo tsi quiha jato xobo Jesú jisbāyaniquē. Jatsi ja qui caxatsi yoba tiisimacānaibo, fariseobo, tihi cabo niquē. Caxaquí tsi huēstima ca jahuē bo yoati tsi ja nica-nicāniquē tanamacasquí na. Mahitsa ja nica-nicāni quiha. ⁵⁴ Jatsi ja tsayamisria-caniquē ja qui quēsoxēna.

12

Fariseobo pasomaha Jesú yobanina

¹ Jabi huēstima ca nohiria bo Jesu qui quētsoniquē. Tihiria ca inish ca racana. Yama xēa ini quiha tapiti. Jasca, jato huētsa jamahi ja icāni quiha xēa yama iqui na. Jatsi jahuē rabēti bo qui chanitsi Jesu niquē.

—Fariseobá tiisimahai ca qui quiniacaxëcahuë. Paramisxëni ca xo.
 2 Bërohuahacaxëti xo jato jabi yoi ra. Jonëma quiha.

Nohiria qui no raquëyamano

Mateo 10.28-31

3 Jabi raquëxo tsi Dios Chani ma yoa-yoapaoniquë. Jama, jaboqui tsi mato nicacaxëcani quiha nohiria. Jasca, Dios Chani yoahi tsi ma baxëxpaoniquë. Jama, jaboqui bëro-bëroria tsi noho Chani ma yoaxëti xo, raquëxoma. 4 Jabi mato acascanai bo qui raquëyamacana, noho rabëti bá. Mato yora roha tsi ati mëtsa ca xo. Mato aapiquí tsi jaroha tsi xo toa mato ja acanaina. 5 Jama, Dios qui ma raquëxëti xo iquia ra. Tënëtiya qui nohiria niati chama jaya xo, jato ati. Parayamaquia. Dios qui raquëcana iquia.

6 ¿Mahitsa, naa dos ca parata quëshpi tsi cinco ca chorobo iniayamayamacahi ni? Copiyamaria ca xo. Jabi copiyama ca chorobo shina-bënoyamahi quiha Dios ra. 7 Jascaria, mato boo tëquë tocahacani quiha ra. Jatsi raquëyamacana, huëstima ca chorobo oquë ma nori quëshpi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Nohiria bësojo ax tsi Cristo ti chanihaina

Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20

8 Nohiria bësojó pi “Cristó-na xo ëa” i nohiria no tsi Dios ángel bo bësojó tsi “Nohó-na xo toa” ixëquia ëa ri, naa Nohiria Baquë ë nori cato. 9 Jama, nohiria bësojó pi ëa pasomaha nohiria chanino tsi Dios ángel bo bësojó tsi “Nohó-na ma xo toa” ixëquia ëa ri, naa Nohiria Baquë ë nori cato.

10 Jabi ëa pasomaha pi nohiria chanino tsi iriama tsi xo toa. Jahuë jocha masaxëhi quiha Dios. Jama Espíritu Santo pasomaha pi nohiria chanino tsi masahacayamaxëhi quiha jahuë jocha ra.

11 Jabi catiti xobó ca chama bo, nohiria chama bo, tihi cabo qui mato ja bocamitsa mato qui quësoxëna. Tocapijahuacano tsi shina-huëjënayamatsicana ma quëbixëhai ca yoati na. 12 Toatiyá tsi mato tiisimaxëhi quiha Espíritu Santo ra. Ma yoaxëti ca mato jismaxëhi quiha. Chaniyamaxëqui mato, Espíritu Santo inori —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Jahuëmishni bo ó quëëmishxëni cato

13 Jatsi nohiria xëreque ó ca joni chaniniquë:

—Noho rëquëmë qui mi chanino, maestró. Huashicoxëni quiha. Noho jahëpa yamaba jahuëmishni bo ë bëta xatënyamahahi quiha pë —i Jesu qui ja niquë.

14 Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Iyamaquia ra, joní. Nohiria jahuëmishni bo tsi yobati ë raahacayamaniquë ra —iquiina.

15 Jatsi,

—Quiniacaxëcahuë. Anoma tsi xo jahuëmishni bo ó quëëmis-haina ra. Huëstima ca pi ma jayano ri tsi ¿jënahuariaxo raca toa jahuë bá mato raniyoihuana? —i Jesu niquë.

16 Jatsi naa chani Jesú nohiria bo qui yoaniquë ja cahëcano iquish na:

—Huai jiaxëni ca rico ca joni jayani quiha. Anomaria ja tësani ca bëro ini quiha. 17 Ja iqui tsi “¿jënahuaxëhi ni ëa sa? Bimi janati ca xobo narisquia rë” i jamë ja niquë. 18 Jarohari tsi, “Noho bimi janati xobo pistia bo poxaxëquia ra. Jaquirëquë xobo चाहिताखेंनी cabo axëquia noho

bimi, noho jahuë bo, tihi cabo quëshpi na. ¹⁹ Acax, ‘Mi yonoco jënëna. Huëstima ca año no tsi naamaxëhi quiha mi nanëha ca jahuë bo ra. Shoma xo mia. Oriquiuhë. Jënë ahuë. Ranitsihuë’ i ëmë xëquia ra” —nëa tsi rico ca joni nëcane quiha. ²⁰ Jatsi ja qui Dios chaniniquë: “Naa baquichá tsi rësoxëqui mia, yoyoxëni cató. Mi rësoquë tsi çtsohuë ni toa mi janaha ca jahuë bo bichiina ra?” iquiina. ²¹ Jabi toca xo parata, jahuëmishni bo, tihi cabo ó quëëmíxëni cabo. Mëquëyariayoi ca xo, Dios shinayamahi na.

Dios no chahahuati xo

Mateo 6.25-34

²² Jatsi jahuë rabëti bo qui chanitëquëtsi Jesu niquë:

—Oriquti, sahuëti, tihi cabo ti tsi shinayamacana ra. ²³ Mato oriquiti oquë tsi xo ma bësöhaina. Jasca, mato sahuëti oquë tsi xo mato yora. ²⁴ Isa bo tsayacahuë. Bëro banayamacani quiha. Bimi tësayamacani quiha. Jasca, yama tsi xo toa jato xobo qui nanëhaca ca bimi ra. Jama, jari jënima ca xo. Jato pimahi quiha Dios ra. Jabi çisa bo oquëyama-yamahi ni mato ra? ²⁵ Jasca, çjënahuariaxo raca ma bësöhai ca año bo ma huinomana, ma shina-huëjënahai cató no? ²⁶ Inoma xo mato ra. Japi oriquiti, sahuëti, tihi cabo yoati tsi shina-shinayamatsacana.

²⁷ Jasca, huasi joa jiaxëni cabo qui tsayacahuë. Yonocoyamacani quiha oriquiti quëshpi na. Jiaria tsi xo ja jiscanaina. Salomón yamaba raiti oquë-oquëria ca xo iquia ra. ²⁸ Jabi jiaria tsi naa naamayamahai ca joa, naa mëri tsi nahai ca joa sahuëmahi quiha Dios ra. Tocapiquí tsi çmato ri sahuëmecas-yamayamaxëhi ni Dios ra? Iriama tsi xo toa ma chitimihaina iquia. ²⁹ Jaha tsi oriquiti, jënë, tihi cabo ó quëëmisyamacana. Jasca, nëca ca jahuë bo yoati tsi shina-huëjënayamacana. ³⁰ Jabi ja picanai ca shina-shinacani quiha Dios cahëyamacanaibo. Jama, mato ó bësöhi quiha mato Jahëpa, ma narisyamano iquish na. ³¹ Jatsi, mato Chama-chamaria pari shinacana. Tocapimano tsi mato qui acacaxëhi quiha, oriquiti, jënë, tihi cabo ma narisyamano iquish na. ³² Raquëyamacana, noho xocobá. Jahuë mana ca jahuë bo mato qui acatsi quiha Dios ra.

Mana ca jahuë bo

Mateo 6.19-21

³³ ‘Mato jahuë bo iniacana, noitiria cabo qui parata axëna. Tocapimano tsi oquëxëhi quiha mato mana ca jahuë bo ra. Oquë-oquëria ca jahuë bo quëyotimaxëni tsi xo jotoro ri. ³⁴ Jabi maí ca jahuëmishni bo pi noiquí tsi toa jahuë bo shinarohaxëqui mato pë. Jama, Dios noiquí tsi Dios jahuë bo shinaxëqui mato ra.

Rohahuahacati xo Diós-na bo

³⁵⁻³⁶ ‘Ma rohahuahacaxëti xo iquia. Jato chama manacana ca yonati bo jascariacana. Raiti sahuë ca xo. Jasca, chama bax ririhi quiha jato lamparina bo. Jatsi ahuí yahai ca joni fiesta ax jato chama bacano tsi ja bax caiti japëcatapicani quiha. ³⁷ Jatsi ranicani quiha yonati bo, ja manacana ca nori ca jato chamá jisquë no. Ja manacana nori iqui tsi ranixëhi quiha chama ri. Ja quëshpi tsi jahuë yonati bo tsahomaxëhi quiha pimaxëna. Jahuë sahuëti rarinamaxo tsi jato taaxëhi quiha chama ra. ³⁸ Jabi baquicha, baquishmari, tihi pi no tsi chama jono tsi ranicaxëcane quiha yonati bo, ja rohahuahacacani quëshpi na. Jabi manahai ca yonati bo jisxëhi quiha chama, joxo na. ³⁹ Jasca, shinaparicana. Yomaxëni bo johai ca xaba pi cahërohahi tsi jahuë xobo ó ibo bësöquë aquë

ra. Jahuë xobo qui jicoti mëtsama yomaxëni ca iquë aquë ra. ⁴⁰ Jascaria tsi ma rohahuahacaxëti xo mato ri. Jabi bacaxëquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Bacaxëquia jaha ma pasoyamahai ca xabacá no —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Chiquishxëni ca yonati

Mateo 24.45-51

⁴¹ Jatsi Pedró nicaniquë:

—¿Tsohuë qui naa chani mi yoaha? ¿Jatiroha cabo qui mi yoaha sa? ¿Noqui roha quëshpi ma ni? —iquiina.

⁴² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Tsohuë ni toa empleado jiaxëni cato, naa chahahuahacati cato? ¿Jënica nohiria bixëhi ni chama, jahuë yonati bo obësoti empleado iti, jato orihuati? ¿Jahuë yonati jia ca biyamamayaxëhi ni? ⁴³ Jahuë chamá ja qui aca ca yonoco aapihi tsi ranixëhi quiha empleado, jahuë chama joquë no. Ja acái ca jisxëhi quiha jahuë chama ra. ⁴⁴ Jisi tsi jahuë empleado qui jatiroha ca axëhi quiha, jahuë jahuë bo tëquë obësoti. ⁴⁵ Jama, “Bamaxëhi quiha noho chama” i pí toa yonati no tsi, jahuë chama yonati bo pí ja rashano tsi ¿jënahuariaxëhi ni jahuë chama ra, nicaxo na? Jasca, origuihaina, jënë acaina, pahëhaina, tihi cabo pí empleadó ano tsi ¿jënahuaxëhi ni chama ra, nicaxo na? ⁴⁶ Ja quiniaxëti xo ra. Jabi jaha ja pasoyamahai ca barí tsi bacaxëhi quiha toa chama ra. Bacaxo tsi ¿jahuë yonati yoi ca tëpasyamayamaxëhi ni? Nicamisxëni caba copi ja qui axëhi quiha ra.

⁴⁷ Jasca, huëstima tsi rashahacaxëhi quiha jahuë chama shina cahëhai ca yonati, ja yoaha ca ayamapiquí na. ⁴⁸ Jama, iriama tsi rashahacaxëhi quiha jahuë chama shina cahëyamahax cato, janyama ja aquë no. Jabi huëstima ca tiisi pí joni qui acacarohano tsi huëstima ca ó pasohacaxëhi quiha. “Ariaxëhi quiha” ii quiha nohiria bo ja yoati na. Joni qui pí huëstima ca ati yonoco acacarohano tsi oquë ca yonoco ja ati ca ó pasocaxëcani quiha nohiria bo —i Jesu niquë.

Jesu iqui tsi oquëxnamahacaxëhi quiha nohiria

Mateo 10.34-36

⁴⁹ Jabi mai qui ë joniquë maí ca nohiria oquëxnamaxëna. Ea iqui tsi iquinacaxëcani quiha nohiria ra, caxahi na. Jaboqui pí ja oquëxnacano tsi ë raniquë aquë. Ja oquëxna-tapicano ra. ⁵⁰ Jasca, anomariaxëhi quiha ë tënë-tënëhaina rë. Ja iqui tsi shina-huëjënaquia. Mëri tsi ja jatino ra. ⁵¹ Jasca, nohiria bëpasimahi ë joyamaniquë. Toca tsi quëscahuayamacana. Jama, nohiria iquinamati, nohiria oquëxnamati, tihi ca aquí ë joniquë. ⁵² Ea iqui tsi oquëxnaxëhi quiha xobó ca cinco cabo. Dos ca pasomahaxëhi quiha tres cabo; tres ca pasomahaxëhi quiha dos cabo. ⁵³ Ea iqui tsi jahuë baquë pasomahaxëhi jahuë jahëpa rë. Jasca, jahuë jahëpa pasomahaxëhi quiha jahuë baquë ri. Ea iqui tsi jahuë jahi pasomahaxëhi quiha jahëhua. Jasca, jahuë jahëhua pasomahaxëhi quiha jahuë jahini. (Jasca, ëa iqui tsi jahuë raisi pasomahaxëhi quiha jahuë raisi ri) —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

Copiti Ibo-Iboria bësojó niixëhi quiha nohiria

Mateo 16.1-4; 5.25-26; Marcos 8.11-13

⁵⁴ Jatsi nëca tsi nohiria bo qui Jesu chaniniquë:

—“Joqui oi” iqui mato, yota tsëmo chëquë johai ca ma jisquë no. Jatsi oi tsi xo. ⁵⁵ Jasca, xototsi yota no tsi “Matsinaxëhi quiha rë” iqui mato. Jabija tsi xo toa ma iquiina. ⁵⁶ Jabi nai tsaya-tsayaquí tsi oi johai, yota johai, tihi cabo cahëxëni xo mato, paramisxëni cabá. Jama, jaboqui no bësöhai ca xaba cahëtimaxëni xo mato ra.

⁵⁷ ¿Jia ca jahuë ati mëtsama ni mato sa? ⁵⁸ Jabi mato pasomaha ca joni pi mato qui caxano tsi bamahaxma tsi ja bêta rabënacana, gobierno chama bo qui mato ja bonox pari. Jabi policia qui chamá mato mëamitsa ra. Jaquirëquë cárcel qui ma nanëhacamitsa. ⁵⁹ Jatsi tsëquëyamaxëqui mato rë. Jariapari tsi mato mülta copi ma jatihuaxëti xo. (Jascaria tsi bamayamacana rohahuahacaxëna. Joxëhi quiha Dios copiti bari ra) — nëa tsi Jesu nëcaniquë.

13

¹ Toatiyá tsi huësti huësti ca nohiria bo Jesu qui bëcaniquë Pilató ani ca yoaxëna. Jabi Galileá ca joni bo Pilató tēpasni quiha. Tēpasxo tsi quiha yohina jimi ya jato jimi ja jaxcamënamani quiha pë, Jerusalén ca arati xobo xo na. Toa yohina jimi Dios qui acacati ini quiha nohiria ba jocha quëshpi na. ² Nicahax Jesú quëbiniquë:

—¿Jahuë shinacanaí? ¿Galileá ca nohiria oquë ni naa tēpas-hacanish ca joni ba jocha ra? ³ Iyamahi quiha. Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato jocha quima pi Dios qui rëbësoyamahi tsi rësoxëqui mato ri. ⁴ ¿Japa Siloé ca namëhacanish ca joni bo? Toa ax tsi quiha dieciocho ca joni bo acacanicuë jato ri, jato cacha xobo tëtëca poxoniquë no. ¿Ja acacani iqui tsi Jerusalén cabo oquë jato jocha ini? ¿Jahuë shinacanaí? ⁵ Dios copi ja nomari iquia. Jama, mato quinia pi raninamayamahi tsi rësoxëqui mato tēquë ri —i jato qui Jesu niquë.

Bimiyamahai ca jihui ti chani

⁶ Jatsi naa chani nohiria bo qui Jesu yoanicuë:

—Bimi jihui jayaniquë joni ra, jahuë huaí cato. Jahuë bimi bichi ja cani quiha. Yama a ra. ⁷ Japi jahuë yonati qui ibo chaniniquë: “Tsayahuë. Tres año no tsi naa jihui qui ë joquë bimi bixëna. Yama xo pë. Rërahuë. Anoma quiha. Noho mai xëa biqui ra” iquiina. ⁸ Jama, jahuë yonati quëbiniquë: “Jari huësti ca año no tsi ja niino. Ja tēamë tsi mai huëyoxëquia. Jahuë mai jiahuaxëquia. ⁹ Oquëri ca xënipá tsi ja bimimitsa ra. Ja bimiyamapino tsi rëraxëquia ra” i yonati ni quiha ibo qui —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Joiti barí tsi yoxa Jesú jënimahuanina

¹⁰ Jabi jodioba catiti xobo xo tsi tiisimahi Jesu iniquë. ¹¹ Jaha tsi quiha noitiria ca yoxa iniquë. Dieciocho año no tsi tapitimaxëni ja ini quiha. Jabi yoshi iqui tsi tēto ja ini quiha, mëstë niitimaxëni iquiina. ¹² Jisi tsi Jesú quënaniquë:

—Mi jënimahuahacaquë, caí —iquiina.

¹³ Jatsi yoxa ja motsanicuë jahuë mëquënë no. Ja joitapiniquë ra. Joixo tsi quiha Dios ja oahuaniquë “Gracias” iquiina. ¹⁴ Jama, catiti xobo chama caxanicuë, joiti barí tsi Jesú jënimahuani nori quëshpi na. Jatsi,

—Seis tsi xo toa yonocoti bari ra. Toa barí tsi bëcahuë jënimahuahacaxëna. Anoma tsi xo toa joiti barí tsi jënimahuahacahaina ra —i nohiria qui chama niquë.

¹⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jisa, mato paracanaibá. ¿Japa mato huëyë bo, mato burro bo? ¿Joiti barí tsi jato mërisyamayamacanai, jënë qui jato mëpixëna? ¹⁶ ¿Japa naa yoxa ra? Abraham yamabo चाहितaxocobo xo ra. Huëyë, burro, tihí cabo oquë quiha. Jabi dieciocho año no tsi Satanás iqui tsi mëstë niitimaxëni ja iquë ra, tëtö iquiina. ¿Mato qui yoi ni naa tëtöhai ca yoxa jënimahuahaina pa? —i nohiria bo qui Jesu niquë.

¹⁷ Nëca tsi Jesu chaniquë tsi quiha ja qui caxahai ca chama bo bërabiniquë. Jama, rani-raniniquë nohiria tëxë. Jato qui jia ini quiha Jesú ani ca tëquë.

Mostaza bëro, levadura, tihí cabo jascaria tsi xo Diós otohaina
Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32

¹⁸ Jatsi Jesú nicaniquë:

—¿Jahuë jasca ni Diós otohaina? ¿Jahuë qui Diós otoiha ca jaharisi-huaxëhi ni noa? ¹⁹ Bëro mishni, naa joní banahai ca mostaza bëro jascaria xo iquia. Shinahaqui quiha mostaza bëro. Shinahacax jihui manëhi quiha. Jaquirëquë toa xo tsi jato naha aquí quiha isa bo —i Jesu niquë.

²⁰ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Jahuë qui Diós otoiha ca jaharisi-huaxëhi ni noa? ²¹ Levadura jascaria xo iquia. Jariapari tsi harina somo ca ya tëtöhai quiha yoxa. Toca tsi harina xara pacanahi quiha jahuë shapo —i Jesu niquë.

Natsëo ca caiti
Mateo 7.13-14, 21-23

²² Jatsi yaca bo xo tsi Jesú tiisima-bonaniquë. Huësti ca yaca jisbaya tsi yaca huëtisa qui ja caniquë Jerusalén quinia ca bahí no. ²³ Jatsi,

—¿Xabahamahacaxëhi ni ichariama cabo roha, Taitá? —i nohiria niquë. Jatsi Jesú quëbiniquë:

²⁴ —Naipá ca caiti tsi xo natsëo. Jatsi ariacana ja qui jicoxëna. Ja qui jicoti mëtsama icaxëcani quiha huëstima ca jicocas-canaibo ra. ²⁵ Jabi xobo ibobá caiti japano tsi jicotimaxëni-xëhi quiha mato ra. Jatsi, “Noqui jicomahuë, Ibobá” ixëqui mato, cacha niuhax na. Jatsi, “Mato cahëyamaquia” i mato qui xëhi quiha Ibo ra. ²⁶ Jatsi jahari quëbixëhi quiha mato. “Mi bëta no oriquipaoniquë ra. Jasca noba yacata xo tsi noqui mi tiisimapaoniquë ra” ixëqui mato, mahitsa. ²⁷ Jatsi, “Mato cahëyamquia. Bocata, matö jochahuaxëni cabá” i mato qui xëhi quiha. ²⁸ Jatsi, araconaxëqui mato ra. “E ra ma. Jishopë” ixëqui mato, cacha ax na. Toá ca Diós otoiha catö ca Abraham, Isaac, Jacob, Dios Chani yonish cabo, tihí cabo jisxëqui mato. Jato bëtayamaxëqui mato ra. ²⁹ Toatiyá tsi maí ca iti bo tëquë quima ax bëcaxëcani quiha nohiria bo. Diós otoiha catö tsi oriquicaxëcani quiha carayanabo ri. ³⁰ Tsayacahuë. Toa barí tsi mato qui quërasria ca carayanabo pari bixëhi quiha Dios ra. Jama, noitixëhi quiha mato jariapari ca Dios Chani binish cabo. Jachoxëqui mato iquia —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jerusalén ca nohiria Jesú noinina

Mateo 23.37-39

³¹ Jatsi ja qui huësti huësti ca fariseobo bëcaniquë.

—Nëa chitëyamatsihuë. Jabahuë ra. Mia acatsi quiha Herodes ra —i Jesu qui jaca niquë.

³² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jahari toa quiaxëni ca qui bocata. “Jaboqui, huëaquë, jari yoshi bo tsëcaxëquia ra. Toa dos ca bari no tsi nohiria bo jënimahuaxëquia. Jama, oquëri ca bari jatixëhi quiha noho yonoco ra” icana ja qui. ³³ Jari noho quiniá tsi è caxëti xo ra. Jaboqui, huëaquë, oquëri ca bari, tihi tsi xo è cahaina. Jasca, Jerusalén tsi è namëhacaxëti xo, naa Dios Chani yoanish ca huëtisa bo acacani jascaria.

³⁴ Jisa Jerusalén ca nohiria bá. Dios Chani yoati ibo jari aqui mato rë. Mato qui Diós raahai ca Chani bëcanaibo aqui mato maxaxá no. Jabi mato noiquí tsi mato otcasquia, naa jahuë pëhi namá jahuë xocobo patiarí otoiha jascaria. Jama, ëa niacasqui mato rë. ³⁵ Diós mato niabayaquë iquia. Tsayahuë. Jabi ëa jistëquënox pari tsi “Shoma tsi xo toa Ibobá janë tsi johai cato” ixëqui mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

14

Iquihai ca joni Jesú jënimahuanina

¹ Huësti ca joiti barí tsi quiha fariseobo chama xobo qui Jesu caniquë ja bëta oriquihi na. Jasca, tobi ini quiha Jesu qui tsayamixëñiria ca jodioba jabinaxëni cabo ri. ² Jabi Jesu bësojó tsi noitiria ca joni tsaho ini quiha, naa bai ca yora, poyamë, huico, tihi cabo jayanish cato. ³ Jaha tsi jodioba yoba cahëxëni cabo, fariseobo, tihi cabo Jesú nicaniquë:

—¿Mato qui jënima ni joiti barí tsi jënimahuahaina? —iquiina.

⁴ Ja quëbiyamacanicuë. Jatsi Jesú joni biniquë. Bixo tsi joni ja jënimahuaniquë. Jatsi jahari jahuë xobo qui jënima ja raanicuë. ⁵ Raahax jato qui Jesu chanitëquënicuë:

—¿Mato baquë, mato vaca, tihi cabo pi jënë maiquini qui paquërohano tsi bamaxoma tsi ma tsëcayamaquë ana? —iquiina.

⁶ Jatsi quëbitimaxëni quiha ja icanicuë ra, naa jodioba yoba cahëxëni cabo.

Fiesta qui joi binish cabo

⁷ Jabi toá ca oquë ca tsahoti bo fariseobá bicasni quiha. Ja acanai ca jisi tsi naa chani jato qui Jesú yoanicuë:

⁸ —Ahui yahai cato fiesta qui pi mato qui nohiríá joi amano tsi toá ca oquë ca tsahoti bo biyamacana. Quiniacaxëcahuë. Mato oquë ca nohiria jomitsa ra. ⁹ Jatsi mato qui joxëhi quiha fiesta ibo tia. Johax, “Mi tsahoti joni huëtisa qui acasquia rë” i mato qui xëhi quiha. Tocapijano tsi bërabixëqui mato tia. Jatsi ibo nëama ca tsahoti yoi ca bixëqui mato ra. ¹⁰ Jama, mato qui joi amahacano tsi nëama ca tsahoti pari bicana. Jatsi johax, “Ea tahë tsi mi tsahono, noho rabëti” i mato qui fiesta ibo mitsa. Toca tsi fiesta qui bëcanish cabo bësojo ax tsi oquëhuahacaxëqui mato. ¹¹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Noitihuahacaxëhi quiha jamë oquëhuacatsai cato. Jama, oquëhuahacaxëhi quiha iriama cato, naa oquë bicasyamahai cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë oquë ó quëëcanaibo yoati na.

¹² Jatsi oriquiti ja qui joi amati ibo qui Jesu chaniniquë:

—Oriquiti taaquí tsi mi rabëti bo, mi xatë bo, mi jimi bo, mi rico ca rabëti bo, tihi cabo qui oriquiti joi amayamahuë. Jato qui oriquiti joi pi mi amano tsi jahari mi qui oriquiti joi amacaxëceni quiha jato ri. Toca tsi copihacaxëqui mia. ¹³ Jama, oriquiti taaquí tsi noitiria cabo, yora choni jaya cabo, tapiyamacanaibo, bëco cabo, tihi cabo qui oriquiti joi mi amaxëti xo. ¹⁴ Tocapihi tsi shomahuahacaxëhi quiha mia ra, jahari mia

copitimaxëni ja icanai iqui na. Jatsi mia copixëhi quiha Dios ra, mēstëxëni cabo bēsotëquëxëquë no —nëa tsi ibo qui Jesu nēcaniquë.

Fiesta-fiestaria ti chani

¹⁵ Jabi Jesú yoaha ca toá ca oriquihai ca joni huësti cató nicaniquë. Nicahax,

—Rani-ranixëhi quiha Diós otohahi cato ó ca oriquicanaibo tēquë —i quiha Jesu qui ja niquë.

¹⁶ Jatsi Jesu ja qui naa chani yoaniquë:

—Oriquiti, chariquiti, tihi cabo joni ani quiha. Axo tsi quiha huëstima cabo qui oriquiti joi ja amaniquë. ¹⁷ Jatsi jahuë oriquiti bari tsëquëquë tsi quiha jahuë yonati ja raaniquë nohiria bo qui joi amati. “Bëcahuë, rohahuahacaquë oriquiti ra’ icana jato qui” i jahuë yonati qui ibo ni quiha. ¹⁸ Jama, nohiria bo bëcasyamacani quiha. “Huai copiyaquë ëa ra. E jisi caxëti xo” i jariapari ca joni niquë jahuë yonati qui. ¹⁹ Jatsi, “Cinco ca huëyë bo ë copiquë. Jato tanamahi caquia ra. Canoma xo ëa rë” i huëtsa ni quiha. ²⁰ Jatsi, “Jaboqui ë ahui yaquë ra. Canoma xo ëa rë” i joni huëtsa ni quiha. ²¹ Jatsi yonati bacaniquë jahuë ibo qui. Bacahax, “Bëcasyamacani quiha pë” i ja qui ja niquë. Jatsi ibo caxaniquë. “Yacatá ca bahi tēquë qui cata. Noitiria cabo, yora choni jaya cabo, bëco cabo, tapitimaxëni cabo, tihi cabo nëri bëhuë” i jahuë yonati qui ibo ni quiha. ²² Jatsi bacahax, “Jato ë bëquë ra, mi yoaha jascaria; jama, jari tobi xëa pa” i jahuë chama qui ja ni quiha. ²³ Jatsi ibo jahuë yonati qui chanitëquëniquë. “Bahí ca nohiria bo, nëama ca nohiria bo, tihi ca nohiria nëri bëhuë, noho xobo rëamëno iquish na. ²⁴ Noho oriquiti piyamaxëhi quiha ra toa jariapari ca noho joi binish cabo ra” iquiina —nëa tsi joni qui Jesu nēcaniquë toa chani yoahi na.

Copixëni tsi xo Cristo banahuahaina

²⁵ Jabi huëstima ca nohiria Jesu qui bëhi iniquë. Jato quiri bēsohax ja chaniniquë:

²⁶ —Ea noixëti xo tsohuëcara ca ëa banahuacatsai cato. Jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, jahuë ahui, jahuë xocobo, jahuë xatë bo, tihi cabo oquë tsi ëa ja noixëti xo ra. Jasca, jamë ja noiyamano. Toca pi ëa noiyamahi tsi noho rabëti manëtimaxëni-xëhi quiha. ²⁷ Jahuë cruz yoi pi iayamahi tsi ëa pi banahuayamahi tsi noho rabëti iti mëtsama xo toa ra. ²⁸ Jabi çjënahuahi ni joni, xobo paxa ca acatsi na? Tsahoxo tsi çjahuë xobo pari ati copinaca shinayamayamahi ni? Toa shinaparihi quiha, parata narisyamaxëna. ²⁹ Parata pi narisquí tsi jahuë xobo jatihuayamaxëhi quiha. Tocapijano tsi osacaxëcani quiha nohiria. ³⁰ “Jahuë xobo naa joni chitahëhuaniquë. Chitahëhuahax jatihuatimaxëni xo ra” i caxëcani quiha. ³¹ Jascaria, çshinayamayamaxëhi ni chama, ja pasomaha ca país huëtsa iquinacasquë no? Jabi veinte mil ca soldado bo pi chama huëtsá jayano tsi jahuë diez mil ca soldado bo yoi bëbohacamitsa. Japi jato iquinati chama cahëparicatsi quiha iquinanox pari. Shinaparihi quiha chama. ³² Jatsi bëbotimaxëni pi jahuë soldado bo no tsi toa chama huëtsa qui chani raaxëhi quiha, ja bëta rabëanaxëna. ³³ Jascaria, shina-shinaparicana. Mato jahuë bo tēquë pi jisbëriayamahi tsi noho rabëti bo itimaxëni xo mato ra —nëa tsi Jesu nēcaniquë.

Chopará jahuë tēë bënohaina
Mateo 5.13; Marcos 9.50

³⁴ —Jabi chopara tēē tsi xo jënima. Jama jahuē tēē pi bēnohi tsi çjēnahuariahax ja tēēnatēquēna? ³⁵ Mahitsa tsi xo chopara tēēyama cato. Anoma quiha. Ja niahacaxēti xo. Japi pahoqui jayaquí tsi nicacana ra —i Jesu niquē nohiria bo qui.

15

Bēnonish ca oveja

Mateo 18.10-14

¹ Jabi gobierno impuestos bicanaibo, jochacanaibo, tihi cabo Jesu qui bēcāniquē jahuē chani nicacatsi na. ² Ja bēcaquē tsi quiha fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo yosanāniquē.

—Jochahuaxēni cabo joihuahi quiha naa Jesu pa. Tsayacapa. Jato bēta xo tsi pihī quiha ra —i jaca niquē.

³ Jatsi naa chani Jesú jato yoāniquē:

⁴ —Shinaparicana. ¿Cien ca oveja bo pi jayarohaquí tsi jato ó ma bēsoquē ayamana? Huēsti ca oveja pi bēnono tsi çnoventa y nueve cabo jisbayamayamacanai, toa huēsti ca mēraxēna? Toa bēnohai ca oveja ma mēraqūē aquē tia. ⁵ Bichi tsi rani-rāniqui mato. Icoxo tsi jahari xobo qui bēqui mato rāniqui na. ⁶ Jatsi mato xobo qui cahēxo tsi mato tapái ca racacanaibo quēnaqui mato, jato yoaxēna, “E bēta rānicana. Noho bēnohax ca oveja jahari ē biquē ra” iquīina. ⁷ Jascaria tsi, noventa y nueve ca mēstēxēni ca nohiria bo, naa jānyama boyamacanaibo quēshpi tsi rānihi quiha naipá cabo. Jama, oquēria tsi xo ja rānicānaina, huēsti ca bēnohax ca jochahai ca jahari Dios qui joquē no —i Jesu niquē.

Bēnohacānish ca parata

⁸ —Shinaparicana. Diez ca parata jayaquí tsi huēsti ca parata yoxá bēnomitsa. Bēnoxo tsi çjahuē lamparina tsamayamayamaxēhi ni, toa huēsti ca parata mēraxēna? ⁹ Mēraxo tsi jahuē xobo tahē ca racacanaibo, jahuē rabēti bo, tihi cabo quēnāhi quiha jato yoaxēna, “E bēta rānicana. E bēnoha ca parata ē biquē ra” iquīina. ¹⁰ Jascaria tsi rāni-rānixēhi quiha Dios ángel bo ri, jocha quima Dios quiri huēsti ca jochahai ca bēsoquē no —nēa tsi Jesu nēcāniquē.

Bēnonish ca baquē

¹¹ Jaquirēquē chani huētsa Jesú yoāniquē. Ja nēcāni quiha:

—Dos ca baquē joní jayāniquē. ¹² Baquē nomá jahuē jahēpa jisbayacasni quiha. Canox pari tsi quiha “E bixēti ca jahuē bo xatē jaboqui ē qui ahūē, noho jahēpá” i ja qui ja ni quiha. Jatsi jahuē jahuēmishni bo, jahuē parata, tihi cabo jahuē jahēpá oquēxnamāniquē, jahuē baquē noma qui ati. ¹³ Jatsi ichariama bari huinocaquē tsi jahuē jahuē bo, jahuē parata, tihi cabo sota qui baquē nomá nanēniquē. Nanēhax nēama ca maí huētsa qui ja caniquē. Toá tsi jahuē parata ja raāniquē. Ja pahēni quiha. Ja yoyoni quiha. Mēri tsi jahuē parata quēyohacani quiha. ¹⁴ Toca tsi jahuē parata tēquē ja raāniquē pē. Jatsi biniatsi toá ca maí ca nohiria bá huaniquē, oi yama ca quēshpi na. Paxnatsi joni niquē rē jaa ri. ¹⁵ Paxnaxo tsi quiha yonoco mērahi ja caniquē. Jatsi chancho obēso ca ja manēni quiha. Ja raahacani quiha jato pimati. ¹⁶ Paxnaquí tsi quiha chancho bá pihai ca xēqui xēbo ja picasni quiha. Yama jahuē poco ini quiha. Huashicoxēni jahuē chama ini quiha. ¹⁷ Jatsi jahuē jahēpa xobo shinatsijahuāniquē. “Shomaria tsi xo toa noho jahēpa yonati bo ra.

Paxnayamacani quiha. Huëstima tsi xo jato oriquiti ra. Jama, rësopaimaria xo ëa rë, paxnahi na” nëa tsi ja nëcani quiha jamë no. ¹⁸ Jatsi “Noho jahëpa qui jahari caquia ra. Cahax ‘Mia, Dios, tihi cabo pasomaha ë jochaquë rë’ ixëquia noho jahëpa qui. ¹⁹ ‘Mi baquë ë quënahacayamati xo. Mi yonati jascaria ëa mi ano ra’ ixëquia” nëa tsi baquë nëcani quiha jamë no. ²⁰ Jatsi joihax jahuë jahëpa xobo qui catsijaniquë.

‘Jabi nëama ja no tsi quiha jahuë jahëpá jahuë baquë jisniquë. Jisi tsi quiha jahuë baquë qui ja jabaniquë. Jahuë baquë ja tatsoniquë noiquí na. ²¹ Jatsi jahuë jahëpa qui baquë chaniniquë: “Dios, mia, tihi cabo pasomaha ë jochaquë ra. Mi baquë ë quënahacayamati xo ra. Mi yonati jascaria ëa mi ano” i jahuë jahëpa qui baquë ni quiha. ²² Jama, jahuë jahëpá jahuë yonati bo quënaniquë. “Saco, naa oquë ca saco nëri bëcana. Noho baquë sahuëmacana. Jasca, jahuë mëquënë tsi mëquëraati amacana. Jaquirëquë zapato bo sahuëmacana. ²³ Sahuëmaxo tsi vaca baquë चाहितखेंनी ca bëcana tēpas-hacati. No oriquino ra. No pabëno ra. ²⁴ Rësonish ca jascaria noho baquë iniquë, jama jaboqui bëso ja nori ra. Bëno tsi ja iniquë, jaboqui no bëta ja nori. Jahari ja joquë ra” nëa tsi jahuë jahëpa nëcaniquë. Jatsi oriquitsijacaniquë.

²⁵ ‘Jabi huaí tsi jahuë baquë rëquëmë iniquë, jahuë noma bacaquë no. Xobo qui jopama tsi quiha música, pabëcanaina, tihi cabo ja nicaniquë ra. ²⁶ Nicaxo jahuë yonati ja quënaniquë. “¿Jënahuacahi ni xobó cabo pa?” i ja qui ja ni quiha. ²⁷ Jatsi, “Jahari joquë mi noma ra. Vaca baquë चाहितखेंनी ca mi ipá aquë ra piti, jënima mi noma nori quëshpi na. Jia tsi jahari ja joquë ra” i ja qui yonati niquë. ²⁸ Jatsi caxaniquë jahuë rëquëmë. Xobo qui ja jicoyamani quiha. Jatsi cacha jahuë jahëpa caniquë ja qui, “Jicohuë, jicohuë” iquiina. ²⁹ Jatsi jahuë jahëpa qui baquë nëcaniquë: “Huëstima ca año no tsi yonati jascaria mi bax ë yonocoquë ra. Mi yoba tëquë ë nicaquë ra. Toatiyá tsi chibo pistia roha ë qui ayamaqui mia pë, noho rabëti bo ya ë pabëno. ³⁰ Jama, noho noma bacatapiquë tsi vaca चाहितखेंनी ca aqui mia pë ja bax na. Mëtsaxëniria ca yoxa quëshpi tsi mi parata quëyoria ca baquë tsi xo naa ra” nëa tsi jahuë jahëpa qui baquë rëquëmë nëcaniquë. ³¹ Jatsi jahëpa chaniniquë: “Jatiroha ca bari tsi ë bëta xo mia ra. Nohó-na jatiroha ca xo mí-na ra. ³² Jaboqui no oriquino ra. Jaboqui no raniti xo, mi noma bëso nori quëshpi na. Rësonish ca jascaria ja iniquë ra. Bëno tsi ja iniquë ra, jaboqui no bëta ja nori. Jahari ja bacaquë ra” i ja qui jahuë jahëpa ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë naa chani yoahi na.

16

Yomaxëni ca empleado

¹ Jabi naa chani Jesú jahuë rabëti bo qui yoaniquë:

—Jabi tobi ini quiha rico inish ca joni. Empleado jayani quiha jahuë yonoco ati. Jabi jahuë empleadó yomahai ca yoati tsi ja yoahacani quiha. ² Nicaxo tsi quiha jahuë empleado ja quënaniquë. “¿Jahuë ni naa rë, ë nicahana mia yoati na? Mi libro bo, mi cuenta bo, tihi cabo mi jatihuano. Jaboqui rohari tsi noho empleado inoma xo mia ra” i ja qui jahuë chama ni quiha. ³ Jatsi shinatsi empleadó huaniquë: “¿Jënahuariaxëhi ni ëa rë? Ea tsi xo toa chamayama, huaí xëxëti. Jasca, parata bënati bërabipiquia” i jamë ja ni quiha. Shinahax, ⁴ “E axëti ca cahëquia ra. Noho yonoco jatiquë tsi huëstima ca rabëti bo jayaxëquia tia. Jato xobo qui ëa joihua-caxëcani

quiha ra” i jamë empleado ni quiha. ⁵ Japi jahuë chama ó ca cuenta jaya cabo ja quënaniquë. Quënahax, “¿Jahuë tihi ni toa mi cuenta?” i ja niquë jariapari ca jonish ca qui. ⁶ Jatsi joni quëbiniquë: “Noho cuenta tsi xo cien ca aceite lata bo rë” iquiina. Jatsi empleado nëcaniquë: “Nëa xo mi cuenta siri. Bamayamatsihuë. Cuenta paxa ca mi ano. Cincuenta lata bo huishana” i joni qui ja niquë pë, jahuë chama parahi na. ⁷ Jaquirëquë huëtsa ja nicaniquë: “¿Jahuë tihi ni mi cuenta?” iquiina. “Cien ca medida trigo moto” i joni niquë. Jatsi, “Mi cuenta siri bihuë. Ochenta roha huishana” i joni qui ja niquë pë, jahuë chama parahi na. ⁸ Jatsi chamá toa empleado paraxëni cató ani ca nicaniquë. Nicahax, “Anomaria tsi xo toa empleadó acana ra. Nohiria, parata, tihi cabo mëquixëni ca joni tsi xo naa. Cahëxëni quiha” i chama niquë. Jabi Dios xocobo oquë tsi xo toa chahahuayamacanaibá jato jahuë bo, jato parata, jato yonoco, tihi cabo ó ja bësocanaina ra.

⁹ Jabi bëroria tsi xo toa paratá tsi anoma ca acaina ra. Jama, mato paratá tsi noitiria cabo mëbicana. Tocapiquí tsi rabëti-rabëtiria bo jayaxëqui mato ra. Jatsi ma rësono tsi mato joihuariaxëhi quiha Dios, i-ipoahai ca qui ma cahëxëquë no.

¹⁰ Jabi jia pi jahuë ichariama ca jahuë bo otoquí tsi jia tsi huëstima ca jahuë bo ottoxëhi quiha nohiria. Chahahuahacati ca nohiria tsi xo naa. Jama, jia pi jahuë ichariama ca jahuë bo ottoyamaquí tsi ¿jënahuariaxo oquë ca jahuë bo ja otona? Chahahuahacatimaxëni ca nohiria tsi xo naa. ¹¹ Jabi parata, nohiria jahuë bo, tihi cabo pi ó bësoti cahëyamaquí tsi ¿jënahuariaxo raca mana ca jahuë bo ó bësoti ma cahëna? ¹² Jasca pi nohiria huëtsa jahuë bo ó bësoti mëtsama ma ino tsi ¿jënahuariaxo raca mana ca jahuë bo mato qui Diós ana, jaha ma bësono?

¹³ Jabi dos ca chama bo bax yonocotimaxëni xo nohiria. Huësti ca chama qui caxaxëhi quiha; chama huëtsa noi Jahuanori. Huësti ca chama nicaxëhi quiha; chama huëtsa nicacasyama-Jahuanori. Japi, ¿jënahuariahax raca Dios bax ma yonocona, parata noihi na? ¿Mato yonayamayamaxëhi ni parata ra? Dos ca ibo jayatimaxëni xo mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui, tihi ca chani bo yoahi na.

¹⁴ Jabi Jesu chanihai ca toa paratá-naxëni ca fariseobá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu ja osacanicuë parata noiquí na. ¹⁵ Jatsi Jesu jato qui chanicuë:

—Paraquí tsi nohiria bësojó tsi mamë mëstëhuaqui mato pë. Jama, mato shina yoi bo cahëhi quiha Dios ra. Ma parahai ca iqui tsi jia tsi nohiria bá mato ocahuamitsa. Jama, mahitsa tsi xo toa mato yoati ja shinacanaina. Dios qui quërasria xo toa nohiria bo ma parahaina iquia ra —i jato qui Jesu niquë—.

Dios yoba-yobaria

¹⁶ Jabi Moisés quënëna, Dios Chani yoanish cabá quënëna, tihi cabo nohiria bo yoahacanicuë Juan yamabo jonox pari no. Ja joquë tsi quiha chitahënicuë chani paxa cato, naa Diós nohiria bo ototxai ca yoati na. Jaha tsi jato chamá tsi Diós ototxai ca qui jicocascani quiha jatiroha cabo.

¹⁷ Jabi jatihuahacanicuë Moisés yoba. Jama, naama-naamapoxëhi quiha Dios yoba-yobaria. Jatihuahacayamaxëhi quiha.

Ahui niahaina

Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12

¹⁸ ‘Jabi jocha ó tsi bèsóhi quiha ahui niahax ca joni, ahui huètsa ja biquè no. Jascaria, jocha ó tsi bèsóhi quiha niahacahax ca yoxa bichi cato ra.

Rico inish ca joni — noitiria ca Lázaro

¹⁹ ‘Jabi tobi iniquè quiha rico-ricoria ca joni, naa sahuèti copixèni ca sahuèhai cato. Xobo jiaxèni ca ja jayani quiha. Jasca, jatiroha ca barí tsi jia tsi ja piniquè. Ja paxnayamani quiha. ²⁰ ‘Jabi jahuè panè caiti ó tsi janahacani quiha joni, naa Lázaro icanai cato. Bonohuaxèni ca naa joni ini quiha. Jasca, yonocotimaxèni ja ini quiha. ²¹ ‘Jabi joni rico cato mesa quima ax paquèhax ca quèsi mishni bo ja picasni quiha, paxnaquí na. Jasca, ja qui ina bo bècanaca tsi jahuè bono bo ja taxocani quiha. ²² ‘Jarohari tsi noitiria ca Lázaro rèsóniquè. Ja rèsóquè tsi quiha mana, naa Abraham iti icanai ca qui ángel bá boniquè. Jaquirèquè rèsóniquè rico ca ri. Rèsóhax ja maihuahacaniquè. ²³ ‘Jatsi tènètiyá tsi ja bèpèquèniquè tènèhi na. Jaha xo tsi quiha nèama ca Abraham, ja tapai ca Lázaro, tihí cabo ja jisni quiha. ²⁴ ‘Jisi tsi quiha Abraham ja quènaniquè: “Ea shinahuè, noho jahèpa Abrahám. Nèri Lázaro mi raano ra. Jènè qui jahuè mètsis ja raano, noho jana matsihuaxèna. Naa chihí tsi tènèquia rè” i ja ni quiha. ²⁵ ‘Jatsi Abrahám quèbiniquè: “Shinaparihuè, noho baquè. Huèstima ca jahuè jia bo mi jayapaoni quiha bèsóquí na. Toatiyá tsi noitiria Lázaro ini quiha. Jama jaboquí nèá xo Lázaro. Shoma xo ra. Jaboquí mia ri tsi xo toa tènèhaina. ²⁶ ‘Jasca, noqui naxèrèquè tsi xo xèa chahitaxèni ra. Shitanoma quiha. Tori canoma xo nèá ca shitacascanaibo. Jasca, yama tsi xo toa nèri bècanaibo toa nahax na” i ja qui Abraham ni quiha. ²⁷ ‘Jatsi rico inish ca chaniniquè: “Jishopè. Jatsi noba jahèpa xobo qui Lázaro raahuè, noho jahèpa Abrahám. ²⁸ ‘Cinco ca noma bo jaya xo èa ra. Naa tènètiya iti yoati tsi Lazaró jato yobano ra. Nèri ja bècamitsa jato ri rè ja rèsóquè no” i Abraham qui ja ni quiha. ²⁹ ‘Jatsi Abrahám quèbiniquè: “Moisés quènenina, Dios Chani yoanish cabá quènenina, tihí ca libro bo jayacani quiha. Jato yoba qui ja nicacano ra” iquiina. ³⁰ ‘Jatsi rico cató quèbitèquèniquè: “Iriama tsi xo jato yoba, noho jahèpa Abrahám. Oquè tsi xo rèsónish cabo iti quima ax tèrohacahax ca nohiria jato qui shishohi cahaina, jato yobaxèna. Jatsi jato jocha quima Dios quiri bèsocaxèceni quiha ra nicahax na” i ja ni quiha. ³¹ ‘Jatsi ja qui Abraham chanitèquèniquè: “Moisés, Dios Chani yoanish cabo, tihí caba yoba pi nicayamaquí tsi ¿jènahuariaxo rèsónish caba iti quima ax tèrohacahax ca ja nicacascana ra?” i Abraham ni quiha —nèa tsi Jesu nècaniquè nohiria bo qui chanihí na.

17

Jochamahaina

Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42

¹ ‘Jahuè rabèti bo qui Jesu chaniniquè:

—Jochati tanamahacarohaxèhi quiha nohiria ra. Jama, noiti-noitixèhi quiha nohiria jochamahai cato. ² ‘Anoma tsi xo naa chahahuabèna cabo jochamahaina ra. Ja acai ca quèshpi tsi tèrotamè ca rènèti maxaxa jaya tsi ia qui ja niahacarohapino tsi “Anomaria tsi xo toa copi” i no què aquè. Jama, oquè ca copi bixèhi quiha toa nohiria huètsa jochamahai cato iquia. ³ ‘Japi quiniacaxècahuè. Mabè xatè pi jochano tsi raahacana. Jahuè jocha quima Dios quiri pi ja bèsono tsi jahuè jocha shina-bènocana. ⁴ ‘Jasca, huèsti barí pi siete tsi mato pasomaha ja jochano tsi, siete tsi

“Jochaquë èa rë” i pi mato qui ja no tsi jari jahuë jocha ma shina-bënoxëti xo iquia —i Jesu niquë.

Chama jayaxo chitimihaina

Mateo 17.20

⁵ Jatsi Ibo qui jahuë Chani chitahëhuati ibo bo chaniniquë:

—No chitimihai ca mi anihuano —iquiina.

⁶ Jatsi,

—Mostaza bëro tsayacana. Mishni-mishniria ca bëro tsi xo toa ra. Jama, chahitaxëni ca planta manëhi quiha toa bëro banahacahax na. Jabi mostaza planta jascaria pi ma chitimihai ca anino tsi anomariaxëhi quiha ma acaina. Jatsi “Mimë tsëquëhuë. Ia qui cata” i pi toá ca jihui qui ma no tsi mato bax caxëhi quiha ra —i jato qui Jesu niquë.

Yonati yonoco

⁷ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Shinaparicana. Yonati mato ó ca huësti cató jayamitsa, naa mato huai xëxëhai cato, vaca ó bësöhai cato. Huai ax ja joquë tsi çjënicanai ja qui? “Tsahohuë. Piiparihuë” çj ja qui canai pa? ⁸ Iyamaqui mato ra. Jama, “Noho oriçiti rohahuahuë. Shomahuahacahuë. Jaboqui piçia. Ea mi taano. Ea taaxo tsi piçui mia” iqui mato ra. ⁹ Pihax ja qui “Gracias” iyamaqui mato, yonati roha ja nori quëshpi na. ¹⁰ Jabi yonati bo xo mato ri. “Yonati bo roha xo noa. No ati ca yonoco roha no aquë ra” i ma ti xo, Diós mato yoaha ca tëquë jatihuahax na. Jatsi mamë oquëhuayamacana —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Diez ca lepra bo, naa bonohuaxëni cabo

¹¹ Jerusalën qui çahi tsi Samaria, Galilea, tih ca mai bo Jesu naconiquë. ¹² Jëni ca yaca qui ja çahëquë tsi çuiha ja qui diez ca lepra jaya cabo bëcaniquë. Noitiria ca çoni bo çuiha. Bonohuaxëni cabo ja icani çuiha. Ja bëcanaca tsi çasi xo tsi Jesu ja quënacanicuë:

¹³ —Noqui shinahuë, taita Jesús —i çuiha çaca niquë.

¹⁴ Jatsi Jesús çato çisnicuë. Çisi tsi çuiha,

—Arati ibo bo qui bocata. Çato qui mato çora bo çismacana —i çato qui ça niquë.

Çapama tsi çuiha ja çënimahuahacanicuë. ¹⁵ Jatsi huësti ca çoni çahari çoniquë, ça çënimahuahacani nori çisish na. Çopama tsi Dios oquëhuahi ça ini çuiha “Çia xo Dios” iquiiina. ¹⁶ Çohax Jesu tahë tsi ça mëniniquë. Mënihax “Gracias” i Jesu qui ça niquë ranih ça. Jabi Samariá ça çarayana ça çoni, naa “Gracias” inish ça ini çuiha, naa çodiobo qui quëras ça nohiria. ¹⁷ Jatsi Jesu çaniniquë:

—Çdiez ça çoni çënimahuahacayamayamaha? Çjahuëni ni toa nueve ça tëxë bo rë? ¹⁸ Çjaroha ça “Gracias” iquii ça ni naa çarayana pa? ÇBëyamacahi ni tëxë bo rë, “Gracias” ixëna? —i Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi çacaniç ca qui Jesu çaniniquë:

—Çoihuë. Cata. Mi çahahuahai çató mi çënimahuahacacuë ra —iquiina.

Diós otohaina

Mateo 24.23-28, 36-41

²⁰ —Çjënino tsi nohiria bo otoxëhi ni Dios ra? —i Jesu qui çariseobo niquë.

Jatsi Jesús çato quëbiniquë:

—Nohiria bo ototi Diós chitahëhuano tsi mato bëró tsi jisyamaxëqui mato. Jisnoma quiha. ²¹Ja tsi xo toa yamaxëhi quiha toa “Néá xo ra. Toá xo ra” iti mëtsa cato, mato xërëquë ó tsi Diós otohái nori ca quëshpi na —i jato qui Jesu niquë.

Jesu bacahaina

Mateo 24.23-28, 36-41

²²Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu chanitëquëniquë:

—Tsëquëxëhi quiha ma tënëti xabaca ra. Toatiyá tsi Nohiria Baquë bari, naa è bacahai ca bari jiscasxëqui mato iquia. Jama, mato ri tsi xo toa bari jisyamaxëhaina. ²³Toatiyá tsi quiacaxëcani quiha nohiria, “Toá xo Cristo, néá xo Cristo” iquiina. Tocajacano tsi boyamacana. Jato qui nicayamatsacana. ²⁴Toa barí tsi joritsixëhi quiha Nohiria Baquë, naa bajra-bajrahai ca canapa nai shitahai jascaria. Nohiria qui bëroriaxëhi quiha ra. ²⁵Jama, è bacanox pari tsi è tënëparixëti xo. Jariapari èa niacaxëcani quiha naa nohiria, è qui caxaquí na. ²⁶Jasca, è bacano tsi è noho pasoyamacaxëcani quiha nohiria rè. Noé tiyá jascariaxëhi quiha. ²⁷Dios shinayamaquí tsi oi ó ja pasoyamacani quiha. Jënë aqúi ja icani quiha. Ahui yahi ja icani quiha. Ja tocacani quiha, jahuë noti chahitaxëni ca qui Noé jicoquë rohari. Jatsi jënë bainiquë. Jatsi ja quëyohacacaniquë jato tëquëta. ²⁸Jasca ca ja ini quiha Lot tiyá ca nohiria bo ri. Jocha copi ó ja pasoyamacani quiha jato ri. Toatiyá tsi oriquihi nohiria bo ini quiha, raquëhaxma. Jënë aqúi ja icani quiha. Tobi copihaina, iniahaina, banahaina, xobo acaina, tihi cabo aqúi ja icani quiha. ²⁹Jama, yaca Sodoma ax Lot tsëquëquë tsi quiha nai ax chihi, mëshohai ca azufre, tihi cabo xapaquëniquë oi jascaria. Quëyohacani quiha toa nohiria tëquë. ³⁰Jasca, tocatsixëhi quiha Nohiria Baquë jisiquihai ca barí no ra. Toa bari ó pasoyamacaxëcani quiha nohiria pë.

³¹“Toa bari tsëquëno tsi bamahaxma tsi xobo cacha cabo jabano. Xobo qui ja jicoyamacano jato jahuëmishni bo bixëna. Jasca, jato xobo qui huaí ca yonococanaibo bacayamano. ³²Lot ahui shina-bënoyamacana. Ja copihacani quiha yaca qui ja bacacasni iqui na. ³³Jabi rësoxëhi quiha tsohuëcara ca jahuë shina xabahamacatsai cato. Jama, bësoxëhi quiha tsohuëcara ca jahuë shina chihohuahai cato. ³⁴Parayamaquia. Toa baquichá tsi huësti ca oxatí tsi oxa ixëhi quiha dos ca joni bo. Mëbihacaxëti xo huëstita iquia. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa rè. ³⁵⁻³⁶Toa barí tsi yonoconabëquixëhi quiha dos ca yoxa bo, jato moto acaina. Mëbihacaxëhi quiha huësti cato. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa rè —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁷Jatsi,

—¿Jahuënia tsi ocapixëhi ni naa ra, Ibobá? —i jahuë rabëti bo niquë.

Jatsi ja quëbiniquë:

—Jatiroha ca iti xo naa. Poico catihai jascaria catixëhi quiha Dios ángel bo, jochacanaibo copixëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

18

Copiti ibo-iboria — bënë imanish ca yoxa

¹Jatsi naa chani jahuë rabëti bo Jesús yoaniquë, bëhoxti jato tiisimaxëna, ja shina-huëjënayamacano iquish na. ²Ja nëcaniquë:

—Huësti ca yacatá tsi juez, naa copiti ibo-iboria ini quiha. Dios cahëcasyamahai ca ja ini quiha. Jasca, nohiria bo qui ja raquëyamani quiha. ³ Toa yacatá tsi racani quiha bënë imanish ca yoxa ri. Jabi juez, naa nohiria bo copiti ibo-iboria qui naa noitiria ca yoxa carohacaro haniquë. Cahax, “Ea mëbihuë. Ea yosihai ca mi copino ra” i ja qui yoxa paoni quiha. ⁴ Jabi naama tsi naa noitiria ca yoxa juéz mëbicasyamani quiha. Jarohari tsi yoxa qui ja yosananiquë. Yosana-hax, “Toa yoxa mëbixëquia pë” i jamë ja ni quiha. “Dios, joni, tihi cabo qui raquëyamaquia. ⁵ Jama, yosaria tsi xo naa yoxa ë qui jorohajorohahaina. Japi ë mëbiyamano tsi jari joroha-jorohaxëhi quiha pë. Toa yoxa mëbixëquia ra, ëa ja yosanamayamano ra” i jamë juez ni quiha —i Jesu niquë naa chani yoahi na.

⁶ Jatsi Jesu chanitëquëniquë:

—Naa juez yoi cato chani nicacana. “Mia mëbixëquia” ¿i yoxa qui ja yamayamani? ⁷ Nicacana. ¿Jahuë nohiria yoi bo mëbiyama-yamaxëhi ni Dios ri? Baquicha, barihani, tihi cató tsi mëbixëhi quiha, “Ea mëbihuë ra” i ja qui nohiria quë no. Bamayamaxëhi quiha ra. ⁸ Bamaxoma tsi jato mëbixëhi quiha Dios iquia ra. Jama, ëa, naa Nohiria Baquë mai qui bacano tsi ichariama ixëhi quiha toa chahahuacanaï ca bëhoxcanaïbo iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Fariseobo — impuestos biti ibo bo

⁹ Jabi tobi ini quiha mëstëxëni ca jaca nori ca quëscahuacanaïbo. Jato qui naa chani Jesú yoaniquë, naa nohiria huëtsa bo oquë jaca nori ca jascahuacanaïbo qui.

¹⁰ Ja nëcaniquë:

—Dios arati xobo qui dos ca joni bo bocaniquë bëhox-xëna. Caniquë fariseobo, naa nohiria huëtsa bo oquë ja nori ca quëscahuahai cato. Jasca, bëhoxhi caniquë impuestos parata biti ibo ri, naa nohiria bo qui yoixëni cato. ¹¹ Jabi arati xobó tsi fariseobo niiniquë jamë bëhox-xëna. Ja nëcane quiha: “Paratá-naxëni ma ca ëa xo naa ra, Diós. Jasca, ëa ti tsi xo nohiria parayamahaina. Yoxa mëtsaxëniiria ca ma ca ëa xo naa. Mi qui ‘Gracias’ iquia, Diós, nohiria huëtsa jascama ë nori quëshpi na. Jasca, mi qui ‘Gracias’ iquia, naa nëca ca impuesto bichii ca yoixëni ca jascama ë nori quëshpi na. ¹² Jasca, jatiroha ca semaná tsi dos bari no tsi samaquia ra. Jasca, mi qui noho parata xatë, naa décima ca mi qui aquia ra” tihi ca tsi fariseobo ini quiha, bëhoxhi na. ¹³ Jama, ori pistia tsi nii quiha impuesto biti ibo iniquë. Nai qui ja tsayacasyamani quiha rabihi na. Cohuëquí tsi jahuë shipati ja tox-toxhaniquë jahuë jocha iqui na. “Ea shinahuë, Diós, jochahuaxëni ca ë nori quëshpi na” i ja ni quiha bëhoxhi na. ¹⁴ Jabi masahacaquë toa joni jocha iquia ra. Jia tsi jahari jahuë xobo qui ja cani quiha. Jama, toa fariseobo rë. Ja bëhoxhai ca Diós nicayamaniquë. Masahacayamani quiha jahuë jocha. Jatsi quiniacaxëcahuë. Jamë oquëhuamixënicabo tëquë noitihuaxëhi quiha Dios. Jasca, oquëhuahacaxëhi quiha jato jocha bërohuacanaïbo tëquë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Xocobo Jesú shomahuanina

Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16

¹⁵ Jatsi Jesu qui baquë mishni bo nohiria bá bënëniquë, jato ja shomahano iquish na. Jama, jato jisi tsi jahuë rabëti bá raahaniquë;

—Xocobo bëyamacahuë —iquiina.

¹⁶Jatsi xocobo Jesú quënaniquë:

—E qui xocobo bëcano ra. Jato chitiayamacana. Nëca cabá-na tsi xo Diós otohaina ra. ¹⁷Mato parayamaquia. Bëroria tsi Chama Dios qui chahahuacani quiha xocobo ra. Jabi xocobo jascaria pi chahahuayamaha tsi nai qui jicoyamaxëqui mato ra —i Jesu niquë.

Rico inish ca jonina

Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31

¹⁸Jatsi huësti ca jodioba chamá Jesu nicaniquë:

—¿Jënahuaaxëhi ni ëa, maestro jiaxëni cató, bëso-bësopaaxëna? —iquiina.

¹⁹Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Jënixo tsi jiaxëni ca ëa mi quënaha? Yama tsi xo jiaxëni cato. Jaroha ca jia ca tsi xo Dios. ²⁰Tonia Moisés yoba cahëqui mia tia. “Joni huëtsa ahui biyamahuë; joni ayamahuë; yomayamahuë; quihuayamahuë; mi ipa, mi ihua, tihí cabo noi huë” tihí ca tsi ii quiha jahuë yoba —i ja qui Jesu niquë.

²¹Jatsi chama chaniniquë:

—Xocobo xo rohari tsi toa yoba bo tëquë ë nicaniquë ra —iquiina.

²²Jatsi Jesú quëbiniquë joni nicaxo na.

—Jari huësti ca jahuë narisqui mia axëna. Mi jahuë bo tëquë iniahuë. Iniaxo tsi noitiria cabo qui toa parata mëahuë. Tocapimino tsi naipá ca jahuë bo bixëqui mia ra. Jaquirëquë johuë. Ea mi banahuano —i joni qui Jesu niquë.

²³Nicahax cohuënaniquë chama, rico ja ini quëshpi na. ²⁴Cohuë ja ini ca Jesú jisniquë. Jatsi,

—Bëroma tsi xo toa rico cabo Diós otohai ca qui jicohaina ra. ²⁵Jato chama yoí tsi Diós otohai ca qui jicocasani quiha; toa quiniá tsi ja jicocanomari —i Jesu niquë.

²⁶Jatsi,

—Yama tsi xo xabahamahacati mëtsa cato rë —i nicanish cabo niquë.

²⁷Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria. Dios roha tsi xo toa nohiria xabahamahaina —iquiina.

²⁸Jatsi Pedro chaniniquë:

—Noba jahuë bo tëquë no jisbërianiquë mia banahuaxëna —iquiina.

²⁹Jesú jato quëbiniquë:

—Mato parayamaquia. Ibo Diós otohai ca iqui pi jahuë xobo, jahuë ahui, jabë xatë bo, jahuë nabo, jahuë xocobo, tihí cabo jisbëriaquí tsi huëstima ca huino ca jahari bixëqui mato. ³⁰Jaboqui bësoquí tsi oquë ca copi bixëqui mato ra. Jasca, mato bëso-bësopaomaxëhi quiha Dios ra, toa tsëquëxëhai ca xaba paxá no —i Jesu niquë.

Jesu chaninina ja tënëhai ca yoati na

Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34

³¹Jatsi jahuë doce ca rabëti bo Jesú biniquë jato qui chanixëna.

—Jaboqui Jerusalén qui caqui noa. Toá tsi jatihuahacaxëhi quiha Dios Chani yoanish cabá quënenina ëa yoati na. ³²Carayanabo qui ëa mëacaxëceni quiha. Mëaxo ëa mahucaxëceni quiha pë. Ea yosibacëceni quiha rë. E qui coshocaxëceni quiha. ³³Jatsi ëa rashacaxëceni quiha.

Jaquirëquë namëhacaxëquia. Jama, tres barí tsi bësotëquëxëquia —i Jesu niquë.

³⁴ Jama, Jesús yoani ca jahuë rabëti bá cahëyamani quiha. Jato joma quiha. Cahëtimaxëni ja icani quiha.

Bëco inish ca joni

Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52

³⁵ Yaca Jericó qui tsi Jesu basimano tsi quiha bahi quëpë tsi bëco ca joni tsaho iniquë. Parata bënahi ja ini quiha. ³⁶ Tsahoxo tsi nohiria misco tarabihai ca ja nicaniquë. Nicahi tsi,

—¿Tsohuë ni toa ëa tarabihaina ra? —i ja niquë.

³⁷ Jatsi,

—Tarabihi quiha Jesu, naa Nazarët conish cato —i ja qui nohiria bo niquë.

³⁸ Jatsi Jesu quënatsijahuaniquë:

—Ea shinahuë, David yamabá Baquë —iquiina.

³⁹ Jatsi,

—Pasihuë. Pasihuë —i ja qui rëquë ca nohiria bo niquë.

Japi oquë tsi ja quënatëquëniquë:

—Ea shinahuë, David Baquë —iquiina.

⁴⁰ Jatsi Jesu niiniquë. Niihax,

—Nëri toa joni bëcana —i ja niquë.

Jatsi joni joniquë.

⁴¹ —¿Jahuë ó quëëhai? ¿Jënhuaxëhi ni ëa mi bax na? —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Taiscasquia, Ibobá —i joni niquë.

⁴² —Taishuë. E qui mi chitimihai cató tsi mi jënimahuahacaquë ra —i ja qui Jesu niquë.

⁴³ Jatsi taisritsijaniquë ra. Taisxo tsi quiha banahuatsijahuaniquë, Dios qui “Gracias” iquiina. Jatsi jia tsi nohiria bá Dios ocahuaniquë, jënima ja iqui jisish na.

19

Jesu — Zaqueo

¹ Jatsi yaca Jericó qui Jesu jicohaca tsi nacohi ja iniquë. ² Toá tsi racani quiha joni rico cato, naa Zaqueo icanai cato. Impuesto bo bicanaibo obëso ca ja ini quiha. ³ Tsohuëcara Jesu iqui ca ja jiscasni quiha. Nohiria misco iqui tsi jisnoma ja iniquë rë, joni pistia ja ini quëshpi na. ⁴ Japi rëquë ja jabaniquë jihui inaxëna, Jesu jiscatsi na. Jabi ja quiri johi Jesu ini quiha toa bahí no. ⁵ Toa iti qui joxo tsi quiha mana Jesús tsyaniquë. Tsayahax, —Botëtsihuë, Zaqueó. Jaboqui mi xobó tsi ë chitëti xo —i Zaqueo qui ja niquë.

⁶ Jatsi ja botëtapiniquë. Botëhax rani tsi Jesu qui joi ja amaniquë jahuë xobó tsi ja chitëno. ⁷ Jatsi nohiria bo ranimisniquë ocapijani ca jisi na. Jato qui yoi quiha.

—Jochahuaxëni cato xobó tsi chitëhi ja caquë pë —i jaca niquë ranimis-hi na.

⁸ Jatsi Zaqueo niiniquë. Niihax,

—Jisa, Ibobá. Noitiria cabo qui noho jahuë mishni bo bëquëx ca axëquia ra. Huëstima cabo ë paraniquë rë, jato parata bichi na. Jaboqui cuatro veces huino jahari jato copixëquia ra —i Zaqueo niquë.

⁹ Jatsi Jesu nëcaniquë Zaqueo yoati na.

—Jaboqui naa xobó cabo qui joquë Diós xabahamahai ca chama ra. Abraham yamaba chahitaxocobo yoi tsi xo naa joni ra. ¹⁰ Nëca ca bënocanaibo mërahi ë joniquë. Jato xabahamacasquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato.

Diez ca parata ti chani

¹¹ Jahuë chani nohiria bá nicano tsi quiha chani huëtsa jato qui ja yoniquë. Jerusalén qui cahëpaima ja ini quiha. Jasca, Diós otohái ca ó nohiria bo pasoni quiha chitahëti. Ja quëshpi tsi naa chani jato qui Jesú yoniquë.

¹² —Nëama ca mai huëtsa qui chama caniquë oquë ca chama bixëna. Rey manëhax jahari ja joniquë. ¹³ Jama, canox pari tsi quiha jahuë diez ca yonati bo ja quënapariniquë. Quënaxo tsi quiha jato qui huësti ca parata copixëni ca ja aniquë jato tëquë qui. Acax tsi quiha, “Naa paratá tsi iniatsacana. Yama ë no tsi ganancia bo ma ano ra” i jato qui ja ni quiha. ¹⁴ Jabi toa maí ca nohiria bá jato chama noiyamani quiha. Ja qui caxa ja icani quiha. Jabi jato chama caquë tsi quiha comisión ja raacanicuë, “Naa joni bicasyama xo noa ra, noba rey iti” iquiina. ¹⁵ Jama, rey toa joni manëni quiha. Manëhax ja bacanicuë. Bacaxo tsi quiha jahuë yonati bo ja quënaniquë, naa jahuë parata binish cabo. “Ma anihuani ca parata bo, naa mato ganancia bo jiscasquia ra” i jato qui ja ni quiha. ¹⁶ Jatsi jariapari ca yonati ja qui joniquë. Johax, “Nëá xo mi ganancia. Jaboqui diez ca parata tsi xo ra, Ibobá” i yonati niquë. ¹⁷ Jatsi, “Jia tsi xo toa mi acana ra, yonati jiaxëni cató. Diez ca yaca bo mi yonano ra” i ja qui jahuë chama niquë. ¹⁸ Jaquirëquë joniquë yonati huëtsa. Johax, “Nëá xo mi ganancia. Jaboqui cinco ca parata tsi xo” i ja niquë. ¹⁹ Jatsi, “Cinco ca yaca bo yonaxëqui mia ra” i ja qui jahuë chama niquë. ²⁰ Jaquirëquë ja qui joniquë yonati huëtsa. Johax, “Pañuelo qui mi parata huësti ca ë nanënicuë jaha bësoxëna. ²¹ Mi qui ë raquënicuë, shinacoshi mi nori iqui na. Jabi mi parata pi ë bënorohano tsi ë qui mi caxaquë aquë ra. Ja tsi xo toa mi parata ó ë bësoquë, mi parata yoi jahari mi qui axëna” i yonati huëtsa niquë. ²² Jatsi chamá toa yonati raahaniquë: “Mi yoaha cató tsi mi qui quësoxëquia, yonati yoixëni cató. Joni shinacoshi ë nori ca cahëqui mia ra. Jabija. Raahacai ca joni ca ëa xo naa. ²³ Jëneriaxo tsi banco qui noho parata mi ayamani, ganancia biti? Joxo tsi noho parata, jahuë ganancia, tihi cabo ë biquë aquë ra” i yonati yoixëni ca qui ja niquë. ²⁴ Jatsi, “Jahuë jahuësti ca parata mëbichahuë. Diez ca parata jaya ca joni qui acahuë” i chama-chamaria niquë toa mani cabo qui. ²⁵ Jatsi toá ca mani cabá quëbiniquë: “Majia. Diez ca parata jaya xo pa” iquiina. ²⁶ “Jabija” i chama niquë. “Huino ca copi bicaxëcani quiha jaya cabo, naa Dios bax yonococanaibo. Jasca, jahuë pistia roha ca bënoxëhi quiha chiquixëni cato. Mëbihacaxëhi quiha jahuë pistia roha cato ra. ²⁷ Japi ë qui cacaxanaibo, naa ‘Noho chama-chamaria ma xo toa’ iqui cabo nëri bëcana. Bëxo tsi ëa bësojo xo tsi jato tëpascana ra” nëa tsi chama-chamaria nëcani quiha —i Jesu niquë, naa chani nohiria bo yoahi na.

*Jerusalén qui Jesu jiconina**Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19*

²⁸ Chanihax, jato bëbo ca Jerusalén quinia ca bahí tsi Jesu caniquë. ²⁹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, tihi cabo qui cahëpaima ja ini quiha, naa Maca Olivo Yá tahë ca yaca bo. Basimapama tsi quiha jahuë rabëti bo dos ca ja raaniquë rëquë.

³⁰ —Mato bësojó ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nëxë ca burro baquë jisxëqui mato. Jaha jari tsahohama ca burro quiha. Mërisxo tsi ë qui bëtsacana. ³¹ “¿Jënixo tsi mëriscanai?” i pi tsohuëcara no tsi “Bicatsi quiha Ibo” i jato qui cana —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

³² Jatsi raahacanish ca joni bo bocaniquë. Burro ja jiscani quiha Jesú yoani jascaria. ³³ Ja mëriscano tsi quiha,

—¿Jënahuariacanai ra? —i jato qui ibo bo niquë.

³⁴ Jatsi,

—Bicatsi quiha Ibo —i jato qui jaca niquë.

³⁵ Japi burro baquë Jesu qui ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcanaca tsi cacha Jesu ja tsahomacanicuë. ³⁶ Jerusalén qui ja co-cono tsi quiha jato sahuëti bo nohiria bá poohaniquë bahí no. ³⁷ Maca Olivo Yá ca bahi rënichihai ca iti qui ja cahëquë tsi quiha Dios ocahuatsi nohiria bá huaniquë. Jerusalén cacha ja icani quiha. Ja rani-ranicani quiha. Jisti bo tëquë ja jiscani ca quëshpi tsi joi pistiamá tsi Dios ja ocahuacanicuë:

³⁸ —Shomahuahaca ca tsi xo Ibobá janë tsi johai ca chama-chamaria ra. Naipá ca ángel bo ranicano ra. Jia tsi xo manariá ca Dios ra —iquiina.

³⁹ Jatsi nohiria bo xërëquë ó ca huësti huësti ca fariseobo Jesu qui chaniniquë.

—Mia banahuacanaibo pasimahuë, Taitá. Anoma tsi xo toa ja chanicanaina ra —iquiina.

⁴⁰ Jatsi,

—Mato parayamaquia. Ja pasirohapticano tsi naa bahi quëpë ca maxax bá quënaquë aquë ra —i jato qui Jesu niquë, quëbihi na.

⁴¹ Jerusalén basimapama tsi aratsi Jesu niquë jisish na. ⁴² Arahax ja nëcani quiha:

—Jishopë. Dios xabahamati quinia cahëyamayoiqui mato rë. ¿Jënahuariaxo mato ë cahëmana rë? Mato qui jonë xo rë. ⁴³ Tsëquëxëhi quiha xaba yoi ra, naa mato qui caxacanaibo mato qui quëtsoxëquë no. Mato paxati bahi bo quëtiaxëceni quiha. Jatiroha ca quëpë xo tsi mato tëpascaxëceni quiha rë. ⁴⁴ Jasca, mato yacata panë, mato xobo bo, tihi cabo potasaxëceni quiha rë. Jasca, mato ri quëyocaxëceni quiha rë. Matsami, matsami niyamaxëhi quiha mato yacata panë maxax bo ra. Mai qui niahacayocaxëceni quiha jato tëquë, Dios xabahamati quinia ma niani iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë Jerusalén ca nohiria yoati na.

*Jodioba arati xoboria qui Jesu jiconina**Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22*

⁴⁵ Jatsi arati xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha toá ca iniacanaibo cacha raatsijahuaniquë. ⁴⁶ Raapama tsi,

—“Dios qui chaniti xobo quënahacati xo noho xobo” ii quiha Quënehacanish cabo ra; jama, yomacanaiba iti manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

⁴⁷ Jatsi jatiroha ca barí tsi quiha arati xobo xo tsi nohiria tiisimahi ja iniquë. Jabi arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, nohiria chama bo, tihí cabá Jesu acasni quiha. ⁴⁸ Jari anoma ja icani quiha, jahuë chani nohiria bá nicacasni quëshpi na.

20

Jesu qui jodioba chama bo caxanina

Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33

¹ Arati xobo xo tsi nohiria bo Jesú tiisimano tsi quiha ja qui arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, yosibo, tihí cabo bëcaniquë. Dios Chani ja ca yoahi Jesu ini quiha. Bëhax,

² —Noqui yoahuë. ¿Tsohuë mi qui chama aquitaha, arati xobo quima iniacanaibo niati? ¿Tocati chama jaya ni mia ra? —i ja qui jaca niquë.

³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato nicapariquia ëa ri. Ea yoacahuë. ⁴ ¿Tsohuë Juan yamabo qui chama ani, nohiria ashimati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? —iquiina.

⁵ Jatsi ja chaninariacanicuë:

—“Dios” ipinono tsi “¿Jënixo tsi Juan ma chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. ⁶ Jama, “Joni quima jahuë chama ja biniquë” ipinono tsi maxaxá tsi noqui axëhi quiha nohiria bo rë —i jaca ni quiha, joi i-iqui na.

⁷ Japi,

—¿Tsohuëcara ni sa? Jahuënia tsi jahuë chama ja bini ca cahëyamaqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë, quëbihi na.

⁸ Jatsi,

—Mato quëbiyamaxëquia ëa ri ra —i jato qui Jesu niquë.

Dios Baquë jodiobá niahai ca chani

Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11

⁹ Jatsi naa chani nohiria bo qui Jesu yoanicuë:

—Huai joní aniquë. Axo tsi quiha toa xo tsi uva icanai ca bimi ja bananicuë. Banaxo tsi quiha joni huëtsa bo qui jahuë huai ja aquënicuë bimi xatë quëshpi na. Aquëhax tsi naama tsi quiha ja caniquë. ¹⁰ Jatsi bimitiyá tsi jahuë yonati ja raanicuë jahuë huai ca bimi xatë biti. Jatsi pë huai ca yonococanaibá jahuë yonati rashanicuë. Jahari mëquëyá ja raacani quiha. ¹¹ Jaquirëquë yonati huëtsa ibobá raanicuë. Ja rashahacani quiha jaa ri. Jahuë yonati ja yosicani quiha. Jahari mëquëyá ja raacani quiha. ¹² Jatsi yonati huëtsa ibobá raanicuë. Ja tsacahacani quiha rë. Cacha ja niahacani quiha. ¹³ Jatsi, “¿Jënahuaaxëhi ni ëa rë?” i huai ibo niquë. Jatsi, “Noho baquë yoi jato qui raaxëquia, naa ë noihai ca baquë. Ja qui nicacaxëcane quiha tia” i ibo niquë. ¹⁴ Jama, jahuë baquë jisi tsi quiha “Iboba baquë tsi xo naa ra” i jaca niquë. “No ano ra, jahuë bixëti ca mai mëbixëna” i huai ca yonococanaibo niquë pë. ¹⁵ Japi ibobá baquë ja acanicuë. Axo tsi quiha huai cacha jahuë yora ja niacanicuë. Jatsi, ¿jënahuariaxëhi ni huai ibo toa yonococanaibo qui? ¹⁶ Toa joni bo quëyohi joxëhi quiha ra. Quëyoxo tsi yonococanaibo huëtsa bo qui jahuë huai axëhi quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë toa chani yoahi na.

Jatsi,

—jishopë! Ocapijayamano ra —i nicanish ca jodiobo niquë.

¹⁷ Jatsi Jesú jato tsayaniquë. Tsayahax tsi quiha ja nicaniquë:

—¿Jënihi ni naa Quënhacanish cabo ó ca chani ra?

“Oquënaaxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquë-oquëria ca manëxëhi quiha ra” ii quiha.

¹⁸ Nicacahuë. Noitixëhi quiha naa Maxax icanai ca chahahuayamacanaibo tëquë. Toa Maxax icanai cató tsi quëyohacacaxëcani quiha ra —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesu qui ja tsamicascaniquë, naa yoba tiisimacanaibo, arati ibo bo. Jato yoati ja chanihai nori ca ja cahëcani quiha. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacani quiha nohiria bo qui raquëhi na.

Jesu qui ja quësocascanina

Mateo 21.45-46; 22.15-22; Marcos 12.12-17

²⁰ Jatsi jodioba yoba tiisimacanaibo, arati ibo bo, tihi cabá Jesu tsaya-tsayaniquë acasquí na. Japi Jesu qui joni bo ja raacanicquë ja yoahai ca nicati. Jabi joni shinajiaxëni jisiria cabo ja raacani quiha; yoixëni cabo jaca nori. Romanoba chama-chamaria qui Jesu ja mëacascani quiha, ja namëhacano. ²¹ Ja tsi xo toa naa bëcanish ca joni bo nëcaniquë:

—Jia tsi xo mi chanihaina, maestró. Janyama ca tiisimayamaqui mia ra. Jasca, jatiroha cabo mëbicasqui mia ra. Paraxoma tsi Dios quinia tiisimaqui mia ra. ²² ¿Japa? ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? —i ja qui jaca niquë tanamaxëna.

²³ Jama, ja paracascana ca Jesús cahëni quiha. Cahëhax,

²⁴ —Parata ëa jismacana. ¿Tsohuë bëmana jaria ni naa ra? ¿Tsohuë ni naa quënë ibo? —i jato qui ja niquë.

Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria janë quiha —i jaca niquë.

²⁵ —Japi romanoba chama-chamaria qui jahuë jahuë bo tëquë acana. Jasca, Dios qui jahuë jahuë yoi bo acahuë —i jato qui Jesu niquë.

²⁶ Jabi jia tsi Jesús quëbini quiha nohiria bo bësojo xo na. Ja quëshpi Jesu qui quësotimaxëni ja icanai quiha. Jatsi ja pasicaniquë jiaria tsi ja quëbini iqui na.

¿Bësotëquëxëhi ni rësonish cabo?

Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27

²⁷ Jaquirëquë saduceobo Jesu qui bocanicquë jato ri. “Yama tsi xo nohiria bësotëquëxëhaina” icanish cabo tsi xo naa. Jabi Jesu ja tanamacascani quiha jato ri. Ja nëcanicquë:

²⁸ —“Baquë yama pi joni rësono tsi jahuë ahui biti xo jahuë noma. Bixo tsi jahuë rëquëmë bax xocobo ja saihuati xo” ii quiha Moisés yamabá quënëninina, maestró —i Jesu qui jaca niquë—. ²⁹ Jabi seis ca noma bo jayanish ca joni ini quiha. Xocobo saihuahaxma tsi naa joni rësoniquë rë. ³⁰ Jatsi jahuë ahui jahuë xachacató biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. ³¹ Jaquirëquë jahuë ahui jahuë noma huëtsá biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. Toca tsi jahuë noma bo tëquë aniquë. Ja rësoyocanicquë, xocobo saihuahaxma. ³² Jarohari tsi rësoniquë yoxa ri. ³³ ¿Jabi nohiria bo bësotëquëno tsi tsohuë ahui ixëhi ni yoxa sa? Siete ca bënë jayani quiha bësoquí na —nëa tsi Jesu qui ja nëcanicquë.

³⁴ Jatsi Jesús jato quëbiniquë:

—Naa mai xo tsi ahui bo yacani quiha joni bo. Bënë bicani quiha yoxa bo ri. ³⁵ Jama, mana xo tsi ahui bo, bënë bo, tihi cabo jayamaxëhi quiha shomahuahaca cabo, naa bësotëquëxëcanaibo. ³⁶ Rësotëquëpistia-yamariacaxëcani quiha, ángel bo jascaria iquiina. Dios xocobo ca xo, jahuë rësó tsi ja bësotëquëcaxëcanai quëshpi na. ³⁷ Jatsi, “Bësotëquëxëhi ni nohiria

bo” ¿icanai pa? Jabi Moisés yoani cato ó ca tsi bëroria tsi xo nohiria bo bësotëquëhaina ra. Toa noqui ja jismani quiha. “Abraham Dios, Isaac Dios, Jacob Dios” i Dios qui Moisés yamabo ni quiha, naa nihi pëtoro mëshohai cato ó tsi ja qui Dios jisiquiniquë no. ³⁸ “Abraham yamabá Dios, Isaac yamabá Dios, Jacob yamabá Dios” iyama Moisés yamabo ni quiha, bëso jaca nori quëshpi na. Bësoyamacaba Dios ma xo Dios; jama, bësocanaiba Dios ja nori. Bëso xo Dios jaya cabo tëquë —i saduceobo qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi,

—Jabija tsi xo mi quëbihana, maestró —i yoba tiisimacanaibo huësti huësti cabo niquë. ⁴⁰ Jaquirëquë ja nicacasyamacani quiha raquëquí na.

David Ibo Cristo

Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37

⁴¹ Jatsi Jesú toá ca yoba cahëxëni cabo nicaniquë:

—“Johai ca Xabahamati Ibo tsi xo David Baquë” ii quiha nohiria bo. ¿Jënahuariahax nëcati mëtsacahi ni? ⁴²⁻⁴³ Jabi nëca tsi libro Salmos ó tsi David yamabá quënëniquë Cristo yoati na,

“ ‘Mia oquëhuanox pari tsi, jariapari mia pasomaha cabo bëboxëquia, jato mi yonano’ i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nëa tsi David yamabo nëcani quiha. ⁴⁴ ¿Jënahuariahax David baquë Cristo ii ni ra? “Noho Ibo” ¿i David yamabo yamayamani, Cristo yoati chanihi na? —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë jato nicahi na.

Yoba cahëxëni cabo pasomaha Jesú yobanina

Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54

⁴⁵ Nohiria tëquëtá nicano tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

⁴⁶ —Yoba tiisimacanaibo qui quiniacaxëcahuë. Sahuëtiria tëtëcaxëni cabo sahuëcascani quiha. Toca tsi bohocascani quiha pë. Jasca, mercado xo tsi nohiria bá jato joihuahai ca ó pasocani quiha pë. Jasca, jato catiti xobó ca rëquë ca oquëria ca tsahotí bá tsi tsahocascani quiha. Jasca, nohiria oriquiti catino tsi oquë ca tsahotí bá tsi tsahocascani quiha pë. ⁴⁷ Jasca, bënë imanish ca yoxa bo paracani quiha, jato jahuë bo mëbixëna. Paraquí tsi jato xobo bo mëbicaní quiha pë. Mëbihax Dios qui chani tëtëca tsi bëhoxcani quiha ra, nohiria bo paraxëna. Quësohacacaxëcani quiha ra. Oquëxëhi quiha jato copi ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

21

Dios qui bënë imanish ca yoxá anina

Marcos 12.41-44

¹ Arati xobó tsi niipama tsi parata biti caja qui nohiria rico cabá jato parata nanëhai ca Jesú tsaya-tsayaniquë. ² Tsayajahuano tsi quiha noitiria ca bënë imanish ca yoxá dos ca parata copiriama cabo nanëniquë. ³ Jisniquë Jesu. Jisi tsi,

—Nohiria huëtsa bá nanëhaca parata huino tsi xo naa noitiria ca yoxá acana ra. ⁴ Narisxoma tsi parata ja acana quiha. Jama naa yoxa ra. Noitiria xo. Jatiroha ca ja jaya ca ja aquë ra; naa jahuë oriquiti copiti parata —i Jesu niquë.

“Potas-hacaxëhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2

⁵ Templo, naa jato arati xobo yoati tsi chanihi quiha huësti huësti ca rabëti bo iniquë. Jahuë maxax jiaría cabo, templó ca jianati jahuë bo, naa nohiria bá anina, tihi cabo yoati tsi chanihi ja icani quiha. ⁶ Jatsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Tsëquëxëhi quiha xabaca ra, naa ma tsayahai ca potas-hacaxëquë no. Poxahacaxëhi quiha jahuë maxax bo tëquë. Yamaxëhi quiha matsami matsami niilai ca maxax bo iquia ra —iquiina.

⁷ Jatsi,

—¿Jënino tsi potas-hacacaxëcahi ni? ¿Jënahuariaxo tsi cahëxëhi ni noa, ocapijaxëquë no, Maestró? —i Jesu qui jaca niquë.

⁸ Jatsi Jesú yoaniquë:

—Quiniacaxëcahuë, ma parahacayamano. Joxëhi quiha huëstima ca noho janë tsi chanicanaibo. “Cristo xo ëa” icaxëcane quiha pë. “Tsëquëpaimaria xo jaroha ca bari ra” icaxëcane quiha. Jato banahuayamacana ra. ⁹ Jasca pi país bo nianahaina, país ca xërëquë ca nohiria iquinahaina, tihi cabo nicahi tsi raquëyamatsicana. Toca tsi ja ixëti xo. Ocapijano tsi jari basi tsi xo toa jahuë rëso. ¹⁰ Jariapari tsi país huëtsa pasomaha nianaxëhi quiha país huëtsa. Chama huëtsa pasomaha iquinaxëhi quiha chama huëtsa. ¹¹ Yajoriaxëhi quiha maí. Oriqiti narixëhi quiha nohiria bo. Iquicaxëcane quiha huëstima cabo. Jasca, raquëriaxëhi quiha nai qui tsaya-tsayahaina. Jahá tsi jisiquixëhi quiha mana ca jisti-jistiria bo ra. ¹² Jama, ja tocapinox pari no tsi mato qui pari tsamicaxëcane quiha ra. Mato tënëmacaxëcane quiha. Arati ibo bo qui mato mëacaxëcane quiha. Preso qui mato nanëcaxëcane quiha. Tihi ca tsi acaxëcane quiha noho janë tahëxo na. ¹³ Jatsi, toatiyá tsi xaba jayaxëqui mato jato qui Dios Chani yoaxëna. ¹⁴ Tocapijano tsi jato bësojo ax tsi ma chanixëti ca yoati tsi shinayamatsicana. ¹⁵ Toatiyá tsi chani-chaniti chama, tiisi, tihi cabo mato qui axëquia. Ja iqui tsi pasimahacaxëhi quiha toa mato qui caxacanaibo. ¹⁶ Jasca, chama bo qui mato mëaxëhi quiha mato nabo, mabë xatë bo, mato jimibo, mato rabëti bo. Jatsi, mato ó ca huësti huësti ca namëcaxëcane quiha ra. ¹⁷ Noho janë tahëhax tsi mato qui caxacaxëcane quiha jatiroha cabo. ¹⁸ Jama, mato ó bësoxëquia mato ja motsayamacano iquish na. ¹⁹ Chamatsicana. Xabahamahacaxëhi quiha mato naamapihi na —i jato qui Jesu niquë.

Soldado bá Jerusalén potasxëhaina

²⁰ —Soldado bo Jerusalén tëayahai ca jisi tsi quëyohacati basima ja nori ca cahëxëqui mato. ²¹ Jatsi maca bo qui jodioba maí cabo jabaxëti xo. Jisbayaxëti xo Jerusalén cabo. Xabachá cabo yaca qui bacayamaxëti xo ra. ²² Nohiria bo copiti xaba tsi xo naa. Toatiyá tsi jatihuahacaxëhi quiha Quënëhacanish cabo iquiina. ²³ Noitixëhi quiha tohoya cabo, baquë pistia ico cabo rë. Anomariaxëhi quiha toa maí ca nohiria bá tënëhaina iquia. Anomariaxëhi quiha jato qui Dios caxahaina. ²⁴ Saipí tsi tēpas-hacaxëhi quiha huëstima cabo. Nëxahacaxëhi quiha huëstima cabo, país bo tëquë qui ja bohacacano. Jasca, Jerusalén tsi bohocaxëcane quiha carayanabo jato xaba jatiquë rohari.

Jesu johaina

Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37

²⁵ Naipá tsi jisiquixëhi quiha jisti bo ra. Yoyoxëhi quiha bari, oxë, huishti bo. Shina-huëjënaxëhi quiha maí ca nohiria tëquëta. Jasca,

raquëria ixëhi quiha ia bo ri. Jahuë pacotsa, jahuë yoyohai ca choca bo, tihi cabo qui raquëcaxëceni quiha. ²⁶ Toatiyá tsi rësocaxëceni quiha nohiria raquëhi na. Jahuëcara ó pasoti cahëyamacaxëceni quiha, naipá ca jahuë bo yajohacaxëhai iqui na. ²⁷ Jatsi tsémó tsi Nohiria Baquë johai ca jiscaxëceni quiha. Noho chama, noho oquë, tihi cabo jiscaxëceni quiha è joxëquëno. ²⁸ Naa jahuë bo tëquë ocapiti chitahëno tsi chamacana. Jaha bësocahuë. Joti basima tsi xo ma xabahamahacahaina —i Jesu niquë.

²⁹ Jatsi naa chani Jesú yoaniquë jato cahëmaxëna:

—Higuera jihui, jihui huëtsa bo, tihi cabo qui tsayacahuë. ³⁰ Ja botoxpicano tsi basima oitiya nori ca cahëqui mato. ³¹ Jascaria, è yoaha ca jahuë bo ocapiti chitahëno tsi basima Diós otohái nori ca cahëxëqui mato ri. ³² Mato parayamaquia. Naa bësohai ca nohiria bo rësonox pari no tsi ocapixëhi quiha è yoahaina iquia. ³³ Huinocaxëhi quiha naipá ca jahuë bo, naa mai ri, jama, huinoca-pistiyamariaxëhi quiha noho Chani. Jabija tsi xo naa è yoahaina.

No rohahuahacati xo

³⁴ Quiniacaxëcahuë. Pabëhaina, jënë acaina, maí ca jahuëmishni bo, tihi cabo tsi shina-shinayamacana. Tocapimano tsi mato ratiaxëhi quiha toa bari, jaha ma pasoyamahai iqui na. ³⁵ Jatiroha ca maí ca nohiria bo ratiaxëhi quiha è johaina ra. ³⁶ Japi rohahuahacacahuë. Bëhoxrohacana, chama ma jayacano iquish na, naa jahuë bo tëquë paxaxëna, Nohiria Baquë bësojó tsi niixëna —i jato qui Jesu niquë.

³⁷ Toa bari bo Jesú raaniquë arati xobó no, toa xo tsi nohiria bo tiisimahaina. Jama, Maca Olivo Yá tsi baquicha ja raaniquë. ³⁸ Jabi baquishmarí tsi nohiria bocani quiha arati xobo qui Jesu nicaxëna.

22

Jesu qui ja tsamicascanina

Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53

¹ Tsëquëti basima quiha jodioba pascua fiesta iniquë. Toatiyá tsi levadura yama ca mapari ja picani quiha. Jato jabi quiha. ² Jasca, Jesu ati quinia mërahi ini quiha arati iboba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo ri. Nohiria bo qui raquëquí tsi quiha bëroxo tsi Jesu ja acasyamacani quiha.

³ Jatsi Judas qui Satanás jiconiquë, naa Iscariote icanai cato. Jesu doce ca rabëti bo huësti ca ja ini quiha. ⁴ Jatsi arati ibo bo, arati xobo obëso cabo, tihi cabo qui Judas caniquë chanixëna. Jato qui Jesu ja mëacasni quiha. Cahax, jato bëta ja chaninanicuë. ⁵ Jatsi ja ranicaniquë ja yoani ca nicahax na. Ranihax,

—Parata mi qui axëqui noa ra —i Judas qui jaca niquë.

⁶ Jatsi,

—Jënima —i Judas niquë.

Japi Jesu qui tsamiti xaba mëratsi-jahuaniquë, nohiria bá cahëyamano iquish na.

Pascua fiesta

Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26

⁷ Jatsi jato levadura yama ca mapari piti fiesta tsëquënicuë, naa oveja baquë acacaquë no. ⁸ Japi Pedro, Juan, tihi cabo Jesú raaniquë. Raahax, —Bocata. Pascua oriquiti ma rohahuano piti —i jato qui ja niquë.

9 Jatsi,

—¿Jahuëni axo tsi rohahuaxëhi ni noa? —i jaca niquë.

10 Jatsi,

—Yaca qui jicocana. Toa xo tsi chomó ca jënë bëhai ca joni bëchaxëqui mato. Toa joni banahuacana, ja jicohai ca xobo qui. 11 Jatsi toa xobo ibo qui chanicana. “¿Jahuënia ni naquëtë?” ii quiha Maestro” i ja qui cana. “Nëa xo tsi jahuë rabëti bo yaxo tsi pascua oriquiti picatsi quiha” icana. 12 Jatsi mana ca naquëtë chahitaxëni ca mato jismaxëhi quiha; tsahoti bo, mesa, tihi cabo rohahuahaca ca naquëtë quiha. Toa xo tsi oriquiti rohahuacana —i jato qui Jesu niquë.

13 Jatsi Pedro, Juan, tihi cabo bocaniquë. Ja bocanaca tsi naquëtë qui ja cahëcaniquë Jesú yoani jascaria. Cahëxo tsi quiha pascua oriquiti ja rohahuacanicuë.

14 Jatsi tēxë bo ya tsi Jesu joniquë. Tsahohax oriquitsijacanicuë. 15 Oriquipama tsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Naa pascua oriquiti mato bëta oriqui-casquia rësonox pari. 16 Jabi nëa xo tsi naa pascua oriquiti pitëquëpistiyamariaxëquia Diós otohahi cato xo tsi ja jatihuahacaxëquë rohari. Jaquirëquë pitëquëxëquia ra —iquiina.

17 Jatsi copá ca jënë ja bihaca tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë.

—Bicahuë. Ayocana. 18 Nëa xo tsi uva bimi jënë atëquëyamaxëquia Diós otohahi joxëquë rohari —i Jesu niquë.

19 Jatsi mapari Jesú biniquë. Bichi tsi quiha “Gracias” i ja niquë. Bëquëx-xo tsi jato qui ja aniquë ja picano.

—Noho yora tsi xo naa. Picahuë, ëa shinaquí na —i quiha ja niquë.

20 Oriquixo tsi quiha copá ca jënë jato qui ja aniquë ja acano. Acax,

—Noho jimí tsi Dios xabahamati quinia paxa ca jismahi quiha naa jënë. Mato bax japahacaxëhi quiha noho jimí ra. 21 Tsayacahuë. No bëta tsaho tsi xo toa ëa pasomaha cato rë, naa chama bo qui ëa mëacatsai cato.

22 Jabi rësoxëti xo Nohiria Baquë ë nori cato. Diós yoani ca tsi xo naa ra. Jama, noitirixëhi quiha toa ëa chama bo qui mëaxëhai cato iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

23 Jatsi chaninatsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Tsohuë cara ni toa no nohó ca Jesu pasomaha cato sa? —iquiina.

¿Tsohuë ni toa oquë cato?

24 Jatsi joi i-ibëqui tsi quiha Jesu rabëti bo niquë, naa jato xërëquë ó ca oquë ca ixëti nori ca yoati na. 25 Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Jato nohiria bo yonahi quiha maí ca chama bo. Yonahi tsi “Nohiria Rabëti bo xo noa” icani quiha pë, jato rabëti bo jaca nomari. 26 Jabi toca ma xo noa ra. Yonati jascaria manëxëti xo mato xërëquë ó ca oquë cato. Tëxë bo ja mëbixëti xo. 27 Mato nicaquia. ¿Tsohuë ni toa oquë cato? ¿Tsaho ca pihai ca ni? ¿Taahai ca ni? Tsayacahuë. Jato yonati bá tsi taahacahai ca ó pasocani quiha tsahohai ca chama bo. Jama, nëa xo ëa, mato xërëquë ó no. Ea ti tsi xo toa mato taahaina ra.

28 ‘Mato tsi xo toa ë qui chitimihax cabo, naa ë tënëtiyá no. 29 Jaboqui yonati chama-chamaria mato qui aquia, noho jahëpa ë qui ani jascaria. 30 Noho mesa ax oriquiti tsahoxëqui mato ë yonahai cató no. Jasca, trono bo xo tsi Israel ca doce ca xatë bo ó bësoxëqui mato ra —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

“Jochamati tanamahacaxëqui mia” i Pedro qui Jesu nina

Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38

³¹ —Ea nicahuë, Simón —i Jesu niquë—. Jochati mato tëquë tanamacatsi quiha Satanás ra. ³² Jama, mi bax ë bëhoxquë, Simón, mi chahahuahai ca quima mi casoyamano. Jasca, jahari ë quirri bësoxo tsi mibë xatë bo mi chamahuano —i ja qui Jesu niquë.

³³ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mia jisbëriapistiyamaxëquia ra. Preso qui pi mia ja nanëcano ri tsi mi bëta cahai ca ëa xo naa ra. Mi bëta rësoti qui raquëyamaquia ra —iquiina.

³⁴ Jatsi,

—Mia parayamaquia, Pedró. Ea pasomaha chaniti basima xo mia rë. Jaboqui patiari quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁵ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë:

—Mato ë raaquë tsi çjahuë ma narisni? Mëquëya ma raahacani quiha. Parata, sota, zapato bo, tihi cabo yahaxma tsi ma bocani quiha —iquiina.

Jatsi,

—No narisyamahitaquë ra —i jahuë rabëti bo niquë.

³⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboqui pi parata jayaquí tsi bocahuë. Sota pi jayaquí tsi bocahuë. Saipi pi jayaquí tsi mato sahuëti iniacahuë copixëna. ³⁷ Mato parayamaquia. Jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo, naa “Caxaxëniria ca jascaria ja tocachacaxëti quiha” iquiina. Parayamaquia. Jatihuahacaxëhi quiha jatiroha ca ëa yoati Quënëhacanish cabo ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁸ Jatsi jahuë rabëti bo nëcaniquë:

—Tsayapa, Ibobá. Nëá xo dos ca saipi bo ra —iquiina.

Jatsi,

—Iquë pë —i Jesu niquë.

Getsemaní Jesu bëhoxnina

Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42

³⁹ Xobo jisbaya tsi quiha Maca Olivo Ya qui Jesu caniquë bëhoxhi na. Jahuë jabi quiha. Jasca, ja bëta bocani quiha jahuë rabëti bo ri. ⁴⁰ Cahax,

—Bëhoxcana, jochati ma tanamahacayamano ra —i jato qui Jesu niquë.

⁴¹ Jatsi ori pistia jamëpistia tsi Jesu caniquë bëhoxhi na. Basima quiha. Mënihax Dios qui chanitsijaniquë:

⁴² —Mi qui pi jia no tsi naa johai ca tënëtiya mëbihuë, noho Jahëpá. Tënëcasyamaxo ëa ra. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano. Mi shina mi ano ra —i Jesu niquë bëhoxhi na.

⁴³ Jatsi ja qui naipá ca ángel jisiquiniquë chamahuaxëna. ⁴⁴ Shina jii-jiitsi Jesu niquë bëhoxhi na. Jatsi ja bëhox-bëhoxrianiquë. Niscatsijani quiha. Jimi tioihai jascaria ja niscani quiha. ⁴⁵ Bëhoxhax ja joiniquë. Joihax jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë. Oxa ja icani quiha cohuëhi na.

⁴⁶ Jatsi,

—Çjënihax oxacanai rë? Joicana. Bëhoxcana, jocha qui ma paquëyamano —i jato qui Jesu niquë.

Jesu qui soldado bo tsaminina

Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11

⁴⁷ Jahuë rabëti bo ya jari chanihi Jesu iniquë. Chanijano tsi quiha nohiria misco bëcaniquë. Jato bëta Judas, naa doce ó ca huësti ca iniquë

jaa ri. Jato mëpihi ja ini quiha Jesu qui. Cahëhax Jesu qui ja basimaniquë tatsoxëna. ⁴⁸ Jatsi ja qui Jesu chaniniquë:

—¿Ea tatsohai pa? ¿Toca tsi soldado bo qui ëa mëaxëhai rë, naa Nohiria Baquë è nori cato? —i Judas qui ja niquë.

⁴⁹ Ocapijahai ca jisi tsi,

—¿Noba saipí tsi jato tëpasxëhi ni noa, Ibobá? —i ja bëtanish ca rabëti bo niquë.

⁵⁰ Jatsi jato ó ca huësti cató toá ca arati ibo-iboria yonati paxtianiquë. Jahuë mënëcayá ca pahoqui paxtiahacani quiha.

⁵¹ Jatsi,

—Iquë ra. Iquë ra. Iquinayamacana —i Jesu niquë.

Jatsi yonati pahoqui motsaxo tsi ja jënimahuaniquë. ⁵² Jënimahuahax arati ibo bo, arati xobo obëso ca capitán bo, yosibo, tihi ca bëcanish cabo qui Jesu chaniniquë:

—¿Saipi bo, tëpasti jihui bo, tihi cabo jaya ni mato pa? ¿Yomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi ma bëcana pa? ⁵³ Jatiroha ca barí tsi mato bëta è i-ipaoyamëquë, arati xobó no. ¿Jënirixaxo tsi ëa ma biyamahita, toá tsi è iquë no? Jishopë. Jaboqui mato xaba tsi xo naa rë. Jaboqui bëroria tsi yonahi quiha Satanás pë —i jato qui ja niquë.

⁵⁴ Jatsi Jesu qui ja tsamicaniquë. Tsamixoxo tsi ori ja bocaniquë arati ibo ba chama xobo qui.

“Jesu cahëyamaquia” i Pedro nina

Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27

Jesu basi tsi Pedró banahuaniquë raquëquí na. ⁵⁵ Arati ibo ba chama xobo qui cahëxo tsi quiha soldado bá chihi maponiquë huënënë xo na. Tsamahax ja tsahocaniquë yohoxëna. Jasca, jato xërequë tsi Pedro tsahoniquë jaa ri. ⁵⁶ Chihi tapái tsahojano tsi quiha xotacó Pedro jisniquë, naa toá ca yonati cato. Pedro ja tsaya-tsayani quiha.

—Jesu ya naa joni iquë ra —i xotaco niquë.

⁵⁷ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Jesu cahëyamahai ca ëa xo naa ra, caí —iquiina.

⁵⁸ Jaquirëquë joní tsayaniquë. Tsayahax,

—Tonia Jesu rabëti huësti ca xo mia ra —i Pedro qui ja niquë.

Jatsi,

—Jahuë rabëti ma xo ëa ra, joní —i Pedro niquë rë.

⁵⁹ Jaquirëquë huësti ca hora huinocaquë tsi,

—Tonia Jesu ya naa joni iquë ra. Nicacapa. Galileá joi jaya xo ra — iriatsi joni huëtsa niquë.

⁶⁰ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—E joma mi chanihaina ra, joní —iquiina.

Jari Pedro chanino tsi quiha patiarí quëo-quëoniquë. ⁶¹ Jatsi Pedro quiri bësohax Jesú bësniquë cohuëquí na. Jatsi Ibobá yoaha ca Pedró shinaniquë, naa “ ‘Tres tsi cahëyamaquia’ ixëqui mia rë, patiarí quëonox pari no” i Jesu quë no. ⁶² Jatsi cacha Pedro caniquë. Cahax ja araraniquë rabihí na.

Jesu qui jodioba yosibo quësonina

Mateo 26.59-68; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24

⁶³ Jatsi Jesu mahuatsi jaha bëso cabá huaniquë. Ja sëticaniquë. ⁶⁴ Bëmapahax,

—¿Tsohuë mia aca? Noqui yoahuë ra —itsi quiha jaca niquë nicahi na.
⁶⁵ Huëstima tsi Jesu ja ocahuacani quiha pë. ⁶⁶ Huëaquë tsi baquishmarí tsi quiha nohiria yosibo, arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo catiniquë chaninaxëna. Jato bësojó tsi Jesu mëpihacani quiha toá tsi ja niino. Jatsi,

⁶⁷ —¿Díós noqui raani ca Xabahamati Ibo ni mia ra? Noqui yoahuë ra —i Jesu qui chama bo niquë.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Jaahuë” i pi ë no tsi ëa chahahuayamaxëqui mato rë. ⁶⁸ Jasca pi mato ë nicano tsi quëbiyamaxëqui mato tia. ⁶⁹ Jama, basima tsi xo toa Dios chama ë bixëhaina ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Chamaxëni ca Dios mënëcayá tsi tsahoxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

⁷⁰ Jatsi,

—¿Japa? ¿Dios Baquë ni mia ra? i jaca niquë jato tëquëta.

Jatsi,

—Jaahuë. Ja xo ëa ra —i Jesu niquë quëbihi na.

⁷¹ Jatsi ja nëcacaniquë:

—Jahuë chani yoi ca no nicaquë ra. Jamë quësohi quiha ra. Ja pasomaha ca chanihai ca huëtsa no nicatima xo ra —i toá ca chama bo niquë.

23

Pilato qui Jesu ja bocanina

Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38

¹ Jatsi jodioba chama bo tëquë joiniquë. Joixo tsi quiha Pilato qui Jesu ja bocaniquë. ² Boxo tsi quiha Jesu qui quësotsijacanicuë pë:

—Janyama noba nohiria mëpihi quiha naa joni ra. Gobierno pasomaha xo ra. “Romanoba chama-chamaria qui impuestos parata ayamacahuë” i nohiria bo qui quiha. Jasca, “Nohiria Xabahamati Ibo, naa nohiria ba chama xo ëa” ii quiha pë —nëa tsi quiha Pilato qui jodioba chama bo nëcanicuë.

³ Jatsi Pilató Jesu nicaniquë:

—¿Jodioba chama-chamaria ni mia? —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

⁴ Jatsi arati iboba chama bo, nohiria misco, tihi cabo qui Pilato chaniniquë:

—Yama tsi xo naa joní yoi ca anina iquia —iquiina.

⁵ Jama, jari Jesu ja ocahuacanicuë pë:

—Jodioba mai tëquë xo tsi tiisimapama tsi romanobo pasomaha nohiria bo caxahuahi quiha ra. Galilea mai pari tsi ja chitahëhuaniquë tiisimaxëna. Jaquirëquë jodiobá mai qui ja cani quiha. Jarohapa tsi nëa tsi ja johitaquë pë —i jaca niquë.

Herodes bësojó Jesu niinina

⁶ Jato nicahax,

—¿Galilea mai quima ax naa joni joni? —i Pilato niquë.

⁷ —Jaahuë —i nohiria bo quë tsi chama Herodes qui Pilató Jesu raanicuë, Galileá ca nohiria bo Herodés yonani quëshpi na. Jabi naatiyá tsi Jerusalén tsi Herodes ini quiha jaa ri. ⁸ Jatsi Herodes raniniquë Jesu

jiscatsi na. Jistiria Jesú acai ca ja jiscasni quiha. ⁹ Japi Jesu ja nicanicarianiquè. Mahitsa quiha. Quèbiyamaniquè Jesu. ¹⁰ Jabi Herodes ya tsi quiha arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo mani iniquè jato ri. Jesu qui ja quèso-quèsocaniquè pè. Anomaria ini quiha ja qui ja quèsocanaina. ¹¹ Jatsi jahuè soldado bo yaxo tsi Jesu mahuatsi Herodés huaniquè. Mahuaxo tsi quiha sahuèti copixèni ca Jesu ja sahuëmacaniquè, chama-chamaria jisiria ca manëmaxëna. ¹² Jabi naama tsi Herodes, Pilato, tihi cabo caxanapaoni quiha. Jaquirèquè tsi quiha ja rabënacani quiha.

Jesu ja namëcascanina

Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39; 19.16

¹³ Jatsi arati iboba chama bo, rèquëninicanaibo, nohiria bo, tihi cabo Pilató quënaniquè catiti.

¹⁴ —E qui naa joni ma bèquè ra, “Romanoba gobierno pasomaha nohiria bo mëpihai ca tsi xo naa” iquiina. Jama, è nicaquè mato bësojo xo na. Mahitsa ja qui quèsoqui mato pè. Yama tsi xo toa janyama ca ja acana iquia. ¹⁵ Jascaria, ja qui quèsoyamahi quiha Herodes ri, jahari noqui ja raaha quëshpi na. Ja namëhacatima xo ra. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra, namëhacati. ¹⁶ Japi rashaxëquia. Rashaxo tsi paquëmaquia —i jato qui Pilato niquè.

¹⁷ Jabi Pascua fiestá tsi huèsti ca achiqui ca ja paquëmapaoni quiha.

¹⁸ Jatsi quënantsi nohiria tèquëtá huaniquè:

—Jesu ahuè ra. Barrabás paquëmahuè —iquiina.

¹⁹ Jabi preso qui Barrabás nanëhacani quiha, yacata xo tsi gobierno pasomaha nohiria bo ja mëpini iqui na. Iquinaxo nohiria bo ja ani quiha. ²⁰ Jama, Pilató Jesu paquëmacasni quiha. Mahitsá nohiria bo qui ja chanicaniniquè rè.

²¹ —Cruzó tooxahuè. Cruzó tooxahuè —iriatsi nohiria bo niquè.

²² Jatsi nohiria bo qui Pilato chanitëquëniquè:

—¿Jëni ni ra? ¿Jahuè janyama ca ja ani? Ja namëhacayamati xo ra iquia. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra. Japi è rashano. Rashaxo tsi paquëmaxëquia —i jato qui ja niquè.

²³ Jama, bamayamaniquè nohiria bo pè. Joi pistiamá tsi quiha,

—Cruzó tsi tooxahuè. Cruzó tsi tooxahuè —i jaca niquè.

Jarohapa tsi jato joi pacotsa iqui tsi jato qui Jesu ja mëaniquè ja acano. Jatsi,

²⁴ —Ja namëhacati xo —i Pilato niquè, jaha ja quëëceni jascaria.

²⁵ Jatsi jato qui gobierno pasomaha inish ca Barrabás, naa nohiria ati ibo preso quima ja paquëmaniquè. Jama, Jesu jato qui ja mëaniquè ja namëhacano.

Cruzó tsi Jesu tooxahacanina

Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27

²⁶ Ori cruz Jesu mëpipama tsi quiha joni, naa Simón Cirene icanai ca qui ja tsamicaniquè Jesu cruz iati. Jerusalén qui jicohi ja ini quiha, ja tsamicaquè no. Jabi jahá cruz ja janacani quiha Jesu cho iati. ²⁷ Jabi huèstima ca nohiria bá Jesu banahuaniquè. Jato xèrèquè tsi araconacanai ca yoxa bo iniquè jato ri noihi na. ²⁸ Jatsi jato quiri Jesu bësohaca tsi ja chaniniquè:

—Ea iqui tsi arayamacahuë, Jerusalén ca jahi bá. Tënëxëqui mato ri. Jasca mato xocobo ri. Ja tahëhax aratsicahuë. ²⁹ Joxëh quiha tënëti xabaca rë. Toatiyá tsi “Shomaria tsi xo baquë yama ca yoxa bo ra” icaxëcani quiha nohiria. ³⁰ Toatiyá tsi maca bo qui quënaxëhi quiha nohiria, “Noqui maxëni paquëcahuë. Noqui mapacahuë” iquiina. ³¹ Jabi nëca pi ëa, naa mëstëxëni ca ja tënëmacano tsi çjënahuariaxëhi ni Dios chahahuayamacanaibo qui? —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³² Jasca dos ca caxaxëniria ca joni bo ri ja bëcaniquë Jesu ya namëxëna. ³³ Mapo Xao Ya icanai ca qui cahëxo tsi quiha cruzó tsi Jesu ja tooxacaniquë. Jasca, ja bëta dos ca caxacanaibo tooxahacani quiha jato ri. Huësti ca jahuë mënëcayá no; huësti ca jahuë mëxojó no. ³⁴ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Jato jocha shina-bënohuë, noho Jahëpá. Ja acanai ca cahëyamacani quiha rë —i Jesu niquë.

Jatsi jahuë sahuëti bo soldado bá biniquë. Bixo tsi quiha jato xërëquë xo tsi jahuë sahuëti bo ja oquëxhuacanicuë i-ihai cató no. ³⁵ Jasca toá tsi nohiria bo niiniquë tsayahí na. Toá tsi ini quiha jodioba chama bo jato ri, mahuahi na. ³⁶ Ja qui mahuaní quiha soldado bo ri. Ja qui ja bëcanaca tsi mocaria ca jënëria ja qui ja acanicuë ati. Jatsi,

³⁷ —Jodioba chama-chamaria pi iqui tsi mimë xabahamahuë —i jaca niquë.

³⁸ Jatsi jahuë mapo maxcacha naa chani janahacanicuë: “Jodioba chama-chamaria xo naa” iquiina.

Jesu quiiri yomaxëni ca bësonina

³⁹ Jatsi Jesu tpaí ca tooxahacanicuë ca huëstitá ocahuaniquë jaa ri. Mahuahax,

—¿Xabahamati Ibo ni mia? Mimë xabahamahuë. Jaquirëquë noqui xabahamahuë ra —i Jesu qui ja niquë.

⁴⁰ Jama, tooxahacanicuë ca joni huëtsá raahaniquë:

—¿Dios qui raquëyamahai? Nëa rësóhi quiha mia ra, naa joni jascaria.

⁴¹ No copihacaquë, no ani ca yoi ca quëshpi na. Jama xo naa joni ra. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra —i ja qui ja niquë.

⁴² Jatsi Jesu qui ja chaniniquë:

—Ea shina-bënoyamahuë, Jesús, naa mi othai ca qui mi jicoquë no —iquiina.

⁴³ Jatsi ja qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Jaboqui ë bëta-xëhi quiha mia ra tërohama caba ití no —iquiina.

Jesu nanina

Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30

⁴⁴ Jabi matoroco bari tsi ja iniquë, mai tëquë tsëmonaquë no. Tres hora no tsi ja baquishni quiha. ⁴⁵ Jisiquiyamaniquë bari ra. Jasca, arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcahacanicuë. ⁴⁶ Jatsi Jesús quënaniquë:

—Mi qui noho shina aquia, noho Jahëpá —iquiina.

Chanihax ja nanicuë. ⁴⁷ Ocapijani ca jisi tsi quiha toá ca niikai ca capitán Diós oquëhuaniquë,

—Mëstëxëni ca joni ja iquë tia —iquiina.

⁴⁸ Jesu namëhai ca jisi tsi jahari jato xobo qui quëtsonish ca nohiria bocanicuë. Cohuë ja icani quiha. ⁴⁹ Jasca, basi tsi quiha Jesu rabëti bo

tëquë mani iniquë. Toá tsi ini quiha Galilea ax ja bêta bëcanish ca yoxa bo ri. Basi xo tsi naa jahuë bo tëquë ja tsayacani quiha raquëhi na.

Jesu maihuahacanina

Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42

⁵⁰ Tobi joni shinajiaxëni ca iniquë, naa José icanai cato. Jodioba yobahai ca yosibo xatë ja ini quiha. ⁵¹ Jabi Jesu toa jodioba chama bá acasquë tsi quiha jato ati yoba pasomaha ja chanini quiha. Jasca, yaca Arimateá tsi ja raca-racani quiha jodioba maí no. Jabi Diós nohiria bo otohai ca ó pasohi ja ini quiha jaa ri. ⁵² Jabi Pilato qui José caniquë. Caxo tsi quiha Jesu yora ja bënaniquë maihuati. ⁵³ Jatsi Jesu yora ja botëmaniquë. Botëmaxo tsi quiha ja yaboniquë raiti miro cató no. Yaboxo tsi quiha maxax ó ca quini ó tsi, naa huëyohaca ca quini ó tsi ja jananiquë. Maihuati quini paxa ja ini quiha. Jari jaxara janahacayamani quiha yora. ⁵⁴ Jabi pascua fiesta rohahuati bari ja iniquë, Jesu ja maihuacaquë no. Jodioba joiti bari chitahëpaimaria ini quiha.

⁵⁵ Jabi José ya bocani quiha yoxa bo ri, naa Jesu ya Galilea ax bëcanish cabo. Jahuë mai ja jiscani quiha. ⁵⁶ Jaquirëquë jato xobo qui ja bacacaniquë perojome, yora chëxati, tihi cabo rohahuaxëna. Jama, jahari jahuë yora rohahuahi canoma ja icanai quiha, jato joiti bari chitahëni nori iqui na. Japi toa barí tsi quiha ja joicaniquë jato jodioba yoba tahëhax na.

24

Jesu bësotëquënina

Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10

¹ Domingó tsi Jesu maiquini qui yoxa bo bacaniquë. Baquishmari ja ini quiha. Perojome bo ja jayacaniquë, naa ja rohahuahacanish ca perojome yora chëxati. ² Jahuë maiquini qui cahëxo tsi quiha jahuë maiquini quëbëti maxax चाहिताxëni ca ja yopacaniquë. Bahama ja tarahacani quiha ra. ³ Maiquini qui jicoxo tsi quiha Iboba yora ja yopacaniquë. ⁴ Yama a. Jatsi,

—¿Jahuënia cara ca jahuë yora sa? —i jaca ni quiha yopahax na.

Shinajahuacano tsi quiha jato tapai niitapiniquë dos ca ángel bo. Joni jisiria ca ja icanai quiha. Bajra-bajrani quiha jato raiti, canapa jascaria. ⁵ Jatsi raquëniquë yoxa bo tsayahax na. Raquëhax jato bësojó ja rënicaniquë.

Jatsi jato qui ángel bo chaniniquë:

—¿Jëniria xo tsi maiquini xo tsi bësohai ca mëracanai pa? ⁶ Yama xo ra. Ja tëronojaquë ra. ¿Jahuë mato ja yoani, Galileá tsi mato bëtaquí na? ⁷ “Jochacanaibo qui mëahacaxëti xo Nohiria Baquë, cruzó tsi ja tooxahacano” ¿i ja yamayamani? “Tres bari quirëquë bësotëquëxëquia” ¿i ja yamayamani? —nëa tsi yoxa bo qui ángel bo nëcaniquë.

⁸ Jatsi Jesús yoani ca yoxa bá shinaniquë. ⁹ Shinaxo tsi quiha jahuë maiquini ja jibayacaniquë. Jahari jato xobo qui ja bocani quiha. Xobo qui cahëxo tsi ángel jato yoani ca tëquë ja yoacaniquë Jesu once ca rabëti bo qui. Tëxë bo tëquë yoahacani quiha jato ri. ¹⁰ Jabi Dios Chani chitahëhuati ibo bo yonish ca yoxa bo tsi xo naa: María Magdalena, Juana, Jacobo jahëhua María, jato bêta ca yoxa huëtsa bo, tihi cabo ini quiha, naa jahuë maiquini qui bocanish cabo. ¹¹ Jama, yoxa bo nicaxo tsi quiha Jesu rabëti bá chahahuayamaniquë, ja paracani ca quëscahuquí na.

¹² Jama, Pedro joiniquë jisi caxëna. Jahuë maiquini qui ja jabaniquë. Maiquini qui cahëhax ja tëtoniquë jaxara tsayaxëna. Yabohaca ca raiti roha ja jisniquë. Yora yama. Jatsi xobo qui jahari ja caniquë jënipijani ca qui ratëhi na.

Emaús yaca quinia ca bahi

¹³ Toa barí tsi Emaús icanai ca yaca qui dos ca joni, naa Jesu banahua-canaibo cahi iniquë. Basiriama, naa once kilómetros Jerusalén quima toa yaca ini quiha. ¹⁴ Jerusalén ocapijahitaha ca tëquë yoati chanihi ja icani quiha. ¹⁵ Jabi ja chanicano tsi jato qui Jesu riiniquë. Rihax jato bëta cotsijaniquë. ¹⁶ Jesu tsayaquí tsi jahuë bëmana ja cahëyamacani quiha. ¹⁷ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Jahuë chanibonacanaí? —iquiina.

Jatsi ja niicaniquë. Cohuë jato bëmana ini quiha. ¹⁸ Jatsi jato ó ca huësti cató quëbiniquë, naa Cleofás icanai cato.

—¿Naa bari no tsi Jerusalén ca jënipijahitaha ca jahuë bo mi nicayamahitaha pa, toá tsi shishoquí na? Tonia mia roha tsi xo toa nicayamahaina ra —i Jesu qui ja niquë.

¹⁹ Jatsi,

—¿Jahuë jahuë bo ni? —i Jesu niquë.

Jatsi ja quëbicaniquë:

—Nazarét ca Jesu yoati jahuë bo ra. ¿Toa jahuë bo mi nicayamahitaha pa? Dios Chani yoati ibo-iboria naa joni iquë ra. Anomaria ca jisti bo ja ani quiha. Jasca, Dios, nohiria tëquë, tihi cabo qui jiaría ja yoahai ca chani ini quiha. ²⁰ Jama, noba arati ibo bo, noba chama bo, tihi cabá mëaniquë romanobo qui, ja namëhacano iquish na. Japi cruzó tsi ja tooxahacahitaquë rë. ²¹ “Tonia noqui Israél cabo xabahamahi ca tsi xo naa ra” i no paoniquë. Noqui Israél cabo mëbihi jonish ca ja iqui ca quëscahuanohuaitaquë ra. Jatsi ja nahitaquë rë. Jasca, huinocaquë tres bari. ²² Jama, jaboqui noqui xatë ca yoxa bá noqui ratiaquë. Naa baquishmari tsi quiha jahari jahuë maiquini qui yoxa bo huësti huësti cabo bocaquë. ²³ Jahuë yora ja yopacana quiha. Yama a. Yopahax jahari ja bëcaquë noqui yoaxëna. “Angel bo no jisquë ra. ‘Bëso xo ra’ icani quiha” i noqui toa yoxa bo quë pa. ²⁴ Japi jahuë maiquini qui huësti huësti ca joni bo bocaniquë jato ri, jiscatsi na. Yama a ra; naa yoxa bá yoaha jascaria —nëa tsi Jesu qui ja nēcacanicuë.

²⁵ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Cahëtimaxëni ca joni xo mato rë. Dios Chani yoanish cabá yoani ca tëquë chahahua-pëñiria ca mato xo naa. ²⁶ ¿Naa jahuë bo tëquë tënëti nori Xabahamati Ibo iyamayamani? Toca tsi jahuë oquë ja biquë ra —iquiina.

²⁷ Jatsi jamë yoati tsi Quënëhacani cabá yoani tëquë bërohuatsi Jesú huanicuë. Jariapari tsi jamë yoati Moisés yamabá quënëni ca jahuë bo ja bërohuaniquë. Jaquirëquë jamë yoati Dios Chani yoanish cabá quënëni ca jahuë bo ja bërohuaniquë. ²⁸ Jatsi yaca qui ja cahëcaniquë. Ori Jesu cahai ca quëscahuahi tsi,

²⁹ —No bëta mi chitëno ra. Caquë bari —i Jesu qui jaca niquë.

Jatsi jato xobo qui Jesu jiconiquë jato bëta chitëxëna. ³⁰ Jatsi jato bëta Jesu oriquiniquë. Oriquiqui tsi quiha mapari ja biniquë. Ja quëshpi tsi “Gracias” ixo tsi ja bëquëxniquë. Bëquëx-xo tsi quiha jato qui ja mëaniquë

piti. ³¹ Tocajaquë tsi quiha Jesu ja iqui ca ja cahëtapicaniquë. Jatsi Jesu yamatapiniquë. ³² Jatsi chaninatsijacanicuë:

—Anomaria iqui quiha jahuë chani ra, naa bahi xo tsi noqui ja yoahana. Dios Chani noqui ja bërohuano tsi ¿noba shina huahanayamaha pa? —iquiina.

³³ Jatsi ja joitapicaniquë. Jerusalén qui bacatsijacanicuë. Jesu once ca rabëtiria bo, Jesu banahuacanaibo huëtsa bo, tihi cabo jisi ja bocani quiha jato yoaxëna. Cahëhax tsi quiha,

³⁴ —Jabija. Bëso xo ra. Simón qui ja jisiquiquë ra —i jato qui jaca niquë.

³⁵ Jatsi bahi ó ca jënipijaha ca ja yoacanicuë jato ri, naa dos ca joni bo. Yoahax,

—Mapari ja bëquëxquë tsi Jesu ja iqui ca no cahëtapiquë ra —i jato qui jaca niquë.

*Jahuë rabëtiria cabo qui Jesu jisiquinina naquëtë no
Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23*

³⁶ Ocapijani ca jahuë bo yoati ja chanicano tsi jato xërëquë tsi Jesu niitapiniquë. Niihax,

—Raquëyamacana —i jato qui ja niquë.

³⁷ Bërocamaqui ja iqui ca ja quëscahuajahuacani quiha raquëquí na. Mëmëtsijacanicuë ra. ³⁸ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Jënihax tsi ratëcanai pa? ¿Jënixo tsi ëa yoi ja nori ca shinayamacanai?

³⁹ Noho mëquënë, noho tahë, tihi cabo tsayacahuë. Ea yoi xo naa ra. Ea motsacahuë. Nami, xao, tihi cabo jayama xo bërocamaqui ra. Nami ë jaya ca jisqui mato ra. ⁴⁰ Toca tsi chanipama tsi jahuë mëquënë, jahuë tahë, tihi cabo jato ja jismaniquë. ⁴¹ Jatsi ja ranicaniquë ra. Jari shinati pi ja cahëyamacani quiha. Ja ratëcaniquë. Jatsi,

—¿Jahuë ya ni mato piti? —i jato qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi ja qui imaha ca sani ja acanicuë piti. ⁴³ Bichi tsi jato bësojo xo tsi ja piniquë. ⁴⁴ Pihax jato qui Jesu chaniniquë:

—Mato bëtapama tsi ëmë yoati tsi Quënëhacanish cabo tëquë ë yoayamëquë. “Jatihuahacati iqui quiha ëmë yoati Quënëhacanish cabo tëquë” i mato qui ë yamëquë —iquiina.

⁴⁵ Jatsi bëroria tsi Quënëhacanish cabo jato ja tiisimaniquë ja cahëyoicano iquish na. ⁴⁶ Jatsi ja chaniniquë:

—Jabi ëa yoati ja quënëcani ca tsi xo naa: “Tënëti nori quiha johai ca Xabahamati Ibo” i jaca ni quiha. “Tres bari quirëquë rësonish cabo quima ja tëronoti nori quiha” i jaca ni quiha. ⁴⁷ Jatsi, “Nohiria bo tëquë qui jahuë xabahamati Chani yoahacaxëti xo, ja quirì bësocanaiba jocha masahacano” i jaca ni quiha. Jabi Jerusalén pari tsi naa chani yoahacaxëti xo. ⁴⁸ Jabi naa ma jisxëhai ca jahuë bo ma yoaxëti xo. ⁴⁹ Jabi jaboqui Espiritu Santo mato qui raaxëquia, noho Jahëpá yoani jascaria. Yacafá tsi chitëcana, mato qui mana ca chama joxëquë rohari. Toa chama ma jayano —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

*Mana Jesu tërononina
Marcos 16.19-20*

⁵⁰ Jaquirëquë Jerusalén quima jahuë rabëti bo Jesús boniquë, yaca Betania quirì. Toa xo tsi quiha jahuë mëquë Jesu tëroniquë jato shomahuaquí na. ⁵¹ Chanipama tsi nai qui tëronotsijanicuë. Jato quima ja bichiquiniquë nai qui. ⁵² Jatsi ja mënicanaca tsi Jesu ja ocahuacanicuë. Ocahuahì tsi rani

tsi jahari Jerusalén qui ja bocaniquë. ⁵³Arati xobó tsi ja i-ipaocani quiha Dios oquëhuahi na.

El Santo Evangelio Según San Juan

Bësomatí Chani

¹ Jariapari tsi Cristo, naa Chani icanai ca iniquë. Toatiyá tsi yama mai iniquë. Jabi Dios ya ja iniquë. Jasca, Dios ja iniquë ra, naa Chani inish cato. ² Jariapari tsi Dios ya ja iniquë. ³ Jatiroha ca ja nëhohuayoniquë ra. Jasca, yama tsi toa ja ayamanina. ⁴ Jatiroha ca ja bësomaniquë ra, Bësomati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. Jasca, jatiroha ca nohiria qui huahuahi quiha jahuë Chani, jabija ca jismahi na. ⁵ Tsémó ca nohiria bo jabija ca Chani jismahai ca Huëa ca tsi xo naa ra. Jabi naa Huëa nocahuayama-pistiariaxëhi quiha tsëmo ra.

Dios Chani chitahënina

⁶ Jatsi jahuë Chani bëhai ca Diós raaniquë, naa Juan icanai cato. ⁷ Jesucristo, naa Huëa inish ca yoati tsi nohiria bo yoahi quiha Juan joniquë. Joxo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë, Huëa inish ca qui nohiria chitimino iquish na. ⁸ Jabi Huëa inish ca Juan iyamaniquë. Jama, Huëa inish ca yoati chanihi quiha ja joniquë. ⁹ Jabija ca Huëa-huëaria ca tsi xo toa mai qui jonish cato. Joxo tsi quiha jatiroha cabo qui jabija ca huahuahi quiha, nohiria bá Dios cahëno iquish na.

¹⁰ Noba maí tsi quiha Chani icanai ca racaniquë; naa noba mai nëhohuanish cato. Jama, tsohuë ja iqui ca nohiria bá cahëymaniquë rë. ¹¹ Jasca, jahuë maí ca nohiria bo, naa jodiobo qui ja joniquë. Ja joquë tsi quiha jahuë jimibá biyamaniquë pë. Jato qui yoi ja ini quiha. ¹² Jama, nohiria bá Chani icanai ca biquë tsi jato qui chama ja aniquë Dios baquë bo manëti. Jahuë baquë bo manëcani quiha Xabahamati Ibo ja nori ca ja chahahuacaquë no. ¹³ Jatsi cotëquëhi quiha chahahuahi na. Jamëri tsi xo naa cohaina ra. Noba jahëhuá comahai ca jascaria ma xo ra. Nohiria jaha quëëhaina, bënë bá saihuacatsaina, nëca tsi quiha Dios baquë bo manëyamacani quiha. Jama, Dios tsi xo toa jato Comati Ibo-iboria.

Joni Jesu manënina

¹⁴ Jabi joni naa Chani icanai ca manëniquë. Joni manëhax noqui xërëquë tsi quiha ja racaniquë. Jatsi jahuë oquë no jisniquë, naa ja qui jahuë Jahëpá acacanish ca oquë jiaxëni cato. Jasca, Dios baquë huësti ca ja iqui iqui tsi anomaria jahuë oquë ini quiha ra. Ja quëshpi tsi nohiria bo noiti cahëxëni ja ini quiha. Jasca, jabija ca chaniti cahëxëni ca ja ini quiha. ¹⁵ Jabi Cristo yoati tsi Juan nëcaniquë:

—E cho joxëhi quiha ëa oquë cato. E conox pari no tsi ja iniquë. Jasca, mato qui é yoani ca joni tsi xo naa —i Juan niquë Jesu yoati na.

¹⁶ Anomaria tsi xo noqui Cristó noihaina ra. Ja noihai iqui tsi no shomahuariahacaniquë ra, naa noqui tëquëta. ¹⁷ Jabi jariapari tsi quiha noqui jodiobo qui Moisés yamabá yoba aniquë. Noqui quësohi quiha toa yoba rë. Jama, mai qui Jesucristo joni iqui tsi Diós noqui noihaina, jahuë jabija ca Chani, tihi cabo cahëyoiqui noa ra. ¹⁸ Yama tsí xo toa Dios jisnish cato. Jabi Dios noqui cahëmanish ca tsi xo toa jahuë Baquë yoi roha, naa Dios tahë cato.

*Cristo yoati Juan chaninina**Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17*

¹⁹ Jabi arati ibo bo, jato mēbicanaibo, tihī cabo quiha Jerusalén ca jodioba chama bá raaniquē Juan qui. Jato ja raacanicuē Xabahamati Ibo ja iqui ca nicati. Jatsi Juan ja nicacacuē tsi quiha,

²⁰—Cristo, naa jaha ma pasohai ca Xabahamati Ibo ma xo ēa ra —i jato qui Juan niquē.

²¹ Jatsi quiha,

—¿Tsohuē cara ni mia sa? ¿Elías ma ni mia ra? —i ja qui jaca niquē.

Jatsi quiha Juán quēbiniquē:

—Elías ma xo ēa —iquiina.

Jatsi,

—¿Díos raahai ca chani yoati Ibo-iboria ni mia sa? —i jaca niquē.

—Toa ma xo ēa ra —i Juan niquē.

²² Jatsi quiha,

—¿Tsohuē cara ni mia ra? Noqui yoahuē, noqui raahax cabo no quēbino iquish na. ¿Japa mia ti? ¿Jēnihai ra? —i quiha Juan qui jaca niquē.

²³ Jatsi Juán quēbiniquē:

—Xabachá ca quēnahai ca ēa xo naa. Shomahuahacacahuē, Ibo johai ca bax na iquia ra. Jabi siri tsi quiha ēa yoati tsi Isaías yamabo, naa Dios Chani yoanish ca chaniniquē, naa ē conox pari no —nēa tsi Juan nēcaniquē.

²⁴ Jatsi quiha fariseobá raahacanish cabá nicatēquēniquē:

²⁵ —Johai ca Xabahamati Ibo, Elías, Dios Chani yoati Ibo-iboria, tihī cabo iyamapiqué tsi ¿jēnirixoxo tsi nohiria bo ashimahai pa? —i ja qui jaca niquē.

²⁶ Jatsi quiha Juán jato quēbiniquē:

—Jēnē tsi mato ashimaquia. Jama, mato xērēquē tsi bēsohi quiha mato bēroma cato ra. ²⁷ E cho joxēhi quiha ēa oquēria cato. ¿Jēnahuariahax raca ja bax ē yonocona rē, iriama ca ē nori quēshpi na? —nēa tsi bēcanish cabo qui Juan nēcaniquē.

²⁸ Jabi ani Jordán rabēquēxē, naa Betania mai icanish cató tsi quiha ja qui raahacanish cabo Juán quēbiniquē. Toa xo tsi quiha nohiria bo ashimahi ja iniquē.

Jesú jahué yonoco chitahēhuanina

²⁹ Huēaquē tsi quiha ja qui Jesu johai ca Juán jisniquē.

—Tsayacapa. Dios oveja tsi xo naa ra. Nohiria jocha bixēhi quiha.

³⁰ Jabi mato qui ē yoani ca joni tsi xo naa, “E cho joxēhi quiha ēa oquē cato” i ē quē no. “E conox pari no tsi bēso ja iniquē” i ē ni quiha. ³¹ Toatiyá tsi Xabahamati Ibo ja iqui ca ē cahēyamaniquē rē. Jama, jēnē tsi ashimahi ē joniquē, Israël cabo qui mato Cristo jismaxēna —nēa tsi quiha nohiria bo qui Juan nēcaniquē.

³² Jatsi quiha Juán yoani ca tsi xo naa:

—Espíritu Santo ē jisniquē ra, nai ax boto botēhai jascaria. Botēhax jahá tsi ja chitēniquē. ³³ Jari jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ja iqui ca ē cahēyamaniquē rē. Jama, ē qui chaniniquē Dios, naa nohiria bo ashimati ēa raanish cato. “Espíritu Santo botēhai ca jisxēqui mia” i ē qui Dios ni quiha. “Botēhax tsohuēcara ó chitēxēhi quiha. Espíritu Santo tsi nohiria ashimahai ca tsi xo toa” i ē qui Dios ni quiha. ³⁴ Jatsi Jesu qui Espíritu

Santo botëhai ca ë jisniquë. Ja tsi xo toa Dios Baquë ra iquia —nëa tsi quiha jato qui Juan nëcaniquë.

Jesu jariapari ca banahuacanaibo

³⁵ Huëaquë tsi quiha dos ca jahuë rabëti bo ya Juan nii iniquë. ³⁶ Niixo tsi quiha Jesu tarabihai ca ja tsaya-tsyaniquë.

—Tsayacapa. Dios oveja tsi xo toa ra —i quiha jato qui Juan niquë.

³⁷ Jatsi Jesu quiha Juan rabë ca rabëti bá banahuaniquë ra ja yoani ca nicaxo na. ³⁸ Bopinaxo tsi quiha ja cho banahuacanaibo Jesú jisniquë. Jisi tsi,

—¿Jahuë mëracanai? —i jato qui ja niquë.

³⁹ Jatsi quiha,

—¿Jahuënia tsi racahai, Maestró? —i jaca niquë Jesu qui.

Jatsi,

—Jisi bëcahuë —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi quiha ja bëta ja bocaniquë. Boxo tsi quiha Jesu racahai ca iti ja jiscaniquë. Jisi tsi ja bëta ja chitëcaniquë, yata ja ini iqui na.

⁴⁰ Jabi Jesu ya canish ca Andrés ini quiha, naa Juan chani nicanish cato. Simón Pedro noma quiha. ⁴¹ Jasca, jibaya tsi quiha jahuë rëquëmë Simón pari Andrés bichi caniquë.

—Xabahamati Ibo nó jisquë ra —i quiha Simón qui ja niquë.

⁴² Jatsi quiha Jesu qui jahuë rëquëmë ja bëniquë. Ja bëquë tsi quiha Jesú tsyaniquë.

—Juan baquë Simón xo mia. Jaboqui janë paxa ca mi qui axëquia. Pedro mi quënahacaxëti xo —i quiha ja qui Jesu niquë. Jabi noba joí tsi “Maxaxa” Pedro janëhacani quiha.

Felipe, Natanael, tihí cabo Jesú quënanina

⁴³ Jatsi huëaquë tsi quiha Galilea mai qui Jesu cacasniquë. Caxo tsi Felipe ja jisniquë. Jatsi,

—E bëta johuë —i quiha ja qui Jesu niquë.

⁴⁴ Jabi Betsaida yaca quima Felipe joni quiha. Toa yacatá tsi racani quiha Andrés, Pedro ri. ⁴⁵ Jatsi quiha Natanael Felipé bichi caniquë.

—Noqui Xabahamati Ibo ë jisquë ra. Jabi naa joni yoati tsi no yoahacani quiha Moisés quënëni cato ó no. Jasca, ja yoati tsi quënëni quiha Dios Chani yonish cabo ri. Jahuë janë tsi xo Jesu, naa José baquë quiha. Nazaret quima ax johi quiha —nëa tsi quiha Natanael qui Felipe nëcaniquë.

⁴⁶ Jatsi quiha,

—¿Jënahuariahax raca Nazaret quima ax jia ca jona? —i Natanael niquë.

Jatsi,

—Jisi jopa —i ja qui Felipe niquë.

⁴⁷ Jatsi ja bëcano tsi quiha Natanael Jesú jisniquë.

—Nëa tsi johi quiha Israél ca joni shinajiaxëni cato ra. Quiatimaxëni ca joni tsi xo naa —i quiha Jesu niquë.

⁴⁸ Jatsi quiha,

—¿Jënahuarixaxo ëa mi cahëha pa? —i Natanael niquë.

Jatsi,

—Felipé mia quënanox pari no tsi tosa jihui namá mi tsahohai ca ë jisquë ra —i ja qui Jesu niquë.

⁴⁹ Jatsi Natanael quëbiniquë:

—Dios Baquë xo mia ra, Maestró. Israél caba chama-chamaria xo mia ra —iquiina.

⁵⁰ Jatsi,

—“Tosa jihui namá mia ë jisquë” i ë a iqui tsi ëa chahahuaqui mia pë.
⁵¹ Mia parayamaquia. Naa jisti oquë cabo jixëqui mia ra. Nai japëquëhai ca jixëqui mia. Jasca, Nohiria Baquë quima ax Dios ángel bo tëronohaina, ja qui ja botëcanaina, tihi cabo tsi jixëqui mia ra —i quiha Natanael qui Jesu niquë.

2

Jënëria Jesú jënëpaxa manëmanina

¹ Dos bari quirëquë quiha Galilea maí ca Caná icanish ca yaca xo tsi ahui yahi quiha joni iniquë. Toá tsi quiha Jesu jahëhua iniquë jaa ri. ² Jatsi quiha jahuë rabëti bo ya Jesu caniquë jaa ri. Ja qui joi amahacani quiha. ³ Jabi nohiria bo oriquino tsi quiha oriquiti ibobá jënëria binianiquë rë. Jato jënë ja paisacaquë tsi quiha,

—Yama xo jato jënë rë —i quiha Jesu qui jahuë jahëhua niquë.

⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Huënayamahuë, caí. Jamëri tsi xo toa mi shinahaina pë. Jari tsëquëyamahi quiha noho yonocoti xabaca ra —i quiha jahuë jahëhua qui Jesu niquë.

⁵ Jama, toá ca yonati bo qui jahuë jahëhua chaniniquë:

—Mato ja yoahai ca acahuë —iquiina.

⁶ Jabi toá tsi quiha seis maxax ca chomo bo nii ini quiha; naa Jodiobá chocohati jabi quëshpi na. Jabi pistiama naa chomo bo icani quiha.

⁷ Jatsi,

—Chomo bo tsi jënëpaxa rëatsacana —i yonati bo qui Jesu niquë.

Jatsi quiha ja rëacanicuë jahuë quëbichí no. ⁸ Rëajahuacaquë tsi quiha,

—Huëtacahuë. Oriquiti ibo qui bocaquë —i jato qui Jesu niquë.

Huëtaxo tsi quiha jënëria ibo qui yonati bá boniquë. ⁹ Ja bocaquë tsi quiha jënëria rarinamahacanicish ca jënëpaxa ibobá tananiquë. Anomaria ja ini quiha. Tanaxo tsi quiha ahui yahax ca joni ja quënaniquë. Jabi jahuënia ca naa jënëria joha ca ja cahëyamani quiha. Cahënicuë taanish ca yonati bo roha.

¹⁰ Jatsi,

—Anomaria tsi xo naa jënëria ra —i ibo niquë—. Jënëria jiaxëni ca pari taahi quiha jatiroha cabo ra. Noba jabi quiha. Jaquirëquë, nohiria bo sëyaquë tsi quiha jënëria yoi ca taacani quiha pë. Jama, ja cho naa jënëria jiaxëni ca mi taaquë pa —i ja ni quiha ahui yahax ca qui.

¹¹ Jabi naa jisti quiha Jesú aniquë Galileá ca Caná yacata xo na. Jahuë jariapari ca jisti quiha. Naa jistí tsi quiha jahuë oquë jiaxëni ca Jesú jismaniquë. Ja iqui tsi jahuë rabëti bá chahahuaniquë.

¹² Jaquirëquë jahuë jahëhua, jahuë noma bo, jahuë rabëti bo, tihi cabo ya Jesu caniquë Capernaum mai qui. Toá tsi quiha ichariama ca bari no tsi ja chitëcaniquë.

Arati xobo qui Jesu jiconina

Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46

¹³ Tsëquëpaimaria jodiobá pascua fiesta ini quiha. Ja quëshpi tsi Jerusalén qui Jesu caniquë. ¹⁴ Arati xobo qui jicoxo tsi huëyé bo, oveja bo, boto bo, tihi cabo iniacanaibo ja jisniquë. Jasca, toá tsi quiha

parata rarinamacanaibo tsaho iniquë pë. ¹⁵ Jaha tsi quiha huacapi Jesú quëconiquë. Quëcoxo tsi quiha arati xobo quima jato tëquë ja raaniquë. Jato oveja bo, jato huëyë bo, tihi cabo ja raaniquë cache. Raaxo tsi quiha parata rarinamacanaiba parata ja pacanamaniquë. Jasca, jato mesa bo ja narabaniquë.

¹⁶ Jatsi,

—Mato boto bo cache tsëcacata. Noho Jahëpa xobo tienda jabitihuaya-maxëqui mato ra —i quiha boto iniacanaibo qui ja niquë.

¹⁷ Jatsi quiha Dios libro ó ca quënëhacanish ca jahuë bo jahuë rabëti bá shinaniquë, “Mi arati xobo noiquia, Diós. Anomaria tsi xo toa mi xobo ë noihaina ra” i ja nina.

¹⁸ Jatsi arati xobo quima jato Jesú raaquë tsi quiha jodiobá nicaniquë: —¿Cache jato raati chama ya ni mia sa? ¿Jahuë jisti ati mëtsa ni mia, noqui mi chama jismati? —iquiina.

¹⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Naa arati xobo potasyocahuë. Tres barí tsi noho chamá tsi nitëquëmaxëquia —i jato qui ja niquë.

²⁰ Jatsi,

—Cuarenta y seis año no tsi ja yonococaniquë, naa arati xobo jati-huaxëna. ¿Jënahuariaxo raca tres barí tsi naa xobo mi nimatëquëna? —i jaca niquë, quëbihi na.

²¹ Jama, jahuë yora yoati tsi Jesu chanihi ini quiha, jato arati xobo yoati nomari. ²² Jasca, Jesu bësotëquëquë tsi quiha jodiobo qui ja nëcani ca jahuë rabëti bá shinani quiha. Jaha tsi Quënëhacanish cabo, Jesú yoanina, tihi cabo jahuë rabëti bá chahahuayoini quiha.

Nohiriá shinahai ca cahëhi quiha Jesu

²³ Pascua fiesta no tsi quiha Jerusalén tsi Jesu iniquë. Toá ja no tsi quiha huëstima cabá chahahuaniquë, ja ani ca jistiria cabo jisish na. ²⁴ Jama, jato bëta Jesu rabë nabëquiyamaniquë, jatiroha ca joni bá shinahai ca ja cahëni quëshpi na. ¿Mahitsa ja chahahuayamayamacani? ²⁵ Jabi nohiria bá shinahai ca tëquë ja cahëyoini quiha.

3

Jesu qui Nicodemo jonina

¹ Tobi jodioba chama iniquë, naa Nicodemo icanai cato. Fariseobo, naa jodioba chama ja ini quiha. ² Jabi baquichá tsi quiha Jesu qui ja joniquë chaninaxëna. Johax,

—Dios raahacanish ca maestro xo mia, Taitá. Dios mi bëtayamarohapino tsi mi acai ca jisti bo mi ayamaquë aquë ra —i quiha Jesu qui ja niquë.

³ Jatsi,

—Mia parayamaquia. Cotëquëyamapihi tsi Diós othai ca qui jicotimaxëni xo joni ra —i quiha ja qui Jesu niquë.

⁴ Jatsi,

—¿Jënahuariahax joni siri ca cotëquëna ra? ¿Jahuë jahëhua xama qui jicoxëti ni, cotëquëti pa? —i Nicodemo niquë.

⁵ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Mia parayamaquia. Jënë, Espíritu Santo, tihi cabá tsi cotëquëyamapihi tsi Diós othai ca qui jicotimaxëni xo joni ra. ⁶ Jabi nohiria comahi quiha nohiria. Jama, Dios baquë bo jabitiqui noa, Espíritu Santó tsi no

cotëquëquë no. ⁷ “Mi cotëquëpaima xo” i ë no tsi ratëyamana. ⁸ Xotohi quiha yoshini jaha ja quëèhai cató no. Xotojano tsi jahuë joi nicaqui noa. Jama, jahuënia ax ja johaina, jahuënia ja cahaina, tihi cabo tsi cahëyoyamaqui noa. Jabi toca tsi yonocohi quiha Espiritu Santo ri, no cotëquëquë no. Jisnoma xo Espiritu Santo yonocohaina —i Jesu niquë.

⁹ Jatsi,

—¿Jënahuarahi ni sa? —i Nicodemo niquë.

¹⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Israél ca nohiria maestro ma ni mia ra? ¿Naa ë chaniha ca cahëyamahai pa? ¹¹ Jabi no cahëhai ca jahuë bo, no jisi ca jahuë bo, tihi roha cabo yoati tsi chaniqui noa ra. Jama, noba chani biyamacani quiha nohiria pë. ¹² Naa maí ca jahuë bo yoati ë chanihai ca chahahuayamapiquí tsi ¿jënahuariaxo tsi ëa mi chahahuana, naa Dios naipá ca jahuë bo yoati ë chanixëquë no?

¹³ Jabi ëa roha ca tsi xo toa Dios naipá ca jahuë bo jismati mëtsa cato. Yama tsi xo toa nai qui canish ca huëtsa ra. Jaroha ca nai ax jonish ca ëa xo naa, naa Nohiria Baquë cato. ¹⁴ Jabi jihuí tsi Moisés yamabá metal rono tëroni quiha nohiria bo rësoyamano iquish na. Jascaria, jihuí tsi tërohacaxëti xo Nohiria Baquë ri, nohiria bo rësoyamano iquish na. Ea namëxëti ca xo. ¹⁵ Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha ë qui chitimicanaibo tëquë ra —nëa tsi quiha Nicodemo qui Jesu nëcaniquë.

Maí ca nohiria noihi quiha Dios

¹⁶ Jabi jatiroha ca maí ca nohiria Diós noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë jahuësti baquë ja aniquë no bax na. Jahuë baquë chahahuahi tsi rëso-rësoyamahi quiha noa. Jama, bëso-bësopaoxëqui noa. ¹⁷ Jabi Diós jahuë Baquë mai qui raayamaniquë jato jocha quëshpi nohiria copixëna. Jama, jahuë Baquë ja raaniquë noqui xabahamaxëna jahá no.

¹⁸ Jabi tënëtia qui jahuë Baquë qui chitimicanaibo raayamaxëhi quiha Dios. Jama, chitimiyamacanai ca tsi xo toa Dios copi bixëhaina ra, jahuë jahuësti Baquë qui ja chitimiyamacanai quëshpi na. ¹⁹ Jabi Diós yoani ca tsi xo naa: Mai qui joniquë Huëa nori cato. Jama, tsëmo ó quëëcani quiha joni bo rë, yoi ca ja acanai iqui na. ²⁰ Jabi yoi ca acanaibo qui anoma tsi xo Huëa cato. Jasca, Huëa ca qui bëyamacani quiha pë, jato yoi ca acanai ca jahuë bo bërohuahacamitsa iqui na. ²¹ Jama, Huëa ca qui bëcani quiha jabija ca banahuacanaibo. Bërohuahacahi quiha Diós toa nohiria mëbihaina.

Jesu yoati Juan chaninina

²² Jaquirëquë quiha jodioba mai qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax jato bëta ja chitëniquë. Toa xo tsi quiha nohiria bo Jesú ashimaniquë. ²³ Jabi Enón icanai ca ani xo tsi quiha nohiria bo ashimahi Juan iniquë jaa ri. Salim yaca basima ja ini quiha. Toá tsi quiha huëstima ca jënë ini quiha. Jasca, ja qui nohiria bo cariahi ini quiha ashimahacati. ²⁴ Jabi toatiyá tsi quiha jari preso qui nanëhama Juan ini quiha.

²⁵ Jabi ashimati jabi tahëxo tsi quiha joi mërati Juan rabëti bá chitahëhuaniquë jodiobo yaxo na. ²⁶ Joi mërahax Juan qui ja bocaniquë.

—Jisa, maestró. Joquë Jesu, naa ani Jordán rabëquëx ca mi bëta inish cato pa. Jia tsi toa joni yoati mi chaniniquë. Tsayahuë. Jaboqui nëa xo tsi nohiria bo ashimahi quiha pë. Ja qui bocani quiha nohiria tëquë rë —i quiha Juan qui jaca niquë.

27 Jatsi quiha Juán jato quëbiniquë:

—Jia tsi xo Jesu qui nohiria bocanaina iquia. Ja qui jahuë yonoco Diós ani quiha. 28 Jabi toa joni yoati ë yoani ca ma nicaniquë ra. “Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo ma xo ëa” ¿iyama ë ni? “E raahacaquë Cristo bëbo cati” i ë ni quiha. Jabi noho yonoco tsi xo toa jahuë quinia shomahuahaina. 29 Ratëyamacana. Jënima tsi xo oquë ca joni qui nohiria bocanaina, naa fiesta ibo ya nohiria bocanai jascaria. ¿Jabi fiesta ibo mëbiyamayamahi ni jahuë rabëti bo? Jabi Iboba rabëti xo ëa ra. Japi Ibo Jesu qui nohiria bocano tsi raniquia ra. 30 Jabi oquënaxëti xo Jesu iquia. Anixëti xo jahuë yonoco ra. Jama, iriama ca ëa xo naa. Namahi quiha noho yonoco —nëa tsi quiha jato qui Juan nëcaniquë.

Mana ax jonish cato

31 Jatsi,

—Nai ax jonish ca tsi xo naa joni ra. Jatiroha cabo oquë xo. Maí conish ca roha xo ëa ra. Iriama tsi xo noho tiisimati chama. Jama, noqui oquë tsi xo naa nai ax johax cato ra. 32 Ja jisni ca jahuë bo, ja nican ca jahuë bo, tihi cabo yoahi quiha. Jama, jahuë chani jia ca biyamacani quiha nohiria pë. 33 Jama, “Jabija ca xo Dios” iti mëtsa xo tsohuëcara ca naa joni chani bichish cato. 34 Jabi Dios Chani yoahi quiha Jesu, ja qui Espiritu Santo Diós ani quëshpi na. Dios shina jayaria xo ra. 35 Jasca, jahuë Baquë noihi quiha Jahëpa Dios. Jahuë Baquë qui chama ja aniquë jatiroha ca ja yonano. 36 Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha jahuë Baquë chahahuahai cato. Jama, nai qui jicoyamaxëhi quiha jahuë Baquë chahahuayamahai cato. Ja qui caxa-caxapaoxëhi quiha Dios ra —nëa tsi quiha nohiria bo qui Juan nëcaniquë ra.

4

Samariá ca yoxa

1 Jodioba chama bo, naa fariseobo icanai cabo qui chani cahëniquë Jesu yoati na. “Huëstima ca nohiria bëbohi quiha Jesu ra. Huëstima ca ashimahi quiha pa; naa Juan huino quiha” i jato qui nohiria bo niquë. 2 Jama, jahuë rabëti bá nohiria bo ashimani quiha, Jesu ja nomari. 3 Jabi ja acai ca jodioba chama bá nicaquë tsi quiha toa jodioba mai Jesús jibyaniquë. Jibaya tsi quiha Galilea qui jahari catsijaniquë.

4 Jabi samaria mai nacoti nori ja ini quiha, jahuë mai qui cahëti. 5-6 Nacopama tsi quiha matoroco barí tsi yaca Sicar icanai ca qui ja cahëniquë. Cahëhax Jacob yamabá ani ca quini, naa jënëpaxa jaya ca quini tapai Jesu tsahoniquë. Ja joicasni quiha. Basi ja coní quiha. Caquë bari. Jabi José yamaba maí tsi toa jënëpaxa ini quiha, naa jahuë jahëpa Jacob quima ja binina. 7 Tsahojano tsi quiha Samariá ca yoxa joniquë jënëpaxa bichi na. Jodiobo qui yoiria Samaria cabo ini quiha. Jabi ja joquë tsi quiha,

—E qui jënëpaxa ahuë —i yoxa qui Jesu niquë.

8 Jabi jamëpistia Jesu ini quiha. Yaca qui jahuë rabëti bo jiconi quiha piti copiti. 9 Jatsi yoxa ratëniquë ja qui Jesu chanini nori iqui na.

—¿Samariá ca yoxa qui chanihi ni mia pa? ¿Jodioba jabi pasomaha ma ni? “E qui jënëpaxa ahuë” ¿i mi a pa? —i quiha Jesu qui ja niquë.

10 Jatsi Jesús quëbiniquë:

—Diós mi qui acatsaina, mi qui chanilai cato, tihí cabo cahërohapiquí tsi ë quima bësomati jënë mi baaquë aquë iquia. Jatsi toa jënë mi qui ë asuë aquë ra —nëa tsi quiha yoxa qui Jesu nëcaniquë.

¹¹ —Yama tsi xo mi jënëpaxa bití cato, Taitá —i yoxa niquë—. Nëmi xo quini ra. ¿Jahuëniáxo raca bësomati jënë mi bina? ¹² Naa maiquiní ca jënëpaxa jiaxëni ca noba Jacob yamabá aniquë. Jasca, naa jënë aniquë jahuë baquë bo. Aniquë jahuë vaca bo ri. ¿Jënahuariáxo raca jënë oquë ca ë qui mi ana? ¿Noba rëquëyamabo Jacob oquë ni mia pa? —nëa tsi quiha yoxa nëcaniquë.

¹³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Tëshinatëquëhi quiha naa maiquiní ca jënë acái cato. ¹⁴ Jama, tëshinatëquëpístia-yamariáxëhi quiha ë acái ca jënë acái cato ra. Noho jënë ja aapino tsi rëamë ihipaoxëhi quiha jahuë shinana. Naama-naamapaoxëhai ca jënë xo naa ra —i quiha yoxa qui Jesu niquë.

¹⁵ Jatsi,

—Toa jënë ë qui ri ahuë, Taitá. E qui mi aapino tsi tëshinatëquëyamaxëquia ra. Jaha tsi naa maiquiní ca jënë bichi joyamaxëquia ra —i ja qui yoxa niquë.

¹⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mi bënë bichi cata —iquiina.

¹⁷ Jatsi,

—Bënë yama ca ëa xo naa ra —i ja niquë.

Jatsi,

—Jabija tsi xo toa mi yoahaina. ¹⁸ Cinco ca bënë bo mi jayani quiha. Jasca, mi bënë ma xo toa mi bëta racahai cato. Jabija ca mi yoaquë ra —i quiha ja qui Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Tonia Dios Chani yoahai ca xo mia ra. ²⁰ Nëá tsi, naa macaná tsi noba rëquëyamabo arapaoní quiha Dios qui. Jama, “Jerusalén tsi araxëti quiha nohiria tëquëta” ii quiha mato jodiobo pë —i Jesu qui ja niquë.

²¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Ea chahahuahüë, caí. Johi quiha bari huëtsa ra. Toatiyá tsi naa macana, Jerusalén, tihí cabá tsi Jahëpa Dios qui arayamacaxëcáni quiha nohiria. ²² Jabi ma arahai ca cahëyoiyamaqui mato samariacabo. Jama, no arahai ca cahëqui noa, naa noqui jodiobo. Jabi jodiobo quima johi quiha Diós nohiria bo xabahamahaina. ²³ Jasca, joxëhi quiha xaba huëtsa. Toa xaba tsëquëno tsi quinia huëtsá tsi Dios qui aracaxëcáni quiha nohiria tëquëta, naa Dios noicanaibo. Jato shinaná tsi Dios qui aracaxëcáni quiha ra. Mahitsa iyamaxëhi quiha ja aracanaina ra. Jabi jaboqui rohari tsi naa Dios qui aratí quinia paxa ca chitahëhuahi quiha huësti huësti ca aracanaibo yoi bo ra. Nëca ca aracanaibo jiscatsí quiha Dios. Ja qui jia quiha. ²⁴ Shina xo Dios. Jisnoma quiha. Jascaria, jisnoma xo naa jabija ca arahai paxa cato. Noba shinaná tsi ja qui no araxëti xo —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

²⁵ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Xabahamati Ibo raaxëhi quiha Dios ra. Joxëhi quiha Cristo icanai cato. Joquí tsi jahuë bo tëquë yoaxëhi quiha —iquiina.

²⁶ Jatsi,

—Dios raahacanish ca ëa xo naa, naa mi qui chanilai cato —i quiha ja qui Jesu niquë.

27 Jatsi Jesu rabëti bo bacaniquë. Samariá ca yoxa ya tsi Jesu chanihai ca jisi tsi ja ratëcaniquë. Jesu ja nicacascani quiha yoxa yoati na. Jama, —¿Jënihax tsi naa yoxa ya tsi chanihai pa? ¿Jahuë ó quëëhi ni sa? — iyama jaca ni quiha, bèrabih na. 28 Jatsi yoxa jahari caniquë jahuë yaca qui. Jahuë chomo ja jisbërianiquë maiquini tapai. 29 Jahuë yaca qui cahëhax,

—Naa joni jisi bëcapa. Jatiroha ca ë ani ca ëa ja yoaquë pa. ¿Tonia Diós raahai ca Xabahamati Ibo ma ni? —i quiha nohiria bo qui ja niquë.

30 Jaha tsi yacatá ca nohiria tëquë jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Jesu jisi ja bocaniquë.

Dios yonoco acaina

31 Jabi jahuë yaca qui yoxa bacaquë tsi quiha,

—Pihuë —i Jesu qui jahuë rabëti bo niquë.

32 Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Piti huëtsa jaya xo ëa ra, naa ma cahëyamahaina —iquiina.

33 Jatsi jato xërëquë tsi quiha chaninatsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Tsohuëcaracá ja qui piti bëha pa? —iquiina.

34 Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

—Ea raanish ca quima johi quiha noho piti. Jahuë shina acaina, jahuë yonoco jatihuahaina, tihi cabo tsi xo toa noho piti ra. 35 “Cuatro oxë tsi bimi tësaxëqui noa” ii quiha mato ra. Jama, johai ca nohiria tirixëni ca tsayacapa. Tësati bimi jascaria ca xo. Dios chahahua-paimaria ca xo. Dios bax ja tësahacapaimaria ca xo iquia. 36 Jasca, nohiria tësacanaibo qui copi jia ca axëhi quiha Dios. Bëso-bësopaocaxëcani quiha toa ja tësacainaina. Jaha tsi nohiria tësacanaibo ya ranixëhi quiha Dios Chani sayacanaibo ri. 37 Jabi “Huësti ca joni tsi xo sayahaina. Ja sayaha ca tësahi quiha joni huëtsa” ii quiha nohiria bo. Jabija tsi xo toa ja chanicainaina. 38 Jatsi mato raaquia ma sayahama ca tësati. ¿Tsayayamacanai? Dios bax yonoconiquë huëtsa bo, Dios Chani sayahaina. Jaboqui jato yonoco tësaxëqui mato ra —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Samariá cabá chahahuanina

39 Jabi huëstima ca yacatá ca samariabá chahahuaniquë,

—Jatiroha ca ë ani ca ëa naa joni yoaquë pa —i jato qui yoxa quë no.

40 Jatsi Jesu qui caxo tsi quiha samariabá bënarianiquë:

—No bëta mi chitëno ra —iquiina.

Jatsi dos bari no tsi jato bëta Jesu chitëniquë. 41 Jaha tsi nohiria huëtsa bo chitiminiquë jato ri Jesu chani nicahax na. Huëstima ja icani quiha.

42 —Jia tsi xo noqui mi yoahitahana. Jama, jaboqui chahahuariaqui noa, naa joni no nicaha quëshpi na. Nohiria bo Xabahamati Ibo yoi ja nori ca cahëqui noa ra —i yoxa qui jaca niquë.

Soldado ba capitán baquë

43 Dos ca bari huinocaquë tsi quiha samariabo Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jahuë mai qui, naa Galilea qui ja caniquë. 44 Capama tsi quiha,

—Dios Chani yoahai ca nicayamahi quiha jahuë mai ca nohiria bo rë —i Jesu niquë.

45 Jama, jahuë mai, naa Galilea qui Jesu cahëquë tsi quiha nohiria bá joihuaniquë pa. Jatiroha ca Jesú ani ca ja jiscani quiha Jerusalén qui shishoquí na. Jabi Jerusalén ca pascua fiesta qui ja bocani quiha jato ri.

⁴⁶Jahuë mai qui cahëhax Caná icanai ca yaca qui Jesu caniquë, jënëpaxa quima jënëria ja ani cato. Toá tsi quiha gobierno chama iniquë. Iquihi jahuë baquë ini quiha. Jasca, basi, naa Capernaum yacatá tsi racahi ja ini quiha. ⁴⁷Jodioba mai ax Galilea qui Jesu joni nori ca ja nicaniquë. Nicahax Caná yaca qui ja caniquë jahuë baquë iqui na. Jatsi,

—Noho xobo qui johuë. Rësopaimaria xo noho baquë rë. Noho baquë mi jënimahuano ra —i quiha Jesu qui ja niquë.

⁴⁸Jatsi capitán Jesús quëbiniquë:

—¿Jëniriahax ë qui chitimiyamacanai? E qui chitiminox pari tsi jisti jiscatsi quiha mato rë —iquiina.

⁴⁹Jama,

—Johuë, Taitá, noho baquë rësonox pari no —i Jesu qui capitán niquë.

⁵⁰Jatsi,

—Cata. Rësoyamaxëqui mi baquë ra —i capitán qui Jesu niquë.

Jatsi jahari jahuë xobo qui capitán caniquë. Jesús yoani ca qui ja chitimini quiha jahuë baquë yoati na. ⁵¹Jahari capama tsi quiha jahuë yonati bo ja bëchaniquë bahi xo na.

—Jënima xo mi baquë ra. Bëso xo —i quiha ja qui jaca niquë.

⁵²Jatsi,

—¿Jahuë hora jënimati ja tahëha? —i capitán niquë.

—Matoroco bari quiha ja chamahitaquë. A la una quiha —i jaca niquë.

⁵³Jatsi jasca ca hora ja ini ca ja cahëniquë, naa “Jënima xo mi baquë” i Jesu quë no. Japi Jesu qui ja chitimiyoiniquë. Chitiminiquë jatiroha ca jahuë xobó cabo ri.

⁵⁴Jabi segunda jisti tsi xo naa Jesús anina, jodioba mai ax Galilea qui johax na.

5

Tapiyamahai ca joni Jesús jënimahuanina

¹Jaquirëquë Jerusalén tsi quiha jodioba fiesta iniquë. Jatsi caniquë Jesu ri. ²Jabi Jerusalén tsi ashimati jënëquini ini quiha, naa Betsaida icanai cato. Oveja jicoti caiti basima quiha. Jabi cinco ca pórticos, naa caiti jisiria cabo, naa ashimati iti jayani quiha. ³⁻⁴Jabi jahuë pórtico namá tsi quiha noitiria cabo racahi ipaoni quiha. Toá tsi quiha bëco cabo, coyamacanaibo, yora choni jaya cabo, tihí cabo iniquë. ⁵Toá tsi iniquë cotimaxëni cato. Treinta y ocho año no tsi ja coyamani quiha. Naama quiha. ⁶Jabi Jerusalén qui jicopama tsi toa joni raza ca Jesús jisniquë. Naama toca tsi ja ini ca Jesús cahëniquë. Jatsi,

—¿Jënimacatsai? —i joni qui Jesu niquë.

⁷Jatsi noitiria ca joni quëbiniquë:

—Yama tsi xo ashimati jënëquini qui ëa jicomahai cato rë. Angél jënëpaxa roihamo tsi mèri tsi jënë qui canoma xo ëa rë. E jicocasno tsi jariapari jënë qui jicohi quiha huëtsa rë —i Jesu qui ja ni quiha.

⁸Jatsi Jesu ja qui chaniniquë:

—Niühuë. Mi oxati bihuë. Cohuë —iquiina.

⁹Jatsi chatapiniquë joni. Chamaxo tsi quiha jahuë oxati ja biniquë. Bixo ja jisbayaniquë. Jabi joiti barí tsi quiha naa joni jënimahuahacaniquë. ¹⁰Ja quëshpi tsi jodiobá jënimahuahacanish ca joni raahaniquë pë.

—Joiti bari tsi xo naa ra. Anoma tsi xo naa mi oxati bëhaina ra —i ja qui jaca niquë.

11 Jatsi joní quëbiniquë:

—“Mi oxati bihuë. Cohuë” i è qui ëa jënimahuahax ca quë ra —iquiina.

12 Jatsi jodiobá nicaniquë:

—¿Tsohuë ni naa joni ra, naa “Mi oxati bihuë. Cohuë” i mi qui ax cato? —i jaca niquë ja qui.

13 Tsohuëcara ja ini joní cahëyamani quiha. Caquë Jesu. Nohiria misco ca qui ja jiconi quiha. 14 Jatsi yata tsi quiha jodioba arati xobo xo tsi Jesú toa joni bëchaniquë. Bëchahax tsi,

—Tsayapa. Jaboqui jënima xo mia. Jochatëquëyamahuë, jahuëcara oquë ca isihai ca mi bimitsa iqui na —i ja qui Jesu niquë.

15 Jatsi jodioba chama bo mërahi joni caniquë, Jesu jistëquëxo na.

—Jesu tsi xo toa joni, naa ëa jënimahuahax cato ra —i jato qui ja niquë.

16 Jaha tsi Jesu tënëmati jodioba chama bá chitahëhuaniquë rë, joiti barí tsi nohiria ja jënimahuani iqui na. 17 Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Jatiroha barí tsi jia ca aqui quiha noho Jahëpa ra. Jabi toca xo ëa ri —iquiina.

18 Jaha tsi Jesu pi jodiobá ariacasniquë, jato joiti bari jabi bo ja janayamani iqui na. Jasca, “Noho Jahëpa xo Dios” i jato qui Jesu ni quiha. Jabi nëca tsi Dios quësca jamë ja ani iqui tsi Jesu jodiobá acasniquë.

Dios Baquë chama

19 Jatsi quiha jodiobo Jesú quëbiniquë:

—Jabija ca mato yoaquia ra. Yama tsi xo toa jamëpistia xo ë acaina ra, naa Dios Baquë ë nori cato. Jasca, jaha ë quëëhai ca ayamaquia. Noho jahëpá acai ca ë jisi ca roha ca aquia ra. Jatsi noho Jahëpá acai ca jascaria aquia ëa ri. 20 Jasca, ëa, naa jahuë Baquë noihi quiha Jahëpa. Jatiroha ca ja acai ca ëa jismahi quiha. Jaboqui naa joni jënimahuahacaquë. Jama, naa ë aca ca oquë ca axëquia. Jatsi ratëyoxëqui mato ra. 21 Jasca, noho Jahëpá bësoyama cabo bësomahai jascaria tsi ë qui jia cabo bësomaxëquia ëa ri. 22 Jasca, jato jocha quëshpi bo tsi nohiria copixëquia, nohiria bo copiti chama ë qui noho Jahëpá ani quëshpi na. Nohiria bo copiyamaxëhi quiha Jahëpa. 23 Jabi ë qui chama acacanicuë, ëa nohiria bá oquëhuano, naa noho Jahëpa nohiria bá oquëhuahai jascaria. Jabi ëa oquëhuayamapiqué tsi Jahëpa Dios, naa ëa raanish ca oquëhuayamahi quiha mato ra.

24 Mato parayamaquia. Bëso-bësopaoxëhi quiha noho chani nicahai cato, ëa raanish ca Dios chahahuahai cato. Jahuë jocha quëshpi tsi tënëtiya qui ja raahacayamati xo. Jaboqui bësoyoixëhi quiha ra. Rësonoma quiha. 25 Mato parayamaquia. Dios Baquë joi nicaxëhi quiha bësoyama cabo ra, toa xaba tsëquëquë no. Jabi jaboqui ëa chahahuati chitahëhuahi quiha huësti huësti cabo ra. Jabi bëso-bësoxëhi quiha ëa nicacanaibo tëquë. 26 Nicacapa. E qui nohiria bo bësomati chama noho Jahëpá ani quiha, Bësomati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. 27 Jasca, nohiria bo copiti chama ë qui ja ani quiha, joni ë manëni iqui na. 28 Jabi ë yoahai ca qui ratëyamacana. Tsëquëxëhi quiha bari, naa maihuahacanish cabo tëquë noho joi nicaquë no. 29 Toa barí tsi tërohacaxëhi quiha jia ca acanaibo. Jasca, tërohacaxëhi quiha yoi ca acanaibo. Bëso-bësopaoxëhi quiha jia ca acanaibo. Jama, copihacaxëti xo toa yoi ca acanaibo jato jocha quëshpi na.

Jesu chama yoati tsi ja chanicanina

³⁰ Yama tsi xo toa ëmëpistia xo ë acaina ra. Nohiria copiquí tsi Diós ëa yoahai ca roha aquia. Jaha tsi mëstë tsi xo nohiria ë copihaina. Jaha ë quëëhai ca ayamaquia; jama, jaha noho Jahëpa quëëhai ca nori. ³¹ Jabi ëmë yoati tsi ë chanipino tsi noho chani chahahuayamahi quiha nohiria bo. ³² Jama, tobi ëa yoati chanihai ca huëtsa cato ra. Jia tsi chanihi quiha. Jabija tsi xo toa ëa yoati ja chanihaina iquia ra. ³³ Jabi ashimati ibo Juan qui joni bo ma raaniquë, ëa yoati nicamati. Jabija tsi xo toa ëa yoati Juan chaninina ra. ³⁴ Jabija ca ja yoani quiha. Jama, tobi quiha Juan chanihai ca oquë cato ra. Mato bax nëcatsiquia, ëa ma chahahuano xabahamahacati. ³⁵ Jabi huëa jascaria Juan ini quiha. Nohiria bo qui jahuë chani huahuapaoni quiha. Tanaroha pistia no tsi mato qui jia quiha jahuë huëhai ca chani iniquë ra. ³⁶ Jama, tobi quiha ëa yoati Juan oquë ca chanihai cato. Ea yoati chani-chaniriahai ca tsi xo toa ë acai ca jisti bo ra. Noho Jahëpa ë qui ani ca chamá tsi toa jisti bo aquia ra. Toa jisti bo aquia, Jahëpa Diós ëa raani ca ma cahëno iquish na. ³⁷ Jasca, ë bax chanihi quiha ëa raanish ca Jahëpa ri. Jabi jahuë joi ma nicapistia-yamariani quiha. Jahuë bëmana ma jisyamani quiha. ³⁸ Jasca, mato shina qui jicoyamahi quiha jahuë chani rë, ëa, naa Jahëpa raani ca ma chahahuayamahai iqui na. ³⁹ Jama, Quënëhacanish cabo tsayatsayariaqui mato ra, mato ja bëso-bësopaomacaxëcanai quëscahuaquí na. Mahitsa tsi xo toa ma tsayahaina rë. Jabi ëa yoati chanihai ca tsi xo toa Quënëhacanish cabo ra. ⁴⁰ Jama, ëa yoati Quënëhacanish cabo chaniquë ri tsi jari ë qui jocasyama xo mato rë, xabahamahacaxëna.

⁴¹ Jabi ë qui iriama tsi xo toa ëa ma nicacasyamahaina. ⁴² Jama, mato cahëriaquia ra. Yama tsi xo toa mato ó ca Dios noicanaibo iquia. ⁴³ Jasca, noho Jahëpa chamá tsi johai ca ëa xo naa. Jama, ëa, noho chani, tihí cabo bicasyama xo mato rë. Jama, jahuë chama yoí tsi joni huëtsa joopino tsi toa joni joihuaqui mato pë. ⁴⁴ Jatsi, ¿jënahuariahax raca ë qui ma chitimina, nohiríá mato qui acai ca oquë ó quëëpíquí na? Mato qui Diós acatsai ca oquë ó quëëyamaqui mato rë. ⁴⁵ Nicacapa, Jahëpa Dios bësojo ax tsi mato qui quësoyamaxëquia. Mato qui quësoxëhai ca tsi xo Moisés ra, naa ja qui ma chitimihai cato. ⁴⁶ Jabi ëa yoati tsi Moisés yamába quënëni quiha. Moisés quënëni ca chahahuarohapíhax tsi ë qui ma chitimiquë aquë ra. ⁴⁷ Jatsi, ¿jënahuaríaxo noho chani ma chahahuana, Moisés quënëni ca ma chahahuayamaquë no? —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

6

Cinco mil ca nohiria Jesu pimanina

Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17

¹ Jaquirëquë quiha ia Galilea Jesu shitaniquë. ²⁻³ Shitahax maca qui ja tëmahiniquë. Tëmahinahax ja tsahoniquë jahuë rabëti bo ya. Jasca, huëstima ca nohiria bá Jesu banahuaniquë, noitiria cabo ja jënimahuahai jiscatsi na. ⁴ Basima quiha jodioba fiesta ini quiha, naa jato pascua fiesta. ⁵ Tshahopama tsi quiha ja qui bëcanai ca nohiria huëstima ca Jesu jisniquë. Jisi tsi Felipe qui ja chaniniquë:

—¿Jahuëniá ca mapari copixëhi ni noa naa nohiria bo pimaxëna? —
iquiina.

⁶ Jabi ja nëcaniquë Felipe tanamaxëna, ja ati nori ca ja cahëni quëshpi na. ⁷ Jatsi Felipé quëbiniquë:

—Doscientos ca paratá tsi mapari copixo tsi çjênahuariaxo raca jato no sëyamana? Narisxëqui noa ra —i Jesu qui ja niquë.

⁸Jatsi Jesu qui chanitsi Andrés, naa Simón Pedro rëquëmë niquë.

⁹—Tobi quiha huësti ca baquë nëa no ra. Cinco ca mapari, dos ca sanino, tihi cabo jaya xo ra. ¿Tihi roha cató tsi naa tihiria ca nohiria raca pimahi ni noa pa? —i Jesu qui ja niquë.

¹⁰Jatsi,

—Nohiria tsahomacahuë —i Jesu niquë.

Jabi jia toa iti ini quiha, huasi ya. Jatsi, tsahoniquë nohiria. Toá tsi cinco mil ca jóni bo ini quiha. Tihiria ca racana quiha.

¹¹Tsahomajahuacaquë tsi quiha baquë mapari Jesú biniquë. Jatsi Dios qui “Gracias” ixo tsi tsahonish cabo qui ja mëaniquë. Mëaxo tsi quiha sani nohiria bo qui ja mëaniquë. Jatsi nohiria bá piniquë. Ja sëyacaniquë.

¹²Sëyajacaquë tsi quiha,

—Pihama ca quësi bo catiacahuë, oriquiti yoshihuahacayamano —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

¹³Jatsi mapari quësi bo, sani quësi bo, tihi cabo ja catiacaniquë. Catiaxo tsi quiha doce ca caca ja rëacaniquë pa, naa pihama cato. ¹⁴Jatsi nohiria bo ratëniquë. Ja ani ca jisti jisi tsi,

—Jabija. Dios Chani yoahai ca, naa jaha no pasohai ca tsi xo naa ra —i nohiria bo niquë.

¹⁵Japi nohiria bá Jesu bicasniquë, jato rey, naa chama-chamaria manëmoxëna. Ja acascanai ca cahëxo tsi quiha jato ja jisbayaniquë. Jatsi maca bo qui jamëpistia tsi ja paxaniquë.

Jënë tsi Jesu conina

Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52

¹⁶Bari caquë tsi quiha ia qui jahuë rabëti bo botëniquë Jesu manaxëna. ¹⁷Joyamaniquë Jesu. Caquë bari. Jarohari tsi quiha noti qui ja jicocaniquë, ia Capernaum shitaxëna. ¹⁸Shitajacano tsi quiha xotoriatsi yoshi niquë rë. Anomaria choca ini quiha. ¹⁹Pabasi huaaxaxo tsi quiha ianë ca tsi Jesu cohai ja jiscaniquë. Jato noti qui basimahi ja ini quiha. Jatsi quiha ja raquëcaniquë. ²⁰Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Raquëyamacana. Ea yoi xo naa —iquina.

²¹Japi jato noti qui ja jicomacascani quiha. Jicomajahuacaquë tsi quiha mai qui, naa ja rërëcatsai ca iti qui ja cahëtapicaniquë.

Nohiria bá Jesu jiscasnina

²²⁻²⁴Huëaquë tsi quiha ia rabëquëx ca chitënish ca nohiria bá Jesu yopaniquë. Jahuë rabëti bo ya notí tsi Jesu cayamani ca ja cahëcani quiha. Jabi Jesu yama tsi jahuë rabëti bá ia shitashinani ca ja shinacani quiha. Jatsi Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo yopaxo tsi ia ja shitacascani quiha jato ri. Yama ca noti bo ini quiha. Jatsi toá tsi quiha, naa lbo Jesú mapari jato pimani ca qui Tiberiá ca noti bo rërëniquë. Jatsi toa noti bo qui nohiria jicocaniquë Capernaum qui shitaxëna, toa xo tsi Jesu mëracatsi na. ²⁵Ia shitaxo tsi quiha Jesu ja jiscaniquë. Jisi tsi,

—¿Jënino tsi mi joha pa, Maestró? —i jaca niquë.

²⁶Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—E bëta bëyocascaqui mato, mato ë pimahitaha iqui na pë. Mato qui iriama tsi xo toa ë acai ca jisti bo rë. ²⁷Nicacapa. Iriama tsi xo piti ra. Naamayamahi quiha. Jatsi naamayamahai ca ó quëëyamacana. Jama,

mana ca piti ó quëëcana. Mato qui toa piti acasquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Mato bëso-bësopasomaxëhi quiha toa ë acai ca piti ra. Jabi noho Jahëpa Diós ëa raaniquë, mana ca piti nohiria bo qui ati —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

²⁸ Jaha tsi nohiria bo chaniniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni noa Dios ranihuaxëna ra? —iquiina.

²⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Ranixëhi quiha Dios, ja raani ca ma chahahuaquë no —iquiina.

³⁰ Jatsi,

—¿Jahuë jisti ati mëtsa ni mia? —i Jesu qui jaca niquë—. Noqui jis-mahuë, mi qui no chitimino. ¿Jahuë acai ra? ³¹ Jabi xabacá tsi racapama tsi naipá ca mapari noba rëquëbo yamabá pini quiha. Jabi “Naipá ca mapari jato qui Moisés yamabá ani quiha piti” ii quiha Quënëhacanish cabo. Moisés ani ca oquë ca jisti mi ano ra, Diós pi mia raani ca no cahëyoino iquish na —nëa tsi Jesu qui ja nëcacaniquë.

³² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato qui naipá ca mapari Moisés yamabá ayamani quiha ra, noho Jahëpá tsi nori. Jasca, jaboqui naipá ca mapari yoi ca mato qui acatsi quiha. ³³ Jabi Diós acai ca mapari tsi xo toa nai ax botënish cato. Maí ca nohiria bësomahi quiha —i jato qui Jesu niquë.

³⁴ Jatsi,

—Jatiroha barí tsi naa mapari noqui ahuë, taitá —i nohiria bo niquë.

³⁵ Jatsi,

—Bësomati Mapari ca ëa xo naa ra —i jato qui Jesu niquë—. Paxnaya-maxëhi quiha ë qui johai cato. Tëshinayamaxëhi quiha ë qui chitimihai cato. ³⁶ Jama, mahitsa ëa, noho jisti bo, tihi cabo ma jisquë pë. Jisi tsi jari ë qui chitimicasyamaxo mato iquia. ³⁷ Jama, ë qui chitimixëhi quiha huësti huësti cabo, naa jatiroha ca ë qui noho Jahëpá acaina. Tsohuëcara ë qui johai ca niayama-xëquia ra. ³⁸ Jabi nai ax ë botëniquë, noho Jahëpa, naa ëa raanish cato shina axëna. Noho shina ayamahai ca ëa xo naa. ³⁹ Ea raanish cato shina tsi xo naa ë qui ja ani cabo ë bënyomahaina. Jato bësomaxëquia jaroha ca barí no. Ea raanish ca qui jia tsi xo toa. ⁴⁰ Ea, naa jahuë Baquë cahëcanaibo, ë qui chitimicanaibo, tihi cabo bësomacatsi quiha. Noho Jahëpa qui jia tsi xo toa jaroha ca barí tsi jato ë bësomaxëhaina —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

⁴¹ Jatsi pë Jesu qui yosanatsi jodiobo niquë, “Nai ax johax ca Mapari xo ëa” i ja ni iqui na. ⁴² Jatsi Jesu pasomaha chanitsijacanicuë pë.

—Jesu roha tsi xo naa ra. José baquë quiha. Jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo cahëqui noa ra. ¿Jënahuariahax “Nai ax ë botëquë” i ja na? —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

⁴³ —Toca tsi chaniyamacana. Anoma quiha —i jato qui Jesu niquë—. ⁴⁴ Yama tsi xo toa ë qui jamëpistia joti mëtsa cato. Ea raanish ca Jahëpa tsi xo toa jato ë qui mëpiti Ibo ra. Jatsi ë qui mëpihacahax cabo bësomaxëquia jaroha ca barí no. ⁴⁵ Jabi “Jatiroha cabo tiisimaxëhi quiha Dios” ii quiha Dios Chani yoanish cabo ja quënëcani cabo ó no. Japi noho Jahëpa nicacanaibo, naa jabija ca tiisimahacahax cabo, tihi cabo tsi xo toa ë qui bëcaxëcanaina.

⁴⁶ Jasca, yama tsi xo toa noho Jahëpa jisish ca ri. Huësti roha ca tsi xo toa noho Jahëpa jisish cato. Jisnicuë toa Dios quima ax jonish

ca roha. ⁴⁷ Mato parayamaquia. Bëso-bësopaoxëhi quiha ë qui chitim-icanaibo iquia. ⁴⁸ Jasca, Bësomati Mapari ca ëa xo naa. ⁴⁹ Jabi nai ax paquënish ca mapari mato rëquëbo yamabá pini quiha xaba xo na. Pihax ja rësoyocaniquë ra. Jato bëso-bësopaomayamani quiha toa mapari ra. ⁵⁰ Jama, tobi quiha nai ax johax ca Mapari huëtsa ra. Rësoyamaxëhi quiha tsohuëcara ca naa Mapari pihai cato. ⁵¹ Mato parayamaquia. Nai ax botënish ca Bësomati Mapari ca ëa xo naa ra. Bëso-bësopaoxëhi quiha tsohuëcara ca naa Mapari pihai cato. Jabi naa Mapari tsi xo noho yora ra. Ja acacani quiha maí ca nohiria bo xabahamati —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

⁵² Jatsi jato xërëquë tsi joi mëranatsi jodiobá huaniquë.

—¿Jënahuariaxo raca noqui jahuë yora ja ana? Pinoma quiha —i jaca niquë.

⁵³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato parayamaquia. Pihacati xo Nohiria Baquë. Acacati xo jahuë jimi ra. Jabi xabahamahacatimaxëni tsi xo toa Dios baquë biyamahaina. ⁵⁴ Jama, bëso-bësopaoxëhi quiha noho yora pihai cato, noho jimi acai cato. Jaroha ca barí tsi quiha toa bësomaxëquia. ⁵⁵ Piti-pitiria tsi xo noho yora ra. Ati-atiria tsi xo noho jimi ra. ⁵⁶ E nohó bësoxëhi quiha noho yora pihai cato, noho jimi acai cato. Jasca, jahá tsi bësoxëquia ëa ri. ⁵⁷ Jabi ëa raanish cato chamá tsi bësoyoiquia ra. Jascaria, noho chamá tsi bësoyoihí quiha ëa pihai cato. ⁵⁸ Jabi naa nai ax botënish ca Mapari ca ëa xo naa ra. Mato naboyamabá pini ca mapari jascariama xo. Pihax ja rësoyocaniquë. Jama, bëso-bësopaoxëhi quiha tsohuëcara ca Mapari-maparia pihai cato ⁵⁹ —nëa tsi quiha nohiria bo qui Jesu nëcaniquë, Capernaum ca catiti xobo xo tsi tiisimaquí na.

Bësomati Chani

⁶⁰ Jahuë chani nicahax,

—Noqui bëronoma xo ja yoahaina rë. ¿Jënahuariaxo raca no cahëna ra? —i Jesu rabëti bo rabë roha niquë.

⁶¹ Jato qui yosa jahuë chani ini quiha. Jatsi ja shinacanai ca cahëhax,

—¿Mato ratiahi ni ë yoahana pa? —i jato qui Jesu niquë—. ⁶² Mana, naa naipá tsi ë i-ipaoni quiha. ¿Jahari nai qui cati nori ë irohapiño tsi jahuë ma shinaquë ana? ⁶³ Jabi nohiria bësomahai ca tsi xo noho Shinana. Nohiria bësomayoiyamahi quiha noho yora ra. Pinoma xo toa ra. Jama, noho chani pi chahahuahi tsi bësoxëqui mato ra. Dios quima tsi xo naa mato qui ë yoahana. Jama, tobi quiha mato ó ca chahahuayamacanaibo rë —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁶⁴ Jabi rëquë rohari tsi ja qui chitimiyoi-canaibo, ja pasomaha cabo, tihi cabo Jesú cahëni quiha.

⁶⁵ Jatsi Jesu chanitëquëniquë:

—Yama tsi xo toa ë qui jamëpistia joti mëtsa cato itëquëquia ra. E qui noho Jahëpá mëpiti xo —iquiina.

⁶⁶ Jatsi pë huëstima ca banahuacanaibá Jesu jisbërianiquë jahuë chani nicaxo na. Jato jabi siri bo qui ja bacacanicuë pë. Jesu ya ja bocasyamacani quiha jahuë chani iqui na. ⁶⁷ Jisbëriajahuacaquë tsi quiha,

—¿Ea jisbëriacascanaí mato ri rë? —i jahuë doce ca rabëti bo qui Jesu niquë.

⁶⁸ Jatsi,

—¿Tsohuëcara qui no cana, Ibobá? —i Pedro niquë—. Mia roha tsi xo toa bësomati chani jaya cato ra. ⁶⁹ Jaboqui mi qui chitimiqui noa. Dios quima ax mështëxëni ca mi nori ca cahëyoiqui noa ra —i Jesu qui ja niquë.

⁷⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato tëquë ë biniquë. Doce ca xo mato. Jama, mato ó ca huësti ca tsi xo toa ëa pasomaha cato rë —iquiina.

⁷¹ Jabi Judas Iscariote yoati chanihi Jesu ini quiha. Jabi soldado bo qui Jesu mëaxëti ca ja ini quiha; naa Jesu doce ó ca huësti cato pa.

7

Jerusalén qui Jesu canina

¹ Jaquirëquë quiha Galileá tsi Jesu chitëniquë. Jodioba mai qui jiconoma ja ini quiha, jodiobá acasni iqui na. ² Jabi tsëquëpaimaria jodioba fiesta ini quiha, naa tapás racatiyá no. ³ Toatiyá tsi quiha Jesu qui jahuë noma bo chaniniquë:

—Jodioba mai qui jahari cata. Mi acai ca jisti bo mia banahuacanaibá jisno ra. Naa mai jisbayahuë ra. ⁴ ¿Jënahuariaxo nohiria bá mia cahëna, jonë tsi mi chitëquë no? Jisti bo aapiquí tsi nohiria bo qui mi acai ca jahuë bo jismata —i Jesu qui jahuë noma bo niquë.

⁵ Jabi Jesu qui chitimiyoyamani quiha jahuë noma bo ri rë. ⁶ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Canoma xo ëa ra. Jari noho xaba ma xo toa ëmë nohiria bo jismati. Jama, mato qui jia tsi xo jaboqui fiesta qui cahaina. ⁷ Mato qui caxayama xo nohiria bo. Mato ayamacaxëcani quiha. Jama, ë qui caxariacani quiha, jato yoi ca ja acanai ca pasomaha ë chanihai iqui na. ⁸ Fiesta qui bocata. Jari fiesta qui cayamaquia. Jari noho cati xaba ma xo ra —i jahuë noma bo qui Jesu niquë.

⁹ Jahuë noma bo qui chanihax Galileá tsi ja chitëniquë. ¹⁰ Jariapari quiha jahuë noma bo Jerusalén qui bocaniquë fiesta qui. Ja bocaquë tsi quiha jonë tsi Jesu caniquë jaa ri. Bëro tsi ja cayamani quiha.

Tapas fiestá tsi Jesu inina

¹¹ Jabi fiesta no tsi quiha jodiobá Jesu mërahi iniquë. Mërahax,

—¿Jahuënia cara ca Jesu tia? —i jaca niquë.

¹² Jabi nohiria xërëquë tsi quiha huëstima ca ranimis-hai ca iniquë Jesu yoati na.

—Joni shina jiaxëni ca tsi xo naa ra —i jato rabë roha bo niquë, chaninahi na.

Jama,

—Jia yama xo Jesu ra. Nohiria bo parahi quiha pë —i huëtsa bo niquë.

¹³ Jabi bëro tsi quiha Jesu yoati tsi ja chaniyamacani quiha, jato jodioba chama bo qui raquëhi na. ¹⁴ Jatsi fiesta naamano tsi quiha jodioba arati xobo qui Jesu caniquë jaa ri. Caxo tsi quiha nohiria bo tiisimati ja chitahëhuaniquë. ¹⁵ Jatsi jodioba chama bo ratëniquë ja tiisimahi ca nicahax na.

—Tiisi jaya xo naa joni pa. ¿Jahuëniá ca tiisi ja bini pa? Noba escuela bo xo tsi ja tiisimahacayamani quiha ra —i chama bo niquë.

¹⁶ Jaha tsi Jesú jato quëbiniquë:

—Nohó-na ma xo naa ë tiisimahaina ra. Dios, naa ëa raanish ca quima johi quiha ë tiisimahaina. ¹⁷ Dios shina aapicasquí tsi jahuënia ca ë tiisimahi ca joha ca cahëxëhi quiha Dios banahuacatsai cato tia. “¿Dios

quima ni? ¿Joni quima ni?” ixëhi quiha, cahëcatsi na. ¹⁸ Jama, jamë oquëhuacatsi quiha jahuë chani roha yoacatsai cato. Jama, jahuë raati ibo oquëhuacatsai ca tsi xo toa jabija ca chanihai cato. Parayamahi quiha. ¹⁹ ¿Jabi mato qui yoba Moisés ayamayamani? ¿Jënahuariaxo jahuë yoba nicayamacanai? ¿Jënixo tsi ëa pi acascanai pë? —i jato qui Jesu niquë.

²⁰ Jatsi nohiria bá quëbiniquë:

—Yoyoxëni xo mia ra. ¿Tsohuëcaracá mia acatsana? —i jaca niquë.

²¹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Joiti barí tsi joni ë jënimahuaquë tsi ma shina-risiquihitaquë pa. ¿Mato qui yoi ni joiti barí tsi joni ë jënimahuahaina sa? ²² Tsayacahuë. Joiti barí tsi yonocoqui mato ri, Moisés ani ca jibirishati jabi ma aquë no ra. Jabi noba rëquëbo yamabo qui naa jabi acacani quiha Moisés qui nomari ra. ²³ Jabi mato qui jënima tsi xo joiti barí tsi mato baquë bo jibirishahaina, Moisés yoba jatihuati. Jama, joiti barí tsi joni ë jënimahuano tsi ë qui caxaqui mato pë. ¿Jëni ni sa? ²⁴ Moisés yoba pasomaha joiti barí tsi ë acai nori ca jascahuauqui mato pë. Jaxcamënaqui mato ra. Shinahaxma tsi ë qui quësoyamacana ra —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

—¿Dios raahacanish ca ma ni? —i nohiria bo nina.

²⁵ Jatsi Jesu yoati tsi chaninatsi Jerusalén ca nohiria bo niquë:

—¿Ja acascanai ca joni ma ni naa pa? ²⁶ Tsayacapa. Bëro tsi nohiria bo qui chanihi quiha ra. ¿Jëniarahax ja qui chaniyamahi ni noba chama bo pa? ¿Tonia Xabahamati Ibo ja nori ca cahëcahi ni sa? —i huësti huësti ca niquë.

²⁷ Jama,

—Oca ma xo tia. Naa joni coní yaca cahëqui noa, naa noqui tëquëta ra. Jama, Xabahamati Ibo jisiquino tsi jahuënia ja johai ca cahëyamaxëqui noa ra —nëa tsi nohiria huëtsa bo nëcaniquë.

²⁸ Jatsi arati xobó tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo tiisimahi na:

—¿Ea cahëyoicanai? ¿Jahuënia ax ë joni ca cahëyoicanai? E joyamaniquë ë jocasni iqui na. Jama, ë raahacaniquë. Jabija ca tsi xo toa ëa raanish cato. Toa cahëyamaqui mato ra. ²⁹ Jama, toa cahëquia ja quima ë joni iqui na. Ea ja raaniquë ra —i nohiria bo qui Jesu niquë.

³⁰ Jatsi jodioba chama bo Jesu qui tsamicasniquë pë. Binoma quiha, jari jahuë rësoti xaba tsëquëyamani quëshpi na. ³¹ Jama, toá ca nohiria huëstima cabo Jesu qui chitiminiquë ra.

—Anomaria tsi xo naa joní jisti bo acaina ra. ¿Jënahuariaxo naa oquë ca jisti bo jaha no pasohai ca Xabahamati Ibobá ana? Ja tsi xo naa ra —i jaca niquë, ja qui chitimihí na.

Soldado bo raahacanina Jesu qui tsamiti

³² Nëca tsi Jesu yoati tsi nohiria bo baxëxëquë tsi quiha jodioba chama bá ja chanicanai ca nicaniquë rë. Jaha tsi pë soldado bo ja raacanicquë Jesu qui tsamiti. ³³ Japi Jesu nëcaniquë:

—Tana roha pistia no tsi mato bëtaxëquia. Jaquirëquë ëa raanish ca qui jahari caxëquia. ³⁴ E cano tsi ëa mëraxëqui mato; mahitsa. Jasca, ë cahai ca qui canoma ixëqui mato ra —i jato qui Jesu niquë.

³⁵ Jatsi chaninabëquitsi jodiobo niquë:

—¿Jahuënia cacatsi ni naa joni sa? “Mahitsa ëa mëraxëqui mato” ii quiha pa. ¿Tonia pais huëtsa ca jodiobo qui cayamaxëhi ni? ¿Nohiria huëtsa bo tiisimacatsi ni? ³⁶ ¿Jënihi ni ja yoahana sa, “Ea mëraxëqui mato; mahitsa.

E cahai ca qui canoma ixëqui mato” i ja quë no? ¿Jënihi ni sa? —i jaca niquë.

Bësomati Jënë iquish cato

³⁷ Jabi jaroha ca fiesta bari ja ini quiha. Jodiobo qui oquë toa bari ini quiha. Toa barí tsi quiha Jesu niiniquë nohiria bo qui chanixëna. Pistiama ca jahuë joi quiha.

—E qui jopaima xo tsohuëcara tëshinahaina. Bësomati jënë ja qui axëquia ra. ³⁸ “Tsohuëcara ë qui chitimino tsi jahuë shina quima huahuaxëhi quiha bësomati jënë” ii quiha Quënëhacanish cabo —nëa tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo qui.

³⁹ Jabi Espiritu Santo yoati tsi chanihi Jesu ini quiha, naa chahahuacanaibo qui acacati cato.

⁴⁰ —Tonia Dios Chani bëhai ca tsi xo naa joni ra —i huëstima cabo niquë, Jesu chani nicahax na.

Jasca,

—Nohiria Xabahamati Ibo tsi xo naa ra —i nohiria huëtsa bo niquë.

⁴¹ Jama,

—Nohiria Xabahamati Ibo ma xo tia. Galilea mai ax joyamahi quiha jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ra. ⁴² Tsayacahuë. Belén, naa noba David yamabo racani cató tsi coxëhi quiha jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ra. David yamaba chahitaxocobo ixëhi quiha ra —nëa tsi quiha huëtsa bo nëcaniquë.

⁴³ Ja iqui tsi jamëri jamëri ini quiha nohiria bá shinahaina Jesu yoati na. Huëstima cabo qui jia ja ini quiha, huëtsa cabo qui yoi ja nori.

⁴⁴ Jasca, huësti huësti ca Jesu qui tsamicasniquë. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacaniquë raquëhi na.

Jodioba chama bá chahahuanina

⁴⁵ Jatsi raahacanish ca soldado bo jahari bocaniquë jato jodioba chama bo qui. Jesu yama ja bëcani quiha.

Jatsi,

—¿Jënixo tsi Jesu ma bëyamacana pë? —i soldado bo qui chama bo niquë.

⁴⁶ Jatsi,

—Yama tsi xo nëca ca chanihai cato ra. Jiaria tsi xo naa joni yoahaina ra —i soldado bo niquë quëbihi na.

⁴⁷ Jaha tsi jodioba chama bá jato raahaniquë:

—¿Mato ri ja paraha pa? ⁴⁸ ¿Japa noqui? ¿Toa joni chahahuahi ni noa, naa noqui fariseobo, noqui chama bo? Ayamaqui noa; ¿tsayacani?

⁴⁹ Jama xo nohiria bo pë. Dios Chani cahëtimaxëni ca xo ra. Yoshihuahacanish cabo tsi xo naa nohiria bo ra —i soldado bo qui chama bo niquë.

⁵⁰ Jatsi Nicodemo, naa baquichá tsi Jesu qui canish ca chaniniquë chama bo qui. Jabi chama Nicodemo ini quiha jaa ri.

⁵¹ —Naa joni nicahaxma tsi ja qui quësoqui noa pë. ¿Noba yoba pasomaha ma ni naa no acaina? Jariapari ja acai ca no cahëxëti xo —i Nicodemo niquë.

⁵²⁻⁵³ Jatsi chama bá Nicodemo ri raahaniquë pë:

—¿Yoiria ca galileabo ma ni mia ra? Quënëhacanish cabo tsayahuë. Yama tsi xo Galilea ax johai ca Dios Chani bëhai cato ra —iquiina.

8

Jochanish ca yoxa tsamihacanina

¹ Fiesta quirëquë jato xobo qui nohiria boyocaniquë. Jama, Maca Olivo Ya qui Jesu caniquë. ² Jatsi huëaquë tsi baquishmari tsi quiha jahari arati xobo qui ja bacaniquë. Jatsi ja qui nohiria tëquë bëcani quiha. Jatsi tsahoxo tsi quiha tiisimati Jesú chitahëhuaniquë. ³ Tiisimajahuano tsi quiha Dios yoba cahëxëni cabo, fariseobo, tihi cabá jochahuaxëni ca yoxa bëniquë Jesu qui; naa joni huëtza ya inish cato; naa bënë ma ca ya tsamihacanish ca yoxa quiha. Bëxo tsi quiha nohiria bësojó tsi yoxa ja nimacaniquë.

⁴ Jatsi Jesu qui ja chanicaniquë:

—Joni huëtza, naa jahuë bënë ma ya quiha naa yoxa iquë pë. No jisquë ra. ⁵ “Ja qui nohiria bá maxax niano. Namëhacati xo tocacanaibo” ii quiha Moisés yamabo jahuë yoba ó no. ¿Japa mia ti? ¿Jënihai naa yoxa yoati na? —i jaca niquë Jesu qui.

⁶ Ja nëcacani quiha Jesu tanamaxëna. Jahuëcara ca ja pasomaha ca ja mërascani quiha pë, ja qui quësocasquí na. Jatsi Jesu tëtohaca tsi mai tsi huishatsijahuaniquë jahuë mëtsísí no. Quëbiyamaniquë Jesu.

⁷ Jatsi,

—¿Japa naa yoxa? ¿Jënihai? —iriatsi jaca niquë pë.

Jaha tsi Jesu niiniquë chanixëna. Chanipama tsi,

—Jariapari ja qui maxax niati xo tsohuëcara ca jochayama cato ra —i jato qui ja niquë.

⁸ Jatsi ja tëtotëquëhaca tsi mai tsi ja huishatëquëniquë. ⁹ Jahuë chani nicapama tsi quiha huësti huësti tsi yoxa qui quësocanaibá jibërianiquë. Jariapari bocaniquë yosibo. Jaquirëquë shinapaya bo bocaniquë. Jatsi jamëpistia tsi Jesu iniquë niilai ca yoxa ya. ¹⁰ Jatsi Jesu niitëquëniquë.

—¿Jahuënia ni mi qui quësocanaibo, yoxa? Yama tsi xo toa mi qui quësocatsai ca huësti cato pa —i yoxa qui ja niquë.

¹¹ —Yama a. Boyocaquë pa, Ibobá —i yoxá niquë.

Jatsi,

—Mi qui quësoyamaquia ëa ri. Cata. Jaboqui rohari tsi jochayamahuë —i ja qui Jesu niquë.

Jodiobo qui Jesú joi mëranina

¹² Jatsi arati xobó ca nohiria bo qui Jesu chanitëquëniquë:

—Maí ca nohiria Huëa ca ëa xo naa. Ea pi banahuahi tsi tsëmó tsi coyamaxëhi quiha mato. Mato quinia bërohuaxëquia, naa Huëa ë nori cato. Nohiria Bësomati Ibo ca ëa xo naa —nëa tsi ja nëcaniquë.

¹³ Jatsi jodioba chama bá quëbiniquë:

—Mimë yoati tsi chaniqui mia pë. Mahitsa tsi xo toa mi yoahaina ra —iquina.

¹⁴ Jatsi,

—Emë yoati tsi ë chanipino tsi jari jabija xo noho chani ra, jahuënia ax ë joni ca ë cahëhai quëshpi na. Jasca, ë caxëhai ca cahëquia. Jama, jahuënia ax ë jonina, jahuënia tsi ë caxëhaina, tihi cabo cahëyamaqui mato ra. ¹⁵ Ea ma cahëhai ca quëscahuahui mato, nohiria quiniá tsi ma shinahai quëshpi na. Ja tsi xo toa ë pasomaha tsi xo mato chani. Toca tsi nohiria qui quësoyamaquia. ¹⁶ Quësohë-pino tsi jabija tsi xo toa ë quësohaina, ëmëpistia ax tsi ë quësoyamahai quëshpi na. Ea, ëa raanish cato, tihi caba tsi xo toa

nohiria qui quësohaina. ¹⁷ Iriama tsi xo toa huësti roha ca joni jabija ca chanihaina. Oquë tsi xo dos. “Dos ca joni bo iti quiha” ¿iyamayamani mato yoba ra? “Jabija tsi xo dos ca joni ba chani, jasca ca ja chanicaquë no” ii quiha. ¹⁸ Jabi ëa yoati chanihai ca huësti ca ëa xo naa. Ea yoati chanihai ca huëtisa tsi xo naa ëa raanish ca Jahëpa —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesu ja nicacanicuë:

—¿Jahuënia ni mi ipa ra? —iquiina.

Jatsi,

—Ea cahëyamaqui mato ra. Jasca, noho Jahëpa cahëyamaqui mato. Ea pi cahërohaquí tsi noho Jahëpa ma cahëquë aquë ra —i jato qui Jesu niquë.

²⁰ Arati xobó tsi Jesu nëcani quiha nohiria bo tiisimahi na. Nohiria parata biti caja tahë tsi nii ja ini quiha. Jasca, Jesu qui ja tsamiyamacani quiha, jari jahuë rësoti xaba tsëquëyamani quëshpi na.

“E caxëhai ca qui canoma xo mato” i Jesu nina

²¹ Jatsi nohiria bo qui Jesu chanitëquënicuë:

—Caxëquia. E cano tsi ëa mëraxëqui mato; mahitsa. Jatsi mato jocha ó tsi rësoxëqui mato rë. Jabi ë cahai ca qui canoma xo mato —i ja niquë.

²² Jatsi,

—¿Jahuë chanihi ni sa? ¿Jamë ixëhi ni sa? ¿Jëniriahax “E cahai ca qui canoma xo mato” i ja a sa? —i jodiobo niquë.

²³ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Maí ca nohiria bo xo mato. Jama, mana ax jonish ca ëa xo naa. Nëa racaqui mato. Nëa racayamamai ca ëa xo naa. ²⁴ Jabija tsi xo toa “Mato jocha ó tsi rësoxëqui mato” i ë ana. Xabahamati Ibo ë nori ca chahuayamapihi tsi mato jocha ó tsi rësoxëqui mato ri —i jato qui Jesu niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Tsohuëcara ni mia ra? —i nohiria bo niquë.

Jatsi,

—¿Jënahuariahax “Tsohuëcara ni mia” icanai pë? Rëquë rohari tsi mato ë yoani quiha. ²⁶ Jari huëstima tsi xo toa mato yoati tsi ë yoahama cato, naa yoi ca ma acaina. Jama, ëa raanish cató ëa yoahai ca roha chaniquia. Emë yoati chaniyamaquia ra. Jabija tsi xo toa ëa raanish cato chani ra —i jato qui Jesu niquë.

²⁷ Jabi jahuë Jahëpa Dios yoati tsi chanihi ja ini nori jodioba chama bá cahëyamani quiha.

²⁸ Jaha tsi,

—Jihui ó tsi ëa, naa Nohiria Baquë namëxëqui mato ra. Namëxo tsi jaha ma pasohai ca Xabahamati Ibo ë nori ca cahëxëqui mato ra. Toatiyá tsi ëmë ax tsi ë yonocoyamamai ca cahëxëqui mato, Jahëpá ëa tiisimani ca jahuë bo roha ë yoahai quëshpi na. ²⁹ E bëtá xo ëa raanish cato ra. Ea jisbëriayamaxëhi quiha, ja qui jia ca ë aroha-arohamai quëshpi na —i ja niquë.

³⁰ Nëcajano tsi quiha huëstima cabo Jesu qui chitiminiquë.

Paquëmahacahax cabo, yonati bo

³¹ Jatsi ja qui chitimihai ca jodiobo qui Jesu chaniniquë:

—E tiisimahai ca nicapihi tsi noho rabëtiria bo ixëqui mato ra. ³² Jabija ca cahëxëqui mato. Jocha quima mato paquëmaxëhi quiha jabija ca Chani —i ja niquë jodiobo qui.

³³ Jatsi,

—Abraham yamaba चाहितaxocobo xo noa ra. Yama tsi xo toa noqui yonahaina. ¿Jënahuariahax “Paquëmahacaxëqui mato” i mi na? —i Jesu qui jaca niquë.

³⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato parayamaquia. Jocha yonati tsi xo toa jatiroha ca jochacanaibo. ³⁵ Jabi noitiria tsi xo yonati. Jahuë chama xobó tsi chitëroha-chitërohayamahi quiha, chama huëtsa qui ja iniahacamitsa iqui na. Jama, jamëri tsi xo chama baquë. Jahuë jahëpa xobó tsi chitëroha-chitërohahi quiha. Chama huëtsa qui iniahacatimaxëni quiha. ³⁶ Jasca, jocha quima Dios Baquë mato tsëcarohapino tsi shoma-shomaria ixëqui mato, naa chama baquë jascaria iquiina. ³⁷ Jabija. Abraham yamaba चाहितaxocobo xo mato iquia ëa ri. Jama, jari mato qui yoi xo noho chani rë. Noho chani bicasyamaquí tsi ëa acasqui mato pë. ³⁸ Jatsi nicapariana. Noho Jahëpá ëa jismani ca jahuë bo yoati chaniquia ra. Jama, toa chani nicasyama xo mato pë, mato jahëpá yoba nicacasquí na —nëa tsi jodiobo qui Jesu nëcaniquë.

³⁹ Jatsi,

—Noho Jahëpa yoi tsi xo Abraham yamabo ra —i jaca niquë.

Jatsi,

—Abraham चाहितaxocobo yoi bo irohapiquí tsi jia ca ma aquë aquë ra, naa ja ani jascaria. ⁴⁰ Jama, jaboqui ëa acasqui mato pë, jabija ca mato qui ë chaniquë no. Toca tsi Abraham yamabá ayamani quiha. ⁴¹ Jabi mato jahëpa yoi acai ca jascaria ca aqui mato ra —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—Jia tsi no coniquë ra. Yoma bo ma xo noa. Noba Jahëpa yoi tsi xo Dios ra —iquiina.

⁴² Jato Jesú quëbiniquë:

—Dios pi mato jahëpa iirohano tsi ëa ma noiquë aquë ra. Dios quima ax ë joniquë ra. Emëpistia tsi ë joyamani quiha. Jama, Diós ëa raaniquë. ⁴³ ¿Jënahuariaxo ë yoahai ca jahuë bo cahëyamacanai pë? Noho chani nicasyama xo mato iquia. ⁴⁴ ¿Tsayacanai? Yoshi-yoshiria tsi xo toa mato jahëpa yoi ra. Mato jahëpa jaha quëëhai ca acasqui mato. Rëquë rohari tsi ati ibo ja ini quiha. Quiamisxëniria quiha. Jabija ca chanitimaxëni quiha. Jahuë jabi tsi xo quiamis-haina ra. Quiati ibo-iboria tsi xo toa ra. ⁴⁵ Ja tsi xo toa jaboqui tsi jabija ca ë chanino tsi ëa chahahuayamaqui mato pë. ⁴⁶ ¿Jënahuariahax tsi ë qui ma quësona? Jocha yama ca ëa xo naa. Jabija ca ë yoano tsi ¿jënihax tsi ë qui chitimiyamacanai? ⁴⁷ ¿Tsayamacanai? Dios Chani nicahi quiha Diós-na bo. Tocama xo mato rë. Dios baquë bo ma xo mato ra. Ja tsi xo toa Dios Chani nicayamaqui mato iquia —nëa tsi quiha jodiobo qui Jesu nëcaniquë.

Jesu quirëquë Abraham inina

⁴⁸ Jatsi jodiobá quëbiniquë caxaquí na:

—Dios cahëtimaxëni ca carayana xo mia ra. Mia ri tsi xo toa yoshi jaya cato ra. ¿Jabija ma ni naa no yoahaina mia yoati na? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴⁹ Jatsi,

—Yoshi yama ca ëa xo naa ra. Chanipama tsi Noho Jahëpa oquëhuaquia ra. Jama, mato tsi xo toa ëa ocahuahaina pë. ⁵⁰ Emë oquë bicasyama xo ëa; jama tobi quiha huëtsá ëa oquëhuacatsaina. Ea mëbicansai ca tsi xo toa. ⁵¹ Nicapariana. Mato parayamaquia ra. Rësopestiyamariaxëhi quiha noho chani nicacanaibo —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵² Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—Jabija. Mia ri tsi xo yoshi jaya. Rësoniquë Abraham ra. Rësoyoniquë Dios Chani yoanish cabo ri. Jama, “Rësoyamapistiariaxëhi quiha noho chani nicahai cato” ¿i mi a pa? ⁵³ ¿Abraham yamabo oquë ni mia pa? Ja rësoniquë ra. Rësoyoniquë jaquirëquë ca Dios Chani yoanish cabo ri. ¿Jënahuaría raca jato oquë ca mi ina? —i jaca niquë.

⁵⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Emë ë oquëhuapino tsi iriama tsi xo noho oquë ra. Jama, noho Jahëpa tsi xo toa ëa oquëhuahai cato, naa noba Jahëpa ma quënahai ca jascaria cato. ⁵⁵ Dios cahëyamaqui mato rë. Jama, Dios cahëhai ca ëa xo naa. “Dios cahëyamaquia” irohapihi tsi quiaxëni ca ë iquë aquë pë, naa quiaxëni cabo ma nori jascaria. ⁵⁶ Jasca, ë johai ca xaba mato jahëpa Abraham yamabá jiscasni quiha. Jasca, ë noho ja pasoni quiha. E noho pasohi tsi ja raniranini quiha —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵⁷ Jatsi jodiobá quëbitëquëbiniquë:

—Jari cincuenta años ma xo mia ra. ¿Jënahuariaxo raca Abraham mi jisni? —i Jesu qui jaca niquë.

⁵⁸ Jatsi,

—Mato parayamaquia. Abraham conox pari no tsi ë iniquë ra —i Jesu niquë.

⁵⁹ Jatsi jodiobá maxax bo topiniquë Jesu axëna. Jama, jato quima Jesu paxaniquë. Paxaxo tsi quiha jato arati xobo ja jisbayaniquë.

9

Bëco ca joni Jesú jënimahuanina

¹ Copama tsi quiha bëco ca joni Jesú jisniquë. Jahuë coní ca bari rohari tsi quiha bëco ja iniquë.

² Jatsi,

—¿Jënihax tsi bëco tsi ja coní? ¿Tsohuë jochani? ¿Naa joni ni? ¿Jahuë nabo ni? —i jaca niquë Jesu nicahi na.

³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jochayamaniquë naa joni. Jasca, jochayamaniquë jahuë nabo ri. Bëco tsi ja coniquë ra, ja jënimahuahacahai cató tsi Diós jahuë chama jismano iquish na. ⁴ Jatsi ëa raanish cato yonoco ë ati xo. Dios bax yonocoti xaba tsi xo naa ra. Joxëhi quiha baquicha. Ja jono tsi yama tsi xo toa Dios bax ë yonocoxëhaina. ⁵ Jama, maí ca nohiria bo yahi tsi maí ca nohiria ba Huëa ca ëa xo naa —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

⁶ Chanihax maí tsi Jesú coshohaniquë. Coshohaxo tsi quiha jahuë quëyonó tsi matsa ja biqui-biquihaniquë. Jatsi matsacá tsi joni bëro ja sinoniquë. ⁷ Sinohax,

—Siloé icanai cato ca jënë tsi bëchocota —i bëco ca joni qui Jesu niquë.

Jatsi joni caniquë. Bëchocohax tsi quiha ja taistëquëbiniquë. Jënima jahari ja joni quiha. ⁸ Ja joquë tsi quiha ja tahë ca racacanaibo, toa joni cahëxëni cabo, tihí cabo ratëniquë.

—¿Parata bënaxëni ca tsahonish ca joni ma ni naa pa? —i jaca niquë.

9 —¿Oca ma ni? —i jato rabë roha niquë.

Jatsi,

—Jama xo toa. Ja jisiria quiha —i nohiria huëtsa niquë.

Jatsi,

—Toa joni xo ëa ra —i parata bënaxëni ca niquë.

10 Jatsi,

—¿Jënahuariaxo raca mi bëro jënimahuahacaha pa? —i ja qui nohiria bo niquë.

11 Jatsi joní quëbiniquë:

—Tsohuëcara ca, naa Jesu icanai cató matsa biqui-biquihaquë. Jatsi noho bëro ja sinoquë pa. Sinohax, “Siloé ca jënë tsi bëchocota” i ë qui ja quë. Jatsi jënë qui ë caquë. Bëchocohax ë taisquë ra —i jato qui joni niquë.

12 Jatsi,

—¿Jahuënia ni naa joni ra? —i nohiria bo niquë nicahi na.

—¿Jahuënia cara ca tia? Cahëyamaquia rë —i joni niquë.

13 Jatsi bëco inish ca joni nohiria bá boniquë jodioba chama bo qui.

14 Jabi joiti bari ja ini quiha, naa matsacá tsi Jesú joni bëro taismaquë no.

15 Jatsi fariseobá, naa jodioba chama bá toa joni nicaniquë jato ri:

—¿Jënahuariahax mi taismahacaha sa? —iquiina.

Jatsi joní quëbiniquë:

—Noho bëró tsi matsa naa joní janaquë tsi ë bëchocoquë. Jaboqui taisquia ra —iquiina.

16 Jatsi,

—Dios cahëyamahi quiha naa joni ra. Joiti barí tsi yonocohi quiha pë —i jato rabë roha niquë.

Jama,

—Jistiria naa joní aquë ra. ¿Jënahuariaxo raca jochahuaxëni ca joní nëca ca jisti ana? Tonia Dios cahëhi quiha —i fariseobo huëtsa bo ni quiha.

17 Jatsi bëco inish ca joni qui chama bo chanitëquëniquë:

—¿Japa mia ti? ¿Jënihai mia ri naa joni yoati na? ¿Tsohuë ni naa joni, naa mia taismahax cato? —i jaca niquë.

Jatsi taismahacanish cató quëbiniquë:

—Dios Chani yoati ibo tsi xo naa joni iquia —iquiina.

18 Jabi bëco ja iqui ca jodioba chama bá chahahuayamani quiha pë. Jaha tsi jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihí cabo ja bënacaniquë jato nicaxëna.

19 —¿Mato baquë ni naa? ¿Bëco tsi ja coní? ¿Jënahuahax tsi jaboqui taisti mëtsa ja iqui? —i jahuë nabo qui jaca niquë.

20 Jatsi jahuë nabá quëbiniquë:

—Noba baquë yoi xo naa. Jabija, bëco tsi ja coní quiha. ²¹ ¿Jënahuariahax ja taismahacaha sa? ¿Tsohuëcaracá taisamaha sa? Cahëyamaqui noa ra. Nicacana, shina coshi xo. Jamë xo mato ja yoano —i jahuë jahëpa niquë.

²² Nëca tsi jahuë nabo chanini quiha, jodioba chama bo qui raquëhi na. Jodioba catiti xobo quima ja niahacasyamacani quiha. Jabi “Niahacati quiha tsohuëcara ca ‘Jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo xo naa joní’ icanaina” i jodiobo ni quiha. ²³ Jabi ja tsi xo toa “Shina coshi xo noba baquë. Nicacana” i jato qui jahuë nabo ni quiha. Jasca, arati xobo quima ja niahacasyamacani quiha. ²⁴ Jatsi jodioba chama bá bëco inish ca bënatequëniquë:

—Quiayamahuë. Jochahuaxëni ca Jesu nori ca cahëqui noa ra —i ja qui chama bo niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Oca ma ni? Cahëyamaquia. Jabi bëco ca joni ë iquë; jaboqui taisquia ra —i bëco inish ca niquë.

²⁶ Jatsi,

—¿Jënahua mi bax jahuaha? ¿Jënahuaxo tsi mia ja taismaha? —i tëquë chama bo niquë.

²⁷ Jatsi bëco inish cató jato quëbitëquëniquë:

—Ja aca mato ë yoaquë ra. ¿Ea ma nicayamacana? ¿Tonia jahuë rabëti bo manëcascana pa? —iquiina.

²⁸ Jatsi toa joni ja raahacanicuë pë:

—Jesu rabëti xo mia pë. Jama, Moisés yamabo banahuacanaibo xo noa. ²⁹ Moisés yamabo qui Dios chanini ca cahëqui noa. Naa Jesu cahëyamaqui noa. Tsohuëcara quima jahuë chama ja bini cahëyamaqui noa —i ja qui jaca niquë.

³⁰ Jatsi joni jato quëbiniquë:

—Anomaria tsi xo toa naa joní acana. Noho bëro ja jiahuaquë ra. Jama, ¿jahuënia ax ja joni ca cahëyamacana pa? ³¹ Jochacanaibo nicayamahi quiha Dios ra. Jama, ja qui aracanaibo, jahuë yoba bo nicacanaibo, tihi cabo nicahi quiha. ³² Mai nëhohuahacanituya rohari tsi bëco conish ca jënimahuahacahai ca nicahama ini quiha. ³³ Dios quima joyamarohapihi tsi ati mëtsama naa joni iquë aquë ra —nëa tsi bëco inish ca nëcaniquë jodiobo chama bo qui.

³⁴ Jatsi,

—Jochahuaxëni mi coniquë ra. ¿Noqui tiisimahi ni mia pa? —i jaca niquë.

Jatsi quiha jato arati xobo quima toa joni ja niacanicuë pë.

Bëco cabo jascaria xo jochacanaibo

³⁵ Jabi jato arati xobo quima ja niahacani ca Jesú nicaniquë. Nicaxo tsi quiha joni mërahi ja caniquë. Bichi tsi quiha,

—¿Nohiria Baquë qui chitimihai? —i ja qui Jesu niquë.

³⁶ Jatsi joní quëbiniquë:

—¿Tsohuë ni toa, Taitá? Toa joni qui chitimicasquia ra —iquiina.

³⁷ Jatsi,

—Mi jisquë ra. Ja tsi xo toa mi bëta chanihai cato —i Jesu niquë.

³⁸ —Chitimiquia, Ibobá —i joni niquë.

Jatsi Jesu bësojó tsi quiha ja mëniniquë.

³⁹ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Naa mai qui ë joniquë nohiria ba jocha bërohuaxëna. Bëco cabo, naa jochacanaibo mëbicasquia ra, xabahamati quinia ja jiscano. Jama, ëa iqui tsi bëconayoicani quiha “Bëco yama xo noa” icanaibo. Jato jocha jisyamacani quiha rë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁴⁰ Jatsi,

—¿Bëco ni noa pa? —i toa ca chama rabë roha bo niquë, ja yoani ca nicahax na.

⁴¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jabija ca cahëyamarohapihi tsi quësohacatima ma iquë aquë. Jama, tobi mato jocha rë, “Bëco yama xo noa” ma iquii iqui na —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë jato qui chanihai na.

10

Oveja panë chani

¹ —Mato parayamaquia —i Jesu niquë—. Oveja yomaxëni ca tsi xo toa oveja panë caiti qui jicoyamahai cato. Iti huëtsá tsi matarahi quiha pë. ² Jama, panë caiti qui jicohi quiha oveja ototi ibo. ³ Ja jono tsi quiha ja bax caiti japëcahi quiha panë obëso cato. Jicoxo tsi jato janë tsi jahuë oveja bo quënahi quiha. Jabi iboba joi cahëhi quiha oveja bo. Quënaxo tsi cacha jato rëquëninihi quiha. ⁴ Paquëmahax jato bëbo cahi quiha ibo. Jatsi, banahuacani quiha jahuë oveja, jahuë joi cahëquí na. ⁵ Joni huëtsa banahuayamacani quiha. Ja quima jabacaxëcani quiha jahuë joi cahëyamahi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁶ Naa chani pistia Jesú yoaniquë nohiria bo mëbixëna. Jama, ja yoani ca nohiria bá cahëyamani quiha.

Ototi Ibo jiaxëni cato

⁷ Jatsi quiha jahuë chani Jesú bërohuaniquë ja cahëyoicano. Ja nëcani quiha:

—Mato parayamaquia. Oveja panë Caiti ca ëa xo naa ra. ⁸ Yomaxëni cabo jascaria tsi xo ëa bëbo bëcanish cabo, naa mahitsa ca tiisimacanaibo. Jato qui nicayamahi quiha noho oveja yoi bo. ⁹ Jabi Caiti xo ëa ra. Xabahamahacaxëti xo toa tsohuëcara ë noho jicoti cato. Jahá bësoxëquia. Toa shomahuaxëhi quiha Dios. Yamaxëhi quiha toa ja naris-haina iquia.

¹⁰ ‘Jama, oveja yomahi johi quiha yomaxëni cato. Joxo tsi oveja namëhi quiha. Quëyohi johi quiha rë. Jabi tocahi quiha mahitsa ca tiisimacanaibo pë. Jama, ëa ti tsi xo toa nohiria bësomahi johaina, oquë tsi ja bësocano iquish na. ¹¹ Jabi oveja ototi ibo jiaxëni ca ëa xo naa. Emë aapiquia oveja bax nati. ¹² Jama, oveja jisbëriahi quiha yonati, johai ca cama jisi na. Jishopë, jato obëso ca ma xo toa. Oveja ibo ma quiha. Ja jabano tsi oveja pihi quiha camano. Jatsi jato pacanamahi quiha rë. ¹³ Jasca, parata quëshpi roha yonocohi quiha yonati. Oveja noiyamahi quiha rë. Jabi ja tsi xo toa jabahi quiha yonati, cama joquë no. ¹⁴⁻¹⁵ Jama, oveja ó bësoti jiaxëni ca ëa xo naa. Noho oveja cahëquia, naa ëa noho Jahëpá cahëhai jascaria. Jascaria, ëa cahëcani quiha noho oveja, naa noho Jahëpa ë cahëhai jascaria. Oveja bax ëmë aapiquia nati. ¹⁶ Jasca, oveja huëtsa bo jaya xo ëa ra. Carayana ca nohiria bo ca xo. Jato ri rëquëninixëquia. Noho joi qui nicacaxëcani quiha jato ri. Jatsi huësti ca nohiria maxo icaxëcani quiha jodiobo, carayanabo tëquë. Huësti ca ototi ibo jayacaxëcani quiha.

¹⁷ ‘Jabi ëa noihi quiha noho Jahëpa, oveja bax nati ëmë ë acai iqui na. Rësohax bësotëquëxëquia. ¹⁸ Jabi yama tsi xo toa jahuë chamá tsi ëa namëti mëtsa cato. Jama, caxacanaibo qui ëmë aquia nati. Noho chamá tsi ëmë aquia nati. Jasca, noho chamá tsi bësotëquëxëquia. Jabi noho Jahëpá ëa raaniquë nohiria bo bax nati —nëa tsi quiha nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesú yoani ca iqui tsi jodiobo mapëxënaniquë. Rabë ca shinahai ca ja jayacani quiha Jesu tahëxo na. Jatsi,

²⁰ —Yoshi jaya xo naa joni ra. Yoyoxëni quiha. ¿Jëniriauxo raza ja qui nicacanaï pë? —i jodio huëstima cabo niquë.

²¹ Jama,

—Nëca tsi chaniti mëtsama xo yoshi jaya cato ra. ¿Jënahuariaxo raca yoyoxëni cató joni bo taismana? —i jodiobo tēxë bo niquë ja yoati na.

Jodiobá Jesu chahahuayamanina

²²Jabi Jerusalén tsi quiha jodiobo mani iniquë. Dios qui jamë aquëquëti fiesta ja ini quiha. Jatiroha ca xënipá tsi quiha naa fiesta ja i-ipaocani quiha, matsitiyá no. ²³Toatiyá tsi quiha arati xobó tsi co-cohi Jesu iniquë, naa Salomón Portal icanai cató no. ²⁴Co-cojano tsi quiha jodioba chama bo ja qui quëtsoniquë ja qui chanicatsi na.

—¿Jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ni mia sa? Bëro tsi noqui yoahuë. Yosanaqui noa ra. ¿Jënino noqui yoahai sa? —i Jesu qui jaca niquë.

²⁵Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato ë yoahitaquë ra. E yoaquë tsi ëa chahahuayamahitaquë mato pë. Ea yoati tsi jabija ca chanihi quiha ë acai ca jisti bo. Jabi naa jisti bo aquia noho Jahëpa chamá no. ²⁶Jama, ëa chahahuayamaqui mato rë, noho oveja ma nomari iqui na. ²⁷Noho joi nicahi quiha noho oveja yoi bo. Jasca, noho oveja bo cahëquia. Ea banahuacani quiha. ²⁸Jasca, jato bëso-bësopaomaxëquia. Bënotimaxëni ca xo. Jabi yama tsi xo toa ë quima jato tsëcati mëtsa cato ra. ²⁹Jabi ë qui jato noho Jahëpá aniquë, jato ó ë bësono. Jatiroha cabo oquë tsi xo noho Jahëpa ra. Jabi yama tsi xo toa noho Jahëpa quima jato tsëcati mëtsa cato iquia. ³⁰Jasca, ëa, noho Jahëpa, tihí ca tsi xo huësti roha cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³¹Jatsi pë jodiobá maxax bo topitëquëniquë axëna.

³²Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jisti huëstima cabo ë aquë mato bax na jisti. Ja acacanicuë noho Jahëpa chamá no. ¿Jëni ca jisti jiaxëni ca quëshpi tsi ëa acascanai pë? —iquiina.

³³Jatsi quiha jodiobá quëbiniquë:

—Mi acai ca yonoco jia ca quëshpi tsi mia acasyamaxo noa; jama Dios mi ocahuahai quëshpi ja nori. Yoi tsi xo toa mi chanihaina ra. Jasca, Dios manëcasqui mia pë, joni roha mi nori —i jaca niquë.

³⁴Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Yoi ma xo ë chanihana ra. Quënëhacanish cabo ó tsi “dios bo” mato rëquëyamabo quënëhacani quiha, “Dios bo xo mato” i jato qui Dios quë no. ³⁵Quiayamahi quiha Dios Chani ra. “Dios bo” ja quënëhacani quiha, naa Dios Chani bicanish cabo. Dios bo xo nohiria tēquë; jahuë jabi ja jayacanai iqui na. ³⁶Japi “Dios baquë xo ëa” iti mëtsa xo ëa ri ra. Jabi noho Jahëpa Díos ëa biha ca tsi mai qui ëa ja raanicuë. Jatsi, ¿jënahuarihax raca “Dios ocahuahai mia pë” i ë qui ma na, “Dios Baquë xo ëa” i ë quë no? ³⁷Noho Jahëpa yonoco pi ë ayamano tsi ëa chahahuayamacana. ³⁸Jama, jahuë yonoco pi ë ano tsi ë acai ca jisti bo chahahuacana, ë qui ma chitimiquë mari. Noho jisti bo chahahuapiquí tsi ë nohó Jahëpa iquiina, jahá ë iquiina, tihí cabo cahëxëqui mato tia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁹Jatsi Jesu qui ja tsamitëquëcascanicuë namëxëna. Jama, jato quima ja paxanicuë ra. ⁴⁰Paxahax tsi quiha ani Jordán Jesú shitanicuë. Shitahax toa tsi quiha, naa jariapari ca Juárez nohiria bo ashimani cató tsi ja chitënicuë. ⁴¹Toatiyá tsi quiha Jesu qui huëstima cabo bëcaniquë.

—Jisti bo Juárez ayamaniquë. Jama xo naa joni ra. Ariahi quiha ra. Naa joni yoati tsi jabija ca Juárez yoani quiha —i nohiria bo niquë.

⁴²Toá tsi quiha huëstima cabo ja qui chitimiquë.

11

Lázaro rësonina

¹ Jabi iquihi quiha Lázaro iniquë rë. Betania yacatá tsi ja racani quiha jahuë yoxacabo ya; naa María, Marta, tihi cabo ya. ² Jabi Iboba tahë qui perojomë japanish ca María tsi xo naa. Jasca, jahuë boó tsi María Jesu tahë masani quiha. Toatiyá tsi iquihi jahuë jonica ini quiha. ³ Jaha tsi quiha Jesu qui jahuë yoxacabá chani raaniquë:

—Iquihi quiha mi rabëtiria rë, Ibobá —iquiina.

⁴ Jato chani nicahax,

—Iquihi quiha Lázaro rë —i Jesu niquë jahuë rabëti bo qui—. Jama, rësoyamaxëhi quiha. Iquihi quiha, jia tsi Dios yoati tsi nohiria bo chanino iquish na. Dios Baquë oquë jismahacati xo jahá no —i ja niquë.

⁵ Jabi Marta, jahuë noma María, Lázaro, tihi cabo Jesú noini quiha. ⁶ Jabi Lázaro iquihai ca yoati tsi nicahax jato xobo qui Jesu cayamatap-iniquë pa. Jari dos bari no tsi quiha ja chitëniquë ja ini cató no.

⁷ Jaquirëquë quiha,

—¿Jahari jodioba mai qui canomani, naa Lázaro racahai ca qui? —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

⁸ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Mia manacani quiha pë jodioba chama bo. Maxaxá tsi mia acascani quiha pë. ¿Jahari catëquëhai pa? —iquiina.

⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jabi Diós ëa raaniquë jahuë yonoco ati. Jari jatihuahama xo noho yonocoti xabaca ra. Jasca, yama tsi xo toa ëa ati mëtsa cato jaboqui. Jari jatihuahama quiha noho yonocoti xabaca iquia. ¹⁰ Jama, Dios bax noho yonocoti xaba jatiquë tsi ë qui tsamixëhi quiha ë qui caxacanaibo —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

¹¹ Jatsi,

—Oxa xo Lázaro rë. Jaha bësomahi caquia ra —i jato qui ja niquë.

¹² Jatsi,

—Oxapihi tsi chamaxëhi quiha tia, Ibobá —i jaca niquë nicahax na.

¹³ Jama ja rësohitaha yoati tsi Jesu chanihi ini quiha. Jama, Lázaro oxahai ca ja quëscahuacani quiha; oxajano mari. ¹⁴ Jatsi bërora tsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Nahitaquë Lázaro rë. ¹⁵ E qui jia tsi xo ja bëta ë yamahitahana ja rësoquë no. Ja iqui tsi oquëxëhi quiha ë qui ma chitimihaina ra. ¿Jisi canomani? —i jato qui ja niquë.

¹⁶ Jatsi,

—¿Jesu ya canomani, ja bëta rësoti? —i Tomás niquë jahuë rabëti bo qui.

Nohiria Bësomati Ibo

¹⁷ Betania qui cahëxo tsi quiha naama, cuatro bari no tsi ja maihuahacani nori ca Jesú nicaniquë. ¹⁸ Jabi Betania basima Jerusalén ini quiha. Cariama quiha; una hora nama. ¹⁹ Jaha tsi Jerusalén ax huëstima ca jodiobo bëcaniquë, Marta, María, tihi cabo bëpasimaxëna, jato jonica rësohitaha iqui na. ²⁰ Jatsi Jesu johai ca Martá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu bëchahi ja caniquë. Cayamaniquë María. Xobó tsi ja chitëni quiha. ²¹ Jesu bëchahax,

—Néa pi mi rohano tsi noho jonica rësoyamaquë aquitaquë rë, Ibobá.

²² Jabi jaboqui jahuëcara ca Dios mi bënahai ca mi qui axëhi quiha tia —i Jesu qui Marta niquë.

23 Jatsi,

—Bësotëquëxëhi quiha mi jonicato ra —i Jesu niquë.

24 —Jabija; toca xo tia. Jaroha ca barí tsi bësotëquëxëhi quiha, naa jatiroha cabo bësotëquëxëquë no —i Marta niquë.

25 Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Rësonish cabo Bësomati Ibo ca ëa xo naa ra. Jabi bësotëquëxëhi quiha ë qui chitimihai ca bësoyama cato. 26 Bëso-bësopaoxëhi quiha tsohuëcara ca ë qui chitimihai cato. Dios quima aquëquëmahacatimaxëni ixëhi quiha. ¿Jabija ma ni, Martí? —i ja qui Jesu niquë.

27 Jatsi,

—Jabija xo ra, Ibobá. Dios Baquë, naa nohiria bo jaha pasohai ca Xabahamati Ibo ca mia xo naa —i Marta niquë.

Jesu aranina

28 Chanihax jahuë noma bënahi Marta caniquë. Cahax,

—Joquë Maestro ra. Mia jiscatsi quiha —i ja qui Marta niquë, baxëxhi na.

29 Nicahax joitapi María niquë Jesu qui caxëna. 30 Jari yaca cacha Jesu ini quiha, naa Marta ja bëchani cató no. 31 Jabi María jisbayahai ca jisi tsi toá ca jodiobá banahuaniquë jato ri, naa xobó ca María bëpasimacanaibo. Ja banahuacani quiha, Lázaro maí tsi ja aracatsai quëscahuquí na. 32 Jatsi Jesu qui María cahëniquë. Cahëhax jatahë tsi quiha ja mëniniquë. Jatsi,

—Nëá pi mi rohano tsi noho jonica rësoyamaquë aquitaquë rë, Ibobá —i María niquë.

33 Araconaniquë María rë. Ara-araniquë ja bëta bëcanish ca jodiobo ri. Jaha tsi Jesu cohuërianiquë.

34 Jatsi,

—¿Jahuënia ni jahuë mai? —i Jesu niquë.

—Jisi jopa —i jaca niquë.

35 Jatsi aratsi Jesu niquë jaa ri. 36 Jatsi,

—Tsayacapa. Lázaro ja noini quiha —i jodiobo niquë.

37 Jatsi,

—¿Bëco cabo ja taismayamayamani? ¿Tonia rësohai quima Lázaro jënëmati mëtsa ja iyamayamahitaha? —i huësti huësti ca niquë.

Lázaro bësotëquëmahacanina

38 Cohuëriahax Lázaro mai qui Jesu caniquë. Jabi macaná ca quiní tsi ja maihuahacani quiha. Jasca, jahuë maiquiní qui maxax चाहितaxëni tarahacani quiha japati. 39 Jatsi,

—Tori maxax taracana —i nohiria bo qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Pisi quiha, Ibobá. Ja rësohitaquë. Cuatro bari tsi quiha —i ja qui Marta niquë, naa rësohitahax cato yoxacato.

40 Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“E qui chitimipiquí tsi Dios chama jisxëqui mia ra” ¿iyama mi qui ë a? —iquiina.

41 Jatsi nohiria bá bahama maxax taraniquë. Jatsi nai qui Jesú tsayahaca tsi jahuë Jahëpa qui ja chaniniquë:

—Ea nicaqui mia, noho Jahëpá. Ja quëshpi tsi “Gracias” iquia. 42 Ea mi nicarohahai ca cahëquia. Jama, naa nëá ca niicanai ca nohiria bax bëro tsi ë chaniquë, ëa mi raani ca ja cahëcano —nëa tsi jahuë Jahëpa qui Jesu nëcaniquë.

⁴³ Jatsi Jesú quēnaniquē:

—Huajahuē, Lazaró —iquiina.

⁴⁴ Jatsi rēsonish ca Lázaro huajaniquē. Raití tsi jahuē tahē bo, jahuē mēquē bo, tihi cabo yabohacani quiha. Jasca, jahuē mapo ri yabohacani quiha raití no. Jatsi,

—Yaboco ca mēristsacana. Ja cano ra —i jato qui Jesu niquē.

Jodioba chama bá Jesu acasnina

Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2

⁴⁵ Jabi Jesú ani ca huēstima ca jodiobá, naa María jisi bēcanish cabá jisniquē. Jisi tsi quiha ja qui ja chitimicaniquē. ⁴⁶ Jama, jato huēsti huēsti cabo bocaniquē Jesú ani ca yoati tsi fariseobo qui yoaxēna. ⁴⁷ Jatsi arati ibo ba chama bo, fariseobo, tihi cabo jato jodioba chama bá quēnaniquē, jato bēta chaninaxēna.

—¿Jēnahuariaxēhi ni noa rē? Jisti yoi bo aqui quiha naa joni ra. ⁴⁸ Naa joni pi no jēnyamano tsi chahahuaxēhi quiha nohiria tēquē pē. Naa Jesu pi ja chahahuacano tsi joxēhi quiha romanoba soldado bo tonia, noba arati xobo potasxēna. Jatsi noqui quēyocaxēcani quiha ra tonia —nēa tsi chama bo nēcaniquē.

⁴⁹ Jatsi chanitsi jato huēsti ca niquē, naa Caifas icanai cato. Jabi toa xēni no tsi quiha jato arati ibo-iboria ja ini quiha. Jatsi,

—¿Jēnahuariacascana pē? ⁵⁰ Oquē tsi xo huēsti ca joni nohiria bo bax rēsohaina iquia. ¿Jesu tahēhax tsi quēyohacaxēti ni noba maí ca nohiria bo ra? Ja rēsono iquia —nēa tsi jato qui Caifás nēcaniquē.

⁵¹ Jabi jamē yoi tsi chama Caifás chaniyamani quiha. Jama, toa xēni no tsi quiha arati ibo ba chama ja ini iqui tsi Dios quima jahuē chani joni quiha. Ocapixēti ca jahuē bo ja chanini quiha. “Noqui jodiobo ratixēhi quiha naa joni ra nati” i ja ni quiha. ⁵² Jasca, “Dios xocobo, naa pacanamahacanih ca carayanabo ri catiaxēhi quiha, huēsti ca nabo amaxēna” i ja ni quiha. ⁵³ Jaha tsi toa bari rohari tsi jodioba chama bá Jesu acasni quiha pē.

⁵⁴ Japi nohiria xērēquē tsi quiha bēro tsi Jesu coyamani quiha. Toa chama bo iqui tsi quiha jodioba mai ja jibayani quiha. Jibaya tsi xaba basima ca qui ja cani quiha chitēxēna. Toá tsi quiha Efraín icanai ca yacatá tsi ja chitēniquē jahuē rabēti bo ya.

Pascua fiesta chitahēnina

⁵⁵ Jabi basima jodioba pascua fiesta ini quiha. Jabi fiesta chitahēnox pari no tsi huēstima ca nohiria Jerusalén qui bocaniquē jianati jabi axēna. ⁵⁶ Arati xobó tsi catihax Jesu yoati tsi ja chaninabēquicaniquē. Jesu mērahi ja icani quiha. Nicahi tsi,

—¿Japa? ¿Pascua fiesta qui joyamahi ni Jesu? —i nohiria bo niquē jiscasanina.

⁵⁷ Jabi jodioba chama bá Jesu bicasniquē pē ja qui tsamicasquí na. Jaha tsi,

—Jesu jono tsi noqui yoacaxēcahuē —i nohiria bo qui jaca niquē.

12

Perojomé tsi Jesu tahē ashimahacanina
Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9

¹ Toatiyá tsi quiha pascua fiesta tsëquëti basima iniquë. Seis bari tsi chitahëpaima ja ini quiha. Jatsi Betania qui Jesu caniquë, naa Lázaro xobo qui, naa Jesús bësotëquëmani ca joni xobo qui. ² Toa ax tsi quiha Jesu bax oriquiti shomahuahacanicuë. Jato taahi María ini quiha. Jasca, Jesu ya oriquihi Lázaro ini quiha jaa ri. ³ Jatsi nardo icanai ca perojome copixëni cató tsi quiha Mariá Jesu tahë ashimanicuë. Ashimaxo tsi quiha jahuë boó tsi jahuë tahë ja masanicuë. Jatsi xobó tsi jahuë chopish rëamëni quiha. ⁴ Jatsi Judas Iscariote, naa Jesu rabëti chaniniquë. Jabi jodioba chama bo qui Jesu mëanish ca ja ini quiha. Jatsi,

⁵ —¿Jënixo tsi naa perojome iniayamahacaha pa? Copixëni quiha. Ja iniahacaro hapino tsi huëstima ca parata no biquë aquë rë, noitiria cabo ati ra —i ja niquë.

⁶ Jabi nëca tsi Judas chanini quiha, parata yomaxëni ca ja ini quëshpi na. Noitiria cabo ja noiyoiyamani quiha. Jasca, Jesu rabëti ba parata obëso ca ja ini quiha pë. Jaha bësocuí tsi quiha ja yomapaoni quiha.

⁷ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Jënëmayamacana. Noho maihuati xaba bax yoxá ano. ⁸ Mato bëtarohaxëhi quiha noitiria cabo. Jama, mato bëtayamarohahai ca ëa xo naa ra —i ja niquë.

⁹ Jatsi Betaniá ca Jesu ini ca Jerusalén ca nohiria bá nicaniquë. Nicahax toa tsi quiha ja bocanicuë Jesu jisi na. Nohiria tirixëni quiha. Jasca, Lázaro ri, naa bësotëquëmahanish ca ja jiscasani quiha. ¹⁰ Jaha tsi Lázaro ri arati ibo ba chama bá acasnicuë. ¹¹ Jabi Lázaro bësotëquëmahanish tsi quiha huëstima ca jodiobá jato rëquëniniti ibo bo jisbëriani quiha Jesu banahuaxëna. Jisbëria tsi quiha Jesu qui chitimitsijaca-niquë.

Jerusalén qui Jesu jiconina

Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40

¹² Huëaquë tsi quiha Jerusalén qui Jesu johai ca nohiria bá nicaniquë, naa pascua fiesta bëcanish cabo. ¹³ Nicaxo tsi quiha xëbini pëhi jascaria cabo ja bicanicuë bahi poothati. Bichi tsi quiha Jesu bëchahi ja bocanicuë. Jatsi quënatsi nohiria bá huaniquë:

—Ja xo Dios. Shomahuahaca ca tsi xo naa Iboba janë tsi johai cato ra. Noqui Israél caba chama-chamaria Diós shomahuano ra —i jaca niquë.

¹⁴ Jatsi quiha Jesús burro biniquë. Bichi tsi jacacha ja tsahoni quiha, Quënëhacanicuë cabá yoani jascaria. ¹⁵ “Mato chama-chamaria qui raquëyamacana, Israél ca nohiria bá. Burró tsaho joxëhi quiha pa” i Quënëhacanicuë cabo ni quiha. ¹⁶ Jabi toatiyá tsi toa quënëni ca Jesu rabëti bá cahëyamani quiha, naa toca tsi Jerusalén qui ja jicohai yoati na. Jama, nai qui ja tërohacacuë tsi Jesu yoati ja quënëhacani ca ja shinatapicani quiha. Jabi Quënëhacanicuë cabo jatihuahacani quiha toca tsi Jerusalén qui ja jicoquë no.

¹⁷ Jasca, Jesu ya huëstima ca nohiria bo ini quiha maiquini quima Lázaro ja quënaquë no. Toa xo tsi quiha Lázaro ja bësotëquëmani ca ja tsayacani quiha. Tsayaxo tsi quiha Jerusalén ca nohiria bo ja yoacani quiha. ¹⁸ Jabi ja tsi xo toa huëstima ca nohiria bëchahi bocanicuë, Jerusalén qui Jesu jicoquë no. ¹⁹ Jatsi chaninabëquitsi quiha jodioba chama bo niquë:

—¿Jënahuariaxëhi ni noa pë? ¿Tsayacanai? Ja qui jabacani quiha nohiria tëquë pë —iquiina.

Carayanabo Jesu qui jonina

²⁰ Jabi Jerusalén qui bëcaniquë carayanabo. Rabë roha quiha. Pascua fiesta ati ja bëcaniquë jato ri. ²¹ Felipe qui basimahax,

—Jesu jiscasqui noa, Señór —i quiha jaca niquë ja qui.

²² Jatsi Andrés yoahi Felipe caniquë. Jatsi Jesu qui ja bobëquicaniquë yoaxëna. Jatsi carayana bëcanai ca ja yoacaquë tsi quiha ²³ Jesú quëbiniquë:

—Joquë hora ra, naa Nohiria Baquë oquënaxëquë no. ²⁴ Mato parayamaquia. Saihuayamaxëhi quiha trigo bëro, maí tsi ma banayamaquë no. Jascaria, Dios xocobo paxa bo sainox pari no tsi rësoparixëti xo Nohiria Baquë. E namëhacaxëti quiha. ²⁵ Parayamaquia. Quëyohacaxëti xo jahuë shina noixëni cato. Jama, xabahamahacaxëti xo toa jahuë shina noiyamahai cato. Bëso-bësopaوخëhi quiha toa. ²⁶ Ea banahuaxëti xo tsohuëcara ë bax yonococatsaina iquia. Jatsi nai qui ë tërohacano tsi ë bëtaxëhi quiha noho yonoco acai ca ri. Tsohuëcara pi ë bax yonocono tsi toa oquëhuaxëhi quiha noho Jahëpa ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Ja rësohai ca yoati tsi Jesu chaninina

²⁷ —Jaboqui shina-huëjënaquia rë. ¿Jënixëhi ni ëa rë noho Jahëpa qui? “Naa tënëti xaba quima ëa tsëcahuë ra, noho Jahëpá” ¿ixëhi ni ëa sa? Iyamaxëquia. E tënëxëti xo rë. Ja tsi xo toa ë joni quiha mai qui. ²⁸ E tënëhai cató tsi mi oquë jismahuë, noho Jahëpá, jia tsi nohiria bá mia oquëhuano iquish na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jatsi naipá ca joi chaniniquë:

—Noho oquë ë jismaquë. Noho oquë jismatëquëxëquia mi rësokuë no —i naipá ca joi niquë.

²⁹ Jabi naipá ca joi toá ca nohiria bá nicaniquë. Nicahax,

—Tërëjaquë pa —i jaca niquë.

Jama,

—Ja qui ángel chaniquë pa —i huëtsa bo niquë.

³⁰ Jatsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Chaniyamaquë toa joi ë nicati quëshpi na. Jama, mato bax ja chaniquë ra. ³¹ Jaboqui quësohacaxëti xo chahahuayamacanaibo. Jasca, jaboqui bëbohacaxëti xo maí ca nohiria yonamixxëni ca Satanás. ³² Jabi cruzó tsi namëhacaquí tsi nohiria tëquë ë qui bëxëquia —i Jesu niquë.

³³ Jabi nëca tsi Jesu chaniniquë ja rësohai ca quinia jismaxëna. ³⁴ Jatsi nohiria bá quëbiniquë:

—Jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo; “Bëso-bësopaوخëhi quiha Cristo” iquiina. Jatsi, ¿jënahuariahax raca “Namëhacaxëti xo Nohiria Baquë” i mi na? ¿Tsohuë ni naa “Nohiria Baquë” i mi aina? ¿Xabahamati Ibo jascaria ni? —i jaca niquë.

³⁵ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Huëa ca ëa xo naa. Mato bëta naamayama-xëquia. Jaboqui tsi xo toa noho chani chahahuati xabaca ra. Jaboqui chahahuacana, jocha tsëmó mato bëbomitsa iqui na. Jabi jahuë quinia cahëyamahi quiha tsëmo ó cohai cato. ³⁶ Huëa ca jayaquí tsi chahahuacana, jahuë xocobo manëxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jaquirëquë jato Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi ja jonëniquë.

Jodioba chama bá chahahuayamanina

³⁷ Jabi huëstima ca jisti bo Jesú aniquë nohiria bo bësojo xo na. Mahitsa quiha. Jisxo tsi quiha jari Jesu ja chahahuacasyamacani quiha. ³⁸ Jasca, jatihuahacati Isaiás quënëni ca ini quiha, naa, “Yama tsi xo toa no yoahai ca chani chahahuahai cato, Ibobá. Mahitsa jato qui Dios chama jismahacaquë rë” i ja quënëni ca nina.

³⁹ Jabija, chahahuatimaxëni ja icani quiha rë, Diós jato bëro bëcohuani iqui na. Jabi toca tsi Isaiás yamabá quënëni quiha.

⁴⁰ “Diós jato bëcohuani quiha.

Jato shina ja quëstohuariajahuani quiha, jabija ca ja jisyamacano, jato shinaná tsi ja cahëyamacano.

Jasca, Dios quiri ja bësoyamacano, jato jocha ja masano iquish na” i ja ni quiha.

⁴¹ Jabi toca tsi Isaiás yamabo chaniniquë ra toatiyá tsi Jesu oquë ja jisni iqui na. Jesu yoati tsi ja chanini quiha.

⁴² Jama, jari huëstima ca jodiobá Jesu chahuaniquë. Jama, chahahuahax ja pasicaniquë pë, fariseobo, naa jato rëquënëni ibo bo qui raquëhi na. ¿Jato catiti xobo quima ax ja niahacacasyamacani ma ni? ⁴³ Jishopë. Nohiria bá jato oquëhuahai ca ja noicani quiha. Jato qui iriama Diós acái ca oquë ca ini quiha.

Jato pasomaha Jesu chaninina

⁴⁴ Jatsi joi pistiamá tsi quiha nohiria bo qui Jesu chaniniquë:

—Ea chahahuaquí tsi noho Jahëpa ri, naa ëa raanish ca chahahuayoiqui mato ra. ⁴⁵ Jasca, ëa tsayaquí tsi ëa raanish ca jisqui mato.

⁴⁶ Jasca, maí ca nohiria Huëa ca ëa xo naa. Mai qui ë joni quiha, tsëmo ó tsi ë qui chitimihai ca chitëyamano iquish na. ⁴⁷ Jabi noho chani nicacasyamacanaibo qui jaboqui quësoyamaxëquia. Jaboqui nohiria bo xabahamahi ë joniquë, tënëtiya qui jato raahi mari. ⁴⁸ Jama, jaroha ca barí tsi quiha noho chaní tsi quësohacaxëti xo toa noho chani nicayamacanaibo, ëa biyamacanaibo. ⁴⁹ Jasca, jaboqui ë chanino tsi ë quima joyamahi quiha ë yoahaina. Noho Jahëpa quima quiha. Noho Jahëpá yoani ca mato qui ë yoaquë ra. Noho chani ma xo. ⁵⁰ Jasca, nohiria bëso-bësopaomaxëhi quiha noho Jahëpa yoba bo ra. E chanihai ca tsi xo toa ë qui noho Jahëpá yoahana ra —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

13

Jesú jahuë rabëti ba tahë ashimanina

¹ Huëaquë tsi chitahëti nori quiha pascua fiesta iniquë. Toatiyá tsi noba mai jisbëriati xaba tsëquëha ca Jesú cahëni quiha. Jahëpa qui bacati xaba ja ini quiha. Jabi jahuë maí ca rabëti bo ja noiriani quiha ra. Jasca, jato ja noiriahai ca jato ja jismani quiha.

² Jabi jahuë rabëti bo ya oriquihi Jesu iniquë. Naama tsi quiha Judas Iscariote, naa Simón baquë Yoshini bini quiha yoi ca shinamaxëna. Ja tsi xo toa jodioba chama bo qui mëatsi quiha Judás huaniquë. ³ Jabi jatiroha ca Jesú cahëni quiha. Ja qui chama Jahëpá anina, Dios quima ja jonina, Dios qui jahari ja cahaina, tihí cabo ja cahëni quiha. ⁴ Jatsi oriquihax mesa quima Jesu joiniquë. Joixo tsi quiha jahuë sacoria ja tsoboniquë. Tsoboxo tsi quiha toalla ja bihaca tsi ja chinëxëniquë. ⁵ Jatsi pitëxti, naa

lavamanos icanai ca qui jënëpaxa ja japaniquë. Japaxo tsi quiha jahuë rabëti ba tahë chocohatsijahua-niquë. Chocohaxo ja shinahuaniquë.

⁶Jatsi Simón Pedro qui ja joniquë.

—¿Noho tahë chocohahi ni mia pa, noho Ibobá? —i ja qui Pedro niquë.

⁷Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboqui tsi ë acai ca cahëyoyamaqui mia. Jama, bari huëtsa cahëxëqui mia tia —iquiina.

⁸Jatsi,

—Noho tahë ashimayamapistiariaxëqui mia ra —i Jesu qui Pedro niquë.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mi tahë pi ë ashimayamano tsi ¿jënahuariaxo raca noho yonoco mi ana? —iquiina.

⁹Jatsi,

—Noho tahë ashimahuë, Ibobá. Jasca, noho mëquënë, noho mapo, tihi cabo ri ashimahuë ra —i Pedro niquë.

¹⁰Jatsi nëca tsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Ashitëquëyamahi quiha bahuëhacanish cato ra. Ashimahacaxëti xo jahuë tahë roha, ja chëquënaquë no. Jascaria, jënima tsi xo masahacanish ca shina jaya cato. Masahacaxëti xo ja abëna ca jocha roha, ja jochaquë no. Bahuëhaca ca xo mato tëquëta. Jama, nëá xo huësti ca shina masahama ca jaya cato rë —i Jesu niquë.

¹¹Jodioba chama bo qui ja mëacasni ca Jesú cahëni quiha. Ja tsi xo toa,

—Nëá xo huësti ca shina masahama ca jaya cato rë —i ja nina.

¹²Jato tahë ashimaxo tsi quiha jahuë sacoria Jesú sahuëtëquëniquë. Jatsi mesa tahë ja tsahotëquëniquë. Tsahohax,

—¿Jënixo tsi mato tahë ë ashimaha? ¿Cahëcanai? —i jato qui Jesu niquë —.

¹³Maestro, Ibo, tihi cabo ëa quënaqui mato. Jabija tsi xo toa ma chanihaina, mato Ibo ë nori quëshpi na. ¹⁴Jama, ¿jahuë yonati tahë ashimahi ni chama pa? ¿Tsayacana? Mato tahë yoi ë chocohaquë ra, naa mato Ibo, mato Maestro ra. Toca tsi ma ati xo mato ri. ¹⁵Mato tahë ë chocohaquë ra, ototi quinia mato jismaxëna. Mato bax ë aca ca jascaria tsi huëtsa bo bax ma ano mato ri. ¹⁶Mato parayamaquia. Yama tsi xo toa jahuë chama oquë ca yonati. Jasca, raanish ca oquë ma xo raahacanish cato, naa jahuë ibo chani bëhai cato. ¹⁷Jabi naa yoba nicaquë mato. E yoaha ca yoba jabipihit tsi ranirixëqui mato ra.

¹⁸‘Mato tëquë yoati tsi chaniyamaquia. E bini cabo cahëriaquia ra. Jama, jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo, naa “Mia pasomaha tsi xo toa mi bëta xo pihai cato” iquiina. ¹⁹Nicaparicana. Jodiobo chama bo qui ëa pi ja mëanax pari no tsi mato yoaquia, Xabahamati Ibo ë nori ca ma cahëno iquish na. ²⁰Mato parayamaquia. Mato raaxëquia, noho chani nohiria bo qui boti. Ea yoi bixëhi quiha mato chani bichi cato. Jasca, ëa raanish ca Jahëpa ri bichi quiha ëa bichi cato —i jato qui Jesu niquë.

“Jodioba chama bo qui ëa aqui mato ó ca huësti cato” i Jesu nina Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23

²¹Chanihax cohuëtsi Jesu niquë.

—Mato parayamaquia. Jodioba chama bo qui ëa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë —i ja niquë.

²²Jatsi bëisnabëquitsi jahuë rabëti bo niquë,

—¿Tsohuë cara ni sa? —i jaca niquë.

²³ Jabi Jesu tapani tsaho Juan ini quiha naa Jesu rabëti-rabëtiria. ²⁴ Jatsi ja qui Simón Pedró jahuë mëquë bëë-bëëhaniquë,

—¿Tsohuë yoati ni toa ja chanihaina? Nicahuë, no cahëno ra —iquiina.

²⁵ Jatsi Jesu qui Juan xëquëniquë nicaxëna,

—¿Tsohuë ni toa mia pasomaha cato rë? —iquiina.

²⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Pitëxti qui naa mapari nacomaquia moosaxëna. Nacomaxo tsi toa joni qui axëquia. Jabi ëa pasomaha ca tsi xo toa naa mapari bichi cato ra —i ja niquë.

Jatsi quiha mapari Jesú nacomaniquë pitëxti qui. Nacomaxo tsi quiha Judas Iscariote qui ja aniquë. ²⁷ Jatsi mapari ja biquë tsi quiha jahuë shina qui Satanás jicotapiniquë pë.

Jatsi,

—Mi acatsai ca ahuë. Bamayamahuë —i ja qui Jesu niquë.

²⁸ Jabi Judas qui Jesú yoaha ca toá ca tsaho cabá cahëyamani quiha nicaxo na. ²⁹ Jahuëcara ca oriquiti copiti, noitiria cabo qui parata ati ma ni, tihi cabo ati ja raahacani ca ja quëscahuajahuacani quiha. Toca tsi ja shinacani quiha, jato parata obëso ca Judas ini iqui na. ³⁰ Jatsi quiha Jesú ja qui ani ca mapari Judás biniquë. Bichi tsi quiha cacha ja caniquë. Baquicha ja ini quiha.

Yoba paxa cato

³¹ Judas jisbayaquë tsi,

—Tsëquëquë Nohiria Baquë rësoti xabaca ra —i Jesu niquë—. Jaboqui noho oquë jismahacaxëti xo. E rësohai cató tsi jismahacaxëti xo Dios oquë ri. ³² Jabi ëa iqui tsi Dios oquë jismahacano tsi ë qui jahuë naipá ca oquë axëhi quiha Dios. E qui apaimaria xo ra. ³³ Tanaroha pistia no tsi mato bëtaxëquia rë, noho xocobá. Jasca, ë caquë tsi quiha ëa mëraxëqui mato. Jama, ë cahai ca qui canoma xo mato iquia ra, naa jodiobo ë yoahitaha jascaria. ³⁴ Jaboqui yoba paxa ca mato qui aquia: Noinacana iquia, mato ë noihai jascaria. ³⁵ Ma noinapino tsi noho rabëti bo ma nori ca cahëcaxëcane quiha jatiroha cabo —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

“Ea pasomaha chanixëqui mia” i Pedro qui Jesu nina

Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34

³⁶ Jatsi,

—¿Jahuënia tsi cahai, Ibobá? —i Simón Pedro niquë ja qui.

Jatsi,

—Jaboqui ë cahai ca qui canoma xo mia. Jama, bari huëtsa ëa banahuaxëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁷ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Jaboqui tsi mi bëta cacasquia, Ibobá. Mi bax ëmë axëquia nati —iquiina.

³⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿E bax rësoxëhi ni mia pa? Patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi ëa pasomaha chanixëqui mia rë —i ja qui Jesu niquë.

¹ Shina-motsiquiyamacana. Dios qui chitimicana. Jasca, è qui ri chitimicana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—. ²⁻³ Noho Jahëpa racahai cató tsi xo huëstima ca xobo bo ra. Jabi mato xobo bo rohahuai caquia. Rohahuahax jotëquëxëquia mato bixëna, è noho ma no. Tocayamaro-hapino tsi bëro tsi mato è yoaquë aquë. Quiyamaquia. ⁴ Jabi è cahai ca quinia cahëqui mato —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

⁵ Jatsi Tomás chaniniquë:

—¿Jahuënia tsi cahai, Ibobá? Cahëyamaqui noa rè. ¿Jënahuariaxo raca mi cahai ca quinia no cahëna? —i Jesu qui ja niquë.

⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Dios qui quinia xo ëa ra. Jabija ca xo ëa ra. Bësomati Ibo xo ëa ra. Yama tsi xo Jahëpa Dios qui jamëpistia cahai cato. Jasca, ëa roha tsi xo toa ja qui mëpihai cato. ⁷ Jasca, ëa cahëpiquí tsi noho Jahëpa ri cahëxëqui mato. Jaboqui Jahëpa yoi cahëyoiqui mato. Jahëpa ma jisquë ra —i ja qui Jesu niquë.

⁸ Jatsi Felipe chaniniquë:

—Mi Ipa noqui jismahuë, Ibobá. Jispihi tsi ranixëqui noa ra —iquiina.

⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato bëta è naamaquë, Felipé. ¿Jënahuariaxo jari ëa cahëyamahai rë? Jahëpa Dios yoi jisqui ëa jisish cabo ra. Jënihax, “Jahëpa noquí jismahuë” ¿i mi a pa? ¹⁰ ¿Jahëpa Dios ó è iquiina, è nohó Jahëpa Dios iquiina, tihi cabo chahahuayamahai, Felipé? E quima joyamahi quiha noho chani, naa mato è yoahaina. Jahëpa quima quiha. Jabi naa yonoco ati ibo tsi xo Jahëpa ra, naa è nohó bësohai cato. ¹¹ Jasca, Jahëpa ó è iquiina, è nohó Jahëpa iquiina, tihi cabo chahahuana. Noho chani chahahuacasyamaquí tsi è acai ca jisti bo quëshpi tsi ëa chahahuana. ¹² Mato parayamaquia. Ea chahahuapiquí tsi è acai ca jisti bo axëqui mia ri ra. Naa è acai ca jisti bo oquë ca axëqui mia, Jahëpa qui è cahai quëshpi na. ¹³ Caxo tsi noho janë tsi jahuëcara ca ma bënëhai ca mato bax axëquia. Toca tsi axëquia ra, è acai cató tsi Jahëpa oquë jisiquino iquish na. ¹⁴ Jahuëcara pi noho janë tsi ma bënëno tsi mato bax axëquia —nëa tsi Felipe qui Jesu nëcaniquë.

Espíritu Santo yoati tsi Jesu chaninina

¹⁵ —Ea pi noiquí tsi noho yoba nicaxëqui mato. ¹⁶⁻¹⁷ Jasca, noho Jahëpa nicaxëquia, Mëbiti Ibo huëtisa ca mato qui ati. Espíritu Santo quiha, naa mato bëta chitë-chitëpaoxëhai ca tsi xo naa ra. Jabija ca qui mato mëpixëhi quiha. Jabi Espíritu Santo biyamahi quiha Dios cahëyamacanaibo. Jato qui bëroma quiha. Cahëyamacani quiha rè. Jama, mato ti tsi xo toa Espíritu Santo cahëcanaina, mato ó ja nori iqui na.

¹⁸ Yoma bo iyamaxëqui mato. Toca tsi mato jisbëriayamaxëquia. Jahari mato qui joxëquia. ¹⁹ Tanaroha pistia no tsi ëa jisymaxëhi quiha nohiria bo. Jama, è caquë tsi jari ëa jistëquëxëqui mato. Bëso è nori quëshpi tsi bësoyoixëqui mato ri. ²⁰ Jasca, toa barí tsi quiha Jahëpa ó è iquiina, è nohó ma iquiina, mato ó è iquiina, tihi cabo cahëxëqui mato ra, è bësotëquëquë no.

²¹ Tsohuëcara ca noho yoba bo nicahai ca tsi xo toa ëa noihaina ra. Jasca, ëa noihai ca noixëhi quiha noho Jahëpa. Toa noixëquia ëa ri. Noixo tsi ja qui ëmë jismaxëquia —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

²² Jatsi quiha Judas huëtisa chaniniquë, naa Judas Iscariote ma cato:

—¿Noqui roha mimë yoi jismaxëhi ni mia pa, Ibobá? ¿Jënixo tsi chahahuayamacanaibo qui mimë jismayamaxëhai, mia ja cahëyoicano? —i Jesu qui ja niquë.

²³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Noho chani nicaxëhi quiha ëa noihai cato. Toa noixëhi quiha noho Jahëpa ra. Ja qui joxëqui noa, naa ëa, noho Jahëpa. Johax jahá bësoxëqui noa ra. ²⁴ Jama, noho chani nicayamaxëhi quiha ëa noiyamahai cato rë. Jasca, noho chani ma xo naa ma nicahaina, noho Jahëpa chani nori. Ea raanish cato chani tsi xo naa ma nicahana iquia.

²⁵ Jabi nëca tsi chaniquia mato bëtahi na. ²⁶ Jama, Espíritu Santo mato qui noho Jahëpá raano tsi mato tiisimaxëhi quiha. Mato Mëbiti Ibo ixëhi quiha. Joxo tsi ëa yoati tsi mato tiisimaxëhi quiha. Mato ë yoaha ca tëquë mato shinamaxëhi quiha ë jisbayaquë no.

²⁷ Mato bëpasimaquia. Jia tsi xo toa mato ë bëpasimahaina; Dios cahëyamacanaibá bëpasimahai ca jamëri nori quiha. Shinahuëjënayamacana. Jasca, raquëyamacana. ²⁸ Jabi mato ë yoaha ca ma nicayamayamaha? “Mato jisbëriayamaxëquia” i ë quë ra. Jasca, “Mato qui jahari joxëquia” i mato qui ë quë ra. Jatsi ëa pi noih tsi rani-ranixëqui mato ra, jahari noho Jahëpa qui ë cahai tahëhax na. Ea oquëria xo noho Jahëpa ra. ²⁹ Jaboqui tihi ca tsi mato yoaquia, ja ocanox pari no. Jatsi ocapijaquë tsi ë qui chitimiyoxëqui mato ra. ³⁰ Jabi ichariama bari tsi xo toa mato bëta ë chanihaina rë. Capaima xo ëa ra. Jasca, johi quiha Satanás rë, naa chahahuayamacanaibo yonati ibo-iboria. E axëhai ca yonoco quëtiayamaxëhi quiha ra. Ea yonati mëtsama xo ra. ³¹ Jama, Jahëpa Dios ë noihai ca nohiria bá cahëno. Noiqui tsi jatiroha ca noho Jahëpá yoahai ca aquia ra. Iquë tia. Bëcahuë. ¿Canomani? —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

15

Bimi nishi, jahuë mëshi bo

¹ —Bimi saiuhahai ca nishi jascaria ca ëa xo naa —i Jesu niquë—. Bimi nishi ototi ibo tsi xo noho Jahëpa ra. ² E nohó ca mëshí pi bimi saihuayamano tsi toa mëshi mëris-hi quiha noho Jahëpa. Jasca, saiuhahai ca mëshi bo rohahuahi quiha, oquë tsi ja saihuacano iquish na. ³ Jabi mato ë yoani ca chani tsi ma bahuëhacanicuë, naa mëshi rohahuahacahai jascaria. ⁴ E nohó bësocana, naa mato ó ë bësohai jascaria. Jabi nishi quima mëris-hacapiquí tsi ¿jënahuariaxo raca toa mëshí saihuana? Jascaria, ë nohó bësoyamapiquí tsi saihuati mëtsama ixëqui mato ri.

⁵ Nishi xo ëa ra. Mato tsi xo mëshi bo. Jabi huëstima ca bimi saiuhahi quiha ë nohó bësohai cato. Dios yonoco ariaxëhi quiha, jaha ë bësohai iqui na. Yama ca axëqui mato ë bëtaxoma. ⁶ Jabi niahacaxëti xo tsohuëcara ë nohó bësoyamahai cato, naa niahacanish ca mëshi yoi ca jascaria. Bëso-bësopaoyamaxëhi quiha toa rë. Jabi nëca ca mëshi yoi bo catiahi quiha bimi ibo. Catiaxo tsi chihi qui niahi quiha. Toá tsi mëshocaxëcani quiha. ⁷ Jama, ë nohó pi ma bësono tsi, mato ó pi noho chani chitëno tsi jaha ma quëëhai ca baati mëtsa ixëqui mato. Baaxo tsi bixëqui mato ra. ⁸ Jabi huëstima ca bimi saiuhahi quiha noho rabëti yoi bo ra. Toca tsi Dios jabi jia ca jismacani quiha ra. Jasca, toca tsi noho rabëti bo ma nori ca cahëxëhi quiha nohiria bo. ⁹ Mato noiquia ra, naa ëa noho Jahëpá noihai jascaria. E noihai cato ó tsi chitëcana. ¹⁰ Noho yoba pi aqui tsi ë nohai cato ó tsi

chitëxëqui mato. Jabi noho Jahëpa yoba bo aquia. Jaha tsi ja noihai cato ó tsi chitëxëquia ra.

¹¹ ‘Nëcaquia è ranihai ca ma oquëxnano. Ma rani-raniriano ra. ¹² Noho yoba tsi xo naa: Noinabëquicana, mato è noihai jascaria. ¹³ Tsohuëcara pi jahuë rabëti bax rësono tsi anomaria tsi xo toa ja noihaina. Yama tsi xo toa oquë ca noihaina. ¹⁴ Jasca, noho rabëti bo xo mato, noho yoba ahi na. ¹⁵ Jaboqui yonati bo mato quënyamaquia. Jahuë chamá shinahai ca cahëyoyamacani quiha toa bo rë. Jama, noho rabëti bo mato quënaquia ra. Ja tsi xo toa noho Jahëpa quima è nicaha ca tëquë mato yoaquia ra. ¹⁶ Ea ma biyamaniquë. Jama, mato è biniquë. Bixo tsi mato raquia, huëstima ca huinocayamahai ca bimi saiuhahi ma bocano. Jasca, noho janë tsi ma baaha ca jahuëcara ca mato qui axëhi quiha noho Jahëpa. ¹⁷ Jabi noho yoba tsi xo naa: Noinabëquicana. Iquë.

Noqui caxahi quiha maí ca nohiria bo

¹⁸ ‘Ratëyamacana. Mato qui pi Dios cahëyamacanaibo caxano tsi è qui pari ja caxacani quiha. ¹⁹ Jabi jato maí ca jabi yoi ca pi ma noino tsi mato noicaxëcani quiha Dios cahëyamacanaibo, jató-na ja noicanai jascaria. Jama, maí ca nohiria bo quima mato è tsëcaniquë ra. Jató-na ma xo mato. Ja tsi xo toa mato qui caxahi quiha maí ca nohiria bo. ²⁰ Jabi è yoaha ca shina-bënoyamacana: “Jahuë ibo oquë ma xo yonati” i è quë ra. Jabi èa tënëmacaxëcani quiha maí ca nohiria bo. Jasca, mato ri tënëmacaxëcani quiha, noho rabëti bo ma nori iqui na. Jasca, noho chani nicarohapixo tsi mato chani ri ja nicaquë acaquë ra. ²¹ Jasca, èa raanish ca cahëyamahi quiha maí ca nohiria bo rë. Jaha tsi èa iqui tsi mato tënëmacaxëcani quiha rë. ²² Jato qui pi chanihi è joyamarohano tsi ja quësoyamahacaquë acaquë. Jama, jaboqui jocha jayaca xo rë. “Noho shina ri ma xo” iti mëtsama ca xo ra, noho chani ja nicacana quëshpi na. ²³ Noho Jahëpa qui caxahi quiha tsohuëcara ca è qui caxahai cato rë. ²⁴ Jasca, jato xërëquë xo pi jistiria bo è ayamarohano tsi ja quësoyamahacaquë acaquë. Jama, è ani ca jistiria bo ja jiscani quiha. Jisi tsí èa, noho Jahëpa, tihi cabo qui jari caxacani quiha pë. ²⁵ Jabi jatihuahacati xo Quënëhacanish cabo ra, ja acanai cató no, naa, “Mahitsa è qui caxacaxëcani quiha rë” iquiina.

²⁶ ‘Joxëhi quiha Espíritu Santo, naa mato Mëbiti Ibo ra. Noho Jahëpa ax joxëhi quiha. Jabija ca yoahai ca tsi xo naa. Jabi mato qui Espíritu Santo raaxëquia. Joxo tsi jatiroha ca èa yoati mato yoaxëhi quiha. ²⁷ Jascaria, èa yoati chanixëqui mato ri, rëquë rohari tsi è bëta ma ini quëshpi na.

16

Tënëxëhi quiha Jesu rabëti bo

¹ ‘Jabi mato qui caxacaxëcani quiha maí ca nohiria bo. Toa mato yoaquia, jabija ca quima ma casoyamano iquish na. ² Jato catiti xobo quima mato niacaxëcani quiha rë. Toa xaba tsëquëno tsi mato acaxëcani quiha ra. Axo tsi Dios yonoco ja acanai ca quëscahuacaxëcani quiha rë. ³ Jasca, èa, Jahëpa, tihi cabo cahëyamacani quiha rë. Ja tsi xo toa mato acaxëcani quiha pë. ⁴ Jaboqui mato yobaquia, noho chani ma shinaparino toa xaba tsëquëquë no.

Espíritu Santo yonoco

‘Jariapari tsi è caxëhai ca è yoayamaniquë, jari mato bëta è ini quëshpi na. ⁵ Jama, jaboqui èa raanish ca qui capaima xo èa. Jama, “Jahuënia

tsi cahai?” iyamaqui mato rë. ⁶ Jabija ca mato ë yoaha iqui tsi cohuëria xo mato. ⁷ Jasca, mato qui jia tsi xo ë caxëhaina iquia. E cayamapino tsi mato qui joyamaxëhi quiha Espíritu Santo, naa mato Mëbiti Ibo. Jama, mato qui Espíritu Santo raaxëquia nai qui caquí na. ⁸ Jato jocha nohiria bo qui bërohuaxëhi quiha joxo na. Jasca, noho mëstë ca jabi, Diós nohiria bo copixëhaina, tihi cabo tsi bërohuaxëhi quiha. ⁹ Jasca, jato jocha bërohuaxëhi quiha Espíritu Santo, ë qui ja chitimiyamacanai quëshpi na. ¹⁰ Jasca, noho mëstë ca jabi bërohuaxëhi quiha, Jahëpa Dios qui ë caxëhai iqui na. Jabi mëstë ca ë nori iqui tsi Jahëpa qui cati mëtsa xo ëa. Jasca, ë caquë tsi ëa jisyamaxëqui mato. ¹¹ Jasca, Diós nohiria bo copixëhai ca bërohuaxëhi quiha Espíritu Santo, Satanás, naa maí ca nohiria yonati ibo copihacani quëshpi na.

¹² Jari huëstima ca tsi xo toa mato qui ë yoacatsaina. Jaboqui cahënoma xo mato rë. Jaha tsi yoayamaquia. ¹³ Jama, joxëhi quiha Espíritu Santo. Joxo tsi jatroha ca jahuë bo tiisimaxëhi quiha. Jabija ca yoahai ca tsi xo naa. Quiyamahi quiha. Jahuë chamá tsi chaniyamaxëhi quiha. Jama, chaniquí tsi ja nicahai ca jahuë bo roha mato qui yoaxëhi quiha. ¹⁴ Jasca, ëa oquëhuaxëhi quiha. Oquëhuaxo tsi ë noho ca chani bixëhi quiha. Bixo tsi mato cahëmaxëhi quiha ra. ¹⁵ Jabi noho Jahëpa oquë, jahuë chani, tihi cabo tëquë jaya xo ëa ra. Ja tsi xo toa “Ja qui ë acai ca jahuë bo bixëhi quiha Espíritu Santo. Bixo tsi mato cahëmaxëhi quiha ra” i ë quë.

Ja rësohai yoati tsi Jesu chaninina

¹⁶ “Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato. Jaquirëquë, ichariama bari huinocaquë tsi ëa jistëquëxëqui mato —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁷ Jatsi quiha chaninabëquitsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Jënijaha sa? “Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato; jaquirëquë, ichariama ca bari tsi ëa jistëquëxëqui mato” i ja quë pa. Jasca, “Noho Jahëpa qui caquia” i ja quë pa. ¹⁸ ¿Jahuëcara chanihi ni naa sa, “Tanaroha pistia no” i ja quë no? Ja chanihai ca cahëyamaqui noa rë —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo nëcaniquë.

¹⁹ Jabi jahuë rabëti bá nicacascani ca Jesú cahëniquë. Ja quëshpi tsi jato qui ja chanitëquëniquë:

—“Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato. Jaquirëquë, ichariama ca bari tsi ëa jistëquëxëqui mato” i ë quë. ¿Jabija ma ni naa ma nicacatsaina? ²⁰ Mato parayamaquia. E caquë tsi araxëqui mato. Jama, ranixëhi quiha maí ca nohiria. Cohuënaxëqui mato. Jama, ranixëqui mato, ëa ma jistëquëquë no. ²¹ Jabi pahë ya xo yoxa, jahuë baquë coquë no. Jama, jahuë baquë coquë tsi jahuë comahai ca pahë shina-bënohi quiha. Ranihi quiha, jahuë baquë coha quëshpi na. ²² Jascaria tsi jaboqui cohuë xo mato ri. Jama, ranixëqui mato, mato ë jistëquëquë no. Mato quima mëbitimaxëni ixëhi quiha ma ranixëhaina ra.

²³ “Toatiyá tsi ëa nicayamaxëqui mato, jahuëcara bixëna. Jama, Jahëpa Dios nicaxëqui mato ra. Jahuëcara ma nicahai ca mato qui axëhi quiha, noho rabëti bo ma nori quëshpi na. ²⁴ Jaboqui jari noho janë tsi nicayamahi quiha mato, bëhoxquí na. Jama, toatiyá tsi noho janë tsi nicatsacana. Nicaxo tsi bixëqui mato. Toca tsi ranirixëqui mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Maí ca jabi bëbohi quiha Jesu

²⁵—Jaboqui mato joma quiha mato ë yoahaina rë. Jama, joxëhi quiha xaba huëtsa. Toatiyá tsi bëroria tsi Jahëpa Dios yoati tsi chanixëquia —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—. ²⁶Toatiyá tsi noho janë tsi Jahëpa Dios nicaxëqui mato. Noho janë tsi ma bëhoxno tsi mato bax nicayamaxëquia, noho Jahëpá mato nicaxëhai quëshpi na. ²⁷Mato noiriahí quiha Jahëpa Dios yoi, ëa ma noihai iqui na. Jasca, Dios quima ax ë joni ca chahahuaqui mato. Ja quëshpi tsi mato noiriahí quiha Jahëpa. ²⁸Jahëpa Dios ë jisbërianiquë mai qui joxëna. Jaboqui naa mai jisbëriaquia jahari noho Jahëpa Dios qui caxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

²⁹Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Jaboqui bëro xo mi chanihaina. Jonë ma xo ra. ³⁰Jaboqui jatiroha ca cahëhai ca mi nori ca cahëqui noa. Mia pi no nicacasno tsi no shinahai ca cahëqui mia pa. Ja tsi xo toa Dios quima ax mi joni ca cahëqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

³¹Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—¿Jaboqui chahahuacanai pa? ³²Jabi basima tsi xo toa hora ra, naa ma pacanamahaca-xëquë no. Jabi joquë toa hora. Toatiyá tsi mato xobo qui jabaxëqui mato pë. Ea jisbëriaxëqui mato rë. Jama, ëmëpistia iyamaxëquia ë bëta Jahëpa nori quëshpi na. ³³Nëca tsi mato qui chaniquia ma bëpasino, ma raquëyamano iquish na. Nicacana. Mato yosicaxëceni quiha maí ca nohiria. Jama, ranitsicana maí ca yoi ca jahuë bo, maí ca nohiria bo, tihí cabo ë boboni quëshpi na —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

17

Jahuë rabëti bo bax Jesu bëhoxnina

¹Jatsi quiha nai Jesú tsyaniquë bëhoxhi na. Tsayahax,

—Tsëquëquë ë rësoti xabaca rë, Jahëpá —i Jahëpa Dios qui ja niquë—. Mi Baquë xo ëa ra. Noho oquë jismahuë, mi oquë ë jismano ëa ri. ²Jasca, ë qui nohiria yonati chama mi aniquë, ë qui mi ani ca nohiria bo tëquë ë bëso-bësopaomano iquish na. ³Jabi bëso-bësopaoti quinia tsi xo naa ra: Mia, ëa, tihí cabo ja cahëyoiti ca xo ra. Mia tsi xo toa jaroa ca Dios yoi. Jasca, ëa ti tsi xo toa mi raani ca baquë yoi. ⁴Jabi naa mai xo tsi mi oquë ë jismaquë ra. Jasca, ë qui mi ani ca yonoco ë jatihuaquë ra. Jaboqui yama tsi xo. ⁵Jatsi jaboqui noho oquë mi jismati xo, Jahëpá, naa mi bëta ë jayapaoni ca oquë. Jabi mai mi nëhohuanox pari no tsi anomaria ini quiha noho oquë ra.

⁶Jasca, ë qui mi ani ca maí ca nohiria bo qui tsohuë mi nori ca ë jismaquë ra. Jabi jato qui mi oquë ë jismaquë. Jariapari tsi mi-na bo ja icapaoniquë. Jatsi ë qui jato mi aniquë jato ó bësoti. Jaboqui mi chani nicacani quiha ra. ⁷Jasca, jaboqui ëa yoi cahëriacani quiha. Noho chani, noho tiisi, noho chama, tihí cabo ë qui mi ani ca cahëceni quiha. ⁸E qui mi ani ca chani jato qui ë aniquë. Mi chani ja bicaniquë ra. Bixo tsi mi quima ax ë joni ca cahëriacani quiha ra. Ea mi raani ca chahahuayoicani quiha iquia.

⁹Jasca, noho rabëti bo bax bëhoxquia. Chahahuayamacanaibo bax bëhoxyamaquia. Jama, ë qui mi ani cabo bax bëhoxquia mi-na bo jaca nori quëshpi na. ¹⁰Jabi jatiroha ca nohó-na bo xo mi-na bo ri. Jasca, jatiroha ca mi-na bo xo nohó-na bo ri. Jaboqui ja acanai cató tsi jismahacahi quiha

noho oquë. ¹¹ Ea ti tsi xo jisbayahaina. Jama, nëá tsi chitëcahi quiha nohó-na bo. Jisbaya tsi mi qui caquia. Ja quëshpi tsi jia tsi è qui mi ani cabo ó bësohuë, noho Jahëpa jiaxëni cató. Toca huë, huësti ca ja icano, huësti ca no nori jascaria. ¹² Jato bëtapama tsi jato è oto-toniquë, è qui mi ani ca chamá no. Jënima ca xo. Huësti roha tsi xo toa bënohacahax cato, naa tënëtiyá ca baquë rë. Tocapijaquë, Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na. Iquë. ¹³ Jaboqui mi qui caquia. Jato bëtapama tsi naa jahuë bo jato è yoaniquë, è ranihai ca ja xatënacano iquish na. ¹⁴ Jasca, mi chani jato qui è aquë. Ja iqui tsi jato qui caxahi quiha maí ca nohiria bo, jato maí ca jabi yoi bo ja niacani iqui na. Maí ca nohiria bo quirima ca xo, ëa jascaria jaca nori. ¹⁵ Mai quima jato tsëcahuë iyamatsiquia. Jama, jato ó bësohuë, Satanás jato yoshihuayamano. ¹⁶ Jaboqui maí ca nohiria ma ca xo. Jató-na ma ca xo, ëa jascaria jaca nori. ¹⁷ Jasca, jabija ca Espíritu Santó tsi jato aquëquëmahuë, mi yonoco ati. Jabija tsi xo mi chani ra. ¹⁸ Jabi maí ca nohiria bo qui ëa mi raani jascaria tsi maí ca nohiria bo qui jato è raaquë ëa ri. ¹⁹ Jato bax ëmë mi qui aquia namëhacati, Espíritu Santó tsi ja aquëquëmahacacano iquish na.

²⁰ Jabi noho rabëti bo, jato chani iqui tsi è qui chitimicaxëcanaibo, tihi cabo bax bëhoxquia ra. ²¹ Bëhoxquia ja huëstinabëquicano. No nohó ja huëstinabëquicano, Jahëpá, naa è nohó mi nori jascaria. Ja huëstinabëquicano ra, maí ca nohiria bá ëa mi raani ca chahahuano iquish na. ²² Jabi è qui mi ani ca oquë jato qui è aniquë, ja huëstinabëquicano iquish na, naa huësti ca no nori jascaria. ²³ Jabi jato ó xo ëa. Jasca, è nohó xo mia ri. Ja iqui tsi ja huëstina-bëquinayoicano ra. Tocapijacano tsi ëa mi raanina, jato è noi-noihaina, tihi cabo cahëcaxëcani quiha maí ca nohiria bo.

²⁴ Jabi ëa mi noiniquë mai nëhohuahacanox pari no. Toatiyá tsi oquë è qui mi aniquë. Toa oquë ja jiscano ra. Ja tsi xo toa è nori cató tsi noho rabëti bo icano jato ri, noho oquë ja jiscano. ²⁵ Jishopë, mëstëxëni ca Jahëpá. Mia cahëyamahi quiha maí ca nohiria bo rë. Jama, mia cahëhai ca ëa xo naa. Jasca, ëa mi raani ca cahëhi quiha noho rabëti bo ri. ²⁶ Mi jabi yoi jato è cahëmaniquë. Jasca, jari mi jabi yoi jato cahëmaxëquia, noiti ja tiisicano, ëa mi noihai jascaria. Jabi jato shina ó tsi bëscoxëquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë bëhoxhi na.

18

Jesu tsamihacanina

Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53

¹ Bëhoxhax tsi quiha pao Cedrón Jesú shitaniquë. Jahuë rabëti bo ri ja boni quiha. Shitahax huerto qui ja jicocaniquë. ² Jabi toa iti Judás cahëni quiha jaa ri, naa Jesu pasomaha inish cato. Huëstima tsi toa huerto qui Jesu ca-capao ni quiha jahuë rabëti bo ya. ³ Jaha tsi quiha huerto qui Judás caniquë jaa ri, Jesu mërahi na. Huëstima ca soldado bo, jodioba chama bá raani ca policía bo, tihi cabo ja boniquë. Jotati bo, lamparina bo, saipi bo, tihi cabo ja jayacani quiha. ⁴ Huerto qui ja cahëcaquë tsi quiha jato bëchahi Jesu caniquë, ja acascanai ca ja cahëni quëshpi na. Bëchahax,

—¿Tsohuë mëracanai? —i jato qui Jesu niquë.

⁵ Jatsi,

—Nazarét ca Jesu mëraqui noa ra —i jaca niquë.

Jatsi quiha,

—Ja xo ëa ra —i Jesu niquë.

Jabi toá tsi quiha soldado bo ya Judas nii iniquë, naa Jesu pasomaha inish cato. ⁶ “Ja xo ëa ra” i Jesu quë tsi quiha ja chishtëquiri-caniquë. Mai qui ja paquëcaniquë ratëhi na. ⁷ Jatsi quiha Jesú jato nicatëquëniquë:

—¿Tsohuë mëracanai ra? —iquiina.

Jatsi quiha,

—Nazarét ca Jesu ra —itëquë jaca niquë.

⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Ja xo ëa ra” i ë quë. Ea pi ma mërano tsi noho rabëti bo ma paquëmano iquia —iquiina.

⁹ Jabi toca tsi ja yoaha ca Jesú jatihuani quiha naa “E qui mi ani cabo bënyomaxëquia” i ja quë no. ¹⁰ Jatsi quiha Simón Pedró jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha Malco, naa arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë. Jahuë mënëcayá ca pahoqui quiha. ¹¹ Paxtia-jahuaquë tsi quiha,

—Mi huaina qui jahari mi saipi nanëhuë. ¿E qui noho Jahëpá ani ca yonoco ayamayamaxëhi ni ëa ra? Aquia ra —i Pedro qui Jesu niquë.

Jodioba chama bo bësojó Jesu niinina

¹² Jatsi pë soldado bo, jato capitán, jodiobá policía bo, tihí cabo Jesu qui tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha ja nëxacanicuë pë. ¹³ Nëxaxo tsi Anás xobo qui pari Jesu ja bocanicuë. Caifás raisi ja ini quiha. Jabi toa año no tsi arati ibo ba chama Caifás ini quiha. ¹⁴ Jabi jodiobo yobanish ca Anás tsi xo naa, “Oquë tsi xo nohiria bo bax huësti ca joni rësohaina” inish cato.

Pedró Jesu ocahuanina

Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57

¹⁵ Jabi Jesu cho Pedro caniquë. Ja cho ë caniquë ëa ri, naa Jesu rabëti huëtsa. Jabi ëa Anás cahëni quiha, naa arati ibo-iboria iqui cato. Ja quëshpi tsi Jesu ya arati ibo-iboria xobo huënënë ca mai qui jicoti mëtsa ë iniquë. ¹⁶ Jiconoma Pedro ini quiha. Caiti cache nii quiha. Jatsi cache ë caniquë, caiti obëso ca xotaco qui chanixëna, huënë qui Pedro jicomacatsi na. Jatsi Pedro ë jicomanicuë ra. ¹⁷ Jatsi ë bëta jicojano tsi

—Tonia Jesu rabëti xo mia ra —i caití quëmëpi ca xotaco niquë Pedro qui.

Jatsi quiha,

—Jahuë rabëti ma xo ëa ra —i Pedro niquë rë.

¹⁸ Jabi matsi iqui tsi toá ca policía bo, yonati bo, tihí cabá chihi maponiquë. Mapohax toá tsi quiha ja yohocanicuë. Jato bëta niiniquë Pedro ri, yohohi na.

Anás Jesu nicanina

Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71

¹⁹ Jatsi quiha jahuë rabëti bo, ja tiisimahaina, tihí cabo yoati tsi arati ibo ba chamá Jesu nicaniquë. ²⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Bëroria tsi nohiria bo qui ë chaniniquë ra. Mato catiti xobo bo, arati xobo, tihí cabo xo tsi ë tiisimapaoniquë, naa jodiobo tëquë catihai cato xo na. Jonë tsi ë chaniyamaniquë ra. ²¹ Ja quëshpi tsi, çjënirixaxo tsi ëa nicahai? Noho chani nicanish cabo nicahuë ra. E yoani ca cahëcani quiha ra —i jato chama qui Jesu niquë.

²² Jatsi pë toá ca nii ca soldadó Jesu bëpaishanicuë pë.

—¿Toca tsi arati ibo ba chama quëbihi ni mia pa? —i ja qui soldado niquë.

²³Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Anoma ca pi ë chanirohano tsi ëa nicamahuë. ¿Jëniriexo tsi ëa mi bëpaishaha pa, jabija ca ë chaniquë no? —iquiina.

²⁴Jatsi arati ibo-iboria Caifás qui Anás Jesu raaniquë. Jari nëxë Jesu ini quiha.

Pedró Jesu ocahuatëquënina

Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62

²⁵Jabi chihi tahë tsi quiha jari nii quiha Pedro iniquë, yohohi na. Yohojano tsi quiha ja qui chanitsi toá ca joni bo niquë:

—¿Jesu rabëti ma ni mia ra? —i ja qui jaca niquë.

Jatsi quiha,

—Jahuë rabëti ma xo ëa ra —i Pedro niquë rë.

²⁶Jatsi quiha Pedro qui ibo-iboria yonati chaniniquë, naa paxtiaha-canish cato jimibo:

—¿Huerto xo tsi Jesu ya mia ë jisyama-yamaha? —iquiina.

²⁷Jatsi quiha,

—Ea ma xo ra —i Pedro niquë rë.

Ja quiaquë tsi quiha patiarë bënë quëotapiniquë.

Pilato bësojó Jesu niinina

Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5

²⁸Jaquirëquë Caifás xobo jibaya tsi quiha romanoba chama xoboria qui Jesu ja bocaniquë. Baquishmari ja ini quiha. Jahuë xoboria qui cahëhax tsi quiha ja jicoyama-caniquë. Carayanaba xobo qui jicohai jodiobo qui yoi ini quiha, jato jabi pasomaha ja ini quëshpi na. Jato qui roa quiha. Jicorohapihi tsi jato pascua fiesta oriquiti mëtsama ja iquë acani quiha. ²⁹Jatsi quiha cacha Pilato caniquë jato qui.

—¿Jahuë naa joni qui quësocana? —i jato qui ja niquë.

³⁰Jatsi quiha,

—Anoma ca pi ja ayamarohano tsi mi qui no bëyamaquë aquë ra —i jaca niquë.

³¹Jatsi quiha Pilató jato quëbiniquë:

—Bicahuë. Mato yobá tsi copihuë —iquiina.

Jatsi quiha,

—Naa joni namëcasqui noa ra. Romanoba yoba pasomaha tsi xo toa joni no namëhaina rë —i jaca niquë.

³²Nëca tsi Jesú yoani ca jatihuahacani quiha, naa ja rësohai ca quinia yoati ja yoaniquë no. ³³Jatsi jahuë xoboria qui jahari Pilato cahaca tsi Jesu ja bënëcaniquë. Bënëhax,

—¿Jodioba chama-chamaria ni mia? —i Jesu qui ja niquë.

³⁴Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—¿Mi quima johi ni mi nicahana? ¿Tonía ëa yoati huëtsa bá mia yoayamayamaha? —iquiina.

³⁵Jatsi,

—¿Jodio ë nori ca shinahai? Mi jimibo, jato arati ibo bo, tihí cabo tsi xo toa ë qui mia mëahax cabo ra. Jatsi, ¿jahuë anoma ca mi aca sa? —nëa tsi Jesu qui Pilato nëcaniquë.

³⁶Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Maí ca nohiria chama ma xo ëa ra. Nëa xo tsi yonayamaquia. Jasca, nëa xo tsi ë yonarohapino tsi noho yonati bo nianaquë aquë, jodioba chama bo qui ë mëahacayamano. Mai xoma xo ë yonahaina ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁷ Jatsi quiha,

—¿Chama ni mia pa? —i Pilato niquë.

—Jabija. Chama xo ëa ra. Ja tsi xo toa ë conina. Mai qui ë joniquë jabija ca yoaxëna. Jabi noho rabëti bo tsi xo toa jabija ca nicacanaibo tëquë —i Pilato qui Jesu niquë.

³⁸ Jatsi quiha,

—¿Jahuë ni toa jabija ca sa? —i Pilato niquë.

Chanihax cacha jodiobo qui Pilato catëquëniquë. Cahax,

—Yama tsi xo naa joní anoma ca acana iquia —i jato qui ja niquë —. ³⁹ Mato pascua fiesta no tsi presó ca achiquinish ca huësti ca ë paquëmapaoniquë. Noba jabi quiha. ¿Japa jaboqui mato jodiobo chama-chamaria mato bax paquëmaxëhi ni ëa? —i jodiobo qui Pilato niquë, Jesu paquëmacatsi na.

⁴⁰ Jatsi quiha jato joi jodiobá choshaniquë. Jato qui yoi ini quiha ja yoanina. Jaha tsi,

—Naa joni paquëmayamahuë ra. Barrabás paquëmahuë ra —i jaca niquë pë.

Jabi yomaxëni ca joni naa Barrabás ini quiha.

19

Jesu ja namëcanina

Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25

¹ Jatsi Pilató Jesu biniquë. Bixo tsi quiha ja rashamaniquë rispichí no. ² Jaquirëquë moxa chaha soldado bá quëconiquë. Quëcoxo tsi quiha ja machëquërëxacaniquë pë. Jatsi quiha raiti shini ja sahuëmacaniquë; naa chama-chamaria sahuëti. ³ Sahuëmahax ja qui soldado bo bocaniquë joihuaxëna.

—¡Viva! ¡Viva, jodioba chama-chamariá! —i jaca niquë pë.

Joihuaxo tsi quiha ja bëpaishacaniquë pë.

⁴ Jaquirëquë cacha Pilato catëquëniquë jodiobo qui.

—Cacha mato qui Jesu boquia. Yama tsi xo toa anoma ca ja acana iquia. Ja bësoxëti xo ra —i jato qui ja niquë.

⁵ Jatsi xobo cacha Jesu caniquë. Moxa chaha, raiti shini, tihi cabo sahuë ja ini quiha. Jatsi,

—Nëá xo mato joni ra —i jato qui Pilato niquë.

⁶ Jatsi quiha arati ibo bo, jato yonati bo, tihi cabá Jesu jisniquë. Jisi tsi,

—Cruzó tsi tooxahuë. Cruzó tsi tooxahuë —i jaca niquë pë.

Jatsi quiha,

—Bocahuë. Acasyamaxo ëa ra. Mamëxo tsi cruzó tsi tooxacahuë pë. Yama tsi xo anoma ca ja acana iquia ra —i jato qui Pilato niquë.

⁷ Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—“Ja namëhacati xo” ii quiha noba yoba ra, “Dios Baquë xo ëa” i ja ni quëshpi na —i jaca niquë.

⁸ Nicahax raquëriatsi Pilato niquë. ⁹ Raquëhi tsi jahuë xoboria qui ja jicotëquëniquë Jesu qui chانيتëquëhi na.

—¿Jahuënia ax mi joni? —i ja qui Pilato niquë.

Quëbiyamaniquë Jesu; pasi quiha.

¹⁰ —¿Ea quëbiyamahai pa? ¿Noho chama cahëyamahai? Mia paquëmati chama, mia cruzó tsi tooxamati chama, tihí cabo jaya xo ëa ra —i Jesu qui ja niquë.

¹¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mana quima mi qui chama ayamahacarohapino tsi ëa namëti chama mi jayamaquë aquë ra. Jaha tsi mi jocha oquë tsi xo toa mi qui ëa mëahax cato jocha ra —nëa tsi quiha Pilato qui Jesu nëcaniquë.

¹² Jatsi quiha Pilató Jesu paquëmacasniquë nicaxo na. Jama, jahari jodiobá quënaniquë:

—Paquëmapihí tsi romanoba chama-chamaria rabëti ma xo mia pë. Romanoba chama pasomaha tsi xo toa “Chama-chamaria xo ëa” iquii cato. Tocahí quiha naa Jesu ra —i jaca niquë.

¹³ Jesu qui ja quësocanai ca nicaxo tsi quiha Pilató Jesu boniquë, cacha xo copixëna pë. Bohax tsi quiha jahuë copiti tsahotí ja tsahoniquë ja qui quësoxëna. Tsahohax,

¹⁴ —Nëá xo mato chama-chamaria Jesu ra —i jodiobo qui ja niquë.

Jabi pascua fiesta chiho ca bari ja ini quiha. Matoroco bari quiha.

¹⁵ Jatsi quënantsi quiha nohiria bá huaniquë:

—Ahuë ra. Ahuë ra. Cruzó tsi tooxahuë ra —i jaca niquë.

Jatsi quiha,

—¿Mato chama-chamaria tooxaxëhi ni ëa pa? —i jato qui ja niquë.

¹⁶ Chanixo tsi jato qui Pilató Jesu mëaniquë cruzó tsi tooxahacati.

Cruzó tsi Jesu ja tooxacanina

Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43

¹⁷ Jatsi jodiobá Jesu biniquë. Yaca cacha ja mëpihacani quiha jahuë cruz iahaina. Mapo Xao Ya icanai ca maca qui tsi quiha ja bocaniquë, naa jodioba joi tsi “Gólgata” quënahacani cato. ¹⁸ Toa xo tsi Jesu soldado bá tooxaniquë cruzó no. Jasca, ja bëta dos ca joni huëtsa bo ja tooxacaniquë, huësti ca jahuë mënëcayá no, huëtsa jahuë mëxojó no. Nëpax tsi quiha Jesu cruz iniquë. ¹⁹ Jatsi quiha papi ó tsi Pilató quëneniquë cruzó tsi janahacati chani.

“Nazarét ca Jesu. Jodioba chama-chamaria” i ja quëneni ca niquë.

²⁰ Jabi Jerusalén basima tsi Jesu tooxahacani quiha. Ja quëshpi tsi huëstima ca jodiobá Pilató quëneni ca jisniquë. Tres ca joi bá tsi jahuë chani quënehacani quiha, naa jodioba joi, griego joi, romanoba joi. ²¹ Jabi arati ibo bo qui anoma ini quiha Pilató quënenina. Jatsi quiha Pilato qui ja chanicaniquë:

—Mi quënëha ca rarina mahüë. “Jodioba chama-chamaria” quënëyamana rë. Jama, “‘Jodioba chama-chamaria xo ëa’ ii quiha naa joni” quënëhuë —nëa tsi quiha Pilato qui jaca niquë.

²² Jatsi quiha,

—E quënëha ca rarina mayamaquia ra —i Pilato niquë.

²³ Jatsi cruzó tsi Jesu tooxaxo tsi quiha jahuë raiti soldado bá biniquë. Bixo tsi cuatro ca maa ca ja oquëxhuacanicuë jamë bax na. Jabi cuatro ca soldado bo ja icani quiha, naa jahuë raiti ó quëenish cabo. Jatsi quiha jahuë camisaria jiaxëni ca ja bicaniquë, naa quëshëquë yama cato. ²⁴ Bichi tsi soldado bo nëcaniquë:

—Jahuë camisaria no jaxcayamano ra. Suerte bo no niaparino. Toca tsi jahuë camisaria bití ca cahëxëqui noa ra —i jaca niquë.

Toca tsi ja acanai cató tsi Quënëhacanish cabo jatihuahacani quiha. Jabi Quënëhacanish cabá yoani ca tsi xo naa:

“Jato xërëquë xo tsi noho sahuëti bo ja oquëxhuacanicuë.

Noho camisaria quëshpi tsi suerte bo ja niacaquë” iquiina.

Jabi toca tsi soldado bá aniquë ra.

²⁵ Jabi cruz tapái quiha Jesu jahëhua María, jahuë jahëhua noma, Cleofas ahuini María, María Magdalena, tihì cabo iniquë. ²⁶ Jasca, jahuë jahëhua tapái nii ë iniquë, ëa ri. Jatsi noqui, naa ëa, jahuë jahëhua María, tihì cabo Jesú jisnicuë. Jisi tsi,

—Jaboqui mi baquë tsi xo toa, caí —i jahëhua qui ja niquë.

²⁷ Jatsi ë qui ja chaniniquë:

—Noho jahëhua mi otono, mi ihua ó mi bësohai jascaria —iquiina.

Japi noho xobo qui Jesu jahëhua ë boniquë racati.

Jesu nanina

Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49

²⁸ Jaquirëquë jahuë maí ca yonoco jatihuahacani ca Jesú cahënicuë. Jatsi,

—Tëshinaquia —i ja niquë, Quënëhacanish cabá yoani ca jatihuaxëna.

²⁹ Jabi toá tsi nii quiha chomo iniquë. Nopi ca jënë jayani quiha. Jatsi toa jënëria qui tatë ja moosanicuë. Moosaxo tsi quiha tahuá tsi tatë ja rëbiquiriahanicuë. Jatsi jahuë jana qui ja tërocanicuë nopi ca jënë amaxëna. ³⁰ Jënëria acax tsi,

—Jatiquë noho yonoco ra —i Jesu niquë.

Jatsi ja tëpiniquë. Tëpihax ja nanicuë.

Jesu xao bo tēcahacayamanina

³¹ Jabi chitahëpaimaria quiha jodioba joiti bari iniquë. Ja quëshpi tsi Pilato qui jodiobo chaniniquë:

—Cruzó tsi tooxahacanish caba huico bo tēcarisacahuë, ja rësohuënicano. Jato yora bo botëmahacaxëti xo —iquiina.

Jabi jodiobo qui anoma ini quiha cruzó tsi yora rotamëhaina, naa jato joiti barí no. Bari-bariria jato jodioba joiti bari ini quiha. Jato qui roa quiha. ³² Jaha tsi quiha soldado bo bocanicuë jato huico bo tēcaxëna. Jatsi Jesu ya ca tooxahacanish ca joni ba huico pari ja tēcanicuë, mëri tsi ja rësocano. ³³ Tēcahax Jesu qui ja bocanicuë. Ja qui cahëxo tsi quiha bësoyama ja iqui ca ja jiscanicuë. Ja quëshpi tsi jahuë huico bo ja tēcayamacanicuë. ³⁴ Jama, soldado huëstítá Jesu yora quëpë tsacanicuë jahuë saipí no. Jatsi jimi, jënëpaxa, tihì cabo xapaquënicuë. ³⁵ Jasca, ja rësohai ca ë jisnicuë ëa ri. Jabija tsi xo naa ë quënëhaina. Quiayamaquia. Parayamaquia, ja qui ma chitimicano mato ri. ³⁶ Jabi nëca tsi Jesu naniquë Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na, naa “Jahuë xao bo tēcayamacaxëcani quiha” ini cato ó no. ³⁷ Jasca, “Ja tsacani ca qui tsayaxëhi quiha nohiria bo” ii quiha Quënëhacanish caba iti huëtsa ó no.

Jesu maihuahacanina

Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56

³⁸ Jaquirëquë quiha raquëhax tsi Arimatiá ca racanish ca José caniquë Pilato qui. Caxo tsi quiha Jesu yora ja bënanicuë maihuaxëna.

Jatsi quiha,

—Bihuë —i ja qui Pilato niquë.

Jatsi quiha Jesu yora bichi ja caniquë. Jabi Jesu rabëti ja iqui ca ja yoayamaniquë jodioba chama bo qui raquëhi na. ³⁹ Jasca, ja bëta Nicodemo caniquë jaa ri, naa baquichá Jesu qui canish cato. Yora maihuati shomahuati perojome, naa mirra, áloes roihecani ca chëxëti ja bëcaniquë. Ihuë ini quiha ja bëcane ca chëxëti. ⁴⁰ Jatsi Jesu yora ja bicaniquë. Bixo tsi quiha ja yabocaniquë, chëxëti tsi cohohuahaina. ⁴¹ Jabi cruzó tsi Jesu tooxahacani ca basima huerto ini quiha. Toá tsi maiquini paxa ca ini quiha, naa maihuahama cato. ⁴² Ja bamayamacaniquë, jato jodioba joiti bari chitahëpaimaria ini quëshpi na. Jaha tsi toa maiquini qui mëri tsi Jesu ja maihuacaniquë, cruz basima ja ini quëshpi na.

20

Jesu bësotëquëninna

Mateo 28.1-8; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12

¹ Domingo baquishmari, jari mitsëmono tsi quiha maiquini qui María Magdalena caniquë. Caxo tsi quini quëbëti maxax चाहिताxëni ja yopaniquë. Bahama ja tarahacani quiha. ² Yopahax jahari ja jabaniquë Simón Pedro, ëa, tihi cabo yoaxëna. Jabahax,

—Maiquini quima noba Iboha yora ja tsëcacahitaquë rë. ¿Jahuënia cara jahuë yora ja janacahitaha sa? Cahëyamaqui noa rë —i ja niquë.

³ Jatsi quiha Pedro, ëa, tihi cabo jahuë maiquini qui bocaniquë jixxëna. ⁴ No jabanabëquiniquë. Jatsi Pedro ë xononiquë. Jariapari jahuë maiquini qui ë cahëniquë. ⁵ Cahëxo tsi ë naisniquë. Jahá ca jahuë yora yabohacanish ca raiti ë jisniquë caiti xo na. Jari quini qui ë jicoyamaniquë. ⁶ Jatsi ë cho Pedro joniquë. Johax quini qui ja jiconiquë jixxëna. Yabohacanish ca raiti ja jisniquë jaa ri. ⁷ Jatsi Jesu bëmana yabohacaha ca raiti pistia ja jisniquë. Iti huëtsá tsi ja ini quiha pa; yabohaca roha. Raiti tëxë basi jahuë mapo raiti ini quiha. ⁸ Jatsi maiquini qui ë jiconiquë ëa ri. Jicoxo tsi niabëriahacanish ca raiti pistia ë jisniquë ëa ri. Jisi tsi Jesu bëso iqui ca ë cahëniquë ra. ⁹ Toatiyá tsi jari Jesu yoati Quënëhacanish cabo no cahëyamariani quiha, naa “Rësonish cabo quima ja tërohacati xo” iquii cato. ¹⁰ Tsayahax jahari noba xobo qui no caniquë.

María Magdalena qui Jesu jisiquinina

Marcos 16.9-11

¹¹ Jabi jahari quiha jahuë maiquini qui María Magdalena caniquë. Toá tsi arahi ja iniquë, quini quëmëpi nii iquiina. Arapama tsi quiha ja rëniniquë naisxëna. ¹² Naisxo tsi quiha dos ca ángel bo ja jisniquë. Raiti joxo sahuë ja icani quiha. Jasca, Jesu janahacani cató tsi tsaho ja icani quiha; huësti ca jahuë matoró no, huësti ca jahuë tahë rësó no.

¹³ Jatsi quiha,

—¿Jënihax tsi arahai, caí? —i ja qui ángel bo niquë.

—Noho Iboha yora ja bocahitaquë rë. Ja janacana ca iti cahëyamaquia rë —i María niquë.

¹⁴ Chanipama tsi quiha ja bopinaniquë. Jatsi Jesu ja jisniquë pa. Jama, Jesu ja iqui ca ja cahëyamani quiha.

¹⁵ Jatsi quiha,

—¿Jënihax tsi arahai, caí? ¿Tsohuë mërahai? —i ja qui Jesu niquë.

Jabi toa mai obëso ca ja iqui ca María jascahuani quiha. Ja quëshpi tsi ja qui chanitsi María niquë:

—¿Jahuë yora mi bichi? ¿Jahuënia tsi mi janaha? Ea yoahuë; ë bichi cano —i ja qui María niquë.

¹⁶ Jatsi quiha,

—María —i ja qui Jesu niquë.

Ja qui bësohax tsi,

—Maestro pa —i María niquë.

¹⁷ —Ea achariayamahuë. Jari noho Jahëpa qui ë tëronoyamaquë ra —i ja qui Jesu niquë—. Dios, naa noho Jahëpa qui caquia. Jabi mato Dios, mato Jahëpa xo noho Jahëpa ri. Ja qui ë cahai ca yoati tsi ëbë xatë bo yoata —nëa tsi María Magdalena qui Jesu nëcaniquë.

¹⁸ Jatsi quiha Jesu rabëti bo qui María caniquë yoacatsi na.

—Ibo Jesu ë jisquë ra —i jato qui ja niquë.

Jatsi ja qui Jesú yoaha ca jato qui ja yoaniquë.

Jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquinina

Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49

¹⁹ Jabi domingó tsi quiha manihi Jesu rabëti bo iniquë. Caquë quiha bari. Mitsëmono quiha. Jasca, xobo caiti quëbëhacani quiha, jato jimibo qui ja raquëcani iqui na. Ja manicano tsi quiha jato xërëquë tsi Jesu niitapiniquë pa.

—Joquë ëa ra. Raquëyamacana —i jato qui ja niquë.

²⁰ Chanixo tsi quiha jahuë mëquë bo, jahuë taquëpë, tihì cabo jato ja jismaniquë. Jatsi quiha jahuë rabëti bo ranirianiquë jato Ibo jisi na.

²¹ Jatsi jato qui Jesu chanitëquëniquë:

—Raquëyamacana. Mato raaquia noho chani yoati, naa ëa noho Jahëpá raani jascaria —i jato qui ja niquë.

²² Jatsi quiha jato ja xoohaniquë. Xoohacax tsi,

—Espíritu Santo bicahuë —i jato qui ja niquë—. ²³ Masahacati xo toa nohiria jocha ma shina-bënohaina. Jama, jato jocha pi ma shina-bënoyamano tsi masahacayamaxëqui mato —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Tomás Jesu jisnina

²⁴ Jabi jato bëta Tomás, naa Gemelo icanai ca iyamani quiha, naa jato qui Jesu jisiquiquë no. Jabi doce ca rabëti bo ó ca huësti ca ja ini quiha.

²⁵ Ja quëshpi tsi,

—Ibo no jisquë ra —i Tomás qui jaca niquë.

—¿Ocama ni? —i Tomás niquë—. Chahahuanox pari tsi jahuë mëquë tsayacasquia ra. Jasca, clavó tsacahitaha ca iti jiscasquia. Jahuë clavo quiní tsi noho mëstis ë raaparino ra —nëa tsi quiha jato qui ja nëcaniquë.

²⁶ Jatsi huësti semana huinocaniquë. Naquëtë tsi manihi quiha ja itëquëcaniquë. Toatiyá tsi jato bëtá Tomás iniquë jaa ri. Jasca, quëbëhacani quiha xobo caiti. Ja manicano tsi quiha naquëtë tsi jato xërëquë tsi Jesu jisiquitapiniquë. Nii quiha. Jatsi,

—Joquë ëa ra. Raquëyamacana —i jato qui Jesu niquë.

²⁷ Jatsi quiha Tomás qui Jesu chaniniquë:

—Nëa mi mëstis raahuë. Noho mëquë tsayahuë. Nëa mi mëquënë tsi noho taquëpë mamëpa. ¿Jari chahahuayamacatsai pa? Ea chahahuahuë —i ja qui Jesu niquë.

²⁸ Jatsi quiha,

—Noho Ibobá, noho Diós —i Tomás niquë quëbihi na.

²⁹ Jatsi quiha,

—Chahahuaqui mia, ëa mi jisi iqui na. Jama, shoma tsi xo toa ëa jis-haxma tsi ë qui chitimicanaibo ra —i ja qui Jesu niquë.

Jesú anina

³⁰ Jabi huëstima ca jisti huëtsa bo Jesú aniquë jahuë rabëti bo bësojo xo na. Naa libro ó tsi tihi ca jahuë bo quënëyamaxëquia; huëstima quiha. ³¹ Jama, naa jisti bo quënëhacaquë jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo Jesu nori ca ma cahëno. Jasca, Díos Baquë ja nori ca ma cahëno. Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha ja qui chitimicanaibo.

21

¹ Jaquirëquë noqui, naa jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquitëquëniquë ia Tiberias quëmapó no. Jabi nëca tsi noqui ja jisiquiniquë. ² Simón Pedro, Tomás, Natanael, naa Galiléa ca yacatá racanish cato, Zebedeo baquë bo, Jesu dos ca rabëti bo, tihi cabo no iniquë ia quëmapó no. ³ Jatsi,

—Sani ai caquia ra —i noqui Pedro niquë.

Jatsi,

—Mi bëta caqui noa noqui ri —i no niquë.

Jatsi noti qui no jiconiquë noqui tëquëta. Jicoxo tsi mahitsa no tananashinaniquë rë. Yama quiha. ⁴ Huëaquë tsi quëmapó ca joni nii ca no jisniquë. Jesu ja iqui ca no cahëyamani quiha.

⁵ Jatsi,

—¿Japa? ¿Mëquë ya ni mato, joni bá? —i noqui ja niquë.

—Yamaha rë —i no niquë.

⁶ Jatsi,

—Noti mënëcayá tsi mato nishi niatsacana. Toá ca bixëqui mato ra —i noqui ja niquë.

Jatsi mënëcaya ó tsi noba nishi no nianiquë. Anomaria sani ini quiha. Jahari nishi xërëtimaxëni no iniquë rë, tihiria ca sani ini quëshpi na.

⁷ Jatsi Pedro qui ë chaniniquë:

—Tonia Ibo tsi xo toa ra —iquiina.

Jatsi Pedró jahuë sahuëti sahuëniquë. Tsoboco ja ini quiha. Sahuëhax jënë qui ja biisiniquë Jesu qui caxëna. ⁸ Notí tsi noqui tëxë chitëniquë, sani rëamë ca nishi xërëhi na. Quëmapo basima no ini quiha, cien metros roha. ⁹ Rërëxo tsi chihi rëxquë no jisniquë. Jahá ca sani imahi ja ini quiha. Toá tsi mapari ini quiha jaa ri.

¹⁰ Jatsi noqui Jesu chaniniquë:

—Ma bichi ca sani tihi roha ca nëri bëcana —i noqui ja niquë.

¹¹ Jatsi noti qui Pedro jiconiquë sani bixëna. Quëmapo qui nishi ja xërëniquë. Rëamë tsi nishi ini quiha; ciento cincuenta y tres sani quiha. Tësëyamaniquë nishi pa, huëstima ja iquë ri. ¹² Jatsi,

—Nëri bëcahuë. ¿Sani piyamacanai? —i noqui Jesu niquë.

Jabi Ibo Jesu yoi ja iqui ca no cahëniquë. Ja tsi xo toa “¿Ibo yoi ni mia?” iyamanoniquë.

¹³ Jatsi mapari bichi Jesu caniquë. Bixo tsi noqui ja mëaniquë. Sani noqui ja aniquë piti.

¹⁴ Jabi tres tsi ja iniquë, naa noqui Jesu jisiquihaina bëso-tëquëhax na.

Simón Pedro ya Jesu chaninina

¹⁵ No oriquiquë tsi quiha Simón Pedro Jesú nicaniquë:

—¿Tëxë bo oquë tsi ëa noihai, Jonás baquë Pedró? —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë, Ibobá. Mia noiquia. Toa cahëqui mia ra —i Pedro niquë.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Noho oveja bo, naa ëa chahahuacanaibo tiisimana —i ja qui ja niquë.

¹⁶ Jatsi Jesú Pedro nicatëquëniquë:

—¿Ea noiyoihai? —iquiina.

—Jaahuë, Ibobá. Mia noiquia. Toa cahëqui mia ra —i Pedro niquë.

Jatsi,

—Noho oveja bo obëso mi ino ra —i ja qui Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi quiha Jesú Pedro nicatëquëniquë pa:

—¿Ea noiyoihai, Jonás baquë Pedró? —iquiina.

Jatsi Pedro cohuëniquë, tres tsi “¿Ea noihai?” i Jesu ni iqui na.

—Jatiroha ca cahëqui mia, noho Ibobá. Mia noiyoiquia. Toa cahëqui mia ra —i Jesu qui Pedro niquë.

Jatsi quiha,

—Noho oveja bo tiisimana —i ja qui Jesu niquë —. ¹⁸ Jabi jaha mi quëehai ca mi a-apaoniquë, shinapayo mi iquë no. Jama, mi siri-naquë tsi mia nëxaxëcani quiha nohiria bo. Mi cacasyamahai ca qui mia mëpicaxëcani quiha mia namëxëna —nëa tsi quiha Pedro qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jabi Pedro rësohai quinia Jesú jismani quiha nëca tsi ja chaniquë no. Jabi Pedro rësohai cató tsi Dios oquë jismahacaxëti ini quiha. Jatsi,

—Ea banahuahuë —i ja qui Jesu niquë.

Jesu rabëti huëtsa

²⁰ Jatsi bopinaxo tsi ëa yoi Pedró jisniquë. Jato cho banahuahi ë ini quiha. Jabi Jesu rabëtiria ë ini quiha ëa ri. Jabi no oriquino tsi Jesu tapai tsahonish ca ëa xo naa, naa “¿Tsohuë ni toa mia pasomaha cato, Ibobá?” iquish cato. ²¹ Jatsi ëa jisi tsi,

—¿Japa toa joni, Ibobá? ¿Jënahuariahax rësoxëhi ni? —i Pedro niquë ëa yoati na.

²² Jatsi quiha Jesú Pedro quëbiniquë:

—Toa joni shinayamahuë. Mi shina ma xo ja rësohaina. Ja bësopino tsi jahari ë joxëquë rohari noho shina tsi xo toa. Ea mi banahuati xo iquia —iquiina.

²³ Jatsi pë “Rësoyamaxëhi quiha Juan” itsi nohiria bo niquë. Jabi toa mahitsa ca chani rëtsamani quiha chahahuacanaibo xërequë no rë. Jabi “Rësoyamaxëqui Juan” iyamaniquë Jesu. Jama, “Mi shina ma xo ja rësohaina. Ja bësopino tsi jahari ë joxëquë rohari noho shina tsi xo toa. Ea mi banahuati xo iquia” i Pedro qui ja ni quiha.

Jatihaina

²⁴ Jabi Juan xo ëa, naa carta quënëhai cato. Jabija tsi xo naa ë quënëhaina ra. Jabija ca ë quënëhai ca nori ca cahëqui mato ri. ²⁵ Jabi huëstimaria tsi xo toa Jesú anina ra. ¿Jënahuariaxo raca ja ani ca tëquë no quënëna? Jatiroha ca ë quënërohapino tsi xëa narisquë aquë janati ra.

Los Hechos De Los Apostoles

¹ Noho jariapari ca cartá tsi Jesú yoati mi qui ë quënëniquë. Quënëxo tsi jatiroha ca Jesú anina, ja tiisimayonina, tihi cabo mi bax ë quënëniquë, naa jahuë yonoco ja chitahëhuatiya rohari ja tërononiquë rohari. ² Tihi tsi ë quënëni quiha. Jama, tërononox pari tsi quiha ja bini ca rabëti bo Jesú tiisimaniquë Espíritu Santo chamá no. ³ Jasca, bësohax huëstima tsi quiha jato qui ja jisiquiniquë. Cuarenta bari no tsi quiha jato bëta ja ini quiha. Jato bëtapama tsi quiha Diós otohái ca yoati ja chani-chaniniquë.

⁴ Jahuë rabëti bo ya rabënapama tsi quiha jato qui ja nëcaniquë:

—Jari Jerusalén ax riquiyamacana. Nëa xo tsi manaparicana, naa noho Jahëpá mato qui raacatsai ca quëshpi na. “Espíritu Santo raaquia” i ja ni quiha, naa mato ë yoani jascaria. ⁵ Jënë tsi mato Juan yamabá ashimaniquë. Jama, ichariama bari no tsi Espíritu Santó tsi ashimaha-caxëqui mato ra —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Mana Jesu tërohacanina

⁶ Jabi Jesu ya rabënapama tsi quiha jahuë rabëti bá nicaniquë:

—¿Jaboqui tsi Israél cabo qui jato mai jahari axëhai, Ibobá? —i ja qui jaca niquë.

⁷ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Bari bo, fecha bo, tihi cabo janati Ibo tsi xo noho Jahëpa ra. Toa bari fecha bo cahënoma xo mato ra. ⁸ Jama, ma cahëxëti ca tsi xo naa: Mato qui Espíritu Santo jono tsi chama bixëqui mato. Jatsi caxëqui mato ëa yoati chanixëna. Jatsi Jerusalén, jatiroha ca jodioba mai, samariaba mai, nëama ca carayanaba mai, tihi cató tsi ëa yoati chanixëqui mato ra —i jato qui Jesu niquë.

⁹ Chanihax tsi quiha nai qui ja tërohacaniquë. Ja tëronono tsi quiha ja tsaya-tsayacanicuë. Jatsi quiha tsëmo qui ja jiconiquë. Caquë ra. Jisnoma ja ini quiha. ¹⁰ Jabi ja tëronohai ca ja tsaya-tsayacano tsi quiha dos ca ángel bo jisiquiniquë jato tahë no. ¹¹ Jisiquihax ja nëcacanicuë:

—¿Jëniriahax nëá tsi niicanai pa, naa nai tsaya-tsayacanaina, Galileá ca joni bá? Jotëquëxëhi quiha naa mato ó ax tëronohax ca Jesu yoi ra. Ja tëronohai ca ma jisquë. Toca tsi jahari joxëhi quiha ja bacaxëquë no —i jato qui ángel bo niquë.

Matías ja bicanina Judas iti biti

¹² Maca Olivo Ya jisbëria tsi quiha Jerusalén qui ja bacacanicuë, naa jahuë Chani chitahëhuati ibo bo. Cariama quiha. ¹³ Yaca qui cahëhax tsi quiha jato naquëtë qui ja jicocanicuë. Mana jato racatí ini quiha. Toá tsi ja manicaniquë, naa Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo baquë Jacobo, Simón, naa gobierno pasomaha chaninish cato, Jacobo noma Judas. ¹⁴ Toá tsi iniquë yoxa bo ri, naa Jesu jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo.

¹⁵ Toatiyá tsi quiha Pedro niiniquë chahahuacanaibo qui chanixëna. Toá tsi ciento veinte ca nohiria mani ini quiha. Niihax ja nëcaniquë:

¹⁶ —Jatihuahacati nori quiha Quënëhacanish cabo iquë ra, naa Espíritu Santó David yamabo chanimarina. Jabi Judas yamabá, naa Jesu qui

tsamicanish cabo mëpinish cató ani ca yoati David yamabo chanini quiha. ¹⁷ Jasca, no bêta Judas yamabo yonocobëquinapaoni quiha. ¹⁸ Jama, ja ani ca yoi ca quëshpi tsi parata ja bini quiha pë. Bixo tsi quiha mai pistia ja copini quiha. Toá tsi ja rêsoniquë paquëhax na. Poshini quiha jahuë jatoquë. Jatsi jahuë poco xapaquëni quiha. ¹⁹ Jatsi quiha “Mai Jimi Ya” toa mai Jerusalén ca nohiria bá quënaniquë nicaxo na. Jato jói tsi quiha “Acéldama” ja icani quiha. ²⁰ Tsayacahuë. Nêca tsi quiha salmos libro ó tsi David yamabá quënëni quiha:

“Yoshihuahacaxëti xo jahuë xobo.

Toá tsi nohiria racayamano”

i ja ni quiha.

‘Jasca,

“Jahuë yonoco huëtsá bino”

ii quiha Judas yoati na.

²¹ Ja tsi xo toa huësti ca joni no bixëti xo jahuë yonoco iti ja bino iquish na. Jasca, no bêta inish ca ja iti nori quiha, naa Jesu ya co-copaonish cato.

²² Juan yamabá Jesu ashimani ca jisni ca ja iti xo. Jasca, jatiroha ca Jesú ayonina, no quima ax ja mëbihacanina, tihi cabo jisti nori ja iti xo. Jasca, “Bëso xo Jesu” i ja xëti nori quiha no bêta —nêca tsi Pedro nêcaniquë jato qui.

²³ Jatsi quiha dos ca joni bo ja bicaniquë. Bichi tsi quiha ja bëhoxcaniquë:

²⁴ —Jatiroha ca joni ba shina naispíqui mia ra. Nêá xo dos ca joni bo. ¿Jëni ca joni mi bichi? Noqui jismahuë ra, ²⁵ naa Chani chitahëhuati iboba yonoco ja ano. Jabi naa yonoco Judás niabëriani quiha rê jahuë iti qui caxëna —nêca tsi ja nêcacaniquë bëhoxhi na.

²⁶ Jatsi quiha suerte bo ja acaniquë cahëxëna. Bëboniquë Matías. Bëbohax once ca Chani chitahëhuati ibo bo qui ja riiniquë.

2

Espíritu Santo jonina

¹ Fiesta Pentecostés icanai ca bari tsëquëquë tsi quiha naquëtë tsi chahahuacanaibo tëquë mani iniquë. ² Manipama tsi quiha nai ax johai ca yoshi chamaxëni ca pacotsa ja nicacaniquë. Rëamëni quiha xobo, naa ja tsahocanai cató no. ³ Jatsi quiha chihi jana jisiria ca ja jiscaniquë. Jatiroha cabo qui naa chihi jana japacaniquë mapëxëhax na. Jato mapo tëquë ó nii ja icani quiha. ⁴ Jatsi quiha Espiritu Santo ja rëahacacaniquë. Rëamëhax joi jamërí tsi chanitsijacanicuë, naa Espiritu Santó jato chanimahai cató no.

⁵ Toatiyá tsi quiha Jerusalén tsi huëstima ca jodiobo racahi iniquë, naa país huëtsa bo ax bëcanish cabo. Dios noicanaibo ja icani quiha. ⁶ Naa yoshini pacotsa ja nicacaniquë jato ri. Nicahax tsi quiha ja quëtso caniquë. Jatsi ja shina-risiquicaniquë, jato joi yoi bá tsi ja chanicanai nori quëshpi na. ⁷ Jatsi ja ratë-ratëcaniquë:

—Jisna. ¿Galiléa ca joni bo ma ni naa chanicanaibo pa? ⁸ ¿Jënahuariaxo raca noba joi yoi tsi nicahi ni noa sa? ⁹ Nêá xo Partia joi jaya cabo. Nêá xo Media joi jaya cabo. Nêá xo Elam joi jaya cabo. Jasca, nêá xo Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, tihi ca mai ca nohiria joi bo ra. ¹⁰ Jasca, nêá xo Frigia, Panfilia, Egipto, tihi ca mai ax bëcanish cabo. Nêá xo Africa ó ca Cirene ori ax becanish cabo ra. Jasca, nêá xo Roma ax bëcanish cabo, jodioba arati jabi binish ca carayanabo ri. ¹¹ Jasca, tobi

Creta, Arabia, tihi ca mai ax bëcanish cabo. Noba joi yoi bá tsi chanicani quiha pa. Anomaria ca Diós aca ca noba jói tsi yoacani quiha ra —nëa tsi quiha naa nohiria nëcacaniquë.

¹² Jatsi quiha ja ratëyocaniquë. Ratëhax,

—¿Jënahuaría ni sa? ¿Jënipihi ni? —i jaca niquë chaninahi na.

¹³ Jama, huëtsa bá osa-osacanicuë nicaxo na.

—Huëstima ca jënë ja ayocaquë iqui noa. Pahëquë naa joni bo ra —i jaca niquë rë.

Nohiria bo qui Pedro chaninina

¹⁴ Jatsi quiha Pedro niiniquë once ca Chani chitahëhuati ibo bo ya. Niihax chanitsijanicuë joi pistiamá no.

—Ea nicacana, ëbë xatë bá, Jerusalén ca racacanaibá. ¹⁵ Naa joni bo pahëha ca quëscahuaqui mato pë. Pahëyama ca xo iquia. ¿Jënahuariahax ja pahëcana? Tsayacapa. Huëaquë tsi, naa a las nueve roha tsi xo ra. ¹⁶ Jama, ma jisi ca yoati Joel yamabá quënënicuë ra. Ja yoani ca tsi xo naa:

¹⁷ “Jaroha ca barí tsi nohiria bo tëquë qui noho Shina japaxëquia ra”
ii quiha Dios.

“Jasca, ëa yoati tsi chanicaxëceni quiha mato baquë bo, mato jahi bo ri.

Jasca, tënamëcaxëceni quiha mato shinapayo bo.

Jasca, namacaxëceni quiha mato siri bo.

¹⁸ Jasca, noho yonati bo, naa joni bo, yoxa bo, tihi cabo qui noho Shina japaxëquia ra toa barí no.

Jatsi ëa yoati tsi chanicaxëceni quiha ra.

¹⁹ Jatsi naipá ca jistiria bo, maí ca jisti bo, tihi cabo jismaxëquia.

Tobixëhi quiha jimi, chihi, chihicohini

²⁰ Jasca, tsëmonaxëhi quiha bari.

Shininaxëhi quiha oxë, naa jimi jascaria.

Tocaxëhi quiha ra, Ibo johai ca bari tsëquënox pari no.

Anomariaxëhi quiha toa bari ra.

²¹ Jasca, xabahamahacacaxëceni quiha Iboha janë quënacaxëcanaibo tëquë”

ii quiha Dios; nëa tsi Joel yamabá quënënicuë.

²² ‘Ea nicaparicana, Israél ca joni bá. Jahuë Jesu, naa Nazarét ca Jesu qui chama Diós aniquë ra. Toca tsi quiha Diós raani ca ja iqui ca ma jismahacanicuë, Dios chamá tsi jistiria bo ja ani cató no. Jisti bo ja aniquë ra mato bëtaquí na. ²³ Jabi naa joni mato qui mëahacanicuë, Dios shinana, naa jaha ja quëeni ca ja ini quëshpi na. Jatsi carayanabo yaxo tsi cruzó tsi naa joni ma tooxanicuë. Naa joni ma namënicuë iquia. ²⁴ Jama, jahuë Jesu Diós bësotëquëmaniquë iquia. Bësoyama caba iti quima ax ja paquëmahacani quiha ra. Bëbotimaxëni ja rësohai ca ini quiha. ²⁵ Jabi Jesu yoati tsi David yamabo nëcanicuë:

“Ea bësojó ca Ibo ë jisquë.

Ea jisbëriyamahi quiha.

Ja iqui tsi shina-motsiquiyamaxëquia ra.

²⁶ Ja tsi xo toa shina-ranicuë.

Anomaria xo noho Ibo iquia ranihi na.

Rësohax bësotëquëti ó pasoquia ra.

²⁷ Bësoyama caba iti ó tsi ëa jisbëriyamamaxëqui mia ra.

Jasca, mi chama iqui tsi poroyamaxëhi quiha mi yonati jiaxëni cato.

²⁸ Bësoti quinia ëa mi jismaquë.

Jasca, ëa ranihuaxëqui mia, mi bëta ë xëquë no”

i jahuë Jahëpa Dios qui Jesu ni quiha David yamabá quënëni cató no.

²⁹ ‘Bëró tsi mato qui chaniquia, ëbë xatë bá. Nicacana. Siri tsi David yamabo yoi rësoniquë. Ja maihuahacanicuë. Jasca, tobi quiha no bëta jahuë mai. ³⁰ Jabi Dios shina cahëxëni ca David yamabo iniquë iquia. “Mi चाहितखोबो हुँस्ति का जानखेकिया, मि त्रोनो खो त्ति जा योनानो” i ja qui Dios ni ca ja cahënicuë. Jasca, quiayamahai ca Dios ini ca ja cahënicuë. ³¹ Jabi rëquë ca xaba tsayahi David iniquë Cristo qui. Diós axëti nori ca cahëhax tsi quiha Cristo bësotëquëxëhai ca yoati ja chaniniquë. Bësoyama cabo iti ó tsi ja niabëriahacayamaxëhaina, jahuë yora poroyamaxëhaina, tihí cabo yoati David chanini quiha. ³² Dios tsi xo toa naa Jesu icanaí ca Bësotëquëmati Ibo. Ja bësotëquëyamëquë ra. Tihí ca tsi xo toa no yoahaina ra, naa noqui tëquëta. ³³ Jasca, jahuë Jesu Diós oquë-oquëhuaniquë ra. Jaboqui Dios mënëcayá tsi tsaho xo ra. Jaquirëquë Espíritu Santo jahuë Jahëpa quima Jesús biniquë. Bixo tsi quiha noqui ja japaniquë, naa Diós yoani jascaria. Jabi noqui Espíritu Santo japahacahai ca tsi xo toa ma tsaya-tsayahaina, ma nica-nicahaina ra. ³⁴ Tsayacahuë. Nai qui tëronoyamaniquë noba David yamabo. Jama, nëca tsi ja quënënicuë noba Jesu yoati na:

“ Noho mënëcayá tsi tsahotsina,

³⁵ mi chama nama tsi mia pasomaha cabo ë janaxëquë rohari’ i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nëa tsi David yamabo nëcani quiha.

³⁶ ‘Jatsi jatiroha ca Israél ca nohiria bá jabija ca cahëno ra. Ma tooxani ca Jesu Diós oquëhuaniquë ra. Noba chama, noqui Xabahamati Ibo, tihí cabo Diós jahuë Jesu manëmaniquë —nëa tsi nohiria bo qui Pedro nëcaniquë.

³⁷ Jatsi Pedró yoani ca nicahax tsi quiha ja cohuënacanicuë. Co-huënahax,

—¿Jënahuaxëhi ni noa ra, noba xatë bá? —i Pedro, Chani chitahëhuati ibo bo, tihí cabo qui jaca niquë.

³⁸ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Jasca, Jesu janë tsi ma ashimahacaxëti xo. Tocacana, mato jocha masahacano iquish na. Jatsi mato qui Espíritu Santo axëhi quiha Dios ra. ³⁹ Mato, mato xocobo, carayanabo, tihí cabo qui Espíritu Santo acatsi quiha, mato qui jahuë Chani acacani iqui na. Bixëhi quiha noba Ibo, Diós quënëni cabo tëquë —nëa tsi nohiria bo qui Pedro nëcaniquë.

⁴⁰ Chanipama tsi quiha jato ja yoba-yobanicuë:

—Jochahuaxëniria ca nohiria bo quima tsëquëcana, xabahamahacaxëna —iquiina.

⁴¹ Jatsi quiha ashimahacanicuë jahuë chani chahahuanish cabo. Toa barí tsi quiha chahahuacanaiba maxo qui tres mil ca nohiria riiniquë ra. ⁴² Chahahuaxo tsi quiha Chani chitahëhuati ibobá tiisimani ca ja nica-nicacanicuë. Jia tsi quiha ja rabëna-rabënaabëquicaniquë. Rabënaxo tsi quiha Dios shiati ja nëtocanicuë. Jasca, Dios qui ja bëhox-bëhoxcaniquë.

Jariapari ca chahahuacanaibo

⁴³ Toatiyá tsi quiha huëstima ca jisti bo jahuë Chani chitahëhuati ibobá aniquë. Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë, tsayahi na. ⁴⁴ Jasca, racanabëquiniquë chahahuacanaibo tëquë. Racanabëquihax tsi quiha jato jahuë

bo tëquë ja xatënacaniquë. ⁴⁵ Jato jahuë bo iniaxo tsi quiha noitiria cabo qui parata ja acaniquë. ⁴⁶ Jasca, jatiroha ca barí tsi quiha jodioba arati xobó tsi ja cati-caticaniquë Dios qui araxëna. Jasca, jato xobo xo tsi quiha shiati ja pi-pipaocaniquë. Jasca, ja oriquibëquinapaocaniquë ranihax na. Ja huashiyamacani quiha. ⁴⁷ Jasca, jia tsi Dios ja ocagua-ocahuacaniquë. Nohiria qui jia jato jabi ini quiha. Jasca, jatiroha ca barí tsi quiha nohiria xabahamahacaniquë. Jatsi iglesia qui ja riicaniquë chahahuahax na.

3

Catëjo tahë jaya ca jënimahuanina

¹ Huësti barí tsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo jodioba arati xobo-xoboria qui bocaniquë bëhoxhi na. A las tres ja ini quiha, naa jato bëhoxti hora. ² Jabi toá tsi arati xobo caiti tsi quiha, naa “Caiti Jiaría” icanai cató tsi quiha joni noitiria ca tsaho iniquë. Catëjo ca tahë yoi jayanish ca ja ini quiha. Jatiroha barí tsi toá tsi ja janahacani quiha, parata bënariati. ³ Jatsi arati xobo-xoboria qui Pedro, Juan, tihi cabo jicohai ca ja jisniquë. Jisi tsi, —E qui parata ahüë —i jato qui ja niquë.

⁴ Jatsi joni Pedro Juan bëisniquë. Bëis-hax ja qui Pedro chaniniquë:

—Noqui bëishuë iquia —iquiina.

⁵ Jatsi quiha joni tsaya-tsayaniquë. Parata ó ja pasoni quiha. ⁶ Jatsi Pedro ja qui nëcaniquë:

—Parata yama ca ëa xo naa. Jama, mia mëbicasquia. Nazarét ca Jesucristo tsi xo toa chama jaya cato. Jahuë janë tsi tapitsina iquia —i ja qui Pedro niquë.

⁷ Jatsi jahuë mëquë mëncayá tsi Pedró biniquë. Bixo tsi quiha toa joni ja joimaniquë. Chamatapini quiha jahuë tahë. Jënima jahuë jopoto ini quiha. ⁸ Jatsi joni biisiniquë. Jahuë tahë tsi ja niiniquë. Jatsi cotsijaniquë. Jatsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo ya arati xobo qui ja jiconiquë jaa ri. Co-copama tsi quiha Dios ja ocagua-ocahuacaniquë, biisi-biisixo na. ⁹ Ja cohaina, Dios ja ocahuahaina, tihi ca tsi quiha toá ca maní ca nohiria bá jisniquë. ¹⁰ Parata bënaxëniria cato, naa “Caiti Jiaría” icanai cató ca tsahopaohax ca joni ja iqui ca cahëhax tsi ja ratëyocaniquë.

—¿Jënahuarihax ja jënimahuahacaha sa? —i jaca niquë tsayahax na.

Arati xobó tsi Pedro chaninina

¹¹ Pedro, Juan, tihi cabo parata bënaxëniria cató achaniquë. Achajahuano tsi quiha jato qui nohiria bo jabayoniquë tsayacatsi na. Portal de Salomón icanai cató tsi ja quëtsoyani quiha. ¹² Jatsi nohiria bo jisi tsi quiha jato qui Pedro chaniniquë. Ja nëcaniquë:

—¿Jëneriahax ratëcanai pa? ¿Jëneriaxo tsi noqui tsaya-tsayacana sa? Noba chamá tsi naa joni no tapimayamaquë ra. ¿Jënahuariaxo noba mëstë ca jabí tsi naa joni no jënimahuana ra? ¹³ Dios, naa noba Abraham yamabo, noba Isaac yamabo, noba Jacob yamabo, tihi caba Diós jahuë yonati Jesu oquëhuaniquë ra. Jabi naa jasca ca Jesu Pilato qui ma mëaniquë pë, ja namëhacano. Jatsi Pilató paquëmacasquë tsi quiha “Anoma. Paquëmayamahuë” i ja qui ma niquë ra. ¹⁴ Mato ti tsi xo toa jocha yama ca Mëstëxëniria ca niati ibo-iboria bo iquia. Niaxo ati ibo-iboria ca joni ma baaniquë rë, paquëmahacati. ¹⁵ Mato ti tsi xo toa nohiria Bësomati Ibo-iboria acanaibo iquia. Jama, naa acanish ca Jesu Diós bëstëquëmaniquë ra. Jabija tsi xo naa no yoahaina iquia. Parayamaqui noa. ¹⁶ Naa joni, naa ma tsayahai ca joni jënimahuahacaquë ra, naa jasca

ca Jesu jané no. Naa ma cahëhai ca joni tapimahacaquë ra, toa janë qui ja chitimiha cató no. Tsayacahuë.

¹⁷ Jisa, noho xatë bá. Tonia cahëxoma tsi ma tocaniquë iquia, naa mato rèquëniniti ibobá ani jascaria. ¹⁸ Jama, toca ca quiniá tsi quiha ja yoacani ca Diós jatihuaniquë, ma tocani cató no. Naama tsi quiha Cristo yoati tsi jahuë Chani yoanish cabo chanini quiha, “Tënëxëti xo Cristo” iquiina. ¹⁹ Jatsi jaboqui mato jocha quima Dios quiri bësocana ra, mato jocha masahacano iquish na. ²⁰ Jatsi mato ranihuaxëhi quiha Ibo Dios. Jasca, mato bax ja bini ca Xabahamati Ibo, naa jahuë Jesu mato qui raaxëhi quiha. ²¹ Jama, jaboqui naipá tsi ja chitëpariti xo ra. Jariapari tsi tsëquëxëti xo jatiroha ca paxahuahacatiya, naa Dios Chani yoanish cabá tsi Diós yoani jascaria. ²² Moisés yoani ca nicacana. Ja nëcani quiha: “Mato qui Dios Chani Yoati Ibo-iboria raaxëhi quiha Dios ra, naa mato qui ëa ja raani jascaria. Mato jimibo huësti ca yoi ixëhi quiha naa joni ra. Ja yoahai ca tëquë ma nicaxëti xo. ²³ Jasca, Dios nohiria bo quima aquëquëmahacaxëti xo toa joni chani nicayamacanaibo. Nicayamahax quëyohacacaxëcani quiha” tih i tsi i Moisés ni quiha ra.

²⁴ Jabi naa xaba yoati tsi Dios Chani yoanish cabo tëquë chanipaoni quiha, naa Samuel yamabo tiya rohari cabo. ²⁵ Jasca, naa Dios Chani yoacanish caba चाहितखोचो xo mato ra. Mato qui Dios Chani acacani quiha jaari, naa mato naborëquëbo qui ja acacani jascaria. Jariapari tsi quiha Abraham yamabo qui Dios Chani acacanicuë, naa “Chahitaxocobo jayaxëqui mia. Toa baquë tsi shomahuahacaxëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë” i ja qui Dios nina. ²⁶ Jatsi mato jodiobo qui pari tsi quiha jahuë yonati yoi Diós raanicuë mato shomahuaxëna. Mato jocha quima mato casomacatsi quiha ra —nëa tsi quiha Pedro nëcaniquë nohiria bo qui.

4

Jodiobo yosibo bësój tsi Pedro, Juan, niinina

¹ Jari nohiria bo qui ja chanicano tsi quiha bëcaniquë arati ibo bo, arati xobo obëso ca capitán. Jasca, bëcaniquë saduceobo icanaí ca chama bo ri, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria” icanaibo. ² Jato qui yoi ini quiha toa nohiria bo qui Pedro, Juan, tih cabá tiisimanina, Jesu bësotëquëmahacani nori yoahi ja icani quëshpi na. Jato qui yoi toa chani ini quiha, nohiria bësotëquëyamaxëhai ja quëscahuacani quëshpi na. Jatsi Pedro, Juan, tih cabo qui ja caxacanicuë. ³ Caxahax tsi quiha jato qui ja tsamicanicuë. Caquë quiha bari. Ja iqui tsi preso qui jato ja nanëcaniquë huëaquë copixëna. ⁴ Jama, huëstima cabá chahahuanicuë jato chani nicaxo na. Cinco mil ca joni bo tahë ja icani quiha.

⁵ Huëaquë tsi quiha jodioba chama bo catiniquë, naa jato yosibo, jato yoba tiisimacanaibo. ⁶ Toá tsi quiha Anás, naa jato arati ibo-iboria iniquë jaa ri. Jasca, toá tsi quiha Anás jimibo iniquë jato ri, naa Caifás, Juan, Alejandro, tih cabo. ⁷ Catixo tsi quiha jato nëpax tsi Pedro Juan ja nimanicuë nicaxëna. Nimahax,

—¿Jënahuaxo tsi naa joni ma jënimahuahitaha sa? ¿Jahuë chama ya ni mato ra? ¿Tsohuë ni toa naa chama mato qui ati ibo ra? —i jato qui jaca niquë.

⁸ Jatsi quiha Espíritu Santo rëamëxo tsi Pedró quëbiniquë:

—Noqui nicacana, nohiria chama bá, yosibá. ⁹ ¿Naa noitiria ca joni no mëbihitaha ca yoati tsi noqui nicacana sa? “¿Jënahuariahax naa joni jënimahuahacaha sa?” ¿ii ni mato ra? ¹⁰ Jënima quiha. Ma cahëyoti xo. Cahëxëti xo Israél ca nohiria bo tëquë ri. Nazaret ca Jesucristo chamá tsi ja jënimahuahacahitaquë ra, naa ma tooxani ca jasca cato chamá no. Ja tsi xo toa Diós bësomanina. Jesu chama iqui tsi mato bësojó tsi nii quiha naa joni ra. ¹¹ Jabi naa jasca ca Jesu yoati tsi chanihi quiha Quënëhacaniish cabo ra.

“Oquënaxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquë-oquëria ca manëxëhi quiha”

ii quiha ra. Jabi Jesu tsi xo naa maxaxa ra, naa ma niani cato. Jama, naa maxax jascaria tsi ja oquënani quiha. ¹² Oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. Yama tsi xo Xabahamati Ibo huëtza ra. Ja huësti ca tsi xo Jesu. Jaroha ca tsi xo toa Diós noqui acana noqui xabahamati —nëa tsi quiha chama bo qui Pedro nëcaniquë.

¹³ Chama ya tsi Pedro, Juan, tihi cabo chanini nori ca jisi tsi toa chama bo ratërianiquë. Jasca, escuela qui ja boyamacani nori ca nicaquí tsi Jesu rabëti bo ja icani nori ca ja cahëcaniquë. ¹⁴ Jama, Pedro, Juan, tihi cabo ya niihai ca jënimahuahacahitahax ca joni jisi tsi quëbiti ja cahëyamacani quiha. Ja iqui tsi jato qui quësoti mëtsama ja icaniquë. ¹⁵ Jatsi quiha naquëtë cacha jato ja raacanicuë jamëhax chaninaxëna. Raahax,

¹⁶ —¿Jënahuarixëhi ni noa sa, naa joni bo qui? Naa anomaria ca jisti naa joni bá acahitaha ca cahëhi quiha Jerusalén ca nohiria bo tëquë rë. ¿Jënahuariahax “Oca ma xo” i no na ra? ¹⁷ Naa jahuë bo nohiria bo qui pacanamitsa rë. Jato no jënëxëti xo ra. Jatsi jato no yobano, Jesucristo janë tsi ja chanitëquëpistiariacano —i jaca niquë chaninahi na.

¹⁸ Jatsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo ja quënacanicuë. Quënaxo tsi quiha jato ja yobacanicuë:

—Nohiria bo qui Jesu yoati tsi ma chanitëquëyamano ra —iquiina.

¹⁹ Jama, Pedro, Juan, tihi cabá quëbiniquë:

—Shinaparicana. ¿Tsohuë nicayoixëhi ni noa ra? ¿Mato ni? ¿Dios ni?

²⁰ ¿Jënahuarixaxo no chaninahi ca no jënëna ra? No jisnina, no nicanina, tihi cabo yoati tsi no chaniti xo ra —i jato qui Pedro Juan niquë.

²¹ Yobatëquëxo tsi quiha chama bá jato paquëmaniquë. Jabi nohiria bo qui raquëquí tsi Pedro, Juan ja copiyamacani quiha. Jabi naa jënimahuahacaniish ca joni quëshpi tsi Dios ocahuahi nohiria bo iniquë. ²² Anomaria toa jisti ini quiha. Cuarenta año bo huino toa jënimahuahacaniish ca joni ini quiha.

Dios qui chahahuacanaibo bëhoxnina

²³ Jisbëria tsi quiha jato nohiria yoi bo qui Pedro Juan bocanicuë. Jatsi quiha arati ibo bo, yosibo, tihi cabá yoani ca jato ja yoacanicuë. ²⁴ Jatsi quiha Dios qui ja bëhoxycanicuë nicahax na:

—Mia ri tsi xo Ibo-iboria. Mia ri tsi xo toa naipa, mai, ia, tihi cabo Nëhohuati Ibo ra. Jahá cabo tëquë mi ani quiha ra. ²⁵ Jasca, mia ri tsi xo toa Espiritu Santó tsi noqui chaninish cato, naa noba naborëquëbo David yamabo mi chanimaniquë no:

“¿Jënihax tsi caxahi ni carayanabo pë?

¿Jënixo mahitsa tsi shina-shinahi ni nohiria bo ra, Dios pasomaha yoi ca axëna?

²⁶ Shomahuahacani quiha maí ca rey bo rë, iquinaxëna.

Caticani quiha país ca chama bo rë, Ibo Dios, jahuë Xabahamati Ibo, tihi cabo pasomaha iquinaxëna”
i David yamabo ni quiha.

²⁷ “Tocapiyamëquë ja yoanina iquia. Naa noba yaca yoi tsi Herodes, Poncio Pilato, tihi cabo chaniyamëquë carayanabo, Israël ca nohiria bo, tihi cabo ya. Chaninaxo tsi quiha mi yonati mëstëxëni ca Jesu, naa noqui mi raani ca ja namëcasjahuacanicquë pë. ²⁸ Jatsi quiha ja tocacanicquë. Jabi mi planes, naa mi chamá tsi acacani ca planes roha ja acani quiha, mi shina ja ini quëshpi na. ²⁹ Jabi jaboqui mi yonati bo roamiscani quiha pë, Ibobá. Jama, noqui, naa mi yonati bo mi chamahuano, raquëxoma tsi mi chani no yoano iquish na. ³⁰ Jasca, mi chamá tsi noitiria cabo mi jënimahuano. Jasca, mi yonati jiaxëni ca Jesu janë tsi jisti-jistiriabo mi ano ra” —nëa tsi ja nëcanicquë bëhoxhi na.

³¹ Ja bëhoxcaquë tsi quiha yajo-yajohacanicquë ja caticani ca xobo ra. Jasca, Espiritu Santó tsi ja rëahacanicquë. Rëamëhi tsi raquëhaxma tsi quiha Dios Chani chanitsijacanicquë.

Jato jahuë bo ja xatënacarina

³² Toatiyá tsi quiha jia tsi chahahuacanaibo rabë nabëquicanicquë. Jaha-risi quiha ja shinacanaï ca ini quiha. Jasca, jato jahuë bo tëquë ja xatënacanicquë. “Nohó-na xo naa, nohó-na xo toa” iyama jaca ni quiha. ³³ Jasca, chama-chamariá tsi quiha Dios Chani chitahëhuati ibo bo chaninicquë, Ibo Jesu bësotëquëmahacani nori ca yoahi na. Toatiyá tsi quiha jia tsi Diós jato mëbinicquë. ³⁴ Jasca, toatiyá tsi quiha chahahuacanaibá narisyamanicquë. Jato xobo bo, jato mai bo, tihi cabo ja inianicquë. ³⁵ Iniaxo tsi quiha toa parata Chani chitahëhuati ibo bo qui ja acanicquë. Jaquirëquë quiha noitiria cabo qui toa parata acacani quiha. ³⁶ Jabi tocanicquë José, naa Chipre ó conish cato. Arati xobó ca yonati ja ini quiha. Jabi naa José qui janë huëtza Chani chitahëhuati ibo bá ani quiha, naa Bernabé cato. Noba joi tsi “Nohiria mëbiti ibo” iqui noa. ³⁷ Jabi jahuë mai Bernabé inianicquë jaa ri. Iniaxo tsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo qui jahuë parata ja mëanicquë, noitiria cabo qui acacati.

5

Ananías, Safira, tihi cabá paracasnina

¹ Jatsi quiha joni huëtza, naa Ananías icanai cató jahuë mai inianicquë jaa ri, jahuë ahui Safira yaxo na. ² Iniaxo tsi quiha parata xatë ja jananicquë jamë bax na. Jahuë ahui qui jia ini quiha ja anina. Jatsi quiha parata tëxë ja bënicquë Chani chitahëhuati ibo bo qui. ³ Ja bëquë tsi quiha ja qui Pedro chaninicquë:

—¿Jënahuariahax mi shina qui Satanás jicoha pa? Parata xatë mi jonëquë pë iniaxo na. Toca tsi Espiritu Santo qui mi quiaquë rë. ⁴ Toa mai inianox pari tsi ¿mí-na ja iyamayamani? Jasca, ja iniahacaquë tsi jari mi parata ja iquë ra. Jama, noqui paracasquí tsi toa parata xatë roha noqui mi bëquë rë. Anoma tsi xo toca ca mi shinahaina iquia. Dios qui mi quiaquë rë, joni qui nomari —nëa tsi quiha ja qui Pedro nëcanicquë.

⁵ Jatsi quiha Ananías rësonicquë, Pedro chani nicahax na. Mai qui ja paquënicquë. Jatsi quiha nohiria tëquë raquë-raquënicquë nicahax na. ⁶ Jatsi joixo tsi quiha shinapayo bá jahuë yora yabonicquë raiti no. Yaboxo tsi cacha boxo tsi ja maihuacanicquë.

⁷ Tres hora quirèquë Ananias ahui jiconiquë, naa Safira icanai cato. Jari jahuë bënë rësoha nori ca ja nicayamani quiha. ⁸ Jatsi Pedró nicaniquë:

—Ea yoahuë. ¿Tihí roha ca parata ma bichi, mato mai quëshpi na? —
iquiina.

Jatsi quiha,

—Jabija. Tihí roha ca parata no bichitaquë —i Pedro qui ja niquë. Ja quiiani quiha.

⁹ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Jishopë. ¿Jëniriauxo nëca tsi mi shinaha pa. Espíritu Santo tanamaqui mia pë. Nicapa. Bëcani quiha rë mi bënë maihuahax cabo. Mia bichi bëcani quiha maihuaxëna —i ja qui Pedro niquë.

¹⁰ Jatsi ja rësotapiniquë. Jatahë tsi quiha ja paquëniquë. Jatsi quiha shinapayobá jiconiquë. Jicoxo tsi ja jiscaniquë. Cacha boxo tsi quiha jahuë bënë ya raquëpina tsi ja maihuacaniquë. ¹¹ Jatsi raquë-raquëniquë chahuacanaibo tëquë. Jasca, raquëyoniquë nicanish ca nohiria huëtsa bo ri.

Acacani ca jisti bo

¹² Toatiyá tsi quiha Salomón Portal icanai cató tsi chahuacanaibo catihí ipaoniquë araxëna. Toa xo tsi huëstima ca jisti bo Dios Chani chitahëhuati ibobá ani quiha, nohiria bo xërèquë xo na. ¹³ Jama, jato bëta arati catiyamani quiha nohiria tëxë rë, jato chama bo qui raquëhi na. Jama, nohiria bo qui shinajiaxëni cabo chahuacanaibo ini quiha. ¹⁴ Toatiyá tsi jato qui riini quiha huëstima ca chahuacanaibo paxa cabo, naa Ibo qui chitimicanish ca joni bo yoxa bo tëquëta. Jatiroha ca barí tsi jato maxo anini quiha. ¹⁵ Jasca, Chani chitahëhuati ibobá acani ca jisti bo iqui tsi isicanaibo, iquicanaibo, tihí cabo nohiria bá bëcani quiha ja jënimahuahacacano. Bahí tsi jato oxati, jato huana bo, tihí cabo ó tsi ja janahacacani quiha Pedro ja manacano. Pedro tëbaquishi jato matarahai ca ó ja quëëcani quiha jënimahuahacati. ¹⁶ Jasca, Jerusalén ca tëamë ca yaca huëtsa bo quima ax nohiria bëcani quiha. Isicanaibo, yoshi jaya cabo, tihí cabo ja bëcani quiha. Ja jënimahuahaca-caniquë jato tëquëta.

Chani chitahëhuati ibo bo tënëmahacanina

¹⁷ Jatsi quiha Dios Chani chitahëhuati ibo bo qui arati ibo-iboria yosaniquë. Jato qui yosaniquë jahuë rabëti bo ri, naa saduceobo, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria” icanaiibo. ¹⁸ Yosannahax tsi quiha jato qui ja tsamicaniquë. Tsamixo tsi preso qui jato ja nanëcaniquë. ¹⁹ Jatsi toa baquichá tsi quiha Ibo Diós raani ca ángel preso caiti japëcaniquë. Japëcaxo tsi quiha preso cacha jato ja bënëquë ra. Jatsi jato qui ja yoaniquë:

²⁰ —Bocata. Arati xobo nabirí tsi niixo xabahamati quinia paxa ca yoacana —iquiina.

²¹ Jatsi huëaquë tsi quiha arati xobo qui ja jicocaniquë, naa ja yoahacacani jascaria. Jicoxo tsi nohiria bo tiisimatsijahuacaniquë. Jatsi quiha arati ibo ba cahëniquë jato rabëti bo ya. Cahëxo tsi quiha jodioba chama bo, yosibo, tihí cabo ja quënacaniquë chaninaxëna. Jatsi quiha preso qui policia ja raacaniquë Chani chitahëhuati bo bëti. ²² Preso qui cahëxo tsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo policia yopaniquë. Yama a ra. Jatsi ja bacacaniquë chama bo yoxëna.

23 —Preso qui no cahëquë. Jënima toa caiti bo iquë ra. Pëyëhama quiha jahuë candado iquë iqui noa. Jasca, caiti cacha jari nii iqui quiha jaha bësoti soldado bo ra. Jama, caiti japëcaxo tsi yama ca no jisquë pa. Mëquëya toa jato presó ca naquëtë iquë pa —i chama bo qui jaca niquë bacahax na.

24 Jatsi ja yoacani ca nicahax tsi quiha ja shina-risiquiyocaniquë, naa soldado ba capitán, arati ibo-iboria bo. Nicahax,

—¿Jënahuaría ni sa? —i jaca niquë.

25 Jatsi quiha chani paxa jaya ca joni jiconiquë. Jicohax,

—Jisi bocata. Arati xobo nabirí tsi nii quiha nanëhacahitahax ca joni bo ra. Toa xo tsi nohiria bo tiisimacani quiha ra —i jato qui ja niquë.

26 Jatsi mëri tsi capitán caniquë jahuë soldado bo ya. Jahari chama bo qui jato ja bëcaniquë. Ishima tsi toa Chani chitahëhuati ibo bo ja bëcani quiha nohiria bo qui raquëquí na. Nohiria bá jato acai ca ja quëscahuacani quiha. 27 Bëxo tsi quiha chama bo bësojó tsi jato ja nimacaniquë. Jatsi arati ibo ba chama bá jato nicaniquë:

28 —“Jesu yoati tsi nohiria bo tiisimayamacana” ¿i mato qui no yamayamahitaha ra? ¿Jënahuariacanaí ra? Jerusalén tsi pacanahi quiha mato chani ra. Anoma tsi xo toa ma tiisimahaina. Jasca, noqui quësocasqui mato pë, toa Jesu nani quëshpi na —nëa tsi quiha arati ibo ba chama nëcaniquë.

29 Jatsi Pedro, Dios Chani chitahëhuati ibo bo, tihi cabá quëbiniquë:

—Jariapari tsi Dios no nicaxëti xo ra, joni bo nomari. 30 Noba naborëquëba Diós jahuë Jesu bësomayamëquë ra, naa cruzó tsi ma toox-ayamëta ca jasca cato. 31 Bësomaxo tsi quiha ja oquëhuayamëquë, jahuë mënëcayá ja ino. Chama jahuë Jesu qui ja ayamëquë Rëquëniniti Ibo, Xabahamati Ibo, tihi cabo iti. 32 Jabi toca xo ra. Jabija ca cahëxo tsi nohiria bo yoa-yoaqui noa ra, paraxoma. Tocahi quiha Espíritu Santo ri. Jasca, jahuë Chani nicacanaíbo qui Espíritu Santo aqui Dios ra —nëa tsi quiha ja nëcacaniquë.

33 Jatsi quiha catinish ca yosibo caxa-caxaniquë ja yoacani ca nicahax na. Itsisnaniquë jato shinana ra. Jato ja acascani quiha. 34 Jama, jato ó niini quiha huësti ca chama, naa Gamaliel icanai cato. Yoba tiisimanish ca joni ja ini quiha. Jasca, nohiria qui shinajaxëni ca naa joni ini quiha. Yosibo bësojó niixo tsi quiha naquëtë cacha Chani chitahëhuati Ibo bo ja raaniquë. 35 Raahax chanitsijaniquë:

—Jisa, Israël ca joni bá. Quiniacaxëcahuë, anoma ca naa joni bo qui ma ayamano. 36 Tobi ini quiha Teudas icanai cato. Joni-joniria ja ini ca ja quëscahuani quiha ra. Jasca, ja bëta cuatrocientos ca joni bo riini quiha nianaxëna. Toa joni acacaniquë ra. Jatsi pacanamahacani quiha jahuë rabëti bo tëquëta. 37 Jaquirëquë tobi iniquë Galileá ca Judas. Nohiria censo ini cató tsi toa joni jisiquini quiha. Joni bo misco ja mëpini quiha jaa ri. Jama, toa joni acacaniquë jaa ri. Jabayoni quiha jahuë rabëti bo ra. 38 Jatsi noho yoba tsi xo naa: Naa joni bo no motsayamano. Jato paquëmacana iquia. Jato chama yoí pi ja chanicano tsi quëyohacaxëhi quiha ja acaina iquia. Pacanaxëhi quiha jato rabëti bo ri. 39 Jama, Dios yonoco pi ja acano tsi yama tsi xo toa jato yonoco quëyoti mëtsa cato ra. Jatsi quiniacaxëcahuë, Dios yoí pasomaha iquinahi ma imitsa iqui na —nëa tsi yosibo qui Gamaliel nëcaniquë.

⁴⁰Jatsi quiha yosibo qui jia quiha jahuë yoba iniquë. ⁴¹Jatsi Dios Chani chitahëhuati ibo bo jahari ja quënacaniquë. Quënaxo tsi quiha jato ja rashacaniquë. Jatsi quiha jato ja yobaniquë, Jesu janë tsi ja chaniyamacano. Yobaxo tsi quiha jato ja paquëmacaniquë. ⁴²Jatsi quiha jatiroha ca barí tsi arati xobo xo tsi Xabahamati Ibo Jesu iqui ca ja yoa-yoacaniquë. Jasca, chahahuacanaiba xobo xo tsi tiisimatsijahuacaniquë.

6

Iglesia ca mëbicanaibo janëhacanina

¹Toatiyá tsi chahahuacanaiba maxo anino tsi quiha jodioba joi chanicanaibo qui carayana ca joi chanihai ca jodiobá joi mëraniquë.

—Piti biyamahi quiha noba bënë imanish ca yoxa bo rë, barihaní tsi piti ja acaquë no —nëa tsi quiha jato jimibo qui ja nëcaniquë.

²Jatsi quiha chahahuacanaibo tëquë Dios Chani chitahëhuati ibo bá quënaniquë ja caticano.

—Noqui yoi tsi xo Dios Chani no yoahai ca jënëhaina rë, piti, parata, tihi cabo otoxëna. Anoma quiha. ³Jatsi siete ca joni shinajiaxëni cabo mëracana, nobë xatë bá, toa ototi yonoco ati. Espíritu Santo rëamë ca joni ja ixëti ca xo. Jasca, tiisi ja jayacaxëti xo. Jato qui naa ototi yonoco mëaxëqui noa ra. ⁴Mëaxo tsi xaba jayaxëqui noa bëhoxti, Dios Chani tiisimati —nëa tsi quiha jato qui Chani chitahëhuati ibo bo nëcaniquë.

⁵Jatsi raniquë chahahuacanaibo tëquë, nicahax na. Jatsi quiha siete ca joni bo ja bicaniquë ja yoahacacani jascaria. Jatsi Esteban ja bicaniquë, naa Dios qui chitiminish ca Espíritu Santo rëamënish ca joni. Jasca, Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Antioquia ó ca conish ca Nicolás, naa jodioba jabi binish ca carayana, tihi cabo quiha ja bicaniquë toa yonoco ja otocano. ⁶Jatsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo bësojó ja janahacaniquë. Jatsi jato bax ja bëhoxcana ca tsi jato mëquë jato ó ja janacaniquë shomahuaxëna.

⁷Toatiyá tsi quiha Dios Chani pacananiquë. Ani-aniniquë Jerusalén ca chahahuacanaibo. Jasca, Cristo qui chitiminiquë huëstima ca jodioba arati ibo bo ri ra.

Preso qui Esteban nanëhacanina

⁸Toatiyá tsi quiha chamaxëniria ca jisti bo Estebán aqui iniquë nohiria xërëquë xo na. Diós toa joni shomahuariani quiha, jahuë yonoco ja aquë no. Jasca, Espíritu Santo chama jayani quiha. ⁹Jama, ja qui caxa iniquë catiti xobó ca nohiria bo, naa Paquëmahacanish ca Yonati bo icanaí ca maxo. Esteban qui tsi quiha joi mëratsijahuacaniquë. Jasca, jato maxo qui riiniquë jodiobo huëtsa bo ri, naa Cirene, Alejandría, Cilicia, Asia, tihi cabo mai ax bëcanish cabo. Esteban qui caxa ja icani quiha jato ri.

¹⁰Jabi Esteban qui joi ja mëracano tsi quiha Espíritu Santo tiisi tsi jato ja quëbiniquë. Esteban bëbotimaxëni ja icani quiha, ja quëbihai ca iqui na.

¹¹Jatsi quiha parata joni bo qui ja acaniquë quiahuamaxëna. Acax tsi quiha,

—“Moisés yamabo, Dios, tihi cabo pasomaha chanihi quiha Esteban ra. No nicaquë ra. Anoma quiha” tihi ca tsi icana —i joni bo qui jaca niquë pë.

¹²Jatsi ja quiacaniquë Esteban qui nohiria bo caxahuaxëna. Jatsi quiha itsisnaniquë nohiria bo, yosibo, Dios yoba tiisimacanaibo tëquëta. Caxahi tsi quiha Esteban qui ja tsamicaniquë. Ratëniquë Esteban. Tsamixoxo

tsi quiha jodioba chama bo qui ja boniquë ja qui quësoxëna. ¹³ Jatsi quiha chama bo qui chanitsi quiha quiacanaibo niquë.

—Noba arati xobo, Moisés yoba, tihi cabo pasomaha chanihi quiha naa joni ra. Anoma tsi xo toa ja chani-chanihaina ra. ¹⁴ Jasca, “Noba arati xobo potasxëhi quiha naa Nazarét ca Jesu” ii quiha pë. Jasca, “Noqui Moisés yamabá ani ca jabi bo rarinamaxëhi quiha ra” tihi ca tsi ii quiha ra. No nicahitaquë ra —i quiha jaca niquë quiahi na.

¹⁵ Jatsi quiha toá ca naquëtë ca tsahonish ca chama bá Esteban bëisniquë. Bëis-xo tsi quiha ángel bëmana jisiria ca jahuë bëmana manëhai ca ja jiscaniquë.

7

Estebán quëbinina

¹ Jatsi quiha arati ibo-iboriá Esteban nicaniquë:

—¿Jabija ni naa mi qui ja quësocanaina? —iquiina.

² Jatsi Estebán quëbiniquë:

—Ea nicaparicana, ëbë xatë bá, noho jahëpa bá. Mesopotamia maí tsi Abraham yamabo racano tsi quiha noba oquë-oquëria ca Dios ja qui jisiquiniquë ra, naa Harán racahi ja canox pari no. ³ Toatiyá tsi quiha, “Mi mai, mi jimibo, tihi cabo jibëriana. Mai huëtisa, naa mi qui ë jismaxëhai ca mai qui cata” i ja qui noba Dios ni quiha. ⁴ Jaha tsi quiha Abraham riquiniquë Caldea mai ax na. Riquicaya tsi quiha Harán mai icanai ca qui ja caniquë racahi na. Jatsi Abraham jahëpa rësoniquë. Ja rësoquë tsi quiha nëri naa mai qui, naa ma racahai ca qui Diós raaniquë. ⁵ Raaxo tsi quiha naa mai yoi ja qui Diós ayamaniquë ibohuati. Mai mishni roha ca ja qui acacayamani quiha toatiyá no. Jama, “Mia, mi chahitaxocobo, tihi cabo qui naa mai axëquia, ibohuati” i ja qui Dios ni quiha, baquë Abrahám jayanox pari no. ⁶ Jasca, “Naa mai niabayacaxëcani quiha mi chahitaxocobo carayanaba maí tsi racaxëna. Toá tsi carayanaba yonati bo icaxëcani quiha mi chahitaxocobo. Cuatrocientos ca año no tsi jato yosicaxëcani quiha toa carayanabo ra. ⁷ Jasca, toa carayanabo copixëquia, naa jato yonamixëneria cabo. Jaquirëquë toa carayanaba maí jibayacaxëcani quiha mi chahitaxocobo naa mai ó tsi ë qui araxëna” nëa tsi noba Abraham yamabo qui Dios nëcaniquë. ⁸ Jatsi quiha Abraham yamabo qui jabi paxa ca, naa jibirishati jabi Diós aniquë, ja parayamahai ca jismaxëna. Jatsi quiha Abraham yamabá jahuë baquë Isaac jibirishaniquë, huësti ca semana ja jayaniquë no. Jasca, Isaac yamabá jahuë baquë Jacob jibirishaniquë jaa ri. Jaquirëquë Jacob yamabá jahuë doce ca baquë bo ri jibirishaniquë ja cocaquë no.

⁹ Jabi Jacob doce ca baquë bo noba naborëquëbo ini quiha. Jatsi quiha jato noma José qui noba naborëquëbo yosananiquë. Yosanaxo tsi quiha carayana ca comerciante bo qui jato noma ja iniacaniquë, Egipto maí qui ja bocano. Toá tsi quiha yonati José iniquë rë. Jatsi, ja bëta Dios ini quiha. ¹⁰ Toá tsi José tënë-tënëni quiha. Jatsi Diós José mëbirianiquë. Tiisi ja qui ja ani quiha. Jatsi José tiisi Faraón jisniquë, naa Egipto chama-chamaria. Jisi tsi quiha jahuë mai tëquë, jahuë xobó cabo, tihi cabo José qui ja mëaniquë otjahuano iquish na.

¹¹ Toatiyá tsi quiha Egipto, Canaán, tihi ca maí ca nohiria bá tënë-tënëniquë. Piti ja biniacani quiha. Jasca, binianiquë José rëquëmë bo ri, naa noba naborëquëbo. Yama ja jayacani quiha piti. ¹² Jatsi Egipto ó

ca piti ini ca nicaxo tsi quiha jahuë baquë bo Jacob yamabá raaniquë, Egipto mai qui ja shishocano. Toa xo tsi quiha trigo ja copicaniquë piti. ¹³ Jaquirëquë jahuë rëquëmë bo biniatëquëniquë. Binihax Egipto qui ja bacatëquëcaniquë. Toatiyá tsi quiha “Mato noma xo ëa ra” i jato qui José ni quiha. Jasca, Faraón qui jahuë rëquëmë bo ja boniquë cahëmaxëna. ¹⁴ Jaquirëquë quiha jahuë jahëpa qui chani José raaniquë Egipto mai qui ja jono. Jatsi quiha ja bëyocaniquë Jacób-nabo tëquëta, naa setenta y cinco ca nohiria. ¹⁵ Egipto mai qui cahëhax toá tsi ja racacanicuë. Jasca, toá tsi ja rësoyocanicuë, naa Jacob, noba naborëquëbo. ¹⁶ Jatsi xëni huëtsa quiha Jacob xao bo, noba naborëquëba xao bo, tihi cabo jahari ja bëcaniquë Canaán mai qui. Toá tsi quiha, naa Siquem icanai cato ax tsi quiha ja maihuahacanicuë. Jabi toa Siquem ó ca maihuati mai noba Abraham yamabá copini quiha Hamor icanai ca baquë bo quima.

¹⁷ Jatsi quiha cuatrocientos ca año bo, naa Abraham yamabo qui Diós yoani ca chani jatipaimano tsi quiha noba jimibo ani-aniniquë. Huëstima tsi ja icaní quiha Egipto maí no. ¹⁸ Jasca, toatiyá tsi quiha noba jimibo yonatsi Egipto chama huëtsá huaniquë. José-nabo jaca nori ca ja cahëyamani quiha rë. ¹⁹ Jasca, noba jimibo qui caxa ja ini quiha. Caxaxo tsi quiha jato ja para-paranicuë. Jasca, jato cobëna ca baquë bo ja niabëriama-niquë rë, jato rësomacatsi na. ²⁰ Toatiyá tsi quiha noba Moisés coniquë ra. Jiaria ca baquë ja ini quiha. Toa baquë Diós shomahuaniquë. Tres oxë no tsi quiha ja shinahamahacanicuë jahuë xobó no. ²¹ Jatsi quiha xobo cacha ja jonëcaniquë Faraón qui raquëquí na. Jatsi Faraón jahiní jisniquë. Jisi tsi quiha Moisés pistia jahuë xobo qui ja boniquë shinahamaxëna. Jahuë baquë jascaria tsi ja shinahamahacani quiha. ²² Jatsi quiha Egipto tiisi, jato jabi bo, tihi cabo Moisés tiisimahacanicuë. Toca tsi quiha joni-joniria ja manënicuë. Oquënaniquë jahuë chani, ja acai ca tëquë.

²³ Cuarenta año bo jayaxo tsi quiha jahuë jimibo Moisés jiscasnicuë. ²⁴ Jato tsaya-tsayaquí tsi quiha noitiria ca rashahacahai ca joni, naa jahuë jimibo ja jisniquë. Jatsi jabë xatë ja mëbicasnicuë. Jatsi quiha toa rashahai ca Egipto ca carayana Moisés tëpasnicuë copixëna. ²⁵ Tëpasxo tsi quiha jato rëquënititi ibo iti ó ja pasoniquë, toa mai quima ax jato tsëcaxëna. “Diós raani ca joni tsi xo naa ra noqui mëbiti” i jaca ti ó ja pasoni quiha. Jabi Moisés ja bicasyama-canicuë jato rëquënititi ibo iti. ²⁶ Jatsi huëaquë dos ca jimibo iquinahai ca Moisés jisniquë. Jato rabënamacatsi tsi “¿Jëniyahax iquinacanai rë? Mabë xatë bo xo mato ra” i jato qui ja ni quiha. ²⁷ Jatsi quiha joni huëtsa yosihai ca joní Moises shitijihanicuë. Shitijihacax tsi “¿Noba chama ni mia pa? ¿Tsohuëcaracá mi qui chama aca pa, noqui yobati? ²⁸ Tonia ëa acasqui mia ra, naa Egipto mi aquitaha jascaria” i Moisés qui ja ni quiha. ²⁹ Jatsi Moisés raquënicuë nicahax na. Raquëhax tsi quiha Madián mai qui ja jabaniquë. Toá tsi ja racanicuë carayanabo ya. Ahui bichi tsi dos ca baquë bo ja saihuaniquë toa xo na.

³⁰ Jaquirëquë cuarenta año bo huinocaquë tsi quiha Moisés qui ángel jisiquiniquë, mëshohai ca pëtoro ó no. Sinaí xabacha tahë tsi Moisés ini quiha. ³¹ Chihi jisi tsi quiha ja ratënicuë, “¿Jahuë ni naa sa?” iquiina. Jatsi pëtoro qui ja basimanicuë tsayaxëna. Basimaxo tsi quiha Iboba joi ja nicaniquë: ³² “Mí naborëquëba Dios xo ëa ra. Abraham, Isaac, Jacob, tihi caba Dios xo ëa ra” i ja qui Dios ni quiha. Jatsi mëmë-mëmënicuë Moisés

raquëhi na. Pëtoro qui ja tsayacasyamani quiha. ³³Jatsi quiha, “Mi zapato bo tsobohuë. Roa xo naa mai ra, naa mi niihai cato. ³⁴Noho Egiptó ca nohiria bá tënëhai ca jisquia ra. Ja èëscanai ca nicaquia ra. Ja tsi xo toa è botëquë jato paquëmaxëna. ¿Canomani? Jahari Egipto mai qui mia raaquia ra” i ja qui Ibo niquë.

³⁵Jabi noba jimibá niani ca joni Diós biniquë ra, jato rëquëniniti ibo iti. “¿Noba chama ni mia pa? ¿Tsohuëcaracá mi qui chama aca pa, noqui yobati?” i jaca ni quiha naa joni tsayahax na. Jama, jato qui Moisés raahacanicuë ra jato rëquëniniti ibo iti. Toa pëtoró ca jisiquihai ca ángel noba Moisés jahari raanicuë noba jimibo ja xabahamano. ³⁶Jabi naa jasca ca Moisés noba jimibo mëpiniquë ra Egipto mai quima. Jasca, jisti-jistiria bo ja aniquë ra, Egipto, Ia Shini, Sinaí xabaca, tihi cabo xo na. Cuarenta año no tsi quiha ja tocaniquë ra. ³⁷Jasca, “Mato qui jahuë chani yoati ibo huëtsa raaxëhi quiha Dios mato mëbiti. Mato quima tsëquëxëhi quiha naa joni ra” i jahuë jimibo qui Moisés yamabo ni quiha. Toca ca yoanish ca Moisés tsi xo naa ra. ³⁸Jasca, xabachá tsi Dios qui arati noba jimibo catiquë tsi quiha Maca Sinaí ca ángel ya tsi chaniniquë Moisés roha, noba jimibo nomari. Toa xo tsi quiha Dios yoba yoi ja biniquë noqui ati ra.

³⁹Jama, naa Moisés noba jimibá banahuacasyamaniquë pë. Jato qui yoi quiha. Jahari Egipto mai qui ja bacacascanicuë pë. ⁴⁰Jatsi quiha “Dios bo noqui mi ano ra, noba rëquëniniti ibo bo iti. Yama xo Moisés ra. ¿Jahuënia caraca tia?” i Aarón qui jaca ni quiha, Moisés banahuacasyamahi na. ⁴¹Toatiyá tsi quiha ídolo ja acanicuë pë. Toro baquë jahuë jaria ini quiha. Axo tsi quiha tēpas-hacanish ca yohina bo ja qui ja bëcaniquë pë toa ídolo ranihuaxëna. Jato qui jia ini quiha ja acanina.

⁴²Jatsi jato quima Dios casoniquë. Jato noma jabi qui jato ja mëanicuë, oxë, bari, huishtima, tihi cabo qui ja aracano. Jabi ja toacani ca Dios Chani yoanish cató yoani quiha:

“Cuarenta xëni no tsi quiha yohina bo ma tēpasnicuë; mahitsa.

E qui ja acacayamacanicuë rë, Israél cabá; mato mahitsa ca dios bo qui ja acacani iqui na.

⁴³Jatsi Moloc icanai ca dios qui ma ara-araniquë rë, jahuë arati tapasa mato bëta bohi na.

Jasca, Renfán icanai ca huishti qui ma ara-araniquë rë.

Tihi ca ídolo bo ma aniquë rë, arati.

Ja quëshpi tsi Babilonia mai oquëri mato pacanamaxëquia ra” i Diós ni quiha.

⁴⁴Jasca, xabachá racapama tsi quiha arati oxti noba naboyamabá jayapaonicuë. Jabi Moisés jisni ca planes jascaria tsi toa arati oxti acanicuë, naa Diós Moises yoani jascaria. ⁴⁵Toa arati oxti noba naboyamabá jayapaonicuë. Jatsi Moisés quirëquë quiha Josue yaxo tsi noba naboyamabá toa arati oxti bënicuë noba mai qui. Jatsi carayanaba mai quiha noba naborëquëbá biniquë ra. Toa mai ó tsi noba naborëquëbo rëquë bocaquë tsi quiha toa carayanabo Diós jabamaniquë. Jatsi toá tsi huëstima ca xëni no tsi quiha toa arati oxti chitënicuë. David yamabá yonati chitahëhuaquë tsi jari tobi toa arati oxti i-ipaoni quiha. ⁴⁶Toatiyá tsi arati xobo paxa ca David yamabá acasnicuë. “Noba Jacob yamaba Dios bax arati xobo acasquia, racati” i ja ni quiha. Jasca, Diós noba David shomahuarianiquë. ⁴⁷Jama, toa arati xobo David yamabá ayamani

quiha, jahuë baquë Salomón ja nori. ⁴⁸ Jasca, joni bá acai ca xobó tsi racayoiyamahi quiha Dios ra. Jabi nēcahi quiha Dios ra:

⁴⁹ “Naipa xo tsi yonaquia;
noho tsahoti jascaria xo ra.

Mai xo tsi yonaquia;
noho tahë iti jascaria xo ra.

¿Jēnahuariaxo raca ë bax xobo ma ana ra?

Jatiroha ca iti ó xo ëa ra.

⁵⁰ Jasca, ¿noho mēquēñē tsi jatiroha ca acacayamani?”
i Dios ni quiha.

⁵¹ Jisa, jonibá. Noba naborēquēbo jascaria xo mato rē. Mahitsa ca dios bo, jabi bo, tihī cabo ja banahuacanicuē. Jishopē, tocaqui mato ri iquia, naa carayanabo jascaria. Mato shina qui jicotimaxēni xo Dios Chani rē. Jasca, Espiritu Santo joi nicacasyamaxo mato jaari ra.

⁵² Jisa; ëa yoacana. ¿Jēni ca Dios Chani yoati ibo mato naborēquēbá tēnēmayamayamani? Dios Chani yoanish cabo tēquē ja acanicuē iquia. “Joxēhi quiha Mēstēxēni ca Yonati” i jaca quē tsi quiha tihī cabo mato naborēquēbá anicuē rē. Jaboqui tsi naa Mēstēxēni ca ma ayamēquē mato ri ra. Carayanabo qui ma mēayamēquē iquia, ja acacano iquish na. ⁵³ Jabi tocayamēquē mato, naa Dios yoba binish cabo ra. Jabi angél mato qui ani ca yoba nicayamaqui mato rē —nēa tsi quiha toa chama bo qui Esteban nēcanicuē.

⁵⁴ Esteban chani nicapama tsi quiha itsisnarianicuē jato shinana. Caxaxēniria ja icani quiha ra. Esteban qui anomaria ini quiha ja caxacanaina. ⁵⁵ Jama, nai Esteban bēisnicuē. Espiritu Santo rēamē ja ini quiha. Bēisquí tsi quiha Dios oquē-oquēria, ja mēnēcayá ca nii ca Jesu, tihī cabo ja jisnicuē. ⁵⁶ Jisi tsi quiha,

—Tsayapa. Japēquēhi quiha naipa ra. Nohiria Baquē, naa Jesucristo jisquia ra. Toá xo ra; Dios mēnēcayá tsi nii xo —nēa tsi quiha Esteban nēcanicuē.

⁵⁷ Jatsi quiha jato joi ja choshacanicuē jahuē chani nicacasyamaxo na. Jasca, ja pamapoicanicuē. Joi choshapama tsi quiha ja qui ja jabayocanicuē axēna. ⁵⁸ Tsamixo tsi quiha yaca cacha ja xērēcanicuē axēna. Toa xo tsi quiha Esteban ja acanicuē maxaxá no. Jasca, ati ibo bá jato sahuēti bo janani quiha shinapayo tapaí, naa Pablo icanai cato. ⁵⁹ Tsobocoxo tsi quiha Esteban qui maxax bo ja niacanicuē. Rēsopama tsi quiha Esteban bēhoxnicuē:

—Noho shina bihuē, Ibo Jesús —iquiina.

⁶⁰ Jatsi quiha ja mēnīnicuē. Mēnihax,

—Jato jocha shina-bēnohuē, Ibobá —iriatsi ja niquē.

Jatsi ja nanicuē.

8

¹ Jabi toá tsi quiha Pablo ini quiha. Ja qui jia ini quiha ja acanaina.

Chahahuacanish cabo Pabló acasnina

Toa barí tsi quiha Jerusalén ca chahahuacanaibo tēnēmati nohiria chama bá chitahēhuanicuē pē. Jatsi pacanamahacayonicuē chahahuacanaibo tēquē. Jodioba maí ca departamento huētsa bo, Samaria mai, tihī cabo qui ja jabayocani quiha. Jerusalén tsi chitēnicuē Chani chitahēhuati

ibo bo roha. ² Jatsi quiha Dios noixëni ca joni bá Esteban maihuaniquë. Maihuahax ja ara-araconacanicuë.

³ Jatsi chahahuacanaibo quëyotsi Pabló huaniquë. Quëyopama tsi quiha xobo, xobo huëtsa, xobo huëtsa, tihi cabo qui Pablo jiconiquë chahahuacanaibo tsëcaxëna. Tsëcaxo tsi quiha preso qui jato ja nanënicuë.

Samaria mai qui Felipe canina

⁴ Jabapama tsi quiha Dios Chani chahahuacanaibá yoabonanicuë. Jatiroha ca iti xo tsi ja yoacani quiha. ⁵ Toatiyá tsi quiha Samaria maí ca yaca qui Felipe caniquë. Caxo tsi quiha Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja yoanicuë. ⁶ Jia tsi quiha jahuë chani ja nicacanicuë. Ja acai ca jisti bo jisi tsi ja yoani ca ja chahahuacanicuë jato ri. ⁷ Jatsi jënimahuahacanicuë yoshi jayanish ca huëstima cabo. Tsëquëpama tsi jato joi ja choshacani quiha. Jasca, yora choni jayanish cabo, tapiyamacanaibo, tihi cabo jënimahuahacanicuë jato ri. ⁸ Jatsi quiha rani-ranicuë toa yacatá ca nohiria bo.

⁹ Jama tobi quiha Simón icanai ca iniquë toa yacatá no, naa yobë i-ipaonish cato. Ja ani cató tsi quiha Samariá ca nohiria bo ratë-ratënicuë. Jasca, jamë shinamixëñiria ca joni ja ini quiha. ¹⁰ Jasca, ja qui chama bo, nohiria bo, tihi ca nohiria tëquëtá chahahuapaoni quiha.

—Anomaria tsi xo naa joni chama ra. Tonia Dios chama jaya xo ra —i nohiria bo paonicuë ja yoati na.

¹¹ Yobë ja ini iqui tsi nohiria bá chahahuapaonicuë. Naama tsi ja qui ja nicacani quiha. ¹² Jama, Dios Chani Felipé yoaquë tsi quiha ja quima Dios quiri ja bësocanicuë. Diós nohiria bo otocatsaina, Xabahamati Ibo Jesu iquiina, tihi cabo Felipé yoa-yoanicuë. Jatsi chahahuahax tsi quiha toa nohiria ashimahacanicuë, naa joni bo, yoxa bo, tihi cabo tëquë. ¹³ Jatsi quiha Jesu qui chitiminicuë Simón ri. Ja ashimahacanicuë jaa ri. Ashimahacaxo tsi quiha Felipe ja banahuanicuë. Ja ratë-ratënicuë acacanish ca jistiria bo jisi na.

¹⁴ Jatsi quiha Samariá ca nohiria bá Dios Chani chahahuani nori ca Jerusalén ca Dios Chani yoati ibo bá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo ja raacanicuë ja tsayacano iquish na. ¹⁵ Samaria mai qui cahëhax chahahuacanaibo bax ja bëhoxcaniquë, Espiritu Santo ja bicano. ¹⁶ Jari jato qui Espiritu Santo botëyamani quiha. Ibo Jesu janë roha tsi ja ashimahacacani quiha. ¹⁷ Jatsi quiha nohiria ó tsi jato mëquë Pedro, Juan, tihi cabá jananicuë. Jatsi Espiritu Santo ja bicanicuë.

¹⁸ Dios Chani yoati ibo bá jato mëquë nohiria ó janahai cató tsi Espiritu Santo acacani nori ca Simón jisnicuë. Jisi tsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo qui parata ja acanicuë toca ca chama bixëna.

¹⁹ —Toca ca chama ë qui ri acana. Espiritu Santo nohiria bá bino ra, noho mëquë jato ó ë janahai cató no —i jato qui ja niquë.

²⁰ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mi parata ya tënëtiya qui cata. ¿Jënahuariaxo raca Diós acai ca chama paratá tsi copiti mi jascahuana? ²¹ No bëta yonoconabëquitimaxëni xo mia ra, Dios basi mi shinahai ca nori iqui na. Anoma quiha. Jatsi ²² mi shinahai ca yoi ca quima casohuë. Mëri tsi Dios qui bëhoxhuë, mi shinahai ca yoi ca ja masano ra. ²³ Yosaria ca mi nori ca jisquia ra. Mia yonahi quiha mi shina ó ca jocha ra —nëa tsi Simón qui Pedro nëcaniquë.

²⁴ Jatsi Simón raquënicuë. Raquëhax,

—E bax bëhoxcana ra, naa mi yoaha ca Diós ëa copiyamano —i Simón niquë.

²⁵ Jatsi toa yacata xo tsi Ibobá Chani yoahax Jerusalén qui ja bacacanicuë. Bacapama tsi quiha huëstima ca Samariá ca yaca bo xo tsi Dios Chani ja yoabonanicuë ra.

Etiopía ca chama Felipé bëchanina

²⁶ Jatsi quiha Felipe qui Ibobá raani ca ángel chaniniquë:

—Niihuë. Sur quinia tsi cata. Toá xo Jerusalén quima Gaza quinia ca bahi ra —iquiina.

Xabachá ca nacohai ca bahi ja ini quiha. ²⁷ Jatsi quiha Felipe caniquë. Bahi qui cahëxo tsi quiha Etiopía maí ca carayana ja jisnicuë. Jahari bahí tsi cohi ja ini quiha. Jabi chama naa joni ini quiha, naa jahuë país ca parata obësoti ibo-iboria. Jahuë país ca yoxa chama bax ja yonoconi quiha, naa Candace icanai cato. Jabi Jerusalén qui naa joni caniquë arahi na. ²⁸ Jatsi quiha jahuë mai qui bacapama tsi quiha Dios papi tsayahi ja iniquë; caritá tsi tsaho. Dios Chani yoati ibo Isaiás yamabá quënëni ca tsayahi ja ini quiha. ²⁹ Jatsi quiha Espíritu Santo Felipe qui chaniniquë:

—Cata. Toa johai ca carita mi bëchano —iquiina.

³⁰ Jatsi Felipe carita jisi caniquë. Capama tsi quiha joni joi ja nicaniquë. Isaiás quënëni ca tsayahi ja ini quiha, joi bëro cató no.

—¿Japa mi tsayahai ca cahëhai? —i joni qui ja niquë.

³¹ Jatsi jóni quëbiniquë:

—¿Jënahuariaxo raca ë cahëna rë? Yama tsi xo toa ë qui naa chani bërohuahaina rë —iquiina.

Jatsi Felipe qui joi ja amaniquë ja bëta ja tsahono.

³² Jabi ja tsayani ca tsi xo naa:

“Namëhacati ja mëpihacaquë ra, oveja jascaria.

Namëjahuacano tsi quiha ja pasiquë, naa oveja jascaria jahuë rani max-cohacaquë no.

³³ Ja bërabihuahacaquë ra.

Ja qui chama bá nicayamaquë rë.

Yoanoma tsi xo toa ja bëta bësobëquicanaibá acana ra.

Mëri tsi naa joni acacaquë ra”

i ja tsayani ca ni quiha, naa Dios papi ó cato.

³⁴ Jatsi chamá Felipe nicaniquë:

—Ea mëbihuë. ¿Tsohuë yoati tsi chanihi ni Isaiás sa? ¿Jamë yoati ni? ¿Joni huëtsa yoati ni? —iquiina.

³⁵ Jatsi quiha ja tsayahai ca nori ca bërohuati Felipé chitahëhuaniquë. Toa chani bërohuapama tsi quiha Jesu yoati chani jia ca ja yoanicuë.

³⁶ Bahí tsi copama tsi quiha jënë toro pistia ca qui ja cahëcaniquë. Cahëhax,

—Tsayapa. Toá xo jënë ra. ¿E ashimahacati ma ni? —i Felipe qui chama niquë.

³⁷ Jatsi,

—Jesu qui pi mi chitimiyoino tsi ¿ai canomani? —i Felipe niquë.

Jatsi chamá quëbiniquë:

—Jaahuë. Dios Baquë yoi ca Jesu nori ca chahahuquia ra —iquiina.

³⁸ Jatsi jahuë carita ja mënimahaca tsi jënë qui ja bocanicuë. Toa xo tsi quiha Felipé chama ashimaniquë. ³⁹ Jatsi tëmahinajacano tsi quiha Espíritu Santó Felipe mëbitapiniquë. Jistéquëyamani quiha Etiopía ca

chama. Jatsi chama rêtsaminiquë jahuë mai qui. Rani tsi ja ini quiha. ⁴⁰Jatsi Azoto yacatá tsi Felipe jisiquitapiniquë pa. Toa xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë. Yoaxo riquiquiria tsi quiha Dios Chani ja yoabonaniquë Cesarea qui caquí na.

9

Jesu qui Pablo chitiminina

Hechos 22.6-16; 26.12-18

¹Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo Pabló quëyocasniquë. Anomaria ini quiha jato ja roahaina. Quëyocatsi tsi jodioba arati ibo bo qui ja caniquë, ja shinahai ca yoahi na. ²Caxo tsi quiha carta bo, naa Damasco yacatá ca chama bo qui joihuati carta ja baaniquë. Jabi Damascó ca chahahuacanaibo tëquë, naa joni bo, yoxa bo tëquë, tihi cabo qui ja tsamicasni quiha, jahari Jerusalén qui boxëna. ³Jatsi Damasco yaca qui basimajano tsi quiha ja qui mana ca huëa-huëaria ja qui huahuatapiniquë. ⁴Mai qui paquëxo tsi quiha ja qui chanihai ca joi Pabló nicaniquë.

—Jisa Pabló. ¿Jënixo tsi noho rabëti bo tënëma-tënëmahai rë? —i ja qui joi niquë.

⁵Jatsi,

—¿Tsohuë ni mia, Ibobá? —i Pablo niquë.

Jatsi,

—Jesu xo ëa ra. Noho rabëti bo tënëmaqui mia rë. Niitsina. Yaca qui mi jicono ra. ⁶Toa ax tsi mi qui yoahacaxëti xo toa mi axëti cato —i ja qui joi niquë.

⁷Jabi toa joi nicacanicuë Pablo banahuahai ca joni bo ri. Nicahax ja shina-risiquicaniquë. Yama ca ja jiscani quiha. ⁸Jatsi quiha Pablo joiniquë. Niihax ja bëpëquënicuë. Bëco quiha ja iniquë ra. Ja taisyamani quiha. Jatsi quiha Damasco yaca qui Pablo ja mëpicaniquë. ⁹Jatsi tres bari tsi quiha ja taisyamanicuë. Jasca, piti, jënë, tihi cabo ja ayamaniquë.

Pablo qui Ananías raahacanina

¹⁰Jabi Damasco yacatá tsi racanicuë Ananías icanai cato; naa Ibo qui chitiminish ca joni. Naa joni qui noba Ibo jisiquiniquë ja tënëmehai cató no. Jisiquihax,

—Ananías —i ja qui Ibo niquë.

Jatsi,

—Nëá xo ëa, Ibobá —i ja qui Ananías niquë.

¹¹Jatsi,

—Mëstëxëni icanai ca bahi qui catá. Toá xo xobo ra. Jahuë ibo tsi xo Judas. Jahá chitëhi quiha Pablo, naa Tarsó racapaonish cato. Jaha xo tsi nicahuë. Jaboqui bëhoxhi quiha. ¹²Jasca, ja tënëmehai cató tsi mia ja jisquë ra. Jahuë naquëtë qui mi jicohaina, mi mëquënë tsi jahuë bëro mi motsahaina taismaxëna, tihi ca tsi ja jisquë tënëmëquí na —nëa tsi quiha Ibo nëcaniquë Pablo yoati na.

¹³Jatsi Ananías quëbiniquë:

—Jishopë, Ibobá. Huëstima ca nohiria bá ëa yobayamëquë naa joni yoati na. “Jerusalén ca chahahuacanaibo tënëmahi quiha” icaní quiha ra. Anoma xo naa joni iquia. ¹⁴Jasca, nëri ja johitaquë rë noqui, naa mi qui chitimicanaibo qui tsamixëna. Carta jaya quiha arati ibo ba chama bo jismati. Preso qui noqui bocatsi quiha iquia —i Ibo qui Ananías niquë.

¹⁵Jama, Ibo nëcaniquë:

—Cata. Toa joni ë biniquë, carayanabo, país ca chama bo, jodiobo, tihí cabo qui noho Chani ja bono. ¹⁶Jasca, noho janë iqui tsi ja tënë-tënëxëhai ca ja qui jismaxëquia —i Ananías qui Ibo niquë.

¹⁷Jatsi quiha Pablo mërahi Ananías caniquë. Jahuë xobo qui jicoxo tsi quiha Pablo ó tsi jahuë mëquë ja jananiquë. Janahax,

—Jisa, ëbë xatë Pabló. Ibo Jesú ëa raaquë, naa bahí tsi mi qui jisiqui-hitahax ca jasca cato. Ea ja raaquë ra, mi taistëquëno, Espíritu Santo mi rëahacano iquish na —nëa tsi quiha Pablo qui Ananías nëcaniquë.

¹⁸Jatsi quiha Pablo taistapiniquë ra. Jahuëcaraca, naa sani tsapa jascaria ca jahuë bëro quima ririqiniquë. Jatsi jënima quiha jahuë bëro iniquë. Jatsi Pablo joiniquë. Jasca, ja ashimahacaniquë. ¹⁹Jatsi ja oriquiniquë. Oriquihax ja chamaniquë. Jatsi quiha toa Damascó ca chahahuacanaibo ya ja chitëniquë ichariama ca barí no.

Damascó xo tsi Dios Chani Pabló yoanina

²⁰Chahahuaxo tsi quiha jodioba catiti xobo bo xo tsi Dios Chani yoati Pablo chitahëhuaniquë. Yoahi tsi,

—Dios Baquë yoi xo Jesu ra —i jato qui ja niquë.

²¹Jatsi ratëyocaniquë jahuë chani nicanish cabo.

—Jia ma. ¿Jerusalén ca Jesu qui chitiminish cabo tënëmapaonish ca ma ni naa sa? ¿Nëa ca chahahuacanaibo qui tsamihí ja joyamayamahitaha? ¿Jerusalén ca arati iboba chama bo qui ja bocasyamayamahitaha? —nëa tsi quiha nohiria bo nëcaniquë jahuë chani nicahax na.

²²Jama, raquëxoma tsi quiha Dios Chani Pabló yoa-yoaniquë. Cristo, naa jato Xabahamati Ibo Jesu iqui ca jato ja jismani quiha. Jama, toa Damascó ca jodiobá jahuë chani chahahuayoicasyamaniquë rë. Pablo chani quëbitimaxëni ja icani quiha.

Damascó ca jodiobá Pablo acasnina

²³Jatsi quiha jodioba chama bá Pablo acasniquë huëstima ca bari quirëquë. Ati planes ja acani quiha shinaxo na. ²⁴Jama, ja acascanai ca Pabló nicaniquë. Jatsi ja quinia-quinianiquë. Jatiroha ca bari, jatiroha ca baquicha, tihí cató tsi quiha yacatá ca caiti bo ó ja bësocaniquë axëna. ²⁵Jama, quinia huëtsá tsi quiha Pablo paxaniquë ra. Baquichá tsi quiha yacatá ca panë xo tsi Pablo chahahuacanaibá botëmaniquë mai qui. Cacanó tsi ja botëni quiha. Toca tsi quiha Pablo paxaniquë.

²⁶Jatsi Jerusalén qui cahëhax tsi quiha Jerusalén ca chahahuacanaibo qui Pablo riicasniquë. Jama, ja qui ja raquëcaniquë. Chahahuahai ca ja iqui ca ja quëscahuayamacani quiha. ²⁷Jatsi quiha Bernabé Pablo mëbiniquë. Chani chitahëhuati ibo-iboria bo qui Pablo ja boni quiha. Boxo tsi quiha Pablo qui ocapijani ca jato qui ja yoaniquë. Yoaquí tsi quiha Damascó quinia ca bahí tsi ja qui Ibo jisiquinina, ja qui Ibo chaninina, Damascó xo tsi Ibo Chani ja yoanina, tihí cabo jato qui ja bërohuaniquë. ²⁸Jatsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo ya Pablo co-coniquë. Jasca, toa xo tsi Ibo Chani ja yoa-yoaniquë raquëxoma. ²⁹Jama, ja bëta joi mëraniquë carayanaba joi chanihai ca jodiobo. Jato qui yoi ini quiha ja chanihaina. Ja iqui tsi Pablo ja acascani quiha. ³⁰Jama, ja acascanai ca chahahuacanaibá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Pablo ja mëbicaniquë ja paxano iquish na. Jatsi Cesarea yaca qui ja bocaniquë. Toa xo tsi quiha Tarso yaca qui ja raacaniquë ra.

³¹ Jaquirèquë quiha chahahuacanaibo, naa jodioba maí cabo, Galileá cabo, Samariá cabo, tihi cabo nohiria bá yosiyamaniquë. Jia tsi quiha ja raca-racacani quiha. Jatsi chamananiquë ja chitimicanaina ra. Jasca, Espiritu Santó jato mëbiniquë. Chahahuaniquë huëstima cabo. Jia tsi Iboja yoba ja banahuariacanicuë.

Lida yaca qui Pedro canina

³² Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo qui shishohi Pedro caniquë, naa yaca huëtsá ca racacanaibo qui. Jabi Lida icanai ca yaca qui ja cani quiha. ³³ Caxo tsi quiha Eneas icanai ca joni ja bëchaniquë toa xo na. Noitiria ca joni ja ini quiha. Ocho año no tsi jahuë oxati raca ja ini quiha. Choni jahuë yora ini quiha. ³⁴ Jatsi quiha Pedro ja qui chaniniquë:

—Mia jënimahuahi quiha Jesucristo, Eneás. Joihuë. Mi oxati shomahuahuë —i ja qui ja niquë.

³⁵ Jatsi jënimahuahacani ca Lida, Sarón, tihi ca yacatá ca racacanaibá jisniquë. Jisi tsi quiha Ibo quiri ja bësoyocanicuë ra.

Yoxa Pedró bësotëquëmanina

³⁶ Jasca, Jope icanai ca yacatá tsi quiha shinajiaxëni ca yoxa racanicuë. Tabita jahuë janë ini quiha. Jabi Carayanaba jói tsi quiha Dorcas ja quënahacani quiha. Jasca, noitiria cabo mëbihi naa yoxa i-ipaoni quiha.

³⁷ Toatiyá tsi ja rësoniquë iquihax na. Jatsi jahuë rabëti bá jahuë yora ashimahaca tsi quiha mana ca naquëtë ó tsi ja janacanicuë. ³⁸ Jatsi Lida yacatá tsi Pedro iqui ca ja nicacanicuë. Basima ja ini quiha. Nicaxo tsi quiha dos ca joni bo ja qui ja raacanicuë chani ya, Pedro bicasquí na. Cahëhax,

—Mëri tsi Jope qui johuë —i ja qui jaca niquë.

³⁹ Jatsi jato bëta Pedro caniquë nicahax na. Ja cahëquë tsi quiha mana ca naquëtë qui nohiria bá boniquë. Toá tsi bënë imanish ca yoxa bo mani ini quiha. Arapama tsi quiha Dorcás quëshani ca saco bo, sahuëti bo, tihi cabo Pedro qui ja jismacanicuë. Noitiria cabo bax ja ani quiha.

⁴⁰ Naquëtë qui jicoxo tsi quiha Pedró nohiria bo raanicuë catcha. Raahax ja mëniniquë bëhox-xëna. Bëhoxhax tsi quiha bësoyama ca yoxa quiri ja bësoniquë.

—Tsahohuë, Tabitá —i ja qui ja niquë.

Jatsi quiha ja bëpëquënicuë. Pedro jisi tsi quiha ja tsahoniquë. ⁴¹ Jatsi Pedró mëhachahaca tsi ja nimaniquë. Jatsi toá ca mani ca chahahuacanaibo, bënë imanish ca yoxa bo, tihi cabo ja quënaniquë. Quënahax,

—Nëá xo mato Tabita ra. Bëso xo ra —i jato qui ja niquë.

⁴² Jatsi ocapijani ca Jope yacatá ca nohiria bo nicayonicuë. Jatsi quiha Ibo qui huëstima ca nohiria chitimanicuë. ⁴³ Jatsi naama tsi quiha Jope ó tsi Pedro chitënicuë tiisimahi na. Simón icanai ca joni ya ja chitëni quiha, naa yohina bichí shomahuati ibo ya.

10

Carayana ca Cornelio qui Pedro canina

¹ Jabi Cesarea yacatá tsi quiha carayana ca Cornelio racanicuë. Soldado capitán ja ini quiha. Jabi huëstima ca soldado bo ja yonani quiha, naa Italia maí ax bëcanish cabo. ² Jasca, shinajiaxëni ca Dios qui arahai ca joni ja ini quiha. Jasca, Dios qui aracani quiha jahuë ahuini, jahuë xocobo ri. Jasca, noitiria cabo qui parata ja ani quiha. Dios qui ja

bëhoxrohani quiha. Tihi tsi ja ani quiha Dios noiquí na. ³Toatiyá tsi quiha yata, a las tres tsi bëhoxpama tsi Cornelio tēnamēniquē. Jahuē xobo qui jicohai ca ángel ja jisniquē, naa Diós raani ca ángel. Jicohax,

—Cornelió —i ja qui ángel niquē.

⁴Jatsi ángel Cornelió tais-taisniquē raquēhax na. Jatsi,

—¿Jahuē ni, Taitá? —i Cornelio niquē.

Jatsi ángel quēbiniquē:

—Mi bëhoxhaina, noitiria cabo mi mëbihaina, tihi cabo Dios qui jia quiha. Jaboqui mia shinahi quiha Dios. ⁵Jaboqui joni bo Jope yaca qui mi raano. Toá xo joni, naa Simón Pedro icanai cato. Bichi ja bocano ra. ⁶Simón ya, naa yohina bichi shomahuati ibo ya racahi quiha; naa ia quēpē ca xobó cato —nēa tsi quiha Cornelio qui ángel nēcaniquē.

⁷Jatsi quiha ja qui chaninish ca ángel jisbayaniquē. Jisbayajahuaquē tsi quiha dos ca yonati bo, huēsti ca soldado, naa Dios qui arahai cato, tihi cabo ja quēnaniquē, Pedro qui ja bocano. ⁸Quēnaxo tsi quiha ángel yoaha ca jato qui ja yoaniquē. Yoaxo tsi quiha Jope qui jato ja raaniquē Pedro ja bicano.

⁹Huēaquē tsi quiha, naa matoroco barí tsi quiha Jope basima ja icaniquē. Jasca, matoroco bari tsi quiha xobo cacha Pedro caniquē bëhoxhi na. ¹⁰Bëhoxpama tsi quiha ja paxnaniquē. Ja oriquicasni quiha. Jari ja bētē-bētēcano tsi quiha Pedro tēnamēniquē. ¹¹Jatsi nai japēquēhai ca ja jisniquē. Japēquējaquē tsi quiha jahuēcara ca, naa raiti jahēhuaxēni ca mai qui botēhai ca ja jisniquē. Jahuē cuatro ca papotó tsi ja botēmani quiha. ¹²Jabi jaxara tsi quiha yohina bo, rono bo, isa bo, tihi cabo iniquē. ¹³Jatsi quiha chanihai ca joi Pedró nicaniquē:

—Joihuē, Pedró. Tēpashuē. Mi pino ra —i ja qui joi niquē.

¹⁴Jama, picasyamaniquē Pedro.

—Jishopē, Ibobá. Pinoma xo ra. Noba jabi pasomaha tsi xo toa no pihaina iquia —i Pedro niquē.

¹⁵Jatsi joi chanitēquēniquē:

—“Jēnima tsi xo naa piti ra” ii quiha Dios. Jatsi “Pinoma” iyamahuē —i ja qui joi niquē.

¹⁶Trés tsi joi nēcani quiha. Jatsi nai qui raiti chahita tērohacatapiniquē.

¹⁷Jatsi quiha Pedro shina-shinaniquē ja jisni ca yoati na. Shinajahuano tsi quiha Cornelió raani ca joni bo jahuē xobo qui cahēniquē. Caiti cacha nii quiha ja icaniquē. ¹⁸Cahēhax,

—¿Nēa racahi ni Simón Pedro ra? —i jaca niquē quēnahi na.

¹⁹Nicayamahi quiha Pedro. Ja tēnamēhai ca yoati shinahi ja ini quiha. Jatsi ja qui Espíritu Santo chaniniquē:

—Jisa. Mia bēnahi quiha tres ca joni bo ra. ²⁰Joihuē. Jato qui botētsina. Raquēhaxma tsi jato bēta cata, jato ē raahitaha quēshpi na —i Pedro qui Espíritu Santo niquē.

²¹Jatsi quiha joni bo qui Pedro botēniquē. Botēhax,

—Pedro xo ēa ra. ¿Jēnihax tsi ma bēcana? —i jato qui Pedro niquē.

²²Jatsi ja quēbicaniquē:

—Noqui capitán Cornelió raahitaquē ra. Shinajiaxēni ca Dios qui arahai ca joni quiha. Jasca, jodiobo nohiria bo qui jia quiha. Jabi ja qui ángel chanihitaquē ra. “Pedro qui chani raahuē, mi xobo qui ja jono iquish na” i ja qui ja ita quiha. Johuē. Mi chani nicacatsi quiha —i Pedro qui joni bo niquē.

23 Jatsi quiha joni bo qui joi Pedró amaniquë ja bëta baquichá oxati. Jatsi huëaquë tsi baquishmari tsi quiha jato bëta Pedro caniquë. Jasca, bocani quiha Jopé ca chahahuacanaibo rabë cato.

24 Oxabaya riquibaya tsi huëaquë tsi quiha Cesarea yaca qui ja cahëcaniquë. Jabi Pedro ó Cornelio pasoni quiha. Jaha pasoquí tsi quiha jahuë jimi bo, jahuë rabëti bo, tihi cabo ja catiani quiha, Pedro chani ja nicacano iquish na. 25 Jatsi jahuë xobo qui Pedro cahëquë tsi quiha ja bësojó tsi Cornelio mëniniquë. 26 Jama, Pedró joimaniquë. Joimahax,

—Niihuë. Joni roha xo ëa ri ra —i ja qui Pedro niquë.

27 Jatsi Cornelio xobo qui Pedro jiconiquë. Jicoxo tsi quiha huëstima ca nohiria mani ca ja jisniquë. 28 Jatsi jato qui Pedró chaniniquë:

—Noqui jodioba yoba pasomaha tsi xo toa mato carayanabo ya no rabë nabëquihaina ra. Dios qui yoi ë quëscahuani quiha. Jama, yama tsi xo toa yoi cato, jënima xo carayanabo tëquë, tihi cabo ëa Diós jismahitaquë ra. 29 Ja tsi xo toa carayana ca Cornelió ëa bënaquë tsi ë jotapihitaquë. “Jishopë. Cacasyama xo ëa” i jato qui ë yamahitaquë ra. Jatsi jaboqui mia nicacasquia. ¿Jënixo tsi ëa mi bënaha? —nëa tsi ja qui Pedro nëcaniquë.

30 Jatsi quiha Cornelió quëbiniquë:

—Bari huëtsa, naa matoroco bari bëhoxpama tsi ëa bësojó ca niihai ca joni, naa bajra-bajrahai ca sahuëti sahuë ca ë jisitaquë ra. 31 “Mi bëhoxhaina, noitiria cabo mi mëbihaina, tihi cabo Dios qui jia quiha” i ë qui ja itaha quiha. 32 Jasca, “Jope yaca qui joni bo mi raano. Toá xo joni ra, naa Simón Pedro icanai cato. Bichi ja bocano. Simón ya, naa yohina bichi shomahuati ibo ya racahi quiha; naa ia quëpë ca xobó cato” i ë qui ja itaha quiha. 33 Ja yoaha ca nicaxo tsi bamaxoma tsi joni bo mi qui ë raatapihitaquë mia biti. Noqui jia tsi xo mi johana ra. Jaboqui nëa xo noa, noqui tëquëta, Dios bësojó no. Ibo Dios Chani, naa mi yoaxëti ca nicariacasqui noa ra. Ihuë —nëa tsi Pedro qui Cornelio nëcaniquë.

Carayana ca Cornelio xobo xo tsi Dios Chani Pedró yoanina

34 Jatsi chaniti Pedró chitahëhuaniquë:

—Jabija ca ë cahëyamaniquë rë. Oquë noqui jodiobo iqui ca ë quëscahuani quiha rë. Jama xo ra. Yama tsi xo toa oquë ca nohiria bo Dios qui iquia. Jaharisi ca xo ra. 35 Jaboqui nohiria bo tëquë, naa ja qui aracascanaibo, jia ca acanaibo, tihi cabo bichi quiha. 36 Jabi jodiobo qui pari jahuë Chani Diós raani quiha. Jariapari tsi Dios ya rabënamati Chani jato qui jahuë Jesucristó yoani quiha. Jabi jahuë baquë tsi xo toa jatiroha caba Ibo-iboria, naa jodiobo, carayanabo tëquë. 37 ¿Jodioba mai ó tsi ocapijani ca ma nicayamayamani? Jabi jariapari tsi quiha ashimati ibo Juan yamabá Jesu ashimaniquë Galilea xo na. 38 Jatsi quiha jahuë Jesu qui chama Diós aniquë Espíritu Santó no. Toa chamá tsi huëstima ca jia ca jahuë bo Jesú ani quiha. Jasca, yoshi jaya cabo ja jënimahuaniquë. Co-copama tsi quiha jia tsi ja tocaniquë, Dios ja bëta ini iqui na. 39 Jabi naa Jesu ya no bohopaoniquë ra. Jatiroha ca ja anina, naa jodioba mai, Jerusalén, tihi cabo xo ja ayoni ca no jisniquë ra. Jatsi quiha naa Jesu ja acaniquë ra, cruzó tsi tooxacanai cató no. 40 Jatsi tres bari tsi ja raaniquë mai xo na. Jaquirëquë jahuë Jesu Diós bësetëquëmaniquë. Bësomaxo tsi quiha jahuë Jesu Diós jismaniquë nohiria bo qui. 41 Jatsi Jesu no jisniquë, naa jahuë rabëti bo. Jisyamahi quiha nohiria tëxë. Jama, noqui, naa ja bëta i-ibëquipaonish cabá jisniquë. Rëquë Diós noqui bini quiha tihi cabo

no yoano. Jasca, naa bēsotēquēmahacaniš ca Jesu ya no oriquiniquē. Ja bēta jēnē no aniquē ra. ⁴²Jatsi nohiria bo qui jahuē chani yoatí Jesú noqui raaniquē. “Jatiroha ca nohiria bo, naa bēsoyama cabo, bēso cabo, tihi cabo copixēquia ja acanai ca quēshpi na. Tocati chama Díos ē qui ani quiha” i noqui Jesu ni quiha. Jasca, naa Chani yoatí no raahacaniquē ra. ⁴³Jabi Jesu jonox pari no tsi Dios Chani yoati ibo bo chani-chanipaoniquē ja yoati na. “Jahuē chamá tsi masahacaxēhi quiha toa ja qui chitimicanaiba jocha ra” i jaca paoni quiha —nēa tsi Cornelio, jahuē xobó cabo, tihi cabo qui Pedro nēcaniquē.

Carayanabá Espíritu Santo binina

⁴⁴Jari Pedro chanino tsi quiha ja qui nicacanaibo qui Espíritu Santo botēniquē; naa carayanabo qui. ⁴⁵Jatsi Pedro ya bēcaniš ca jodiobo ratēniquē, carayanabo qui Espíritu Santo Díos ani ca jisi na. ⁴⁶Jasca, jamēri ca joi bá tsi Dios ja ocahuahai ca ja nicacaniquē. ⁴⁷Jatsi Pedró chaniniquē:

—¿Tobi ni toa jato ē ashimahi ca jēnēmacatsai cato pa? Noqui jodiobo jascariá tsi naa carayanabá Espíritu Santo biquē jato ri ra. ⁴⁸Jatsi Jesucristo janē tsi jato ashimaxēquia ra —i jahuē jimibo qui Pedro niquē.

Jato ja ashimaquē tsi quiha Pedro ja nicacaniquē tihi ca bari tsi ja chitēno.

11

Carayanabá chahahuahai ca yoati Pedró yoanina Jerusalén ca yosibo qui

¹Jatsi quiha Dios Chani carayanabá bini ca Dios Chani chitahēhuati ibo bo, jodioba maí ca chahahuacanaibo, tihi cabá nicaniquē. ²Jatsi Jerusalén qui Pedro bacaquē tsi quiha ja qui jodioba chahahuacanaibo quēsoniquē. Quēsohax,

³—¿Jēniriahax carayanabo qui shishohi mi cahitaha rē? ¿Jēniriahax jato bēta tsi mi oriquihitaha? Anoma quiha —i Pedro qui jaca niquē ja qui quēsocatsi na.

⁴Jatsi quiha ja qui ocapijani ca jato qui bērohuati Pedró chitahēhuaniquē:

⁵—Huēsti barí tsi Jope qui shishopama tsi ē tēnamēhitaquē bēhoxhi na. Tēnamēquí tsi jahuēcara ca, naa raiti jahēhuaxēni ca mai qui botēhai ca ē jisitaquē. Jahuē cuatro ca papotó acha quiha. ⁶E tsaya-tsayahitaquē ra. Tsayaquí tsi ja xara ca huēstima ca yohina bo, rono bo, isa bo, tihi cabo ē jisitaquē. ⁷Jatsi ē qui chanihai ca joi ē nicahitaquē. “Tēpashuē. Pihuē, Pedró” i ē qui joi itaha quiha. ⁸Jama, ē quēbiniquē: “Jishopē, Ibobá. Anoma ra. Noba jabi pasomaha ca ē piyamapistiarianiquē ra” i ē itaquē. ⁹Jatsi mana ca joi ē qui chanitēquēhitaquē pa. “Jēnima tsi xo naa piti ra” ii quiha Dios ra. ‘Pinoma’ iyamahuē” i ē qui joi ita quiha. ¹⁰Tres tsi quiha ja ocaniquē ra. Jaquirēquē mana ja tērohacaniquē.

¹¹“Toatiyá tsi quiha noho racahai ca xobo qui tres ca joni cahēhitaquē. Cesarea yaca quima ja raahacacahitaha quiha ēa biti. ¹²Jatsi quiha “Raquēhaxma tsi jato bēta cata” i ē qui Espíritu Santo itaha quiha. Jatsi ē cahitaquē. Jasca, ēa chimatihitaquē seis ca xatē bo ri. Jatsi carayana ca Cornelio xobo qui no jicohitaquē, naa noqui tēquēta. ¹³Jatsi quiha jahuē xobó ca nihai ca ángel ja jisi ca yoati noqui ja yoahitaquē. “Jope yaca qui joni bo raahuē Pedro biti. ¹⁴Mato qui chani yoaxēhi quiha,

mia, mí-nabo, tihi cabo xabahamati” i ja qui ángel itaha quiha. ¹⁵ Jicoxo tsi quiha Dios Chani yoatí è chitahèhuahitaquè. Jatsi naa carayanabo qui Espíritu Santo botèniquè, naa noqui ja botèni jascaria. ¹⁶ Jatsi Ibo Jesú noqui yoani ca è shinahitaquè: “Jènè tsi ashimahi quiha ashimati ibo Juan. Jama, Espíritu Santó tsi ashimahacaxèqui mato ra” i noqui ja ni quiha. ¹⁷ Jatsi jato qui Espíritu Santo Diós aca nori ca è cahèhitaquè ra, naa noqui ja ani jascaria, naa noba Ibo Jesucristo qui no chitiminiquè no. Jatsi zjènahuariaxo raca Diós acai ca è jènèna? —nèa tsi quiha Jerusalén ca yosibo qui Pedro nècaniquè carayanabá chahahuacanai ca yoati na.

¹⁸ Jatsi Pedró yoaha ca nicahax tsi quiha ja rani-ranicaniquè. Jènèni quiha ja qui ja quèsocanaina.

—Carayanabo xabahamacatsi quiha Dios ra. Jato bèsomacatsi quiha pa —i jaca niquè Dios ocahuahi na.

Antioquiá ca carayanabá chahahuanina

¹⁹ Esteban axo tsi quiha chahahuacanaibo huètsa ri yositsi nohiria bá huaniquè. Ja iqui tsi nèama ja jabacanicquè. Fenicia mai, Chipre mai, Antioquiá yacata, tihi cabo qui ja jabacanicquè. Toa xo tsi quiha jato jim-ibo qui, naa jodiobo qui roha Dios Chani ja yoacanicquè. ²⁰ Jasca, toatiyá tsi quiha Antioquiá yaca qui huèsti huèsti ca chahahuahai ca jodiobo bocanicquè, carayanabo qui Ibo Jesu Chani jia ca yoaxèna. Carayanaba mai, naa Chipre, Cirene, tihi cató ca racahai ca jodiobo bocani quiha. ²¹ Jia tsi Ibobá jato mèbini quiha. Jatsi quiha huèstima ca carayanabá chahahuanicquè. Ibo quiiri ja bèsocani quiha jato ri.

²² Jabi Ibo quiiri carayanabo bèsoni ca nicaxo tsi quiha jato qui Bernabé Jerusalén ca iglesiá raanicquè. ²³ Cahèxo tsi quiha Diós toá ca carayanabo xabahamani ca ja jisnicquè. Jatsi quiha ja raninicquè. Jasca, jia tsi jato ja yobanicquè, Ibo quima ja casoyamacano iquish na. ²⁴ Jabi shinajiaxèni ca joni Bernabé ini quiha. Espíritu Santo rëamè ja ini quiha. Jasca, chamaxèni Ibo qui ja chitimihai ca ini quiha. Ja iqui tsi huèstima ca carayanabo Ibo quiiri bèsoniquè ra.

²⁵ Jaquirèquè riquicaya tsi Tarso yaca qui Bernabé caniquè, Pablo mèraxèna. ²⁶ Jatsi Pablo ja jisnicquè. Jaquirèquè quiha Pablo ja bènicquè jahari Antioquiá qui. Jatsi toa xo tsi quiha huèsti ca año ja raacanicquè chahahuahai ca carayanabo ya. Huèstima ca nohiria bo tiisimahi ja icani quiha. Jabi Antioquiá pari tsi “Cristiano bo” chahahuacanaibo quènahacani quiha.

²⁷ Jasca, toatiyá tsi quiha Jerusalén ax huèsti huèsti ca Dios Chani yoati ibo bo bècaniquè Antioquiá qui. ²⁸ Jabi jato maxo ó tsi huèsti ca joni, naa Agabo icanai ca ini quiha. Cahèhax iglesiá tsi Agabo niiniquè chahahuacanaibo yobaxèna.

—Basima tsi xo nohiria bá piti biniatiya iquia ra. Paxnacaxècani quiha naa carayanaba mai tèquè ó ca nohiria bo rè —i jato qui ja niquè.

Jabi ocapijani quiha, carayana ca chama Claudió yonanicquè no. ²⁹ Jatsi jodioba mai ca chahahuacanaibá tènè-tènènicquè biniacuí na. Jatsi quiha Antioquiá ca chahahuacanaibá ofrenda raanicquè jato mèbicasquí na. Parata ati tiisi jayaquí tsi jato qui ja acani quiha. ³⁰ Ofrenda catiaxo tsi quiha Bernabé, Pablo, tihi cabo qui ja acanicquè Jerusalén ca yosibo qui ja bocano.

12

Jacobo namēhacanina — Preso qui Pedro nanēhacanina

¹ Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo tēnēmatsi chama Herodés huaniquē. ² Jariapari tsi quiha Jacobo, naa Juan rēquēmē ja tēpasniquē saipí no. ³ Jaha tsi shina-raniniquē jodiobo ra. Ja rani-ranicanai ca jisi tsi Pedro qui ja tsaminiquē jaa ri. Jabi ocapijani quiha jodioba fiestá no, naa levadura yama ca mapari ja picaniquē no. ⁴ Tsamixo tsi quiha preso qui Pedro ja nanēniquē. Nanēxo tsi quiha huēstima ca soldado bo ja jananiquē Pedro ó bēsoti. Cuatro ca maxo bo ja janani quiha. Jasca, jatiroha ca maxo ó tsi cuatro ca soldado bo ini quiha. Jabi pascua fiesta quirēquē jodiobo qui Pedro ja mēacasni quiha nohiria bo bēsojó xo tsi copixēna. ⁵ Jama, presó ca Pedro ó soldado bo bēsono tsi quiha ja bax iglesiá ca nohiria bo bēhox-bēhoxniquē.

Preso quima Pedro paquēmahacanina

⁶ Jatsi huēaquē tsi baquishmarí tsi quiha tsēcahacati Pedro iniquē. Huēaquē tsi jodiobo bēsojo xo tsi Pedro Herodés copicasni quiha. Jama, toa baquichá tsi quiha oxa Pedro iniquē, dos ca soldado bo naxērēquē no. Jasca, cadená tsi nēxē ja ini quiha. Jasca, naquētē cacha nii ini quiha dos ca jaha bēsohai ca soldado bo. ⁷ Jatsi jahuē naquētē tsi quiha Iboba ángel jisiquitapiniquē. Toá tsi nii ja ini quiha. Jasca, naquētē qui huahuani quiha huēana. Jatsi ángel Pedro pipaisahaca tsi quiha ja bēsomaniquē.

—Mēri, mēri, niitsina —i ja qui ángel niquē.

Jatsi jahuē mēquēnē ca cadena xapaquēniquē.

⁸ Jatsi,

—Mi saco, mi zapato bo, tihi cabo sahuēhuē ra —i ja qui ángel niquē.

⁹ Jatsi quiha ángel Pedró banahuaniquē. Toca tsi quiha preso quima ja tsēquēniquē. Jabi ángel aca ca ja cahēyoiyamani quiha, ja tēnamēhai nori ca quēscahuquí na. ¹⁰ Toca tsi quiha jariapari ca soldado ba maxo ja huinocaniquē. Jaquirēquē maxo huētsa ja huinocaniquē. Huinohax preso caiti qui ja cahēcaniquē, naa yaca qui huajati cato. Jatsi quiha jato bax caiti japēquēniquē ra; jamē no. Jatsi ja huajacaniquē. Huajahax tsi quiha bahí tsi ja bocani quiha. Jatsi calle huēsti cató tsi ángel Pedro jisbērianiquē. ¹¹ Jatsi Pedro bēsoyoiniquē.

—Jabija pa. Ibobá huēsti ca ángel raaquē pa, ēa tsēcati, Herodes, jodioba chama bo, tihi cabá ēa ayamano iquish na —i Pedro niquē.

¹² Ocapijaha ca shinapama tsi María, naa Juan Marcos jahēhua xobo qui Pedro caniquē. Toá tsi quiha huēstima ca nohiria mani ini quiha, bēhoxhi na. ¹³ Xobo qui cahēxo tsi quiha caiti ja tox-toxhaniquē. Jatsi Rode, naa xobó ca yonati caniquē, tsohuēcara joha ca jisi na. ¹⁴ Caxo Pedro quēnahai ca joi ja nicaniquē. Nicahax jahari ja jabaniquē ranihi na. Caiti japēcati ja shina-bēnoni quiha.

—Joquē Pedro ra. Caití nii xo pa —i jato qui ja niquē. ¹⁵ Jatsi,

—¿Jēnahuariahax raca nēbi ja ina ra? Cahēyamaqui mia ra —i ja qui nohiria niquē.

Jama,

—Jisi bēcahuē. Mato parayamaquia. Joquē ra —iria tsi ja niquē.

Jatsi,

—Tonia jahuē ángel mi nicaquē. Yama xo ra —i ja qui jaca niquē.

16 Nēcajacano tsi quiha jari caiti tox-toxhahi quiha Pedro iniquë jico-catsi na. Jarohari tsi caiti ja japēcacanicuë. Japēcaxo tsi quiha Pedro pa ja jiscanicuë. Ja ratëyocanicuë jisi na. 17 Jatsi quiha Pedró jahuë mëquë bëë-bëëhaniquë jato pasimaxëna. Ja pasiacuë tsi quiha ocapijaha ca jato ja yoanicuë:

—Preso quima Ibobá ëa tsēcayaquë ra. Jaboqui Jacobo, chahahuacanaibo huëtsa bo, tihi cabo yoacata —i jato qui ja niquë.

Yoaxo tsi quiha jato ja jisbayanicuë xobo huëtsá racaxëna.

18 Huëacuë baquishmarí tsi quiha soldado bá Pedro yopanicuë. Yopahax ja shina-motsiquicaniquë,

—¿Jahuënia caraca Pedro sa? —iquiina.

19 Jatsi Herodés jahuë soldado bo raanicuë Pedro mërati. Mahitsa ja mëra-mëracani quiha. Jatsi Pedro ó bësoni ca soldado bo ja nica-nicaniquë. Mahitsa quiha. Ja cahëyamacani quiha. Jatsi caxaxo tsi cacha jato Herodés raanicuë namëhacati. Jaquirëquë jodioba mai Herodés jisbayanicuë jahuë xobo-xoboriá tsi racaxëna, naa Cesarea yacatá cató no.

Chama Herodes rësonina

20 Toatiyá tsi quiha Tiro, Sidón, tihi ca yacatá ca nohiria bo qui caxaxëniria quiha Herodes iniquë. Ja iqui tsi tihi ca yaca ax nohiria maxo Herodes qui jisi bocanicuë ja bëta chaninaxëna, ja bëta iquinacasyamahi na. Cahëhax tsi quiha Herodes palacio ototi ibo, naa Blasto icanai ca ya pari ja chaninacanicuë. Jatsi Blasto qui jia ini quiha toa jaha ja quëëcanaina. Jatsi quiha Blastó jato mëbiniquë jato yacatá cabo ya Herodes rabënamaxëna. Jabi Herodes ya ja rabënacascani quiha jahuë mai xo tsi jato piti ja copicascani quëshpi na. 21 Jatsi jato qui Herodés xaba aniquë jato bëta chaniti. Toa barí tsi quiha jahuë sahuëti-sahuëtiria ja sahuënicuë. Sahuëhax tsi quiha jahuë tronó tsi ja tsahoniquë. Tsahohax Tiro, Sidón, tihi ca yaca ax jonish ca maxo qui chanitsijanicuë: 22 Chanijano tsi quiha,

—Anomaria tsi xo toa ja yoahaina ra. Joni ma xo naa chanihaina, Dios ja nori —i nohiria bo niquë.

23 Jatsi quiha Ibobá raani ca angél Herodes tēpastapinicuë, jia tsi Dios ja ocahuayamani iqui na. Xëná jahuë poco piyoni quiha. Jatsi Herodes nanicuë.

24 Toatiyá tsi quiha Dios Chani pacanicuë. Mëri ja rëtsamini quiha. Huëstima ca chahahuacanaibo paxa cabo ini quiha.

25 Jasca, jato yonoco jatihuahax Jerusalén qui Pablo, Bernabé, tihi cabo bacanicuë. Juan Marcos ja bocani quiha jato bëta.

13

Bernabé, Pablo, tihi cabo raahacanina carayanbo qui Dios Chani yoati

1 Jabi Antioquíá ca iglesia naxërëquë tsi quiha Dios Chani yoati ibo bo, tiisimacanaibo, tihi cabo iniquë. Jabi toá ini quiha Bernabé, Simón naa Negro icanish cato, Cirene ax jonish ca Lucio. Tobi ini quiha Manaén, naa Herodes ya shinahamahacani cato. Jasca, tobi ini quiha Pablo. Tihi cabo Dios Chani yoati ibo-iboria bo ini quiha toa iglesia ó no. 2 Jatsi huësti barí tsi Ibo qui culto ja acano tsi quiha jato qui Espiritu Santo chaniniquë:

—E bax Bernabé, Pablo, tihi cabo tsēcacana jato qui è axëhai ca yonoco axëna —iquiina.

³ Jatsi ja samacanicuë. Ja bëhoxcanicuë. Jatsi jato mëquë Bernabé, Pablo, tihi cabo ó ja janacanicuë Dios Chani yoatí shomahuacasquí na. Shomahuaxo tsi quiha jato ja raacanicuë Dios yonoco ja acano.

Chipre xo tsi Dios Chani ja yoacarina

⁴ Jaquirëquë quiha Seleucia yaca qui Bernabé, Pablo, tihi cabo bocanicuë barco bixëna. Espíritu Santó tsi ja raahacani quiha. Barco qui jicoxo tsi quiha Chipre tèsëbë qui ja shitacanicuë. ⁵ Shitahax Salamina icanai ca qui ja rërëcanicuë. Jatsi toa jodioba catiti xobo xo tsi quiha Dios Chani yoatí ja chitahëhuacanicuë. Jabi jato bëta Juan Marcos ini quiha jaa ri, jato mëbixëna. ⁶ Jatsi riquibayá tsi tèsëbë ja shitacana ca tsi Pafos yaca qui ja cahëcanicuë. Toa xo tsi quiha yobë ja bëchacanicuë, naa quiamisxëni ca joni ra. Dios Chani yoahai ja nori ca toa yobëcá quëscahuani quiha mahitsa ja nori. Barjesús jahuë janë ini quiha. ⁷ Jabi toa tèsëbë ototi ibo, naa Sergio Paulo bax toa yobë yonoconi quiha. Jasca, tiisi naa mai ototi ibo ini quiha. Jatsi quiha Chipre ototi ibobá Bernabé, Pablo, tihi cabo quënanicuë jato bëta chaninacasquí na. ⁸ Jama, toa yobëcá jato quëtianicuë pë, jahuë chama ya ja chaninayamacano iquish na. Jabi Ibo quima jahuë chama ja casomacasni quiha pë. Yobë qui yoi jato chani ini quiha. ⁹ Jatsi quiha Pabló yobë bëisnicuë, Espíritu Santo chama jayaquí na.

¹⁰ —Paraxëni ca quiamisxëni ca xo mia ra. Mia ri tsi xo toa Yoshini baquë-baquëria. Mia ri tsi xo toa Dios yoi pasomaharia cato ra. Anomaria tsi xo toa Iboja jabiya ca quinia mi yoshihuacatsaina iquia ra. ¹¹ Jaha bësopa. Jaboqui mia copixëhi quiha Ibo-iboria. Bëcoxëqui mia ra. Huëstima ca bari no tsi bari huëahai ca jisyamaxëqui mia ra —i yobë qui Pablo niquë.

¹² Jatsi ocapijani ca Chipre ototi chamá jisnicuë. Jisi tsi quiha Ibo qui ja chitimanicuë, Iboja Chani qui ja ranini quëshpi na.

Pisidiá ca Antioquia qui ja bocarina

¹³ Jaquirëquë Pafos ax riquibaya tsi quiha Pablo, jahuë rabëti bo, tihi cabo bocanicuë Perge qui, naa Panfilia maí ca yaca qui. Perge qui ja cahëcaquë tsi quiha Juan Marcós jisbërianicuë, jahari Jerusalén qui cacasquí na. ¹⁴ Jatsi Perge ax riquibaya tsi Pisidia mai qui Pablo, Bernabé, tihi cabo bocanicuë. Yaca Antioquia qui ja cahëcanicuë. Cahëhax tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja bocanicuë joiti barí no. Jicohax ja tsahocanicuë. ¹⁵ Jatsi Moisés yoba, Dios Chani yoatí ibo bá quënënina, tihi cabo toá ca yosibá nicamanicuë. Nicamaxo tsi quiha Pablo qui joi ja acanicuë jato bësojó tsi ja chanicano iquish na.

—Noqui pi chamahuati chani jayaquí tsi noqui mi yoano ra —i Pablo qui jaca ni quiha.

¹⁶ Jatsi Pablo niiniquë. Chaninox pari tsi quiha jato ja pasimanicuë, jahuë mëquë bëë-bëëhacaina. Jatsi jahuë chani ja chitahëhuanicuë:

—Ea nicaparicana, Israël ca joni bá. Ea nicacana mato ri, Dios qui aracanai ca carayanabá. ¹⁷ Siri tsi quiha noba rëquëyamabo Diós quënani quiha. Quënaxo tsi quiha jato ja shomahuarianicuë, carayana ca Egiptó tsi ja racanicuë no. Toá tsi ja anicani quiha. Jatsi toa carayana ca mai quima Diós jato mëpinicuë jahuë chamá no. ¹⁸ Jaquirëquë cuarenta ca año no tsi quiha jato ja oto-otonicuë, xabachá tsi ja icanicuë no. ¹⁹ Jaquirëquë quiha siete ca carayana ca nohria bo ja quëyocani quiha, naa Canaan maí ca racapaonish cabo. Jatsi quiha toa mai noba rëquëyamabo qui Diós

aniquë ibohuati. ²⁰ Toca tsi quiha cuatrocientos cincuenta ca año bo huinocaniquë. Jaquirëquë quiha noba jimibo qui ototi ibo bo, naa juez bo, Diós aniquë jato obësoti. Jarohari tsi noba jimibo Samuel yamabá jato otoniquë. ²¹ Jaquirëquë rey, naa chama-chamaria ó quiha noba jimibo quëëniquë, jato ja yonano. Jatsi quiha Saulo yamabo, naa Cis baquë jato qui Diós aniquë jato obësoti. Jabi Benjamin maxo quima Saulo joni quiha. Jatsi cuarenta ca año no tsi quiha noba jimibo Saulo yamabá yonaniquë. ²² Jaquirëquë Saulo quima jahuë yonati chama jahari Diós biniquë. Bixo tsi quiha toa chama noba David yamabo qui ja aniquë noba jimibo yonati. Jatsi jia tsi quiha David yoati tsi Diós chaniniquë: “Isai baquë David é biquë ra, ja yonano. E qui jiaría ca joni quiha. Jaha é quëëhai ca jatiroha ca axëhi quiha ra” i Diós ni quiha. ²³ Jaquirëquë David yamaba चाहितaxocobo huësti ca Diós biniquë, noqui Xabahamati Ibo iti. Jesu Diós biniquë ra, naa ja yoani jascaria. ²⁴ Jabi Jesús jahuë yonoco chitahëhuanox pari no tsi quiha Dios Chani Juan yamabá yoaniquë. Jato jocha quima nohiria casoti, jatsi ja ashimahacacati, tihi cabo Juan chanini quiha noba jimibo qui. ²⁵ Jahuë yonoco jatihuapama tsi quiha “Yama ca ëa xo naa ra. Nohiria Xabahamati Ibo, naa jaha ma pasohai ca ma xo ëa ra. Jama, ë cho joxëhi quiha. Ea oquë-oquëria ca tsi xo naa ra” i nohiria bo qui Juan yamabo ni quiha.

²⁶ Jabi ëa nicaparicana, Abraham चाहितaxocobá. Jasca, ëa nicaparicana mato ri, Dios qui aracanai ca carayanabá. Noqui tëquë qui Dios xabahamati Chani raahacanicuë ra. ²⁷ Jabi Xabahamati Ibo Jesu ini ca Jerusalén ca nohiria bo, jato chama bo, tihi cabá cahëymaniquë rë. Jabi jatiroha ca joiti barí tsi mahitsa Dios Chani yoanish cabá quënëni ca ja nicacanicuë. Jasca, ja quënëcani ca ja jatihuacanicuë ra, Jesu namëhacati ja raacanicuë no. ²⁸ Jariapari tsi Jesu qui ja quësoriacascani quiha namëcastsi na. Quësonoma ja ini quiha jocha yama ja ini iqui na. Jatsi carayana ca Pilato qui Jesu ja mëacanicuë namëhacati. ²⁹ Toca tsi jatiroha ca Jesu yoati quënëhacani ca ja jatihuacani quiha. Namëxo tsi quiha cruz quima botëmaxo tsi maiquini qui jahuë yora ja nanëcaniquë. ³⁰ Jama, Diós jahuë Jesu bësotëquëmaniquë. ³¹ Jaquirëquë huëstima ca bari no tsi quiha jahuë rabëti bo ya Jesu co-coniquë, naa Galilea ax Jerusalén qui ja bëta bocanish cabo.

³² Jaquirëquë nëri no johitaquë ra mato qui naa Chani jia ca yoaxëna. Jabi siri tsi noba naborëquëbo qui naa Chani Diós yoaparini quiha. ³³ Jama, no bax, naa jato चाहितaxocobo bax toa Chani ja jatihuani quiha, jahuë Jesu ja bësomani cató no. Jabi Jesu bësotëquëxëti nori yoati Diós noqui yoani quiha, salmo libro ó no. Toa ó tsi “Noho baquë xo mia ra. Jaboqui mia bësomaquia ra” i Dios ni quiha. ³⁴ ¿Tsayacanai? Jahuë baquë yoi ja bësomaniquë ra. Jasca, rësotëquëyamapistiariaxëhi quiha noqui ja ani ca Jesu. Jariapari “Paraxoma tsi mato qui huëstima ca jahuë jia cabo, naa nohiria xabahamati quinia, Xabahamati Ibo, tihi cabo axëquia, mato David yamabo qui é yoani jascaria” i noqui Dios ni quiha. ³⁵ Jasca, iti huëtza ó tsi “Rësotëquëyamaxëqui mi mëstëxëni cato. Ea poromayamaxëqui mia, Diós” ii quiha. ³⁶ Jabi David yamabo yoati chaniyamahi quiha naa ja quënëcanina ra. David yamabo tsayacapa. Bësóqui tsi jia tsi jahuë nohiria bo ja otoni quiha, Dios shina aqú na. Jama, ja rësoniquë. Jahuë naboyamabo ya ja maihuahacanicuë. Jatsi, ¿jahuë yora poroyamayamani? Iniquë ra. ³⁷ Jama, poroyamaniquë

naa bēsotēquēmahacanish cato ra, naa Diós bēsomani cato. ³⁸ Tihi tsi xo toa Dios Chani jia cato iquia ra. Jatsi ēa nicacana, ēbē xatē bá. Naa bēsotēquēmahacanish ca Jesu mato yoaqui noa ra. Ja tsi xo toa nohiria jocha masati Ibo-iboria ra. ³⁹ Jasca, mēstēhuahacaxēhi quiha jatiroha ca ja qui chitimicanaibo. Anomaria tsi xo toa Jesú acaina, Moisés yobá acai oquē-oquēria. Nicaparicana. ¿Jēnahuariaxo raca toa Moisés yobá noqui mēstēhuana ra? ⁴⁰ Jatsi quiniacaxēcahuē, ma chahahuacasyamamitsa iqui na, naa Dios Chani yoanish cabá yoani jascaria:

⁴¹ “Tsayacahuē, jabija ca nicacasyamacanaibá.

Mato xabacá tsi anomariaxēhi quiha toa ē axēhaina ra.

Jama, chahahuayamaxēqui mato rē, toa chani ma nicaxēquē no.

Japi ratēhax rēsocahuē iquia ra”

i Dios ni quiha ja quēnēcani cato ó no. Jatsi quiniacaxēcana, ma tocayamano ra —nēa tsi Pablo nēcaniquē, Chani jia ca yoahi na.

⁴² Jatsi jodioba catiti xobo Pablo, Bernabé, tihi cabá jisbayano tsi quiha jato qui nohiria bá joi amaniquē, joiti bari huētsá tsi jasca ca jahuē bo yoati ja chanicano. ⁴³ Jasca, Pablo, Bernabé, tihi cabo qui huēstima ca jodiobo, huēstima ca jodioba jabi binish ca carayanabo, tihi cabo riiniquē. Jatsi quiha Bernabé yaxo tsi quiha jia tsi Pabló jato yobarianiquē, ja nicacana ca Dios Chani ja chahahuayoicano.

⁴⁴ Jatsi joiti bari paxa tsēquēquē tsi quiha yacatá ca nohiria bo tēquē, naa carayanabo bēcaniquē Iboba Chani nicaxēna. ⁴⁵ Jatsi carayanabo huēstima ca jisi tsi jodiobo yosaniquē pē. Yosannahax tsi quiha Pabló yoahai ca chani pasomaha chanitsijacaniquē caxahi na. ⁴⁶ Jatsi raquēhaxma tsi quiha Pablo, Bernabé, tihi cabo chaniniquē:

—Mato jodiobo qui pari Dios Chani yoatí nori no iquē ra. Jama, naa Chani jia ca bicasyama xo mato iqui noa. Tsayacahuē. Mato bēsobēsopaomacatsi quiha Dios ra, jama, mato qui yoi jahuē Chani nori. Ja tsi xo toa carayanabo qui caxēqui noa tia. ⁴⁷ Jatsi jaboqui jato qui no cati xo naa Ibo Jesú noqui yoani quēshpi na:

“Carayanabo bax huēa mia manēmaquia ra, noho xabahamati quinia nēamaria cabá cahēno iquish na”

i noqui Ibo ni quiha —nēa tsi jodiobo qui jaca niquē.

⁴⁸ Jatsi quiha carayanabo rani-raniniquē Pablo chani nicahax na. Nicaxo tsi quiha Ibo qui “Gracias” i jaca niquē. Jatsi chahahuaniquē huēstima ca carayanabo, naa Diós bini cabo. Bēso-bēsopaoti ja quēnahacacani quiha jato ri. ⁴⁹ Jaquirēquē quiha toa mai tēquē ó tsi quiha Iboba Chani pacaniquē ra. ⁵⁰ Jama, jodiobo qui yoi ini quiha toa chani paxa cato. Ja iqui tsi yacatá ca carayanaba chama bo, jodioba jabi binish ca yoxa bo, tihi cabo naa jodiobá caxahuaniquē Pablo, Bernabé, tihi cabo qui. Toca tsi Pablo Bernabé tēnēmati ja chitahēhuacaniquē. Tēnēmoxo tsi quiha jato mai quima jato ja niacaniquē pē. ⁵¹ Jatsi quiha Pabló Bernabé jisbayaniquē. Riquibaya tsi quiha jato tahē ca mai pari ja pojpoahacaniquē jato shina yoi ca ja ini ca jismaxēna. Pojpoahacax tsi Iconio, naa yaca huētsa qui ja bocaniquē. ⁵² Jama, rani-ranini quiha toá ca chahahuabēna cabo, Espíritu Santo jayahi na.

¹ Iconio qui cahax tsi quiha jodioba catiti xobo qui Pablo Bernabé jiconiquë. Jicoxo tsi quiha chama ya Dios Chani ja yoacanicuë. Jaha tsi quiha huëstima ca jodiobo, carayanabo, tihi cabá chahahuaniquë ra. ² Jaha tsi yosanani quiha chahahuacasyamahai ca jodiobo. Yosanaxo tsi quiha toa yacatá ca carayanabo ja itsisnahuayocanicuë chahahuacanaibo pasomaha. ³ Ja quëshpi tsi naama tsi quiha Pablo Bernabé chitëni quiha toá ca chahahuacanaibo mëbixëna. Raquëxoma tsi Ibo yoati ja yoacani quiha. Jasca, yoapama tsi quiha jisti bo ati mëtsa ja icani quiha, Diós jato qui ani ca chamá no. Toca tsi jabija ca jato chani ini ca Diós jismani quiha.

⁴ Jatsi quiha jahuëcara shinati yacatá ca carayanabá cahëyamaniquë. Ja mapëxnacani quiha. Huëstima cabá jodiobo mëbicasni quiha. Nohiria tëxë bá Pablo, Bernabé, tihi cabo mëbicasni quiha. ⁵ Jarohari tsi quiha toa jodiobo yaxo tsi quiha yacatá ca carayanabo, jato chama bo, tihi cabá planes ani quiha Pablo, Bernabé, tihi cabo axëna. ⁶⁻⁷ Jama, ja acasani ca Pabló Bernabé nicaniquë. Nicahax tsi quiha mai huëtsa, naa Laconia icanaí ca qui ja jabacanicuë. Toa maí ca dos ca yaca bo, naa Listra, Derbe, jato tëamë ca nohiria, tihi cabo xo tsi quiha Dios Chani ja yoacanicuë.

Listra xo tsi Dios Chani Pabló yoanina

⁸ Jabi Listra ó tsi joni, naa tahë choni jaya ca racanicuë. Toca tsi ja coní quiha rë. Tapipistiyamariani quiha naa joni ra. ⁹ Toa xo tsi Dios Chani Pabló yoaquë tsi quiha jato chani naa joní nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ja chahahuaniquë. Jatsi jënimahuahacati chahahuati mëtsa ja ini ca Pabló jisnicuë. Jisi tsi quiha ¹⁰ joni qui ja quënaniquë:

—Mi tahë tsi niihuë ra —iquiina.

Jatsi mëri tsi ja niiniquë. Tapiti ja chitahënicuë ra. ¹¹ Jabi Pabló ani ca nohiria bá jisnicuë. Jisi tsi quiha quënantsijahuacanicuë jato joí no:

—Noqui botëquë dios bo ra. Joni jaria bo jaya ca xo —iquiina.

¹² Jatsi dios “Júpiter” Bernabé quënahacanicuë. Jatsi dios “Mercurio” Pablo quënahacanicuë, chaniti ibo ja ini quëshpi na. Jabi botënish ca dios bo ja icani ca ja quëschahuacani quiha. ¹³ Jatsi jato dios Júpiter arati ibo joniquë jato arati xobo ax na. Jabi yaca cacha jato arati xobo ini quiha. Jatsi huëyë bo, jianati joa bo, tihi cabo jato arati ibobá bënënicuë yacata jicoti qui. Jatsi nohiria bo yaxo tsi quiha huëyë bo ja tëpascasnicuë Pablo, Bernabé bax na, dios bo ja icani ca quëschahuacani na. ¹⁴ Jatsi quiha ja acasani ca Pabló Bernabé nicaniquë. Nicaxo tsi quiha jaraxatsi jato sahuëti bo jahuacanicuë cohuëquí na. Nohiria misco qui jabapama tsi quiha ja quëna-quënacanicuë:

¹⁵ —Ayamacahuë, joni bá. Maí ca nohiria yoi bo xo noa ra, naa mato jascaria. Chani jia ca yoahi no johitaquë ra. Mato mahitsa ca jahuë bo quima bëso ca Dios quiri, naa naipa, mai, ia bo, tihi cabo nëhohuanish ca quiri bësocana iqui noa ra. ¹⁶ Jariapari tsi mato carayanabo qui Dios caxayamapaoni quiha, mato quinia yoi cato ó tsi ma bohoquë no. ¹⁷ Toatiyá tsi quiha bëso ja ini ca cahëti mëtsa ma i-ipaonicuë iquia, mato bax ja ani cató no. Mato qui naipá ca oi ja raani quiha. Jasca, ma banani ca shinahamahi quiha. Ma piti ca mato qui aqui quiha, ma narisyamano iquish na. Jasca, mato ranihuahi quiha —nëa tsi nohiria bo qui Pablo nëcaniquë.

¹⁸ Pablo chani nicaxo tsi quiha jari jato bax huëyë bo ja acascaniquë pë. Jarohari tsi quiha nohiria bo ja jënëcaniquë ja ayamacano iquish na. Bëroma ja ini quiha.

¹⁹ Jatsi quiha Antioquía, Iconio, tihi ca yaca bo ax tsi quiha huësti huësti ca jodiobo cahëniquë. Cahëxo tsi quiha Pablo ja ocahuacanicuë jahuë chani nohiria bá nicayamano iquish na. Jatsi Pablo qui yacata ca nohiria bo caxanicuë. Caxaxo tsi quiha Pablo ja acanicuë maxaxá no. Axo tsi quiha yaca cacha jahuë yora ja xërëcaniquë, bësoyama ja ini ca quëscahuaquí na. ²⁰ Jama, jahuë yora tëamë tsi chahahuacanaibo quëtsoquë tsi quiha Pablo niiniquë. Joihax jahari yaca qui ja caniquë chahahuacanaibo ya. Jatsi huëaquë tsi quiha Derbe icanai ca yaca qui Pablo caniquë Bernabé ya.

²¹ Derbe qui cahëxo tsi quiha Dios Chani ja yoacanicuë. Yoapama tsi quiha huëstima ca chahahuacanaibo ja bëbocanicuë. Jaquirëquë quiha Listra, Iconio, Antioquía, tihi ca yaca bo qui jahari ja baca-canicuë. ²² Bacaxo tsi quiha chahahuacanaibo ja chamahuacanicuë. Chamahuaxo tsi quiha jato ja yobacanicuë Ibo quima ja casoyamacano.

—Diós otohái ca qui jiconox pari tsi huëstima tsi no tënëxëti xo ra —i jato qui jaca niquë.

²³ Yobaxo tsi quiha jatiroha ca iglesia ó tsi yosibo ja janacanicuë chahahuacanaibo ja otocano. Jabi Ibo qui mëanox pari tsi quiha ja samacana ca tsi ja bëhoxcaniquë. Jia tsi toá ca nohiria bo Ibo qui chitimini quiha.

Siriá ca Antioquía yaca qui Pablo Bernabé bacanina

²⁴ Derbe jisbëria tsi quiha Pisidia mai ja natanicaniquë. Natanihax tsi quiha Panfilia mai qui ja cahëcaniquë. ²⁵ Toa xo tsi, naa Perga yacata xo tsi quiha Dios Chani ja yoacanicuë. Yoahax Atalia yaca qui ja bocanicuë. ²⁶ Jahá ca barco qui jicohax tsi quiha jahari Antioquía qui ja bocanicuë, naa Dios qui ja acacacani cató no. Jabi jato qui toa acacani ca yonoco ja jatihuacani quiha. ²⁷ Jatsi Antioquía qui cahëxo tsi quiha chahahuacanaibo tëquë ja catiacanicuë. Jatsi jato bax Diós anina, carayanabo Diós jahuë Chani nicamanina, carayanabá chahahuahaina, tihi cabo quiha jato ja yoacanicuë. ²⁸ Jaquirëquë quiha naama tsi ja chitëcaniquë toá no, chahahuacanaibo ya.

15

Jerusalén tsi ja caticanina

¹ Toatiyá tsi quiha Antioquía qui cahëniquë huësti huësti ca jodiobo jato mai ax na. Cahëxo tsi quiha carayana ca chahahuacanaibo tiisimatsi-jahuacanicuë. Ja nëcacanicuë:

—Ma jibirishahacati xo ra. Moisés yamabá noqui toa jabi ani quiha ati. Xabahamahacati-maxëni xo mato ra, toa jabi acaxma —nëa tsi ja nëcacani quiha chahahuacanaibo qui.

² Jatsi quiha jibirishati jabi tahëxo tsi jato qui Pablo, Bernabé, tihi cabá joi mëraniquë. Jato qui yoi jato yoba ini quiha. Jaha tsi Pablo, Bernabé, iglesiá ca xatë huëtsa bo, tihi cabo Jerusalén qui raahacanicuë, toá ca Chani chitahëhuanish cabo, yosibo, tihi cabo ya ja chaninacano iquish na, naa toa Moisés jabi yoati na.

³ Jatsi iglesiá ca xatë bá jato raaniquë. Fenicia, Samaria, tihi ca mai bo natanipama tsi quiha carayanabo Ibo qui bësocanai ca ja yoabonacanicuë. Jatsi raniniquë iglesiá ca xatë bo toa chani nicahax na.

⁴ Jatsi Jerusalén qui cahëxo tsi quiha iglesiá ca xatë bo, yosibo, Chani chitahëhuati ibo bo, tihi cabo ja joihuacanicuë. Joihuaxo tsi quiha jatiroha ca jato bax Diós ani ca ja yoacanicuë. ⁵ Jatsi niiniquë huësti huësti ca chahahuanish ca fariseobo chanixëna:

—Jibirishahacaxëti xo chahahuahai ca carayanabo ra. Jasca, Moisés yoba ja nicaxëti xo jato ri ra —i toá ca xatë bo qui jaca niquë.

⁶ Jatsi Chani chitahëhuati ibo bo, yosibo, tihi cabo catiniquë jibirishati jabi, Moisés yoba, tihi cabo yoati tsi chaninaxëna. ⁷ Naama tsi quiha ja chaninacani quiha. Jatsi Pedro niiniquë chanixëna:

—Ea nicaparicana, ëbë xatë bá. Naama tsi quiha mato ó ca ëa Diós biniquë, carayanabo qui jahuë Chani Jia ca yoatí, ja chahahuacano jato ri iquish na. ⁸ Jatsi Diós, naa nohiria ba shina cahëxëni cató carayanabo qui Espíritu Santo aniquë, noqui jodiobo qui ja ani jascaria. Dios qui jia ja ini quiha. ⁹ Ja qui oquë noqui jodiobo iyamani quiha, ja qui ja chitimihai cató tsi jato shina ja bahuëni iqui na. ¹⁰ Jatsi jëniriexo tsi Dios tanamacas-canai sa? Naa chahahuahai ca carayanabo qui noba jodioba jabi bo pi ma ano tsi caxaxëhi quiha Dios tonia. Toa jabi bo banahuatimaxëniria noba naborëquëbo ini quiha jato ri. Jasca, banahuatimaxëniria xo noqui ri ra. ¹¹ Toa jabi no acai cató tsi noqui xabahamayamahi quiha Dios ra. Jama, jahuë Jesucristo noihai cató tsi xabahamahacahi quiha noa iquia, naa carayanabo xabahamahacahai jascaria —nëa tsi iglesiá ca chama bo qui Pedro nëcaniquë.

¹² Jatsi pasicaniquë catinish cabo. Jaquirëquë quiha Pablo, Bernabé, tihi cabo chaniniquë. Chanixo tsi quiha carayanabo xërëquë xo tsi Diós jato amani ca jistiria bo ja yoacani quiha. ¹³ Jato chani ja jatihuacaquë tsi quiha Jacobo chaniniquë:

—Ea nicaparicana, ëbë xatë bá. ¹⁴ Carayanabo Diós otocatsai ca noqui Simón yoaquë ra. “Carayanabo quima jahuë nohiria yoi bo tsëcahi quiha jahuë-na bo iti” i ja a quiha. ¹⁵ Jabija tsi xo toa ja yoahana ra. Tocaxëti xo i Dios Chani yoati ibo-iboria ni quiha, Quënëhacanish cabo ó no. Jabi ja quënëcani ca tsi xo naa:

¹⁶ “Mato jocha iqui tsi mato ë jisbërianiquë; jama, bacaxëquia.

Bacaxo tsi noho nohiria yoi bo catiixëquia ë qui ja aracano iquish na, naa

David yamabá yonani cató tsi ja arapaocani jascaria.

¹⁷ Jatsi Ibo yoi chahahuacaxëcani quiha nohiria huëtsa.

Nohó-naxëhi quiha carayanabo ri’

¹⁸ nëa tsi Ibo, naa noqui jahuë planes yoanish ca nëcani quiha”.

¹⁹ Jabi naa quënëni ca iqui tsi noho yoba tsi xo naa: Dios quiiri bësocanai ca carayanabo no yosanamayamano. “Noba jodioba jabi bo ma ati xo” i jato qui no yamano ra. ²⁰ Jama, carta ó ca yoba huëtsa jato qui no raano. Idolo bo qui acacaha ca piti ja piyamacano. Jasca, anoma ca chotahai ca ja quiniacano. Jasca, jimihuahama ca nami, jimi, tihi cabo ja piyamacano. Tihi ca yoba bo roha jato qui no quënëxëti xo iquia. Tihi tsi xo toa ja ayamacaxëcanaina iquia. ²¹ Jabi jatiroha ca barí tsi quiha tihi ca jahuë bo pasomaha ca yoba yoahacani quiha jatiroha ca yacata ax na. Naama tsi quiha noba nohiria qui toa Moisés yoba acacani quiha —nëa tsi jato tsi Jacobo nëcaniquë.

²² Jatsi iglesiá ca chahahuacanaibo ya tsi quiha Dios Chani chitahēhuati ibobo, yosibo, tihi cabá jato ó ca huēsti huēsti ca joni bo biniquē Antioquía yaca qui jato yoba boti. Pablo, Bernabé, tihi cabo ya jato ja raacani quiha. Jatsi Judas ja bicaniquē, naa Barsabás quēnahacanish cato. Jaquirēquē Silas ja bicaniquē. Tihi cabo ja bicaniquē jato yoba boti. Jato xatē bo rēquēniniti ibo bo ja icani quiha. ²³ Raapama tsi jato bēta naa carta ja raacaniquē:

“Mabē xatē bo, naa Dios Chani chitahēhuati ibo-iboria bo, nēá ca yosibo, tihi cabo tsi xo naa carta quēnēcanaina. Mato carayanabo joihuaqui noa, naa Antioquía yacata, Siria, Cilicia mai, tihi cató ca racacanaibo. ²⁴ Jishopē. Noba maxo ó ca xatē bo, naa chama yama cabo mato qui bocani ca no nicahitaquē rē. ‘Jibirishahacaxēti xo chahahuahai ca carayanabo. Jasca, jodioba yoba bo ma banahuaxēti xo’ ¿i mato qui ja yamayamacani? Toca tsi ma shina-motsiquini ca no nicahitaquē. Anoma quiha. ²⁵ Jaha tsi nēá ca dos ca joni shinajiaxēnia ca no biquē mato qui raaxēna. Shinaxo tsi Pablo, Bernabé, tihi cabo ya jato raaqui noa. ²⁶ Ibo Jesucristo tahēhax tsi huēstima tsi naa dos ca joni bo acacaquē ani quiha ra. ²⁷ Jaha tsi Judas, Silas, tihi cabo mato qui raaqui noa noba yoba boti. No quēnēha ca jasca ca mato yoacaxēcani quiha. ²⁸ Nicacana. Noba jodioba jabi bo mato qui acasyama xo noa. Mato qui yosariaxēhi quiha iqui noa. Jama, tobi quiha yoba pistia mato qui no acatsaina, naa noqui, Espiritu Santo, tihi cabo qui jia cato. ²⁹ Idolo bo qui acacahax ca oriquiti, jimi, jimihuahama ca nami, tihi cabo piyamacana. Jasca, anoma ca chotahai ca basicana. Tihi cabo ayamapiquí tsi jia tsi axēqui mato. Iquē” nēa tsi jato carta nēcaniquē.

³⁰ Jatsi Pablo, Bernabé, chani bocanai ca joni bo, tihi cabo bocaniquē Antioquía qui. Cahēxo tsi quiha chahahuacanaibo ja catiacaniquē jato carta nicamaxēna. ³¹ Toa yoba nicacaniquē iglesiá ca nohiria bo. Nica-hax ja rani-ranicaniquē. Jato qui jia toa yoba ini quiha. ³² Jasca, carta nicamaxo tsi quiha jia tsi chahahuacanaibo ja chamahuacaniquē, Dios Chani yoati ibo bo ja icani iqui na. ³³⁻³⁴ Ichariama bari no tsi ja chitēcani quiha. Jatsi jia tsi jahari Jerusalén qui ja raahacacani quiha. ³⁵ Jama, Antioquíá tsi Pablo Bernabé chitēniquē. Toá tsi quiha Iboba Chani ja tiisimacaniquē.

Pablo catēquēnina Dios Chani yoaxēna

³⁶ Jaquirēquē Bernabé qui Pablo chaniniquē:

—¿Iboba Chani no yoani cabo qui jahari canoma ni, toá ca yacatá ca xatē bo qui shishoxēna? ¿Jēnijacanaí ca jisi canomani? —iquiina.

³⁷ Jatsi Juan Marcos Bernabé bocasni quiha, ja bēta ja cano. ³⁸ Jama, Pablo qui yoi ja ini quiha. Marcos ja bocasyamani quiha, Panfilia ó tsi jato ja niabēriani iqui na. Toatiyá tsi quiha jato bēta Marcos chitēyamani quiha. ³⁹ Ja iqui tsi Pablo Bernabé joi mērananiquē. Joi mēranahax tsi quiha jato jamē ca quiniá tsi ja bocaniquē. Ori tsi naa Chipre qui barcó tsi quiha Bernabé caniquē Marcos ya. ⁴⁰ Jatsi Silas Pabló biniquē ja bēta ja cano. Jabi ja bocanox pari no tsi toá ca iglesiá cabo jato bax bēhoxniquē, Diós jato mēbiriano. ⁴¹ Jatsi Siria, Cilicia, tihi ca mai bo ja nacocaniquē. Nacopama tsi quiha chahahuanish cabo ja chamahuabonacaniquē.

16

Pablo, Silas ya Timoteo canina

¹ Derbe, Listra, tihi ca yaca qui cahëxo tsi quiha Timoteo, naa Jesu qui chitiminish ca shinapayo ca Pablo, Silas, tihi cabá bëchaniquë. Chahahuahai ca jodio Timoteo jahëhua ini quiha. Jahuë jahëpa carayana ini quiha. ² Jasca, jia tsi Timoteo toa Listra, Iconio, tihi cató ca xatë bá ocahuani quiha. ³ Jatsi quiha jato bëta Timoteo Pabló bocasniquë. Jama, bonox pari tsi quiha Timoteo ja jibirishaniquë, chahahuahai ca jodiobo ja qui caxayamano. Carayana jahuë jahëpa ini ca ja cahëcani quiha. ⁴ Jatsi quiha toa yaca bo ja nacocaniquë Dios Chani yoaxëna. Nacopama tsi Jerusalén ca Chani chitahëhuati ibo bo, yosibo, tihi cabá yobani ca ja yoabonacaniquë. Jasca, jato yoba ja nicacati nori ca ja yoacani quiha. ⁵ Toca tsi Iboba quiniá tsi quiha iglesiá ca chahahuacanaibo chamahuahacaniquë. Toatiyá tsi jatiroha ca barí tsi quiha Ibo qui nohiria bo chitiminiquë.

Pablo tënamënina

⁶ Jaquirëquë Frigia, Galacia, tihi ca mai tsi Pablo, jahuë rabëti bo, tihi cabo naconiquë. Jabi Espiritu Santó jato yobani quiha, Asia mai xo tsi jari Dios Chani ja yoayamacano. ⁷ Jasca, Misia mai qui cahëhax tsi quiha departamento Bitinia qui ja jicocascani quiha Dios Chani yoaxëna. Jama, Jesú raani ca Espiritu Santó jato quëtiani quiha. ⁸ Jaha tsi Misia mai nacopama tsi quiha Troas yaca qui ja bocaniquë. ⁹ Toá tsi baquichá tsi Pablo tënamëniquë: Ja qui Macedonia ca joni jisiquini quiha. Pablo qui ja chanini quiha, “Noba Macedonia mai qui bëcahuë. Noqui ma mëbino ra” iquiina. ¹⁰ Tënamëhax bamahaxma tsi cacastapiniquë Pablo. Jatsi quiha noba jahuë bo no shomahuaniquë Macedonia mai qui caxëna. Toá ca nohiria bo qui Chani Jia ca yoatí Diós noqui quënani ca no cahëyoiniquë.

Filipos yaca qui ja cahëcanina

¹¹ Jatsi Troas no jisbayaniquë barcó no. Ia shitapama tsi quiha mëste tsi tësëbë Samotracia qui no caniquë. Cahax huëaquë tsi quiha Neápolis yaca qui no rërëniquë. ¹² Riquibaya tsi maí tsi Filipos yaca qui no caniquë. Toa maí ca oquë-oquëria ca yaca Filipos ini quiha. Jasca, toá tsi huëstima ca romanobo ca nohiria racani quiha. Filipos qui cahëhax ichariama ca bari no tsi no chitëniquë. ¹³ Jatsi joiti barí tsi jodioba arati iti qui no caniquë araxëna. Yaca cacha, naa ani quëmapó tsi ja caticani quiha. Tsahohax toá ca arati bëcanish ca yoxa bo ya chaninatsino-niquë. ¹⁴ Jabi toá tsi ini quiha Tiatirá ca yoxa, naa Lidia icanai cato. Raiti shini iniahai ca ja ini quiha. Jasca, Dios qui arahai ca naa yoxa ini quiha. Ja iqui tsi jia tsi Pabló yoani ca chani ja nica-nicarianiquë. Jasca, Ibobá toa yoxa mëbiniquë, Pabló yoahai ca chahahuamaxëna. ¹⁵ Jahuë xobó ca bo ya ashimahacaxo tsi quiha joi noqui ja amaniquë jahuë xobó tsi chitëti. Joi amahax,

—Ibo Jesu qui ë chitimiquë ra. Mato qui jia pi no tsi noho xobo qui ma bëcano racati —i noqui naa yoxa niquë.

Jaha tsi jahuë xobo qui no caniquë chitëxëna.

¹⁶ Toatiyá tsi arati iti qui capama tsi quiha yonati xotaco no bëchaniquë. Yoshi ja jayani quiha, nohiria jato xaba cahëmati. Toca tsi huëstima ca parata ja bini quiha jahuë ibo chama bax na. ¹⁷ Jatsi Pablo, noqui, tihi cabo ja banahuaniquë. Banahuapama tsi quiha,

—Mana ca Ibo-iboria ca Dios yonati bo xo naa joni bo ra. Xabahamati quinia noqui yoatí ja bëcahitaquë ra —i ja niquë joi pistiamá no.

¹⁸ Tocapijaniquë huëstima ca barí no. Jarohari tsi Pablo yosananiquë. Yosanhax ja bopinaniquë ja qui chanixëna. Jatsi jahuë yoshi qui ja chaniniquë:

—Jesucristo chamá tsi naa xotaco quima natsëquëhuë iquia —iquina. Jatsi yoshi natsëquëtapiniquë.

¹⁹ Jatsi cohuënaniquë jahuë chama bo. Toca tsi jato parata biti xaba ja bënocani ca ja cahëceni quiha. Ja iqui tsi Pablo, Silas, tihi cabo qui ja tsamicaniquë. Tsamixo tsi quiha yacatá ca plazá ca chama bo qui jato ja xërëcaniquë. ²⁰ Chama bo qui boxo tsi quiha jato qui quësotsijacaniquë:

—Noba yacatá ca nohiria bo yosicani quiha naa jodiobo ra. ²¹ Noba jabi bo rarinamacasani quiha pë. Noba yoba pasomaha tsi xo toa ja yoacanaina. ¿Jënahuariaxo raca jato jabi bo no bina ra? Romanobo xo noa —nëa tsi ja nëcacaniquë jato qui quësoshi na.

²² Jatsi jato qui quëtsonish ca nohiria bo riiniquë Pablo, Silas, tihi cabo qui quësoxëna jato ri. Jaha tsi quiha chama bá jato sahuëti tsobomaniquë. Tsobomaxo tsi quiha ja yobacaniquë ja rashahacacano iquish na. ²³ Rashaxo tsi quiha cárcel qui ja niacaniquë. Jatsi cárcel obëso ca ja yobacaniquë jia tsi jato ó ja bësono, ja paxayamacano iquish na. ²⁴ Jatsi quiha cárcel nëpax ca naquëtë qui jato ja nanëniquë chama bá yobani ca nicaxo na. Nanëxo tsi quiha jihui para quini jaya cato ó tsi jato tahë bo ja achamaniquë. Tsëquëtimaxëni ja icani quiha.

²⁵ Jatsi toa baquichá tsi quiha Dios qui bëhoxhi tsi Silas, Pablo iniquë. Bëhoxpama tsi ja quëquë-quëquëshinacaniquë. Tocajacano tsi quiha jato qui preso ca achiqui cabá nica-nicani quiha. ²⁶ Jatsi yajotapitsi quiha mai niquë. Anomaria tsi preso yajohacacani quiha. Japëquëyoniquë preso ó ca caiti bo tëquë. Mërisyocaniquë achiquinish caba mënëxëti cadenabo ri. ²⁷ Jatsi preso obëso ca bësoniquë. Preso ó ca caiti bo japëquë ca jisi tsi quiha achiquinish cabo paxani nori ca ja quëscahuani quiha. Jatsi jahuë chibiquiti saipi ja natsëcaniquë jamë ixëna. ²⁸ Jama, ja qui Pabló quënaniquë joi pistiamá no:

—Iyamahuë. Iyamahuë. Nëá xo noqui tëquëta —iquina.

²⁹ Jatsi quiha preso obëso cató pëxë baaniquë. Bixo tsi quiha mëri tsi ja jiconiquë. Jicohax mëmë-mëmë tsi quiha Pablo, Silas, tihi cabo bësojó ja mëniniquë. ³⁰ Jatsi cacha jato mëpihax,

—¿Jënahuaxëhi ni ëa ra, joni bá, xabahamahacaxëna? —i jato qui ja niquë.

³¹ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Ibo Jesucristo qui chitimicana. Jatsi xabahamahacaxëqui mato, naa mia, mí-na bo ri —iquina.

³² Jatsi quiha preso obëso cato, jahuë xobó ca bo, tihi cabo qui Dios Chani ja yocaniquë. ³³ Jasca, baquichá tsi quiha jato sëquënë, jato quësi bo, tihi cabo preso obëso cató chocohaniquë. Jaquirëquë preso obëso cato, jahuë-na bo, tihi cabo ashimahacaniquë. ³⁴ Jatsi jahuë xobo qui jato ja bëniquë jato orihuaxëna. Rani-raniniquë preso obëso cato ra. Rani-raniyoniquë jahuë xobó cabo tëquë, Dios qui ja chitimicani iqui na.

³⁵ Baquishmarí tsi quiha preso qui romanoba chama bá policia bo raaniquë jato paquëmati chani ya. ³⁶ Jatsi Pablo qui preso obëso ca chaniniquë:

—Joquë chani ra. Ma paquëmahacaxëti xo ii quiha yacatá ca chama bo. Jia tsi bocahuë —iquiina.

³⁷ Jama, policíá bo qui Pablo chaniniquë:

—Mahitsa no rashahacahitaquë pë, nohiria bo bësojo ax na. Juez qui noqui ma boyamahitaquë ra, toa ax tsi noqui quësoxëna. Anoma quiha. Romanobo yoi ca noqui xo naa ra. Anoma tsi xo toa preso qui noqui romanobo ja niacanaina iquia. ¿Jaboqui jonë tsi noqui raacascahi ni pa? Cayamaqui noa ra. Nëri ja bëparicano ra noqui tsëcaxëna. Jamë yoi xo tsi noqui ja paquëmacano iquia —nëa tsi policíá bo qui Pablo nëcaniquë.

³⁸ Jatsi quiha yacatá ca chama bo qui Pablo chani policíá yoaniquë. Romanobo Pablo, Silas, tihi cabo ini ca nicahax ja raquë-raquëcaniquë.

³⁹ Raquëhax tsi quiha preso qui ja bocaniquë ishima tsi preso quima jato mëpixëna. Mëpixax tsi quiha jato yaca cacha qui jato ja chimaticaniquë.

⁴⁰ Jatsi preso jisbaya tsi quiha Lidia xobo qui ja bocaniquë, toá ca chahahuacanaibo qui chanixëna. Jato ja chamahuani quiha. Chamahuaxo tsi quiha ja jisbayacaniquë.

17

Tesalonicá cabo Pablo qui caxanina

¹ Filipos ax riquibaya tsi quiha Anfípolis, Apolonia, tihi ca yaca bo Pablo Silas nataniniquë. Natanihax Tesalónica qui ja cahëcaniquë. Toá tsi jodioba catiti xobo ini quiha. ² Cahëxo tsi quiha jato catiti xobo qui Pablo caniquë. Jahuë jabi quiha. Tres ca joiti bari no tsi quiha Dios Chani yoati tsi jato bëta ja chaniniquë. ³ Chaninaxo tsi quiha Dios Chani jato qui ja bërohuaniquë. Cristó tënëxëhaina, ja rësoxëhaina, ja bësotëquëxëhaina, tihi cabo jato Xabahamati Ibo iti nori ca ja jismani quiha.

—Mato Xabahamati Ibo-iboria tsi xo naa Jesu ë yoahaina iquia —i jato qui ja niquë.

⁴ Jatsi quiha chahahuaniquë huësti huësti ca jodiobo. Chahahuahax tsi quiha Pablo, Silas, tihi cabo qui ja riicaniquë. Jasca, chahahuaniquë huëstima ca Dios qui aracanai ca carayanabo ri. Chahahuaniquë huëstima ca chama ba ahui bo ri. ⁵ Jatsi ja chahahuacaquë tsi quiha toa chahahuayamahai ca jodiobo caxaniquë. Caxaxo tsi quiha plazá ca bohohai ca chíquixëniria ca joni bo ja catiicaniquë ja yosicano. Yosipama tsi quiha Jasón icanai cato xobo qui ja jabacaniquë Pablo, Silas, mërahi na. Cacha, naa yacatá ca nohiria bo qui jato ja bëcasni quiha. ⁶ Pablo, Silas, tihi cabo ja yopacaniquë. Yopaxo tsi quiha xobo ibo Jasón, toá ca chahahuacanaibo huëtsa bo, tihi cabo ja xërcaniquë cacha yacatá ca chama bo qui. Xërëpama tsi quiha ja quënacanicuë:

—Jatiroha cato xo tsi nohiria bo yosicani quiha naa Pablo, Silas, iqui noa. Jaboqui noba yaca qui ja bëcahitaquë pë. ⁷ Jasca, noba Jasón tsi xo toa naa joni bo otohaina ra, jahuë xobo xo no. Jasca, noba chama-chamaria yoba pasomaha chanicani quiha pë. “Tobi chama huëtsa, naa Jesu icanai cato” icani quiha ra —nëa tsi chama bo qui ja nëcacaniquë.

⁸ Jatsi shina-huëjënanicuë yacatá ca nohiria bo, jato chama bo ri, jato qui ja quësocanai ca nicahax na. ⁹ Jatsi paquëmanox pari tsi quiha chama bá parata bicaniquë pë. Jatsi Jasón, chahahuacanaibo, tihi cabá jato qui parata aniquë paquëmahacaxëna.

Yaca Berea qui Pablo Silas shishonina

¹⁰ Jatsi bamaxoma tsi quiha Berea yaca qui Pablo, Silas, tihi cabo chahahuacanaibá raatapiniquë. Cahëhax tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja bocaniquë. ¹¹ Jabi Tesalonicá ca jodiobo oquë naa Bereá cabo ini quiha. Pablo chani qui ja nica-nicariacani quiha. Jatiroha ca barí tsi quiha Quënëhacanish cabo ja tsaya-tsayacanicuë, jabija ca Pabló yoahai ca iqui ca cahëxëna. ¹² Jatsi Jesu qui chitiminiquë huëstima ca jodiobo. Jasca, chahahuaniquë huëstima ca carayana ca joni bo, yoxa bo, tihi cabo ri, naa nohiria rëquëninicanaibo. ¹³ Jatsi quiha Berea xo tsi Dios Chani Pabló yoahi ini ca Tesalonicá ca jodiobá nicaniquë. Nicahax ja bëcaniquë pë nohiria bo yosixëna. Pablo qui nohiria bo ja itsisnamacanicuë ra. ¹⁴ Ja iqui tsi chahahuacanaibá Pablo raanicuë ra ia quëpë qui. Jama, Berea ó tsi quiha Silas, Timoteo, tihi cabo chitënicuë chahahuacanaibo mëbixëna. ¹⁵ Jatsi Atenas yaca qui huësti huësti ca xatë bá Pablo chimatiniquë. Chimatihax jahari ja bocanicuë jato xobo qui. Silas, Timoteo, tihi cabo qui Pablo chani ja bocani quiha. Mëri tsi ja bëcati ó Pablo quëëni quiha. Jabi tocani quiha jahuë chani.

Atenás tsi Pablo chitënicuë

¹⁶ Atenas xo tsi mana-manapama tsi quiha Pablo shina-motsiquiniquë yacatá ca ídolo bo tsayahax na. ¹⁷ Jasca, jodioba catiti xobó tsi quiha ja chaninanicuë, toá ca jodiobo, Dios qui aracascani ca carayanabo, tihi cabo ya. Jasca, plazá ca nohiria bo ya ja chaninanicuë Jesu yoati na. ¹⁸ Jatsi epicúreobo, estoicobo, tihi ca icanai ca maxó ca joni bá Pablo qui joi mëraniquë. Tiisi jayanish ca joni bo ja icani quiha. Chanihax,

—¿Jënihi ni naa bahua sa? —i huësti huësti ca niquë.

Jasca,

—Tonia jamëri ca dios bo qui noqui aramacatsi quiha pa —i huëtisa bo niquë.

Jabi toca tsi ja chaninacani quiha, Jesu, ja bësotëquëhaina, tihi cabo Pablo chanini iqui na. ¹⁹ Jatsi quiha Pablo qui joi ja amanicuë jahuë chani nicacasquí na. Amaxo tsi quiha jato chaninati xobo, naa Areópago icanai ca qui ja boniquë. Bohax,

—Mi yoahai ca tiisi paxa ca cahëcasqui noa ra. ²⁰ Noqui jamëri tsi xo toa mi yoahaina. Mi yoahai ca noqui mi bërohuano ra —i Pablo qui jaca niquë.

²¹ Jabi tiisí-naxëni ca Atenás ca nohiria bo, toá ca racacani ca carayanabo, tihi cabo ini quiha. Jaha tsi Pablo chani ja nicascani quiha. Jato qui jia ini quiha tiisi paxa ca nicahaina, chaninacanaina, tihi cabo. Jato jabi quiha.

²² Jatsi jato bësojó tsi quiha, naa Areópago xara tsi Pablo niiniquë chanixëna. Chanihax,

—Dios bo qui araxëni ca nohiria bo xo mato tia. Toa ë jisquë ra, Atenás ca joni bá. ²³ Mato yacatá tsi co-copama tsi mato arati itiria bo ë jisquë ra. Jisi tsi naa quënë pistia ca ë jisquë huësti ca altar ó no. “No cahëhama ca dios bax na” ii quiha jahuë quënë ra. Jabi naa Dios ë yoahai ca tsi xo toa naa ma cahëhama ca dios, naa ja qui ma arahaina.

²⁴ Jabi Dios yoi tsi xo toa naipa, mai, tihi caba Ibo-iboria, naa jatiroha ca nëhohuanish cato iquia. Joni bá acani ca arati xobó tsi racayamahi quiha. ²⁵ Naa Dios mëbitimaxëni xo nohiria, ja narisyamahai ca iqui na. Jasca nohiria bo qui jatiroha ca Ototi Ibo-iboria tsi xo naa. Jatiroha cabo bësomahi quiha. Noqui yoi xacamahi quiha.

²⁶ Jasca, huësti ca joni quima jatiroha ca nohiria bo nëhohuacani quiha. Nëhohuaxo tsi quiha naa mai tēquē tsi quiha jato ja racamaniquē. Jasca, ja bēsocanai ca xaba naa Dios yoi janani quiha. Jasca, jatiroha ca nohiria bo qui jato mai ja ani quiha racati. ²⁷ Jabi tocaniquē Dios yoi, ja qui nohiria bá mērano iquish na. Mērapiquī tsi ja chahahuacamitsa ra. Jabi nohiria qui basima xo Dios yoi ra. ²⁸ Jabi Dios yoi iqui tsi bēso xo noa ra. Ja iqui tsi mohiqui noa. Ja iqui tsi naa maī tsi racaqui noa ra. Jasca, “Dios xocobo xo noa” ¿iyamayamacahi ni mato maestro bo ra? ²⁹ Jabija xo ra. Dios xocobo yoi bo xo noa. Jahuē xocobo pi inono tsi ¿jēnahuarihax raca oro, plata, maxaxa, tihi cabo nohiria bá acai ca jaria ca Diós ina ra? Toca ma xo Dios iquia. ³⁰ Jabi nohiria bá Dios cahēyoyamatiyá tsi quiha jato jocha Diós mataraniquē. Jama, jaboqui ja qui bēsoxēti xo nohiria bo tēquē ii quiha ra. ³¹ Jatsi quiniacaxēcahuē. Nohiria bo copiti bari ja janani quiha. Toa barí tsi quiha mēstē tsi nohiria bo tēquē copixēhi quiha ja bini ca joni yaxo na. Copiti Ibo-iboria ixēhi quiha naa joni ra. Jabi naa joni rēsoquē tsi quiha Diós bēsotēquēmaniquē ra. Ja iqui tsi Dios parayamahai ca cahēqui noa —nēa tsi jato qui Pablo nēcāniquē.

³² Jatsi “Bēsotēquēxēhi quiha nohiria bo” i Pablo quē tsi quiha osāsonāniquē toá ca huēsti huēsti cabo. Jama,

—Mi chani nicatēquēcāsqui noa ra, naa nohiria bo bēsotēquēxēhai ca yoati na —i huēsta bo niquē.

³³ Jatsi Pabló jisbayaniquē. ³⁴ Jama, chahahuāniquē huēsti huēsti ca jahuē chani nicanish cabo. Chahahuahax Pablo maxo qui ja riicaniquē. Riini quiha toa Areopagó ca maxo inish ca joni, naa Dionisio icanai cato. Chahahuani quiha huēsti ca yoxa, naa Dámaris icanai cato. Jasca, chahahuāniquē nohiria huētsa bo ri.

18

Corinto qui Pablo shishonina

¹ Tiisimāxo tsi quiha Atenas Pablo jisbayaniquē. Jisbaya tsi quiha Corinto yaca qui ja caniquē. ² Corinto qui cahēxo tsi quiha jodio huēsti ca ja bēchaniquē, naa Aquila icanai cato. Pontó maī conish ca naa joni ini quiha. Jasca, Corinto qui jobēna ja ini quiha jaa ri, jahuē ahui ya. Jato mai, naa Italia ax ja jabacani quiha toá ca maī ca chama-chamaria, naa Claudio icanai ca iqui na. Roma yaca quima jodiobo tēquē ja raani quiha. Cahēxo tsi quiha jato Pablo jisi caniquē. ³ Jatsi jato bēta ja chitēniquē yonocoxēna. Jabi parata quēshpi tsi jato bēta xo tsi oxti raiti xobo ja ani quiha iniāxēna. ⁴ Jatsi jatiroha ca joiti barí tsi quiha jodioba catiti xobo qui Pablo caniquē Jesucristo Chani yoaxēna. Jesu qui toá ca jodiobo, carayanabo, tihi cabo ja mēpicasni quiha.

⁵ Jatsi Macedonia mai ax Silas, Timoteo, tihi cabo cahēquē tsi quiha jahuē yonoco, naa oxti xobo acai ca ja jēnēniquē, jatiroha ca barí tsi Dios Chani yoacasquí na. Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja yoaniquē jodiobo qui. ⁶ Jatsi Pablo qui ja caxacāniquē toa chani nicacāsyamahai na. Caxaxo tsi quiha Pablo ja ocahuacāniquē. Jarohari tsi jato ja jisbayaniquē. Jama, jisbayanox pari tsi quiha jahuē sahuētí ca cospo ja rij-rijhaniquē ja cahai ca jismaxēna.

—Mato shina ri tsi xo ra, Diós mato qui pi quēsoquē no. Mahitsa Dios Chani ma nicaquē ra. Jaboqui carayanabo qui caxēquia jato qui jahuē Chani yoaxēna —i jato qui Pablo niquē.

⁷ Jato jisbaya tsi quiha toá ca catiti xobo tapaí ca xobo qui ja caniquë tiisimaxëna, naa Justo icanai cato xobo. Jabi Dios qui arahai ca naa joni ini quiha. ⁸ Jasca, Ibo qui chitimini quiha toa catiti xobo obëso cato, naa Crispo icanai cato. Chitimini quiha jahuë xobó cabo ri. Toatiyá tsi quiha huëstima ca Corintó ca carayanabo chitiminiquë Ibo Chani nicahax na. Ja ashimahacayocani quiha. ⁹ Jaquirëquë huësti ca baquichá tsi quiha Pablo tēnamēniquë. Tēnamējano tsi Pablo qui Ibo chaniniquë. Chanihax,

—Nohiria bo qui raquëyamahuë. Mi pasiyamano. Noho chani mi yoano ra. ¹⁰ Jari tobi quiha huëstima ca yacatá ca ë qui chitimixëti cabo ra. Yama tsi xo toa mia acaina ra, mi nohó ë bëshai iqui na —i ja qui Ibo niquë.

¹¹ Jatsi un año y medio no tsi Corintó tsi Pablo chitēniquë jato xērëquë xo tsi Dios Chani yoaxëna.

¹² Toatiyá tsi quiha departamento Acayá ca obëso cato, naa gobernador Galión iniquë. Jatsi jodiobo Pablo qui tsaminiquë rë. Tsamixo tsi quiha tribunal, naa nohiria copiti iti qui ja bocaniquë ja qui quësoxëna. ¹³ Boxo tsi,

—Anoma tsi xo naa joní acaina ra. Dios qui arati quinia jamëri ca noba jimibo qui yoahi quiha pë. Noba jabi, noba yoba, tihi cabo pasomaha tsi xo toa ja yoahaina ra —nëa tsi Galión qui ja nēcacaniquë.

¹⁴ Quëbipaima Pablo iquë tsi quiha Galión jodiobo qui chaniniquë:

—Jisa jodiobá. Yama tsi xo toa yoi ca naa joní acana ra. Ja yosipirohano tsi yoi ca pi ja aarohano tsi jia tsi mato qui ë nicaquë aquë. ¹⁵ Jama, mato chani bo, mato jabi bo, mato yoba bo, tihi cabo tahëhax tsi iquinaqui mato pë. Toa nicacasyama xo ëa ra. Toca ca jahuë bo copiyamaxëquia ra —nëa tsi bēcanish ca jodiobo qui Galión nēcaniquë.

¹⁶ Chanixo tsi quiha tribunal quima jato ja raaniquë. ¹⁷ Jatsi jodiobá jisbayaniquë. Jatsi carayanabá jato catiti xobo obëso cato, naa Sóstenes qui ja tsamicaniquë pë. Tsamixo tsi quiha ja sētiacaniquë tribunal xobo bëshojo xo na. Chama Galión qui jënima ini quiha ja acanina pë.

Jahari Antioquia qui Pablo bacanina

¹⁸ Jatsi naama tsi quiha Corintó tsi Pablo chitēniquë. Jarohari tsi toá ca xatë bo ja jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Siria mai quiri catsijaniquë barcó no. Aquila, Priscila, tihi cabá Pablo chimatini quiha. Cahax Cencrea yaca qui ja cahēniquë. Toa xo tsi quiha Pabló jahuë boo maxconiquë, parayamahai ca chani Dios qui ja yoani iqui na. Jodioba jabi ja ini quiha. Maxcorohax ja catëquēniquë. ¹⁹ Cahax Efeso yaca qui ja cahēcaniquë. Nëa tsi quiha Priscila, Aquila, tihi cabo chitēniquë. Jasca, yacatá ca jodioba catiti xobo qui shishohi Pablo caniquë. Toa xo tsi quiha jodiobo ya ja chaninaniquë Jesu yoati na. ²⁰ Jatsi quiha Pablo qui joi ja amacaniquë naama tsi ja chitēno. Jama, chitēnoma ja ini quiha. ²¹ Jisbaya tsi quiha barco qui ja jicotëquēniquë Efeso qui caxëna. Joihuahax,

—Jerusalén jari ë cati xo ra. Basima tsi xo fiesta ra. Jama Dios shina pi ja no tsi jahari joxëquia tia mato qui shishoxëna ra —i jato qui ja niquë.

²² Jatsi quiha Cesarea yaca qui ja rërēcaniquë. Rërēhax maí tsi Jerusalén qui ja caniquë iglesiá ca xatë bo joihuaxëna. Jaquirëquë Antioquia qui ja catëquēniquë. ²³ Naama tsi Antioquiá tsi ja chitēni quiha. Jaquirëquë Galacia, Frigia, tihi ca mai bo qui ja catëquēniquë toá ca chahahuacanaibo chamahuaxëna.

Efeso xo tsi Dios Chani Apolós yoanina

²⁴ Toatiyá tsi quiha tobi iniquë toa Alejandriá tsi conish ca jodio, naa Apolos icanai cato. Efeso yaca qui shishohi ja joni quiha. Jiaría tsi chaniti naa joni cahëniquë. Jasca, Quënëhacanish cabo ja cahëyoiniquë jaa ri. ²⁵ Jasca, Iboba quinia ja tiisimahacanicuë. Jesu quinia cahëxo tsi quiha jia tsi toá ca nohiria bo ja tiisimanicuë. Jama, ashimanish ca Juan chani roha ja cahëni quiha. ²⁶ Jabi raquëxoma tsi Efesó ca jodioba catiti xobo xo tsi Jesu Chani yoatí ja chitahëhuanicuë. Jatsi quiha Priscila, Aquila, tihi cabá jahuë chani nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ja qui joi ja amacanicuë jato xobo qui ja jono. Jatsi oquë tsi quiha Apolos qui Dios Chani ja bërohuacanicuë oquë tsi ja cahëno iquish na. ²⁷ Jaquirëquë Acaya mai qui Apolos cacanicuë Dios Chani yoaxëna. Jaha tsi Efesó ca xatë bá mëbicasnicuë. Mëbixo tsi quiha ja bax carta ja quënëcanicuë Acayá ca xatë bo qui, jia tsi Apolos ja joihuacano iquish na. Jatsi toa mai qui ja cahëquë tsi quiha anomaria tsi toá ca xatë bá Apolos joihuanicuë. Jatsi jia tsi toá ca chahahuacanaibo Apolós mëbi-mëbiniquë, Dios noihai cató no. ²⁸ Toá tsi quiha chamá tsi jodiobo ya ja chaninanicuë nohiria bo bësojo ax na. Chaninaquí tsi quiha jato ja bëboniquë, Quënëhacanish cabá tsi jato Xabahamati Ibo Jesu ini ca jismaxo na.

19

Efeso qui Pablo canina

¹ Jabi Corintó tsi Apolos chitëno tsi quiha Efeso yaca qui Pablo cahëniquë. Maca bo ja natanini quiha. Cahëxo tsi quiha huësti huësti ca chahahuacanaibo ja bëchaniquë. ² Bëchaxo tsi quiha jato ja nicaniquë:

—¿Espíritu Santo ma bini, chahahuaxo na? —iquiina.

Jatsi,

—Biyamaqui noa. ¿Tsohuëcara ni naa Espíritu Santo sa? Nicayamaqui noa rë —i Pablo qui jaca niquë.

³ Jatsi Pabló jato nicaniquë:

—¿Jënahuariahax ma ashimahacani sa? —iquiina.

Jatsi,

—Juan yoani cató tsi no ashimahacani quiha —i jaca niquë.

⁴ Jatsi Pabló jato yobanicuë:

—Juan tiyá tsi quiha ashimahacanicuë toa jato jocha quima Dios quiri bësocanaibo. “E cho joxëhai ca qui ma chitimiti xo ra” i nohiria bo qui ja ni quiha. Jabi naa ja cho jonish ca tsi xo Jesu ra —i jato qui Pablo niquë.

⁵ Jatsi Jesucristo janë tsi ja ashimahacanicuë jahuë chani nicahax na. ⁶ Jatsi Pabló jahuë mëquë jato ó janaquë tsi quiha Espíritu Santo jato qui jiconiquë. Jatsi jamëri ca joi bá tsi quiha chanitsijanicuë. Dios Chani ja yoacani quiha. ⁷ Jabi doce ca joni bo ja icani quiha.

⁸ Jaquirëquë catiti xobo qui Pablo caniquë jodiobo qui chanixëna. Tres oxë no tsi quiha raquëxoma tsi bëroria tsi jato qui Dios Chani ja yoanicuë. ⁹ Jama, jahuë chani qui nicacasyamaniquë misco bo. Jesu qui ja chitimicasyamacani quiha. Jasca, nohiria bo bësojo xo tsi Jesu quinia ja oahuacani quiha. Jarohari tsi Pabló jato jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha toá ca chitiminish cabo ja boniquë ja bëta. Jatsi Tirano escuela qui ja bocanicuë Dios qui araxëna. Jatiroha ca barí tsi quiha Dios Chani yoati tsi ja chaninanicuë. ¹⁰ Dos año no tsi quiha Pabló jato tiisimanicuë toa xo na. Jaha tsi quiha jatiroha ca Asia maí ca nohiria bo, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabá Iboba Chani nicaniquë ra. ¹¹ Jasca, anomaria Diós

ani ca jisti bo iniquë, naa Pabló anina. ¹²Ja motsani ca pañuelo bo, raiti quësi bo, tihi cabo ighicanaibo qui ja bocaniquë jënimahua-xëna. Jatsi jënimahuahacani quiha noitiria cabo. Jasca, jënimahuahacani quiha yoshi bo jayanish cabo ri. Tsëquëyoni quiha jato yoshi bo.

¹³Toatiyá tsi quiha tobi iniquë toa huësti huësti ca bohocanai ca jodiobo, naa yobë jascaria cabo. Nohiria bo quima yoshi bo ja tsëcacani quiha jato ri. Jatsi Jesu janë tsi ja tanamacascaniquë yoshi bo tsëcaxëna.

—Jesu janë tsi, naa Pabló yoahai ca janë tsi tsëquëcahuë iqui noa —i jaca paoniquë pë.

¹⁴Jabi tocapaoniquë Esceva baquë bo, naa jodioba arati ibo ba chamá-na bo. ¹⁵Jatsi yoshi bá quëbiniquë:

—Jesu, Pablo, tihi cabo cahëqui noa. Jama, ¿tsohuëcara ni mato ra? —iquiina.

¹⁶Jatsi quiha toá ca yoshi jaya ca joni jato qui tsaminiquë. Caxaxëniria toa joni ini quiha. Sëtiapama tsi jato ja bëboniquë ra. Jatsi jahuë xobo quima ja jabayocaniquë. Jaxchacacani quiha jato raiti. Tsoboco ja icani quiha. Anomaria ja sëtiahacacani quiha. ¹⁷Jatsi ocapijani ca Efesó ca nohiria bá nicaniquë, naa jodiobo, carayanabo tëquë. Nicahax ja raquë-raquëcaniquë. Jasca, Ibo Jesu janë nohiria bá ocahuacanicuë.

¹⁸Jasca, bëcaniquë chahahuacanaibo ri jato jocha bërohuaxëna. Tobi ini quiha jato jabi yoi ca ja acanaina rë. Jatsi jato yoixëniria ca jabi bo ja bërohuacanicuë. ¹⁹Yobë i-ipaonish cabá jato libro yoi bo bëcani quiha mëshaxëna. Copixëni ini quiha toa ja mëshacanaina. Cincuenta mil ca parata quiha. ²⁰Tocajacaquë tsi quiha mëri tsi Iboba Chani pacanicuë. Toa Chani nohiria bá nicacasnicuë ra.

²¹Jaquirëquë Jerusalén qui Pablo cacasnicuë. Macedonia, Acaya, tihi ca mai bo natanihax na.

—Tihi cabo qui shishohax Roma qui ë cati xo —i Pablo niquë.

²²Jatsi Macedonia mai qui canox pari tsi quiha jahuë rabëti bo, naa Timoteo, Erasto, tihi cabo ja raanicuë rëquë. Jatsi Asia mai ó tsi jari ja chitënicuë, toa xo tsi Dios Chani yoaparicatsi na.

Efesó ca iquinacanaina

²³Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo tahëhax tsi anomaria iniquë toa nohiria bá yosicanaina ra. ²⁴Tobi ini quiha chahahuacanaibo qui caxahai ca joni, naa Demetrio icanish cato. Platá tsi arati mishni bo ja ani quiha parata quëshpi na, naa jato diosa Diana arati xobo jaria cabo. Jasca, huëstima ca yonati bo ja jayani quiha. Toca ca yonocó tsi quiha huëstima ca ganancia bo ja acani quiha. ²⁵Chahahuacanaibo tahëxo tsi quiha jahuë yonati bo, yonococanaibo huëtsa bo, tihi cabo ja quënacanicuë. Quënahax,

—Jisa joni bá. Diana iqui tsi yonoco jiarra ca jaya xo noa ra. Ja tahëxo tsi noba sueldo biqui noa ra. ²⁶Jama, tobi naa Pablo icanai cato rë. Toa joni tsayacahuë. “Dios bo ma xo toa ma acaina” ii quiha pë. ¿Toa ma nicayamaha? Jasca, jaboqui jahuë chani chahahuahi quiha huëstima ca nohiria bo rë. Nëbí Efesó ca nohiria bo, Asia maí ca nohiria bo, tihi bo janyama mëpihi quiha naa joni ra. ²⁷Anoma quiha. No acai ca jahuë bo nohiria bá copicasyamamitsa iquia. Jasca, noba diosa Dianá jahuë oquë-oquëria bënomitsa ja tocapiquë no. Jaboqui ja qui arahi quiha Asia maí ca nohiria bo tëquë ra. Ja qui arahi quiha maí ca nohiria bo tëquë ra. Jama,

ja yoahai ca iqui tsi noba Diana qui yosanatsicani quiha rē —nēa tsi joni bo qui Demetrio nēcaniquē.

²⁸ Jatsi toa dios bo acanaibo itsisnaniquē jahuē chani nicahax na. Quēnatsijahuacaniquē:

—Oquē-oguēria ca tsi xo noba Efesó ca diosa Diana ra —iquiina.

²⁹ Jatsi quiha nohiria ba pacotsa pacananiquē yacatá no. Caxa ja icani quiha. Jatsi Pablo dos ca rabēti bo, naa Macedonia mai ax ja bēta bēcanish ca Gayo, Aristarco, tihi cabo qui ja tsamicaniquē. Tsamixó tsi quiha jato i-iti cancha-cancharia qui jato ja xērēcaniquē. ³⁰ Ocapijani ca nicahax cancha qui Pablo jicocasni quiha jaa ri nohiria bo bēsojó tsi chanixēna. Jama, toá ca xatē bá Pablo quētianiquē cancha qui ja jicoyamano. ³¹ Jasca, Pablo qui toa yacatá ca chama bá, naa jahuē rabēti bá chani raaniquē ja jicoyamano. Caxaxēniria toa nohiria bo ini quiha. ³² Jabi anomaria toa cancha ó ca nohiria ba pacotsa iniquē. Jasca, yama ini quiha jato rēquēniniti ibo, naa jato pasimati cato. Anomaria ini quiha jato jamēri ca quēnacanaína. Jasca, jēniriahax ja bēcani nori ca huēstima ca nohiria bá cahēyamani quiha:

—¿Jēniriahax no catiha sa? —iquiina.

³³ Jatsi nohiria tirixēni bēsojo qui jodiobá Alejandro icanai ca chitijihaniquē nohiria bo qui chanimaxēna. Jatsi Alejandro jahuē mēquē huishqui-huishquihamiquē nohiria bo pasimaxēna. Jato qui ja chanicasni quiha. ³⁴ Jama, jodio ja ini ca jisi tsi quiha oquēnaniquē nohiria ba pacotsa ra. Carayanabo qui yoi jodiobo ini quiha.

—Oquē-oguēria ca tsi xo noba Efesó ca diosa Diana ra —i nohiria bo niquē jato joi choxahi na.

³⁵ Jatsi quiha yacatá ca secretario, naa papi obēso ca joniquē. Jarohari tsi nohiria bo pasimati mētsa ja iniquē. Pasimahax,

—Jisa Efesó ca joni bá. Noba diosa-diosaria Diana arati xobo, jahuē paquēnish ca jaria, tihi cabo ototi ibo ca noqui xo naa ra, naa noba yacata. Toa cahēhi quiha maí ca nohiria bo tēquē iquia. ³⁶ ¿Jabija ma ni ē yoahana ra? Jatsi pasicana. Quiniacaxēcahuē, yoyo ca ma ayamano ra. ³⁷ Nēbi naa joni bo ma bēquē rē quēsoxēna. ¿Noba Diana arati xobó ca jahuē bo ja yomacana? ¿Noba diosa ja ocahuacana? Ayamacaqui iquia ra. ³⁸ Jabi naa joni bo qui Demetrio, jahuē yonati bo, tihi cabo quēsocasno tsi tobi quiha gobierno juez bo iquia. Jato qui ja bocati xo. Toa ax tsi jato qui ja quēsocano iquia. ³⁹ Jahuēcara huētsa ó pi quēēcatsi tsi juez bo qui ma bocati xo nicaxēna. Toa gobierno xobo xo tsi mato nicacaxēcani quiha toá ca chama bo iquia. ⁴⁰ Jasca, ma pacots-huaha iqui tsi gobierno pasomaha no nori ca ja quēscahuacamitsa pē, naa Romá ca chama bo. Jatsi quiniacaxēcahuē. Noqui pi ja nicacano tsi ¿jēnixēhi ni noa pē, naa pacotsa, ma yosihaina, tihi cabo tahēhax na? Bērābixēqui noa iquia —nēa tsi nohiria bo qui yacatá ca secretario nēcaniquē.

⁴¹ Jatsi jato xobo qui nohiria bo ja raaniquē chanixo na.

20

Macedonia, Grecia, tihi ca mai bo qui Pablo canina

¹ Jabi ja yosicanai ca jatiquē tsi quiha chahahuacanaibo Pablo catianiquē jato qui chanixēna. Dios Chaní tsi chamahuahax tsi quiha “Caquia rē” i jato qui ja niquē. Joihuahax Macedonia mai qui ja riquiniquē. ² Toa mai natanipama tsi toá ca xatē bo ja chamahuabonaniquē. Jarohari

tsi Grecia mai qui ja cahëniquë. ³ Cahëhax tsi quiha tres oxë no tsi ja chitëniquë. Jatsi barcö tsi Siria mai qui capaima ja iniquë, jodiobá acasni ca nicahax na. Ja quëshpi tsi jahari Macedonia mai qui ja caniquë. ⁴ Jabi tobi ini quiha Pablo chimaticanaibo. Tobi ini quiha Sópater, Berea yaca ax jonish cato. Tobi ini quiha Aristarco, Segundo, naa Tesalónica ax bëcanish cabo. Jasca, tobi ini quiha Gayo, naa Derbe yaca ax jonish cato, jatsi Timoteo. Tobi ini quiha Tíquico, Trófimo, naa Asia mai ax bëcanish cabo. Tihi cabá Pablo chimatiniquë, Dios Chani ja yoaquë no. ⁵ Jatsi noqui, naa Pablo, ëa, naa Lucas, tihi ca noqui bëbo Troas qui naa joni bo bocaniquë. Toa xo tsi quiha noqui ja manacanicuë. ⁶ Jama pascua fiesta iqui tsi Filipós tsi no chitëpariniquë. Jaquirëquë Troas qui no caniquë noqui ri, barcö no. Cinco ca barí tsi quiha no rërëniquë. Rërëxo tsi quiha huësti ca semana no raanicuë toa xo na.

Troas qui Pablo shishonina

⁷ Jatsi sábadö, naa mitsëmono tsi quiha toá ca chahahuacanaibo ja no catiniquë oriquixëna, shiati axëna. Huëaquë cacatsi tsi naama tsi quiha Pablo jato qui chaniniquë. Naa baquichá tsi quiha jari chanihi ja ini quiha. ⁸ Jabi tobi ini quiha huëstima ca lamparina bo toa mana ca naquëtë xara cato. ⁹ Bëhuëjá tsi quiha tsaho shinapayo iniquë. Jabi Pablo chaniroha-chanirohano tsi quiha coshinanicuë naa shinapayo bëro ra, naa Eutico icanai cato. Oxahax tsi quiha nëama tres pisos tsi quiha ja paquëniquë mai qui. Topijahuacacuë tsi quiha bësoyama ja iniquë. ¹⁰ Jatsi Pablo botëniquë. Mënixo tsi quiha shinapayo ja iconiquë. Icohax,

—Arayamacana. Bëso xo ra —i jato qui ja niquë.

¹¹ Jaquirëquë mana ca naquëtë qui ja catëquëniquë. Toa xo tsi quiha Iboba shiati ja picani quiha. Huëatiscano tsi quiha jahuë chani Pablo jatihuaniquë. Jatsi Pabló jisbayaniquë huëaquë no. ¹² Jasca, paquëhax ca shinapayo jahuë xobo qui ja bocani quiha. Rani-raniniquë toa chahahuacanaibo ra.

Mileto qui Pablo shishonina

¹³ Jisbëria tsi quiha rëquë noqui, naa Pablo chimaticanaibo, ëa, tihi cabo caniquë Asón yaca qui. Barcö tsi no cani quiha. Tocanono tsi Asón qui Pablo jamë caniquë maí no. ¹⁴ Jatsi Asón xo tsi quiha Pablo no bëchaniquë. Bëchaxo tsi quiha barco qui jato no jicomanicuë. Jatsi barcö tsi Mitilene qui no caniquë noqui tëquëta. ¹⁵ Asón ax riquibëria tsi huëaquë tsi quiha Quío icanai ca tësëbë oquëri ca qui no cahëniquë. Oxabëria tsi quiha Samos icanai ca tësëbë qui no rërëniquë. Oxabëria tsi huëaquë Mileto yaca qui no rërëniquë. ¹⁶ Rërëhax Efeso yaca qui Pablo shishocasyamani quiha, bamahaxma tsi Jerusalén qui cahëcatsi na. Huëstima ca bari ja raacasyamani quiha Asia mai xo na. Jasca, Jerusalén tsi ja icasni quiha Pentecostés fiesta quëshpi na.

Efesó ca yosibo qui Pablo chaninina

¹⁷ Jama, Mileto no rërëquë tsi quiha toa xo tsi carta ca chani Efesó ca yosibo qui Pabló raanicuë, Mileto qui ja bëcano. ¹⁸ Jatsi yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha Pabló jato yobanicuë:

—Asia mai qui ë jonitiya rohari no tsi ë bësohai ca tëquë cahëqui mato iquiá.

¹⁹ Yonati jascaria tsi mato xërëquë tsi ë yonoco-yonoconiquë ra. Bëho ya ë yonoconi quiha mato noihi na. Toatiyá tsi quiha ë tënë-tënëniquë,

ëa jodiobá acasni iqui na. ²⁰ Jasca, Dios Chani yoaquí tsi jia tsi mato ë yobaniquë mato mëbixëna. Yacatá ca nohiria bo bësojo xo tsi mato xobo xo tsi tihí cabo xo tsi Dios Chani mato ë yoaniquë. ²¹ Jodiobo, carayanabo, tihí cabo qui jia tsi Dios Chani ë yoani quiha, “Mato jocha quima Dios quiri ma bësoxëti xo. Ibo Jesu ma chahahuano” i mato quiina. ²² Jasca, jaboqui Jerusalén qui caquia, Espíritu Santó ëa raahai iqui na. ¿Jénahuacaxëcahi ni toá ca nohiria bo sa, ë joquë no? Cahëyamaquia rë. ²³ Jama tënëti, preso qui nanëhacati, tihí cabo ó pasoquia cahëhax na. Toa ëa yobahi quiha Espíritu Santo pë, jatiroha ca yacata xo na. ²⁴ Jatsi ë qui iriama tsi xo toa preso qui ë nanëhacaxëhaina. Raquëyamaquia. E qui Jesucristó ani ca yonoco ë jatihuati xo ra, naa nohiria bo Dios noihai ca Chani yoahaina.

²⁵ ‘Mato xërëquë tsi ë co-copaoniquë, Diós nohiria bo othai ca yoahi na. Toa Chani ma nicani quiha. Jama, jaboqui ëa jistëquëyamarixëqui mato rë, ë caquë no. ²⁶ Mato tëquë ë chahahuamacasniquë iquia. Ja tsi xo toa pi ma xabahamahacacasyamano tsi noho shina ri ma xo ra. ²⁷ Dios Chani mato quima ë quëtiayamaniquë yoaquí na. Dios shina tëquë nicaquë mato iquia. ²⁸ Jasca, mamë yoi, chahahuacanaibo tëquë, tihí cabo jia tsi ó bësocana. Jato ototi yonoco mato qui Espíritu Santó ani quiha. Jatsi jia tsi Dios iglesiá cabo otocana. Jahuë baquë nahai cató tsi ja copihacacani quiha. ²⁹ Jasca, mato ë jisbayano tsi nëbi bëcaxëcani quiha mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo, naa cama jascaria iquiina. Joxo tsi iglesiá cabo quëyocascaxë-cani quiha rë. ³⁰ Jasca, mato quima tsëquëxëhi quiha huësti huësti ca Dios Chani cahëyoiyamacanaibo ri. Quiacaxëcani quiha rë iglesia quima chahahuacanaibo mëpixëna. ³¹ Jaha tsi quiniacaxëcahuë iquia ra. ¿Tres ca xëni no tsi bëho ya tsi mato ë yobayama-yamani? Barihani, baquicha tsi mato ë yoba-yobani quiha.

³² ‘Jatsi jaboqui Dios yoi, ja noihai ca chani chamaxëni cato, tihí cabo qui mato mëaquia ra. Mato chamahuati xo Dios yoi. Jasca, mato chamahuaxëhi quiha jahuë Chani ri. Mato shomahuaxëhi quiha ra, jahuë nohiria bo tëquë ja shomahuariahai jascaria. ³³ Jasca, tsayacahuë. Mato parata, mato oro, mato jahuëmishni bo, tihí cabo ó ë quëëyamaniquë mato bëtahi na. ³⁴ Noho mëquë yoi tsi ë yonoco-yonoconiquë noho sueldo bixëna. Noho piti, noho jahuë bo tëquë, tihí cabo ë copiniquë ra, ëmë yoi xo na. Jasca, noho rabëti bo ri ë otoniquë. ³⁵ Tsayacahuë. Jënima tsi xo yonoco coshi. Toca tsi noitiria cabo mëbiti mëtsa xo noa yonocoquí na. Jatsi Ibo Jesús yoani ca ma shina-bënoyamano. “Raniqui mato jahuë bo bichi na. Jama, oquëxëhi quiha ma ranihaina noitiria cabo qui ma aquë no” i ja ni quiha —nëa tsi Pablo nëcaniquë yosibo qui chanihí na.

³⁶ Yobahax tsi quiha raportó tsi jato bëta ja niiniquë bëhox-xëna. ³⁷ Jatsi aratsijacanicuë. Pablo ja xëcocani quiha. Ja tatsocani quiha. ³⁸ Cohuë ja icanicuë, “Ea jistëquëyamarixëqui mato” i ja ni quëshpi na. Jaquirëquë barco qui Pablo ja chimatiyocanicuë.

21

Jerusalén qui Pablo canina

¹ Jato joihuaxo tsi no jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha iá tsi mëstë Cos icanai ca tësëbë qui no caniquë. Huinobaya huëaquë tsi quiha Rodas icanai ca tësëbë qui no cahënicuë. Jaquirëquë Pátara icanai ca qui no rërënicuë. ² Toa xo tsi quiha barco no rarinanicuë Fenicia mai qui caxëna.

³ Jisbaya tsi quiha Chipre icanai ca tēsēbē no tarabiniquē, jahuē mēxojó no. Tarabibaya tsi Siria mai qui no cahēniquē. Jatsi Tiro yaca qui ja rērēhacani quiha carga janaxēna. ⁴ Jatsi toá ca xatē bo jisi no caniquē, carga ja niacaquē no. Siete ca bari no tsi quiha jato qui no shishoniquē ra. Jatsi Espiritu Santó chamá tsi toá ca xatē bá Pablo yobaniquē, “Jerusalén qui cayamahuē” iquiina. ⁵ Jatsi barco shomahuahacaquē tsi quiha no bacaniquē caxēna. Jatsi noqui ja chimaticaniquē, jato ahui bo, jato xocobo ri. Barco qui tēmahinanox pari tsi quiha mai quēmapó tsi no niiniquē rapotó no, bēhoxparixēna. ⁶ Jato tēquē joihuahax tsi quiha barco qui no tēmahinanicquē. Jatsi jahari jato xobo bo qui ja bocaniquē.

⁷ Jatsi catēquēnicquē barco. Riquibaya tsi Tolemaida yaca qui no rērēnicquē. Rērēxo tsi toá ca chahahuacanaibo no joihuaniquē. Huēsti ca bari tsi jato bēta no chitēni quiha. ⁸ Jatsi huēaquē riquibaya tsi Cesarea yaca qui no rērēnicquē. Rērēhax toá tsi no chitēnicquē Dios Chani yoati ibo-iboria Felipe xobó no. Jerusalén ca siete ó ca huēsti ca inish ca naa joni ini quiha. ⁹ Jasca, cuatro ca bēnē yama ca jahi bo ja jayani quiha, naa Dios Chani yoacanaibo. ¹⁰ Yoanoma ca bari huinocaquē tsi quiha noqui cahēnicquē jodiobo mai ax johax ca joni, naa Acabo icanai cato. ¹¹ Joxo tsi quiha Pablo cinturón bixo tsi jahuē mēquē yoi, jahuē tahē yoi, tihí cabo ja nēxanicquē. Jatsi,

—Nēca tsi nēxahacaxēhi quiha naa cinturón ibo rē. Tocacaxēcani quiha Jerusalén ca jodiobo pē. Nēxaxo tsi carayanabo qui mēacaxēcani quiha acacati. Tocaxēti xo ii quiha Espiritu Santo ra —nēa tsi noqui Acabo nēcanicquē.

¹² Jatsi jahuē chani nicaxo tsi Pablo no yobaniquē noqui ri:

—Jerusalén qui cayamahuē —i ja qui no niquē.

¹³ Jatsi,

—¿Jēniriahax aracanai sa? ¿Jēniriauxo ēa quētiacascanaí rē? Cacasquia ra. Nēxahacahai ca qui raquēyamaquia. Jasca, Jesucristo tahēxo pi ēa ja namēcano tsi ē qui jia tsi xo ra —nēa tsi noqui Pablo nēcanicquē.

¹⁴ Jabi noqui Pabló chahahuayamaniquē. Jaha tsi no pasiniquē.

—Ja shinahai ca Diós ano ra —i no ni quiha.

¹⁵ Jaquirēquē noba jahuē bo no rohahuaniquē. Rohahuahax Jerusalén quiri no catēquēnicquē. ¹⁶ Jasca, noqui chimatini quiha Cesareá ca xatē bo huēsti huēsti cabo. Jerusalén qui no cahēquē tsi quiha Manasón icanai ca xobo qui noqui ja bocaniquē, naa Chipre ó conish cato. Rēquē chahahuanish ca naa joni ini quiha. Jabi jahuē xobó tsi no chitēnicquē cahēhax na. ¹⁷ Jasca, jia tsi quiha Jerusalén ca xatē bá noqui joihuaniquē. ¹⁸ Jatsi huēaquē tsi quiha noqui Pabló boniquē Jacobo jixxēna. Jabi mani ini quiha iglesiá ca yosibo tēquēta. ¹⁹ Jia tsi jato tēquē Pabló joihuaniquē. Joihuaxo tsi quiha carayanabo xērēquē xo tsi Diós ani ca jatiroha ca jahuē bo jato ja yoniquē. Carayanabo qui Dios Chani ja yoahai ca ja bērohuani quiha. ²⁰ Jatsi ja rani-ranicaniquē nicahax na. Dios ja ocahuacanicquē jato tēquēta. Jatsi Pablo qui ja chanicaniquē:

—Noqui nicaparihuē, nobē xatē. Chahahuacani quiha jodiobo ri. Tihiria cabá chahahuani quiha. Jama, Moisés yobá-naxēni cabo xo jato tēquēta. ²¹ Moisés yoba, jodioba jabi bo, jibirishati jabi, tihí cabo pasomaha mi nori ca ja nicacani quiha pē. ²² Jishopē. ¿Jēnahuarixēhi ni noa sa? Mi joha ca nicacaxēcani quiha pē. ²³ Jaha bēsopa. Noba shina tsi xo naa: Nēá xo cuatro ca joni bo. Bahuēhacati jabi apaimaria ca xo,

Diós yoani ca jatihuaxëna. ²⁴ Jato bëta catá mia ri arati xobo qui. Toa xo tsi noba bahuëhacati jabi mi ano ra, mia ri, jato bëta xo na. Jaquirëquë, jato gasto bo mi copino, mato boo ja maxcocaquë no. Toa jabi pi mi ano tsi mia pasomaha ca chani chahahuayamacaxëcani quiha iqui noa. Moisés yoba mi nicahai ca jiscaxëcani quiha mi tocapiquë no ra. ²⁵ Jasca, carayanabo, naa chahahuanish cabo qui yoba raaqui noa, “Pinoma xo ídolo bo qui acacaha ca piti” i jato qui iqui noa. Jasca, “jimi, jimihuahama ca nami, tihi cabo piyamacahuë” iqui noa. Jasca, “anoma ca chotahai ca quimacahuë” iqui noa. Tihi ca tsi xo toa no iquiina, yobahi na —nëa tsi quiha Pablo qui ja nëcacaniquë.

Pablo qui ja tsamicascanina

²⁶ Jabi huëaquë tsi quiha jodioba bahuëhacati jabi Pabló aniquë toa cuatro ca joni bo yaxo na. Axo tsi quiha arati xobo-xoboria qui jato ja boniquë ja acana ca yoaxëna. Jabi jato bax arati ibo bá yohina tēpasnox pari no tsi siete ca bari no tsi ja mana-manati nori icani quiha. Toa bari bo quirëquë jato quëshpi tsi yohina tēpas-hacati nori ini quiha. Tihi ca ati jaca nori ini quiha. Jodioba jabi bo quiha.

²⁷ Jabi toa bari bo jatipaimano tsi quiha Asia mai ax bëcanish ca jodiobá Pablo jisniquë arati xobo xo na. Jato arati xobó tsi Pablo ini ca jisi tsi ja cacaxaniquë. Jatsi nohiria bo ja tsamacaniquë Pablo qui ja tsamicano. ²⁸ Tsamihax tsi quiha,

—Noqui mëbihuë, Israel ca joni bá. Moisés yoba, noba nohiria bo, noba arati iti, tihi cabo ocahuamixëniria ca tsi xo naa joni ra. Anoma tsi xo toa nohiria bo ja tiisimahaina ra. Jaboqui tsayacahuë. Noba iti roa ca yoshihuahi quiha pë. Noba arati xobo qui carayanabo ja jicomaquë ra —nëa tsi quiha ja nëcacaniquë joi pistimá tsi quënahi na.

²⁹ Jabi arati xobo qui Pablo jiconox pari no tsi yacatá ca carayana ya, naa Efesó ca Trófima ya tsi Pablo co-cohai ca ja jiscani quiha. Ja tsi xo toa jato arati xobo yoi qui carayanabo Pabló jicomani ca ja quëshcahuacani quiha tonia.

³⁰ Jatsi yacatá ca nohiria bo shina-rajinaniquë. Mëri tsi ja quëtsoicaniquë. Quëtsohax tsi Pablo qui ja tsamicaniquë. Tsamixo tsi quiha arati xobo-xoboria cacha ja xërëcaniquë. Jatsi arati xobo-xoboria ó ca caiti bo japahacaniquë jato cho, nohiria misco iqui na. ³¹ Jabi toa quëtsonish ca nohiria bá Pablo acasni quiha. Jabija pi carayana ca soldado ba comandanté toa jodiobá acasni ca nicayamarohano tsi quiha Pablo ja aquë acaniquë ra. “Iquinahi quiha Jerusalén ca nohiria bo tēquë” i ja qui jaca ni quiha. ³² Nicaxo tsi quiha jahuë soldado bo, jahuë capitán bo, tihi cabo ja quënatapiniquë. Bamahaxma tsi quëtsonish ca nohiria bo qui ja jabacaniquë. Jatsi nohiria bá Pablo jënënicquë soldado bo jisi na. ³³ Cahëxo tsi quiha Pablo bichi comandante caniquë. Pablo qui soldado bo tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha ja nëxacaniquë dos ca cadena bá no. Jaquirëquë,

—¿Tsohuë ni naa joni ra? ¿Jahuë yoi ca ja aca? —i nohiria bo qui ja niquë.

³⁴ Jatsi nohiria bá quëbi-quëbiniquë. Jamëri jamëri ja qui ja quënacana ca ini quiha. Anomaria toa nohiria ba pacotsa iniquë. Jatsi comandante yosaniquë, tsohuë ca Pablo ini ca cahëti mëtsama ja ini iqui na. Jatsi cuartel qui Pablo ja boniquë. ³⁵ Jabi tapiti qui Pablo cahëquë tsi quiha bëyoria-bëyorianiquë yacatá ca nohiria bo. Anomaria toa nohiria bo

ini quiha. Jatsi Pablo soldado bá itiniquë ja acacayamano iquish na.
³⁶ Banahuaniquë nohiria bo, Pablo acasquí na.

—Ahuë. Ahuë —i jaca niquë joi pistiamá no.

Nohiria bo qui Pablo chaninina

³⁷ Jatsi cuartel qui jicopama tsi quiha,

—Mi bêta chaniparicasquia ra —i comandante qui Pablo niquë.

Jatsi,

—¿Carayanaba joi chanihi ni mia pa? ³⁸ Jatsi toa iquinaxëniria ca Egiptobo ma xo mia tonia. Anomaria tsi xo toa joni ra. Cuatro mil ca iquinaxëniria ca joni bo toa joní mëpini quiha xaba qui —i Pablo qui comandante niquë.

³⁹ Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Toa joni ma xo ëa ra. Jodio yoi xo ëa ra. Ciliciá ca Tarso yacatá tsi ë coniquë. Yaca-yacaria tsi xo toa. Ea shinahuë. Noho jimibo qui chaniparicasquia —i ja qui Pablo niquë.

⁴⁰ Jatsi,

—Ihuë —i ja qui comandante niquë.

Jatsi quiha tapiti cacha tsi Pablo niiniquë chanixëna. Niixo tsi quiha jahuë mëquë ja huishquihaniquë nohiria bo pasimaxëna. Pasijacaquë tsi quiha jato joi yoi tsi chanitsi Pablo niquë.

22

¹ —Ea nicaparicana, ëbë xatë bá, noho jahëpa bá. Noho shina mato nicamacasquia —i jato qui ja niquë.

² Jatsi ja pasicaniquë jato Hebreo joi yoi tsi ja chaniha ca nicahax na.

³ —Jodio yoi xo ëa ra. Ciliciá ca Tarsó tsi ë coniquë. Cohax tsi quiha naa yacatá tsi ë shinahaniquë ra. Nëa xo tsi Gamaliel yoi ëa tiisimaniquë ra jahuë escuela xo na. Noba naborëquëba yoba, jabi bo, tihi cabo ëa ja tiisimani quiha. Jasca, Dios yonoco ë aria-ariacasniquë noho coshi tëquëtá no, naa jaboqui ma acatsai jascaria. ⁴ Rëquë tsi toa quinia paxa ca banahuacanaibo ë tënëma-tënëmapaoniquë, jato namëcasquí na. Jabi huësti huësti ca ë namënicquë rë. Jasca, joni bo, yoxa bo, tihi cabo tsi preso qui ë nanëpaoniquë. ⁵ Jabi ë a-apaoni ca cahëhi quiha nëá ca arati ibo-iboria, yosibo tëquë ra. Jato nicacahuë. Parayamaquia. Jatsi, Damascó ca chahahuacanaibo qui ë tsamicasniquë. Jatsi quiha ë qui carta bo nëá ca yosibá aniquë ra Damascó ca yosibo qui jismati. Toa carta bo bichi tsi Damasco qui ë caniquë toá ca chahahuacanaibo qui tsamixëna. Jahari Jerusalén qui jato ë bëcasni quiha preso qui nanëxëna.

Ja chitimini ca Pabló yoanina

Hechos 9.1-19; 26.12-18

⁶ Jatsi Damasco qui ë caniquë. Cahax yaca basimahëno tsi quiha ëa tëamë tsi anomaria ca naipá ca huëa huahuaniquë. Matoroco bari ja ini quiha. ⁷ Tsayahax mai qui ë paquënicquë. Jatsi ë qui chanihai ca joi ë nicaniquë ra. “Jisa Sauló. ¿Jënixo tsi ëa tënëmahai ra?” i ë qui joi ni quiha. ⁸ Jatsi, “¿Tsohuë ni mia, Ibobá?” i ë niquë ra. Jatsi, “Jesu, naa Nazarét ca racanish ca ëa xo naa. Ea tënëmaqui mia ra” i ë qui ja niquë. ⁹ Jabi ëa tëamë ca nohiria bá toa ë qui chanihai ca joi nicayamani quiha. Toa huëaria roha ja jiscani quiha. ¹⁰ Jatsi, “¿Jënahuaxëhi ni ëa, Ibobá?” i ë niquë. Jatsi ëa Ibobá quëbiniquë: “Niihuë. Damasco qui cata. Toá tsi mi

axëti ca yoahacaxëqui mia ra” iquiina. ¹¹ Jatsi Damasco qui noho rabëti bá ëa mëpiniquë, bëco ë ini iqui na. Anomaria toa huëa ini quiha.

¹² Jatsi ëa jisi joniquë huësti ca joni, naa Ananías icanai cato. Jabi Dios yoba banahuahai ca shinajiaxëni ca naa joni ini quiha. Chahahuani quiha toá ca jodiobo tëquë. ¹³ Johax ëa tapai ja niiniquë. Jatsi, “Jisa, ëbë xatë Sauló. Mi taistëquëno ra” i ë qui ja ni quiha. Jatsi ë taistapiniquë ra. Jënima noho bëro ini quiha. Toa joni jisti mëtsa ë iniquë iquia. ¹⁴ Jatsi ëa ja yobaniquë: “Mia noba naborëquëba Diós bichitaquë, jahuë shina mia cahëmaxëna. Jasca, jahuë Mëstëxëniria ca mi jisti, jatsi jahuë joi yoi nicati, tihì cabo ó quëëhi quiha iquia. ¹⁵ Tocajahitaquë, mi nicahitahana, mi jisitahana, tihì cabo jatiroha ca nohiria bo qui mi yoano iquish na. Mi yonoco ixëhi quiha toa jahuë Chani yoahaina iquia. ¹⁶ Jatsi bamayamahuë. Niihuë. Jaboqui mi ashimahacaxëti xo ra. Mi jocha masaxëhi quiha, Iboha janë mi quënaquë no ra” nëa tsi quiha ë qui ja nëcaniquë.

Carayanabo qui ja raahacani nori ca Pabló yoanina

¹⁷ Jaquirëquë jahari Jerusalén qui ë caniquë. Jatsi huësti ca barí tsi arati xobo-xoboriá tsi bëhoxpama tsi ë tënämëniquë. ¹⁸ Tënämëpama tsi Ibo ë jisniquë ra. Jatsi ë qui chanitsijaniquë: “Mëri, mëri, Jerusalén mi jisbayano. Nëá pi ëa yoati mi chanino tsi mia nicayamacaxëceni quiha” i quiha ë qui Ibo niquë. ¹⁹ Jatsi, “Toca xo tia, Ibobá. Catiti xobo bo qui ë cacaoniquë rë, mi qui chitimicanaibo mëraxëna, preso qui nanëcasquí na. Jasca, jato ë tënëmapaoniquë. Tihì ca ë ani ca cahëyocani quiha. ²⁰ Jasca, mi chani yoahai ca Esteban yamabo ja acaquë tsi quiha ë rani-raniniquë. Toa ax tsi toa ati ibo ba sahuëti ó ë bësoniquë. Tihì cabo iqui tsi ëa nicayamacaxëceni quiha naa nohiria bo ra” i Ibo qui ë niquë. ²¹ Jatsi quiha Ibobá quëbiniquë: “Cata. Nëama ca carayanabo qui mia raaquia ra” iquiina —nëa tsi quiha nohiria bo qui Pablo nëcaniquë.

Comandante Pablo ó bësonina

²² Jabi jia tsi Pablo chani toa nohiria bá nicaniquë. Jama, “Carayana” i ja quë tsi quiha ja caxatapicaniquë. Caxaquí tsi quiha jato joi ja choshacaniquë:

—Anoma tsi xo toa joni ra. Acahuë ra. Oquë tsi xo ja rësohaina —iquiina.

²³ Anomaria jato joi pacotsa iniquë. Jato sahuëti bo huishqui-huishquihapama tsi quiha mana mai mishpo ja niacaniquë caxaquí na. ²⁴ Jatsi quiha cuartel qui comandanté Pablo jicomaniquë. Jicomaxo tsi quiha Pablo ja rashacasniquë jabija ca yoamaxëna. ²⁵ Nëxajahuacano tsi quiha toá ca capitán qui Pablo chaniniquë. Chanihax,

—Romano-romanoria ca ëa xo naa. Ea rashanox pari tsi ¿juez qui ëa boyamahai sa? Anoma tsi xo toa mi acaina ra —i ja qui ja niquë.

²⁶ Jatsi quiha comandante qui capitán caniquë, Pablo nicahax na.

—Anoma tsi xo no acaina ra. Romano-romanoria ca joni tsi xo naa ra —i quiha ja qui ja niquë.

²⁷ Jatsi quiha Pablo qui comandante caniquë nicaxëna:

—¿Romano ni mia pa? Toa nicaquia —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë —i Pablo niquë.

²⁸ Jatsi quiha comandanté quëbiniquë:

—Majia. Huëstima ca parata ë inianiquë pë romano manëxëna — iquiina.

²⁹ Jatsi quiha Pablo quima toa soldado bo basitapiniquë. Jasca, raquëniquë comandante ri, romano ja nëxani iqui na.

Catinish ca jodioba yosibo bësojó tsi Pablo niinina

³⁰ Jaquirëquë Pablo qui toa jodiobo quësocanai ca comandantë cahëcasniquë. ¿Jëniriahax Pablo qui caxaxëniria ja icana? Toa ja cahëcasni quiha. Jatsi quiha huëaquë Pablo ja pëcaniquë. Pëcaxo tsi quiha jodioba yosibo, jato arati ibo bo, tihi cabo qui chani ja raaniquë ja caticano iquish na. Jatsi ja caticaquë tsi quiha jato qui Pablo ja boniquë jato bësojó tsi nimaxëna.

23

¹ Jatsi quiha catinish ca yosibo Pabló bëisniquë.

—Jisa, ëbë xatë bá. Mato parayamaquia. Dios bësojó niipama tsi jia tsi xo toa jatiroha ca ë anina iquia ra. Jënima tsi xo noho shinana —i quiha jato qui Pablo niquë.

² Jatsi caxaniquë arati ibo-iboria Ananías, Pablo chani nicahax na,

—Quëpaishacahuë. Quëpaishacahuë —i jaha bëso cabo qui ja niquë.

³ Jatsi quiha,

—Mia tëpasxëhi quiha Dios iquia, jana quiamixxëni cató. ¿Jënahuarixo tsi Dios yobá tsi ëa mi copina ra, Dios yoba mi nicayamaquë no mia ri? Dios yoba pasomaha tsi xo toa “Quëpaishacahuë” i mi aina —i ja qui Pablo niquë quëbibi na.

⁴ Jatsi toá ca nii cabo chaniniquë:

—Dios arati ibo-iboria ocahuahui mia ra —iquiina.

⁵ Jatsi,

—Jishopë. Arati ibo-iboria ja iqui ca ë cahëyamaquë rë, ëbë xatë bá. “Nohiria chama bo ocahuayamacana” ii quiha Quënëhacanish cabo —i Pablo niquë.

⁶ Jabi toa yosibo xara ini quiha saduceobo fariseobo tëquë. Jabi fariseobo jisi tsi quiha jato qui Pablo chaniniquë:

—Jisa, ëbë xatë bá. Fariseobo ca ëa xo naa ra. Fariseobo xo noho jahëpa ri. Diós nohiria bësojëquëmaxëhai ó pasoquia ëa ri. Ja tsi xo toa ë qui quësoyoicani quiha naa nohiria bo rë —i quiha jato qui Pablo niquë.

⁷ Jatsi joi mërariatsijahuacanicuë ja yoaha ca nicaxo na. Joi mërähax tsi quiha ja mapëxnacanicuë, naa saduceobo, fariseobo. ⁸ “Yama tsi xo nohiria bo bësojëquëxëhaina; yama xo ángel bo; yama xo yoshini” tihi ca tsi ini quiha toa saduceobo. Jama, naa tres ca jahuë bo fariseobá chahahuani quiha. ⁹ Ja iqui tsi anomaria ini quiha toa joi ja mëranacanaina. Aniniquë jato pacotsa. Jatsi Dios yoba tiisimacanaibo, naa fariseobo, niiniquë Pablo mëbixëna.

—Yama tsi xo naa joní yoi ca acana iqui noa. ¿Tonia Dios shinana, ángel, tihi cabo ja qui chaniyamani ma ni? —i quiha saduceobo qui jaca niquë.

¹⁰ Jatsi comandante raquëniquë, Pablo ja ninicanai ca tsayahi na. Ja jaxcayocani nori ca ja quëscahuani quiha. Jaha tsi quiha nëpax jahuë soldado bo ja raaniquë jato quima Pablo ja bicano. Bichi tsi quiha jahari cuartel qui Pablo ja bëniquë.

¹¹ Jatsi huëaquë, naa baquichá tsi quiha Pablo qui Ibo jisiquiniquë. Tapai niuhax,

—Chamatsihuë. Jia tsi xo toa Jerusalén tsi mi chanihaina ëa yoati na. Toca tsi Romá tsi mi chanixëti xo —i quiha ja qui Ibo niquë.

Pablo ja acasnina

¹² Huëaquë baquishmari tsi quiha jodiobo catiniquë, Pablo ati planes axëna. Parahaxma tsi,

—Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa, Pablo aquí rohari ra —i jaca niquë.

¹³ Tobi ini quiha cuarenta ca joni bo huino, naa Pablo acaskanish cabo. ¹⁴ Jabi jato planes acax tsi quiha arati ibo bo, yosibo, tihi cabo qui ja bocaniquë yoaxëna.

—Parayamaqui noa ra. Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa Pablo aquí rohari. ¹⁵ Jatsi comandante nicacana, jahari jodioba chama bo qui Pablo raati. “Pablo ya chanitëquëcasqui noa” i ja qui cana. Tocapimano tsi axëqui noa ra Jerusalén qui ja cahënox pari no —nëa tsi quiha yosibo qui jaca niquë. Jato shina quiha.

¹⁶ Jama, ja acascani ca planes Pablo yoxacato baquë nicaniquë. Nica-hax cuartel qui ja caniquë Pablo yobaxëna. ¹⁷ Jatsi quiha capitán bo Pabló quënaniquë. Quënahax,

—Naa jonipayo comandante qui bocahuë. Chani jaya xo ra yoati —i quiha jato qui ja niquë.

¹⁸ Jatsi comandante qui capitán boniquë. Bohax tsi quiha, —Ea Pabló quënaquë. “Naa jonipayo comandante qui bohuë” i ë qui ja quë ra. Mi bax chani jaya quiha —i ja qui capitán niquë.

¹⁹ Jatsi comandanté mëpiniquë ori, jamëhax ja bëta chancasquí na. —¿Jahuë ëa yoacatsai? —i ja qui ja niquë.

²⁰ Jatsi,

—Huëaquë tsi bëcaxëceni quiha jodiobo. Mia paracascani quiha pë. “Jahari jodioba chama bo qui Pablo mi raano, jahuë chani no nicatëquëno” i caxëceni quiha. ²¹ Quiniahuë. Tobi cuarenta ca joni bo huino quiha. Jatsi Jerusalén qui pi Pablo mi bono tsi bahi nëpax tsi jotacaxëceni quiha axëna. Parahaxma tsi “Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa, Pablo aquí rohari” i jaca itaha quiha. Jaboqui jonë ca xo. Mi chani roha manacani quiha —nëa tsi quiha Pablo pihaca niquë.

²² Jatsi,

—Ea mi yoaha ca huëtsa bo qui yoayamahuë —i ja qui comandante niquë. Yobaxo tsi quiha jahari jahuë xobo qui ja raaniquë.

Carayana ca chama qui Pablo raahacanina

²³ Jatsi quiha comandanté jahuë capitán bo quënaniquë:

—Doscientos ca maí cohai ca soldado bo, setenta ca caballo pohaniquë ca soldado bo, doscientos ca piahua niati mëquixëni ca soldado bo, tihi cabo shomahuacana. Baquicha, a las nueve Cesarea yaca qui Pablo ma bono ra. ²⁴ Jasca, Pablo bax caballo shomahuacana. Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia tsi gobernador Félix qui naa joni ma mëano —nëa tsi quiha jahuë capitán bo qui ja nëcaniquë.

²⁵ Yobaxo tsi quiha carta quënétsi comandanté huaniquë jato bëta raaxëna. Nëca tsi ja quënéni quiha:

²⁶ “Excelentísimo gobernador Félix: Claudio Lisias ca ëa xo naa. Mia joi-huaquia. ²⁷ Mi qui ë raahai ca joni qui jodiobo tsamihitaquë. Soldado bo ya pi ë joyamarohano tsi naa joni ja aquë acahitaquë iquia. Romanobo ja

iqui iqui tsi bichi ë cahitaquë ra. ²⁸ ¿Jëniriacaraxo naa joni ja acasahitaha pa? Jatsi jahuë jimiba chama bo qui ë bohitaquë, cahëcasquí na. ²⁹ Jatsi ja qui ja quësocanai ca ë nicahitaquë. Mahitsa quiha. Jato jabi yoi bo yoati tsi quiha. Yama tsi xo toa yoi ca ja acana iquia ra. Jatsi ayamahuë. Preso qui nanëyamahuë. ³⁰ Jaboqui planes acani quiha pë naa joni axëna. Ja acascanai ca iqui tsi mi qui raaquia jaha mi bësono. Jasca, ja qui quësocanaibo qui chani ë raaquë mia jisi ja bocano. Iquë”.

³¹ Jatsi soldado bo bocaniquë jato comandante yoba nicahax na. Baquichá tsi quiha Antípatris icanai ca qui Pablo ja bocani quiha. Toá tsi quiha soldado bo tooniquë. ³² Jatsi huëaquë tsi quiha caballo pohuëhax ca cohai ca soldado rëtsaminiquë Pablo ya Cesarea qui. Bacani quiha soldado bo, naa mai cohai cabo. ³³ Cesarea qui cahëxo tsi quiha mai obësoti ibo, naa prefecto qui carta ja acaniquë. Jaquirëquë ja qui Pablo ja mëacaniquë. ³⁴ Jatsi carta prefectó tsaya-tsayaniquë. Tsayahax,

—¿Jahuë maí tsi mi coní? —i quiha Pablo qui ja niquë.

Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Cilicia ó no —iquiina.

³⁵ Nicahax,

—Mia nicaxëquia ra mi qui quësocanaibo joquë no —i Pablo qui ja niquë. Jatsi Pablo ja raaniquë cárcel qui, naa Herodes xobo-xoboria cató no.

24

Pablo qui ja quësocanina

¹ Cinco bari quirëquë quiha Cesarea qui Jerusalén ca jodiobo cahëniquë. Cahëni quiha jato aratí ibo ba chama Ananías, jato yosibo, huësti ca abogado, naa Tértulo icanai cato. Tihi cabo cahëni quiha. Cahëhax tsi quiha prefecto jisi ja bocaniquë Pablo qui quësoxëna. ² Jatsi Pablo quënahacaniquë. Ja joquë tsi quiha chaniti Tértulo chitahëhuaniquë ja qui quësoxëna. Ja nëcani quiha:

—Joquë noa, noba taita Félix shinajiaxëni cató. Mia iqui tsi jia tsi racaqui noa ra. Mi tiisi iqui tsi oquë-oquëria xo noba mai. Yama tsi xo no nianahaina ra. ³ Mi acái ca quëshpi tsi “Gracias” iqui noa ra. Jia tsi xo toa mi acaina jatiroha cato xo na. ⁴ Jaboqui tsi chani pistia icasquia pë. Tonia huëstima tsi xo toa mi yonoco iquia. Jatsi mëri tsi chanixëquia. Mi yosanayamano. Jia tsi nicahuë. ⁵ Anoma tsi xo naa joni Pablo iquia ra. Noba jimibo, naa jodiobo tsamahi quiha iquinamaxëna, naa jatiroha ca país xo na. Jasca, huësti ca maxo, naa nazarenobo icanai ca rëquënihi quiha pë. ⁶ Jasca, noba arati xobo-xoboria ja yoshihuacas-hitaquë pë. Ja tsi xo toa ja qui no tsamihitaquë ra. Noba yobá tsi naa joni no copicashitaquë. ⁷ No ayamahitaquë rë, comandante joha iqui na. Chamá tsi pë noba mëquë quima Pablo ja tsëcahitaquë rë. ⁸ Tsëcaxo tsi quiha mi qui noqui ja raahitaquë pë. Jatsi Pablo nicahuë. Parayamaqui noa, naa joni qui quësoquí na. Tsayahuë —nëa tsi quiha prefecto Félix qui Tértulo nëcaniquë.

⁹ Jatsi toá ca jodiobo chaniniquë jato ri:

—Jabija tsi xo toa ja yoahana ra —iquiina.

Félix bësojó tsi Pablo chaninina jamë bax na

¹⁰ Jatsi Félix Pablo chaniniquë. Pablo nëcani quiha:

—Raniquia ra, mia bësojó ëmë bax chanixëna. Huëstima ca año no tsi xo toa naa maí ca nohiria bo ó mi bësohaina. Mëstë tsi xo mi copihaina ra. ¹¹ Jato nicahuë. Jerusalén qui jobëna ca ëa xo naa. Doce bari roha ca ë cahëhitaquë arati xobo-xoboriá tsi araxëna. ¹² Quiahi quiha ë qui quësocanaibo pë. Toa arati xobo-xoboria, jato catiti xobo bo, yacatá ca iti huëtsa bo, tihi cabo xo tsi nohiria bo ë tsamayamahitaquë joxo na. Pasiroha ë iquitaquë aracatsi na. ¹³ ¿Jëniriáxo ëa quiahuacahi ni sa? Mahitsa tsi xo toa ja yoacanai ca tëquë iquia. ¹⁴ Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa: Quinia paxá tsi noba naborëquëbo Dios qui araquia ra. Mahitsa tsi xo naa arati quinia icani quiha pë, mahitsa ja nomari. Jasca, Moisés yamabá quënënina, Dios Chani yoanish cabá quënënina, tihi cabo chahahuacua ëa ri ra, jato jascaria. ¹⁵ Jasca, nohiria bo, naa shinajaxëni cabo, yoixëniria cabo, tihi cabo Diós bësohtëquëmaxëhai ca ó pasoquia ëa ri, jato jascaria. ¹⁶ Jasca, jia tsi Dios, nohiria bo, tihi cabo bësojó tsi Dios yoba nicacasquia ëa ri, quësohacatimaxëni ixëna.

¹⁷ Jabi huëstima ca año no tsi Jerusalén ë jisyamani quiha. Jobëna ca ëa xo naa ra. Jabi Jerusalén qui ë johitaquë ra ofrenda parata ya, naa noho paxnacanaí ca jimibo qui axëna. Jasca, toa xo tsi ofrenda bo ë acas-hitaquë ëa ri ra. ¹⁸ Jabi noba arati xobo xo tsi tocahëno tsi ëa ja jiscahitaquë pë, naa Asia mai ax bëcanish ca jodiobo. Yama pacotsa ini quiha toá no. Yama ini quiha nohiria tirixëni, ëmë roha iquia. Jabi noba bahuëhacati jabi ë jatihuahitaquë, ëa ja jiscaquë no. ¹⁹ Jabi nëri bëcaxëti xo toa Asia mai ax bëcanish ca jodiobo iquia ra. Mia bësojo ax tsi ë qui ja quësocano iquia, ë qui caxapihi na. ²⁰ Toa joni bo pi bëyamacano tsi nëa ca jodiobá mia parayamano. Jato yosibo, jato chama bo, tihi cabo bësojó tsi nii ë iquitaquë. Ea ja nicariacahitaquë pë, ë qui quësocasquí na. Jato nicahuë. “¿Jahuë ni toa ja yoyohaina?” itsihuë. Yama xo iquia ra. ²¹ Toa barí tsi noho joi roha ë choshahitaquë rë, “Diós nohiria bo bësohtëquëmaxëhai ó ë pasohai iqui tsi ë qui quësocasqui mato tonia” i jato qui ë itaquë no. Jaroha ca tsi xo toa ë yoyohaina iquia ra —nëa tsi quiha Pablo nëcaniquë prefecto ca Félix qui.

²² Jatsi Pablo nicahax Félix bamaniquë. Bamaxo jato ja paquëmani quiha. Jabi chahahuacanaiba quinia cahëria ja ini quiha. Jatsi,

—Comandante Lisias jono tsi mia nicatëquëxëquia ra —i quiha Pablo qui ja niquë.

²³ Jatsi capitán qui chani Félix aniquë Pablo ó ja bësono. Jabi jënima Pablo ini quiha. Toá tsi co-coti mëtsa ja ini quiha. Jasca, ja qui shishoti mëtsa jahuë rabëti bo ini quiha mëbixëna.

²⁴ Jaquirëquë ichariama ca bari huinocaquë tsi quiha Félix bacaniquë jahuë ahui Drusila ya. Jabi jodio jahuë ahui ini quiha. Bacaxo tsi quiha Pablo ja quënaniquë Jesucristo qui ja chitimini ca nicacasquí na. ²⁵ Jia tsi quiha jato qui Pablo chaniniquë. Jatsi Dios mëstë, nohiria bá jato shina mëquihaina, joxëhai ca copi, tihi ca jahuë bo chanijano tsi quiha Félix raquëniquë. Raquëhi tsi,

—Iquë, iquë tia. Cata. Bari huëtsa mia quënatëquëxëquia —i quiha Pablo qui ja niquë.

²⁶ Jasca, Pablo quima parata ó ja pasoniquë pë. Ja iqui tsi huëstima tsi quiha Pablo ja quënaniquë ja bëta chaninaxëna.

²⁷ Jatsi dos ca año huinocaquë tsi quiha Félix ratiniquë prefecto paxa cato, naa Porcio Festo. Jabi jodiobo ranihuacasquï tsi Pablo ja paquëmayamaniquë rë. Jatsi jari preso xara Pablo chitëniquë.

25

Festo bësojó tsi Pablo chaninina

¹ Jatsi quiha Festo cahëniquë toa maí ca nohiria bo yonaxëna. Prefecto paxa ca ja ini quiha. Tres bari quirëquë Cesarea ja jisbayaniquë Jerusalén qui shishoxëna. ² Toa ja no tsi quiha ja qui bëcaniquë jodioba arati ibo bo, jato chama bo. Pablo qui ja quësocascani quiha. ³ Cahëxo tsi quiha Festo ja bënariacanicquë jato ja mëbino, Pablo pasomaha. “Jahari Jerusalén qui Pablo mi raano” i Festo qui jaca ni quiha, Pablo acatsi na, naa bahí tsi ja bacaxëquë no. ⁴ Jama, Festó quëbiniquë:

—Cesareá ca presó xo Pablo ra. Tsëquënoma. Jahari capaima xo ëa. ⁵ E bëta mato chama bo bocati xo. Anoma ca pi toa joní aarohano tsi toa ax tsi ja qui ma quësono iquia —nëa tsi quiha Festo nëcaniquë.

⁶ Ocho o diez ca bari roha tsi Jerusalén tsi Festo chitëniquë. Jaquirëquë quiha Cesarea qui jahari ja caniquë. Cahëhax huëaquë tsi quiha nohiria bo copiti ja chitahëhuaniquë. Jatsi quiha Pablo ja quënaniquë ja bësojó ja niino. ⁷ Jatsi Pablo jisiquiquë tsi quiha ja qui quëtsoniquë bëcanax ca jodiobo. Ja tëamë tsi nii ja icani quiha ja qui quësoxëna. Huëstima ini quiha toa ja quiacanaina ra. ⁸ Jatsi quiha chaniti Pablo chitahëhuaniquë:

—Yama tsi xo toa anoma ca ë anina ra. Jodioba yoba bo, noba arati xobo-xoboria, noba chama César, tihi cabo pasomaha ë ocahuapistia-yamarianiquë ra —i Festo qui Pablo niquë.

⁹ Jatsi quiha jodiobo Festó caxahuacasyama-niquë. Jato ja mëbicasni quiha. Ja tsi xo toa,

—¿Jerusalén qui cacatsai? Toa xo tsi mi qui quësocanaibo nicaxëquia mia copiquí na —i Pablo qui ja niquë.

¹⁰ Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Anoma ra. Romanoba copiti ití tsi niiquia copihacati. Nëa roha xo tsi ëa mi nicaxëti xo iquia. Romanoba jabi quiha. Yama tsi xo toa jodiobo pasomaha ë yoyonina ra. Toa cahëriaqui mia. ¹¹ Anoma ca pi aarohahi tsi nati copi quima ë paxacasyamaquë aquë ra. Jama, mahitsa tsi xo naa ë qui naa jodiobo quësohaina iquia. Quiariacani quiha. ¿Jënahuarixoxo naa joni bo qui ëa mi ana copihacati? Anoma quiha. Romanoba chama-chamaria jiscasquia. Ea ja copino iquia ra —nëa tsi quiha Festo qui Pablo nëcaniquë.

¹² Jatsi yosibo ya Festo chaninapariniquë Pablo nicahax na. Chaninahax,

—“Romanoba chama-chamaria jiscasquia” ¿i mi a pa? Jatsi ja qui mia raaxëquia mia ja copino ra —i quiha Pablo qui ja niquë.

Rey Agripa bësojó tsi Pablo niinina

¹³ Ichariama bari quirëquë rey Agripa, jahuë ahui Berenice, tihi cabo Cesarea qui cahëniquë Festo joihuaxëna. ¹⁴ Huëstima ca bari no shishopama tsi quiha preso xara Pablo ini ca ja nicanicquë. Festó jato yoani quiha.

—Nëá tsi preso xara tsi xo huësti ca joni, naa Félix nanëni cato. ¹⁵ Jabi Jerusalén qui ë shishohi caquë tsi toá ca jodioba arati ibo bo, jato yosibo, tihi cabo ë qui bëcaniquë naa joni qui quësocatsi na. Ja

namēcasjahuacani quiha pē. ¹⁶ Jatsi, “Romanoba jabi ma xo nohiria huētsa bo qui nohiria mēahacahaina namēhacati ra. Jariapari ja qui xaba acacaxēti xo ja qui quēsocanaibo bēbochiná tsi ja chaninano. Jasca, jato bēsojo xo tsi jamē bax ja quēbipariti xo jaa ri” tih tsi jato ē yoaniquē ra. ¹⁷ Jatsi jahari Cesarea qui ē bēta ja bēcahitaquē. Jatsi huēaquē jato nicati ē chitahēhuahitaquē. E bamayamahitaquē pē. Jatsi Pablo ē qui ja bēcahitaquē. ¹⁸ Jatsi ja qui quēsoti ja chitahēhuacahitaquē ja bēsojo xo na. Anoma ca naa joní ani ca nicati ó ē pasohitaquē, mahitsa ca jato chani nori. ¹⁹ Jato jodioba jabi tahēxo tsi quiha joi ja mēra-mēracahitaquē pē. Tsohuēcara ca, naa Jesu icanai ca yoati tsi quiha ja chaninacahitaquē pa. “Bēso xo” i Pablo ni quiha. ²⁰ Jishopē. Ati ē cahēyamahitaquē rē. Jatsi, “¿Jerusalén qui cacatsai? Toa xo tsi mia nicaxēquia” i Pablo qui ē itaquē. ²¹ Jatsi, “Romanoba chama-chamaria jiscasquia. Ea ja copino ra” i ē qui ja itaquē pē. Jatsi jahari preso qui toa joni ē raahitaquē, noba chama-chamaria qui raaxēna —nēa tsi quiha Agripa qui Festo nēcāniquē.

²² Jatsi,

—Toa joni nicacasquia ēa ri —i quiha Festo qui rey Agripa niquē.

Jatsi,

—Huēaquē toa joni nicashariqui mia ra —i Agripa qui ja ni quiha.

²³ Jatsi huēaquē tsi quiha naquēte-naquētēria qui Rey Agripa jiconiquē jahuē ahui Berenice ya. Anomaria iní quiha ja jicocanaina. Jato bēta jiconi quiha soldado ba chama bo, yacatá ca chama bo ri. Tih cabo jicocani quiha Pablo nicaxēna. Jatsi ja jicocaquē tsi quiha Festó Pablo quēnāniquē. ²⁴ Quēnahax tsi quiha,

—Tsayapa, rey Agripá. Nēá xo Pablo icanai cato ra. Tsayacahuē joni bá. Naa joni namēcascani quiha jodioba nohiria bo tēquē iquiá. Acascani quiha Jerusalén ca jodiobo, naa nēá ca jodiobo ri. “Namēhacati xo” icani quiha pē. ²⁵ Jama, yama tsi xo toa naa joní yoi ca acana iquiá. Jia tsi ja qui ē nicahitaquē ra; yamaha quiha. Jatsi, “Romanoba chama-chamaria qui mia raaxēquia, mia ja copino ra” i ja qui ē itaquē pē, “Romanoba chamá ēa copino ra” i ja itaha iqui na. ²⁶ Jatsi jaboqui noba chama-chamaria qui carta ē quēnēti xo pē, yoi ca ja aca ca yoahi na. ¿Jēnahuarixoxo raca toa carta ē quēnēna? Ja tsi xo toa mi qui naa joni bēcasquia mi nicano mia ri, rey Agripá. Naa joni pi mi nicano tsi tonia tobixēhi quiha jahuēcara ca ē quēnēxēti cato ra. ²⁷ Jishopē. Naa joni raacasyama xo ēa ra, ja qui quēsoxoma —nēa tsi quiha rey Agripa qui Festo nēcāniquē.

26

Rey Agripa bēsojó tsi Pablo chaninina

¹ Jatsi quiha,

—Mi chani nicacasquia, Pabló. Mimē bax chanihuē —i Pablo qui rey Agripa niquē. Jatsi chaniti Pablo chitahēhuaniquē, jahuē mēquē bo tēroxona.

² —Shoma xo ēa, rey Agripá, ē qui jodiobo quēsocani ca quēbixēna. Anomaria tsi xo toa ē qui ja quēsocanaina rē. ³ Jasca jia tsi xo toa ēa mi nicahaina ra, jodioba jabi bo, jato yoba bo, tih cabo cahēxēni ca mi nori iqui na. Jatsi jia tsi mi nicano. Mi yosanayamano.

Pablo jabi inina chahahuanox pari

⁴ “Ea cahēyoicani quiha jodiobo tēquē. Noho maí tsi ē shinahāniquē. Jasca, Jerusalén tsi ē racapaoniquē. Tih ca tsi cahēcāni quiha. ⁵ Naama,

naa siri tsi ëa cahëcani quiha ra. Jariapari noba arati jabi banahuahai ca fariseobo ë i-ipaoniquë; naa jodioba jabí-naxëni ca iquiina. Jodioba jabi noixëniria cabo tsi xo toa maxo ra. ⁶ Jama, jaboqui ë qui quësocascani quiha toa jasca ca maxo pë, “Bësotëquëxëqui nohiria” i ë ai iqui na. Jabi noba naborëquëbo qui Diós tocani quiha ra. ⁷ Jariapari tsi noba doce ca nohiria maxo bá nicani quiha. Jasca, barihani, baquichá, tihi cató tsi arapama tsi quiha bësotëquëxëti ó pasoqui noa, noqui ri ra. Jama, toa ó tsi ë pasohai iqui tsi ë qui quësocani quiha no jimibo rë. Toca xo, taita Agripá. ⁸ ¿Jënahuariahax, “Nohiria bësotëquëmayamaxëhi quiha Dios” i jaca na? ¿Jënahuariahax yoi ca toa ina?

Chahahuacanaibo Pabló tënëmanina

⁹ Jabi siri tsi ë qui jia ini quiha Nazarét ca Jesu qui chitimicanaibo ë yosihaina. ¹⁰ Toatiyá tsi ë yoyopaoni quiha Jerusalén ax na. Toa xo tsi preso qui huëstima ca chahahuacanaibo ë nanëniquë rë. Tocati arati ibobá ëa raani quiha. Jasca, “Namëhacacati xo” i jaca quë tsi quiha ë rani-ranipaoniquë pë, “Acahuë” iquiina. ¹¹ Toatiyá tsi quiha ë co-copaoniquë, noba catiti xobó ca chahahuacanaibo mërahi na. Jato ë copicasni quiha. Jasca, Jesucristo quima jato ë casomacasniquë pë. Caxaxëniria ë i-ipaoni quiha toatiyá no. Caxahax carayanaba mai qui jato ë chibaniquë jato achacasqui na.

Pabló chahahuanina

¹² “Toatiyá tsi quiha Damasco quiri co-cohi ë iniquë, jato mëracatsi na. Noba arati ibobá ëa raani quiha jato biti, soldado bo ya. Comisión jahëhua ja ini quiha. ¹³ Jabi Damasco quinia ca bahí tsi co-copama tsi naipá ca huëa-huëaria, naa bari oquë ca ë jisniquë, Agripá. Matoroco bari ja ini quiha. Ea, noho rabëti bo, tihi cabo tëamë tsi quiha ja huahuaniquë ra. ¹⁴ Jatsi mai qui no paquëyoniquë. Paquëxo tsi ë qui chanihai ca joi ë nicaniquë. Noba jói tsi chanijani quiha. “Sauló, Sauló, ¿Jënixo tsi ëa tënëmahai rë? Quiniahuë. Mi tëquëmitsa, buéy jamë tahë onëhai jasca cato” i ë qui joi ni quiha. ¹⁵ Jatsi ë nicaniquë. “¿Tsohuë ni mia, Ibobá?” Jatsi, Ibobá quëbini quiha: “Jesu xo ëa ra. Ea tënëmaqui mia ra. ¹⁶ Joihuë. Niihuë. Mi qui ë jisiquiquë, noho yonati mia manëmacatsi na. Jasca, jaboqui mi jisi ca jahuë bo nohiria bo mi yoaxëno. Jasca, noho Chani nohiria bo mi yoano, naa mia ë jismaxëhai cato. ¹⁷ Jasca, mi jimibo, carayanabo, tihi cabo qui mia raaxëquia noho chani mi yoano. Mia pi ja yosicano tsi mia mëbixëquia. ¹⁸ Bëco ca xo rë. Jato mi bëpëquëmano ra. Jia tsi tsëmo quima huëa quiri jato mi bësomano. Satanás quima Dios quiri ja bësocano ra. Tocapimino tsi ë qui chitimicaxëcani quiha. Jatsi masahacaxëhi quiha jato jocha ra. Diós mëstëhuani ca maxo qui riicaxëcani quiha jato ri” nëa tsi ë qui Ibo nëcani quiha.

Jesu chani Pabló nicanina

¹⁹ Jabi toca tsi naipá ca Ibo chaniquë tsi “Jo” i ja qui ë niquë. Ja iqui tsi jodiobo, carayanabo, tihi cabo qui ë caniquë jahuë Chani yoahi na, rey Agripá. ²⁰ Jariapari tsi Damasco ó cabo qui Cristo Chani ë yoaniquë. Jaquirëquë Jerusalén cabo, Judea maí cabo, carayanabo, tihi cabo qui Cristo Chani ë yoaniquë. “Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Jabi jia ca jayacana, ma chahahuaha ca nohiria bá cahëno ra” i jato qui ë niquë chanihi na. ²¹ Ja quëshpi tsi ë qui jodiobo tsaminiquë pë arati xobo ax na. Ea ja acascani quiha. ²² Jama, toa barí tsi Diós ëa mëbiniquë ra. Ea

mëbi-mëbiriahi quiha. Ja tsi xo toa xaba jaya xo ëa iquia, rey bo, chama bo, empleado bo, tihi cabo qui jahuë Chani yoati. Jabi Moisés yamabo, Dios Chani yoanish cabo, tihi cabá quënëni ca roha ca yoaquia ra. ²³ “Rësoxëti xo noba Xabahamati Ibo” i jaca ni quiha, siri. Jasca, “Rësohax jariapari ca bësotëquëxëhai ca ja ixëti xo. Bësoxo tsi jodiobo, carayanabo, tihi cabo qui xabahamati huëa ja yoaxëti xo” i jaca ni quiha. Jabi toa ja yoacani ca chani yoaquia ëa ri ra” —nëa tsi Agripa qui Pablo nëcaniquë.

Cristo qui Agripa Pabló mëpicasnina

²⁴ Toca tsi jamë bax chanijano tsi quiha.

—Iquë. Iquë. Yoyoxëni xo mia, Pabló. Mia yoyohuaqui mi tiisi pë —i Pablo qui Festo niquë joi pistiamá no.

²⁵ Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Yoyoyamahai ca ëa xo naa ra, taita Festó. Mia parayamaquia. Jabija tsi xo naa ë yoahana ra. ²⁶ Jasca, ë yoaha ca cahëhi quiha rey Agripa ri. ¿Jabija ma ni, rey Agripá? Naa jahuë bo tëquë cahëriaqui mia ra. Bëro tsi nohiria bësójó tsi tocani quiha naa jatiroha cabo. ²⁷ Japa mia ti, rey Agripá. ¿Dios Chani chahahuahai mia ri? Tonia chahahuahai mia iquia —nëa tsi Pablo nëcaniquë.

²⁸ Jatsi,

—Huënyamaxëhuë. ¿Tana roha mishni tsi chahahuahai ca ëa manëmacatsai pa? —i Pablo qui Agripa niquë.

²⁹ Jatsi,

—Jaahuë. Jaboqui, huëaquë ma ni. Jatiroha ca noho joi nicacanaibo ëa jascano iquia ra. Nëxati cadena bo roha ja jayamacano —nëa tsi Agripa qui Pablo nëcaniquë.

³⁰ Nicahax tsi quiha rey Agripa niiniquë. Jatsi ja bëta niini quiha prefecto, jahuë ahui Berenice, jato bëta tsaho cabo. ³¹ Naquëtë huajahax tsi quiha prefecto ya ja chaniniquë. Jatsi,

—Nayamaxëti xo naa joni ra. Yama tsi xo toa yoi ca ja anina. Jasca, ja paquëmahacaxëti xo ra —i jaca ni quiha chaninahi na.

³² Jatsi,

—Jishopë. Romanoba chama-chamaria pi Pabló jiscasyamarohano tsi jaboqui bëro tsi ja iquë aquë ja paquëmahacahaina rë —i Festo qui quiha Agripa niquë.

27

¹ Jatsi quiha Italia mai qui chama Festo, Agripa, tihi cabá Pablo raacasniquë. Jatsi Pablo, achiquinish ca huëtsa bo, tihi cabo ja mëacanicuë capitán Julio qui. Carayanaba soldado-soldadoria ca maxo obëso ca quiha. ² Jatsi Adramitrio ax johitahax ca barco qui no tëmahinanicuë Italia mai qui caxëna. Asia mai ó ca rërëti bo quiri capaima noba barco ini quiha. Jasca, no bëta ini quiha Aristarco, naa Tesalónica ax jonish ca carayana ri. ³ Riquibaya tsi quiha huëaquë Sidón yaca qui no rërënicuë. Jabi shinajiaxëni toa capitán Julio ini quiha. Ja qui jënima ini quiha toá ca rabëti bo qui Pablo shishohaina, orihuahacati. ⁴ Jatsi quiha Sidón no jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Chipre tësëbë xotoyamahai ca jo no caniquë. Barco bëchá yoshi ini quiha rë. ⁵ Tarabihax jisbaya tsi quiha Cilicia, Panflia, tihi ca mai no huinoniquë. Huinobaya tsi quiha Mira yaca qui no rërënicuë. Licia maí ca yaca ja ini quiha.

⁶ Toa xo tsi quiha barco huëtsa capitán biniquë, naa Alejandria mai ax johax cato. Italia mai qui capaima ja ini quiha. Jatsi toa barco qui noqui ja jicomaniquë. ⁷ Jisbaya tsi quiha huëstima bari no tsi rëquë no capëniniquë. Bëroma tsi quiha Gnido bësojo qui no cahëniquë. Yoshi iqui tsi rërënoma no ini quiha. Anoma yoshi ini quiha, noqui bëchá. Jaha tsi quiha Creta tësëbë xotoyamahai ca jo no caniquë. Oquëri Salmón no huinoni quiha. ⁸ Quëñibaya tsi quiha bëroma tsi Rërëti Jia bo qui no rërëniquë, naa Lasea yaca tahë no.

⁹ Huëstima ca bari bo no tsi quiha no bamaniquë rë. No capëni quiha. Yota iqui tsi anoma ini quiha no rëquë cahaina. Ja iqui tsi jato Pabló yobaniquë.

¹⁰ —Jisa, joni bá. Anoma tsi xo rëquë cahaina. Caapiquí tsi cargo huëstima ca bënoxëqui mato tia. Yoshihuahacaxëhi quiha mato barco ri. Jasca, no nëachimitsa noqui tëquë iquia —nëa tsi Pabló nëcaniquë.

¹¹ Jama, Pablo yoba soldado ba capitán nicacasyamaniquë. Ja qui oquë ini quiha toa barco capitán, barco ibo, tih cabá yoanina. ¹² Jasca, yoi toa rërëti ini quiha chitëti, matsitiyá no. Ja iqui tsi rëquë cacasniquë huëstima cabo.

—¿Canoma ni? Fenicia qui cahëxëqui noa tia —i jaca ni quiha.

Jabi yoshi xotoyamahai ca jo toa rërëti ini quiha, naa Creta tësëbë ó no.

Ianë ca yota-yotaria

¹³ Jatsi mishni mishni tsi quiha xototsi yoshi niquë. Jënima cati quëscahuaquí tsi quiha barco ancla bo ja xërëcaniquë barco xara janaxëna. Acax tsi quiha Creta ja quëñibonacaniquë. ¹⁴ Ori pistia roha no cano tsi quiha xoto-xotoriatsi yoshi niquë rë. Yota-yotaria ja ini quiha, naa tësëbë ax noqui quiri. ¹⁵ Jatsi achiquiniquë noba barco rë. Jahari tësëbë qui canoma no iniquë rë, yoshi bëcha no ini iqui na. Ja iqui tsi no jënëniquë tësëbë qui cahëti. Rëquë canoma no ini quiha. Jatsi basi noqui yoshiní raaniquë rë. ¹⁶ Capama tsi tësëbë pistia, naa Clauda icanai ca casojó tsi no huinoniquë. Toa jo tsi quiha iriama yoshi xotohai iniquë. Jatsi tëtíapama tsi barco cho ca xërëhacahai ca noti pistia no jicomaniquë. Bëronoma ini quiha no jicomahaina ra. ¹⁷ Jicomaxo tsi quiha barco nonamá tsi rispi no raaniquë, jahuë yora nëxaxëna, ja choshiyamano iquish na. Jatsi no raquë-raquëniquë jënë namá ca mixai-mixairia qui, naa Africa mai tahë ca mixai. No toohacasyamani quiha. Ja iqui tsi yoshiní matiti raitiria no botëmaniquë, mëri no cayamano. Toca tsi ianë tsi noba barco raahacani quiha rë. ¹⁸ Noqui choca-chocariá nianiquë. Raquëria ja ini quiha. Choshi-paimaria noba barco ini quiha. Ja iqui tsi huëaquë tsi baquishmari tsi barcó ca carga ia qui no nianiquë huëjëhuaxëna. ¹⁹ Jari jasca pi ja ini quiha. Ja iqui tsi huëaquë barco jahuë mishni bo no nianiquë. ²⁰ Jasca, huëstima ca bari no tsi bari, huishti bo, tih cabo no jisyamani quiha. Tsëmoria tëquë ja ini quiha. Jasca, janacasyamani quiha yoshi xoto-xotoriahaina rë. Ja iqui tsi bësoti ó no pasoyamaniquë.

²¹ Jasca, huëstima ca bari no tsi no piyamaniquë. Toatiyá tsi joni bo bësojó tsi Pablo niiniquë chanixëna.

—Noho yoba ma nicayamahitaquë pë. Oquë ja iitaha quiha rë Creta no jisbayamahaina iquia. No jisbayamarohapino tsi naa carga, barco, tih cabo yoshihuahacayamaquë aquë rë. ²² Jama, raquëyamacana. Chamacahuë iquia ra. Rësoyamaxëqui mato ra. Jëtëquëxëhi quiha barco roha. ²³ Baquichá tsi ë qui jisiquiquë ángel ra, naa Diós raaha ca ángel.

Jabi naa Dios tsi xo noho Ibo ra. Ja tsi xo toa ja bax ë yonocohaina. ²⁴E qui naa ángel chaniquë ra. Chanihax, “Raquëyamahuë, Pabló. Carayana ca chama-chamaria bësojó tsi mi niixëti xo. Jasca, mia iqui tsi rësoyamaxëhi quiha mi bëta barcó ca joni bo ri. Jato shomahuaxëhi quiha Dios” i ë qui ángel quë ra. ²⁵Ja iqui tsi chamacana, joni bá. Parayamahi quiha Dios ra. Tocapixëhi quiha ra, ja yoaha jascaria. ²⁶Jama, tësëbë qui noqui niaxëhi quiha yoshini ra —nëa tsi jato qui Pablo nëcaniquë.

²⁷Dos semana no tsi toca tsi no raahacanicuë rë toa Adria icanai ca ianë no. Baquichá tsi “Basima xo mai tonia” i marinero bo niquë. ²⁸Jatsi medida jënë qui ja raacanicuë. Treinta y seis ca metros ja ini quiha. Jaquirëquë ori pistia caxo ja tanamatëquëcaniquë. Veintisiete ca metros ja ini quiha. ²⁹Jatsi raquëtsijacanicuë mai maxax qui yoshini noqui niamitsa iqui na. Jatsi cuatro ca mai ahati ancla bo ia qui ja niacanicuë barco chipo jo xo na. Jaquirëquë baquishmari no manamananicuë raquëquí na. ³⁰Toatiyá tsi quiha huësti huësti ca marinero bo barco quima paxacasnicuë pë. Noti pistia jënë qui botëmapama tsi barco rësó ca ancla huëtsa bo niahi ja bocani quiha noqui parahi na. ³¹Jatsi soldado ba capitán qui Pablo chaniniquë:

—Barcó tsi toa joni bo pi chitëyamano tsi xabahamahacatimaxëni ixëqui mato ra —iquiina.

³²Jatsi soldado bá noti rispichi quëésanicuë. Caquë noti pistia. Paxanoma ja icani quiha.

³³Jatsi huëatiscano tsi quiha joni bo Pabló pimacanicuë.

—Dos ca semana no tsi oxayamaqui mato. Jasca, piyamaqui mato. ³⁴Jatsi piparicana iquia. Ma chamanaxëti xo ra. Jasca, yama tsi xo toa rësoxëhaina iquia. Jënimaxëqui mato tëquë ra —nëa tsi quiha joni bo qui Pablo niquë.

³⁵Chanixo tsi quiha Pabló mapari biniquë. Jatsi jatiroha cabo bësojó tsi Dios qui “Gracias” i ja niquë piti quëshpi na. Jatsi xatënaxo tsi ja piniquë. ³⁶Jatsi chamananicuë joni bo Pabló acai ca tsayahax na. Ja picanicuë jato ri. ³⁷Jabi doscientos setenta y seis ca nohiria ini quiha toa barcó no ra. Huëstima no ini quiha. ³⁸Pixo tsi quiha barcó ca jahuë bo ia qui niatsijahuaca-niquë huëjëhuaxëna. Harina trigo bëro ja niacani quiha.

Barco choshinina

³⁹Huëaquë tsi quiha toa mai marinero bá cahëyamanicuë. Tsaya-tsayapama tsi nabiri ca quëmapo jia ca ja jiscanicuë. Toá tsi quiha barco ja rërëhacascani quiha. ⁴⁰Jatsi ancla bo ja quëésacanicuë. Quëésaxo tsi quiha chiyëti ja mëriscanicuë. Mërisxo tsi quiha rëquë ca matiti raiti ja tërocaniquë, quëmapo quiri yoshini barco matino iquish na. ⁴¹Jatsi quëmapo quiri capama tsi quiha mixai ja rëtsois-hanicuë rë. Mai ja jëtani quiha. Tsëquënoma barco ini quiha. Jatsi quiha barco chipo ó ca chocá chosha-choshanicuë. ⁴²Jatsi soldado bá achiquinish cabo tëquë acascanicuë ja paxayamacano iquish na. ⁴³Jama, soldado ba capitán jato jënëmaniquë Pablo ja xabahamacasni iqui na. Jatsi jatiroha ca pocati cahëxëni cabo Pabló yobanicuë jënë qui pari biisiti, quëmapo qui cahëti. ⁴⁴Jaquirëquë banahuani quiha tëxë bo. Jihui para bo, quësi mishni bo, tihí cabá tsi mai qui ja nonocani quiha. Toca tsi mai qui no cahënicuë ra. Jënima no iniquë.

28

Malta icanai cató tsi Pablo inina

¹ Jënima tsi quëmapo qui cahëxo tsi quiha Malta toa tësëbë quënahacani ca no cahëniquë. ² Jia tsi quiha toá ca nohiria bá noqui shomahuaniquë. No bax chihi ja mapocani quiha, oi, matsi, tihí cabo iqui na. Jia tsi noqui ja joihuacani quiha. ³ Jatsi Pabló caro mishni bo topiniquë chihi qui niaxëna. Niajahuano tsi quiha rono huajaniquë jahuë huao iqui na. Pablo mëquë qui ja tsaminiquë rë. ⁴ Jatsi Pablo mëquë ronó acha ca toá ca nohiria bá jisniquë. Jisi tsi quiha,

—Tonia ati ibo-iboria tsi xo toa joni ra. Jënë ax ja paxaquë pa. Jama, jaboqui naqui tia, ja copihacaha quëshpi na —i jaca niquë.

⁵ Jatsi Pabló jahuë mëquë huishqui-huishquihaniquë rono chihi qui paquëmaxëna. Jënëjahuaquë tsi quiha jënima Pablo iniquë ra. ⁶ Baiyamaniquë jahuë mëquënë. Ja rësoyamaniquë. Jama, tocati ó toa nohiria bo pasoni quiha. Ja rësoyamaquë tsi quiha shina huëtsa nohiria bá biniquë. Shinahax,

—Tonia dios tsi xo toa joni ra —itsi jaca niquë.

⁷ Jabi no rërëni ca basima tsi quiha toa tësëbë ca chama racani quiha, naa Publio icanai cato. Noqui joi ja amaniquë jahuë xobó tsi no chitëno. Tres ca bari no tsi noqui ja orihuani quiha. ⁸ Jabi oxatí tsi Publio jahëpa iniquë, iquihí na. Jasca, chixojani quiha. Jatsi jahuë jahëpa Pablo jisi caniquë. Cahax jahá tsi jahuë mëquë janahax tsi quiha ja bax ja bëhoxniquë. Jahuë jahëpa ja jënimahuaniquë. ⁹ Ocapijaquë tsi quiha tësëbë ca iquicanaibo, isicanaibo, tihí cabo bëcaniquë jato ri. Ja jënimahuahacacani quiha. ¹⁰ Jatsi noqui jahuëmishni bo ja acaniquë noqui shomahuacasquí na. Jasca, noqui piti ja acaniquë, barco qui no jiconiquë no. No pibonahai ca noqui ja acani quiha.

Roma yaca qui Pablo canina

¹¹ Tres oxë quirëquë barcó tsi, naa matsityá tsi toá ca chitënish ca barcó tsi no jisbayaniquë. Alejandriá ca barco quiha. Jahuë rëpatí tsi quiha Castor, Pólux, tihí ca icanai ca dios jaria ca jisti bo ja jayani quiha. ¹² Jisbaya tsi quiha Siracusa qui no rërëniquë. Toá tsi tres ca bari no chitëni quiha. ¹³ Riquibaya tsi no quënicananiquë Regio icanai ca qui. Toá tsi no rërëniquë. Huëaquë tsi quiha yota pistia iniquë. Jisbaya tsi dos bari tsi quiha Puteoli yaca qui no cahëniquë. ¹⁴ Toá ca xatë bo no bëchaniquë. Noqui joi ja amacaniquë jato bëta no chitëno. Huësti ca semana raahax no catëquëniquë Roma qui. ¹⁵ Jatsi no johai ca yoati tsi Romá ca xatë bá nicani quiha. Nicahax tsi quiha Foro de Apio, naa Tres Tabernas icanai ca qui ja bocani quiha, toa xo tsi noqui manaxëna. Jato bëchahax tsi “Gracias” í Dios qui Pablo niquë ranihi na. Jaha tsi ja chamaniquë. ¹⁶ Jatsi Roma qui no cahëquë tsi quiha preso obëso ca qui capitán achiquinish cabo mëaniquë. Jama, ja qui jia ini quiha toa jahuë iti yoi ó tsi Pablo chitëhaina jamë no. Jatsi huësti ca soldado capitán jananiquë Pablo ó bësoti.

Roma xo tsi Dios Chani Pabló yoanina

¹⁷ Tres ca bari quirëquë jodioba rëquëninicanaibo Pabló quënaniquë, jato bëta tsi chaninaxëna. Ja bëcaquë tsi quiha Pablo nëcaniquë:

—Jisa, ëbë xatë bá. Jerusalén ca ëa ja achacaniquë, mahitsa. Jaquirëquë quiha Romanobo qui ë mëahacaniquë pë, ëa ja copicano. Nicacahuë.

Yama tsi xo toa noba jimibo, noba naborëquëba jabi bo, tihi cabo pasomaha ë anina iquia. ¹⁸ Jia tsi quiha toa Romanobá ëa nica-nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ëa ja paquëmacascaniquë. Yama ini quiha toa yoi ca ë anina iquia, naa namëti copi quëshpi na. ¹⁹ Jama, ë qui caxaniquë toá ca jodiobo. Jato qui yoi ini quiha toa ëa ja paquëmacanaina. Ja iqui tsi “Romanoba Chama-chamariá ëa copino ra” i toá ca chama bo qui ë niquë. Jishopë, noho jimibo qui quësocasyamahai ca ëa xo naa ra. ²⁰ Ja tsi xo toa mato ë quënaquë mato bëta chaninaxëna. Noqui Israël cabá jaha pasohai ca iqui tsi naa cadená tsi nëxë xo ëa rë —nëa tsi yosibo qui Pablo nëcaniquë.

²¹ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Jodio maí ca carta biyamaqui noa mia yoati na. Jasca, toa nahax ca bëcanish ca xatë bo tsi xo toa chani yama mia yoati na. Yama tsi xo toa mia pasomaha ca chani nëá no. ²² Mi shina nicacasqui noa ra. Naa maxo paxa ca pasomaha chanicani quiha nohiria tëquë iqui noa, jatircha ca iti ó no —nëa tsi Pablo qui ja nëcacaniquë.

²³ Jatsi huëstí bari ja iticaniquë Pablo ya chaninatëquëxëna. Toa barí tsi quiha misco ini quiha toa Pablo xobo qui bëcanish cabo. Baquishmarí tsi chitahëhax Pablo chanibahinanicuë. Chanixo tsi quiha Diós nohiria otocatsai ca ja bërohuaniquë. Jasca, Quënëhacanis cabá tsi Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja jismani quiha. Naama tsi quiha ja chaniniquë, naa jatiroha ca bari. ²⁴ Jatsi huësti huësti cabo qui jia Pabló yoani ca ini quiha; tëxë bo qui yoi quiha. ²⁵ Jaha tsi mapëxnani quiha toá ca jodiobo, Pabló yoani ca nicahax na. Ja bocanox pari no tsi Pablo nëcaniquë:

—Anomaria tsi xo toa Espíritu Santó yoanina iquia, naa Isaías yamabá quënëni cató tsi ja chaniniquë no. Ja nëcani quiha:

²⁶ “Naa nohiria bo qui chanihi cata.

Chanihax,

‘Cahëxoma tsi Dios Chani nicaqui mato pë.

Jisxoma tsi tsaya-tsayaqui mato pë’ ihuë.

²⁷ Quëstoria tsi xo naa nohiria ba shinana iquia.

Nicacasyamahai quiha jato pahoqui.

Bëtsiniquicani quiha jabija ca ja jiscamitsa iqui na.

Jabija ca nicacasyama ca xo.

Quiniacani quiha pë, jato shinaná cahëyamano.

Tocacani quiha ra, Dios quiri bësocasyamahai na.

Bësopijacano tsi jato ë jënimahuaquë aniquë iquia”

i Espíritu Santo ni quiha. ²⁸ Jaha tsi ma cahëyoino ra. Jaboqui rohari tsi carayanabo qui raahacahí quiha Dios xabahamati Chani iquia. Toa Chani nicacaxëcani quiha iquia —nëa tsi jato qui Pablo nëcaniquë.

²⁹ Tihi ca tsi Pablo yoaquë tsi quiha ja jisbayacanicuë. Jisbaya tsi ja chaninabëquicaniquë jahuë chani yoati na.

³⁰ Jaquirëquë dos ca xëni no tsi Roma yacatá tsi Pablo chitënicuë, jahuë xobó no. Xobo alquilada quiha. Toa xo tsi jatiroha ca ja qui shishocanaibo ja joihuaniquë. ³¹ Toa xo tsi Diós nohiria bo otohaina, Ibo Jesucristo, tihi cabo ja tiisimaniquë raquëxoma. Yama ini quiha toa jahuë chani jënëmahai cato.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Romanos

Romá ca iglesia qui Pabló quënëñina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa carta quënëñhai cato. Jabi ë quënëñhacaniquë, Dios Chani chitahëhuati ibo iti. Diós ëa biniquë jahuë Chani jia ca nohiria yoati.

² Jabi siri tsi “Noho Baquë mai qui raaxëquia” i Dios ni quiha. Jabi Dios tocani quiha Quënëñhacanish cabo ó no. ³ Jatsi maí tsi jahuë Baquë Jesu coniquë ra. Cohi tsi chama David yamaba चाहितखोकोबो ja iniquë. ⁴ Jascaria, Dios Baquë ja iniquë jaa ri. Dios mëstëxëni ca jabi yoi ja jayani quiha. Jabi Dios Baquë chamaxëni ca ja iqui ca jismahacani quiha, rësonish cabo quima ja tërohacani cató no. Jabi noba Ibo tsi xo naa Jesucristo ra. ⁵ Noqui ja noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë Chani chitahëhuati ibo bo noqui ja manëmaniquë. Jatsi jatiroha ca maí ca nohiria, naa carayanabo qui noqui ja raaniquë, jahuë Chani yoati. Ja chahahuacano jato ri. Chahahuaxo tsi jahuë yoba nicacaxëceni quiha jato ri. ⁶ Jabi mato Romá cabo quënëñhacaniquë mato ri, Jesucristó-na bo iti.

⁷ Japi mato qui, naa Roma yacatá cabo qui naa carta raaquia ra. Mato noihi quiha Dios. Noixo tsi mato ja quënëñhacaniquë jahuë nohiria iti. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato noino. Mato ja bëpasimacano ra.

Romá ca chahahuacanaibo Pabló jiscasnina

⁸ Jariapari tsi mato quëshpi tsi noho Dios qui “Gracias” iquia ra, ma chahahuani ca jatiroha ca maí ca nohiria bá nicani quëshpi na. ⁹ Jabi mato bax ë bëhoxrohahai ca cahëhi quiha Dios ra. Jabi naa Dios bax yonocoriaquia noho coshi tëquëtá no, jahuë Baquë Chani yoahi na. ¹⁰ Bëhoxquí tsi Dios nica-nicarohaquia, mato qui shishoti xaba ë qui ja ano ra. ¹¹ Mato jiscasquia ra, mato mëbixëna. E qui Diós ani ca tiisi mato bëta xatëñacasquia. Jasca, mato chamahuacasquia. Jabi jaha ë quëëhai ca tsi xo toa ra. ¹² No mëbinabëquiti xo. Jabi aranabëquipinono tsi chamahuaha-caxëquia ra. Jascaria, chamahuahacaxëqui mato ri. Toca tsi shomahuahacaxëqui noa, noqui tëquëta.

¹³ Jabi huëstima tsi xo mato qui ë cacasnina ra, ëbë xatë bá. Canoma ë iniquë rë, yaca huëtza bo qui ë raahacani iqui na. Jabi mato yaca Roma xo tsi Cristo qui nohiria ë bëbocasniquë, carayanaba yaca huëtza bo xo ë ani jascaria. ¹⁴ Jabi carayanabo, nohiria huëtza bo, tihí cabo ë mëbixëti xo. Escuela tiisi jaya cabo, escuela tiisi jayama cabo, tihí cabo ri ë mëbixëti quiha. ¹⁵ Japi, mato Romá ca nohiria qui Cristo Chani jia ca yoacasquia ra.

Chama jaya xo Cristo Chani jia cato

¹⁶ Jabi Cristo Chani qui rabiyaquia yoaxëna. Dios chama jaya xo ra, chahahuacanaibo tëquë xabahamati. Jariapari tsi quiha naa Chaní tsi jodiobo xabahamachaniquë ra. Jaboqui tsi xabahamachahi quiha carayanabo ri jahá no. ¹⁷ Mëstëhuahacati quinia noqui yoahi quiha naa chani ra, naa “Jahuë Cristo qui no chitimixëti xo” iquiina. Jaroha ca xabahamati quinia tsi xo naa no chahahuahai cató no, naa Quënëñhacanish

cabá yoahai jascaria. Jabi “Bëso-bësopaoxëhi quiha chahahuahai cato” ii quiha.

Jochahuaxëni cabo qui caxa xo Dios

¹⁸ Jabi jochahuaxëni cabo, yoi ca acanaibo, tihi cabo qui caxa xo naipá ca Dios ra. Ja qui anoma xo ja yoyocanaina. Ja yoyocanai cató tsi Dios Chani yoi ca quëtiacani quiha pë, jabija ca Chani nohiria bá cahëyamano iquish na. ¹⁹ Jatsi jato qui caxa xo Dios, jato qui bëroria tsi Dios cahëti quinia ini quëshpi na. Jabi Dios tiisi jaya ca xo nohiria bo tëquë, jato shina qui naa tiisi nanëhacani iqui na. ²⁰ Siri tsi, naa noba mai nëhohuahacani tiya rohari tsi jato qui bëroria Dios ini quiha, naa Dios jisnoma ca jabi. Ja nëhohuani cató tsi jahuë oquë-oquëpaohai ca chama, jahuë mana ca jabi, tihi cabo jato qui bëroria ini quiha ra. Jatsi çjënahuariahax raca “Dios cahëti mëtsama xo noa rë” i jaca na? ²¹ Dios ja iqui ca ja chahahuayamacaniquë rë, ja cahëcaquë ri. Ja qui “Gracias” iyama jaca niquë rë. Jama, mahitsa ca jahuë bo quiri jato shina bësoniquë rë. Jatsi jato shina bo tsëmohuahacaniquë. ²² “Tiisi xo noa ra” i jaca ni quiha, cahëtimaxëni rira cabo jaca nori. ²³ Jatsi noba rësotimaxëni ca Dios oquë ja niacaniquë pë, jato arati jahuë huëtsa bo qui araxëna. Mahitsa ja icani quiha. Japi rësohai ca joni jaria bo qui aratsijacaniquë rë. Isa bo, yohina bo, chaxpa bo, rono bo, tihi ca jaria bo qui aratsijacani quiha rë.

²⁴ Japi Diós jato niabërianiquë, jato shina jaha quëëhai ca jahuë bo ja acano. Jatsi Diós jato nianiquë yoixëni ca jocha ja acano, jato yora bo ja yoshihuacano. ²⁵ Dios jabija ca jabi ja rarinamacaniquë pë, mahitsa ca jahuë bo quëshpi na. Diós nëhohuani ca jahuë bo, naa isa bo, jihui bo, rono bo, tihi cabo qui aratsijacaniquë pë. Dios, naa noqui Nëhohuanish ca qui arayamatsi quiha jacaniquë ra. Jama, noqui Nëhohuanish ca Dios roha no oquë-oquëhuapaoxëti xo ra.

²⁶ Jabi ja tsi xo toa Diós jato niabërianiquë, jaha ja quëëcanai ca jahuë yoixëni cabo tëquë ja acano. Jatsi quiha ja yoyocaniquë. Jato noma jabi jia ca yoxa bá nianiquë pë, yoxa huëtsa bo ya jobonaxëna. ²⁷ Tocaniquë joni bo ri. Jato noma jabi jia ca ja niacaniquë jato ri, jato huëtsa ya jobonaxëna. Bërabixëni ca jahuë bo ja i-ibëquinacani quiha pë. Toca tsi jato yora bo yoshihuacani quiha ra, ja acanai ca jocha iqui na. Jato copi tsi xo toa ra.

²⁸ Jasca, Dios ja cahëcasyamacaniquë pë. Japi Diós jato niabërianiquë, yoixëni ca shina ja jayacano, anoma ca jahuë bo ati. ²⁹ Jatsi jatiroha ca anoma ca jahuë bo, jocha bo, tihi cabo ja ariacascaniquë. Anini quiha ja yoyocanaina rë. Parata ó ja quëëcani quiha. Nohiria qui ja caxacani quiha. Ranomisxëni cabo, ati ibo bo, tihi cabo ja manëcani quiha. Iquinaxëni cabo, paramisxëni cabo, caxaxëni rira cabo, ranimisxëni cabo, tihi cabo ja manëcani quiha rë. ³⁰ Jasca, huëtsa bo ja ocahuacani quiha. Dios qui caxaxëni rira ja icani quiha. Jamë shinamisxëni, jamë oquëhuamisxëni cabo ja icani quiha. Jasca, jocha paxa cabo ja chitahëhuacani quiha. Jasca, jato nabo qui nicamisxëni cabo ja icani quiha. Tihi ca tsi ja acaniquë yoyoquí na. ³¹ Jabi cahëtimaxëni cabo xo naa bo ra. Quiacani quiha pë. Jato chani jatihuayamacani quiha pë. Jasca, nohiria noiti cahëyamacani quiha pë. ³² Jabi “Rësopaimaria xo tocacanaibo” ii quiha Dios yoba ra. Jama, Dios yoba cahëqui ri tsi jari toca ca jocha acani quiha pë. Jasca, nohiria huëtsa bo pi jochano tsi “Jënima tsi xo ma acaina” icani quiha pë.

2

Nohiria bo copixëhi quiha Dios

¹ “Toca ca jochahuaxëni ca carayanabo jasca ma xo noa ra” çii ni mato sa? Jato jascaria xo mato ri iquia ra. “Copihacaxëti xo toca ca jochacanaibo” iipihit tsi mamë yoati tsi chaniqui mato ra, jasca ca jahuë bo ma acai quëshpi na. ² Mëstë tsi xo jochacanaibo Diós copihaina ra. Jochayamahit quiha jato copihit na. ³ ÇJahuë shinacanaï? ÇJënahuariahax raca tocanaï ca nohiria qui ma quësona, jasca ca jocha ma aquë no mato ri? Tocapihit tsi çjënahuariahax raca Diós copihit ca quima ma paxana? ⁴ Tonia Diós mato shomahuahait ca cahëyamaqui mato tia. Mato qui caxahuëniyamahit quiha ra. Mato qui yosanahuëniyamahit quiha. Jasca, ja noihait cató tsi jocha quima mato casomacatsit quiha ra. Jatsit çjënahuariahax, “Yoi xo toa Diós acaina” i ma na? ⁵ Quiniacaxëcahuë. Maxax jascaria xo mato rë. Mato jocha quima pi ja quirit ma bësoyamano tsi oquënaçëhit quiha Dios mato qui caxahainait iquia. Jabit tsëquëçëhit quiha Dios caxahait ca bari ra. Toa barit tsi jocha quëshpit tsi jahuë mëstë ca copit jismaxëhit quiha. ⁶ Jatsit jatiroha ca nohiria bo copixëhit quiha ja acanaï ca quëshpit na. ⁷ Yosaxoma jia ca acanaibo, Dios oquë ó quëëcanaibo, bëso-bësopaocascanaibo, tihi cabo bëso-bësopaomaxëhit quiha. ⁸ Jama, jamë shinamixënit cabo, jahuë yoba nicamixënit cabo, naa yoi ca acanaibo, tihi cabo qui caxariaçëhit quiha Dios. Anomariaçëhit quiha jato ja copihainait ra. ⁹ Tënë-tënëcaxëcanit quiha yoi ca acanaibo tëquë. Anomariaçëhit quiha jato cohüë ra. Copihacaxëtit xo jodiobo. Copihacaxëtit xo carayanabo rit. ¹⁰ Jama, oquëhuahacaxëtit xo jia ca acanaibo tëquë. Oquëhuahacaxëtit quiha jia ca acaï ca jodiobo. Oquëhuahacaxëtit quiha carayanabo rit. Jato oquëhuaxëhit quiha Dios ra. Jatsit rani tsi racacaxëcanit quiha. ¹¹ Jabit mëstë tsi xo Diós nohiria copihainait ra. Ja qui jaharisit tsi xo nohiria bo tëquë.

Mëstë tsi xo Diós copihainait

¹² Jochacanaibo tëquë copixëhit quiha Dios ra. Carayanabo, naa Diós quënënit ca yoba jayamacabo pit jochano tsi jato rit copixëhit quiha Dios. Jasca, jodiobo, naa Dios yoba jaya cabo pit jochano tsi jato rit copixëhit quiha Dios. ¹³ Jabit Dios bësojó tsi mëstëhuahacayamaxëhit quiha jodiobo, Dios yoba ja jayacanaï ca iquï na ra. Jama, Dios yoba ja nicaxëtit ca xo mëstëhuahacaxëna. ¹⁴ Carayanabo tsayacahuë. ÇMoisés yoba jayacahit nit? Mëquëya ca xo rë. Jama, ja acanaï cató tsi Dios yoba nicacanaï quiha jato rit pa. Jia ca atit cahëcanit quiha, Dios yoba ja jayamacaquë rit. ¹⁵ Jabit jato shina ó tsi Dios yoba quënëhacanaï quiha, jia ca atit ja cahëyoicanait ca quëshpit na. Jia ca atit jato yobahit quiha jato shinana. Jasca, anoma ca pit ja acano tsi jato qui quësohit quiha jato shinana. Jama, jia ca pit ja acano tsi jato qui quësoyamahit quiha. ¹⁶ Jabit tsëquëçëhit quiha jaroha ca bari ra. Toa barit tsi jahuë Jesucristó tsi nohiria bo tëquë copixëhit quiha Dios. Mato shina ó ca bërohuahama ca jahuë bo, naa ma shinahainait, jonë ca ma acanainait, tihi cabo copixëhit quiha ra. Jabit tocaxëhit quiha Dios, ë yoahait jascaria.

Moisés yoba jaya xo jodiobo

¹⁷ ÇJapa mato tsa nit? “Jodiobo xo noa. Moisés yoba qui chitimiquit noa. Oquë xo noba Dios” çtihi ca tsi i-yamacanaï? ¹⁸ Jasca, “Dios shina cahëriaqui noa” iquï mato. Dios yoba ma tiisimahacanaï iquï tsi jia ca atit

cahëyoiqui mato iquia. ¹⁹ “Bëco cabo mëpiti mëtsa xo noa. Tsëmó cabo bax huëa xo noa” iqui mato pë. ²⁰ Jasca, “Cahëyamacanaibo, shinapayo bo, tihi cabo Dios jahuë bo tiisimati mëtsa xo noa” tihi ca tsi iqui mato, Quënëhacanish cabo ma jaya iqui na. Jayaquí tsi tiisi tëquë, jabija ca tiisi, tihi cabo cahëti mëtsa xo mato ra. ²¹ Jabija. Carayanabo tiisimati cahëqui mato iquia. Jama, tiisimaquí tsi çjënahuariaxo raza mato yoba yoi nicayamayamacanai? Tiisimahi tsi “Yomayamacahuë” iqui mato; jama, çyomayamayamacanai? ²² “Anoma tsi xo joni huëtsá ahui bichiina” iqui mato; jama, çtocyamayamacanai? “Mahitsa ca dios bo qui arayamacahuë” iqui mato; jama, çjato arati xobó ca jahuë bo yomayamayamacanai? ²³ “Jia tsi xo Dios yoba” iqui mato; jama, jahuë yoba nicayamaquí mato pë. Nicayamaquí tsi Dios quiahuaquí mato pë. ²⁴ Jascaria tsi, mato jabi yoi ca tahëxo tsi Dios janë ocahuacani quiha carayanabo rë, naa Quënëhacanish cabá yoani jascaria.

çTsohuë ni toa jodiobo jabija cato?

²⁵ Jabi jënima tsi xo jodiobo iquiina, Dios yoba ma nicaquë no. Jama, Dios yoba pi nicayamahi tsi Dios cahëyamahai ca carayanabo jascaria xo mato iquia. ²⁶ Jabi Dios yoba pi carayanabá nicano tsi çjato shomahuayama-yamaxëhi ni Dios? Çjahuë baquë yoi bo jato manëmayamayamaxëhi ni, naa jodiobo ja bini jascaria? ²⁷ Jatsi Dios cahëyamanish ca carayanabá tsi quësohacaxëqui mato jodiobo iquia. Mato ti tsi xo toa Dios yoba jayanish cabo ra. Jasca, mato ti tsi xo toa jibirishati jabi jayanish cabo. Dios tiisi jaya xo mato ra. Japi, quësohacaxëqui mato ra, Dios yoba nicayamahai ca ma nori iqui na. ²⁸ Tobi quiha mato jodioba jabi bo. Jasca, tobi quiha mato jibirishati jabi. Jama, Dios jabija ca nohiria ma xo mato, mato jodioba jabi bo iqui na. ²⁹ Jama, jodio yoi bo, naa Dios jabija ca baquë bo tsi xo toa Dios jabi paxa ca jaya cabo ra. Espíritu Santó tsi jato shina bo rarinahacani quiha, Moisés yoba nicaxoma. Jabi paxa ca jaya ca nohiria qui ranihi quiha Dios; chahahuayamacanaibo qui nomari.

3

¹ Ma chahahuahai cató pi jahuë nohiria yoi bo Diós mato manëmano tsi “Mahitsa tsi xo jodiobo no iquiina rë” çii ni mato sa? Jasca, “Mahitsa tsi xo noba jibirishati jabi rë” çii ni mato sa? ² Mahitsa ma xo ra. Jënima tsi xo jodiobo iquiina. ÇCarayanabo oquë tsi noqui jodiobo Diós shomahuayamayamani? Jariapari tsi quiha jahuë chani jodiobo qui Diós ani quiha. ³ Jama, toa chani noba naborëquëbá nicacasyamani quiha rë. Dios quima ja casocano ri tsi quiha jari jato shomahuaxëqui Dios, “Mato shomahuaxëquia” i ja ni quëshpi na. ⁴ Parayamahi quiha. Jabi joni bá jato chani jatihuayamamitsa, quiacanaibo jaca nori iqui na. Jama xo Dios; jahuë chani jatihuahi quiha. Quiayamahi quiha. Jabi toca xo Dios ii quiha Quënëhacanish cabo:

“Jabija ca chaniqui mia, Diós, chanihi na.

Mi qui nohiria quësono tsi jato bëboxëqui mia” ii quiha.

⁵ Jabi yoi ca no acái cató pi Dios mëstë jismahacano tsi çjënixëhi ni noa? “Anoma tsi xo Diós acaina pë, noba jocha quëshpi noqui ja copiquë no” çixëhi ni noa pa? ⁶ Tocanoma quiha. Mëstë xo Dios ra. Mëstë iyamarohapiquí tsi çjënahuariaxo raza jato jocha quëshpi nohiria Diós copina? Jocha matarayamahi quiha. Ja copihacati xo ra. ⁷ Jasca, tobi

quilha yoyohai ca nohiria huëtsa bo. “Jënima tsi xo no quiahaina” icani quiha pë. “No quiano tsi oquë tsi jisiquixëhi quiha Dios parayamahai ca jabi-jabiria. Jatsi toca pi Dios no oquëhuano tsi çjënahuariaxo jochacanaibo noqui ja tocana?” icani quiha pë. ⁸ Anoma tsi xo toca ca chanicainaina ra. “¿Yoi ca ai canomani, Diós noqui shomahuano?” iqui jascaria tsi xo toca ca chani pë. Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. Jabi tobi quiha toa ëa ranixëni cabo rë. “Toca tsi chaniqui Pablo” icani quiha mato ó ca huësti huësti cabo pë. Tocayamaquia ra. Tënëtiya qui raahacacaxëcahi quiha tocanaibo ra.

Jochaquë jatiroha cabo

⁹ Jatsi, çjënixëhi ni noa jodiobo yoati na? ¿Carayanabo oquë ma ni noqui jodiobo? Oquë ma xo noa ra. Jochahi quiha jatiroha ca nohiria bo. Jochahi quiha jodiobo. Jochahi quiha carayanabo ri. Jabi jochacanaibo nohiria bo tëquë nori ë jismaquë ra. ¹⁰ Toca tsi nohiria yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo ri. Nëcahi quiha:

“Yama tsi xo mëtëxëni cato; yama ra.

¹¹ Yama tsi xo jabija ca cahëhai cato rë.

Yama tsi xo Dios mërakai cato rë.

¹² Dios quima casoniquë jatiroha cabo; janyama bocani quiha jato tëquëta.

Jasca, yama tsi xo jia ca acai cato; yama ra.

¹³ Jasca, anoma tsi xo nohiria chanihaina, nami pisi jascaria.

Jato chaní tsi quiacani quiha pë.

Rono ba veneno jascaria tsi xo toa ja chanicainaina ra.

¹⁴ Jasca, yoixëni ca caja ca chani icani quiha.

¹⁵ Jasca, mahitsa nohiria acasani quiha.

¹⁶ Jahuënia ja bocanai cató tsi tënëhi quiha nohiria bo rë jato tahëxo na.

¹⁷ Jasca, nohiria ya rabënati cahëyamacani quiha pë.

¹⁸ Jasca, Dios qui raquëyamacani quiha ra” tihi ca tsi ii quiha. Jabi nëca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo jato yoati na ra.

¹⁹ Jabi jodiobo qui naa yoba-yobaria acacanicuë ra. Jato yoba yoi tsi xo naa ra. Jato qui Diós ani quiha. Jato qui chanihi quiha naa yoba, jato pasimaxëna. Japi, çjënahuariahax “Jocha yama xo noa” i jaca na? Jasca, Dios copi bicaxëcane quiha carayanabo ri, naa nohiria bo tëquë. Paxayamacaxëcane quiha. ²⁰ Japi Moisés yoba no nicahai cató tsi mëtëhuahacatimaxëni xo noa, Dios bësojó no. Jama, Dios yobá tsi noba jocha cahëqui noa ra. Toca tsi jocha noqui cahëmahi quiha Dios.

Dios tsi xo toa noqui mëtëhuahaina

²¹ Jabi jaboqui quinia huëtsa noqui jismahi quiha Dios, mëtëhuahacati. Moisés yoba bo no nicahai cató tsi jaboqui noqui biyamahi quiha ra. Jama, siri tsi naa mëtëhuahacati quinia paxa ca Quënëhacanish cabo, Dios Chani yoanish cabo, tihi cabá yoapaoni quiha. ²² Jaboqui nohiria bo tëquë, naa jahuë Jesucristo qui chitimicanaibo bichi quiha. Ja qui ja chitimicano tsi jato mëtëhuahi quiha. Jatsi jaboqui Dios qui jaharisi tsi xo nohiria bo tëquë. Yama tsi xo oquë cato ra. ²³ Jochaquë jatiroha cabo ra, naa jodiobo carayanabo tëquë. Dios jabi narisqui noa rë. ²⁴ Jaboqui ja noihai cató tsi noqui tëquë mëtëhuahi quiha Dios. Copiyama tsi xo toa no bax ja anina. Jocha quima noqui Diós paquëmaniquë jahuë Cristo ini cató no. ²⁵ Diós jahuë Baquë ani quiha, nohiria bo bax nati. Noba jocha

quëshpi ja nani quiha. Ja tocani quiha, ja qui no chitimihai cató tsi noba jocha masahacano iquish na. Toca tsi ja mēstē ca copihai ca Diós noqui jismaniquē ra. Jabi siri tsi nohiria ba jocha copiyamahacani quiha. ²⁶ Jama, jaboqui ja mēstē ca copihai ca noqui jismacatsi quiha. Jariapari mēstē ja iquiina, jatsi jahuē Jesu qui chitimicanaibo ja mēstēhuahaina, tihi cabo tsi noqui cahēmacatsi quiha Dios jaboqui.

²⁷ Japi toca tsi Diós noqui mēstēhuano tsi çjēnahuariahax “Jia tsi xo no acaina” i no na? Jasca, Moisés yobá pi Diós noqui xabahamarohano tsi “Jia tsi xo no acaina” iti mētsa no iquē aquē pē. Jama, jahuē Baquē qui no chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha. ²⁸ Jarohari tsi Dios bēsojó mēstēhuahacaxēhi quiha nohiria ra, Cristo qui ja chitimicaquē no, Moisés yoba ja nicacanaí cató nomari.

²⁹ Ja tsi xo toa nohiria bo tēquē, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabo bichi quiha Dios jasca ca quiniá no. Jatiroha ca nohiria ba Dios tsi xo naa Dios. ³⁰ Jabi huēsti Dios roha tsi xo ra. Jasca, huēsti roha tsi xo Diós nohiria xabahamati quinia. Jodiobo, carayanabo tēquē, tihi cabo xabahamahi quiha, jahuē Baquē qui ja chitimicaquē no. ³¹ Jatsi, çDios yoba quēyohi ni noa, “No chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha Dios” i no quē no? Ayamaqui noa. “Jēnima tsi xo Dios yoba” iqui noa ra.

4

Dios qui Abraham chitiminina

¹ Jaboqui tsi Abraham yamabo, naa noqui jodioba rēquēyamabo yoati tsi mato yoapariquia. ² Jabi jia tsi xo toa Abrahám anina. Jama, ja ani ca iqui tsi mēstēhuahaca-rohapihi tsi “Jēnima xo ēa ra” iti mētsa ja iquē aniquē ra. Jama, Dios bēsojo xo tsi jamē ocahuati mētsama ja ini quiha. ³ Quēnēhacaniish cabo qui no tsayano. “Dios qui Abraham chitiminiquē” ii quiha. “Toca tsi mēstē ja tocahacaniquē” ii quiha.

⁴ Jatsi shinaparicana. Copihacaxēhi quiha yonocohai cato. Parata ja qui ahi quiha jahuē chama, jahuē yonoco quëshpi na. Mahitsa toa copi biyamahi quiha. ⁵ Jama, mahitsa noqui bichi quiha Dios ra. Dios qui iriama tsi xo toa jodioba yoba no acaina. No acai cató tsi xabahamaha-catimaxēni xo noa. Jama, mēquēya ca jochahuaxēni ca bichi quiha, ja qui no chitimiquē no. Mēstē no tocahacati xo ja qui no chitimihai ca tahēxo na. ⁶ Japi “Ranihi quiha toa nohiria” i David yamabo ni quiha, copixoma tsi mēstē toa joni Diós tocani quëshpi na. Jabi nēca tsi naa ranihai ca joni yoati tsi David yamabá quēnēniquē:

⁷ “Mato jocha Diós masano tsi mato jocha niahacano tsi rani-raniqui mato.

⁸ Jahuē libro ó tsi mato jocha Ibobá quēnēyamano tsi rani-raniqui mato ra”
i David yamabo ni quiha.

⁹ çJabi tsohuē ni naa ranicanaibo? çJodiobo roha ma ni naa nēca ca ranicanaibo pa? çJabi nēca tsi raniyamayamacahi ni carayanabo ri? Jabi jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquē. Jaquirēquē ja chitimihai ca tahēxo tsi quiha mēstē Diós Abraham tocaniquē. ¹⁰ Jabi, çjēnino tsi mēstē Diós Abraham tocani? Ja jibirishahacanox pari no tsi quiha Diós shomahuaniquē ra. ¹¹ Jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquē. Jaquirēquē jibirishati jabi ja biniquē, ja chitimihai ca tahēxo Diós biní ca jismati. Japi nēca tsi Abraham xocobo yoi bo manēhi

quiha carayanabo ri, naa Dios qui ja chitimicaquë no. Ja chitimicanai ca tahëxo tsi jato ri bichi quiha Dios, jibirishati jabi tahëxo ja nomari. ¹² Jasca, Abraham xocobo yoi bo tsi xo jibirishahacanish ca jodiobo ri, Abraham jascaria tsi ja chitimicaquë no. Jato mëbiyamahi quiha jato jibirishati jabi, xabahamahacati. Jabi Abraham jibirishahacanox pari no tsi Diós toa joni mëstë tocaniquë.

Moisés yobá tsi mëstëhuahacatimaxëni xo nohiria

¹³ Jabi Abraham, jahuë चाहितaxocobo, tihi cabo Diós shomahuaniquë, “Mai tëquë ibohuaxëqui mato” i jato qui Dios niquë no. Jabi Abraham yamabo Dios qui chitimini ca tahëxo tsi quiha Diós toa joni shomahuaniquë, jodioba jabi ja nicani cató nomari. ¹⁴ Jama, “Jodioba jabi banahuacanaibo shomahuahi quiha Dios” i-ipinono tsi mahitsa tsi xo toa Dios qui no chitimihaina iquia. Jasca, mahitsa Abraham yamabo qui Diós Chani iquë ani quiha. ¹⁵ Jabi Moisés yobá tsi nohiria mëstëhuayamahi quiha Dios. Jama, toa yoba iqui tsi nohiria bo qui caxahi quiha, ja nicayamacanai quëshpi na. Jabi toa yoba pi iyamarohano tsi jato qui Dios quësoyamaquë aniquë. ¹⁶ Ja quëshpi tsi ja qui chitimicanaibo roha shomahuahi quiha Dios. Copixoma tsi noqui bichi quiha. Toca tsi shomahuahacaxëhi quiha Abraham चाहितaxocobo yoi bo tëquë. Shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca jodiobo. Jasca, shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca carayanabo ri. Jabi Abraham चाहितaxocobo yoi bo xo noqui chitimicanaibo tëquëta; noba jahëpa quiha. ¹⁷ Jabi ztocayamayamahi ni Quënëhacanish cabo ra? naa “Huëstima ca nohiria ba jahëpa mia manëmaquia” i Abraham qui Dios nina. Parayamaniquë Dios. Jabi Dios, naa rësonish cabo Bësomahai ca Dios Chani qui Abraham chitimiyoini quiha. Jahuë Chaní tsi jatiroha ca nëhohuanish ca Dios tsi xo naa.

¹⁸ Jabi sirixëni ax tsi quiha jari Dios qui Abraham chitiminiquë, “Baqüë mi qui axëquia” i ja qui Dios ni quëshpi na. Toatiyá tsi jari baquë saihuati ó Abraham pasoni quiha, sirixëni ja iquë ri. Japi huëstima ca nohiria ba jahëpa ja manëni quiha, ja yoahacani jascaria. Jabi “Huëstima ca चाहितaxocobo jayaxëqui mia” zi ja qui Dios yamayamani? ¹⁹ Jaha tsi payoyamani quiha Dios qui Abraham chitimihaina, cien ca años ja iquë ri. Toatiyá tsi xocobo saihuati mëtsama ja ini quiha. Jasca Sara ri; sirixëni quiha. ²⁰ Jama, jari Diós ja qui yoani ca Chani qui Abraham chitiminiquë. Jari baquë ó ja pasoni quiha. “Baqüë saihuayamaxëquia rë” iyama tsi quiha Abraham niquë ra. Jama, chamananiquë Dios qui ja chitimihaina. Jasca, jia tsi Dios ja ocahuani quiha. ²¹ Ja yoani ca jatihuati mëtsa Dios nori ca ja cahëyoini quiha. ²² Ja tsi xo toa mëstë Abraham tocahacanicuë, ja chitimihai ca tahëhax na.

²³⁻²⁴ Jabi Abraham bax roha ma xo toa Diós yoanina ra. No bax ri ja quënëhacani quiha, naa “Ja chitimihai ca tahëxo mëstë ja tocahacanicuë” iquiina. Toca tsi noqui ri bichi quiha Dios, Jesucristo bësotëquëmanish ca qui no chitimiquë no. ²⁵ Noba jocha quëshpi tsi Jesu namëhacanicuë. Jatsi Diós bësomaniquë noqui mëstëhuaxëna.

5

Dios ya no rabënahaina

¹ Jabi Dios Chani qui no chitimihai cató tsi no mëstëhuahacanicuë. Ja iqui tsi Dios ya rabënaqui noa ra, no bax Jesucristo ini iqui na. ² No

chitimihai ca iqui tsi Dios qui noqui Cristó mëpiniquë. Jaboqui shoma xo noa ra. Rani-raniqui noa, Dios oquë-oquëria biti ó pasohi na. ³ Jasca, jaboqui rani-raniqui noa, noqui pi nohiria bá yosiquë no ri. Toca tsi noba tënëti chama coshihuahi quiha noqui ja yosicanaina ra. ⁴ No tënëno tsi oquënaxëhi quiha noba jabi, ja tanamahacahai quëshpi na. Jasca, noba jabi pi tanamahacano tsi oquënaxëhi quiha jaha no pasohaina. ⁵ Jasca, jaboqui Diós noqui noihai ca cahëqui noa, noqui acacanish ca Espiritu Santó no. Espiritu Santó tsi noba shina qui Diós noihai ca japahacani quiha. Ja tsi xo toa mahitsa ma xo toa jaha no pasohaina. Noqui ranihuahi quiha ra.

⁶ Jabi noitiria-nono tsi noqui jochahuaxëni cabo bax Cristo naniquë, Dios qui jia ca xabacá no. ⁷ Anomaria tsi xo Diós noihaina ra. Toca ma xo no noihaina rë. Bëronoma tsi xo toa joni shinajiaxëni ca bax no namëhacahaina. Tocacasyama xo noa. Jabi huësti huësti ca jahuë rabëtiria bax namitsa pa, noihi na. ⁸ Jama, Diós jahuë Cristo raaniquë no bax nati, jochacanaibo no iquë no. Toca tsi ja noi-noihai ca noqui ja jismani quiha. ⁹ Jasca, jahuë Cristo nani cató tsi quiha mëstë no tocacahaniquë. Tocahi tsi çjënahuariahax Dios noqui caxana jaroha ca barí no ra? ¹⁰ Jabi Dios pasomaha no i-ipaoni quiha. Tocanono tsi jahuë Baquë nani cató tsi quiha jahuë rabëtiria bo noqui ja manëmaniquë ra. Jaboqui pi jahuë rabëti bo inono tsi çoquë tsi noqui xabahamayamayamaxëhi ni Dios, bëso jahuë Baquë nori iqui na? ¹¹ Jasca, Dios qui raniqui noa, noba Ibo Jesucristo ini iqui na. Ja ini iqui tsi Dios ya rabënati mëtsa xo noa ra.

Adán anina — Cristó anina

¹² Jabi Adán yoyoni iqui tsi maí ca nohiria bo xërëquë tsi jocha chitahëniquë. Jasca, Adán jocha tahëhax tsi rësotsi nohiria bo niquë. Jochahi quiha nohiria bo tëquë pë. Jaha tsi jato jocha tahëhax tsi rësoyocani quiha. ¹³ Jabi Moisés yamabo qui Diós jahuë yoba anox pari no tsi nohiria jochapaoniquë. Jama, toatiyá tsi quiha jato jocha tocacacayamani quiha, jari Moisés yamabo qui Dios yoba acacayamani iqui na. ¹⁴ Toatiyá tsi quiha jato jocha iqui tsi Moisés rëquë ca bësocanaibo nani quiha jato ri, yobayobaria pasomaha ja jochayamacaquë ri, naa Adán jochani jascaria.

Jabi Adán yoyoniquë rë. Jama, tocayamaniquë maí qui jonish ca Cristo. ¹⁵ Jasca, jocha Adán chitahëhuaniquë pë. Jama, toa jocha oquë tsi xo Diós noqui shomahuahaina ra. Huësti ca joni jocha tahëhax tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë; jama, toa jocha oquë tsi xo Diós noqui noihaina ra. Ja noihai ca jismahacanicquë huësti ca joni, naa Jesucristo ja raaquë no, maí ca nohiria bo xabahamaxëna. ¹⁶ Jasca, Adán jocha tahëhax tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë. “Jocha jaya xo jatiroha cabo” ii quiha Dios. Jama, jocha huëstima cabo tahëxo tsi jahuë Baquë Diós aniquë, no mëstëhuahacano iquish na. ¹⁷ Jabi huësti ca joni, naa Adán ani ca jocha tahëhax tsi rësohi quiha jatiroha cabo. Jama, joni huëtsa tahëhax tsi bëso-bësoyoiqui noa, naa noqui shomahuahacanicquë cabo. Jesucristó ani ca tahëxo tsi quiha noqui Diós shomahuaniquë ra. Copixoma tsi noqui mëstëhuahi quiha.

¹⁸ Jasca, Adán jocha tahëhax tsi nohiria bo tëquë quësohacanicquë. Jama, Jesucristo ini tahëxo tsi mëstë nohiria tocacacanicquë. Jaha tsi bësocani quiha ra. ¹⁹ Huësti ca nicamixëni ca joni tahëhax tsi quiha jochacanaibo nohiria bo tëquë manëniquë rë. Jama, Dios qui jia tsi Jesucristó nicani ca iqui tsi mëstëhuahacahi quiha huëstima cabo ra.

²⁰ Jabi Moisés qui jahuë yoba Diós aniquë, nohiria ba yoiria ca jocha jismaxëna. Ja tahëhax tsi quiha oquënaniquë jocha rë. Jatsi nohiria ba jocha oquënaquë tsi quiha oquënaniquë Diós noihai ri. Jabi anomaria tsi xo Diós noihaina ra; nohiria ba jocha oquë nori. ²¹ Jocha iqui tsi rêsoqui noa. Jama, Diós noihai ca iqui tsi no mështëhuahacanicuë. Ja noihai ca iqui tsi bëso-bësopaoxëqui noa, noba Ibo Jesucristó no.

6

Noba jabi siri nanina

¹ Jabi noba jocha oquë tsi xo Diós noihaina ra. Jama, “Jari no jochapaono ra, oquë tsi Diós noqui noino iquish na” ¿ii ni mato sa? ² Anoma tsi xo toca ca shinacanaina ra. Chahahuahax jocha qui no rêsoniquë. Jocha qui rêsohi tsi ¿jënahuariahax jari no jochacasna ra? ³ ¿Jëni pi ni, no ashimahacaquë no? Tonia cahëyamaqui mato. Chahahuahax tsi no ashimahacanicuë, Jesucristo ya no rabënahai ca jismaxëna. Jabi noba jocha quëshpi tsi Cristo naquë tsi quiha ja bëta no nanicuë noqui ri. ⁴ Ja bëta no naquë tsi quiha Cristo ya noba jabi siri maihuahacanicuë. Toca ca jismahi quiha no ashimahacahaina. Toca tsi ja bëta jocha qui no rêsoniquë noba jabi paxa chitahëno iquish na. Jahuë chama-chamariá tsi noqui bësoyoimahi quiha Jahëpa Dios, jahuë Baquë Jesucristo ja bësotëquëmani jascaria.

⁵ Jabi Cristo ya no rêsoniquë, noba jocha quëshpi tsi ja naquë no. Rësohi tsi noba jabi siri quima no aquëquëni quiha. Ja bëta rêsohax ¿ja bëta bësoyoiyamaxëhi ni noa ra, naa Cristo bësotëquëmahacani jascaria? ⁶ Jabi Cristo ya noba jabi siri namëhacani quiha cruzó no, no nohó ca jocha bëbohacano iquish na. Noqui jochá yonayamano ra. ⁷ Jabi jocha qui pi nohiria rêsono tsi bëboti mëtsama xo jocha ra. Jocha quima aquëquë xo ra. ⁸ Jabi Cristo ya rêsohi tsi jahuë jabi jia ca xatënaxëqui noa. Ja bëta bësoyoixëqui noa. ⁹ Jabi rêsetëquëyamapistiariaxëhi quiha Cristo ra. ¹⁰ Jocha tahëhax tsi huësti roha tsi Cristo nani quiha jocha chama quëyoxëna. Jocha quëshpi tsi rêsetëquëyamapistiariaxëhi quiha. Jasca, jaboqui tsi Dios ya rabëna-rabënahi quiha bësohi na. ¹¹ Jascaria tsi toca tsi mato jocha jabi qui bësoyama ca mamë ma tocaxëti xo, Dios qui bëso ma nori. Jaboqui Dios nicaqui mato, Jesucristo ó ma nori iqui na.

¹² Japi mato yora bo ó xo tsi jochá yonayamano, yoi ca amaxëna. ¹³ Mato yora bo, naa mato mëquë bo, mato bëro, mato jana, tihi cabo jochá yonayamano mato jochamaxëna. Jama, Dios qui mamë acahuë jaboqui bësoyoiquí na. Jaboqui chahuacanaibo xo mato. Japi mato mëquënë, mato bëro, mato jana, tihi cabo Diós yonano jia ca ati. ¹⁴ Tocapimano tsi mato yonayamaxëhi quiha jocha ra, Dios noihai cató tsi ma yonahacahai iqui na. Moisés yoba namá ma xo mato ra. Mato qui quëshoi ca yoba tsi xo toa. Jama, jaboqui Diós noihai ca tsi xo toa noqui mëbihaina, jocha bëboti.

Jocha yonati — Dios yonati

¹⁵ Jabija. Jaboqui noqui yonayamaqui Moisés yoba ra. Jaboqui Diós noihai namá bëso xo noa. Ja iqui tsi jochacasyama xo noa ra. ¿Jënahuariahax “Jënima tsi xo no jochahaina jaboqui” i no na? Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. ¹⁶ Jabi yonati manëqui mato, tsohuëcara qui mamë ma aquë no nicaxëna. Jasca, jocha pi nicahi tsi jocha yonati tsi xo toa joni. Toca quinia tsi xo rêsohaina. Jama, Dios yonati tsi xo toa jia ca

acatsai cato. Městēhuahacati quinia tsi xo toa ra. ¹⁷Jabi jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha; jama, jaboqui ma tiisimahacani ca yoba qui nicariaqui mato ra. Ja quëshpi tsi Dios qui “Gracias” iquia. ¹⁸Jabi jocha quima, naa mato ibo siri quima ma paquēmahacani quiha. Jatsi Dios yonati bo ma acacani quiha jia ca ati. ¹⁹Nēca tsi mato qui chaniquia, ma cahēyoino iquish na. Jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha yoi ca axēna. Jatiroha ca yoi ca ma a-apaoniquē; jama, jaboqui Dios yonati bo ma manēxēti xo jia ca axēna.

²⁰Jia ca ati basi tsi ma i-ipaoniquē rē, jocha yonati bo ma iniquē no. Toatiyá tsi jia ca ma acasyamani quiha. ²¹Jasca, toatiyá tsi quiha yoi ca roha ma tēsapaoni quiha. Jabi Dios quima aquēquēxēhi quiha toca ca yoyocanaibo ra. ²²Jama, jaboqui Dios yonati bo xo mato ra. Jocha quima ma aquēquēniquē iquia. Ja quëshpi tsi Dios bax bēsocasqui mato. Jarohari tsi bēso-bēsopaoxēqui mato. ²³Jabi jocha quëshpi bo tsi rēsohi quiha nohiria bo. Jama, no copinoma tsi noqui bēso-bēsopaomaxēhi quiha Dios, noba Ibo Jesucristó no.

7

Moisés yoba quima no paquēmahacani

¹Jabi ē yoacatsai ca cahēqui mato, ebē xatē bá, gobierno yoba cahēxēni cabo ma nori iqui na. Jabi gobierno yoba nicahi quiha nohiria bēsoquí na. Jama ja rēsopino tsi toa nohiria yonati mētsama xo gobierno yoba. ²Nēcapa. Chani pistia mato yoacasquia, ma cahēyoino iquish na. Jabi jahuē bēnē yoba nicaxēti xo ahuini, ja bēsoquē no. Tocaxēti quiha ii quiha noba yoba-yobaria. Jatsi bēnē ya racaxēhi quiha ahuini. Jama jahuē bēnē pi rēsono tsi źjēnahuariaxo jahuē yoba ja nicana? Jatsi jahuē yoba quima aquēquēhi quiha ahuini, bēnē huētsa biti, bēsoyama jahuē bēnē nori iqui na. ³Jama, anoma tsi xo bēnē huētsa bichiina, jari jahuē bēnē bēsono. Bichi tsi jochaxēhi quiha ahuini pē. Jama, jahuē bēnē pi rēsono tsi yoba quima aquēquēhi quiha yoxa, bēnē huētsa bixēna. Nohiria yoba namá ma xo ahuini jaari. Jatsi jochayamaxēhi quiha ahuini, bēnē huētsa ja biquē no.

⁴Jascaria tsi Moisés yoba quima ma paquēmahacaniquē Cristo rēsoquē no. Cristo ya tsi toa yoba qui ma rēsoni quiha. Japi Moisés yoba quima ma aquēquēni quiha Ibo huētsa, naa Bēsotēquēnish ca bixēna. Jabi jahuē Cristo noqui himacatsi quiha Dios, ja bax jia ca jahuē bo no saihuano iquish na. ⁵Chahahuanox pari tsi noba jabi siri ó tsi no bēso-bsopaoniquē. Toatiyá tsi Moisés yobá tsi no nohó ca jochahuaxēni ca jabi tsamahacapaoniquē, noqui jochamati. No nohó ca yoi ca jahuē bo toa Moisés yobá saihuani quiha. Toca tsi noqui ja namēni quiha. Jabi toa yobá tsi quiha no yonahacapaoniquē rē. ⁶Jama, jaboqui noqui yonayamahi quiha ra. Japi Dios bax bēsoyoixēti mētsa xo noa, Espíritu Santo quinia paxá no. Quinia sirí tsi, naa Moisés yoba namá tsi bēsoyamaqui noa jaboqui.

Jocha bērohuahi quiha Diós ani ca yoba

⁷źjēnixēhi ni noa sa? “Yoi tsi xo toa Moisés qui Diós ani ca yoba” źiixēhi ni noa pa? Iyamaxēqui noa. Yoi ma xo jahuē yoba ra. Toa yoba pi Diós noqui ayamarohano tsi źjēnahuariaxo tsi jocha no cahēna? Nēcapa. “Anoma tsi xo toa mato xatē ba jahuēmishni bo ó quēēhaina” ii quiha Moisés qui acacani ca yoba. “Mato xatē ba jahuēmishni bo ó quēēyamacana” i toa yoba pi yamarohano tsi źjēnahuariaxo tsi anoma

ca ja iqui ca no cahëquë ana? ⁸ Jama, toa yobá tsi ë nohó ca jocha tsamahacaquë pë, yoi ca ó noqui quëëmati. Jabi toa yoba pi iyamarohano tsi chama yama jocha iquë aquë, yoi ca ëa amati. ⁹ Jasca, Dios yoba cahëyamahi tsi rani tsi ë i-ipaoniquë. Toatiyá tsi ë qui quësonoma Dios yoba i-ipaoni quiha, jahuë yoba ë cahëyamani iqui na. Jama, Dios yoba ë jabiquë tsi ë nohó ca jocha tsamahacanicuë, yoi ca ëa amati. Jatsi ë cohuënaniquë noho jocha bërohuahacani iqui na. ¹⁰ Toa yoba jia ca ë qui quësoni quiha. Jasca, ëa toa yobá mëbiyamani quiha quinia jia tsi bësoti. ¹¹ Dios yoba jia cató tsi ëa jochá paraniquë rë. Yoi ca ëa ja amani quiha. Jatsi ë cohuënicuë, Dios yoba ë qui quësoni iqui na.

¹² Jama, jari jënima tsi xo Diós ani ca yoba iquia. Yoi yama quiha. Mëstë quiha. ¹³ Jama, ¿jari mato qui yoi ni Moisés qui Diós ani ca yoba sa? “Noqui namëhi quiha toa yoba jia cato pë. ¿Jënahuariahax jia ca ja ina?” ¿ji ni mato sa? Nicaparicana. Noqui namëyamaxëhi quiha Dios yoba ra. Jama, noqui namëhai ca tsi xo toa no nohó ca yoixëni ca jocha ra. Dios yoba jia cató tsi ëa namëhi quiha pë. Jasca, toca tsi noqui bëro xo jocha jabi yoi. Anomaria tsi xo jocha ra. Paramixëni quiha. Jishopë. Dios yoba jia ca bichi quiha, yoi ca ëa amaxëna.

Yonamixëni tsi xo jocha

¹⁴ Espíritu Santó tsi Dios yoba acanicuë. Jënima tsi xo Dios yoba. Jama, ëa ti tsi xo jiayama, jocha yonati ë nori iqui na. ¹⁵ Noitiria ca ëa xo naa ra. Jia ca acasquia, ati mëtsa ariati. Jaha tsi ë qui yoi ca aquia pë. ¹⁶ Jabi yoi ca pi ë ano tsi ë qui quësohi quiha noho shinana. Toca tsi jia ca Dios yoba nori ca cahëquia. ¹⁷ Jabi ë nohó ca jocha tsi xo toa yoi ca amati ibo, ëa yoi nomari. ¹⁸ Jabi yama tsi xo toa ë nohó ca jia cato rë. Jia yama xo noho jabi. Jia ca ati ó quëëquia, ati mëtsa ariati. ¹⁹ Jia ca pi acasquí tsi ë ati mëtsa ca ariati rë. E acasyamahai ca jahuë yoi bo tsi xo toa ë acaina pë. ²⁰ E qui yoi ca ë ano tsi ë nohó ca jocha tsi xo amati ibo, ëa yoi nomari.

²¹ Jatsi jabija tsi xo naa ë yoahaina: Jia ca pi ë acasno tsi tobi ë nohó ca yoi cato rë. Ea chitiahi quiha rë, jia ca ë ayamano iquish na. ²² Noho jabi paxa tahëxo tsi Dios yoba noiquia nicaxëna. ²³ Jama, ë nohó tsi xo yoba huëtsa rë, naa noho shina pasomaha ca yoba. Jocha yoba tsi xo naa ë nohó cato rë. Ea yonacatsi quiha. Ea jochamacatsi quiha pë. ²⁴⁻²⁵ Japi ëa ti tsi xo noitiria ra. Noho jabi paxa iqui tsi Dios yoba nicacasquia ra; jama, tobi quiha jabi siri. Ja tsi xo toa ëa jochamacatsaina rë. Jabi ¿tsohuëcara ni toa ëa mëbiti mëtsa cato ra? ¿Tsohuëcara ni toa ë nohó ca jochahuaxëni ca jabi bëboti mëtsa cato ra? Shoma xo ëa ra. Noba Ibo Jesucristo tsi xo toa ëa mëbiti mëtsa cato iquia. Jocha quima ëa paquëmanish ca tsi xo naa ra.

8

Espíritu Santo quinia ó tsi no bësohaina

¹ Jabi jaboqui quësohacatimaxëni tsi xo toa Jesucristo ó cato ra. ² Quinia huëtsa ó tsi bësohi quiha. Jasca, Cristo qui ja chitimino tsi ja qui Espíritu Santo acacaquë. Jaha tsi namëhai ca jocha chama quima ja paquëmahacaha quiha bësomahai ca Espíritu Santo chamá no ra. ³ Jabi jocha chama noqui paquëmatimaxëni Moisés yoba iniquë ra. Noba noma jabi iqui tsi chama yama toa Moisés yoba ini quiha, noqui mëbiti. Jatsi quinia huëtsa Diós noqui aniquë xabahamahacati. Jariapari tsi quiha

mai qui jahuë Baquë ja raaniquë. Jaquirëquë noba noma jabi, noba yora, tihi cabo jahuë Baquë sahuëniquë coxo na. Jatsi noba jasca ca yora jayahi tsi ja naniquë noba jocha quima noqui paquëmaxëna. ⁴ Toca tsi Diós aniquë ra, mëstë ca jabi no jayano iquish na, naa Moisés yobá yoani jascaria. Japi jaboqui noba noma jabi nicayamaqui noa, Espíritu Santo nicahi nori.

⁵ Jabi maí ca jabi bo shinahi quiha jato noma jabi nicacanaibo. Jama, mana ca jahuë bo shinahi quiha Espíritu Santo nicacanaibo. ⁶ Jabi tënëtiya qui mëpihacahi quiha maí ca jahuë bo shinacanaibo. Jama, mana tsi bocani quiha Dios jahuë bo shinacanaibo. Bësoyoicaxë cani quiha toca cabo. Jasca, bëpasicaxëcani quiha. ⁷ Jabi toca xo ra. Dios pasomaha tsi xo toa jahuë noma jabí tsi yonahacahax cato. Dios yoba nicasyamahai ca tsi xo toa. Dios yoba nicatimaxëni quiha. ⁸ Jasca, Dios ranihuatimaxëni xo jochahuaxëni ca jahuë noma jabí tsi yonahacahai cato. ⁹ Jama, toca ma xo mato iquia. Chahahuacanaibo xo mato ra. Mato noma jabi nicayamaqui mato, Espíritu Santo nori, mato ó ja bësohai iqui na. Jabi Cristó-na ma xo toa Espíritu Santo jayama cato. ¹⁰ Jama, mato ó pi Cristo bësono tsi shoma xo mato ra. Jabi rësoxëhi quiha mato yora bo. Jama, bësoyoixëqui mato shinana, ma mëstëhuahacani iqui na. ¹¹ Espíritu Santo jayahi tsi bësoxëquëqui mato ra. Jabi Espíritu Santo chamá tsi jahuë Cristo Diós bësomaniquë. Jasca, mato rësohai ca yora bo ri bësomaxëhi quiha Dios ra, mato ó ca bësohai ca Espíritu Santó no.

¹² Japi mato jochahuaxëni ca noma jabi qui ma nicayamano, ëbë xatë bá. ¹³ Mato noma jabi pi nicahi tsi rësoxëqui mato ra. Jama, Espíritu Santo chamá tsi mato noma jabí acatsai ca namëpihi tsi bësoyoixëqui mato. ¹⁴ Jabi Espíritu Santó mëpihacaniish cabo tsi xo Dios xocobo ra. ¹⁵ Ja iqui tsi Dios qui no raquëyamaxëti xo, naa mëmëhai ca raquëria ca yonati bo jascaria. Yonati bo ma xo noa, Dios xocobo nori. Ja quëshpi tsi “Noho Jahëpa, noho Jahëpa” iqui noa Dios qui. ¹⁶ Jasca, noba shina qui chanihi quiha Espíritu Santo ri, “Dios baquë yoi bo xo mato” iquiina. ¹⁷ Dios baquë bo iipihit tsi noba Jahëpa jahuë bo xatënaixëqui noa ra. Jasca, Diós jahuë Baquë qui ani ca jahuë bo tēquë xatënaixëqui noa Cristo yahax na. Jaha tsi jaboqui Cristo ya no tēxëti xo, jahuë oquë xatënaixëna ra.

Jisiqixëhai ca oquë

¹⁸ Jabi iriama tsi xo toa jaboqui Cristo quëshpi tsi no tēnhaina iquia ra. Mahitsa quiha. Jaquirëquë tsi jisiqixëhi quiha noqui acacaxëhai ca oquë-oquëria. Jiariaxëhi quiha. ¹⁹ Toa barí tsi bësomahacaxëhi quiha Dios xocobo. Dios oquë xatënacaxëcani quiha ra. Jabi toa bari ó pasocani quiha nēhohuahaca-canish ca jahuë bo tēquë ri. ²⁰⁻²¹ Jabi siri tsi naa mai, nihi, yohina bo, chaxpa bo, tihi ca nēhohuahacaniish cabo tēquë yoshihuahacani quiha Adán jocha tahëhax na. Rësomahi quiha Ibo Dios, jahuë shina ja nori iqui na. Jasca, jaboqui poronahi quiha jatiroha cabo rësohax na. Jama, toa barí tsi yamaxëhi quiha rësohaina ra. Jasca, jocha quima paquëmahacaxëhi quiha naa mai ri, naa jocha quima Dios xocobo paquëmahacaxëhai jascaria. ²² Jariapari rohari tsi tēnëhi nori iqui quiha Diós nēhohuani ca tēquë, naa tsëquëhai ca bari ó pasoquí na.

²³ Jabi toca xo noqui ri, naa Espíritu Santo binish cabo. Mana ca jahuë bo no tananiquë, noqui Espíritu Santo acacaquë no. Toa noba yora paxa bo ó quëëriaqui noa noqui ri ra, jocha quima aquëquëxëna. Toa tsëquëhai ca barí tsi Diós-na bo qui riixëqui noa. Ja tsi xo toa “Jëë, jëë” iqui noa,

noqui ri, jaha quëëhi na. ²⁴ Yora paxa bo ó pasoqui noa bixëna ra. Jari jisyamaqui noa rë. Jama, jaha pasohi tsi, “Xabahamahacaxëqui noa” iqui noa. ²⁵ Jatsi jaboqui noba bërroma ca yora paxa bo ó no pasoxëti xo. Manaqui noa ra, yosanaxoma.

²⁶ Jasca, noqui mëbihi quiha Espiritu Santo ri, chama yama no iquë no. Jia pi Dios qui bëhoxti no cahëyamano tsi Jahëpa Dios qui no bax chanihi quiha. Jabi anomaria tsi xo toa Espiritu Santo no bax bëhoxhaina ra. Yoanoma quiha. ²⁷ Jabi Espiritu Santó no bax bënahai ca jahuë bo cahëhi quiha Jahëpa ra, naa jatiroha caba shina cahëxëni cato. Jasca, Dios nohiria yoi bo bax chani-chaniriahi quiha Espiritu Santo, Dios quiniá tsi no bax nicati cahëhai ca ja nori quëshpi na.

Jahuë-na bo ó bësohi quiha Dios

²⁸ Jabi jatiroha ca quiniá tsi noqui mëbihi quiha Dios ra. Jaha noicanaibo, naa jahuë shinaná tsi quënahacanish cabo ya yonocobëquinahi quiha, jia ca axëna jato bax na. ²⁹ Jabi jariapari tsi noqui quënahacanish cabo Diós bini quiha jahuë Baquë jascaria iti. Jahuë Baquë jabi-jabiria noqui amacatsi quiha. Toca tsi jahuë Baquë oquëhuacatsi quiha, huëstima ca noma bo ja jayano iquish na. ³⁰ Jabi noqui bixo tsi Diós noqui quënaniquë ja qui no jono. Jatsi no joquë tsi noqui ja mëstëhuaniquë, ja qui jia cabo nono. Mëstëhuahax tsi no bëta jahuë oquë ja xatënaniquë.

³¹ Jabi anomaria tsi xo toa no bax Diós acaina. Jatsi, ¿jënahuariahax no raquëna? Diós pi noqui mëbino tsi ¿jënahuariaxo raca tsohuëcaracá noqui bëbona? ³² Jabi huashiyamaniquë Dios. Jahuë Baquë ja chitiayamani quiha. ¿No bax jahuë Baquë nati ja ayamayamani? Tocaxo tsi ¿noqui jahuë bo tëquë ayamayamaxëhi ni ra? ³³ Jasca, ¿tsohuë ni toa, noqui, naa Diós bini ca nohiria bo qui quësoti mëtsa cato? Yama xo ra, Diós noqui mëstëhuani iqui na. ³⁴ Jasca, yama tsi xo toa noba jocha quëshpi tsi noqui copiti mëtsa cato, noba jocha quëshpi tsi Cristo nani iqui na. Nahax ja bësetëquëni quiha ra. Jaboqui Dios mëncaya ó tsi xo. Toá tsi Dios qui no bax chanihi quiha. ³⁵ Jabi anomaria tsi xo toa Cristó noqui noihai ca jënëmati mëtsa cato ra. Noqui pi nohiria bá yosino tsi no nohó bësohi quiha. No tënëpino tsi jari no nohó bësohi quiha ra. Oriquiti, raiti, tihi cabo pi no narisno tsi no nohó bësohi quiha. Nohiria bá pi noqui acasno tsi jari no nohó bësohi quiha ra. ³⁶ Jabi, “Jatiroha ca barí tsi no rohahuahacaxëti xo, Dios bax naxëna” ii quiha Diós Chani. Tëpas-hacati ca manahai ca oveja jascaria xo noqui chahahuacanaibo. ³⁷ Jama, tocapino tsi jari noqui mëbihi quiha Cristo, noqui noiquí na. Ja iqui tsi bëbo-bëboriaxëqui noa. ³⁸ Jabi yama tsi xo Cristó noihai ca quima noqui aquëquëmahai cato. No rësopino tsi no nohó bësohi quiha Cristo. Jasca, no bësopino tsi no nohó bësohi quiha. Ja noihai ca quima noqui aquëquëmati mëtsama xo ángel bo, yoshi bo, chama bo ra. Jasca, jaboqui, huëa huëtsa, naa jatiroha ca xabacá tsi no nohó bësohi quiha. ³⁹ Jasca, ja noihai ca quima aquëquëmatimaxëni xo mana ca jahuë bo, nëmí ca jahuë bo. Yama tsi xo toa Diós noihai ca quima noqui aquëquëmati mëtsa cato ra. Jabi noba Ibo Jesucristó tsi noqui ja noihai ca Diós jismaniquë ra.

9

Israél ca nohiria bá chahahuayamahaina

¹⁻² Cristo ma cahëyamahai ca iqui tsi cohuë-cohuëria ca ëa xo naa rë, ëbë jodiobo xatë bá. Mato parayamaquia ra. Ihuëria tsi xo noho shinana rë mato tahëhax na. Quiayamaquia ra, Cristó-na ca ë nori iqui na. Jasca, noho shina ó bësóhi quiha Espíritu Santo ri, ë quiayamano iquish na. ³ Ea nicaparicano. Noho jimibo mëbicasquia rë. Jato chahahuamacasquia. Ja iqui tsi ë qui jënima tsi xo yoshihuahacahaina jato bax na. Jënima tsi xo Cristo quima ë aquëquëma-hacahaina, ja xabahamacano iquish na. ⁴ Jabi siri tsi Diós jato biniquë ra jahuë xocobo iti. Bichi tsi jahuë oquë, jahuë chama, tihi cabo jato bëta ja xatënani quiha. Jatsi Dios xabahamati chani, jahuë yoba, Dios qui arati jabi, tihi cabo jato qui acacani quiha. Jasca, “Mato shomahuaxëquia” i jato naborëquëbo qui Dios ni quiha. ⁵ Jasca, Jacob doce ca xocobo quima naa nohiria bëcani quiha. Jabi naa shomahuahacani ca nohiria bo quima noba Cristo, noba Xabahamati Ibo joni quiha. Jodio jimibo Cristo ini quiha jaa ri. Jatiroha cabo oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. Japi Dios no oquëhua-oquëhuarohano ra. Amén.

⁶ Jabi jaboqui noba Cristo chahahuayamahi quiha jodiobo tëquë rë. Ja chahahuacasyama-picano tsi “Mahitsa xo Dios Chani” ¿ixëhi ni noa pa? Iyamaqui noa. Chama jaya xo Dios Chani ra. Jabi nicaparicana. Dios xocobo yoi ma xo Israél ca nohiria bo tëquë. ⁷ Jasca, Abraham yamaba xocobo yoi ma xo jatiroha ca jahuë चाहिताxocobo ri. Jama, jahuë xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani binish cabo. Toca ini quiha Abraham baquë Isaac. “Isaac quima roha coxëhi quiha mi चाहिताxocobo yoi bo” i Abraham qui Dios ni quiha ra. Jatsi Isaac Diós quënaniquë, Ismael nomari. ⁸ ¿Tsayacanai? Dios xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani bichish cabo, noma ca quiniá tsi cohai cabo jaca nomari. ⁹ Jabi nëca tsi Dios Chaní yoani quiha: “Xaba jia cató tsi noho chama mia jismaxëquia ra. Toatiyá tsi baquë comaxëhi quiha Sara ra” iquiina. ¹⁰ Jasca, jaquirëquë Rebeca yamabo qui Dios chaniniquë, naa Isaac ahui qui. Jabi dos ca baquë bo ja comani quiha jahuë bënë Isaac bax na. ¹¹⁻¹² Jama, huësti ca baquë roha Diós bini quiha. Huëtsa ja bicasyamani quiha. Jatsi toa dos ca baquë conox pari no tsi quiha Jacob Diós biniquë Isaac चाहिताxocobo saihuati. Esaú ja biyamani quiha. Jari jia cato, yoi cato, tihi cabo ati toa xocobá cahëyamani quiha, naa Jacob Diós biniquë no. Jasca, jari cohama quiha toa dos ca baquë bo ini quiha toatiyá no. ¿Japi tsayamacanai? No acai ca quëshpi tsi noqui biyamahi quiha Dios ra. Jama, jahuë shinaná tsi jaha ja quëëhai ca bichi quiha. ¹³ Jabi toca ja ini quiha, Quënehacanish cabá yoani jascaria, naa “Jacob bixëquia shomahuaxëna. E qui yoi xo Esaú” i Dios niquë no.

¹⁴ Jatsi, ¿jënixëhi ni noa ra? “Anoma tsi xo toca tsi Diós acaina ra” ¿ixëhi ni noa? Iyamaqui noa. Jënima tsi xo toa Diós anina. ¹⁵ Dios roha tsi xo toa nëca ca biti chama jaya cato. Moisés qui ja yoani ca nicacana. “E qui jia cabo shomahuacia ra. Jasca, ë noicatsai ca noixëquia” i Moisés yamabo qui Dios ni quiha. ¹⁶ ¿Tsayacanai? Jaha no quëëhaina, no acaina, tihi cabo iqui tsi noqui shomahuayamahi quiha Dios ra. Jama, ja qui jia cabo shomahuahi quiha, jato noiquí na. ¹⁷ Faraón, naa Egipto nohiria ba chama-chamaria no tsayano. Quënehacanish cabo ó tsi ja qui Dios chanini quiha. Chanihax, “Nohiria chama-chamaria mia ë manëmaniquë, nohiria bo qui noho chama jismaxëna” i ja qui ja ni quiha.

18 Jasca, “Mia pasomaha noho chama iquë ra, maí ca nohiria tēquētá ë ani ca nicano iquish na” nēa tsi quiha ja qui Dios nēcāniquë. Japi ja noicatsai ca mēbihi quiha Dios. Jasca, nohiria pi patoxihuacacāsqi tsi patoxihuaxēhi quiha, ja qui ja nicayamacano iquish na.

19 Jabi toca pi Diós ano tsi “¿Jēnahuariahax tsi noqui Dios quēsona pē, yoi ca no acaquë no? Yama tsi xo toa Dios shina pasomaha ati mētsa cato” ¿ii ni mato sa? Jasca, “Ati ibo tsi xo Dios, joni shina nomari” ¿ii ni mato sa? 20 Jabi toca tsi chaniyamacana ra. ¿Jēnahuariaxo raca Dios ma ocahuana pa? “Jēnixo tsi nēca tsi ëa mi aca” ¿ii ni acacahax ca paiti pa, jahuë ati ibo qui? Jahuë ibo ocahuatimaxēni xo paiti ra. 21 ¿Ja acatsai ca ayamayamaxēhi ni ibo ra? Jahuë matsacá tsi chomo jiaxēni ca ati mētsa xo ibo. Jama, paiti yoixēni ca pi acatsi tsi aqui quiha, matsaca ibo ja nori iqui na.

22 Jabi toca xo Diós ani ri. Jahuë caxa, jahuë chama, tihi cabo nohiria bo qui Diós jismacasni quiha. Jismahax tsi ja bama-bamaparini quiha jato jocha quēshpi tsi jato copinox pari. Jato jocha quēshpi tsi quēyohacapaímaria toa nohiria ini quiha. 23 Jasca, jahuë oquë-oquëria Diós jismacasni quiha nohiria bá cahēyoino iquish na. Jatsi jahuë nohiria yoi bo, naa jahuë oquë biti rohahuahacānish cabo ja shomahuariani quiha. Ja noihai ca jato jismacatsi quiha ra. 24 Jabi noqui tsi xo toa jahuë nohiria yoi bo, naa noqui jodiobo, carayanabo ri. 25 Jabi naa carayanabo yoati tsi chanihi quiha Dios, Oseas yamabá quēnēni cato ó no:

“E qui arayamacanaibo, naa carayanabo quēnaxēquia noho nohiria yoi bo iti ra.

Siri tsi naa nohiria ë noiyamaniquë.

Jama, jaboqui jato noixēquia ra”

i Dios ni quiha toá no.

26 “Jasca,

‘Dios nohiria ma xo toa carayanabo’ iyamacaxēcani quiha nohiria, naa ja tocacani jascaria.

Jama, ‘Bēsohai ca Dios xocobo xo carayanabo ri’ icaxēcani quiha”.

Tihi ca tsi i-i quiha Oseás quēnēni cato ra. 27 Jasca, Israél ca nohiria bo pasomaha Isaías yamabá quēnēniquë jaa ri. “Tocanoma Israél ca nohiria bo imitsa. Ia quēmapó ca mashēnē jascaria pi ja icano ri tsi jari jato xatē pistia roha xabahamaxēhi quiha Dios. 28 Bamaxoma tsi mēri tsi maí ca nohiria bo tēquë copixēhi quiha Dios” i ja ni quiha jato yoati na. 29 Jasca, “Noqui shinahi quiha chamaxēni ca Dios. Noqui pi ja shinayamarohano tsi noqui jodiobo tēquë quēyohacaquë aniquë, naa Sodoma, Gomorra, tihi cabo quēyohacani jascaria” tihi tsi Isaías quēnēni quiha siri.

Cristo qui Jodiobo chitimicasyamahaina

30 ¿Japa? ¿Jēnahuacatsi ni Dios ra? Nicaparicana. Jaboqui Diós acatsai ca tsi xo naa ra. Carayanabo, naa jahuë mēstē mērayamanish cabo mēstēhuacatsi quiha Dios. Jabi jahuë mēstē bicaxēcani quiha jato ri, ja chahuacaquë no. 31 Jama, naa Dios mēstē biyamacaxēcani quiha jodiobo rē, Moisés yobá tsi ja mēstēhuahacacāscāni iqui na. 32 Jatsi, ¿Jēnixo tsi Dios mēstē biyamacahi ni? Mēstēhuahacayamacahi quiha Cristo qui ja chitimicanai cató tsi Dios mēstē ja bicasyamacāni iqui na. Jasca, jato jabi bo, jato yoba bo, tihi cabo banahuacāscāni quiha mēstēhuahacaxēna. Jama, Dios mēstē biti quinia tsi xo toa jahuë Cristo qui chitimihaina ra. Jesucristó tsi jato quinia quētiahacani quiha. Japi Cristo qui ja

yosanariacanicuë rë. ³³ Toca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo: “Jodioba quinia ó tsi Cristo janaxëquia. Jatsi ja qui yosacaxëcani quiha Sión racahai ca nohiria bo rë. Jama, ja qui rabiyama-caxëcani quiha ja qui chitimicanaibo ra” i Dios ni quiha jato yoati na.

10

“Chahahuapaimaria xo jodiobo” i Pablo nina

¹ Jaha ë quëehai ca tsi xo toa noho jimibo xabahamahacahaina ra, ëbë xatë bá. Dios qui bëhoxquia ja xabahamahacacano iquish na. ² Jabi anomaria tsi xo toa Dios qui ja aracanaina ra; mahitsa ja nori. Cahëhaxma tsi ara-aracani quiha rë. ³ Jasca, Diós mështëhuahai ca quinia cahëyamacani quiha rë. Ja tsi xo toa jato jabi bo, jato yoba bo, tihì cabo nicariacani quiha mështëhuahacaxëna. Jama, Diós xabahamati quinia ma xo toa ra. ⁴ Jato arati quinia tsi xo toa Moisés yoba nicahaina rë. Jama, toa mështëhuahacati quinia Cristó jatihuani quiha, ja qui chitimicanaibo tëquë mështëhuahacano iquish na. ⁵ Jabi toa mështëhuapaoni ca quinia yoati tsi Moisés quënënicuë. Quënëhi tsi, “Bësoxëhi quiha yoba nicahai cato” i ja ni quiha rë. ⁶ Jama, oquë tsi xo mështëhuahacati quinia huëtza, naa Cristo qui no chitimihaina ra. Ja tsi xo toa “¿Nai qui canoma ni? Cristo jahari no bëno, noqui mëbiti” iyamaqui noa ra. Jatihuahacani quiha jahuë xabahamati yonoco ra. ⁷ Jasca, “¿Rësonish caba iti qui canoma ni, Cristo tëroxëna?” iyamaqui noa. ⁸ “Basima xo Diós mato mëbihaina ra” ii quiha Dios Chani. “Mato jana, mato shinana, tihì cabá tsi ‘Chitimiquia’ itsicana” ii quiha Dios Chani ra. Jabi naa xabahamati Chani tsi xo naa ë yoahaina ra. ⁹ “Noho Ibo tsi xo Jesu” i pi ma no tsi rësonish cabo quima jahuë Cristo tërohacani ca mato shinaná pi ma chahahuano tsi mato xabahamaxëhi quiha Dios ra. ¹⁰ Mato shinaná tsi ja qui chitimiqui mato, mështëhuahacaxëna. Jasca, xabahamahacaxëhi mato, mato janá tsi “Chahahuquia” i ma quë no. ¹¹ Jabi “Rani-ranixëhi quiha tsohuëcara ca ë qui chitimihai cato” ii quiha Quënëhacanish cabo ra. ¹² Jabi jaboqui jasca ca quiniá tsi Dios qui bëcani quiha nohiria bo tëquë, naa jodiobo, carayanabo. Jasca ca Ibo jayaca xo ra, jaboqui. Jabi jaha quënacanaibo tëquë shomahuariahi quiha. ¹³ Xabahamahacaxëhi quiha jatiroha ca Ibo janë quënahai cabo ra.

¹⁴ Jabi ¿jënahuariaxo Cristo nohiria quënana, ja qui chitimiyamapiquí na? Jasca, Dios xabahamati Chani pi nicayama hi tsi ¿jënahuariayahax ja qui ja chitimicana? Jasca, jato qui pi Dios Chani yoahacayamano tsi ¿jënahuaría xo toa Chani nohiria bá nicana rë? ¹⁵ Jasca, Dios Chani yoati joni bo pi chahahuacanaibá raayamano tsi ¿jënahuariaxo raca Dios Chani ja yoacana rë? Jabi, “Jiaria tsi xo Dios Chani yoacanaibo bëcanaina ra” ii quiha Quënëhacanish cabo. ¹⁶ Jama, toa Chani jia ca nicacasyamacani quiha jatiroha cabo rë. Jabi tocani quiha Isaías yamabo pë, naa “Yama tsi xo noho chani chahahuacanaibo rë, Ibobá” i ja niquë no. ¹⁷ Jatsi chitimicani quiha nohiria, Chani nicahax na, naa Cristo Chani jia cato.

¹⁸ ¿Jabi naa Chani jia ca jodiobá nicayamayamani? ¿Jënahuariayahax “Nicayamaqui noa” i jaca na ra? Ja nicayocani quiha. “Jatiroha ca mai qui caniquë Dios Chani yoacanaiba joi. Nëama xo jato chani nohiria bá nicaquë ra” ii quiha Quënëhacanish cabo ra.

¹⁹ Jasca, Dios xabahamati Chani nicaxo tsi çja cahëyamayamacani? Nicaxo tsi ja cahëcaniquë iquia ra. Jodiobo yoati tsi Diós nëcani quiha Moisés quënëni cato ó no:

“Nohiria huëtsa, naa nohó-na ma cabo xabahamaxëquia.

Jatsi jato qui yosanaxëqui mato ra.

Ea cahëtimaxëni ca nohiria huëtsa bo ë xabahamano tsi caxaxëqui mato pë”

i Dios ni quiha jato yoati na.

²⁰ Jasca, carayanabo ri yoati tsi Dios chaniniquë, Isaías quënëni cato ó no. Bëroria xo ja quënëni:

“Ea bicaxëcani quiha ëa mërayamacanaibo ra.

Ea cahëcaxëcani quiha ëa nicayamacanaibo ra”.

Tihi tsi ja quënëni quiha carayanabo yoati na.

²¹ Jama,

“Nicamisxëni ca ëa pasomaha ca nohiria bo qui joi ama-amaquia, jato mëbicasquí na; mahitsa quiha”

i Dios ni quiha Israél ca nohiria yoati na.

11

Xabahamahacanish ca Israél cabo

¹ Jabi ja nicamiscanai ca iqui tsi çjahuë Israél ca nohiria Diós niani? Ayamahi quiha. Jato pi ja niarohano tsi ë niahacaquë aniquë ëa ri rë, jodiobo ë nori iqui na. Abraham चाहितaxocobo yoi xo ëa ri. Benjamín xatë tsi ë coniquë ra. ² Jasca, siri tsi Israél ca nohiria Diós biniquë jahuë nohiria-nohiria iti. Jato tëquë niayamaxëhi quiha ra. Tonia Quënëhacanish cabo cahëyamaqui mato, naa Elías yamabo yoati na. Siri tsi Elías yamabo Dios qui chanini quiha. ³ Ja nëcani quiha: “Mi Chani yoacanaibo tēpascani quiha rë, Ibobá. Jasca, mi qui arati altar bo poxacani quiha pë. Ea roha tsi xo toa bēsohaina ra. Jaboqui ëa pi acasani quiha rë” i Elías yamabo ni quiha, jahuë jimibo pasomaha Dios qui ranimistsi na. ⁴ Jabi toca tsi Elías yamabo ranimisquë tsi quiha Diós quëbiniquë: “Mimë ma xo mia ra. Jari Israél ca maí tsi xo siete mil ca nohiria huëtsa bo ra, naa Baal bësojó mëniyamacanaibo ra” i ja qui Dios ni quiha ra. ⁵ Jabi Elías tiyá tsi jascaria tsi xo jaboqui rë. Jari tobi xo Diós bini ca jodiobo xatë bo ri, naa ja qui aracascanaibo. Diós noihai ca iqui tsi xabahamahacaxëhi quiha huësti huësti cabo. ⁶ Jato bichi quiha Dios, jato noiquí na. Jato jabi, jato yoba, tihi cabo ja acanai ca iqui tsi jato biyamahi quiha. Ja acanai cató pi Diós jato xabahamarohano tsi ja noihai cató tsi ja xabahamahacayamaquë acaquë ra. Jama, noqui noiquí tsi noqui bichi quiha Dios ra.

⁷ Çjënipihini ni noa? Mahitsa Dios mëstë Israél ca nohiria bá mëramëraniquë iquia ra. Dios mëstë ja biyamacani quiha. Biniquë jato maxo pistia roha, naa Diós bini cabo roha. Quëstonariani quiha tēxë ba shinana rë, ja chahahuacasyamacani iqui na. ⁸ Jabi toca tsi jato yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo ra. “Dios quinia cahëtimaxëni ca shina jato qui Diós aquë ra” ii quiha. Jasca, “Jabija ca chani jisquí tsi cahëyamacaxëcani quiha. Nicaquí tsi chahahuayamacaxëcani quiha pë. Jabi toca xo jaboqui rë” ii quiha Dios Chani jato yoati na. ⁹ Jasca, Israél ca nohiria pasomaha chaniniquë David yamabo ri.

“Mahitsa tsi xo jato qui jia ca arati fiesta bo ja acanaina ra.

Jaha ja quëëcanai ca jabi yoi iqui tsi Dios quima casocani quiha pë.

Ja iqui tsi copihacacaxëcani quiha ra”

i David yamabo ni quiha. ¹⁰ Jasca,

“Jato shina tsëmonano ra, ja cahëyamacano iquish na ra.

Jaha ja quëëcani ca jahuë bo iqui tsi ja tënëcano”

i David yamabo ni quiha jahuë jimibo yoati na.

¹¹ Jabi Cristo quima jodiobo casoniquë rë. Ja iqui tsi çbënorohacaxëcahi ni? Iyamacaxë-cani quiha iquia ra. Jaboqui roha tsi xo toa ja bënëcanaina ra. Cristo quima ja casocani nori tahëxo tsi jaboqui carayanabo xabamahi quiha Dios ra. ¹² Jato jocha tahëhax tsi shomahuahacahi quiha Dios cahëyamahai ca carayanabo jaboqui. Ja quima ja casocani iqui tsi nohiria bo tëquë, naa carayanabo xabamahi quiha Dios. Jabi jaboqui jia tsi xo toa carayanabo bax Diós acaina. Jama, Dios qui jodiobo jahari bacano tsi oquë-oquëriaxëhi quiha carayanabo Diós shomahuahaina ra.

Carayanabo xabahamahacahaina

¹³ Jaboqui mato carayanabo qui chaniquia. Mato qui ë raahacanicuë ra, Dios Chani mato yoati. Jia tsi xo naa yonoco Diós ë qui anina ra.

¹⁴ Jabi Dios Chani mato qui ë yoahai ca noho jimibá tsayano. Toca tsi mato qui noho jimibo yosanamacasquia Cristo qui jato mëpixëna. Tonia mato bax pi Diós acai ca jisquí tsi ja chahuacamitsa jato ri ra. ¹⁵ Jabi jodiobo Diós niabëriani quiha ra. Niabëria tsi mato carayanabo ja biniquë xabahamaxëna. Jama, Cristo qui jodiobo bacano tsi anomariaxëhi quiha mato carayanabo bësöhaina toatiyá no ra. Toa barí tsi chitahëxëhi quiha jahuë rëso, naa rësonish cabo Diós bësomaxëquë no. ¹⁶ Jahari jahuë jodiobo bixëqui Dios. ¿Abraham, jato rëquëbo jahëpa bo, tihi cabo Diós biyamayamani? Jato pi bichi tsi çjato चाहितaxocobo ri biyamamayaxëhi ni Dios tia? Jato jahari bixëqui ra. Abraham yamabo Diós aquëquëmaniquë jahuëna iti. Jasca, bichiquixëhi quiha jahuë चाहितaxocobo ri.

¹⁷ Jabi jodiobo niahacanicuë rë, naa mëchish-hacaha ca mëshi noma jascaria. Jabi jodiobo, naa mëshi noma bo niahacani quiha, Cristo qui ja chitimiyamacani iqui na. Jatsi jato tahëhax tsi jamëri ca mëshi huëtza bo, naa mato carayanabo catsamihacani quiha, Dios shoma bo ma xatënano. Jaboqui Abraham, jahuë चाहितaxocobo, tihi cabo qui Diós ani ca shoma bo xatënaqui mato ra. ¹⁸ Japi quiniacaxëcahuë. Jihui mëshi noma bo, naa jodiobo oahuayamacana. Jari mëshi roha ma nori ca shina-bënoyamacana. Mato oquëhuahai ca tsi xo Dios ra. ¹⁹ “Toa mëshi noma bo mëchish-hacanicuë, jato no ratino iquish na ra” çii ni mato sa? “Tonia jato oquë xo noa ra” i ma mitsa pë. ²⁰ Quiniacaxëcahuë. Toa mëshi noma bo, naa jodiobo, mëchish-hacani quiha ja chitimiyamacani iqui na. Jasca, jato ma ratiniquë, ma chitimini iqui na. Japi mamë oquëhuayamacana. Quiniacaxëcahuë, janyama ca ma ayamano iquish na, naa jodiobá ani jascaria. ²¹ Jabi jodiobo, naa jihui noma mëshi bo Diós nianiquë, ja qui ja chitimiyamacaquë no. Jasca, mëshi noma bo pi niaquí tsi mato ri niaxëhi quiha Dios, ja qui ma chitimiyamaquë no. ²² Japi Diós noihaina, ja caxahaina, tihi cabo qui tsayacahuë. Jaha nicayamacanaibo qui caxahi quiha Dios. Jama, Dios pi ma noi-noino tsi, ja qui ma chitimipino tsi mato mëbixëhi quiha ra. Jama, nicayamapihi tsi mëchish-hacaxëqui mato ri ra.

²³ Jasca, jodiobá चाहिह्वातëquëpino tsi jahari pi Dios qui ja bëcano tsi jihui qui jato catsamimaxëhi quiha Dios. Jahari jato joihuaxëhi quiha.

Toca ca ati chama jaya xo Dios ra. ²⁴ ¿Jabi mato carayanabo jia tsi Diós biyamayamani? Jia tsi mato, naa jamëri ca mëshi bo pi bichi tsi ¿oquë tsi jahuë nohiria-nohiria, naa mëshi noma bo biyamayamaxëhi ni? Tocaxëhi quiha ra, Cristo qui ja chitimicaquë no. Dios qui bëroria tsi xo mëshi noma bo jahari jato noma iti qui catsamimatëquëhaina.

Xabahamahacaxëhi quiha jodiobo

²⁵ Jisa, ëbë xatë bá. Jahuë Israël ca nohiria yoati tsi Diós acai ca cahëyamacani quiha nohiria. Yoahama ja ini quiha. Ja tsi xo toa jaboqui jato bax Diós acai ca mato yoaxëquia, mamë ma oquëhuayamano iquish na. Jaboqui tsi Dios Chani pasomaha ca xo jodiobo rë. Jama, naama-paoyamaxëhi quiha toca tsi ja icanaina iquia. Jabi jariapari Cristo qui bëcaxëcani quiha jatiroha ca país ca nohiria bo. Jariapari chahahuacaxëcani quiha huëstima ca carayanabo. Jaquirëquë chahahuatëquëxëhi quiha jodiobo ri ra. ²⁶ Toatiyá tsi xabahamahacaxëhi quiha jodiobo tëquëta. Jabi jasca ca ii quiha Quënëhacanish cabo ri:

“Sión ax joxëhi quiha Xabahamati Ibo ra.

Joxo tsi jato quinia yoi bo quima jodiobo bësomaxëhi quiha.

²⁷ Toatiyá tsi jato jocha masaxëquia, ë yoani jascaria” iquiina.

²⁸ Jaboqui Dios pasomaha tsi xo jodiobo rë, naa Cristo xabahamati Chani tahëhax na. Jaha tsi Diós mato carayanabo biniquë shomahuaxëna, jato tahëxo na. Jama, siri tsi Diós jodiobo bini quiha jahuë xocobo iti. Jato naborëquëbo iqui tsi jari jato noihi quiha Dios. ²⁹ Jahari jato bixëhi quiha Dios ra, jato ja shomahuacasni iqui na. Jahuë shina rarina-mayamahi quiha. ³⁰ Jabi siri tsi Dios nicamixëni cabo mato carayanabo i-ipaoniquë. Jama, jaboqui shoma xo mato, jodiobá chahahuacasyamahi iqui na. ³¹ Jasca, jaboqui Dios nicamixëni cabo tsi xo jodiobo ri. Jama, huëa huëtsá tsi mato qui Diós acai ca shoma bo bicaxëcani quiha jato ri. ³² Jabi jamë ax jocha quima tsëquëtimaxëni xo nohiria bo tëquë. Toca tsi Diós ani quiha nohiria bo tëquë jasca ca quiniá tsi shomahuaxëna.

³³ Anomaria tsi xo Dios tiisi ra. Jatiroha ca cahëhi quiha. ¿Jënahuariaxo Dios shinahai ca nohiria bá cahëna? Diós acai ca cahëtimaxëni xo noa. Jasca, jahuë quinia bo cahëyoiti mëtsama xo noa ra. ³⁴ Yama tsi xo Ibo Dios shinahai ca cahëhai cato ra. Jasca, yama tsi xo Dios yobati mëtsa cato. ³⁵ ¿Tsohuë ni toa Dios qui jahuëjahuë ati mëtsa cato pa, mëbixëna? Narisyamahi quiha. ³⁶ Jatiroha ca Diós aniquë. Jahuë chamá tsi bësohi quiha jatiroha cabo. Jasca, jahuë oquë bax tsi jatiroha ca acacanicuë ra. Jatsi jia tsi Dios no ocahua-ocahuapaoxëti xo.

12

Dios qui jamë aquëquëhai ca nohiria

¹ Jabi anomaria tsi xo toa Diós noqui shomahuahaina ra. Ja quëshpi tsi mato bënariaquia, ëbë xatëbá, Dios qui mamë ma ano. Jatsi mato yora bo, mato shinana, tihi cabo ja qui aquëquëmacana jahuë yonoco ati. Tocapimano tsi mato qui ranixëhi quiha Dios. ² Jasca, maí ca nohiria ba jabi banahuayamacana ra. Yoi quiha jato jabi. Jama, Diós mato shina paxahuaxëno. Paxahuaxo mato jabi ja jabitihuaxëno. Jatsi Dios shinana, ja qui jia cato, ja qui ranihuahai ca jahuë bo, tihi cabo ati cahëxëqui mato ra.

³ Jabi ëa Diós biniquë jahuë Chani yoati. Jaha tsi mato yobaquia. Noho yoba tsi xo naa: Mamë oquëhua-oquëhuariayamacana iquia. Jama, Diós

mato qui ani ca medidá tsi mato jabi ma tanamano. Jabi naa medida paxa ca tsi xo toa Dios qui ma chitimiyoihaina. ⁴⁻⁵ Jasca, jamëri tsi xo toa Diós noqui acai ca tiisi bo, naa noba yora xatë bo jascaria. ¿Jamëri ma ni noba huico, noba tahë, noba mëquënë, tihi cabá acaina ra? Jabi toca xo noqui chahahuacanaibo ri. Jamëri ca yonoco jaya xo noa noqui tëquë ati. Japi mëbinabëquinono. ⁶ Ja noihai ca iqui tsi noqui tëquë qui jamëri ca tiisi bo ahi quiha Dios. Huësti tsi xo toa Dios Chani yoati mëtsa cato. Dios Chani yoati tiisi jayapiquí tsi jia tsi Dios Chani yoacana, naa ja qui ma chitimihai cató no. ⁷ Huëtsa tsi xo toa nohiria mëbiti mëtsa cato. Mëbiti tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria mëbicana. Jasca, huëtsa tsi xo toa nohiria tiisimati mëtsa cato. Tiisimati tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria tiisimacana. ⁸ Jasca, huëtsa tsi xo toa nohiria ranihuati mëtsa cato. Jatsi nohiria ranihuati tiisi jayapiquí tsi jato chamahuacana. Jasca, huëtsa bo tsi xo huashiyamahaina. Jatsi mato jahuë bo xatënati tiisi jayapiquí tsi huashiyamacana. Tihi cató tsi nohiria mëbiquí tsi rani tsi jato mëbicana.

Chahahuacanaiba jabi-jabiria

⁹ Jatsi paraxoma noicana. Yoi ca quima bësocana. Jia ca ó quëëcana. ¹⁰ Jasca, jia tsi mabë xatë bo noicana. Jia tsi ocahuanacana, jia ca mabë xatë bá aquë no.

¹¹ Jasca, yonocohi tsi chiquishyamacana. Espíritu Santó tsi Diós yonoco ariacana Ibo bax yonocoquí na.

¹² Ibo ó pasohi tsi ranicana. Tënëhi tsi yosanayamacana. Dios qui bëhox-rohacana.

¹³ Chahahuacanai ca noitiria cabo ya mato jahuë bo xatënacana. Jasca, mato bëroma ca shishocanaibo orihuacana.

¹⁴ Mato yosixëni cabo ocahuayamacana. Jama jato bax bëhoxcana.

¹⁵ Ranicanaibo ya ranicana. Nohiria pi cohuëno tsi jato bëta cohuënacana.

¹⁶ Jia tsi racanabëquicana. Mamë oquëhuayamacana ra. Jama, noitiria cabo ya ma rabënoxëti xo. “Tiisi-tiisiria ca ëa xo naa ra” iyamatsicana; anoma quiha.

¹⁷ Nohiria bá pi mato yosino tsi jahari yoi ca copiyamacana. Nohiria qui jia ca jahuë bo ati ó quëëcana. ¹⁸ Jatiroha ca nohiria bo ya jia tsi racanabëquiti tanacana. ¹⁹ Nohiria bá pi mato yosino tsi jato tënëmayamacana, ëbë xatë bá. Jama, jato qui Dios caxano. “Ea tsi xo nohiria tënëmati ibo ra. Yoi ca acanaibo copixëquia” ii quiha Dios Quënëhacanish cabo ó no. ²⁰ Jasca, mato pasomaha cabo pi paxnano tsi jato orihuacana. Ja tëshinacano tsi jënë jato qui acana. Tocapimano tsi bërabicaxëcani quiha. Jatsi jato jocha quima ja casocamitsa jato ri. ²¹ Jabi mato qui nohiria bá yoi ca ano tsi jato qui yoi ca ayamacana. Toca tsi jato yoi ca bëboxëqui mato, jia ca ma acai cató no.

13

Gobierno chama bo qui nicahaina

¹ Jabi yonahai ca gobierno chama bo qui nicaxëti xo jatiroha ca nohiria bo ra. Jatsi yonati chama amati ibo tsi xo Dios. Ja tsi xo toa jato qui chama acaina noqui yonati. ² Japi gobierno yoba pi nicayamahi tsi Dios qui jia ca pasomaha ixëqui mato pë. Jabi copihacaxëti xo gobierno pasomaha cato tia.

³ Jama, gobierno yoba pi nicahi tsi gobierno chama qui raquëyamaxëqui mato. Jama, gobierno chama bo qui raquëxëhi quiha toa yoyocanaibo ra. Jatsi raquëcasyamapiquí tsi gobierno yoba nicacana. Jia ca ma ano tsi jia tsi mato ocahuaxëhi quiha gobierno chama bo. Jato qui jia ixëhi quiha mato jabi. ⁴ Jabi Dios yonati tsi xo toa chama bo ra. Mato ja mëbixëti ca xo. Jama, anoma ca pi ahi tsi jato qui ma raquëxëti xo. Mato copiti chama jaya ca xo ra. Tocacani quiha Dios mëbixëna. Yoyocanaibo copicani quiha ja bax na. ⁵ Japi gobierno yoba nicacana, chama bá mato copiyamano iquish na. Jabi noba shina qui jia tsi xo toa gobierno chama ba yoba nicahaina.

⁶ Jasca, gobierno chama bo qui mato impuesto bo acana. Copihacaxëti xo gobierno chama bo jato yonoco quëshpi na. Jabi Dios bax yonococani quiha ra, jia tsi jato yonoco ja acaquë no. ⁷ Jasca, jato ó tsi cuenta pi jayaquí tsi copihuë. Rani tsi jato qui mato impuesto bo acana. Jasca, jia tsi mato yonahai ca chama bo qui nicacana ra. Jato ma chahahuaxëti xo.

Noinacano

⁸ Quiniacaxëcahuë. Anoma xo cuenta bo ra. Huësti roha tsi toa cuenta jia cato. Toa cuenta tsi xo nohiria huëtsa bo no noihaina. Jabi Dios yoba nicahai ca tsi xo toa jahuë xatë noihai cato. ⁹ Jasca, Dios yoba tëquë ma ano ra: “Jonì huëtsa ahui biyamacana, jonì ayamacana, yomayamacana, nohiria huëtsa ba jahuë bo ó quëëyamacana. Tihi ca tsi acahuë” ii quiha Dios yoba bo. Jasca, tobi quiha toa Dios yoba huëtsa bo ri; jama, huësti roha tsi xo toa Dios yoba-yobaria cato. “Huëtsa bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quiha Dios oquë ca yoba ra. Tocapiquí tsi yoba huëtsa bo ri jatihuaxëqui mato iquia. ¹⁰ Noipiquí tsi mabë xatë qui yoi ca ayamaxëqui mato ra. Dios yoba tëquë nicahai ca tsi xo toa nobë xatë bo no noihaina ra.

¹¹ Jabi ma tocaxëti xo, joti basima noba Ibo nori quëshpi na. Oxatiya ma xo naa ra. Jatsi jaha bësocana. No chahahuaniquë tsi quiha jari basi Cristo johai ca iipaoniquë. Jama, jaboqui basiriama xo ja bacahaina iquia ra. ¹² Jatipaimaria xo jocha tsëmonatiya ra. Huëapaimaria xo ja johai ca xabaca. Japi jocha tsëmo quima bësocana. Jasca, Dios jabi jia ca sahuëcana, soldadó jahuë armadura sahuëhai jascaria, huëa ó xo tsi bëboxëna. ¹³ Huëaná ca nohiria iipiquí tsi jabi jia ca no jayati xo. Jama, tobi quiha toa yoyocanaina: naa pabë-pabëriahaina, pahëhaina, anoma ca chotahaina, iquinahaina, yosanahaina. Tihi cabo tsi xo yoi. ¹⁴ Jama, noba Ibo Jesucristo jabi sahuëcana. Sahuëxo tsi mato noma jabi yoi ca chahahuayamacana, jaha ja quëëhai ca axëna.

14

Quiniaxëni ca chahahuacanaibo

¹ Jabi tobi quiha toa quiniaxëni ca chahahuacanaibo ra, naa coshi yama cabo. Jia tsi jato joihuacana. Jamëri ca jabi bo pi ja jayacano tsi jato raniyamacana, naa jato jabi tahëxo na. ² Jamëri xo nohiria ba jabi bo ra. Huësti ca chahahuahai ca tsi xo toa jatiroha ca pihaina. Ja qui jiaría quiha jatiroha ca ja pihaina ra. Jama, tobi toa jaha quiniaxëni ca chahahuahai cato. Verdura bo roha picatsi quiha ra. Ja qui roa tsi xo toa piti huëtsa. ³ Jatsi quiniacaxëcahuë. Piti ó quiniaxëni ca ranimisyamaxëti xo jatiroha ca jahuë bo pihai cato. Anoma quiha. Jasca, jatiroha ca picatsai ca ranimisyamaxëti xo verdura bo roha pihai ca ri, Diós toa dos

ca nohiria bini iqui na. ⁴ Jatsi, ¿jénahuariahax raca toca tsi mabë xatë bo ma ranina? Anoma quiha. Ibobá-na tsi xo toa bo tēquëta, mato yonati bo nomari. Anoma ca pi ja acano tsi Diós jato yoano iquia. Jato mēbixëti mētsa xo Dios ra, jia ca ati.

⁵ Jasca, tobi quiha toa jodioba fiesta barí tsi aracascanaibo. Oquëria ca jato bari bo nori ca quēscahuacani quiha. Jama, chahahuacanaibo huëtsa bo qui jaharisi tsi xo jatiroha ca bari. Jatsi shinaparixëti xo jatiroha cabo ra, jia ca ati cahëxëna. ⁶ Jabi, “Oquë tsi xo naa barí tsi Dios qui no arahaina” i huësti ca mitsa. Jënima quiha. Toa barí tsi aracatsi quiha, Dios ranihuaxëna. Jasca, Dios ranihuahi quiha jatiroha ca pihai ca ri, jahuë piti quëshpi tsi “Gracias” ja iqui iqui na. Jasca, Dios ranihuahi quiha verdura bo roha pihai ca ri. Dios qui “Gracias” ii quiha toa ri. ⁷ Japi quiniacaxëcahuë, mabë xatë jabi bo tahëhax na. Nomë bësoyamaqui noa, jaha no quëëhai ca roha ca axëna ra. No acai ca tsayahi quiha nobë xatë bo ra. ⁸ Jatsi bësopihit tsi Ibo bax bësogui noa. Jasca, rësopihit tsi Ibo bax rësogui noa. Bëso, bësoyama, tihi tsi no imitsa. Tocahi tsi jari Ibobá-na xo noa ra. ⁹ Ja tsi xo toa no bax Cristo rësoni quiha. Rësohax ja bësotëquëniquë noqui tēquë, naa bësocanaibo, bësoyama cabo, tihi cabo yonaxëna. ¹⁰ Jatsi, ¿jënirixaxo raca nobë xatë bo no ranina? Jasca, ¿jëniriahax raca nobë xatë bo qui no caxana? Dios bësójó tsi niixëqui noa, noqui tēquë copihacaxëna, joni bësójó nomari. ¹¹ Jabi Quënëhacanish cabo ó tsi Ibo Dios nēcaniquë: “Bëso xo ëa ra. Parayamaquia.

Ea bësójó tsi mēnicaxëcani quiha jatiroha cabo ra.

Jia tsi Dios ocahuaxëhi quiha jatiroha ca nohiria”

i Dios ni quiha. ¹² Japi Dios qui noba jocha bërohuaxëqui noa, naa noqui tēquëta ra.

Mabë xatë bo jochamayamacana

¹³ Japi mato huëtsa raniyamacana. Jama, jato ma mēbixëti xo. Jato jochamayamacana. Jabi jia ca ma jayapino tsi jia ca acaxëcani quiha. Jama, ma yoyopino tsi ja tocacamitsa jato ri pë. ¹⁴ Jatsi nicaparicana. E qui jënima tsi xo jatiroha ca no pihaina iquia. Toca ca Ibobá ëa jismani quiha. Jama, jahuëcara pi nohiriá picasyamano tsi oquë tsi xo toa ja piyamahaina. Ja shinahai tsi xo. ¹⁵ Jasca, ma pihai cató tsi mabë xatë bo pi yoshihuahacano tsi Dios noihai ca quinia ó tsi bësoyamaqui mato rë. Jasca, ¿toa xatë bax Cristo nayamayamani? Japi jahuëcara ma pihai cató tsi mabë xatë bo yoshihuahacano tsi pinoma tsi xo toa iquia. ¹⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jënima jahuëcara ca ma pihai ca imitsa. Jama, ma pihai ca tahëxo tsi nohiriá mato ranipino tsi oquë tsi xo toa piti ma piyamahaina iquia. ¹⁷ Jabi no pihaina, jënë no acaina, tihi cabo tsi xo mahitsa Diós otoiha cató ó no. Oquë tsi xo toa jabi mēstëxëni ca jayahaina. Jasca, oquë tsi xo nobë xatë bo ya jia tsi no racanabëquihaina. Oquë tsi xo Espiritu Santó tsi no ranihaina. Tihi tsi xo jiaría cabo ra. ¹⁸ Nēca pi Cristo quinia ó tsi ma bësono tsi mato qui ranixëhi quiha Dios. Jasca, jia tsi chanicaxëcani quiha nohiria bo ri mato yoati na.

¹⁹ Jatsi Dios quinia ó tsi bësocana. Tocapimano tsi oquëxëhi quiha ma rabënahëquihaina. Toca tsi mēbihacaxëhi quiha jatiroha cabo. ²⁰ Jatsi ma pihai ca iqui tsi Dios yonoco yoshihuayamacana ra. Jënima tsi xo piti tēquë iquia. Jama, no pihai cató pi nobë xatë bo no jochamano tsi anoma tsi xo toa no pihaina iquia. ²¹ Jatsi oquë ca quinia tsi xo toa nami no piyamahaina, jënëria no ayamahaina, jahuëcara ca huëtsa no acaina, tihi

cabá tsi nobë xatë bo no jochamaquë no. ²² Jabi jamëri jamëri tsi xo nohiria bá shinahaina piti yoati na. Jënima quiha. Dios roha ma yoano. Jabi ma acatsai ca pi ahi tsi shoma xo mato, mato shina quësohacayamaquë no. ²³ Jama, tobi quiha toa quiniaxëniria cato ra. Ja qui yoi ca pi ja pino tsi ja qui quësoxëhi quiha jahuë shinana pë. Ja qui jocha quiha. Jabi jocha tsi xo toa noqui yoi ca acaina. Noitiria ca tsi xo toa.

15

Nobë xatë bo mëbihaina

¹ Jabi quiniaxëniria ca chahahuacanaibo no mëbiti xo ra, naa noqui Cristo quinia cahëxëni cabo. Mëbihi tsi nomë no ranihuayamaxëti xo. ² Jasca, nobë xatë bo no ranihuaxëti xo. Jasca, jato no mëbino, Cristo quinia ó tsi ja shinahacano iquish na. ³ Cristo jabi no tsayaparino. Joxo tsi quiha jamë tsi ja ranihuayamaniquë. Jama, ja joquë tsi quiha nohiria bá roaniquë pë. Jabi toca tsi chanihi quiha Quënëhacaniish cabo, “Ea roamistsi quiha mi qui caxacanaibo” iquiina. ⁴ Jabi siri tsi naa chani tëquë quënëhacani quiha, jaboqui noqui chamahuaxëna. Jatsi jaha no pasohaina, no yosanayamahaina, tihi ca tsi noqui tiisimahi quiha Diós quënëni ca chani ra. Jaha pasocanaibo Diós mëbini ca noqui jismahi quiha. ⁵ Jasca, Dios tsi xo toa noqui mëbihaina ra. Ja tsi xo toa noqui chamahuahaina. Jabi mato ri Diós mëbino, jia tsi ma rabënëbëquino iquish na. Jasca, mato ja mëbino ra, Cristo quinia ó tsi ma banahuano. ⁶ Jatsi huësti ca jói tsi Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa jia tsi ocahuabëquixëqui mato.

Carayanabo qui Dios Chani yoahacaxëti xo

⁷ Jia tsi mato huëtsa joihuanacana, naa Cristó mato joihuani jascaria. Toca tsi ocahuahacaxëhi quiha Dios. ⁸ Jabi yonati Jesu manëniquë jahuë jimibo mëbixëna iquia. Jato xërëquë xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë jabiya ca Dios nori ca jismaxëna. Jasca, ja joni cató tsi jahuë jodioba rëquëbo yamabo qui Diós yoani ca chani jatihuahacaniquë. ⁹ Jasca, mai qui Jesu joniquë carayanabo ri xabahamahacano iquish na. Jia tsi Dios ja ocahuacano jato ri. Jabi toca tsi Salmo quënënish cató quënëni quiha carayanabo yoati na.

“Carayanabo xërëquë xo tsi mia ocahuaxëquia.

Quëquëxëquia mi janë yoati na” ii quiha.

¹⁰ Jasca, Dios Chani iti huëtsa ó tsi,

“Jahuë jodiobo nohiria ya tsi ranicana, carayanabá” ii quiha.

¹¹ Jasca, iti huëtsá tsi,

“Jia tsi Ibo Dios ocahuacana, carayanabá.

Jatiroha ca nohiria bá Dios ocahuano ra” ii quiha.

¹² Carayanabo yoati tsi Isaías yamabá quënëniquë jaa ri.

“Jisiquixëhi quiha Isaí chahitaxocobo.

Jisiquixo tsi carayanabo yonaxëhi quiha.

Jatsi ja qui chitimicaxëcani quiha carayanabo ri”

i ja ni quiha.

¹³ Japi mato carayanabo bax bëhoxquia, Diós mato ranihuano iquish na. Jabi Diós ó pasojani noa, noqui ja mëbino. Japi Diós mato ranihuano, ma chahahuacquë no. Tocapijano tsi oquëriaxëhi quiha jaha ma pasohaina Espiritu Santo chamá no.

Carayanabo qui Pablo raahacaniquë chaniti

¹⁴ Tiisi ma nori ca iipiquia, ëbë xatë bá. Jasca, shinajiaxëni xo mato iquia. Mato tiisi iqui tsi jia tsi yobanati mëtsa xo mato, jia ca axëna. Tihi ca tsi cahëyoiquia. ¹⁵ Jabi raquëxoma tsi naa carta mato qui ë quënëquë, noho yoba ma shina-bënoyamano iquish na. Raquëhaxma tsi mato qui chaniquia, ë qui jahuë Chani yoati yonoco Diós ani iqui na. ¹⁶ Mato carayanabo qui ëa ja raaniquë, jahuë Cristo Chani ë yoano. Toa yonoco aquí tsi ë qui Diós ani ca Chani boquia mato carayanabo qui. Espíritu Santó rohahuahacanish ca ofrenda jascaria tsi Dios qui mato mëacasquia ra. ¹⁷ Jabi ë qui jia tsi xo toa Dios bax ë acana iquia. E aca ca qui bërabiyamaquia, jahuë Jesucristo ya ë yonocobëquinahai ca iqui na. ¹⁸ Jabi ë yoahana, ë acana, tihi cabá tsi jia tsi xo toa mato bax Cristó acana ra. ¿Tsayacanai? Jaboqui Dios banahuaqui mato ra, Dios Chani mato qui ë yoani iqui na. ¹⁹ Jasca, mato xërëquë xo tsi jisti bo ë aniquë. Toca tsi Espíritu Santo chama ma jisni quiha. Tihi cabá tsi Cristo qui mato carayanabo mëpihacaniquë ra. Jasca, toca tsi Cristo Chani ë yoabonaniquë jatiroha ca iti xo na. Jerusalén, nëama ca Ilírico mai, tihi cabo xo tsi jato qui jahuë Chani ë yoaniquë ra.

²⁰ Jabi Dios Chani yoahi quiha joni huëtsa bo ri. Jia quiha. Jama, ja yoacanai cato ax tsi yoacasyamahai ca ëa xo naa. Jato yonoco quiha. Ja tsi xo toa basi, naa Dios Chani nicayamanish cabo qui Cristo Chani yoacasquia, naa yoahama cato xo na. ²¹ Tocatsiquia Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na.

“Jisxëhi quiha jahuë Chani nicahama cabo.

Cahëcaxëceni quiha nicayamacanaibo” ii quiha.

Romá ca chahahuacanaibo qui Pablo shishocasnina

²² Nëama xo tsi Dios Chani yoahi tsi ë bamaniquë mato qui shishoxëna. Mato qui canoma ë iniquë rë. ²³ Jama, jaboqui jatihuahacaquë nëa xo tsi Dios Chani ë yoahaina ra. Japi mato jisi joquia. Naama tsi mato qui ë cacasni quiha. ²⁴ Jabi ë shinahai ca tsi xo naa: Mato oquëria ca España mai qui capama tsi mato yaca qui shishoparicasquia. Rani tsi shishonabëquixëqui noa tia. Jaquirëquë España mai qui ëa ma raaxëti xo.

²⁵ Jaboqui Jerusalén qui caapariquia, toá ca chahahuacanaibo mëbixëna. ²⁶ Jabi Macedonia, Acaya, tihi ca maí ca carayana ca chahahuacanaibá parata catiani quiha Jerusalén ca noitiria ca jodiobo bax na. Toa parata jato qui ë boxëti xo. ²⁷ Ranixo tsi naa parata ja acani quiha toá ca noitiria cabo mëbixëna. Jabi toá ca noitiria ca jodiobo carayanabá mëbixëti xo iquia. ¿Jodiobo iqui tsi Dios Chani ja nicayamayamacani? Ja quëshpi tsi jaboqui Jerusalén ca noitiria ca jodiobo ja mëbicaxëti xo iquia, ja biniayamacano iquish na. ²⁸ Jatsi jaboqui carayanabá ë qui mëani ca parata pari Jerusalén cabo qui ë booparixëti xo. Niabëria tsi jahari joxëquia España mai qui. Jopama tsi mato qui shishoxëquia tia. ²⁹ Jatsi mato qui ë cahëno tsi ëa chamahuariaxëhi quiha Cristo tia, jia tsi mato ë mëbino.

³⁰ Jasca, ë bax ma bëhoxno, ëbë xatë bá, Ibo Jesucristo tahëhax na. Jasca, ëa ma noihai ca iqui tsi ëa ma mëbino Dios yonoco ati, naa ë bax ma bëhoxhai cató no. Jabi, ¿Espíritu Santó ëa mato noimayamayamani? ³¹ Jatsi ë bax bëhoxcana, jodioba maí ca nicamixxëni cabo quima ë paxano iquish na. Jasca, bëhoxcana, ë bohái ca parata ranixo tsi Jerusalén ca

chahuacanaibá bino ra. ³² Jaquirëquë Dios shina pi ja ino tsi rani tsi mato qui joxëquia tia. Johax mato bëta chitëxëquia, joiparixëna. ³³ Iquë. Noqui bëpasimahai ca Diós mato tëquë bëtano ra. Amén.

16

Romá ca bo Pabló joihuanina

¹⁻² Jabi noba yoxacato, naa Febe mato qui raaxëquia. Iboja janë tsi naa yoxa joihuacana iquia ra. Nëá ca Cencreá ca iglesiá ca yonocoxëni ca quiha. Chahahua-canaibá jabi tsi xo toa jia tsi nohiria joihuahaina. Jia tsi ëa naa yoxá mëbini quiha. Ja iqui tsi jatiroha ca quiniá tsi naa yoxa mëbicana ja joquë no.

³ Jasca, Priscila, Aquila, tihi cabo joihuacana. E bëta ax tsi Dios bax ja yonocobëquipaocaniquë jato ri. ⁴ Ea tahëhax ja naquë acaniquë ra, ëa xabahamaxëna. Ja quëshpi tsi jato qui “Gracias” iquia. Jato qui “Gracias” ii quiha carayanaba iglesia bo tëquë ri. ⁵ Jasca, jato xobó ca catihai ca aracanaibo joihuacana. Jasca, noho rabëti Epeneto joihuacana. Asia maí ca jariapari ca Cristo chahahuanish ca ja ini quiha. ⁶ Jasca, María ri. Mato bax ja yonoco-yonocorianiquë ra. ⁷ Jasca, tobi Andrónico, Junias. E bëta preso qui nanëhacanish cabo tsi xo toa bo. Noho rabëti bo quiha. Oquë-oquëria ca Dios Chani yoacanaibo ja icani quiha. Jariapari Cristo chahahuanish cabo tsi xo naa bo; jato cho ë iquiina. Jia tsi tihi cabo joihuacana.

⁸ Jasca, Amplias joihuacana. Ibo iqui tsi naa joni noiquia ra. ⁹ Tobi quiha Urbano, naa ë bëta yonocobëquipaonish cato. Tobi quiha Estaquis, naa ë noihai cato. Tihi cabo noicana. ¹⁰ Jasca, Apeles, naa Cristo chahahuanish ca yosi cato, Aristobuló-na bo, tihi cabo joihuacana. ¹¹ Tobi noho jimi bo Herodión. Tobi Narcisó-na bo, naa jahuë xobó ca aracanaibo. Tihi cabo joihuacana. ¹² Jasca, Trifena, Trifosa, tihi cabo joihuacana. Ibo bax yonocoria ca xo. Tobi noba yoxacato Pérsida. Joihuacana. Huëstima tsi xo toa Ibo bax ja yonoconina. ¹³ Jasca, tobí Rufo, naa Cristo chahahuanish ca yosi cato. Tobi jahuë jahëhua. Tihi cabo joihuacana. Ea jahuë jahëhuá shomahuarianiquë, naa noho cai jascaria iquiina. ¹⁴ Jasca, Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, jato maxó ca rabëti bo, tihi cabo joihuacana. ¹⁵ Jasca, Filólogo, Julia, Nereo, jahuë yoxa cato, Olimpás, jato bëtahi ca chahuacanaibo, tihi cabo joihuacana. ¹⁶ Jia tsi joihuanacana iquia ra. Jabi mato joihuahi quiha nëá ca Cristo iglesia bo tëquë.

¹⁷ Quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá. Tobi xo toa chahuacanaibo oquëxnamahai ca nohiria bo rë. Tobi toa nohiria janyama mëpicanabo rë. Jaha bësopa. Jato bëta rabënyamacana iquia. ¹⁸ Noba Ibo Cristo bax yonocoyamacani quiha ra. Jasca, jamë shinamixëni ca xo. Anoma tsi xo toa ja yobacanaina. Paraquí tsi cahëtimaxëni ca nohiria janyama mëpicanu quiha pë. ¹⁹ Jabi jato qui nicayamaxëqui mato tia. Nëama quiha, naa país huëtsa bo qui pacananiquë chani mato yoati na. “Jia tsi Cristo nicacani quiha Romá ca chahuacanaibo” icani quiha ra mato yoati na. Ja iqui tsi rani-raniquia. Jia ca ati ma jabino ra. Oquë tsi xo toa yoi ca cahëyamacanaibo iquiina iquia. ²⁰ Jabi mato mëbixëhi quiha Dios ra, naa noqui ranihuahai cato. Mato bax Satanás bëboriaxëhi quiha. Basima tsi xo toa bari ra. Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano ra.

²¹ Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Timoteo, naa ë bëta yonocobëquihai cato. Jasca, mato joihuacatsi quiha ë bëta yonocobëquicanaibo, naa Lucio, Jasón, Sosípater. ²² Jabi Tercio tsi xo naa carta quënëhai cato. E bax quënëhi quiha. Jarohapa tsi mato joihuaquia ëa ri. ²³ Jasca, mato joihuahi quiha Gayo, naa nëá ca ëa orihuahai cato. Jahuë xobó tsi caticani quiha nëá ca chahahuacanaibo araxëna. Mato joihuahi quiha Erasto ri, naa yacató ca parata obëso cato. Jasca, mato joihuahi quiha nobë xatë Cuarto ri. Tihi cabo tsi xo toa mato joihuacanaina.

²⁴ Mato tëquë noba Ibo Jesucristó shomahuano. Amén.

Dios no oachua-ocahuapaoti xo noa

²⁵ Dios no oquëhuano ra. Mato chamahuati Ibo tsi xo toa. Mato mëbixëhi quiha ra, mato qui ë yoani ca Cristo Chani ma banahuano iquish na. Naama pi nohiria qui jonë quiha naa Chani jia ca i-ipaoniquë ra. ²⁶ Jama, jaboqui bërora tsi xo naa chani ra. Ja tsi xo toa nohiria tëquë ca qui ja yoahacaxëti xo ra, Cristo qui ja chitimicano jato ri. ¿Jabi tocapixëti nori ca Quënëhacanish cabá noqui yoayamayamani? Jabi noba bëso-bësopaohai ca Dios shina tsi xo toa nohiria huëtsa bá jahuë Chani nichaina. ²⁷ Ja huësti ca tsi xo toa tiisi-tiisiria jaya cato ra. Jatsi Jesucristó tsi Dios oachua-ocahuacana ra. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Los Corintios

Corintó ca chahahuacanaibo Pabló joihuanina

¹ Mato qui quēñehai ca Pablo ca ëa xo naa. Dios shinaná tsi ë quēnahacaniquē, Dios Chani yoati ibo iti. E bëta xo tsi mato joihuahi quiha nobē xatē Sóstenes ri. ² Mato Corintó ca chahahuacanaibo qui naa carta raaquia. Dios nohiria bo, naa jahuē Jesucristó tsi mēstēhuahacaniish cabo qui naa chani raaquia. Jasca, raahacahi quiha jatiroha ca ití ca noba Jesucristo qui aracanaibo qui. Jato Ibo, noba Ibo, tihi cabá-na xo Jesu ra. ³ Jatsi noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato noino. Mato ja ranihuacano.

Ja shomahuariahacacana Jesucristó no

⁴ Jabi Jesucristó ani ca iqui tsi ma shomahuariahacaniquē iquia. Ja quēshpi tsi Dios qui “Gracias” iroha-irohaquia, bëhoxhi na. ⁵ Jatiroha ca quiniá tsi ma shomahua-riahacani quiha, Cristó-na bo ma nori iqui na. Jaha tsi oquē tsi xo toa ja bax ma chanihaina. Jasca, Cristo iqui tsi oquē tsi xo toa Dios ma cahēhaina iquia. ⁶ Jabi mato qui Cristo Chani no yoaquē tsi toa Chani ma birianiquē ra. Jaha tsi mato shina ó tsi toa Chani coshiniquē. ⁷ Toca tsi Espiritu Santó acai ca tiisi bo ma biyoniquē. Yama ca tsi xo toa ma naris-haina iquia, Ibo Jesucristo jisiquihaí ca manaquí na. ⁸ Mato otoxēhi quiha ra jahuē rēso qui. Jatsi jaroha ca bari, naa noba Ibo Jesucristo bari tsēquēno tsi quēsohacatimaxēni ixēqui mato ra. ⁹ Chahahuahacati xo Dios. Quiyamahi quiha. Mato ja quēnani quiha, jahuē Baquē Jesucristo, naa noba Ibo ya rabēnati.

Ja mapēxnacanina

¹⁰ Noba Ibo Jesucristo janē tsi mato yobaquia, ebē xatē bá. Jasca ca jahuē bo ma chahahuati xo iquia. Ma mapēxnayamano; anoma quiha. Jasca, huēsti ca shina roha ca ma jayano, Dios bax yonocobēquinaxēna. ¹¹ Jabi ma mapēxnahai ca ë nicaniquē rē, ëbē xatē bá. “Joi mērabēquinacani quiha Corintó ca chahahuacanaibo” ii quiha nēa ca nohiria bo rē mato yoati na. ¹² Nicaparicana. Anoma tsi xo toa ma yoahaina iquia. “Pabló-na xo ëa” ii quiha mato mishni bo pē. “Apolós-na xo ëa” ii quiha maxo huētsa pē. “Pedró-na xo ëa” ii quiha huētsa bo. Tihi ca tsi iqui mato pē, chanihi na. ¹³ Jama, huēsti ca Ibo roha jaya xo mato ra. Mapēxnatimaxēni xo noba Cristo ra. Huēsti ca maxo roha xo noa ra, huēstima ca ja nomari. Nicaparicana. ¿Mato jocha bax Pablo tooxahacani pa? ¿Noho janē tsi ma ashimahacani pa? ¹⁴ “Gracias” Dios qui iquia ra, yama ca ë ashimani quēshpi na. Crispo, Gayo, tihi roha cabo tsi xo toa ë ashimanina. ¹⁵ Jaha tsi yama tsi xo toa “Pablo janē tsi ashimahacaniish ca ëa xo naa ra” iti mētsa cato ra. ¹⁶ Estéfanos, jahuē xobó cabo, tihi roha cabo ë ashimani quiha, mato bëtaquí na. Ichariama ja icani quiha. Yama tsi xo toa ë ashimani ca nohiria huētsa tia iquia ra. ¹⁷ Jabi Cristó ëa raayamaniquē nohiria bo ashimati. Jama, ë raahacaniquē jahuē Chani jia ca yoati. Yoahi tsi nohiria ba tiisi tsi chaniyamaquia. Jama, “Cristo rēsoni cató tsi no xabahamahacaxēti xo” iquia, jahuē chama Cristo crúz bënoyamano iquish na.

Dios tiisi

¹⁸Jabi tēnētiya qui bocanaibo qui yoyoxēni tsi xo naa cruz Chani. Jama, noqui xabahamahacanish cabo qui jia tsi xo ra. Dios chama jaya xo ra. ¹⁹Jasca, Quēnēhacanish cabo ó tsi nēca tsi Dios chanini quiha jato yoati na: “Nohiria ba tiisi quēyoxēquia.

E qui iriama tsi xo toa cahēxēni caba tiisi.

Jato tiisi quētiāxēquia”

i Dios ni quiha. ²⁰Jabi Dios qui iriama tsi xo maí ca nohiria ba tiisi jaya cabo. Ja qui iriama tsi xo jato yoba, jato papi, tihi ca cahēxēni cabo ri. Chaniti mētsaxēniria ca ja icamitsa; jama, Dios qui iriama jato tiisi tēquē nori. Yoyoxēni ca jato tiisi nori ca Diós jismani quiha. ²¹Jabi Dios cahēyoiti mētsama xo nohiria jato tiisi no. Dios quinia ma xo toa ra, Dios cahēti. Jama, jahuē Chani chahahuacanaibo xabahamahi quiha. Toa Chani yoaquia. Toca tsi Dios cahēti mētsa xo nohiria ra, jahuē Chani chahahuāquí na. Jishopē. Jato qui yoyoxēni tsi xo toa quinia rē. ²²Jisti bo jiscasani quiha jodiobo, chahahuanox pari. Jasca, carayanabo ri tsi xo toa nohiria ba tiisi roha nicacascanaina pē. ²³Jama, cruzó tsi Cristo tooxahacani ca Chani yoaqui noa ra. Jodiobo qui yoi xo naa Chani rē. Jasca “Yoyoxēni xo” icani quiha carayanabo ri. ²⁴Jama, Dios tiisi-tiisiria cahēriaqui noa, naa noqui quēnahacanish ca jodiobo carayanabo tēquē. Jabi Dios tiisi-tiisiria, jahuē chama, tihi cabo noqui jismahacanicuē cruzó tsi Cristo rēsoniquē no. ²⁵Dios tiisi quēscā ma xo nohiria ba tiisi. “Yoyoxēni xo Diós acaina” i jaca mitsa; jama, jato tiisi oquē Dios tiisi nori. Jasca, “Chama yama xo Cristo rēsohaina” i jaca mitsa; jama, nohiria ba chama oquē Cristo rēsohai ca chama nori.

¿Tsohuē ni toa xabahamahacanish cabo?

²⁶Shinaparicana, ēbē xatē bá. Diós mato quēnaquē tsi ¿maí ca nohiria-nohiria ma ini pa? ¿Chama bo ma ini pa? ²⁷Iyamaqui mato. Toca ca tiisi jaya ca nohiria bo bērabihuacatsi quiha Dios ra. Ja tsi xo toa noqui tiisi janyama cabo ja biniquē. Noqui chama janyama cabo bichi quiha maí ca chama bo bērabihuaxēna. ²⁸Jishopē. Maí ca nohiria bo qui yoi tsi xo naa quinia ra. Jama, jato qui yoi cabo Diós biniquē oquēhuaxēna. Noqui noitiria cabo ja bichi cató tsi quiha jato tiisi ja quēyoniquē. ²⁹Ja iqui tsi yama tsi xo toa Dios bēsojó tsi jamē oquēhuati mētsa cato. ³⁰Dios roha tsi xo toa jahuē Cristo ya noqui rabēnamahai cato ra. Dios quinia tsi xo toa jahuē Cristo ra. Tsayacahuē. Jahuē Cristó tsi Diós noqui xabahamati quinia bērohuahacanicuē. Jahuē Cristó tsi no jiahuahacanicuē. Jatsi jahuē Cristó tsi no xabahamahacanicuē. Tihi ca tsi ahi quiha Dios jahuē Cristó no. ³¹Jaha tsi “Oquēhuacaspíquí tsi Ibo no oquēhuati xo ja acani quēshpi na” ii quiha Quēnēhacanish cabo.

2*Cruzó tsi Cristo tooxahacani ca Chani*

¹Mato qui cahēxo tsi bēroria tsi Dios Chani mato qui ē yoanicuē iquia. Yoahi tsi chaniti mētsaxēniria ca ē iyamaniquē. Jasca, nohiria ba tiisi tsi mato qui ē chaniyamaniquē, Dios jabija ca yoahi na. ²Jama, Jesucristo yoi, no bax cruzó tsi ja rēsonina, tihi roha ca ē yoanicuē mato bētaquí na. ³Jasca, chama yama tsi mato qui ē joniquē shishohi na. E shina-huējēnanicuē rē. E mēmēnicuē. ⁴Johax nohiria ba tiisi tsi ē chaniyamaniquē Dios Chani mato qui yoahi na. Jama, Espíritu Santo

chamá tsi mato qui noho chani joniquë iquia. Ja iqui tsi Dios quima noho chani joni ca ma jisniquë. ⁵ Jaha tsi nohiria ba tiisi qui chitimiyamahi quiha ma chahahuahaina, Dios chama qui ja nori.

Dios tiisi

⁶ Jabi shinahanish ca chahahuacanaibo qui mana ca tiisi yoaquia. Nohiria ba tiisi jaquirima tsi xo naa tiisi ra. Naa mana ca tiisi cahëyamahi quiha toa Dios cahëyamacanaibo. Cahëyamahi quiha jaboqui yonacanaibo ri. Tihi ca tsi xo toa naamayamacaxëcanaina ra. ⁷ Jasca, jato oquë tsi xo toa ë yoahaina ra, Dios quima noho chani nori iqui na. Noqui xabahamahacati quinia ca tiisi ca tsi xo naa ë yoahaina ra. Jabi no bax naa xabahamati quinia Diós ani quiha, mai nëhohuahacanox pari. ⁸ Naa xabahamati quinia cahëyamahi quiha maí ca chama bo. Cahërohapiquí tsi cruzó tsi mana ca Ibo-iboria ja tooxayamaquë acaniquë iquia. ⁹ Jasca, naa quinia quënëhacani quiha Quënëhacanish cabo ó no:

“Anomaria tsi xo toa noicanaibo bax Diós shomahuahaina.

¿Jënahuariaxo ja acai ca shina no cahëna?

No tsayahaina, no nicahaina, tihi ca oquë ixëhi quiha toa no bax ja shomahuaxëhaina”

tihi tsi ii quiha.

¹⁰ Jama, ja acai ca jahuë bo noqui Diós jismaniquë jahuë Espiritu Santó no. Jatiroha ca cahëriahi quiha Espiritu Santó ra. Dios jabi, Dios shinana, Dios tiisi, tihi ca tsi, naa noqui jonë ca jahuë bo cahëyoïhi quiha. ¹¹ Toca ma xo noa. Noqui tsi xo toa joni huëtsá shinahai ca cahëtimaxëni cabo. Nomë no shinahai roha ca cahëyoïqui noa iquia. Jasca, noqui tsi xo toa Diós shinahai ca cahëtimaxëni cabo. Jama xo Espiritu Santó ra. Ja roha tsi xo toa Diós shinahai ca cahëhaina. ¹² Jasca, naa Dios quima ca Espiritu Santó no biniquë noqui ri; maí ca tiisi ja nomari. Noqui tiisimahi quiha ra, Diós noqui ani ca jahuë bo tëquë no cahëyoïno iquish na. ¹³ Jaha tsi Dios jahuë bo bërohuapama tsi nohiria bá noqui tiisimani ca tiisi tsi chaniyamaqui noa. Jama, Espiritu Santó tsi noqui tiisimahai ca jahuë bo roha yoaqui noa iquia. Noba chani ma xo. Jabi toca tsi chahahuacanaibo qui mana ca tiisi bërohuaqui noa, jato tiisimaquí na.

¹⁴ Jabi Espiritu Santó tiisimahai ca jahuë bo biyamahi quiha Dios cahëyamacanaibo. Jato qui yoyoxëni quiha. Cahëtimaxëni ca xo, Espiritu Santó janyamacanai ca jaca nori iqui na. ¹⁵ Jama, jatiroha ca jahuë bo cahëyoïti mëtsa xo Espiritu Santó jaya cabo ra. Jaha tsi yosanahi quiha Dios cahëyamacanaibo, tihi ca tsi tsayahax na. Noqui cahëyamayoicani quiha pë. ¹⁶ ¿Jënahuariaxo raca Ibobá shinahai ca ja cahëyoicana? Yama tsi xo toa noba Ibo tiisimati mëtsa cato ra. Jama, noqui tsi xo toa Cristó shinahai ca cahëcanaibo, naa ja qui chitimicanaibo.

3

Dios bax yonocobëquinahaina

¹ Jabi Dios Chani mato qui ë yoaquë tsi Dios tiisi binoma ma ipaoniquë iquia, Espiritu Santó tsi ma mëpihacayamani iqui na. Jari xocobo jascaria, naa chahahuabëna cabo jascaria ma ini quiha. ² Jaha tsi bëroria ca tiisi roha mato qui ë amaniquë, naa jahuë baquë jahëhuá xoma amahai jascaria. Toatiyá tsi Dios Chani-chaniria binoma ma iniquë. Jishopë. Jari toca xo mato rë jaboqui. ³ Jari chahahuabëna cabo jascaria xo mato pë. Tsayacahuë. Jari mato xërëquë tsi xo yosanahaina iquia. Jari

mato xërëquë tsi xo joi mërähaina rë. Tocapimano tsi çjënahuariaxo Espiritu Santó mato mëpina? ¿Dios cahëyamacanaibo jascaria iyamayamacanai, tocahi na? ⁴ Huësti ca maxo tsi xo toa “Pablo roha ó quëëqui noa” iquiina. Maxo huëtsa tsi xo toa “Apolos ó quëëqui noa” iquiina. Jabi toca pi ma chanino tsi çjënahuariaxo Espiritu Santó mato mëpina?

⁵ Nicapariana. Iriama ca ëa xo naa. Jasca xo Apolos ri; iriama quiha. Dios yonati bo roha xo noa ra. Noqui iqui tsi Dios Chani qui ma chitiminiquë. Diós noqui aca ca yonoco roha aqui noa ra. ⁶ Jasca, jamëri tsi xo toa Diós noqui ani ca yonoco ati. Mato xërëquë xo tsi Dios Chani pari ë bananiquë. Jaquirëquë Apolos joniquë. Joxo tsi Dios Chani mato qui ja tiisimaniquë, mato coshihuaxëna. Noba yonoco tsi xo toa. Jama, Dios roha tsi xo toa mato ó ca Chani shinahamanish cato ra. ⁷ Ja quëshpi tsi iriama ca ëa xo naa, naa Dios Chani banahai cato. Jasca, iriama xo Apolos ri, naa Chani tiisimanish cato. Dios roha tsi xo toa mato shina ó ca Chani shinahamahaina. ⁸ Jaha tsi yonocobëquinahi quiha Dios Chani banahai cato, Dios Chani tiisimahai cato. Jato yonoco quëshpi roha tsi jato copixëhi quiha Dios. ⁹ Jatsi Dios yonati bo roha xo noa, Dios yahax tsi yonocobëquinahaina. Mato tsi xo toa huai iquiria. Huai Ibo xo Dios. Huai ca yonococanaibo xo noqui.

Xobo iquiria xo chahahuacanaibo

Diós acai ca xobo jascaria xo mato. ¹⁰ Ea ti tsi xo toa jahuë xobo rohahuati ibo-iboria. Jabi Dios noihai cató tsi ë qui naa yonoco acacani quiha. Rohahuaxo tsi jahuë xobo chinichiti bo ë nimaniquë, mato chahahuamaqui na. Mato xërëquë xo tsi Dios yonoco ë chitahëhuani quiha. Jatsi ë quirëquë nohiria huëtsa bo joniquë, mato chamahuahi na. Joxo tsi ë chitahëhuani ca cache tsi ja rohahuacanicuë. Jia tsi ja rohahuati ca xo iquia. ¹¹ Jabi Jesucristo roha tsi xo toa nimahacanicuë ca chinichiti. Ja qui roha chitimiqui noa xabahamahacati. ¹² Jasca, Jesucristo, naa chinichiti nori ca cache rohahuaqui noa. Jahá tsi jia ca jahuë bá tsi rohahuaxëhi quiha huësti huësti ca nohiria. Oro, plata, maxax copixëni cabo, tihí cabá tsi rohahuacaxëceni quiha. Jama, jihui, xëpamë, huasi, tihí ca copirama cabá tsi rohahuacaxëceni quiha huëtsa bo pë. ¹³ Quiniacaxëcahuë. Bërohuacaxëti xo noba yonoco yoi, Ibo Jesucristo bacaquë no. Toa barí tsi chihí tsi tanamahacaxëti xo nohiria yonoco tëquë. Jatsi mëshoyoxëhi quiha mahitsa ca yonoco. Mëshoyamaxëhi quiha yonoco jia cato. ¹⁴ Ja rohahuacana ca pi mëshoyamano tsi copi jia ca bicaxëceni quiha ra. ¹⁵ Jama, nohiria bá rohahuaha ca pi mëshono tsi jato copi jia ca bënocaxëceni quiha pë. Jishopë. Xabahamahacacaxëceni quiha, naa chihi nacohai ca paxahai ca jascaria.

Arati xobo quëscaria xo chahahuacanaibo

¹⁶ ¿Dios xobo ma nori ca cahëyamacanaí sa? Mato ó tsi bësöhi quiha Espiritu Santo, naa Dios Shinana ra. ¹⁷ Jaha tsi tshuëcaracá pi Dios xobo yoshihuano tsi toa nohiria quëyoxëhi quiha Dios iquia, roa ca mëstë ca Dios nohiria jaca nori iqui na. Dios xobo xo mato ra. ¹⁸ Ma parahacayamano. ¿Tonia mato xërëquë ma ni toa tiisi-tiisiria ca jaca nori ca quëscahuacanaibo? ¿Mato ó ca ma ni toa maí ca tiisi ó quëëcanaibo? Jatsi maí ca nohiria bo qui yoyoxëni ca ja manëcano iquia ra. ¹⁹ Dios qui yoyoria tsi xo toa maí ca nohiria ba tiisi, jato tiisi tsi xabahamahacatimaxëni jaca nori quëshpi na. Jabi, “Tiisi jayaria cabo paquëmahi quiha Dios, ja

paracanaí cató no” ii quiha Quënëhacanish cabo. ²⁰ Jasca, “Tiisi jaya cabá shinahai ca cahëriahi quiha Dios; mahitsa jaca nori” tihi ca tsi ii quiha. ²¹ Ja tsi xo toa nohiria ba tiisi qui chitimiyamacana iquia. Dios tsi xo toa jatiroha ca jahuë bo mato qui ati ibo-iboria. ²² Apolos, Pedro, ëa, tihi cabo mato qui Diós ani quiha mato mëbiti. Jatiroha ca maí ca jahuë bo mato qui ja ani quiha mato mëbiti. Bësohaina, rësohaina, tihi cabo mato qui acacani quiha. Jasca, jaboqui, huëaquë, tihi cabo mato qui acacani quiha mato mëbiti. Tihi cabo mato qui aqui quiha mato mëbiti ra. ²³ Jasca, Cristo qui ma acacaniquë mato ri. Cristó-na bo xo mato iquia; nobá-na ma nomari. Jasca, jahëpa Diós-na xo Cristo ri.

4

Anoma tsi xo tiisimacanaibo oquëhuahaina

¹ Anoma tsi xo Apolos, Pedro, ëa, tihi cabo ma oquëhuahaina iquia. Cristo yonati bo xo noa; jaroaha. Toca tsi ma shinaxëti xo noqui yoati na. Dios Chani yoatí yonoco noqui acacani quiha nohiria bo qui bërohuati. ² Jabi jia tsi jahuë chama qui nicaxëti xo yonati. ³ ¿Japa ëa ti? ¿Cristo yonati jia cara ni ëa sa? Cahëyamaquia. “Yonati jia ca xo Pablo” i mato mishni bo mitsa. “Yonati yoi xo” i huëtsa bo mitsa. Jama, ë qui iriama tsi xo toa ëa yoati nohiria bá shinahaina. Jasca, “Jia tsi xo naa ë acana” iyamaquia, quiniahi na. ⁴ Jaboqui yama tsi xo toa ëa pasomaha ca jahuë bo iquia. Jama, ¿jënahuariaxo ëmë ë cahëyoina? Ibo roha tsi xo toa ëa, noho shinana, noho yonoco, tihi cabo cahëyoihaina. ⁵ Jatsi quiniacana. Mato tiisimacanaibo oquëhuatapiyamacana iquia, Dios qui oquë yama ja icamitsa iqui na. Joxëhi quiha Ibo ra. Manacahuë. Joxo tsi nohiria ba shina ó ca jonë ca jahuë bo bërohuaxëhi quiha. Toa barí tsi oquëhuahacaxëhi quiha nohiria bo, jia ca ja acani ca quëshpi na. Jato copixëhi quiha Dios. ⁶ Jaha tsi Apolos, ëa, tihi cabo oquëhuayamacana, ëbë xatë bá. Quiniacaxëcahuë, Quënëhacanish cabo pasomaha ma iyamano. Anoma tsi xo toa huësti ca maestro oquëhuahaina, maestro huëtsa qui nicacasyamaquí na.

Corintó ca chahahuacanaibo Pabló raahanina

⁷ ¿Nohiria huëtsa bo oquë ni mato tiisi pa? ¿Jatiroha ca jahuë bo Diós mato ayamayamani? Ja quëshpi tsi ¿jënahuariahax “Oquë xo noa” i ma na, Dios quima mato tiisi ma biquë no? ⁸ Quiniacaxëcahuë. Mamë paraqui mato iquia. Tonia chama bo, narisyamacanaibo, tihi cabo ma nori ca quëscahuaqui mato pë. Noqui axma tsi chama-chamaria bo ma manëniquë iquia. E ra ma. Yonahai ca chama bo ma iti ó quëëquia. Tocapimarohano tsi mato bëta xo tsi yonaxëquia ëa ri tia.

⁹ Jama, noqui Dios Chani chitahëhuati ibo bo tsi xo toa jahuë rësó no. Tonia jaroaha ca iti ó tsi Diós noqui janani quiha, nohiria bo bësojó tsi rësoti raahacanish ca joni bo jascaria. Noqui tsi xo noitiria. No tënëhai ca tsayacani quiha jatiroha cabo, naa ángel bo, nohiria bo tëquë. ¹⁰ Noqui ratëcani quiha tsayahax na. Cristo iqui tsi nohiria bo qui yoyoxëni xo no acaina. Jama, Cristo ó tsi mato ti tsi xo toa tiisi jaya cabo tonia. Mato oquëhuacani quiha Dios cahëyamacanaibo iquia. Jama pi xo noa. Noqui tsi xo toa chama yama. Noqui nomacani quiha pë. ¹¹ Jaboqui tsi paxnaqui noa. Tëshinaqui noa. Sahuëti narisqui noa. Noqui setiacani quiha; mahitsa. Noqui tsi xo xobo yama cabo. ¹² Jasca, noba mëquënë tsi yonocoqui noa, noba piti copixëna. Nohiria bá noqui roano tsi jato bax

bëhoxqui noa, Diós jato shomahuano iquish na. Noqui pi ja tënëmacano tsi caxayamaqui noa. Jato tënëqui noa ra. ¹³Noqui pasomaha pi nohiria bo chanino tsi caxahaxma tsi jato qui chaniqui noa. Jaboqui tsi Dios cahëyamacanaibo qui quërasria ca masa xo noa rë. Jabi toca xo noqui Dios Chani yoacanaibo iquia.

¹⁴Nëca tsi mato qui quënëquí tsi mato bërabihuaquia tonia. Mato bërabihucasyama xo ëa iquia. Nëca tsi mato qui quënëquia mato yobaxëna, noho xocobo ma nori ca quëshpi na. ¹⁵Jabi huëstima ca Cristo yoati tiisimacanaibo ma jayacamitsa; jama, huësti roha ca mato jahëpa yoi nori. Mato jahëpa ë manëniquë, Cristo qui mato ë mëpiniquë no. Mato qui Dios Chani yoati chitahëhuanish ca ëa xo naa. ¹⁶Ja tsi xo toa noho jabi jascacana iquia. ¹⁷Jasca, mato qui Timoteo, naa noho noi ca baquë raaquia. Ibo Cristo yonoco ariahi quiha. Jatsi mato mëbixëhi quiha joxo na. E yoahai ca Cristo quinia mato nicamatëquëxëhi quiha, naa jatiroha ca iglesia bo xo tsi ë tiisimahi ca jascaria.

¹⁸Basi ë nori iqui tsi jamë shinamixëni mato huësti huësti ca manëniquë rë. “Joyamaxëhi quiha Pablo, noqui raquëhi na” icani quiha tonia. ¹⁹Jaha bësocapa. Dios qui pi jiano tsi mëri tsi mato qui joxëquia ra. Joxo tsi toá ca shinamixëni cabá acai ca yonoco jixëquia ra, jato chani nicahi ë nomari. ²⁰Noba shina ó xo pi Diós yonayamano tsi mahitsa tsi xo toa no chanihaina iquia. Chama yama xo. Jama, no noho xo pi ja yonano tsi jahuë chama jayaxëqui noa jahuë yonoco ati. ²¹Jatsi, ¿jënahuaxëhi ni ëa, mato qui joxo na? Toa nicaquia. ¿Joxëhi ni ëa, mato raahati? ¿Oquëyamayamahi ni ishima tsi ë johaina? Jabija; oquë tsi xo noihax ë joxëhaina iquia ra. Jama, mato quinia yoi bo pi ma niabëriayamano tsi mato raahaxëquia joxo na.

5

Niahacaxëti xo jochahuaxëni ca chahahuahai cato

¹Jishopë. Chani yoi ca ë nicahitaquë mato yoati na. “Corintó ca chahahuacanaibo xërëquë ó tsi bësohi quiha jochahuaxëni cato, naa jahuë jahëpa ahui ya racahai cato” ii quiha toa nahax ca bëcanai ca nohiria rë. Anoma xo toa ja tocahaina ra. Tocayamacani quiha Dios cahëyamacanaibo ri. ²¿Jënahuariahax “Jënima tsi xo ja acaina” i ma na pë? Cohuëyama xo mato; rani ma nori iquia. Jama, ja acai ca iqui tsi mato quima niahacaxëti xo toa joni iquia. ³Jaboqui basi xo ëa rë; jama, mato bëta iquiria ë nori, mato ë shina-shinahi quëshpi na. Jabi anoma tsi xo toa jochahuaxëni cató acaina iquia. Mato bëtahaxma tsi mato quima ja niahacati xo iquia Ibo Jesu chamá no. ⁴⁻⁵Jabi arati ma catino tsi mato bëtaxëquia noho shinaná no. Noba Jesu chamá tsi Satanás qui naa joni mëacana, Satanás tënëmano iquish na, jahuë jocha quima Dios quiri ja bësono. Tocacana, jahuë shina xabahamahacano iquish na, naa Ibo Jesucristo joxëquë no.

⁶Anoma tsi xo “Jënima xo ja acana” i ma aina pë. Jabi mëri tsi pacanahi quiha jocha pistia, levadura mishni mapari xara pacanahi jascaria. ⁷Jabi pascua fiesta pinox pari tsi quiha jato xobó ca levadura tsëcaparini quiha Israéli ca nohiria. Jascaria tsi mato quima naa levadura yoi, naa jochahuaxëni ca joni tsëcacana. Tocapihi tsi jënimaxëqui mato ra. Siri tsi ma bahuëhacaniquë. ¿Mato jocha quëshpi tsi Jesucristo, naa noba pascua oveja tëpas-hacayamayamani? ⁸Jaha tsi pascua fiesta jascaria jaya xo noqui

chahuacanaibo ri, naa arati no catiquë no. Jaboqui catipama tsi jocha quima no paquëmahacani ca shinaqui noa. Jasca, noqui jochamahai ca jahuë bo no jaquimaxëti xo, Dios qui arahi na. Jochahaxma tsi jabija ca Dios qui no arano ra.

⁹ Jasca, siri tsi mato qui carta huëtsa ë raaniquë. Toa carta ó tsi “Jochahuaxëni ca chahuacanaibo ya rabë nabëquiyamacana” i ë niquë. ¹⁰ Jaha bësocapa. Tobi quiha jochahuaxëniria ca chahuayamacanaibo rë. Jato xërëquë tsi xo toa anoma ca chotamis-canaibo, paratá-naxëni cabo, yomacanaibo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo. “Tihi cabo ya rabënyamacana” iyama ë niquë. Inonoma xo. ¿Jënahuariahax chahuayamacanaibo tëquë quima no aquëquëna? Inoma quiha. Tocapiquí tsi naa mai ma jisbayaxëti xo ra. ¹¹ Jama, chahahuahai ca quënahacani ca nohiria pi jari jochacasno tsi toa nohiria ya rabë nabëquiyamacana, “Dios nohiria xo noa” i jaca quë no. Toca ca nohiria yaxo tsi piyamacana iquia. Anoma quiha. ¹²⁻¹³ Yobaquí tsi Dios cahëyamacanaibo yobayamaquia ra. Jato copiti Ibo xo Dios ra. Jama, chahuacanaibo pi jochano tsi jato ma copixëti xo, “Mato maxo quima jochahuaxëni ca tsëcacana” i Dios Chani ai iqui na.

6

Dios cahëyamacanaibo qui mabë xatë bo ma bocanaina copihacati

¹ Mabë xatë bo pasomaha ca jahuëcara ca pi jayaquí tsi chahuayamacanaibo qui jato boyamacana yobahacati. Anoma quiha. ¿Oquë ma ni Dios nohiria bo qui jato ma bohaina, yobahacati? ² ¿Jabi Dios cahëyamacanaibo yobayamayamaxëhi ni Dios nohiria bo? Tocaxëqui noa iquia. Tocapiquí tsi ¿mato xërëquë ca iriama ca jahuë bo yobati mëtsama ni mato rë? Jato ma yobaxëti xo iquia. ³ Tsayacahuë. Naipá ca ángel bo yonaxëqui noa ra. Jato pi yonaquí tsi nëá ca Dios nohiria bo yobati mëtsa xo noa tia. ⁴ Mato xërëquë pi mabë xatë bo joi ibëquinano tsi ¿Dios cahëyamahai ca juez qui jato raahi ni mato pë, copihacati? Iriama tsi xo Dios cahëyamacanaibo yoba ra. ⁵ Jishopë. Ma bërabixëti xo iquia. ¿Yama ni mato xërëquë ca jia tsi yobati mëtsa cato pa? Tonia tobi huësti përe xo iquia. ⁶ Jama, chahuayamahai ca juez qui mabë xatë bo boqui mato pë, chahuayamacanaibo bësoso ax tsi jato qui quësoxëna. Anoma quiha.

⁷ Anoma tsi xo toa Dios cahëyamacanaibo qui mabë xatë bo bohaina iquia, jato qui quësoxëna. ¿Oquë ma ni janyama ca ma tënëhaina yoi ca tahëhax na? ¿Oquë ma ni mato jahuë bo ma bënëhaina? Tihi tsi ma ati xo. ⁸ Jama, mabë xatë bo qui quësocasqui mato pë, juez bësoso ax na. Quësoquí tsi jato janyamahuaqui mato iquia. Ma acai cató tsi jato quima yomaqui mato rá.

Dios xobo xo mato

⁹ Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha nohiria yoi bo. Tihi ca tsi cahëqui mato ra. Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha yoxa mëtsaxëniria cabo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo. Jicoyamaxëhi quiha huëtsa ba ahui ninicanaibo, jato huëtsa ya jobonacanaibo. ¹⁰ Jicoyamaxëhi quiha yomacanaibo, paratá-naxëni cabo, pahëcanaibo, ranimixëni cabo, yomaxëni cabo. Tihi ca tsi xo toa jicoyamahaina. ¹¹ Jabi toca tsi mato huëstima cabo i-ipaoni quiha, chahuahanox pari. Jama, ma bahuëhacaniquë. Dios qui ma aquëquëmahaca-niquë jia iti. Jasca, Jesucristo chama, Dios Shinana, tihi cabá tsi ma xabahamahacaniquë ra.

Chahahuacanaiba jabi

¹² “Noqui jënima tsi xo toa no acatsai ca tēquē” i mato ó ca huēsti mitsa. ¿Ocamani? Tobi quiha anoma ca acaina ra. Noqui mëbiyamahai ca tsi xo toa. Ja tsi xo toa yoi ca ayamaxēquia. Jatiroha ca ati mëtsa xo ëa iquia; jama, quinia-quiniaquia yoi cató tsi ë yonahacayamano iquish na.

¹³ ¿Japa no pihaina? ¿Noba poco-na piti acacayamayamani? Jasca, ¿noba oriquití-na noba poco acacayamani? Jatsi iriama tsi xo no pihaina iquia. Jatihuahacaxēhi noba yora bo, noba oriquiti, tihi cabo tēquēta. Jasca noba yora bo ri. Anoma ca chotati noba yora bo acacayamani quiha, Diós-na jaca nori. Noqui mëbicatsi quiha Dios ra, jahuē chamá no. ¹⁴ Jabi jahuē chamá tsi noba yora yoi bo chamahuacatsi quiha, naa noba Ibo Jesucristo ja bësomani ca chama jasca cató no.

¹⁵ Cristó-na bo xo mato yora bo ra. Jatsi, ¿jënahuariahax raca mëtsaxëniria ca yoxa qui mato yora bo ma riina? Dios qui anoma quiha. ¹⁶ Mëtsaxëniria ca yoxa qui pi joni riino tsi huëstinacani quiha jato dos ca yora bo ra, “Huësti ca yora manëcani quiha rabëta” i Dios Chani ai quëshpi na. ¹⁷ Jama, Dios qui pi mamë ai tsi Cristo ya huëstinaqui mato. Toca tsi jahuë jabi, jahuë shinana, tihi cabo xatënaqui mato.

¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Anoma ca chotahai ca jocha quima jabacana. Anoma quiha. Jahuëcara ca jocha huëtsa pi nohiríá ano tsi yoshihuahacayamaxëhi quiha jahuë yora. Jama, anoma ca jocha ai tsi jahuë yora pasomaha jochahi quiha ra. ¹⁹ Quiniacaxëcahuë. Mato yora bo tsi xo toa Espíritu Santo xobo ra. Toa cahëqui mato. Jahá tsi racahi quiha mato qui Diós ani ca Shinana. Ja tsi xo toa mato yora ibo tsi xo Dios; mató-na ja nomari. ²⁰ Jabi Cristo copixëni ca jimí tsi ma copihacaniquë ra. Ja tsi xo toa mato yora bá tsi Dios ma oquëhuaxëti xo ma acai cató no.

7

Ahui biti yoba

¹ Jabi ë qui ma raani ca carta ó tsi ahui bichiquiti yoati tsi ma nicaniquë. E quëbihai ca tsi xo naa: Jariapari tsi ë qui jia tsi xo ahui biyamahaina ra. ² Jama, jocha iqui tsi jia tsi xo jatiroha ca joni jahuë ahui yoi jayahaina. Jasca, jahuë bënë yoi jayaxëti xo jatiroha ca yoxa bo ri, jochati ja tanamahacacayamano iquish na. ³ Jasca, jahuë ahui otoxëti xo bënë. Jahuë bënë otoxëti xo ahui ri. ⁴ Jasca, jahuë yora ibo ma xo ahui, bënë-na ja nori. Jasca, jahuë yora ibo ma xo bënë ri, jahuë ahui, bënë-na ja nori. ⁵ Ja tsi xo toa “Mia basitaquia” iyamaxëti xo bënë, jahuë ahui qui. Jama, mato qui jiapino tsi jënima tsi xo toa tanaroha pistia no tsi ma basitahaina iquia, oquë tsi Dios qui bëhox-xëna. Jaquirëquë ma jobonatëquëxëti xo, Satanás mato tanamayamano jochati. ⁶ Tihi ca tsi xo toa ë shinahaina, noho yoba-yobaria ja nomari. ⁷ Jama, ë qui oquë tsi xo toa joni bá ahui jayamahaina iquia, naa ëa jascaria. Jama, inoma ca xo. Jamëri tsi xo toa jatiroha ca nohiria qui Diós ani ca jabi ra. Huësti ca tsi xo toa ahui bicatsaina; huëtsa tsi xo toa ahui bicasyamahaina. Tihi ca quinia tsi xo jënima iquia.

Pablo Yoba

⁸ Bënoma cabo, bënë imanish cabo, tihi cabo qui noho yoba tsi xo naa: “Oquë tsi xo bënoma ca iquiina” iquia. ⁹ Jama, “E ra ma. E qui yoi tsi xo bënoma ca iquiina” i tsohuëcara pi no tsi oquë tsi xo ahui, bënë, tihi cabo bichiina. ¹⁰⁻¹¹ Jasca, bënë bo, ahui bo, tihi cabo qui noho yoba tsi

xo naa, naa Jesú yoanina. “Jahuë bënë niayamaxëti xo ahuini ra” i ja ni quiha. Jascaria, “Jahuë ahui niayamaxëti xo bënë ra” i ja ni quiha. Jasca, jahuë bënë pi niabëriaquí tsi bënë huëtsa ja biyamaxëti xo. Bënoma ca icasyamaha tsi jahari jahuë bënë qui ja cati xo iquia.

¹² Tëxë bo qui noho yoba tsi xo naa, Ibobá-na ja nomari. Chahahuayamahai ca ahui pi jayaquí tsi jahuë ahui bënë niayamano, naa ja bëta pi ja racacasquë no. ¹³ Jasca ahui ri. Chahahuayamahai ca bënë pi jayaquí tsi jahuë bënë ja niayamano, ja bëta pi ja racacasquë no. ¹⁴ Ja racanabëquipicano tsi toa chahahuayamahai ca bënë chahahuamitsa, jahuë ahui jabi jia ca tsayaquí na. Jasca, toa chahahuayamahai ca ahui chahahuamitsa jaa ri, jahuë bënë jabi jia ca tsayaquí na. Jama, ja racanabëquipiyamacano tsi çjënahuariaxo raca jato xocobá chahahuana? Jama, ja racanabëquipicano tsi shomahuahacaxëhi quiha jato xocobo ra, jato chahahuahai ca nabo iqui na. ¹⁵ Jama, chahahuayamahai ca xatë pi jisbëriacasno tsi chitiyamacana. Ja jisbayano. Ja jisbayapino tsi tsëquë tsi xo toa chahahuahai ca xatë. Jabi Diós mato quënani quiha rani tsi racanabëquiti. ¹⁶ Jatsi shinaparcana, chahahuahai ca ahui bá. “Oquë tsi xo noho chahahuayamahai ca bënë ë chitiahaina, chahahuamaxëna” i ma mitsa rë. Jama xo ra. ¿Mato bënë bo chahahuamati mëtsa yoi ni mato sa? Jasca, mato chahahuahai ca bënë bo ri. ¿Mato ahui bo chahahuamati mëtsa yoi ni mato sa? Ja iqui tsi mato chahahuayamahai ca xatë jisbayacaspino tsi oquë tsi xo toa ma oquëxnahaina iquia.

Mato jabi bo, mato tiisi, mato yonoco, tihí cabo qui yosanayamacana

¹⁷ Jabi iglesiá ca chahahuacanaibo qui ë acai ca yoba tsi xo naa: Mato jabi bo, mato tiisi, mato yonoco, tihí cabo mato qui acacani quiha. Jatsi Diós mato qui acacani ca iti qui yosanayamacana. ¹⁸ ¿Jodio ma ini, Cristo chahahuanox pari? Jatsi chahahuaxo tsi carayana manëti tanayamacana. ¿Carayana ma ini, Cristo chahahuanox pari? Jatsi jodioba jabi bo biyamacana. ¹⁹ Jabi Dios qui iriama tsi xo carayanabo, jodiobo, tihí caba jabi bo. Ja qui jia ca tsi xo toa jahuë yoba bo no nica-nicahaina ra.

²⁰ ¿Japa? ¿Jahuë yonoco ma jayani, Diós mato quënaquë no? Jatsi toa yonoco jari ma ano. ²¹ ¿Japa yonati ma ini, Dios chahahuanox pari? Jatsi shina-huëjënayamacana, yonati ma nori ca tahëhax na. Jama, mato chamá pi mato paquëmacasno tsi jënima quiha. Tsëquëcana. ²² ¿Japa; chamá mato yona-yonani, Diós mato quënaquë no? Jatsi ranicana. Jaboqui mato yona-yonayamaxëhi quiha jocha chama iquia. Cristo ó tsi tsëquë xo mato. ¿Japa; chama yama ma ini, Diós mato quënaquë no? Ranicana. Jaboqui Cristo yonati xo mato ra. ²³ Jabi Jesu copixëni ca jimí tsi ma copihacani quiha. Ja quëshpi tsi Cristó-na bo xo mato ra. Jaha tsi joni bo qui raquëyamacana. ²⁴ Jisa ëbë xatë bá. Diós mato janani ca iti ó tsi chitëcana, naa ma iqui ca jascaria chahahuanox pari. Mato yonoco, mato jabi bo, mato tiisi, tihí cabo qui yosanayamacana, Diós mato mëbihai quëshpi na.

Bënoma cabo — Bënë imanish cabo

²⁵ Jabi mato bënoma ca yoxajahi bo yoati tsi ëa ma nicaniquë mato cartá no. Jabi yama tsi xo toa Ibobá ë qui ani ca yoba yoi mato qui ati, naa mato yoxajahi bo yoati na. Jama, noho yoba mato qui axëquia, Diós shomahuahai cató tsi yobati tiisi ë qui acacani iqui na. Chahahuahacaxëti xo noho yoba ri iquia. ²⁶ Nicacana. Anomariaxëhi

quiha no bēsohaina, naa Ibo Jesucristo bacanox pari no. Ja quēshpi tsi ě qui oquē tsi xo bēnoma ca iquiina iquia. ²⁷ Jama, ahui pi otoi tsi aquēquēyamacana. Jasca, bēnomapiquí tsi ahui biyamacana. ²⁸ Jama, ahui pi bichi tsi jochayamahi quiha joni. Jasca, jochayamahi quiha yoxajahi ri, bēnē pi ja biquē no. Jama, xatē pi ja bicano tsi noiticaxēcani quiha iquia. Bēronomaxēhi quiha racanabēquiti ja jabicanaína naatiyá no. Ja quēshpi tsi nēca ca yoba jato qui aquia, jato mēbixēna.

²⁹ E yoacatsai ca tsi xo naa, ěbē xatē bá: Tsēquēti basima tsi xo toa noba Ibo bacahaina ra. Ja iqui tsi ahui yama cabo jascaria tsi bēsoxēti xo ahui jaya cabo iquia. ³⁰ Jaboqui Dios yonoco no ati xo ra. Jahuēcaracá noqui jēnēmayamano ra, naa cohuē iquiina, ranihaina, jahuēmishni bo copihaina. ³¹ Jasca, jahuēmishni bo copipiquí tsi iniapiquí tsi tihí ca jahuē bo no noiyamano, Dios yonoco aquí na. Jabi huinocaxēhi quiha naa maí ca jahuē bo tēquē. ³² Jabi ě qui jia tsi xo toa maí ca jahuē bo yoati tsi ma shina-huējēnayamahaina, Dios yonoco aqui na. ³³ Jama, tocamapi xo toa ahui jaya cato. Maí ca jahuē bo shina-shinahi quiha. ³⁴ Jabi dos ca quiniá tsi ninihacahi quiha toa ahui jaya cato. Jahuē ahuini jatsi Dios, tihí cabo shina-shinahi quiha. Jasca xo yoxa bo ri. Bēnoma cabo, bēnē jayama cabo, tihí cabo tsi xo toa Dios yonoco ariapicanaibo. Dios qui jato yora bo, jato shinana, tihí cabo aquēquēmacascani quiha ra. Jama, tocamapi xo bēnē jaya cato iquia. Maí ca jahuē bo shinahi quiha jahuē bēnē ranihuacatsi na.

³⁵ Nēca tsi mato qui chaniquia mato mēbicansi na. Mato quētiacasyama xo ěa ra. Jatsi ahui pi ma bicasno tsi jēnima xo. Jaha ě quēēhai ca tsi xo toa quinia jíá tsi ma bēso-bēsohaina. Jia tsi Dios yonoco ma aria-ariano, jahuēcara ca huētsa bo shinaxoma.

³⁶ Jasca, tobi quiha toa jato yoxajahi jaya cabo, naa bēnē yama cabo. “Oquē tsi xo bēnē noho jahiní bichiina. Shina coshi xo rē” i jahēpa mitsa. Toca pi shinaquí tsi jahuē jahi bax bēnē ja bino ra. Jochayamahi quiha tocahi na. ³⁷ Jama, tobi quiha toa jahuē jahi huashihai cato. Ja qui oquē tsi xo jahuē yoxajahi bo bēnoma ca iquiina. Toca pi ja shina-shinano tsi jēnima tsi xo toa jahuē jahi bax bēnē ja biyamahaina. ³⁸ Jatsi jia tsi aqui quiha toa jahuē jahi bax bēnē biyamahai cato. Jasca, jia tsi aqui quiha toa jahuē jahi bax bēnē bichii ca ri. Jama, oquē tsi aqui quiha toa jahuē jahi bax bēnē biyamahai cato iquia.

³⁹ Jabi jahuē bēnē xatē tsi xo ahuini ra. Ja bēsono tsi bēnē huētsa ja binoma quiha. Jama, jahuē bēnē pi rēsono tsi tsēquē xo yoxa tsohuēcara ca bēnē paxa ca bixēna. Ibo chahahuahai ca toa joni iti xo iquia. ⁴⁰ Jama, bēnē paxa ca pi ja biyamano tsi oquēxēhi quiha ja rani-ranihaina iquia. Jabi toca tsi shinahi quiha Dios Shinana ri iipiquia ra.

8

Idolo bo qui acacahai ca nami

¹ Jaboqui ídolo bo qui acacahai ca nami yoati tsi chanicasquia. Jabi naa jahuē bo yoati tsi bērono tsi xo toa “Cahēyoiqui noa ra” i no aina. Ja iqui tsi no quiniaxēti xo ra, no tocamamaxēno iquish na. Mahitsa noqui oquēhuahi quiha toca ca no shinahaina pē. Jama, noqui shinahamahai ca tsi xo toa no noihaina. ² “Cahēyoiquia” iipihí tsi jari cahēti basi toa joni imitsa ra, cahēti tiisi naris-hi na. ³ Jama, Dios pi ja noino tsi toa joni cahēyoihí quiha Dios.

⁴ Jatsi ídolo bo qui acacahai ca nami no tsayano. ¿Piti ni? Jariapari tsi chama yama ídolo nori ca cahëqui noa. Dios ma xo toa ra. Huësti roha tsi xo toa noba Dios yoi. ⁵ Jama, “Tobi xo toa huëstima ca dios bo” ii quiha huësti ca nohiria pë, naa naipá ca dios bo, maí ca dios bo. Jabi iirohapihi tsi mahitsa ca xo iquia. ⁶ Noba Dios yoi tsi xo huëstita. Yama xo huëtsa ra. Noba Jahëpa, naa jatiroha ca nëhohuanish ca tsi xo naa. Jasca, bëso xo noa, jahuë oquë jismaxëna. Jatsi tobi quiha huësti ca Ibo yoi ri, naa noba Jesucristo. Jahuë chamá tsi jatiroha ca nëhohuahacani quiha. Jahá tsi bëso xo noa ra.

⁷ Jabi naa jabija ca tiisi cahëyamahi quiha chahahuacanaibo tēquë rë, naa ídolo bo yoati na. Bëso jaca nori quëscahuacani quiha. Ja iqui tsi ídolo qui acacaha ca nami picasyama ca xo, jocha ja nori ca quëscahuacuí na, coshi yama jato shina nori iqui na. ⁸ Shinaparicana. ¿Jënahuariaxo namí noqui mëbina, Dios ya noqui rabënamaxëna? Japi no piyamano tsi yama tsi xo toa no bënohaina. Jasca pi pihi tsi oquënyamaqui noa. ⁹ Jabi jënima tsi xo toa ídolo qui acacaha ca nami no pihaina iquia. Jama, quiniacaxëcahuë. Mato chama yama ca xatë bo ma jochamayamano, jahuëcara ca ma pihai cató no. ¹⁰ Shinaparicana. Mato shina coshi bo qui jënima tsi xo ídolo arati xobo xo tsi ma pihaina. Jama, ¿jahuë shinaxëhi ni toa shina coshi yama cato, toá ca ma pihai ca jisi na? Jisi tsi toa xo tsi ja qui yoi ca, naa ídolo qui acacaha ca nami pixëhi quiha jaa ri iquia. Anoma quiha. ¹¹ Jatsi toca tsi bënoxëhi quiha mabë xatë coshi yama cato, mato oquë ca tiisi iqui na. Jabi ja bax Cristo rësoni quiha jaa ri. ¹² Tocapihi tsi Cristo yoba pasomaha jochaxëqui mato ra, mabë xatë pasomaha ma jochahai cató no. Toca tsi jato shina coshi yama ca yoshihuaxëqui mato iquia. ¹³ Jaha pi ídolo bo qui acacaha ca nami ë pihai cató ëbë xatë jochamano tsi toa nami piyamaxëquia ra. Pitëquëpistiayamariaxëquia, ëbë xatë jochamacasyamaquí na.

9

Parata copi Pabló biyamanina Dios Chani yoaquí na

¹ Dios Chani chitahëhuati ibo yoi ca ëa xo naa ra. Ea ti tsi xo chama yama. Ea ti tsi xo toa noba Ibo Jesu jisnish cato. Jasca, ëa ti tsi xo toa noba Ibo qui mato chitimima-nish cato ra. Tihi ca ëa xo naa ra. ² Jama, tobi quiha toa noho chama bicasyamacanaibo rë, Chani chitahëhuati ibo ë nomari ca quëscahuacuí na. Jama, Chani chitahëhuati ibo yoi ca ë nori ca cahëqui mato ra, Ibo qui mato ë mëpini iqui na.

³ Nëca tsi noho chama bicasyamacanaibo quëbiquia ra: ⁴ ¿Oriquiti, jënë, tihi cabo biti chama yama ni ëa pa, noho yonoco quëshpi na? ⁵ ¿Jato ahui bo pi Chani chitahëhuati ibo huëtsa bá bono tsi jasca ca tocati chama yama ni ëa pa? ¿Dios Chani yoaquí tsi jato ahui bo boyamayamacahi ni Pedro, noba Iboba noma bo, tihi cabo? ⁶ Tonia ëa, Bernabé roha tsi xo toa yonoco-yonocohaina noba oriquiti copiti parata quëshpi na. ⁷ Tsayacahuë. Yonocopama tsi ¿jahuë gasto yoi bo copihi ni soldado pa? Jasca, huai banaxo tsi ¿jahuë bimi piyamayamahi ni ibo pa? Jasca, vaca otoquí tsi ¿vaca xoma ayamayamahi ni jato obëso cato pa? ⁸ Tihi ca joni ba yoba roha jaca nori ca ma quëscahuamitsa, jaca nomari. Jasca ca yoba yobahi quiha Dios Chani ri ra. ⁹ Moisés quënëni ca yoba tsayacahuë. “Rëmapahacayamaxëti xo huëyë, trigo ja timaquë no” ii quiha. ¿Japa huëyë roha shinahi Dios ini, toa yoba acacaniquë no? ¹⁰ Jama xo ra.

Noqui ri, naa jahuë Chani yoacanaibo shinahi ja ini quiha. Toa yoba quënëhacani quiha noqui mëbixëna. Jabi copihacaxëti xo Dios yonoco acanaibo ri, naa huaí ca banacanaibo, têsacanaibo, tihi cabo copihacahai jascaria. ¹¹ ¿Jabi mato shina ó tsi Dios Chani ë banayamayamani? Mato pi mëbirohahi tsi ¿ë acai ca quëshpi tsi oriquiti, sahuëti, parata, tihi cabo biti ó pasoyamayamaxëhi ni ëa? ¹² Huëtsa bo qui tihi ca jahuë bo aqui mato pë, Dios Chani mato ja tiisimacaquë no. ¿Japa ëa ti? ¿Jato oquë tsi mato ë mëbiyamayamani? ¿Mato quima ca copi ó pasoyamayamaxëhi ni ëa pa?

Tsayacahuë. Mato jahuë bo ë bënapistiyama-rianiquë mato mëbiquí na. Jama, ë biniani quiha, Cristo Chani jia ca pasomaha nohiria bo chaniyamano iquish na. ¹³ Shinaparicana. ¿Arati xobo quima jato oriquiti biyamayamacahi ni toá ca yonococanaibo? Jasca, ¿altar quima jato oriquiti biyamayamacahi ni toá ca yonococanaibo ri jato yonoco quëshpi na? ¹⁴ Jascaria ca quiniá tsi copihacaxëti xo Dios xabahamati Chani yoacanaibo ri jato yonoco quëshpi na. Iboba yoba tsi xo toa ra.

¹⁵ Jabi mato piti, mato parata, tihi cabo biti chama jaya ca ëa xo naa ra, bicasyamahai ca ë nori. Jasca, jaboqui mato qui naa carta quënëyamaquia parata ó quëëquí na. E qui jiaría tsi xo toa copi biyamahaina, Dios Chani yoaquí na. Mato parata pi birohahi tsi ¿jënahuariahax “Parata biyamaquia” i ë quë ana? Mato parata bicasyamahai ca ëa xo naa. E qui oquë tsi xo rësoxëhaina, bihaxma ra. ¹⁶ Jabi Dios Chani yoatí ë quënahacaniquë. Yoapama tsi “Jia tsi xo toa ë acaina ra” i ë tima xo. Inoma quiha. Toa yonoco ë qui acacani quiha ati. Dios yonoco quiha. Toa Chani pi yoayamahi tsi noiti-noitixëquia. ¹⁷ Jasca, naa Chani yoatí yonoco pi ë birohano tsi jënima ja iquë aquë, naa parata bichiina toa yonoco quëshpi na. Jama, toa yonoco ë biyamaniquë. E qui ja acacani quiha ati. ¹⁸ Nicacana. Tobi toa noho copi yoi ra. Noho copi tsi xo toa mahitsa Dios Chani yoahaina iquia, parata bixoma. Yoapama tsi mato quima tihi ca jahuë bo biti chama jaya xo ëa ra, bicasyamahai ca ë nori. E qui jia tsi xo ë tocachaina ra.

Jatiroha ca nohiria maxo Pabló bëbocasnina Cristo qui

¹⁹ Tsëquë xo ëa ra. Yonati ma xo ëa. Yama tsi xo toa ëa yonahaina, copihaina, Dios yonoco ë ano iquish na. Jama, jatiroha ca nohiria ba yonati ca ëa xo naa iquia, huëstima cabo Cristo qui bëboxëna. ²⁰ Jodiobo qui Dios Chani yoapihi tsi jodio manëquia, Cristo qui jato bëboxëna. Moisés yoba nama cabo qui yoapiquí tsi toa yoba namá tsi ëmë janaquia Cristo qui jato bëboxëna. Toa yoba nicaxëquia ëa ri, ja nama yoi ë nomari. ²¹ Jasca, carayanabo qui Dios Chani yoahi tsi jato jascaria tsi manëquia, Cristo qui jato bëboxëna. Jato bëtapiquí tsi noho jodioba jabi bo ayamaquia. Jabi tocapiyoihi tsi jari Dios yoba nama xo ëa ra. Tsëquë ma xo ëa, Cristo yoba nicayamaxëna. ²² Jasca, chama yama ca tiisimahama ca chahahuacanaibo pi yahi tsi jato jascaria tsi manëquia jato mëbixëna. Jisna; jatiroha ca nohiria bo jascaria tsi manëquia ra, jatiroha ca quiniá tsi Cristo qui jato bëboxëna. ²³ Tocaquia ra xabahamati Chani nohiria bá nicano iquish na. Jasca, tocapihi tsi shomahuahacaxëquia ëa ri.

Dios mana ca premio no bëbono

²⁴ Shinaparicana. Carrerá tsi jabana-bëquicani quiha jabati axëni cabo tëquë. Jabayocani quiha premio bëboxëna. Jama, huësti roha ca tsi xo toa premio bëbohaina. Jatsi toa jabati axëni ca jascariá tsi Dios yonoco ma ati

xo mato ri, Dios mana ca premio bëboxëna. ²⁵ Bëbopicastsi tsi ma quinia-quiniaxëti xo iquia, mato shinana, mato yora bo, tihi cabo coshinau iquish na. Jabi jabati axëni ca tsayacana. Jahuë yora coshihuahi quiha mai ca naamayamahi ca premio bëboxëna. ²⁶ Jaha tsi mëstë tsi jabariahai ca ëa xo naa ra. Ea ti tsi xo bëbocatsaina. Ea ti tsi xo nianahaina, mahitsa naxëa tox-toxhacai ca ë nomari. ²⁷ Ea ti tsi xo toa noho yora ó bësohaina. Noho yonati tsi xo ra. Tihi ca tsi aquia ra bëboxëna. Jasca, naa carrera quima niahacacasyama xo ëa ra, “Naa carrera qui jicocana” i huëtsa bo qui ë ni quëshpi na. Bërabiria tsi xo toa niahacahaina ra.

10

Idolo bo pasomaha ca yoba

¹ Noba naboyamabo bax Diós ani ca ma shina-bënoyamano, ëbë xatë bá. Xabachá racapama tsi quiha tsémó tsi ja mëpihaca-caniquë, Egipto cabo quima ax ja jabacaquë no. Jabahax tsi quiha Diós mëbihai cató tsi Ia Shini ja nacoyocaniquë. ² Toca tsi ja mëbihacacaquë tsi quiha Moisés, naa jato rëquënititi ibo ja chahahuayoicaniquë, naa jato tëquëta. Jatsi jato bax Diós janani ca yonati Moisés ini ca ja jistapicani quiha. ³ Jasca, xabachá tsi racapama tsi Diós raani ca mapari noba naborëquëbá piniquë jato tëquëta. ⁴ Jasca, toa xo tsi Diós jato qui ani ca jënëpaxa ja acaniquë, jato tëquëta. Jabi jato banahuani ca maxax chahitaxëni, naa Diós raani ca maxax quima ca jënëpaxa ja acani quiha. Jabi Cristo jascaria naa maxax ini quiha, jahá tsi ja mëbihacani iqui na. ⁵ Toca tsi noba naborëquëbo Diós shomahuaquë ri tsi quiha jari Dios huëstima cabá nicayamaniquë rë. Ja quëshpi tsi ja quëyohacacanicuë xabachá no.

⁶ Jabi ocapijaniquë noqui yobaxëna, yoi ca ó no quëëyamano, yoi ca ó ja quëëcani jascaria. ⁷ Mahitsa ca dios bo qui arayamacana, jato huësti huësti cabo ini jascaria. “Arahax ja tsahocanicuë pixëna, jënë axëna. Acax ja joicaniquë pabëxëna” ii quiha Quënëhacanish cabo jato yoati na. ⁸ Jasca, joni huëtsa ba ahui bo ya jobanayamacana, jato huësti huësti cabo ini jascaria. Toa barí tsi quiha veintitrés mil ca rësoniquë jato jocha quëshpi na. ⁹ Jatsi quiniacaxëcahuë. No acai cató tsi Ibo no tanamayamano ra, naa noba naborëquëbá ani jascaria. Ja acani quëshpi tsi rono bá jato quëyoni quiha.

¹⁰ Jasca Dios pasomaha chaniyamacana, jato mishni bo ini jascaria. Diós raani ca ángel jato quëyoni quiha. ¹¹ Toca tsi ja copihacacani quiha, noqui yobaxëna, ja acani ca jasca ca jahuë bo no ayamano iquish na. Tihi ca jahuë bo quënëhacani quiha noqui, naa xaba rësó ca bësocanaibo mëbixëna. ¹² Jaha tsi quiniacaxëcahuë, “Jocha qui paquëyamahai ca ëa xo naa” i ma mitsa iqui na. Toca pi shinahi tsi jochati basima xo mato iquia.

¹³ Shinaparicana. Jochati tanamahacahi quiha nohiria bo tëquëta. Jasca, nohiria huëtsa oquë ma xo toa ma tanamahacahaina ra. Parayamaqui Dios. Mato mëbiriaxëhi quiha, mato chama huino ma tanamahacayamano. Jochati ma tanamahacano tsi mato chamahuaxëhi quiha. Paxati quinia mato qui axëhi quiha, jia tsi ma tënë-tënëno.

Idolo bo qui acacanish ca piti

¹⁴ Idolo bo, naa mahitsa ca dios bo jaquimacana, ëbë xatë bá. Jato qui arayamacana. ¹⁵ Jabi tiisi jaya xo mato iquia. ¿Jabija ma ni naa ë yoahaina? ¹⁶ Jabi Iboba shiati jënë ai tsi Dios qui “Gracias” iqui noa.

Jasca, naa shomahuahaca ca jënë no ano tsi ¿Cristo jimi jisti iyamayamahi ni? Jabija xo iquia. Cristo ya no rabënahai ca jismahi quiha. Jascaria no bëquëxha ca mapari no pino tsi ¿Cristo yora jisti iyamayamahi ni? Jahuë yorá tsi no shomahuahacani nori ca jismahi quiha ra, toa mapari no piquë no. ¹⁷ Jabi huësti ca mapari piqui noa, noqui tëquëta, shiati aquí na. Huësti ca maxo no nori ca jismahi quiha toa ra, huëstima ca xatë bo no iquë ri. Huësti ca maxo xo noa, jasca ca mapari no xatënahai iqui na.

¹⁸ Jodioba jabi bo no tsayano. Jato altar xo tsi yohina bo tēpascani quiha jato jocha quëshpi na. Toa acacanish ca piti ja picano tsi huësti ca maxo ca aracanaibo jaca nori ca jismahi quiha toa ja acanaina. ¹⁹ Jama, jamëri tsi xo toa carayanabá acaina, ídolobo qui piti ja acaquë no. Mahitsa tsi xo toa jato ídolo bo ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja acanai ca jabi ri. ²⁰ Jabi yoshi qui acacahi quiha toa ídolo ba altár ca tēpashacani ca yohina bo iquia, Diós-na jaca nomari. Tocahi tsi yoshi qui aracani quiha pë. Jatsi quiniacaxëcahuë. Yoshi bo ya ma rabënyamano ra. ²¹ Rabë ca shiati nētonoma xo chahuacanaibo ra. Iboba shiati jënë pi nētoquí tsi yoshini shiati jënë ma nētoyamano. Iboba shiati mapari pi piqui tsi yoshini shiati piyamacana. Anoma quiha. ²² ¿Rabë ca shiati pi no nētono tsi ¿noqui caxayamayamaxëhi ni Dios ra? ¿Jënahuariahax Dios caxahai quima no paxana, tocapihi na?

Idolo bo qui acacanish ca piti pasomaha ca yoba

²³ “Jatiroha ca jahuë bo piti mëtsa xo noa ra” ¿ii ni mato sa? Jabija xo iquia ëa ri; yama tsi xo toa pinoma cato. Jama, jahuëcara ca no pihai cató pi nobë xatë bo no jochamano tsi oquë tsi xo toa jahuë bo no piyamahaina iquia. Nohiria mëbiyamahi quiha toa no tocahaina. ²⁴ Jatsi mamë roha shinayamacana ra. Oquë tsi xo toa nohiria huëtsa no shinahaina, jato mëbixëna. ²⁵ Jabi mato qui noho yoba tsi xo naa: Mercado ó ca nami pi copiqui tsi picana. Copihi tsi “¿Ídolo bo qui acacahax ca nami ni naa sa?” iyamacana, mato shina quësohacamitsa iqui na. ²⁶ “Ibobá-na tsi xo naa mai, jatiroha ca maí ca jahuë bo ri” ii quiha Dios Chani. ²⁷ Jatsi raquëyamacana. Jasca, chahuayamahai cató pi mato qui joi amano tsi jahuë xobo qui bocahuë, bocatsi na. Jatsi mato ja taahai ca jahuë bo picana. “¿Ídolo bo qui acacahax ca nami ni naa sa?” iyamacana mato shina tahëhax na. ²⁸ Jama, “Ídolo ba nami tsi xo toa pë” i pi toá ca tsohuëcara no tsi piyamacana, mia yobahax ca iqui na. Ja shinahai ca iqui tsi piyamacana iquia. ²⁹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato yobahax ca qui yoi ca ma ayamano. Nohiria huëtsa shina ó no bësoti xo. Jama, “Jishopë, tsohuëcara qui pi toa piti yoi no tsi ¿jënixo tsi toa ë qui jënima ca piti piyamaxëhi ni ëa rë?” i ma mitsa, picatsi na. ³⁰ Jasca, toa piti quëshpi tsi “Gracias” i Dios qui ë no tsi “¿Jënahuariahax raca ë qui nohiria quësona?” ¿ii ni mato sa? ³¹ Toca pi ma shinano tsi anoma xo iquia. Jatiroha ca ma acai cató tsi Dios ma ranihuati xo. Oriquiqui tsi jënë aquí tsi Dios ranihuacana iquia. ³² Jasca, ma acai cató tsi nohiria jochamayamacana. Jodiobo, carayanabo, Dios iglesiá ca chahuacanaibo, tihí cabo mato qui quësoyamano ma acai ca tahëxo na. ³³ Tihí tsi acana iquia, ë acai jascaria. Ea ti tsi xo toa nohiria ranihuacatsaina jatiroha ca quiniá no. Ea ti tsi xo toa jaha ë quëëhai ca ayamahaina. Jama, jatiroha cabo mëbicasquia, ja xabahamahacacano iquish na.

11

¹ Noho jabi banahuacana, Jesu jabi ë banahuahai jascaria.

Dios qui yoxa bo arahaina

² Jia tsi xo toa ëa ma shina-shinahaina iquia. Jasca, mato ë tiisimani ca jahuë bo aqui mato ra. Jënima tsi xo toa ma acaina. ³ Jama, jari tobi huësti ca yoba mato qui ë bërohuacatsaina. Jatsi nicacana: Joni ba ibo tsi xo Cristo. Cristo qui ja nicaxëti xo. Jasca, ahuini ibo tsi xo bënë. Jahuë bënë qui nicaxëti xo ahuini. Jasca, Cristo Ibo tsi xo Dios. Ja qui nicahi quiha. ⁴ Jatsi quiniacaxëcahuë. Nohiria bësojó tsi bëhoxpiquí tsi Dios Chani yoapiquí tsi mapoti joní sahuëyamano ra. Sahuëpiquí tsi jahuë Ibo Jesu bërabihuahi quiha pë. ⁵ Jama xo yoxa bo. Mapoti ja sahuëxëti ca xo, nohiria bësojó tsi bëhoxpiquí na. Jasca, Dios Chani yoapiquí tsi mapoti ja sahuëti ca xo. Tocapiyamaquí tsi jato bënë bërabihuacaxëcani quiha pë. ⁶ Joni jisiria tsi jato boo maxcohacaxëti xo iquia, naa mapoti sahuëyamahai ca yoxa bo. Bërabiria tsi xo yoxa maxcohacahaina. Bërabipíquí tsi mapoti ja sahuëcano. ⁷ Jama xo joni bo. Mapoti sahuëyamati ca xo, Dios oquë, Dios jaria, tihi cabo jisiquimahai ca jaca nori iquí na. Jama, joni oquë jisiquimahai ca tsi xo yoxa. ⁸ Jariapari tsi joni nëhohuahacaniquë. Yoxa quima ja joyamani quiha, joni quima yoxa nëhohuahacani nori. ⁹ Jasca, yoxa bax joni nëhohuahacayamaniquë; jama, joni bax yoxa nëhohuahacani nori. ¹⁰ Ja tsi xo toa mapoti yoxa bá sahuëti xo, bënë ja nicacanai ca jismaxëna. Jasca, ángel bo tahëxo tsi ja tocxëti ca xo, ja tsayacanai quëshpi na.

¹¹ Shinaparicana. Dios quinia tsi xo toa joni, yoxa, tihi cabo mëbinabëquihaina. ¹² Jabi joni bax yoxa acacani quiha. Jasca, yoxa quima cohi quiha joni. Dios qui jaharisi ca xo. Jatiroha ca nëhohuati Ibo tsi xo naa.

¹³ ¿Japa mato tsa ni? ¿Mato qui jia ni Dios qui yoxa bëhoxhaina, jahuë mapo mapahaxma? ¹⁴⁻¹⁵ Mapahacaxëti xo yoxa ba mapo iquia. Noba jabi-jabiria quiha. Jasca, jato qui jia tsi xo toa jato boo tëtëca cato. Jato qui ja acacani quiha jato mapo iti. Jama xo joni bo. Jato qui bërabiria tsi xo toa boo tëtëca jayahaina. ¹⁶ Jabi tsohuëcaracá pi naa yoba nicacasyamano tsi yama tsi xo toa noqui chahahuacanaiba jabi huëtsa iquia. Tocacani quiha Dios iglesiá ca chahahuacanaibo tëquë, Dios qui ja aracaquë no.

Iboba shiati acaina

¹⁷ Mato yobapama tsi ¿jënahuariahax “Jia tsi xo Dios qui mato arati quinia” ¿i ë na rë? Anoma xo toa ma acaina iquia, arati ma quëtsoquë no. ¹⁸ Jariapari tsi Dios qui arati ma quëtsono tsi mato naxërëquë tsi xo toa iquinahai ca maxo bo iquia rë. Toa ë yoahacani quiha. Tonia jabija tsi xo ja yoacanaina iquia. ¹⁹ Tonia mato iglesia ó tsi xo toa jamëri ca maxo bo pë. Toca tsi jisiquimahacaxëhi quiha toa jabija ca quinia jaya cabo quëscahuaqui mato. Anoma quiha. ²⁰ Nicaparicana. Oriquti piti quëtsoquí tsi Iboba shiati piyamaquí mato iquia. ²¹ Oriquiquí tsi mëri tsi xo toa ma pihaina rë. Nohiria huëtsa manaxoma tsi piriaqui mato pë. Jaha tsi oriquiti nariscani quiha tëxë bo. Mato ti tsi xo toa sëya-sëyahaina. Tëxë bo tsi xo toa paxnacainaina. Jasca, jënë paisahi tsi pahëcani quiha huësti huësti cabo ri. Anoma quiha. ²² ¿Jëniriahax mato xobó tsi oriquiyamacanai sa? Mato xobo xo tsi mato jënë ma ano ra. Iglesia xo tsi tocaquí tsi Dios chahahuacanaibo bërabihuahi mato pë, ma acai cató no. Bërabicani quiha noitiria cabo ri, naa oriquiti bëyamacanaibo.

Jatsi, ¿jëniria mato qui xëhi ni ëa rë? ¿Jëniriahax, “Jënima tsi xo toa ma tocachaina” i mato qui ë na, anoma ja iquë no.

²³ Shiati quinia jia ca mato qui aguëcasquia ra, naa Ibo quima ë bini cato. Jabi soldado bo qui ja acacani ca baquichá tsi Ibo Jesú mapari biniquë. ²⁴ Bichi tsi quiha “Gracias” i ja niquë. Jatsi ja bëquëxniquë. Bëquëxhax tsi quiha “Bicana; picana. Noho yora tsi xo naa. Mato bax acacahi quiha. Nëtocana, ëa shinaxëna” i noba Ibo ni quiha. ²⁵ Jascaria tsi jënë ja biniquë oriquixo na. Bichi tsi “Dios xabahamati quinia paxa ca jismahi quiha naa jënë ra. Nohi jimí tsi acacaxëhi quiha toa quinia paxa cato ra. Ea shinacana, shiati jënë aquí na” i jato qui Jesu ni quiha.

²⁶ Jotëquëxëhi quiha Ibo. Jatsi manapama tsi naa shiati mapari, jënë, tihí cabo ma nëtono. Toca tsi ja nani ca jismaqui noa. ²⁷ Jaha pi yoi ca quiniá tsi Iboba shiati nëtóquí tsi Ibo Jesu yoi, ja nanina, tihí cabo ocahuaqui mato pë. ²⁸ Ja tsi xo toa shiati nëtónox pari tsi jahuë shina naisxëti xo nohiria. Shina ó ca jocha yaquí tsi ja nëtóyamano. ²⁹ Jabi quësohacaxëti xo toa mahitsa Iboba shiati nëtóhai cato, naa Ibo yoi, ja nanina, tihí cabo shinayamahai cato. ³⁰ Ja tsi xo toa mato xërëquë tsi xo huëstima ca iquicanaibo iquia. Ja iqui tsi rësoni quiha huëtsa bo. Ja copihacacani quiha quinia yoi tsi ja nëtocani quëshpi na. ³¹ Jatsi nëtónox pari tsi noba shina no naisxëti xo, yoi ca niäxëna. Tocapinono tsi noqui caxayamaxëhi quiha Dios. ³² Jama, toca pi noqui copiquí tsi noqui mëstëhuacatsi quiha Dios, chahahuayamacanaibo ya tsi no copihacayamano iquish na.

³³ Jatsi noho yoba tsi xo naa, ëbë xatë bá. Iboba oriquiti pihí joquí tsi mato huëtsa manacana. Ma oriquibëquinano. ³⁴ Paxnapiquí tsi mato xobo xo tsi picahuë, mato qui Dios caxayamano iquish na. Iquë.

Jahuë huëtsa bo mato yoaxëquia joxo na.

12

Espíritu Santó noqui acai ca tiisi bo

¹ Espíritu Santó noqui acai ca tiisi bo ma cahëyoino, ëbë xatë bá. ² Ma chahahuanox pari no tsi mato yona-yonapaoni quiha toa chan-itimaxëniria ca mahitsa ca ídolo bo ra. ³ Jaha tsi jariapari ca yoba ma cahëyoixëti ca tsi xo naa: “Yoshihuahacati xo Jesu” iyamahi quiha Espíritu Santó mëpíhai cato. Jascaria, “Noho Ibo xo Cristo” ii quiha Espíritu Santó mëpíhacahai ca roha.

⁴ Nicaparicana. Huëstima tsi xo toa Diós noqui acatsai ca tiisi bo. Jasca ca Espíritu Santo tsi xo toa tiisi noqui ati ibo-iboria. Jahuësti ca quiha. ⁵ Jasca, tobi huëstima ca jamëri ca quinia bá tsi Dios bax yonocoti. Jama, jasca ca Ibo bax yonocoqui noa ra, noqui tëquëta. Yama xo Ibo huëtsa. ⁶ Jasca, tobi huëstima ca jamëri ca tiisi bo Dios yonoco ati. Jama, jasca ca Dios tsi xo toa no nohó ca tiisi bá tsi yonocohaina. Yama tsi xo Dios huëtsa.

⁷ Jatiroha ca nohiria bo qui tiisi aquí Espíritu Santo, jatiroha ca chahahuacanaibo no mëbino iquish na. Yama tsi xo toa ati ibo huëtsa ra. ⁸ Huësti ca nohiria qui yobati tiisi aquí quiha. Nohiria huëtsa qui Dios Chani bërohuati tiisi aquí quiha. ⁹ Nohiria huëtsa qui chitimiti tiisi aquí quiha. Nohiria huëtsa qui nohiria jënimahuati chama aquí quiha. ¹⁰ Huëtsa qui jisti-jistiria ati chama aquí quiha. Huëtsa qui Dios Chani yoati tiisi aquí quiha. Huëtsa qui mahitsa ca tiisimacanaibo cahëti tiisi aquí quiha, chahahuacanaibo yobati. Jatsi huëtsa qui jamëri ca jói tsi

chaniti tiisi aqui quiha. Jatsi huëtsa qui toa yoaha ca chani bërohuati tiisi aqui quiha. ¹¹ Tihi ca tiisi bo chahahuacanaibo qui aqui quiha jasca ca Espiritu Santo. Yama tsi xo toa ati ibo huëtsa ra. Jatiroha ca nohiria bo qui tiisi aqui quiha, jaha ja quëèhai cató no.

Huëstima ca xatë bo jaya xo yora

¹² Yora jascaria xo noqui chahahuacanaibo iquia. Huëstima ca jamëri ca xatë bo jaya quiha. Jascaria tsi xo Cristó maxo, naa noqui chahahuacanaibo. Huëstima ca jamëri ca nohiria bo jaya quiha noba maxo. ¹³ Jabi Espiritu Santó tsi no ashimahacani quiha, noqui tëquëta, huësti ca maxo manëti. Jabi Cristo yora xatë bo xo noqui tëquëta. Mishni mishni tsi xo jodiobo. Mishni mishni tsi xo carayanabo. Mishni mishni tsi xo yonati bo. Huëtsa tsi xo toa tsëquë cabo, naa chama jayama cabo. Huësti ca maxo xo noqui tëquë. Jasca ca Espiritu Santo noqui acacani quiha.

¹⁴ Huëstima ca xatë bo jaya xo noba yora yoi bo. Mëquë bo, poyamë bo, huico bo, tihi cabo jaya quiha. Huësti ca xatë ma xo ra. ¹⁵ Jaha tsi çjënahuariahax, “Yora xatë ma xo ëa, mëquë è nomari iqui na” i noba tahë na? ¿Jari noba yora xatë iyamayamahi ni? ¹⁶ Jascaria, “Yora xatë ma xo ëa ra, bëro è nomari iqui na” çiti mëtsa ni noba pahoqui pa? ¿Jari noba yora xatë iyamayamahi ni? ¹⁷ Bëro tëquë pi noba yora iirohano tsi çjënahuariaxo raca no nicana? Huësti ca pahoqui pi noba yora iirohano tsi çjënahuariaxo raca no xëtëna? ¹⁸ Jia tsi noqui Diós nëhohuaniquë ra. Ja qui jia ca quiniá tsi noba yora ó tsi jamëri ca xatë bo, naa poyamë, huico, mëquënë, tihi cabo ja janani quiha. ¹⁹ Jascaria ca pi noba yora xatë bo iirohano tsi çjënahuariahax yora ja ina? ²⁰ Huëstima ca xatë bo jaya xo noba huësti ca yora ra.

²¹ Jaha tsi “Mia niaquia” mëquë qui iti mëtsama xo noba bëro. Jascaria, “E qui yoi xo mia ra. Cata” i tahë qui ti mëtsama xo noba mapo. ²² Jama, noqui iriama ca xatë bo tsi xo toa oquë-oquëria ca xatë yoi bo. ²³ Jabi huësti huësti ca noba xatë bo qui rabihi noa. Rabihi tsi toa xatë bo ó quiniacqui noa. Sahuëti tsi noba bërabiria ca xatë bo mapaqui noa, nohiria bá jisyamano. ²⁴ Toca tsi sahuëhacayamahi quiha noba yora xatë oquë cabo. Jama, noba yora ca xatë bo Diós oquëhuani quiha. ²⁵ Toca tsi ja ani quiha jia tsi noba yora xatë bo yonocobëquinano. ²⁶ Jatsi noba yora xatë huësti ca pi pahëno tsi pahëhi quiha noba yora tëquëta. Jasca, huësti ca xatë oquëhuahacano tsi ja bëta ranihi quiha noba yora xatë bo tëquë.

²⁷ Japi mato è yoacatsai ca tsi xo naa: Yora jascaria xo noqui chahahuacanaibo, naa Cristo yora ó ca xatë bo iquiina. Jamëri jamëri tsi xo toa no acaina. ²⁸ Tsayacana. Jariapari tsi jahuë Chani chitahëhuati ibo bo noqui Diós ani quiha, jahuë Chani pacanamati. Jaquirëquë jahuë Chani bërohuacanaibo noqui ja ani quiha. Jaquirëquë Dios Chani tiisimacanaibo noqui ja ani quiha. Jatsi jisti acanaibo, jënimahuati chama jaya cabo, mëbicanaibo, yobacanaibo, jamëri ca joí tsi chanicanaibo, tihi cabo noqui Diós ani quiha, noqui chahahuacanaibo ja mëbicano iquish na. ²⁹ Jaha tsi Dios Chani chitahëhuati ibo ma xo jatiroha cabo. Dios Chani bërohuacanaibo ma xo noqui tëquë. Tiisimacanaibo ma xo noqui tëquë. Jisti acanaibo ma xo noqui tëquë. ³⁰ Jënimahuati chama jayama xo noqui tëquë. Jamëri ca joi bá tsi chaniyamaqui noa, noqui tëquë. Jato chani bërohuati tiisi jayama xo noa, noqui tëquë. Jabi noqui chahahuacanaibo qui Dios tiisi bo tëquë acacani quiha. ³¹ Jabi naa tiisi oquë cabo ó

quëcana. Nicacahuë. Tobi xo toa tiisi bo oquë ca quinia huëtsa ra. Jaboqui naa quinia oquë ca mato jismacasquia.

13

Nohiria bo no noixëti xo

¹ Nohiria ba joi bo, ángel ba joi, tihi ca joi bá tsi chaniti mëtsa ë imitsa. Jama, ë noiyamapino tsi pacots-pacotsaria, campana pacotsa, tihi cabo jascaria ca tsi xo toa ë yoahaina ra. ² Jasca, Dios Chani yoatí tiisi ë jaya mitsa. Jonë ca jabija ca jahuë bo tëquë ë cahëmitsa. Jatiroha ca jahuë bo ë cahëmitsa. Jasca, Dios qui ë chitimihai iqui tsi maca bo niati tiisi ë jayamitsa. Jabi tihi ca ati tiisi ë jayamitsa. Jama, ë noiyamapino tsi mahitsa tsi xo toa ë aca ca tëquëta. ³ Jasca, noho jahuëmishni bo tëquë ë amitsa noitiria cabo qui. Dios Chani quëshpi tsi ëmë ë amitsa naxëna. Jama, ë noiyamapino tsi mahitsa tsi xo toa ë acaina iquia.

⁴ Noihi tsi huënyama xo noa. Noiquí tsi nohiria mëbiqui noa. Jasca, nohiria huëtsa ba jahuë bo ó quëëyamaqui noa noipihí na. Noipíquí tsi nomë shinayamaqui noa. ⁵ No noino tsi jia tsi xo noba jabi. Jaha tsi huashiyamaqui noa. Caxayamaqui noa. Huëtsa bo yosicasyama xo noa. ⁶ Noipihí tsi raniyamaqui noa, yoi ca nohirí aquë no. Jama, jia ca pi nohirí ano tsi rani-raniqui noa noihi na. ⁷ Jahuë bo tënë-tënëqui noa noiquí na. Nohiria qui chitimiqui noa. Jatiroha ca jia ca ó pasoqui noa. Yosana-yamaqui noa. Tihi ca tsi aqui noa noiquí na.

⁸ Naamapaoxëqui no noihaina. Naamapao-yamahai ca tsi xo toa Dios Chani yoatí tiisi. Jatixëhi quiha toa. Jatixëhi quiha jamëri ca joi bá tsi chanihai ri. Jatixëhi quiha cahëti tiisi. Tihi tsi xo toa jatihaina. ⁹ Jaboqui tsi naris-hi quiha toa no cahëhaina rë. Naris-hi quiha Dios Chani no yoahai ri. ¹⁰ Jama, Cristo bacano tsi cahëyoixëqui noa. Toa barí tsi jatixëhi quiha noba iriama ca tiisi ra.

¹¹ Xocobo ax xocobo jascaria tsi ë chani-chanipaoniquë. Toatiyá tsi xocobo jascariá tsi ë shina-shinapaoniquë. Jama, joni manëxo tsi noho xocoba jabi bo ë nianiquë. ¹² Jascaria tsi naris-hi quiha Dios jahuë bo no cahëyoihaina rë. Jaboqui jia tsi cahëyoiyamaqui noa pë xocobo jascaria. Jama, toa bari bëbëchiná tsi Dios cahëyoixëqui noa ra, naa noba shina ó ca jahuë bo ja cahëhai jascaria. ¹³ Jatsi tres tsi xo toa naamahai ca tiisi bo. Naamaxëhi quiha ja qui no chitimihaina. Naamaxëhi quiha jaha no pasohaina. Naamaxëhi quiha no noihaina. Jama, oquëria ca tiisi tsi xo toa no noihaina ra.

14

Jamëri ca joi bá tsi chanihaina

¹ Noiti tiisi ó quëëcana iquia. Jasca, noipama tsi Espíritu Santó acai ca tiisi huëtsa bo ó quëëcana. Jabi noqui ja acai ca oquë ca tiisi tsi xo toa Dios Chani yoatí tiisi. ² Jabi tobi quiha toa nohiria ba joi bá tsi chaniti mëtsa cabo. Oquë ma xo toa tiisi ra. Toca ca jamëri ca joi bá pi chanihai tsi nohiria qui chaniyamacani quiha, Dios qui nori. Jato chani cahëyamacani quiha nicacanaibo rë. Espíritu Santó tsi cahëhama ca jahuë bo chanicani quiha. ³ Jama, noba noma jói pi Dios Chani yoahi tsi nohiria qui chaniqui noa jato mëbixëna. Toca tsi chamahuahacacaxëceni quiha. Toa quiniá tsi jato ranihuaxëqui noa. ⁴ Jama, jamë roha mëbihí quiha toa jamëri ca jói tsi chanihai cato. Jahuë noma jói tsi Dios Chani yoahai ca tsi

xo toa chahahuacanaibo tëquë mëbihaina. ⁵ Jabi jamëri ca joi bá tsi ma chanino, mato tëquë iquia. Jama, ë qui oquë tsi xo toa Dios Chani ma yoahaina mato noma joi no. Oquë tsi xo toa jahuë noma joi tsi Dios Chani yoahai cato. Jama, jamëri ca joi pi toa yoaha ca chani tsohuëcara ca nohiria bërohuano tsi jënima tsi xo toca ca ja chanihaina. Mëbihacaxëti xo chahahuacanaibo iquia. ⁶ Shinaparicana, ëbë xatë bá. Jamëri ca joi bá pi mato qui chaniqui tsi çjënahuariaxo raca mato ë mëbina? Mahitsa tsi xo toa ë yoahaina iquia. Jama, ë cahëhai ca jahuë bo, ë qui Diós ani ca chani, jahuëcara ca chani paxa cato, tihì cabo pi bëroria tsi ë chanino tsi mëbihacaxëhi quiha iglesiá ca nohiria bo ra.

⁷ Bëroria pi nohiria jahuë bisto i-iyamano tsi pacotsa roha tsi xo toa ja acaina. Música ma xo ra. Jascaria pi jamëri ca joi tsi jato qui no chanino tsi çjënahuariaxo raca Dios Chani nohiria cahëna? ⁸ Bëroria pi trompetá xooacayamano tsi nianati shomahuahacayamaxëhi quiha soldado bo ra. Pacotsa roha tsi xo toa ja nicacanaina. ⁹ Jascaria pi bëroria tsi mato noma joi tsi Dios Chani ma yoayamano tsi çjënahuariaxo raca mato chani nohiria bá cahëna? Jato qui mahitsa tsi xo toa ma chanihaina iquia. ¹⁰ Jabi huëstima tsi xo toa maí ca jamëri ca joi bo ra. Jato ibo qui jia ca xo. Jato noma joi cahëriacani quiha. ¹¹ Jama, jamëri ca joi pi ë qui joni chanino tsi çjënahuariaxo raca ja yoacatsai ca ë cahëna rë? Jahuë joi iqui tsi chaninabëquitima ixëhi quiha noa rë. ¹² Tonia Espiritu Santó acai ca tiisi bo ó quëëriaqui mato iquia. Jënima quiha. Jatsi toa oquë ca tiisi bo ó quëëcana, chahahuacanaibo mëbihacano iquish na iquia.

¹³ Dios nicaxëti xo toa jamëri ca joi tsi chanihai cato, jahuë chani bërohuati tiisi ja qui Diós ano iquish na. ¹⁴ Jabi Dios qui jamëri ca joi pi ë chanino tsi noho jana roha tsi xo toa chanihaina. Cahëhaxma tsi chaniquia ra. ¹⁵ Çjapi jëni ca quiniá tsi chanixëhi ni ëa sa? Dos ca quiniá tsi chanixëquia ra. Jatsi jamëri ca joi tsi chanixëquia Dios qui. Jasca, noho noma joi tsi chanixëquia nohiria bo qui noho chani ja cahëyoicano iquish na. Jamëri ca joi tsi quëquëxëquia. Jascaria, noho noma joi tsi quëquëxëquia, ë quëquëhai ca nohiria bá cahëno. ¹⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato shinaná tsi, naa jamëri ca joi tsi jia tsi Dios ma ocahuapino tsi çjënahuariaxo raca ma yoahai ca nohiria bá cahëna? Nicahax, çjënahuariahax “Amen, jaahuë” i jaca na? Jato jomaxëhi quiha toa ma yoahaina rë, mato noma joi tsi ma chaniyamapiquë no. ¹⁷ Jia tsi xo toa Dios ma oquëhuahaina ra. Jama, mëbihacayamaxëhi quiha chahahuacanaibo rë, jamëri ca joi tsi ma chaniquë no. ¹⁸ Jabi Dios qui “Gracias” iquia ra, jamëri ca joi tsi Dios qui chanihai ca ë nori quëshpi na. Mato oquë tsi xo toa jamëri ca joi bá tsi ë chanihaina iquia. ¹⁹ Jama, chahahuacanaibo bësojó pi jamëri ca joi tsi chani tëtëca ë chanino tsi mahitsa tsi xo toa ë yoahaina. Jato jomaxëhi quiha. Jatsi arati ja caticano tsi oquë tsi xo toa chani pistia roha ca ë yoahaina jato noma joi no iquia. Toca tsi mëbihacacaxëcani quiha chahahuacanaibo tëquë, jato joi tsi ë chaniquë no.

²⁰ Xocobo shinahai ria tsi shinayamacana, ëbë xatë bá. Shinaxoma tsi acani quiha pë. Jama, yoi ca pi jisiquino tsi jia tsi xo toa cahëtimaxëneria ca iquiina, naa xocobo jascaria. Jama, oquë-oquëria tsi xo toa shina-choshi iquiina iquia. Jatsi shinaparicana. ²¹ Siri tsi quiha Israél ca chahahuayamahai ca nohiria bo yobahacaniquë. Jamëri ca joi tsi jato qui Dios chanini quiha. Jabi nëcahi quiha Quënhëcanish cabo:

“Jamëri ca nohiria ba joí tsi mato qui chanixëquia. Toca tsi ë chanino tsi jari ë qui nicayamaxëqui mato pë” i Israël cabo qui Dios ni quiha” ii quiha Quënëhacanish cabo. ²² ¿Tsayacanaí? Jamëri ca joí tsi quiha toa chahahuayamanish cabo Diós yobaniquë ra. Jabi toca xo jaboqui. Iglesia ca nohiria, naa Dios nohiria yoi bo quëshpi ma xo toa jamëri ca joí tsi no chanihaina. Jato qui Dios Chani yoahacaxëti xo jato noma joí no iquia, ja mëbihacacano iquish na. ²³ Jaha tsi jamëri ca joi bá tsi chahahuacanaibo chaniyamano catihax na. Tocapiyamajacano tsi çjënicaçëcahi ni iglesia qui jicohax ca chahahuayamacanaibo ra? Toca ca chani nicahax “Yoyoxëni ca xo toa chahahuacanaibo” çiyamacaxëcahi ni? Tocacaxëcane quiha pë. ²⁴ Jama, noba noma joí pi Dios Chani no yoano tsi no yoahai cató bërohuahacaxëhi quiha jato jocha. Jato joí pi Dios Chani ja nicacano tsi tsacahacaxëhi quiha jato shinana iquia. ²⁵ Toca tsi jato qui bërohuahacaxëhi quiha jato shina ó ca yoi ca jahuë bo ra. Jaha tsi jato raportó tsi mënicaxëcane quiha Dios qui araxëna. Mënihax, “Jabija xo ra. Néá xo Dios mato bëta” icaxëcane quiha.

Yoyoyamacana Dios qui arati ma catiquë no

²⁶ Japi mato qui noho yoba tsi xo naa, ëbë xatë bá. Arati catihi tsi shomahuahacacana mabë xatë mëbixëna. Quëquëti jayaxëti xo huësti huësti cabo. Tiisimaxëti xo huëtca bo. Dios quima ca chani yoaxëti xo huëtca bo. Jamëri ca joi bá tsi huëtca chanino. Jatsi ja yoahai ca nohiria huëtca bërohuano, chahahuacanaibá cahëno iquish na. No acái cató tsi mëbihacaxëti xo jatiroha cabo iquia. ²⁷ Tobi pi jamëri ca joi bá tsi chanicas-canaibo no tsi huësti huësti tsi ja chanicaxëti xo, naa dos, tres ca nohiria bo roha iquia. Jariapari chanixëti xo huëstita; jaquirëquë huëtca, jaquirëquë huëtca. Jasca, jato chani bërohuati xo nohiria huëtca ra. ²⁸ Mato xërëquë pi jato chani bërohuahai ca nohiria yamano tsi ja pasiti ca xo iquia. Chahahuacanaibo bësojó tsi jamëri ca joi bá tsi ja chaniyamacano. Tëxë bo qui bërohuahacaxëti xo jato chani. Yama pi ja no tsi jamëno, Dios, tihi roha cabo qui ja chanicano ra.

²⁹ Jasca, Dios Chani yoaxëti xo dos, tres cabo. Chanijacano tsi jia tsi jato qui nicaxëti xo chahahuacanaibo tãxë bo. ³⁰ Jasca, Dios quima pi tsohuëcara ca tsahohai ca nohiraí chani bino tsi jënëxëti xo toa nií ca chanihai cato. ³¹ Jia tsi xo Dios Chani ma yoahaina mato tãquëta. Quinia jia tsi, naa huësti huësti tsi ma chanino, jatiroha cabo tiisimahacano iquish na. Mëbihacaxëti xo jatiroha cabo. ³² Jasca, cahëhaxma tsi chaniyamaxëti xo toa Dios Chani yoati tiisi jaya cato. Ja yoyoyamano. ³³ Jabi pacots-huati Ibo ma xo noba Dios ra. Ja qui yoi tsi xo toa ma pacotshuahaina ma catiquë no. Jia ca quiniá tsi noqui aranabëquima-catsi quiha noba Ibo ra.

Iglesia ca yoxa ba jabi

Jia ca quiniá tsi noqui aramacatsi quiha Dios jatiroha ca iglesiá no. ³⁴ Jatsi ma arano tsi pasixëti xo yoxa bo iquia. Ja chaniyamacano, “Nohiria ja rëquëniyamacano” i Quënëhacanish cabo ai quëshpi na. ³⁵ Jahuëcara ca cahëpicasquí tsi jato bënë bo ja nicacano jato xobo xo na. Rabiria tsi xo iglesiá ca yoxa bo chanihaina iquia.

³⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Naa yoba pasomaha pi ma no tsi “¿Mato ó tsi Dios Chani chitahëni pa?” iquia. “¿Mato qui roha jahuë Chani raahacani pa?” iquia. Iyamahi quiha. Nicacaniquë nohiria huëtca ri. ³⁷ Jabi Ibo

yoba tsi xo naa mato qui ë quënëhaina ra. Iboba yoba ja nori ca cahëxëti xo toa mato xërëquë ca Dios Chani yoatí tiisi jaya cabo. Cahëxëti xo tiisi huëttsa jaya cabo ri. ³⁸E yoahai ca yoba pi ja chahahuayamacano tsi tihi cabo chahahuayamacana.

³⁹Jarohari tsi Dios Chani yoatí tiisi ó quëëcana iquia, ëbë xatë bá. Jasca, jamëri ca jói pi nohiria chanino tsi pasimayamacana. ⁴⁰Quinia jia tsi acacaxëti xo jatiroha cato, arati ma catiquë no.

15

Cristo Chani

¹Dios xabahamati Chani, naa mato qui ë yoani ca Chani mato shi-namacasquia. Toa Chani ma bini quiha. Toa Chani qui chitimiriaqui mato. ²Japi mato qui ë yoani ca qui chitimihit tsi toa Chaní tsi xabahamahacaxëqui mato ra. Tocapiyamamano tsi mahitsa tsi xo toa ma chahahuahaina iquia.

³⁻⁴Jariapari tsi Cristo quima ë bini ca jahuë bo mato ë yoaniquë. E yoani ca tsi xo naa ra: Noba jocha quëshpi tsi Jesu naniquë, Quënëhacanish cabá yoani jascaria. Jaquirëquë ja maihuahacanicuë. Jatsi tres bari quirëquë ja bësomahacanicuë, Quënëhacanish cabá yoani jascaria. ⁵Bësohax Pedro qui ja jisiquiniquë. Jatsi jahuë doce ca rabëti bo qui ja jisiquiniquë. ⁶Jaquirëquë quinientos ca xatë bo qui ja jisiquiniquë. Jasca, jari jaboqui bëso tsi xo toa jato ó huëstima cabo, naa Jesu bëso ini ca jisnish cabo. Rësoyoni quiha tëxë bo. ⁷Jatsi Jacobo qui ja jisiquiniquë. Jaquirëquë jahuë Chani chitahëhuati ibo bo tëquë qui ja jisiquiniquë.

⁸Jarohari tsi ë qui yoi Cristo jisiquiniquë ra, Damasco quinia ca bahí no. Shoma ë ini quiha. ⁹Jabi ëa oquëria ca xo toa Dios Chani chitahëhuati ibo bo. Ea ti tsi xo toa iriama cato, Dios iglesiá ca nohiria bo ë tënëmapaoni quëshpi na. Ja iqui tsi Chani chitahëhuati ibo quënëhacapai maria ma xo ëa ra. ¹⁰Jama, ëa Diós noi-noirianiquë. Ja noihai ca iqui tsi shomaria xo ëa jaboqui ra. Mahitsa ëa ja noiyamani quiha. Ja noihai iqui tsi shomaria xo ëa jaboqui ra. Mahitsa ëa ja noiyamani quiha. Ja noihai ca tahëhax ja bax yonocoriaquia ra. Chani chitahëhuati ibo huëttsa bo oquë tsi xo toa ë yonocohaina iquia. Jabi ëa yonocomati chama tsi xo toa ëa ja noihaina. ¹¹Jabi jia tsi xo toa noba yonoco tëquëta. Yonoconabëquipama tsi jasca ca Chani jia ca yoaqui noa, naa noqui Chani chitahëhuati ibo bo tëquë. Naa Chani ma chahahuanicuë iquia.

Bësotëquëxëhi quiha Cristó-na bo

¹²“Rësonish cabo quima Cristo tërohacanicuë” iqui noa, naa noqui Chani chitahëhuati ibo bo tëquë. Jabija ca noba Chani pi no tsi ¿jënahuariahax raca “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria bo” i mato mishni bo na? ¹³Nohiria bo pi bësotëquëyamano tsi bësomahacayamani quiha Cristo ri iquia. ¹⁴Jasca pi Cristo bësomahacayamarohano tsi mahitsa tsi Dios Chani yoaqui noa. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja qui ma chitimihai ri. ¹⁵Jarohapa tsi Dios quiahuaqui noa tonia, mahitsa “Rësonish cabo quima jahuë Cristo Diós tëroniquë” i nohiria bo qui no ai quëshpi na. Jatsi shina-paricana. ¿Bësotëquëxëhi ni nohiria bo iquia? Bësotëquëyamapijacano tsi Diós jahuë Cristo bësotëquëmayamani quiha jaa ri iquia. ¹⁶Jasca pi rësonish cabo bësotëquëyamano tsi bësomahacayamani quiha Cristo ri. ¹⁷Cristo pi bësomahacayamarohano tsi mahitsa tsi xo toa ja qui ma chitimihaina rë. Jari mato jocha ó tsi bëno xo mato ra. ¹⁸Jasca, bësotëquë-yamaxëhi quiha

Cristo qui chitiminish ca rësonish cabo ri. ¹⁹ Tsayacahuë. Jaboqui noqui ranihuahi quiha toa bësotëquëti ó no pasohaina ra. Noqui jia quiha. Jama, bësotëquëyamapihi tsi noitiria ca noqui xo naa ra, no parahacaha quëshpi na.

²⁰ No parahacayamaniquë iquia. Rësonish cabo quima Cristo tërohacani quiha. Bësohi quiha. Jariapari ca maihuahacani ca bësotëquëhai ca nohiria tsi xo naa. Ja bësotëquëni iqui tsi bësotëquëcaxëceni quiha jahuë nohiria bo ri. ²¹ Jabi Adán jocha iqui tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë. Jasca, Cristó bëboni iqui tsi bësotëquëxëhi quiha nohiria bo ri. ²² Rësoxëqui noa, noqui tëquëta, noba jahëpa Adán jocha iqui na. Jascaria tsi bësotëquëxëqui noa, Cristó-na bo no nori iqui na. ²³ Jariapari tsi Cristo bësomahacaniquë. Jariapari ca tsi xo toa. Jaquirëquë bësomahacaxëhi quiha Cristó-na bo ri, jahari ja joxëquë no. ²⁴ Jaquirëquë joxëhi quiha jahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. Jama, mënox pari tsi ja pasomaha ca chama bo tëquë bëboxëhi quiha ra. Bëboxo tsi jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca mëaxëhi quiha. ²⁵ Jama, jaboqui Chama-chamaria xo Cristo. Jahuë Jahëpa qui jari mëahama tsi xo toa ja yona-yonahaina. Ja pasomaha ca chama bo tëquë ja bëbopariti xo. ²⁶ Jabi jaroha ca noqui pasomaha ca tsi xo toa no rësohaina. Bëbohacaxëhi quiha toa ri. ²⁷ Nicacana. “Cristo chama namá janahacaxëti xo jahuë bo tëquë” ii quiha Quënëhacani ca. Jabi “jahuë bo tëquë” i Dios Chani no tsi jahuë chama namá jahuë Jahëpa Dios nori ca ma quëscahuamitsa. Jama xo. Jahëpa Dios tsi xo toa jahuë Cristo chama namá ca jahuë bo janati ibo-iboria. ²⁸ Jabi Cristo chama namá tsi jatiroha ca jahuë bo janahacano tsi jahuë Jahëpa chama namá jamë janaxëhi quiha Baquë. Toa barí tsi jatiroha ca yonaxëhi quiha Dios.

²⁹ ¿Jahuë ó pasohi ni nohiria bo, rësonish cabo bax ja ashimahacacaquë no? Tocacani quiha naipa xo tsi jato rabëti yamabo jiscascani na. Jama, “Yama tsi xo nohiria bo bësotëquëhaina ra” i pi jaca no tsi ¿jëniriahax jato rabëti yamabo bax ashimahacacahi ni pa? ³⁰ Rësonish cabo pi bësotëquëyamano tsi yoyoxënia cabo noqui xo naa, naa noqui Dios Chani yoacanaibo. Jatiroha ca barí tsi toa Chani tahëxo tsi noqui acatsi quiha noqui pasomaha cabo ra. ³¹ Jishopë. Jatiroha ca barí tsi toa Chani tahëxo tsi ëa acascani quiha pë, ëbë xatë bá. Jasca, ë qui jia tsi xo toa Ibo Jesucristo ó tsi ma bësohai ri. Mato parayamaquia. ³² Efeso ax tsi ë acacaquë ani quiha. Caxaxënia ca yohina jascaria toa joni bo ini quiha. Japi rësonish cabo bësotëquëyamano tsi mahitsa jato pasomaha ë iquinaniquë. Jasca, nohiria bo pi bësotëquëyamano tsi jaboqui no yoyono iquia. No oriquino. Jënë no ariano. No tocano ra, huëaquë tsi no rësosharihai quëshpi na.

³³ Ma parahacayamano. Mato jabi jia ca yoshihuacaxëceni quiha toá ca yoyocanaibo, mato bëta ja rabënapiquë no. ³⁴ Quiniacaxëcahuë. Toá ca paraxëni ca nohiria bo quima bësocahuë. Jari jochayamacana. Jasca, mato ó tsi xo toa huësti huësti ca Dios cahëyamacanaibo iquia. Nëcaquia mato bërabimaxëna.

Yora paxa ca no bixëhaina

³⁵ Quiniacaxëcahuë. Mato nicacaxëceni quiha huësti huësti cabo, naa rësonish cabo yoati na. Nicahax, “¿Jënahuariaxo raca tërohacaxëhi ni rësonish cabo sa? ¿Jëni ca yora jayacaxëcahi ni sa, ja bësotëquëxëquë no?” icaxëceni quiha pë. ³⁶ Yoyoxëni tsi xo toca ca ja nicacanaina iquia.

Shinaparicana. Joconox pari tsi maí tsi toa bëro maihuahaca-parixëti xo. Ja rësoparixëti quiha. ³⁷ Banapiquí tsi jahuë bëro yoi banaqui noa, jahuë jihui nomari. Jahuëcara ca ma banahai ca bëro jamëri tsi xo toa ja jocohaina. ³⁸ Toa bëro ma banano tsi ja qui yora paxa ca aqui Dios, naa ja qui jia ca yora. Jabi jatiroha ca bëro qui jahuë yora yoi ca ahi quiha. Ja iqui tsi jamëri jamëri tsi xo toa ja jococanaina. ³⁹ Jascaria tsi tobi jamëri ca nami bo ri. Tobi nohiria nami. Tobi yohina nami. Jaquirima tsi xo isaca nami. Jasca, jamëri tsi xo sanino nami ri. Tihi cabo tsi xo jamëri. ⁴⁰ Jascaria tsi xo naipá ca jahuë bo. Noqui rima tsi xo ángel yora bo. Maí ca nohiria jamëri tsi xo jato oquë ri. ⁴¹ Jascaria, jamëri tsi xo bari, oxë, huishti bo. Oxë huahuahai ca quirima tsi xo bari huahuahaina. Jamëri tsi xo huishti huahuahai ri. Jasca, huësti huishti jamëri tsi xo huishti huëtsa huahuahaina. Yama tsi xo jaharisi cato ra. ⁴² Jabi tocaxëhi quiha ra, rësonish cabo bësotëquëxëquë no. Jaboqui porohi quiha maihuahacahax ca yora. Jama, porotimaxëni tsi xo toa tëronoxëti cato. ⁴³ Yoiria tsi xo toa maihuahacahax ca yora ra. Anomariaxëhi quiha toa tëronoxëti cato. Chamayama tsi xo toa maihuahacahax cato. Chama jayaxëhi quiha toa tëronoxëti cato. ⁴⁴ Noba noma yora tsi xo toa ja maihuahacahaina. Jama, ja tërohacaquë tsi mana ca yora ixëqui ra. Jabi tobi dos ca yora jamëri cabo. Huësti tsi xo toa noba noma yora yoi. Rësoxëhi quiha toa. Jasca, tobi xo yora huëtsa, naa Diós noqui axëhai ca mana ca yora.

⁴⁵ Jabi jariapari ca joni Adán iniquë. Bësohai ca nohiria ja manëni quiha. Jama, nohiria bësomati ibo-iboria toa segundo ca joni manëni quiha, naa Cristo. ⁴⁶ ¿Tsayakanai? Jariapari tsi xo toa noba noma yora. Jaquirëquë tsi xo toa Diós noqui axëhai ca yora, naa noba mana ca yora. ⁴⁷ Mai cospó tsi toa jariapari ca joni acacani quiha. Tocamaxo toa segundo cato. Mana ax ja joni quiha. ⁴⁸ Jabi cospó tsi acacani ca Adán jascaria xo noqui maí ca bësohai ca nohiria bo. Jama, mana ca joni jascariaxëhi quiha Cristó-na bo. ⁴⁹ Jaboqui Adán yora jascaria ca jaya xo noa. Jahuë noma jabi no bini quiha. Jascaria tsi mana ca joni yora jascaria ca jayaxëqui noa ra. Jahuë mana ca jabí tsi acacaxëhi quiha noa.

⁵⁰ E yoacatsai ca tsi xo naa ëbë xatë bá. Nicacana: Mana, naa Diós otohái ca qui jicotimaxëni tsi xo toa noba noma yora bo iquia. Bësobësopaotimaxëni ca tsi xo naa noba rësohai ca yora bo. ⁵¹ Mato parayamaquia. Jiaria ca yoahama ca jahuë bo mato yoaquia: Rësoyamaxëqui noa, naa noqui tëquëta. ⁵² Mëri tsi, naa bëxtiria tsi yora paxa ca noqui acacaxëhi quiha jaroha ca trompeta xohacaxëquë no. Toa trompeta xohacano tsi tërohacaxëqui toa rësonish ca chahahuacanaibo pari. Rësotimaxëni ca yora paxa ca jayacaxëcani quiha. Jatsi jabitihuahacaxëqui noa, naa noqui bëso cabo. ⁵³ Porotimaxëni ca yora sahuëxëhi quiha noba porohai ca yora bo iquia. Rësotimaxëni ca yora rarinaxëti quiha noba rësohai ca yora bo. ⁵⁴ Jabi toa rësotimaxëni ca yora no sahuëno tsi jatihuahacaxëqui Quënëhacanish cabo, naa “Quëyohacaquë no rësohaina ra. Jia tsi xo no bëbohaina” iquiina. ⁵⁵ ¿Tsayakanai? Noqui bëbotimaxëni tsi xo no rësohaina ra. Rësohai qui raquëyamaqui noa. ⁵⁶ Jabi jocha chama tahëhax tsi rësoqui noa. Jasca, Moisés yocha tahëxo tsi noqui quësoti chama jaya xo jocha ra. ⁵⁷ Jama, Dios qui “Gracias” iqui noa, naa dos ca chama bo bëboti mëtsa no nori iqui na. Noba Ibo Jesucristó tsi noqui bëbomahi quiha Dios. ⁵⁸ Jatsi chamatsicana, ëbë xatë bá. Mahitsa ca tiís tsi mëpilhacayamacana. Jasca,

Iboba yonoco ma ariano. Tocapimano tsi mahitsama ixëhi quiha Ibo bax ma acaina iquia.

16

Noitiria cabo qui ofrenda acaina

¹ Dios nohiria bo bax, naa Jerusalén ca noitiria cabo bax parata yoati tsi yobacasquia, jia ca ati ma cahëno iquish na. Galata maí ca iglesia bo è yobani ca jasca ca tsi xo naa yoba ri. Nëcacana: ² Jatiroha ca domingó tsi mato sueldo quima ca parata xatë ma janaxëti xo ofrenda qui. Tocapimano tsi ofrenda huëtsa è catiyamaxëti xo, mato qui è shishoxëquë no. ³ Mato qui cahëxo tsi mato ofrenda raaxëquia Jerusalén qui. Mato qui jia ca joni bo ya tsi mato ofrenda raahacaxëti xo iquia. Jasca, naa joni bo qui joihuati carta bo axëquia, jia tsi Jerusalén qui ja cahëcano. ⁴ Jasca, Jerusalén qui è caapino tsi è bëta ja bocano jato ri.

Pablo Corinto cabo qui shishocasnina

⁵ Jaboqui Macedoniá ca chahahuacanaibo qui shishoparicasquia. ⁶ Shishoquiria tsi mato qui caxëquia chitëxëna. Naama matsitiyá tsi è chitëmitsa mato bëta. Jaquirëquë jia tsi rëquë ëa raati mëtsa ixëqui mato iquia, è cahai ca jahuëniacara ca qui. ⁷ Johax mëri tsi nacocasyama xo ëa ra. Dios qui jia pi no tsi naama tsi chitëxëquia johax na. ⁸ Jaboqui canoma xo ëa. Efesó tsi chitëparicasquia Pentecostés fiesta bari quëshpi na. ⁹ Jasca, nëa xo tsi huëstima ca xaba jaya xo ëa, Dios yonoco axëna. Jasca, jari huëstima tsi xo toa Dios Chani pasomaha cabo nëá no rë.

Timoteo — Apolos

¹⁰⁻¹¹ Mato qui Timoteo shishopino tsi jia tsi toa joni joihuacana. Dios bax yonocohi quiha, naa ëa jascaria. Joihuaxo tsi chahahuacana ra, Dios yonoco ja acai quëshpi na. Jasca, toa joni ma mëbino jia tsi jahari è qui ja jono. Noho carta bëcanaibo bacaquë tsi jaha pasoxëquia jisti. ¹² Jasca, Apolos mato qui shishomacasquia. “Naa carta bohái ca xatë bo ya mi cano mia ri” i ja qui è quë. Jaboqui cacasyama xo rë. Jari shinahi quiha. Tonia mato qui caxëhi quiha xaba huëtsa tsëquëquë no.

Jaroja ca chani

¹³ Quiniacaxëcahuë. Tobi quiha mahitsa ca chani. Jaha tsi Dios yoba ó tsi coshicana. Jasca, chahahuayamacanaibo qui raquëyamacana. Chamacahuë. ¹⁴ Noixo tsi jatiroha ca ma ano ra. ¹⁵ Jasca, Estéfanas, jahuë xobó cabo, tihi cabo yoati tsi nicacasquia. Jariapari ca Cristo qui bëbohacanih cabo ja icani quiha Acaya maí no. Dios nohiria bo ja mëbiriacani quiha noixo na. ¹⁶ Jia tsi xo toca ca nohiria bo. Jabi toca ca nohiria bá pi mato rëquëninino tsi jato yoba nicacana. Jia tsi xo toca ca nohiria bá mato rëquënihaina iquia, naa mato xërëquë ca yonocoriacanaibo. ¹⁷ Jasca, rani-raniquia Estéfanas, Fortunato, Acaico, tihi cabá ëa jisi bëceni iqui na. Jaboqui ëa mëbicani quiha mato tahëxo na. ¹⁸ Nëa xo tsi ëa ranihuacani quiha, naa mato ja ranihuapaoni jascaria. Nëca ca joni bo ma chahahuaxëti xo, jato yonoco jia ca iqui na.

Joihuahaina

¹⁹ Mato joihuaguí nëá ca iglesiá cabo, naa Asia maí ca chahahuacanaibo. Mato joihuacatsi quiha Aquila, Priscila, jato xobó ca aracanaibo. ²⁰ Mato joihuahi quiha nëá ca chahahuacanaibo tëquëta.

²¹ Jarohari tsi mato joihuaquia ëa ri, ë quënëhai cató no. ²² Jasca, yoshihuahacaxëti xo toa tsohuëcara ca noba Ibo noiyamahai cato. Noba Ibo jono ra. ²³ Noba Ibo Jesús mato noino ra. ²⁴ Jesucristó no bax ani iqui tsi mato tëquë noiriaquia ra. Iquë.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Los Corintios

Corintó ca iglesia Pabló joihuanina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa carta quënëti ibo. Jabi ëa Diós biniquë ra, jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Jatsi Corintó ca chahahuacanaibo, Acaya maí ca chahahuacanaibo, tihí cabo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha Timoteo ri, naa ë bëta ax tsi yonocobëquihai gato. ² Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

Ibo bax Pabló tënënina

³ Jabi Dios qui, naa noba Jesucristo Jahëpa qui “Gracias” iquia ra. Noqui shomahuati Ibo-iboria tsi xo toa noba Jahëpa ra. No tënëpino tsi noqui mëbixëhi quiha ra, mëbiti ibo-iboria ja nori iqui na. ⁴ No cohuëno tsi noqui chamahuahi quiha ra. Tocahi quiha, nohiria huëtsa bo no mëbino iquish na, ja cohuënacaquë no. Diós noqui mëbini jascaria tsi jato mëbipixëqui noa noqui ri. ⁵ Jasca, anomaria tsi xo toa no bax Cristó tënënina ra. Ja iqui tsi no mëbiriahacanicuë. Jatsi jaboqui tënëpihi tsi mëbiriahacaxëquia ëa ri ra, Cristo chamá no. ⁶⁻⁷ Jasca, mëbihacaxëqui mato ri, Dios Chani ë yoahai iqui tsi ë tënëxëquë no. Ea Cristó mëbihai ca tsayacahuë. Tsayapiquí tsi Diós xabahamati quinia cahëxëqui mato iquia. Jasca, ëa jascaria tsi ma tënëno tsi mato mëbixëhi quiha Dios ra, ëa ja mëbihai jascaria. Mato parayamaquia. Mato mëbixëhi quiha ja bax ma tënëxëquë no.

⁸ Nicaparicana, ëbë xatë bá. Asia mai xo tsi quiha anomaria ë tënënicuë iquia Ibo bax na. Noho coshi oquë ë tënëhai ini quiha. Toatiyá tsi chamayama cohuë ë iniquë. Huëjë noho shina ini quiha rë. Ja iqui tsi bësoti ó ë pasoyamaniquë. ⁹ Toatiyá tsi “Rësopaimaria xo ëa rë” í ë niquë tënëhi na. Jama, tocajaniquë ra, ë quima Dios quiri, naa nohiria bo Bësomati Ibo-iboria quiri ë bësono iquish na. ¹⁰ Jatsi ëa Ibobá mëbi-mëbiniquë ra. Ja iqui tsi ë rësoyamaniquë. Jasca pi xaba huëtsá tsi ë tënëtëquëno tsi ëa mëbitëquëxëhi quiha Dios iquia. ¹¹ Jatsi ë bax bëhoxcana, preso quima ë paquëmahacano iquish na. Japi ë bax huëstima ca nohiria bo bëhoxno tsi oquë-oquëriaxëhi quiha toa “Gracias” i-icanaibo ra, Diós ëa mëbixëquë no.

Pablo bamanina Corinto yaca qui caxëna

¹² Ranixo tsi ë yoacatsai ca tsi xo naa: Dios Chani yoaquí tsi mato yoi, nohiria huëtsa bo, tihí cabo ë parayamaniquë ra. Jiaria noho jabi i-ini quiha mato bëta ë iniquë no. Jasca, yama tsi xo toa yoi ca ë anina iquia ra, nohiria huëtsa bo xërëquë xo na. Jabi ëa noixo tsi quiha jahuë chamá tsi Diós ëa mëbi-mëbiniquë ra jia ca ë ano iquish na. Jasca, toca tsi mato mëbicasquia ëa ri, noho tiisí tsi nomari. ¹³ Jasca, naa carta quënëpama tsi bëroria ca chani quënëcasquia, noho chani tëquë ma cahëyoino iquish na. Yama tsi xo toa noho carta ó ca jonë ca chani ra. Mato parayamaquia quënëquí na. ¹⁴ Jaboqui jia tsi ëa ma cahëyoiyamamitsa rë. Jama, huësti barí tsi ëa cahëyoixëqui mato tia, noba Ibo Jesu joxëquë no. Toa barí tsi ranixëqui mato, mato bax ë ani quëshpi na. Jasca, mato qui ranixëquia ëa ri.

¹⁵ Nēca tsi shinaquí tsi shishoti planes ē aniquē mato ranihuatēquēcasquí na. ¹⁶ Jariapari tsi Macedonia mai qui capama tsi mato qui ē shishocasni quiha. Jaquirēquē, Macedonia ax riquiquiria tsi mato qui ē shishotēquēcasni quiha. Tihī tsi noho planes ini quiha. Toca tsi mato qui ē caarohapino tsi jodioba mai qui ēa raati ma mēbiquē aniquē tia. Jama, canoma ē ini quiha rē toatiyá no. ¹⁷ Jishopē. Naa carta bichí tsi Macedonia mai ó ē nori ca jisi tsi “Jocasyamaxo ra. Quiahi quiha ra” ¿ixēhi ni mato sa ēa yoati na? Parahaxma tsi mato qui ē shishocasniquē iquia ra, canoma ē ini nori. Jabi paracani quiha huēstima ca Dios cahēyamacanaibo pē, jato planes aquí na. ¹⁸ Tocayamahai ca ēa xo naa ra. Jasca, ēa cahēyoihī quiha Dios. Noho planes aquí tsi parayamaquia. ¹⁹ Tsayacahuē. Dios Baquē Jesucristo Chani mato qui yoaquí tsi no parayamaniquē ra, naa Silvano, Timoteo, ēa. Jasca, parayamaquí Cristo ri. Chahahuahacaxēti xo jahuē Chani ra. ²⁰ Jasca, Cristo iqui tsi jia tsi xo toa noqui Diós quēbihaina. Parayamahi quiha. Jahuē Chani jatihuahi quiha ra. Jascaria tsi Jesucristo yonati bo no nori iqui tsi quiayamaquí noa, noqui ri, Dios oquēhuacasquí na. ²¹ Jabi Dios tsi xo toa noqui mēbihaina ra, jabi jiaria ca no jayano iquish na. Jasca, Dios tsi xo toa noqui raati ibo-iboria ra, jahuē Chani yoati. ²² Jasca, noqui chahahuacanaibo ja jiisaniquē, noqui ibohuaxēna. Jiisaxo tsi quiha Espíritu Santo noqui ja aniquē, parayamahai ca ja nori ca no cahēyoino iquish na.

²³ Jaboqui Dios nicaquia mato qui ē quēnēhai ca carta ja tsayano. Jatiroha ca cahēhi quiha. Mato parayamaquia ra quēnēquí na. Mato qui ē shishoti planes ē rarinama-niquē pē, mato bērabihuacasyamaquí na. Caarohapixo tsi quiha mato ē raahaquē aniquē tia. Jabi ja tsi xo toa mato qui ē cacasyamanina ra. Mato ē raahacasyamani quiha. ²⁴ Nicacana. Johax tsi mato bēta ax tsi yonocobēquinacasquia, ma rani-ranino iquish na, yonamis-hai ca ē nomari quēshpi na. Jabi jia tsi xo toa Cristo qui ma chitimihaina iquia.

2

¹ ¿Tsayayamacanai? Mato cohuēhuacasyamahi tsi mato qui ē cacasyamaniquē. Ja iqui tsi planes huētsa bo ē aniquē shinaxo na. ² Jabi mato qui caarohapixo tsi mato ē cohuēhuaquē aniquē iquia yobaquí na. Jatsi ¿jēnahuariaxo raca jia tsi mato cohuēhuahacahax cabá ēa ranihuaquē ani? ³ Ja tsi xo toa carta pari mato qui ē raaniquē mato yobaxēna, jocha quima ma casoparino iquish na. Toatiyá tsi caarohapihax tsi ē cohuēhuahacaquē aniquē ra toá ca jocha iqui na. Jama, jaboqui ranihuahacati ó pasoquia mato qui shishopihī na. Jatsi no rani-ranibēquinano ra. ⁴ Toa jariapari ca carta quēnēpama tsi cohuēria ē iniquē. Quēnēhi tsi ē ara-araniquē, mato cohuēhuacasyamahi na. Toca tsi mato ē yoba-yobaniquē, mato ē noihai ca ma cahēyoino iquish na.

Jochahuaxēni ca ja mēbicati xo

⁵ ¿Japa toá ca jochahuaxēni cato ra, naa noqui cohuēhuati ibo-iboria? Toa nicacasquia. Ja iqui tsi ma tēnē-tēnēniquē rē. Jasca, pistia tsi ē cohuēhuahacanicuē ēa rī ja ani ca nicahax na. Jatsi quiniacaxēcahuē. ⁶ Jēnima tsi xo toa jahuē jocha quēshpi toa joni ma copinina. Jama, jaboqui toa joni ma copihai ca ma jēnēmati xo iquia. Copihacaquē toa joni ra. ⁷ Jaboqui jahuē jocha ma shina-bēnoxēti xo iquia. Shina-bēnoxo jaboqui toa joni ma mēbixēti xo, ja yosana-yosanayamano iquish na.

Tonia iglesia ja jisbayacasmitsa pë. ⁸ Jaboqui toa joni noitëquëcana iquia. ⁹ Jabi toa jariapari ca carta è quënëniquë, noho yoba pi ma nicaxëti nori ca cahëcasquí na. ¿Toa joni ma copini sa? Toatiyá tsi toa è cahëcasniquë ra. ¹⁰ Jama, jaboqui pi toa joni yoi ca ani ca ma shina-bënono tsi jahuë jocha shina-bënoxëquia èa ri. Jabi Cristo bësojo xo tsi toa joni jocha shina-bënoxëquia ra, mato mëbixëna. ¿Tonia tobi ni toa è shina-bënoxëti ca jahuë huëtsa bo sa? ¹¹ Jatsi toa jochahuaxëni ca mëbicasquia jaboqui, Satanás toa joni parayamano iquish na. Satanás planes, naa ja acatsai ca tsi xo yoixëniria. Toa cahëqui noa ra.

Troas yacatá tsi Pablo cohuënanina

¹² Jabi Troas yaca qui è cahëquë tsi quiha xaba jia ca è qui acacaniquë ra Cristo Chani jia ca yoati. Jasca, Troas qui cahëxo tsi noho rabëti Tito è jisyamaniquë rë. Jaha è pasoni quiha, mato ó ca chani nicaxëna. Yama a ra. ¹³ Ja iqui tsi è shina-huëjënaniquë, èa ri. Jatsi jato joihuahax tsi riquicaya tsi Macedonia mai qui è caniquë.

Jesucristo chamá tsi bëboqui noa

¹⁴ Dios qui “Gracias” iquia, jia tsi noqui ja mëpihai ca quëshpi na ra. Jahuë Cristo yaxo tsi noqui bëbomahi quiha Dios ra. Jabi èa ja bini quiha jahuë Chani pacanamati, jatiroha cató ca nohiria bá jahuë Cristo cahëyoino iquish na. ¹⁵⁻¹⁶ Jabi xabahamahacacanaibo qui perojome jascaria tsi xo toa Dios Chani è yoahaina ra. Dios qui jia quiha. Jama, nicacasyamacanaibo qui pisiria ca rësomahai ca coho jascaria tsi xo toa è yoahaina. Jama, xabahamahacacanaibo qui bësomati perojome jascaria tsi xo toa Chani ra. Anomaria tsi xo Dios Chani iquia. ¿Tsohuëcara ni toa Chani yoatí mëtsa cato sa? ¹⁷ Jabi huëstima tsi xo toa Dios Chani yoacanaibo, parata ganancia quëshpi na pë. Jahuë mishni bo mëtsaxëniria cabo jascaria tsi Dios Chani mëtsamiscani quiha pë. Jama, paraxoma tsi Dios Chani yoaquia ra, Diós èa raani iqui na. Dios ranihuacasquia. Jabi Cristo iqui tsi toa Chani yoati mëtsa xo èa ra.

3

Arati quinia paxa ca chani

¹ Nëca tsi è quënëno tsi ëmë è oquëhuacatsai ca ma quëscahuamitsa rë. Tocayamaquia ra. Jama, tocacani quiha è qui quësocanaibo iquia. Tsayacahuë. Jato ti tsi xo toa jamë oquëhuacanaibo. ¿Jato yoi oquëhuati carta bo bëyamayamacahi ni, jia tsi iglesiá ca nohiria bá jato joihuano iquish na? Jasca, iglesia huëtsa bo qui canox pari tsi mato quima ca carta ó quëëcani quiha pë, iglesia huëtsa bo jismati. ² Tocayamaquia ra. Noho carta yoi bo xo mato ra. Noho shina ó tsi quënëhacani quiha Ibo qui ma chitiminina iquia. Jaboqui jatiroha cabo qui yoahacahi quiha ma inina, naa cartá yoahai jascaria. ³ Toca tsi Cristo quima quënënish ca carta jascaria xo mato ra, noho yonoco ma nori iqui na. Tintá tsi naa carta quënëhacayamani quiha Dios Espíritu Santó tsi ja nori. Jasca, maxax para cato ó tsi ja quënëyamahacani quiha, naa Moisés yoba quënëhacani jascaria. Jama, nohiria ba shina ó tsi quënëhacahi quiha Ibo bax ma acaina.

⁴ Parayamaquia. Dios bësojó tsi mato xërëquë ca è ani ca yonoco qui bërabiyamaquia Cristo chamá no. ⁵ Jënima tsi xo toa è anina iquia, jahuë chama iqui na. Jasca, tiisi pi è qui Diós ayamrohano tsi ¿jënahuariaxo

raca jahuë Chani ë yoaquë ana? ⁶ Dios tsi xo toa ëa rohahuati Ibo, jahuë xabahamati quinia paxa ca Chani ë yoano. Jabi Moisés quënëni ca yobá tsi nohiria quësohacapaoni quiha nati. Jama, naa ë yoahai ca quinia paxá tsi xabahamahacahi quiha nohiria, Espiritu Santo chamá no.

Xabahamati quinia paxa ca Chani

⁷ Jabi Moisés yoba oquë-oquëria tsi xo Cristo Chani ra. Jabi maxax para cato ó tsi quiha Moisés yoba quënëhacanicuë. Jasca, nohiria bo qui toa yoba acacaquë tsi quiha anomaria toa Maca Sinaí bajra-bajrahai ca iniquë ra. Toatiyá tsi Dios oquë-oquëria jismahacani quiha. Jasca, bajra-bajraniquë Moisés bëmana, maca ax ja rënichiquë no. Jahuë bëmana ó ca huëa tsayanoma toa nohiria bo ini quiha. Naamayamani quiha toa jahuë bëmana ó ca huëa. Tsayacahuë. Oquë jayapaoniquë toa noqui quësohai ca namëcatsai ca yoba ra. ⁸ Jama, jaboqui oquë-oquëria ca tsi xo toa Espiritu Santó acaina. Noqui bësomahai ca tsi xo toa ra. ⁹ Jabi oquë jayani quiha toa Moisés yobá tsi nohiria bo Diós otohai ca xabaca iquia. Jama, oquë-oquëria ca tsi xo naa nohiria bo mëstëhuahai ca Espiritu Santo xabaca. ¹⁰ Jabi noqui jiaría i-ipaoni quiha toa jariapari ca yoba xabaca. Jama, jaboqui mahitsa tsi xo toa oquë iqui noa, naa xabahamati quinia paxa ca xabaca oquë iqui na. ¹¹ Jabija. Oquë jayapaoni quiha toa nahai ca jariapari ca xabaca. Jama, oquë-oquëriaxëhi quiha naa i-ipahai ca quinia paxa cato ra.

¹² Jabi bëboxëhi quiha Cristo Chani ra. Toa ó pasohi tsi raquëhaxma tsi mato qui chaniquia. ¹³ Jabi Dios Chani yoaquí tsi jatiroha ca bërohuacasquia ra. Yama tsi xo toa ë mapacatsaina. Jama, tocamayani quiha Moisés yamabo ra. ¿Raiti tsi jahuë bëmana ja bëmapayamayamani, jahuë bëmana ó ca oquë Israel ca nohiria bá tsayayamano iquish na? Bërohuahacayamani quiha toa huinocahai ca oquë ra. Ja jisyamacani quiha. ¹⁴ Jasca, toa nohiria ba shina quëstohuahacanicuë rë. Toa arati quinia huinocati nori ca ja cahëyamacani quiha rë. Jabi jasca pi ca xo jaboqui pë. Moisés yamabá quënëni ca tsayaquí tsi toa arati quinia jatihuahacani nori ca cahëyamacani quiha pë. Jama, mëbihacaxëhi quiha toa jato shina mapahai ca raiti, Cristo qui ja chitimicaxëcaquë no. ¹⁵ Tsayacahuë. Jaboqui Moisés quënëni ca ja nicacano tsi jari mapahaca tsi xo toa jato shinana rë. Toa arati quinia jatihuahacani nori ca jari cahëyamayoicani quiha rë. ¹⁶ Jama, Ibo Cristo qui nohiria bësono tsi mëbihacaxëhi quiha toa jahuë shina mapahai ca raiti ra. Jatsi jabija ca cahëyoicaxëceni quiha. ¹⁷ Jabi Ibo Cristo tsi xo toa jocha quima noqui paquëmati Espiritu Santo ra. Jasca, Espiritu Santo jaya cabo tsi xo toa Moisés yoba quima paquëmahacahax cabo, quinia paxa ca ja banahuacano. ¹⁸ Jabi Ibo Cristo oquë jismahi quiha noqui chahahuacanaibo tëquë, naa Moisés yamabá Dios oquë jismani jascaria. Toa oquë jascaria tsi manëhi quiha noba noma jabi. Iboha iquiria noqui manëmahi quiha ra. Ibo Cristo, naa Espiritu Santo yonoco tsi xo naa ra.

4

¹ Jabi jahuë Chani ototi, yonoco Diós ë qui aniquë ra, ëa noiquí na. Ja iqui tsi coshi xo ëa, jahuë yonoco axëna. ² Jasca, quinia jiaxëni cató tsi yonococasquia, Dios yonoco aqui na. E qui yoi tsi xo toa yoaxoma tsi ë acaina, mato paraxëna. Nohiria bo paracasyama xo ëa, chaniquí na. Jasca, Dios Chani rarinamayamaquia yoaquí na ra. Jabija ca roha

ca chanihai ca ëa xo naa iquia. Ja tsi xo toa “Jia tsi xo toa ja yoahaina” icaxëcane quiha nohiria bo, jabija ca ë chaniha ca ja nicacaquë no. Noho quinia tsi xo toa, Dios Chani ë yoaquë no. Jasca, ë acai ca jisqui Dios ri. ³ Jama, tobi xo toa noho chani nicacasyamacanaibo rë, naa tënëtiya qui bocanaibo. Jato qui bëronoma tsi xo toa ë yoahai ca chani jia cato. ⁴ Satanás, naa maí ca yonamixëniria ca iqui tsi ëa chahahuayamacani quiha pë. Satanás tsi xo toa Dios cahëyamacanaibo bëcohuahaina ra. Tocahi quiha, jabija ca huëahai ca Chani ja nicayamacano iquish na. Jama, Cristo oquë, naa Dios jaria-jaria ja nori ca bërohuahi quiha toa ë yoahai ca chani ra. ⁵ Jasca, Dios Chani yoahi tsi ëmë yoati tsi chaniyamaquia. Jama, “Ibo-iboria tsi xo Jesucristo” iquia. Jasca “Jesu iqui tsi mato yonati roha xo ëa” iquia. Tihi tsi xo toa ë yoahaina Dios Chani yoaquí na. ⁶ Anomaria tsi xo noba Dios ra. Noba shina ó tsi jahuë huëa huahuamahi quiha, naa “Tsëmo ó tsi huëa huahuano” inish cato. Ja iqui tsi Dios oquë yoi ca cahëyoiqui noa. Jabi toa oquë jahuë Cristó jisiquimani quiha, naa Dios oquë Moisés bëmaná jisiquimani jascaria.

Chani chitahëhuati iboba yonoco

⁷ Jabi jahuë copixëniria ca Chani Diós ë qui aniquë pa, nohiria bo qui ë bono. Chamayama ca iriama ca joni ca ëa xo naa ra. ¿Jëniriexo tsi Diós ëa bini pa? Caca yoixëniria cató tsi copixëniria ca jahuë bo nohiria bohai ca jascaria xo toa Diós acaina iquia. Jabi Diós tocane quiha, jahuë copixëniria ca Chani ë qui ja quë no. Ja iqui tsi jahuë Chani ë yoano tsi jisiquihi quiha Dios chama roha, chama yama ca ë nori iqui na. ⁸ Toa Chani iqui tsi ëa yosih quiha nohiria bo rë; jama, bëbohacatimaxëni ë nori. “¿Jënahuariaxëhi ni ëa sa?” i ë mitsa; jama, cohuëyama ca ë nori. ⁹ Huëstima tsi xo toa ëa pasomaha cabo, ë bëta Dios nori. Mai qui ë niahacaniquë; jama, jari bëso ë nori. ¹⁰ Jatiroha ca barí tsi bërohuahacahi quiha noho yora rë, namëhacati, naa Jesu tënëmahacani jascaria. Jasca, ja tënëhaina, ja nahaina, tihi cabo Jesús bëboni jascaria tsi bëboxëquia ëa ri. E nohó ca Jesu jabi jisiquimahacaxëti xo ra. ¹¹ Jabi Jesu tahëhax tsi nati aroha- arohahacahi quiha noho yora rë, no nohó ca Jesu jabi nohiria bá jisno iquish na. ¹² Jabi Dios Chani ë yoahai iqui tsi jatiroha ca barí tsi rësoti basima xo ëa iquia. Jama, naa Chani iqui tsi mato ó tsi bësohi quiha Cristo ra.

¹³ Jabi Dios Chani yoahi tsi Cristo qui chitimiquia, ëa ja mëbino iquish na, naa David yamabo Dios qui chitimihi jascaria. Quënëhacanish cabo ó tsi “E chaniquë, Dios qui chitimihi na ra” i David yamabo ni quiha. Jabi tocaquia ëa ri chanihi na. ¹⁴ Jasca, Dios Chani yoapama tsi rësohai qui raquëyamaquia ra. Jabi noba Jesu tsayacana. ¿Noba Ibo Jesu Diós bësohtëquëmayamayamani? Jatsi, jahuë Jesu yaxo tsi noqui ri bësomaxëhi quiha ra. Toa barí tsi ja bësojó tsi niixëqui noa, noqui tëquëta ra. ¹⁵ ¿Tsayacanai? E tënë-tënëniquë ra, ma mëbihacano iquish na. E acai cató tsi pacanamahacahi quiha Dios noihai ca Chani ra. Toca tsi shomahuahacaxëhi quiha nohiria huëstima cabo. Jatsi toa barí tsi anomariaxëhi quiha toa Dios qui “Gracias” icanaibo iquia. Jatsi Dios oquëhuahacano ra.

¹⁶ Jabi bësohtëquëxëqui noa ra. Ja iqui tsi shina-huëjënayamaquia, Dios yonoco aqui na. Jabi noho yora tsi xo toa chonihaina. Sirinahi quiha. Jama, noho shina tsi xo toa coshi-coshiria, jatiroha ca barí tsi ja chamahuahacahai quëshpi na. ¹⁷ Jabi jaboqui ë qui iriama tsi xo toa ë tënëhaina. Naamayamaxëhi quiha ra. Iriama tsi xo. Jama, ë tënëhai

quëshpi tsi copihacaxëquia toa barí no. Anomariaxëhi quiha toa i-ipaohai ca premio iquia. ¹⁸ Jatsi bësopama tsi naa maí ca bëroria ca jahuë bo ó quëëyamaquia. Jama, mana ca jisnoma ca jahuë bo ó quëëriaquia ra bixëna. Jabi naamayamaxëhi quiha naa noqui bëroria ca maí ca jahuë bo. Jama, i-ipaohai ca jahuë bo tsi xo toa no jisyamahaina ra.

5

¹ Nicaparicana. Noho yora, naa noho oxti yoi rësono tsi yora paxa ca è qui axëqui Dios, toa barí no ra. Ja acai ca yora ixëhi quiha, joni bá aca ca ja nomari. Toa barí tsi i-ipaohai ca yora jayaxëquia ra. ² Jabi jaboqui tsi bësopama tsi èësiquia, naa noho mana ca yora sahuëcatsi na. Jabiticasquia ra. ³ Jasca, toa yora sahuëhax tsoboco iyamaxëhi quiha noho shinana, Ibo bacaquë no. ⁴ Jaboqui bësopama tsi oxtí tsi è racahai ria tsi xo toa noho yora ó tsi è bësohaina. E qui pistia yoi quiha. Jasca, rësocasyamahi tsi èësiquia rë. Rësocasyama xo èa, Ibo jonox pari no. Bësopama tsi jabiticasquia toa barí no. Rësoxoma tsi noho yora paxa ca sahuëcasquia ra. ⁵ Jabi Dios tsi xo toa èa jabitihuacatsaina. Ja tsi xo toa èa rohahuahi quiha toa bari quëshpi na. Jasca, jahuë Espíritu Santo è qui ja ani quiha, è bax ja axëhai ca è shina-bënoyamano iquish na.

⁶ Noho mana ca yora ó pasohi tsi raquëyamaquia. Jama, noho yora yoi ó tsi bësohi tsi Ibo ya iyamapiquia rë. ⁷ Jasca, jisnoma xo noba Ibo; jama, “Ja bëtaxëquia” iquia, ja qui chitimihí na. ⁸ Raquëhaxma tsi jaha pasoquia. Ja iqui tsi è qui jënima tsi xo toa è rësohaina. Rësohi tsi Ibo ya ixëquia ra. ⁹ Ja tsi xo toa Ibo yoi ranihuacasquia ra bësokuí na. Jasca, rësoxo tsi jari Ibo ranihuacasquia toa jo xo na. ¹⁰ Jabi toa bari tsëquëno tsi Cristo copiti tsahoti bësójó tsi niixëqui noa noqui tëquëta copihacaxëti. Toa xo tsi noba copi bixëqui noa ra. Jatsi jia ca no anina, yoi ca no anina, tihi cabo quëshpi tsi copihacaxëhi quiha noa.

Rabënamati chani

¹¹ Jabi raquë-raquëria tsi xo toa Ibobá copihaina. Jaha tsi quinia-quiniaquia nohiria bo qui chanihi na. Jabi Ibo bax nohiria bo bëbocatsai ca èa xo naa ra. Noho shina cahëriaahi quiha Dios ra. Jasca, noho shina yoi ma cahëno mato ri. ¹² Jabi nëca tsi chaniquí tsi èmë oquëhuacasyama xo èa ra. Jama, xaba mato qui acasquia è qui ma ranino. Jasca, toá ca èa ocahuamiscanaibo quëbiti mëtsa ma ino ra. Nohiria ba tiisi, nohiria jaria, tihi cabo roha chani-chanihi quiha toa joni bo pë. “Jia tsi xo toa no acaina ra” icani quiha pë, mahitsa ja nori. ¹³ Jasca, Dios yonoco è aria-ariahai iqui tsi yoyoxëni ca è nori ca quëscahuacani quiha toa joni bo rë. ¿Ocamani? Yoyopiquí tsi Dios bax naa yoyo jaya xo èa iquia, mato mëbicasquí na. ¹⁴ Jabi noqui Cristó noi-noiriahai ca shinaquí tsi jahuë yonoco aria-ariasquia ra. Tsayacahuë. Jatiroha ca nohiria bo bax huësti ca joni rësoniquë. Ja rësoquë tsi quiha rarinaniquë jatiroha ca nohiria ba iti. Tobi quiha toa bësó yoi cabo, naa Cristo cahëcanaibo. Tobi quiha toa bësó yama cabo, naa Cristo cahëyamacanaibo. ¹⁵ Ja tsi xo toa no bax rësonish ca bësotëquëmahacanish ca no ranihuaxëti xo, naa noqui bësó yoi cabo. Nomë bax no bësoyamano ra. Ja tsi xo toa jatiroha cabo bax ja nani quiha. ¹⁶ Jasca, è rarinani iqui tsi jamëri tsi xo toa nohiria yoati è shina-shinahaina jaboqui ra. Chahahuanox pari tsi quiha noho noma jabi quiniá tsi nohiria tanamahi è i-ipaoniquë rë jato cahëyoixëna. Toa quiniá tsi Cristo ri è tanamani quiha mahitsa. Cristo è cahëyoini ca

ë quëscahua-paoniquë pë. Jama, jaboqui tocayamaquia ra, chahahuahax na. ¹⁷ Jabi Cristó nohiria rarinamano tsi nohiria paxa ca manëhi quiha. Huinocahi quiha jahuë jabi siri. Jabi paxa ca bichi quiha ra.

¹⁸ Jabi Diós acai ca tsi xo toa no xabahamahacahaina. Cristo ini cató tsi jahuë rabëti bo noqui manëmacatsi quiha. Jasca, Dios tsi xo toa noqui rabënamati yonoco acaina ja tahëxo na. ¹⁹ ¿Tsayacanaí? Nohiria bo tëquë ya tsi rabënacatsi quiha Dios, jahuë Cristó no. Ja acani ca jocha cuenta jato pasomaha tocachacayamani quiha ra. Jasca, toa rabënamati chani noqui Diós aniquë yoati. Tihi ca tsi xo toa no yoaxëti cato. ²⁰ Ja tsi xo toa Cristo Chani bohái ca ëa xo naa. Noho chani tsi mato qui chanihi quiha Dios ra. Jatsi Dios ya ma rabënamahacano iquia ra. ²¹ Jabi jocha yama jahuë Cristo iniquë. Jama, no bax jahuë Cristo Diós jochahuaniquë ra, jahuë Cristo ini cató tsi jahuë mëstë no jayano iquish na.

6

¹ Jasca, Dios ya yonocobëquipama tsi mato yoba-yobariaquia. Mato noi-noiriahí quiha Dios iquia ra. Ja tsi toa ja noihai ca quima casoyamacana iquia. Mahitsa mato ja noiyamano ra. ² Jatsi Dios Chani nicaparicana: “E qui xaba jia cató tsi mato ë nicaquë ra.

Nicaxo tsi mato ë mëbiquë toa xabahamahacati barí no”

i Dios ni quiha. Nicacapa. Jaboqui tsi mato mëbicatsi quiha Dios ra. Jaboqui tsi xo toa xabahamahacaxëti bari ra.

³ Jasca, Dios yonoco aquí tsi quinia-quiniaquia, ë qui nohiria bo quësoyamano iquish na. ¿Jato qui yoi ma ni ë acaina? Jabi, “Anoma tsi xo toa Dios yonoco ja acaina ra” i jaca mitsa ëa yoati na, Dios yonati bo qui quësocascani na. ⁴ Jama, yonocoquí tsi Dios yonati roha ë nori ca jismacasquia jatiroha ca ë acai cató no. Dios yonati xo tsi tënë-tënëquia ra. Ea nohiria bá yosipino tsi Dios yonati ë nori ca jismaquia. Ja iqui tsi ë binianiquë. Tënëhi tsi ë yosanayamaniquë. ⁵ Jasca, ë sëtiahacanicuë; preso qui ë nanëhacanicuë; ë qui nohiria bo caxa-caxanicuë; ë yonocorianiquë; coshi ini quiha noho bëro; ë paxnanicuë; tihi tsi ë tënë-tënënicuë ra Dios yonati xo na. ⁶ Jasca, jahuë yonoco aquí tsi noho jabi jiaxëni cató tsi Dios yonati ë nori ca jismaquia naa ë acai cató no. Tsayacahuë. E yoyoyamaniquë; Dios Chani ë cahëyoinicuë; ë yosanayamaniquë; nohiria bo ë mëbiniquë. Tihi cató tsi Dios yonati ë ini ca ë jismani quiha. Jasca, ë bëta Espiritu Santo iniquë; nohiria bo ë noiyoiniquë; ⁷ ë quiayamaniquë; Dios chama ë jayaniquë; tihi ca tsi ë ini quiha jahuë yonoco aquí na. Tihi ca jabi bo tsi xo toa noho mëstë ca arma quiha, naa noho bëboti arma, noho quiniamati arma. ⁸ Dios Chani ë yoano tsi tobi xo toa ëa oquëhuacanaibo; jama, tobi ë qui caxacanaibo nori. Tobi xo toa ëa ranicanaibo rë; jama, tobi toa jia tsi ëa ocahuacanaibo nori. Jabija ca ë chanino tsi tobi xo toa ëa quiahuacanaibo rë. ⁹ Tobi quiha ë quima casocanaibo rë, jama, tobi toa ëa cahëyoihai ca chahahuacanaibo nori. Huëstima tsi ë rësopicasniquë jari bëso ë nori Dios Chani yoaxëna. Rësoti basima iroha-irohaquia, jari bëso ë nori. ¹⁰ Cohuë ë nori ca quëscahuacani quiha ra; jama, ranihai ca ë nori. Noitiria ca ë nori ca quëscahuacani quiha; nohiria bo mëbiti mëtsa ë nori. Mëquëya ca ë nori ca quëscahuacani quiha; narisyamahai ca ë nori, naa ëa Dios Chani yoahai cato.

¹¹ Jisa, noho Corintó ca rabëti bá. Bëroria tsi mato qui chanicuia ra. Mato parayamaquia chaniquí na. Jatiroha ca ë shinahai ca bërohuaquia.

12 Jatsi mato noi-noiriaquia iquia. Mato qui caxayama xo ëa ra. Jama, mato ri tsi xo toa ëa joihuacasyamahaina iquia. ¿Jëniriäxo ëa noiya-macanaï sa? 13 Jaha tsi mato yoba-yobariaquia rë, naa jahuë xocobo jahëpä yobahai jascaria. Ea noitsacana iquia ra, naa mato ë noihai jascaria.

Chahahuayamacanaïbo ya rabënyamacana

14 Yobahi tsi Dios cahëyamacanaïbo ya rabënyamacana. Jato noma jabi banahuayamacana iquia ra. ¿Jënahuariahax raca dos ca quinia bo, naa mëstëxëni ca quinia, anoma ca quinia, tihi cabo jia tsi ibëquinana? Jamëri ca xo ra. Jasca, ¿jënahuariahax raca tsëmo, huëa, tihi cabo ibëquinana? Jamëri ca xo. 15 Jasca, ¿jënahuariahax raca dos ca ibo bo, naa Satanás, Cristo, tihi cabo ma jayana? ¿Jënahuariahax raca Dios cahëyamacanaïbo, chahahuacanaïbo, tihi cabo rabë nabëquiyoïna? 16 ¿Jënahuariahax raca Dios iti-itiria, mahitsa ca dios ba iti-itiria, tihi cabo no jaxcamënamana? Quiniacaxëcahuë. Bësohai ca Dios iti-itiria tsi xo noqui ra. Nicacapa. Diós yoani ca tsi xo naa:

“Noho nohiria bo ó tsi racaxëquia.

Jato bëta tsi co-coxëquia.

Jasca, jato Dios yoi ixëquia ra;

Noho nohiria yoi bo icaxëcani quiha jato ri”

i ja ni quiha.

17 Jasca,

“Jato quima tsëquëcana.

Jato bëta rabënyamacana.

Jato yoi ca jabi pi ma basino tsi mato bixëquia ra.

18 Jatsi mato Jahëpa yoi ixëquia.

Jasca, noho baquë bo, noho jahi bo, tihi cabo ixëqui mato ra”

nëa tsi Ibo chamaxëni ca nëcani quiha.

7

1 Toca tsi noqui chaniqui Dios ra, no bëta rabënacatsi na, noho rabëti bá. Jatsi jocha quima no casoti xo ra. Noba yora, noba shinana, tihi cabo ó ca yoshihuahai ca jocha no bahuëno. Bahuëhax tsi no mëstërianano Dios yoi nicahi na. Tihi tsi xo toa noho yoba ra.

2 Jatsi ëa shinacana ra. Mato bëta rabënacasquia ëa ri ra. ¿Tsayayamaya-macanaï? Tonia anoma ca ë ani nori ca quëscahuäqui mato iquia. Jishopë. Yama tsi xo toa mato pasomaha ca ë ani ca yoi cato ra. Yama tsi xo toá ca ë yoshihuani cato. Yama tsi xo toá ca biniahuahacahax ca nohiria huëstita. Tocayamahai ca ëa xo naa ra. 3 Jabi nëca tsi chaniquia mato mëbixëna, mato qui quësoti ë nomari. Noho shina ó xo mato ra. Jaha tsi bësopiquí tsi rësopiquí tsi mato mëbiriacasquia ra. 4 Jasca, naa yoba quënëpama tsi bërabihaxma tsi bëroria tsi mato qui chaniquia ra. Quënëpama tsi rani-raniquia, noho yoba siri ma nicani iqui na. Jasca, jaboqui anomaria tsi xo toa ëa ma ranihuahaina ra, nëa tsi tënëhi ë iquë ri.

5 Jabi jaboqui Macedonia maï xo ëa rë. Naa mai qui cahëhax tsi joitimaxëni ë iyamëquë rë. Anomaria ja iyamëta quiha toá ca nohiria bá ëa yosihaina ra. E bëta joi ja mëracasca-yamëta quiha. Jasca, ë shina-huëjënayamëquë. 6 Jama, cohuë pi ë no tsi Dios, naa cohuë cabo ranihuati Ibo-iboriá ëa ranihuayamëquë ë qui Tito ja raahai cató no. 7 Jatsi ë rani-raniyamëquë ja joquë no. Jasca, ë raniyamëquë mato yoati tsi nicahax

na, ëa ja yoayamëta cató no. Jia tsi iyamëta quiha toa mato yoati tsi ja chanihaina ra. Ea ma jiscasnina, ma jochani quëshpi tsi cohuë ma iquina, noho yoba ma banahuacasnina, tihi cabo yoati ëa ja yoayamëta quiha. Nicahax oquë tsi rani-raniquia jaboqui ra.

⁸ Nicaparicana. Jabi toa mato qui ë raani ca carta iqui tsi tanaroa pistia tsi cohuë ma iniquë mato ri iquia. Ja iqui tsi pistia cohuë ë iniquë ëa ri ra toa chani ë raaquë no. Jama, ë qui jia ini quiha toa jariapari ca carta mato qui ë raanina. ⁹ Jabija; toa ë quënëni ca yobá mato cohuëhuaniquë pë. Jama, toa yoba iqui tsi jocha quima Dios quiri ma bësoniquë ra. Ja tsi xo toa rani-raniriaquia jaboqui. Jocha quima ma casoniquë iquia ma cohuëhuahacahai cató no. Jiaria ca cohuë tsi xo toa ra. Jaha tsi ma mëbihacarianiquë ra. ¹⁰ Jasca, Dios qui jiaria tsi xo toa jocha quëshpi no cohuëhaina ra. Toca tsi cohuëhax noba jocha quima casoqui noa ra. Jasca, Dios qui noqui mëpihi quiha toca ca cohuë, xabahamahacati. Jiaria tsi xo toca ca jocha quëshpi cohuë ra. Jama, toca tsi cohuëyamahi quiha Dios cahëyamacanaibo rë. CoHuënacani quiha pë, jato jocha bërohuahacaquë no, bërabihina. Ja bërabihuahacacana ca iqui tsi cohuë ca xo, jato jocha quëshpi cohuë jaca nomari. Jabi toca ca cohuë tsi xo toa tënëtiya qui nohiria bo mëpihaina. ¹¹ Jatsi mato jocha quëshpi cohuë yoati shinaparicana. ¿Toca ca cohuë mato mëbiyamayamani? Ja iqui tsi jaboqui jocha quiniaxëniria xo mato iquia. Jasca, jaboqui yoi ca ma acai ca bëroriahua-casqui mato ra, toca ca cohuë iqui na. Jaboqui mato qui yoiria tsi xo jochahaina. Jasca, jocha qui Dios caxahai ca qui raquëria xo mato ra. Jënima tsi xo toa toca tsi iquina iquia. Jasca, jaboqui noho yoba nicariacasqui mato ra. Jasca, oquënaniquë toá ca jochahuaxëniria ca ma copicasni ca ri. Jaha tsi jaboqui quësohacatimaxëni xo mato iquia. ¹² Jabi toá ca jochahuaxëni cato, toá ca tënëmahacanihax ca jahëpa, tihi cabo tahëxo tsi toa carta mato qui ë raani ca ma quëscahuamitsa. Jama xo. Toa carta ë quënëyoiniquë mato mëbixëna. Mato qui ja raahacani quiha ëa ma noihai ca jismati. Parayamaquia. Noho shina cahëhi quiha Dios ra. ¹³ Ja tsi xo toa ë rani-raniquë, naa ëa ma noiyoini iqui na.

Tito joquë tsi ë rani-raniquë ëa ma noiyoihai ca nicahax na. Jasca, oquë tsi ë ranihuahacayamëquë jia tsi Tito ma joihuani ca nicahax na. Ja bax ma ani ca iqui tsi jahuë shina chamahuahacani quiha. ¹⁴ Jabi mato qui Tito canox pari no tsi “Shina jiaxëni cabo tsi xo toa Corintó ca chahahuacanaibo ra” i ja qui ë ni quiha. Jabi ë parayamani ca Titó jisni quiha mato cahëxo na. ¿Tsayacana? Mato parayamaquia mato qui chaniquí na. Jabija ini quiha toa mato qui ë yoanina Tito yoati na. ¹⁵ Jaboqui anihai quiha mato bax ja noihaina, mato shinaquí na. Jahuë yoba ma aria-ariacasnina, raquëxo tsi jia tsi ma joihuanina, tihi ca tsi shina-bënoyamahi quiha iquia. ¹⁶ Jasca, jaboqui rani-raniquia ëa ri, jia tsi mato qui ë chitimiyoipihai iqui na.

8

Ranixo ofrenda acacati

¹ Jabi nëa ca Macedoniá ca iglesia bo Diós shomahuarianiquë iquia, ëbë xatë bá. Diós noihai ca iqui tsi anomaria tsi xo toa ja acanaina jaboqui. Toa mato yoacasquia. ² E jonox pari no tsi quiha huëstima tsi ja tënëcaniquë Ibo bax na. Jama, tënëhax raniquí tsi noitiria ca nohiria bo ja mëbicasani quiha ra. Jaha tsi jaboqui ofrenda acasani quiha biniahai

ca nohiria bo qui. ³ Mato parayamaquia. Anomaria tsi xo toa Ibo bax ja acascanaina iquia. Binaqui ri tsi quiha jari ofrenda ja acahitaquë pa, naa Jerusalén ca noitiria cabo qui. ⁴ “Jodioba maí ca chahahuacanaibo mēbiriacasqui noa, noqui ri” i ë qui jaca itaquë pa. ⁵ Jatsi anomaria tsi xo toa ofrenda ja acahitahana ra. Jaha ë pasohai ca huino quiha. Jabi jariapari tsi Ibo Jesu chama qui jamë ja mēacahitaquë jahuë yoba nicaxëna. Jaquirëquë, Dios shinaná tsi quiha ë qui jamë ja mēacahitaquë ra, noho yoba axëna. ⁶ Anomaria tsi xo toa ja acahitahana iquia. Jatsi ja acahitaha ca ofrenda jisi tsi mēri tsi mato qui jahari Tito raacasquia ra, ma chitahēhuani ca yonoco ma jatihuano. Jabi mato xērëquë Tito no tsi çofrenda ati ma chitahēhuayamayamani, noitiria cabo bax na? Toa nicaquia. Jatsi jaboqui bacahi quiha Tito ra, toa ofrenda jatihuati mato mēbixëna. ⁷ Anomaria tsi xo toa ma acaina Ibo bax na iquia ra. çIbo qui chitimiriayamayamacanai? çNohiria bo tiisimati mētsayamayamacanai? çDios Chani cahēriayamayamacanai? çNohiria bo mēbiriacasyamayamacanai? çEa noiyamayamacanai? Tihi ca tiisi bo jaya xo mato iquia. Ja iqui tsi ma huashiyamano ra ofrenda aquí na.

⁸ Nēca tsi quēnēpama tsi “Ofrenda acahuë ra; acahuë ra” iriayamaquia mato qui. Jama nohiria bo pi noiyoiquí tsi jato ma mēbixëti xo iquia, ofrenda ma acai cató no. Ja tsi xo toa nēá ca chahahuacanaibá acai ca ofrenda yoati mato yoaquia, jascaria ca ma ano mato ri. Jatsi jaboqui ma noiyoihai ca jismacana. ⁹ çJapa noba Ibo Jesucristó noqui noiyamayamani? Noixo tsi jahuë oquë, jahuë jahuë bo, tihi cabo ja jisbērianiquë ra noitiria ca joni manēxëna, noqui mēbicansi na. Shinacana. Tihi ca tsi no bax ja ani quiha, no shomahuariahacano iquish na.

¹⁰ Jaboqui mato yobapama tsi oquë tsi xo toa ofrenda ma jatihuahaina iquia, naa xēni huëtsa catiati ma chitahēhuani cato. Jabi jariapari ca noitiria cabo bax ofrenda acanaibo ma iniquë iquia. Jasca, noitiria cabo ma mēbicasni quiha. Jiaria quiha. ¹¹ Jatsi acahuë iquia. Jaboqui tsi toa ofrenda jatihuahacaxëti xo ra. Jabi toa ofrenda ma aria-ariacasni quiha. Jaboqui ma catiariano, ma ariacasni jascaria. Jatsi ma jaya ca quima Dios qui ma ano ra. ¹² Jabi ofrenda Dios qui acasqui mato tonia. Jatsi ma jaya ca quima Dios qui pi ma ano tsi mato qui ranixëhi quiha Dios ra. Jasca, mēquëya pi ma no tsi jaha pasoyamahi quiha.

¹³ Jabi noitiria cabo bax ofrenda aquí tsi ma biniayamano iquia. Quiniacaxëcahuë ma narisyamano mato ri. Jasca, ja narisyamacano jato ri. ¹⁴ Jaboqui huëstima ca jaya xo mato iquia, jato mēbixëna, ja narisyamacano iquish na. Jascaria pi xēni huëtsa ma biniano tsi mato mēbixëcani quiha jato ri, huëstima ca jayapiquí na. Toca tsi yamaxëhi quiha toa ma naris-haina. ¹⁵ Jabi “Tocaxëti xo” ii quiha Quēnēhacanih cabo. Moisés tiyá tsi narisyamani quiha toa nohiria bo, naa maí ca jahuëcara ca piti mapari jasca ca ja catiaquë no. Catiaxo tsi piti narisyamani quiha huëstima ca jayanish cato. Jasca, narisyamani quiha toa pistia ca catiahai ca ri. Yama ini quiha toa ja nariscanaina ra.

Corinto qui Tito raahacanina

¹⁶ Jabi mato shina-shinaqui Tito ra, naa mato yoati ë shinahai ria. Mato mēbiriacatsi quiha iquia. Ja quëshpi tsi Dios qui “Gracias” iquia. ¹⁷ “Jahari Corinto yaca qui mi bacano” i Tito qui ë quë tsi “Jo” i ja itaquë ra. Ja cacastapini quiha mato mēbicansi na. Jaboqui mato qui shishoxëhi quiha, cati ó quëhi na. ¹⁸ Jasca, Tito ya nēá ca xatë huëtsa raaxëquia, naa nēá

ca Dios Chani yoati cahëxëni cato. ¹⁹ Naa jasca ca joni iglesia bá bini quiha Jerusalén qui ë bëta xo ofrenda boti, naa no caxëquë no. Jabi naa ofrenda noqui acacani quiha Ibo Jesucristo oquëhuahacano iquish na. Jasca, jismahacaxëhi quiha jato no mëbicansaina. ²⁰ Jabi quinia-quiniaquia toa ofrenda otohí na, nohiria bo ë qui quësoyamano iquish na. ²¹ Ja tsi xo toa quinia-quiniaxënriria ca ëa xo naa, jia roha ca axëna. Ibo Jesu, nohiria bo ri, tihí cabo ranihuacasquia, ë acai cató no.

²² Jasca, naa dos ca joni bo ya tsi joni huëtisa raaquia, naa nëá ca Dios yonoco aria-ariacatsai cato ra. Huëstima tsi naa joni tanahamahacani quiha Dios yonoco aqui na. Jabi anomaria tsi xo toa ja mëbicansaina iquia. Jaboqui mato shinaquí tsi mato mëbicansi quiha jaa ri. ²³ Jatsi, “¿Tsohuëcara ni naa joni bo sa?” i pi toá ca chahahuacanaibo no tsi jia tsi jato quëbicana. Quëbihax, “Nëá xo Tito, Pablo rabëti. Jatsi nëá xo dos ca joni huëtisa bo, naa Dios oquëhuacascanaibo. Iglesia bo tsi xo toa noqui jato raati ibo-iboria” i jato qui cana. ²⁴ Jasca, mato qui ja shishocano tsi jato mëbicana, noiquí na. Jato pi ma mëbiriano tsi jato ma noihai ca cahëxëhi quiha nëá ca iglesiá cabo ri. Jasca, mato qui ë ranihai ca cahëcaxëcane quiha jato ri, nicaxo na.

9

¹ Jabi noitiria ca Jerusalén ca chahahuacanaibo qui no bohái ca ofrenda yoati mato qui ë quënëyamaxëti xo iquia. ² Tonia ofrenda acasqui mato ri jato mëbixëna. Ja tsi xo toa jato ma mëbicansi ca yoati tsi yoayoquia nëá ca Macedoniá ca xatë bo qui. Yoaxo, “Huësti ca xëni no tsi ofrenda Acaya maí ca chahahuacanaibá acasni quiha ra” i nëá cabo qui quia. Jatsi ma acasni ca nichái quiha nëá cabo ra. Nicaxo tsi Jerusalén ca noitiria cabo mëbiriacaxëcane quiha jato ri jaboqui ra. ³ Jatsi jaboqui Tito, dos ca joni bo, tihí cabo mato qui raaxëquia, mato yoati tsi mahitsama noho chani nori ca jato jismaxëna. Jabi mato qui cahëhax tsi mato ofrenda bití ó pasocaxëcane quiha, jato ë yoahai ca jascaria. ⁴ Jatsi quiniacaxëcahuë. Ofrenda pi ma jayamano tsi bërabixëqui noa ra, ë bëta nëá ca Macedoniacabo joxëmitsa iqui na. Jasca, bërabixëqui mato ri, ofrenda jayamapihi na. ⁵ Ja tsi xo toa mato qui naa joni bo pari rëquë raaquia. Mato mëbicansi quiha ra, mato quima toa ofrenda catiaxëna, naa ma acasni jascaria. Toca tsi rohahuahacaxëti xo mato ofrenda ë joquë no. Tocapimano tsi bëroriaxëhi quiha ma acatsai ca shina jiaxëni cato ra. Jama, ofrenda pi acasyamaquí tsi ma ayamaxëti xo iquia.

⁶ Noho yoba shinaparicana ofrenda ma aquë no. Mishni-mishniroha ca tësaxëhi quiha ichariama ca banahai cato ra. Jasca, huëstima ca bëro banahai ca jascaria tsi shomahuariahacaxëhi quiha toa ofrenda jia ca acatsai cato, nohiria bo ja mëbicasquë no. ⁷ Jatsi ofrenda anox pari tsi shinaparicana mato tëquëta. Jabi ofrenda acai cató tsi cohuëpíquí tsi ayamacana ra. Jasca pi nohiríá ofrenda acasyamano tsi jato amayamacana ra. Ofrenda acatsai ca noihi quiha Dios ra. ⁸ Noixo tsi mato shomahuariati mëtsa xo Dios ra, ja qui ma aquë no. Mato ja shomahuano tsi narisyamaxëqui mato iquia. Jatsi huëstima ca jayaxëqui mato oquë ca yonoco axëna. ⁹ Tocaxëti xo ra, naa Quënëhacaniish cabá yoani jascaria. “Huashiyamaquí tsi noitiria cabo qui ariahi quiha Dios noihai cato. Jasca, ja acai ca jia ca shina-bënopistiyamariaxëhi quiha Dios ra” ii quiha ra.

¹⁰ Jatsi jaha ma quëehai ca bëro tëquë mato qui axëhi quiha Dios. Mato banati bëro, mato piti mapari, tihi cabo ati ibo-iboria xo. Axo tsi mato yonoco shomahuariaxëhi quiha tésatiria ca ma jayano iquish na. Tocaxëhi quiha Dios ra, ma huashiyamaquë no. ¹¹ Mato rico-ricoriahuaxëhi quiha. Narisyamahi tsi jatiroha ca xabacá tsi ofrenda ati mëtsariaxëqui mato ra. Jasca, mato qui noho yoba iqui tsi shomahuariahacaxëhi quiha toa mato ofrenda bicaxëcanaibo ri. Bichi tsi Dios qui “Gracias” iriariacaxëcani quiha ra. ¹² Jatsi shinaparicana. Ma acai ca ofrenda iqui tsi mëbiriahacaxëhi quiha noiti-noitiria cabo. Jasca, toa ma acai ca ofrenda iqui tsi anomariaxëhi quiha toa Dios qui “Gracias” iquiina. ¹³ Jasca, mato ofrenda iqui tsi mato jabi jia ca jiscaxëcani quiha Jerusalén ca nohiria bo. Cristo Chani ma chahahuayoihaina, ma huashiyamahaina, jato ma mëbiriacatsaina, tihi cabo jiscaxëcani quiha ofrenda ma acai cató no. Jatsi rani-ranicaxëcaqui. Ranixo tsi Dios oquëhuariacaxëcani quiha mato iqui na. ¹⁴ Jasca, mato bax bëhoxacaxëcani quiha ra, mato bëta rabë nabëquicatsi na. Tocacaxëcani quiha ra, Diós mato mëbiriaha ca jisish na. Mato ja mëbihai iqui tsi ma huashiyamahi ca jiscaxëcani quiha. Iquë ra. ¹⁵ Jatsi Dios qui “Gracias” inono ra, no bax ja ani ca xabahamati quinia quëshpi na. Yoanoma tsi xo toa no bax ja acaina ra.

10

Chama Pablo jayanina Dios Chani yoati ibo iti

¹ Jaboqui ëa yoi, naa mato qui yoixëniria ca bërabiria ca Pablo nicacana iquia ra. Jabi tobi quiha toa chama yama ca ë nori ca quëscahuacanaibo ra. “Ishima xo Pablo, noqui shishohi na” icani quiha. Jasca, “Roamixëniria xo, noqui basihax na” i mato qui cani quiha tonia. Jabi toca ma xo ëa ra. Ja tsi xo toa ishimaria ca Cristo jascaria tsi jaboqui mato qui chanicasquia. ² Jariapari tsi quiniacaxëcana iquia ra. Mato qui joquí tsi mato roacasyama xo ëa ra. Jama, tobi quiha toa Dios cahëyamacanaiba jabi ë jaya ca quëscahuacanaibo rë. Jabi toa nohiria raahati ó pasoquia ra, mato qui johax na. ³ Jabija; ëa ti tsi xo toa chama yama ca joni. Jama, nohiria ba planes, nohiria ba quinia bo, tihi cabá tsi nianayamaquia. Yoixëniria ca jocha pasomaha nianapama tsi ¿jënahuariaxo raca jato quinia bá tsi no bëbona? ⁴ Noqui chahahuacanaiba arma bo, naa nianati bo tsi xo jamëri; Dios cahëyamacanaibá-na jasca ca jaca nomari. Dios chama jaya xo noba arma bo ra. Toa arma bá tsi Yoshini iti-itiria bo quëyoti mëtsa xo noa iquia ra. ⁵ Jatiroha ca Dios pasomaha ca quëyoquia ra. Jishopë. Tobi toa Dios pasomaha ca shinacanaina. Tobi toa Dios tiisi pasomaha ca chanicanaina ra. Tihi ca shina yoi bo bëboti mëtsa xo ëa ra, Dios chamaxëni ca arma bá no. Bëboxo tsi jatiroha ca toca ca shinacanaibo, chanicanaibo, tihi cabo Cristo qui mëpixëquia ra, ja huësti ca nicamaxëna. ⁶ Jasca, joquí tsi toá ca Dios Chani nicatimaxëni cabo tëquë copixëquia ra, noho yoba ma nicayoiquë no.

⁷ Nicacapa. Ea tsayaquí tsi chama yama ca ë nori ca quëscahuahi quiha toá ca ëa pasomaha cabo ra. Tonia jato qui yoiria tsi xo toa noho jaria, noho chani, noho jabi rë. Jasca, ëa oquëria ca jaca nori ca quëscahuacani quiha, “Cristo chama-chamaria jaya ca noqui xo naa” iquiina. Jatsi ja shinaparicano iquia ra. ¿Jënahuariahax Cristo chama mëquëya ca ë ina? Jabi ë qui ri Cristó jahué chama aniquë ra. ¿Tsayacanaí? Anomaria tsi xo toa ëa ja shinacanaina iquia. ⁸ Cristo chama jaya xo ëa ra. Jabi

naa chama ë qui acacani quiha mato chamahuati, mato yoshihuati nomari. Jabi toa chama qui bërabiyamaquia. Toa mato yoacasquia ra. E qui jiaría xo toa chama ra. ⁹ Tihí tsi quënëquia chama jaya ca ë nori ca ma cahëyoino, noho carta ma jisquë no. ¹⁰ Jishopë. “Ja quënëhai ca carta bo chahahuayamacahuë” i mato qui cani quiha toá ca huësti huësti cabo. “Chamaxëni tsi xo toa ja quënëhaina; mahitsa ca ja nori. Tsayacahuë, ja joquë no. Chama yama ca joni tsi xo naa ra. Yoiria tsi xo toa ja chanihaina” i mato qui cani quiha pë. ¹¹ Jabi basi ë no tsi ë quënëhai ca jamëri ca ë nori ca quëscahuahi quiha ëa pasomaha cabo. Jama, tsayacahuë. Mato bëta ë no tsi jamëriyamaxëhi quiha toa ë axëhaina ra mato ó xo na. Coshiríaxëquia ra, noho carta bo jascaria.

¹² Jasca, naa carta quënëpama tsi “Ea ti tsi xo toa oquë-oquëria” i mato qui yamaquia, naa ëa pasomaha cabo jascaria. Bërabiria tsi xo toa toca ca chanihaina ra. Jabi ëa oquë-oquëria jaca nori ca quëscahuacani quiha pë. Jatsi ja acanai ca tanamaquí tsi jato medida yoi ca acani quiha pë, jato yonoco yoi ca tanamaxëna. Tanamahax tsi ranicani quiha pë, jia ca jato yonoco nori ca quëscahuahi na. ¹³ Jama xo ëa ra. Quinia-quiniaquia ë acai ca yonoco yoati tsi chanihí na. Díos ë qui ani ca medidá tsi tanamahacahi quiha ë ani ca yonoco tëquë iquia. Toa yonoco yoati tsi mato qui chaniparicasquia ra. Jabi, ¿mato tana tsi jariapari ë cayamayamani, Dios Chani ya? ¹⁴ Tana tsi mato qui caxo tsi quiha Dios medida ë niniyamaniquë mato qui caquí na. Toa yonoco Díos ë qui ani quiha. Tëtëcaria xo Díos medida ra. Ja iqui tsi Dios Chani ya tsi mato tana tsi ë caniquë Cristo Chani yoaxëna. Jatsi ¿ë cho ja bëyamayamacani, naa mato ó ca Dios Chani yoacanaibo? ¹⁵ ¿Jabi jia ma ni toa mato ó ca yonoco ja acanina? Quiniahax, “E acai ca tsi xo naa” iyamaquia. Anoma quiha. Jasca, mato ó ca tsi Díos ë qui ani ca yonoco anihuati ó pasoquia, jia tsi Cristo tiisi ma cahëyoiquë no. Tsayacahuë. Dios medida xara tsi chitëcasquia jahuë yonoco aqú na. ¹⁶ Jabi mato ó ca yonoco pi anino tsi jaha ë quëëhai ca tsi xo toa nohiria huëtsa bo qui Dios Chani bohaina ra. Mato oquëri ca nohiria bo qui casacquia ra. Jabi Dios Chani yoahacahai ca qui cacasyamahai ca ëa xo naa ra, jató-na iti ja nori iqui na. Toa qui caapiquí tsi ja acanai ca ë ibohuamitsa rë, “E acai ca tsi xo naa” iquína. Anoma quiha. ¹⁷ Jarohapa tsi noba yonoco yoati tsi chaniquí tsi Dios roha ë oquëhuati xo iquia. ¹⁸ Jasca pi Díos ë acai ca yonoco shomahuano tsi noqui bëroriaxëhi quiha toa ë qui ja ranihaina. ¿Jënahuariaxo raca noho yonoco Díos shomahuana?, “Jiaría tsi xo naa ë acaina” i ë quë no.

11

Mahitsa ca Dios Chani chitahëhuati ibo bo

¹ Jarohari tsi ëa yoati tsi chanixëquia pë. Jia tsi ëa nicaparicana ra, naa noho yoyo pistia mato ë yoaquë no. E qui yosanayamacana. ² Yoaquí tsi mato shina-shinaquia ra, naa jahuë ahui ranohai ca bënë jasca cato. Jabi mato ó bësoriaquia, naa Díos no nohó bësohai jascaria. Jabi Cristo qui mato ë aniquë ra, mato ja otono, naa jahuë jahi bënë ti ca qui jahëpá jahuë jahi jiaría ca acai jascaria. ³ Jabi jaboqui jia tsi xo toa Cristo ma nicacatsaina iquia. Jama, Cristo quima ma casomitsa iquia xaba huëtsá no. Toa shina-shinaquia ra. ¿Jabi ronó Eva parayamayamani? Jascaria tsi ¿mato parayamayamaxëhi ni sa toá ca parahai ca tiisimacanaibo? ⁴ ¿Jabi mëri tsi naa jobëna ca tiisimacanaibo ma chahahuayamayamani?

Jishopë. Jamëri ca Jesu, naa ë yoani ca quirima ca mato yoacani quiha pë. Jasca, Espiritu Santo yoi, Dios Chani yoi, tihi cabo ma biyamaniquë ra jato qui nicaquí na. ⁵ ¿Ea oquë-oquëria ni toa mato jobëna ca Chani chitahëhuati ibo-iboria bo pa? ¿Jënahuariahax raca ëa oquë ca ja icana ra? ⁶ Jabi Chani yoatí cahëxëni ca ë iyamamitsa; jama, Dios tiisi cahëxëniria ca ëa xo naa ra. ¿Jatiroha ca quiniá tsi toa tiisi mato ë jismayamayamani, mato bëtaquí na?

⁷ Jasca, Dios tiisi mato qui yoaquí tsi mato parata ë biyamaniquë ë tiisimahai ca quëshpi na. Tonia mato qui yoi tsi xo toa mato ë cobrar-ayamahaina iquia ra. Tonia ë jochaniquë ra, tocahi na. ⁸ Jasca, mato xërëquë xo tsi Dios yonoco ë ano tsi iglesia huëtsa bá ë qui parata raaniquë ëa otoxëna. Jishopë. Jato parata ë yomani quiha mato mëbixëna ra. ⁹ Nicaparicana. Toa xo tsi Dios Chani mato tiisimapama tsi ë biniarianiquë rë. Toatiyá tsi ¿mato parata ë baani? Ayamaniquë ëa ra. Jama, Macedonia quima ax bëcanish ca xatë bá ëa otoniquë. Ja iqui tsi mato ó xo tsi ofrenda ë bënyamaniquë ra, mato yosanamacasyamaquí na. Jascaria tsi tocaxëquia, xaba huëtsa mato qui ë shishotëquëxëquë no. Mato parata bicasyma xo ëa ra. ¹⁰ Mato parayamaquia. Cristo tsi xo toa ëa raati ibo-iboria. Copixoma tsi Dios Chani yoaxëquia ra. Noho jabi quiha. E qui jia tsi xo ë tocahaina ra. Ja tsi xo toa toá ca iglesia bo, naa Acaya cabo quima parata biyamaxëquia ë tiisimahai ca quëshpi na. ¹¹ Jabi noqui noiyamaquí tsi noba ofrenda bicasymahai ca Pablo nori ca ma quëscahuamitsa. Jama xo. Mato noiyoiquia. Toa cahëhi quiha Dios. ¹² Jama, quinia-quiniaquia. Dios Chani yoaquí tsi mato ofrenda bicasymaxo ëa ra, ëa pasomaha cabo iqui na. Mato ofrenda pi ë bino tsi “Paratá-naxëni xo Pablo ra” icaxëcani quiha iquia. Jishopë. Toa xaba jato qui acasyama xo ëa ra. Ea jascaria tsi Ibo bax yonococasyama ca xo, parata ó quëemis-hi na. ¹³ Dios Chani chitahëhuati ibo yoi bo ma xo toa joni bo iquia. Quiacani quiha jato yonoco yoati na. Jato yoixëni ca jabi rarinamacani quiha pë, Dios Chani chitahëhuati ibo-iboria bo jascaria jisiquixëna. ¹⁴ Jatsi ratëyamacana. ¿Jascaria tsi jahuë yoixëni ca jabi Satanás rarinamayamayamani, huëhahi ca ángel jascaria tsi ja jisiquiniquë no? ¹⁵ Jabi tocacani quiha Satanás yonati bo ri. Rarinacani quiha jato ri, jia ca acanai ca nohiria jascaria jisiquixëna. Jama, ja acanai ca quëshpi tsi copihacaxëhi quiha toa nohiria bo ra.

Ibo bax Pablo tënënina

¹⁶ Jabi nëca pi ëa yoatí ë chanino tsi “Yoyoxëni xo Pablo ra” ¿ji ni mato sa? Toca pi quëscahuacuí tsi noho yoyoxëni ca chani pistia nicacahuë. Yoyohi tsi mishni mishni noho yonoco yoati tsi chanicasquia ëa ri pë, naa ëa pasomaha cabo chanihai jascaria. ¹⁷ Nëca tsi chanipama Ibo quima ca chani ma xo naa mato ë yoacatsaina. Yoyo pistia tsi xo naa ë yoaxëhaina rë. ¹⁸ Jabi ja acanai ca tëquë yoati tsi chanicani quiha huëstima ca ëa pasomaha cabo, jamë oquëhuacatsi na. Jatsi jaboqui tocaxëquia ëa ri pë. ¹⁹ Jishopë. Toa yoyoxëni cabo qui yosanayamaqui mato pa. Tonia mato qui jiaría ca xo toa ja acanaina iquia. Jatsi ëa, naa huësti ca yoyoxëni ca huëtsa ma nicaparino, mato cahëxëni cabá. ²⁰ Tsayacahuë. Mato yonacani quiha. Mato biniahuacani quiha. Mato jahuë bo mëbicani quiha. Mato qui nomacani quiha. Mato bëpaishacani quiha. Tocajacano tsi jato tënë-tënëqui mato ra. Jato qui raniqui mato pa. ²¹ Jishopë. E bërabiniquë rë tocati.

Jamë pi ja oquëhuacascano tsi tocati cahëquia ëa ri, naa yoyoxëni ca jascaria. Tsayacahuë. Jaboqui bërabiyamaxëquia ra, jato jascaria chaniti. ²² “Jodio yoi bo xo noa ra” ¿icahi ni? Jatsi, toca xo ëa ri. “Abraham yamaba chahitaxocobo xo noa” ¿icahi ni? Jatsi, toca xo ëa ri. ²³ “Cristo yonati bo xo noa ra” ¿icahi ni? Jatsi oquëria ca yonati ca ëa xo naa ra. Jishopë. Yoyoxëniria ca chanihai jascaria tsi xo naa ë chanihaina rë. Jariapari tsi jato yonoco oquë tsi xo toa ë yonocohaina iquia. Jasca, jato oquë tsi xo toa preso qui ë nanëhacanina ra. Jasca, jato oquë tsi xo toa ë rashahacanina ra. Jasca, jato oquë tsi rësoti basima ë ini quiha. ²⁴ Cinco tsi jato huacapí tsi jodioba chama bá ëa rashani quiha. Copiquí tsi treinta y nueve ca sëquë ë qui ja acani quiha. ²⁵ Jasca, tres tsi quiha carayanabá ëa rashaniquë jato jihuí no ra. Jatsi huësti tsi nohira bá ëa aquë aniquë maxaxá no. Jatsi tres tsi ëa bëhai ca barco jëtëquëniquë. Huësti tsi quiha ia nëpax tsi ë nononiquë jatiroha ca barí no. ¿Tsayacani? Tihi ca tsi ë tënë-tënëniquë Ibo bax na. ²⁶ Jasca, raquëria ë cohai iniquë. Tobi ini quiha ani bo ë shitahaina. Tobi ini quiha bahí ca yomacanaibo. Jasca, raquëria ini quiha toa ëa acasni ca jodiobo, carayanabo. Raquëria ini quiha yacatá tsi racahaina; jasca, nihi, ia bo, tihi cabo shitahai ri. Jasca, mahitsa ca chahahuacanaibá ëa yosini quiha. ²⁷ Jasca, yosaria ca yonoco ë aniquë. Huëstima tsi oxanoma ë ini quiha. E paxnani quiha. E tëshinani quiha. Huëstima tsi oriquti, racati, sahuëti, tihi cabo ë narisni quiha. Tihi ca tsi ë tënëniquë ra. ²⁸ Jarohapa tsi tobi ini quiha toa jatiroha ca barí tsi iglesia bo tëquë ë shina-shinahaina, jato otocasquí na. ²⁹ Japi tsohuëcaracá yoi ca ano tsi cohuënaquia ra. Tsohuëcara pi jochano tsi tënëriaquia ra. Jato tëquë mëbiriacasquia jato noiquí na.

³⁰ ¿Tsayayamacani? Chama yama ca ëa xo naa ra. Toa mato yoaxëquia, ë tënëni ca yoati tsi chaniquí na. ³¹ Mato parayamaquia. E tënëni ca tëquë cahëhi quiha Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa ra. Oquëhuahacati ca tsi xo toa ra. ³² Tonia noho jabi tsi xo toa Ibo bax tënëhaina iquia. Toca tsi ë chitahëniquë chahahuahax na. Damascó tsi ë no tsi chama-chamaria Aretas nama ca gobernador ëa acasni quiha. Jatsi yacatá ca caiti bo ó tsi jahuë soldado bo ja janani quiha, ë qui tsamimaxëna. ³³ Jama, panë ca xëa pistia nacohax ë paxaniquë, cacano tsi ëbë xatë bá mai qui ëa botëmaniquë no.

12

Pablo tënamëni

¹ ¿Jabi Dios bax ë ani ca jahuë bo yoati rëtsaxëhi ni ëa rë? Mahitsa ca xo; jama, jari yoaxëquia. Jaboqui Díos ëa jismani ca jahuë bo, ë tënamëni, tihi cabo yoati tsi mato yoaxëquia. ² Naama tsi quiha, naa catorce año tsi ë tërohacani quiha Dios itiria ca qui. ¿Noho yora yoi tërononi sa? ¿Noho shina roha ma ni? Toa cahëyamaquia rë. Cahëhi quiha Dios roha. ³ Jabi Dios itiria qui ë tërohacani quiha itëquëquia parahaxma. ¿Noho yora tërononi ma ni? ¿Noho shina roha ma ni? ¿Jënahuariaxo ë cahëyoina? ¿E tënamëni ma ni? Cahëhi quiha Dios roha. ⁴ Jatsi quiha mana qui cahëxo tsi quiha anomaria ca chani ë nicaniquë. Yoanoma ini quiha toa ë nicanina iquia. Jiaria quiha. ⁵ Jama, ocapihëni ca yoapama tsi ë bax Díos ani ca roha yoaxëquia, ja oquëhuahacano iquish na. Jabi ëa ti tsi xo toa mahitsa cato. Chama yama ca ëa xo naa iquia ra. ⁶ Jabi ë qui bëroria tsi xo toa jia tsi ëmë yoati tsi ë chanihaina. E tënamëhai ca yoati pi ë chanino tsi yoyoxëni

ë nori ca ma quëscahuamitsa. Jama, tocapihi tsi yoyoyamaquia, jabija ca ë yoahai quëshpi na. Jatsi quinia-quiniaquia, oquë-oquëria ca ë nori ca ma shinayamano. Noho chani, ë anina, tihì cabo oquë ë nomari ca ma cahëno.

⁷ Jabi anomaria ini quiha toa mana xo Diós ëa jismanina. Jatiroha ca nohiria bo qui ë yoacasni quiha. Jatsi jahuëcara ca pahë, naa moxa pahë jascaria ca ë qui acacaniquë, ëmë ë oquëhuayamano iquish na. Yoshiní raahai ca pahë jascaria ja ini quiha. E qui ja acacani quiha ëa tënëmati. ⁸ Jatsi tres tsi quiha Ibo ë nicaniquë, naa noho yora ó ca pahë ja mëbino. Ayamahi quiha. ⁹ Jama, Ibobá ëa quëbiniquë: “Mia mëbixëquia. Noho chama narisyamaxëqui mia” iquiina. Jasca, “Chama yama pi mi no tsi oquë-oquëria tsi xo toa noho chama mi nohó no” i ë qui ja ni quiha. Ja tsi xo toa rani-raniquia ë tënëquë no. E qui jia tsi xo toca tsi chama yama ca iquiina. Japi noho chama yoi jayama ca ë no tsi nohiria bo qui bërriaxëhi quiha Cristó ëa mëbihaina ra. ¹⁰ Jaha tsi ë qui jënima tsi xo chama yama ca iquiina. Jasca, rani-raniquia pa, Ibo tahëxo nohiria bá ëa ocahuaquë no. Jatsi ë qui jënima tsi xo toa ë biniahaina, ë tënëmahacahaina, ëa nohiria bá yosihaina. Ibo bax ocapihëno tsi ëa mëbiriaxëhi quiha Cristó, oquë tsi jahuë yonoco ë ano.

Corintó ca chahahuacanaibo Pabló shina-shinanina

¹¹ Yoyoxëni ca ë iquë rë, nëca tsi mato qui chanixëna. Mato shina ri tsi xo iquia, Ibo bax ë ani ca ma cahëyoini iqui na. ¿Jëniriexo tsi ëa ma mëbiyamayamani? ¿Jëniriahax “Jia tsi xo toa nëá ca Pabló anina” i jato qui ma yamani rë? Jabi chama yama ca ë imitsa; jama, ëa oquë ma xo toa mato qui bëcanish ca Dios Chani chitahëhuati ibo-iboria bo iquia ra. ¹² Nicacahuë. Dios Chani chitahëhuati ibo yoi ca ma jisniquë ra, mato bëta ë iquë no. Yosanaxoma tsi ¿jisti-jistiria bo ë ayamayamani mato xërëquë xo na? ¹³ Jatsi ¿jahuë nariscanaì sa? Toa cahëcasquia ra. Tonia yosaria xo mato, mato ofrenda ë biyamani iqui na. Oca xo tia. Jishopë. Tonia ja tsi xo toa yoi ca ë anina iquia mato caxahuaxëna. Jaha tsi ëa shinacahuë.

¹⁴ Jaboqui mato qui shishocasquia ra. Jabi tres tsi xo toa mato qui ë shishocasnina. Mato qui pi shishotëquëquí tsi mato biniahuacasyamaquia. Mato parata, mato jahuë bo, tihì cabo ó quëëyamaquia. Jama, jaha ë quëëhai ca tsi xo mato yoi ototi. Tsayacahuë. ¿Jato nabo otohi ni xocobo pa? Ayamacani quiha. Xocobo ototi ibo-iboria tsi xo toa jato nabo ra. Jascaria tsi mato jahëpa yoi ë nori iqui tsi mato ë otoxëti xo ëa ri. ¹⁵ Ja tsi xo toa ranixo tsi noho parata, noho chama yoi, ëmë yoi, tihì cabo aapiquia mato mëbixëna. ¿Jëniriexo tsi mishni mishni roha tsi ëa noicanai sa, mato ë noiriaquë no?

¹⁶ Jishopë. Tobi quiha mato ó ca ëa quiahuacanaibo rë. Shishoquí tsi ¿mato ë biniahuani pa? “Paraxo noba parata bichi quiha Pablo” ¿iyamayamacahi ni? Jishopë. ¹⁷ ¿Jënahuarixaxo mato ë biniahuani? Ea yoacahuë. ¿Mato qui ë raani ca joni bá mato biniahuani pa? ¹⁸ Toa nicaquia. Mato qui Tito cani quiha, “Mi cati xo” i ja qui ë quë no. Jasca, ja bëta xatë huëtsa ë raani quiha mato ja mëbino. Jaboqui ëa yoacahuë. “Noqui Titó biniahaniquë pë, ganancia acasquí na” ¿ii ni mato sa? ¿Jënahuarixaxo toca tsi ma shinana? Anoma quiha. Mato bëta racahi tsi ëa jascaria ja ini quiha. Mato ja parayamani quiha. Noba jabi tsi xo toa ra, nohiria bo mëbicastsi na.

¹⁹ Jabi ëa mato ë noimacatsai ca quëscahuahui mato tonia. Jishopë. Tocayamaquia ra, Cristo chahahuahai ca ë nori iqui na. Dios yoi bësojó tsi chaniquia ra. Dios roha tsi xo toa ëa copiti ibo-iboria ra. Jatsi nica-paricana, noho rabëti bá. Jatiroha ca ë acai cató tsi mato mëbiriacasquia, oquë ca chahahuacanaibo imano iquish na. ²⁰ Jama, jaboqui pi mato qui shishohi tsi mishni mishni tsi mato qui raquëquia rë. Shishoquí tsi çjahuë jixëhi ni ëa sa? Jasca, çjahuë ó pasohi ni mato ri, ë quima sa? Toa shina-shinaquia ra. Jabi Ibo bax ma bësohai ca jiscasquia joxo na. Jama, çtoá ca joi mëracanaina, nohiria bo qui ma yosanahaina, ma caxahaina, tihi cabo jixëhi ni ëa sa? Jasca, çtoá ca huashicoxëni cabo, ranimixëni cabo, jamë oquëhuamixëni cabo, pacots-huaxëni cabo, tihi cabo jixëhi ni ëa sa, ë joquë no? Tihi tsi shina-shinaquia mato yoati na. ²¹ Ja tsi xo toa mishni mishni tsi raquëpiquia mato qui shishoxëna. Tonia mato bësojó tsi Diós ëa bërabihuamitsa iipiquia ra. çMahitsa mato ë tiisimayamayamani sa? Toa shinaquia ra. Tocapijano tsi cohuë-cohuëriaxëquia rë. çJari toá ma ni toa jato jocha quima casoyamanish ca anoma ca chotamixëneria cabo ra? Toa shina-shinaquia ra.

13

¹ Jabi mato qui ë cahëno tsi tres ixëhi quiha toa mato qui ë shishohaina. Jaboqui mato qui ë shishoti xo ra. Jatsi copihacaxëti xo toá ca jochamixëneria cabo ra. Tsohuëcara qui pi no quësocasno tsi tobixëti xo toa dos, tres ca tsayahax cabo, “Jabija xo” iti. ² Mato bëtaquí tsi dos tsi mato ë yobaniquë, toá ca jochamixëneria cabo ma copino. Jaboqui tres tsi xo toa ë yobahaina ra. Jabi siri tsi jochanish cabo, jochabëna cabo, tihi ca jochamixëneria cabo copixëquia ë joquë no. Paxayamacaxëcani quiha iquia. ³ Jama, “Jishopë. çJënahuariaxo noqui ja copina? çCristo chama jayahi ni? Jahuë chama noqui ja jismaparino ra” çii ni mato sa? Jatsi quiniacaxëcahuë. E nohó tsi Cristo chanihai ca mato jismaxëquia ra ë joquë no. Chama-chamaxëni tsi xo Cristo ra. Tsayacahuë. çMato xërëquë tsi jia tsi Cristo yonocoyamayamani ë ani cató no? ⁴ Jabi chamayama ca joni jascaria tsi Cristo acacaniquë cruzó no, chamaxëneria ca ja nori. Jaboqui Dios chamá tsi bësohi quiha. Jabi toca xo ëa ri. Chama yama ca ëa xo naa, naa ja ini jasca cato. çTsayayamacanai? Chahahuacanaibo yonayamahai ca ëa xo naa ra. Jama, tobi quiha toa Dios chama ra. Toa chamá tsi mato copixëquia ë joquë no.

⁵ Quiniacaxëcahuë. Jabi ëa tanamapama tsi mamë tanamapapicahuë iquia. çMahitsa ma ni ma chahahuahaina sa? Toa nicaquia. çMato ó tsi bësoyoihi ni Cristo sa? “Jaatia” imano tsi çmahitsa ma chahahuayamani? iquia. ⁶ Jama, mahitsa ca chahahuahai ca ma xo ëa ra. Toa ma cahëno. ⁷ Jasca, mato bax Dios qui bëhoxquia ra, yoi ca ma ayamano. Ma bëbohaina, jia ca ma acaina, tihi cabo nohiria bá tsayano. Jabi mato ë mëbini ca nohiria bá jismitsa. Jisi tsi “Jia tsi xo Pabló acaina” i jaca mitsa. E qui iriama tsi xo toca ca chani ra. Jaha ë quëëhai ca tsi xo toa ma bëbohai ca ja tsayacanaina ra. ⁸ Jatiroha ca barí tsi jia ca roha acasquia ra. Jabija ca pi nohiria bá cahëno tsi rani-raniquia. ⁹ E qui jënima tsi xo toa mahitsa iquina, chamaxëni ca ma iquë no. Mëstëxëneria ca jabi jiaxëni ca ma jayano. Toa nicaqui noa bëhoxquí na. ¹⁰ Jabi jaboqui naa carta quëñëquia mato qui shishohi canox pari. Joxo tsi ë qui Ibobá ani ca chamá tsi mato

raahacasyama xo ëa ra. Yoi quiha. Jabi toa chama ë qui acacani quiha nohiria bo chamahuati, mëbiti, jato yoshihuati ja nomari.

¹¹ Jarohari tsi naa carta jatihuaquia. Jatsi ranicana. Mëstëxëniria ca jabi ó quëëcana. Mëbinacana. Huësti ca shina ma jayano. Iquinayamacana. Tihi ca tsi acahuë. Jasca, noqui noihai ca ranihuahai ca Dios mato bëtano. ¹² Jia tsi joihuanacana. ¹³ Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca chahahuacanaibo ri.

¹⁴ Ibo Jesucristó mato tëquë shomahuariano. Jahëpa Díos mato noiyoino. Mato bëta Espíritu Santo rabënano. Iquë.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Gálatas

Chahahuacanaibo Pabló joihuanina

¹ Dios Chani chitahēhuati ibo ca Pablo ca ēa xo naa ra. Jesucristo, Jahēpa Dios, naa Jesucristo bēsomanish cato, tihī cabá ēa raaniquē jahuē Chani ē yoano. ² Galata maī ca iglesia bo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha ē bēta ca xatē bo ri. ³ Noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihī cabá mato noino. Mato ja bēpasimacano. ⁴ Jabi noba jocha quēshpi tsi Jesú jamē aniquē, jaboqui anomaria ca maī ca jabi yoi bo quima noqui xabahamaxēna. Jabi Dios qui jia ini quiha ja inina. ⁵ Dios no oquēhua-
oquēhuapaoxēti xo. Amen.

Huēsti roha tsi xo Dios Chani

⁶ Noixo tsi Diós mato quēnaniquē. Jama, ¿jaboqui mato quēnanish ca quima casocanai pa? ⁷ Jabi yama tsi xo toa chani jia ca huētsa ra. Tonia mato xērēquē tsi xo toa mato yosihai ca nohiria bo iquia. Cristo Chani rarinamacasani quiha pē, chani huētsa yoaquí na. ⁸ Japi quinia-caxēcahuē iquia. Jabija ca tsi xo toa mato ē tiisimani ca chani ra. Yama tsi xo chani huētsa. Jamēri ca chani pi tsohuēcaracá yoano tsi tēnētiya qui toa Diós raano. Jasca pi mato qui jamēri ca chani naipá ca ángel, noqui yoi, tihī cabá yoano tsi tēnētiya qui Diós noqui raano iquia. ⁹ Jabija tsi xo toa ma bini ca chani itēquēquia. Tsohuēcaracá pi jamēri ca chani mato qui yoano tsi tēnētiya qui Diós raano iquia ra.

¹⁰ ¿Jabi tsohuēcara ni toa ē ranihuacatsaina, Dios Chani yoaquí na? ¿Nohiria ni? ¿Dios ni? ¿Tsayayamacanai? Nohiria bo roha pi ranihuacatsi tsi ¿jēnahuariahax raca Cristo yonati ē ina ra? E qui Diós ranino ra.

Jesu quima Pablo chani jonina

¹¹ Joni bo quima joyamaniquē ē yoahai ca chani ra, ēbē xatē bá. ¹² Ea tiisimayamaniquē nohiria ra. Jama, ē qui Jesucristó jahuē Chani jisiquimaniquē ē yoano iquish na. ¹³ Tonia ē i-ipaoni ca ma nicaniquē tia, naa jodioba jabi ē noi-noiniquē no. Toatiyá tsi bamaxoma tsi chahahuacanaibo ē tēnēmapaoniquē rē. Jato ē quēyo-quēyocasniquē ra. ¹⁴ Jasca, anomaria ini quiha noba rēquēyamaba jabi ē noihaina. Noho rabēti bo oquē quiha.

¹⁵ Jatsi Diós ēa quēnaniquē, ēa noiquí na. Jabi ē conox pari no tsi ēa ja bini quiha jahuē-na iti. ¹⁶ Jatsi shina rani tsi jahuē Baquē yoi ēa ja jismaniquē, carayanabo qui jahuē Chani ē yoano iquish na. Toatiyá tsi joni huētsa bo qui ē cayamaniquē yoba bixēna. ¹⁷ Jasca, Jerusalén qui ē cayamaniquē toa jariapari ca Dios Chani chitahēhuati ibo bo icanish cabo ya chaninaxēna. Jama, Arabia maī qui ē catapiniquē. Jaquirēquē Damasco yaca qui jahari ē joniquē. ¹⁸ Tres año no tsi Jerusalén qui ē cayamani quiha. Jaquirēquē Jerusalén ca Pedro qui shishohi ē caniquē cahēxēna. Quince bari no tsi ja bēta ē chitēni quiha; jaroha. ¹⁹ Toatiyá tsi Dios Chani chitahēhuati ibo huētsa bo ē jisyanamaniquē. Jacobo, naa noba Ibo noma roha ē jisni quiha.

²⁰ Jabija tsi xo naa mato qui ē quēnēhaina iquia. Dios bēsójó tsi quiayamaquia ra.

21-22 Jaquirëquë Siria, Cilicia, tihi ca mai bo qui ë caniquë. Naatiyá tsi jari ëa cahëyamaniquë jodioba maí ca chahahuacanaibo iquia ra. ²³Jama, “Dios Chani yoahi quiha noqui pasomaha ca ipaonish cato pa” i nohiria bo paoni quiha. “Ja quëyocasni ca Chani jaboqui yoahi quiha ra” i jaca paoni quiha ëa yoati na. Jaroha tsi xo toa ja nicacanina. ²⁴Jatsi ë chahahuani iqui tsi chahahuacanaibá Dios oquëhuaniquë ra, raniquí na.

2

Jerusalén qui Pablo canina

¹Catorce año no tsi Jerusalén qui ë cayamaniquë. Jaquirëquë ë caniquë Bernabé ya. Tito ri ë boni quiha. ²Jabi Jerusalén qui ë caniquë, “Cata” i ë qui Dios ni iqui na. Cahax, toá ca rëquëninicanaibo ya roha ë chaniniquë. Jatsi carayanabo qui ë yoani ca chani jato qui ë bërohuaniquë, ja cahëcano iquish na. ¿Anoma ca ë yoani ini ca ja quëscahuayamayamacani? ³Jama, jato qui jia noho chani ini quiha. Jasca, Tito, naa ë bëta jonish ca carayana ja jibirishayamacaniquë ra, mahitsa ca chahahuacanaibo nicaxo na. ⁴Jabi toá tsi mahitsa ca chahahuacanaibo iniquë pë, naa carayanabo qui jodioba jabi bo amacascanaibo. Jabi jodioba jabi bo tëquë quima Jesucristó noqui paquëmaniquë iquia. Jotamiscanaibo jascaria tsi ja bëcaniquë Jesucristo quinia jia ca nicaxëna. Japi ja joyamarohacano tsi Tito yoati tsi ja nicayamaquë acaniquë ra. ⁵Jabi toa joni bo no chahahuayamaniquë ra, Chani jia ca jabija ca ma jayano iquish na. Jatsi ë quinia-quinianiquë Dios Chani rarina mahacayamano iquish na.

⁶Jasca, ë yoani ca chani rarina mayamaniquë toá ca oquëria ca rëquëninicanaibo ri. Jabi nohiria bo qui oquë-oquëria ca joni bo ja icamitsa, jama, Dios bësojó jascaria ca nohiria bo tëquë nori. ⁷Jabi carayanabo qui chani yoati ëa Diós raaniquë, naa jodiobo qui Pedro raahacani jascaria. ⁸Jato qui jia jato qui ë cahai ca ini quiha. Dios chamá tsi carayanabo qui ë raahacani nori ca ja jiscaniquë, naa jodiobo qui Pedro raahacani jascaria. Noqui tëquë Diós mëbini quiha. ⁹Japi Jacobo, Pedro, Juan, naa oquë-oquëria ca joni bá noqui joi amaniquë ra, jato bëta no yonocobëquinano, Dios Chani no yoano. Jibirishahama ca carayanabo qui no cati nori iquë. Jato ri tsi xo toa jodiobo qui cahaina. ¹⁰Jatsi no canox pari no tsi “Nobë noitiria cabo shina-bënoyamacana” i noqui jaca niquë; jaroha. Jabi noitiria cabo no mëbi-mëbicasniquë noqui ri.

Pedro Pabló raahanina

¹¹Jatsi xaba huëtša Antioquía yacatá tsi ë quiniatëquëniquë Dios Chani otohí na. Toatiyá tsi anoma quiha Pedró jabi iniquë rë, noqui shishohi na. Jatsi pë Pedro ë raahaniquë rë. ¹²Jabi Antioquía yaca qui johax tsi quiha carayanabo ya, naa jibirishahama cabo ya Pedro oriquipaoniquë. Jahuë jabi quiha. Jënima quiha. Jama, jodioba jabí-naxëni cabo, naa Jacobo ax bëcanish cabo qui yoi ini quiha toa carayanabo ya ja oriquihaina rë. Jatsi Pedró jënëniquë, jato qui raquëhi na. Jaquirëquë carayanabo ya ja rabënyamaniquë rë. ¹³Jatsi pë carayanabo ya rabënacasyamaniquë chahahuahai ca jodiobo ri, Pedro jato bëta rabënyamahai ca jisi na. Jatsi jënëniquë Bernabé ri. ¹⁴Anoma ini quiha ja acanina iquia; Dios Chani jia ca pasomaha quiha. Jatsi ja acanai ca jisi tsi Pedro ë raahaniquë jatiroha cabo bësojo xo na. Raahacax, “Jëniriahax chahahuahai ca carayanabo ya rabënyamahai, jaboqui?” i Pedro qui ë niquë. “¿Mi qui yoi ní? ¿Jëniriexo tsi jodioba jabi bo jato amacatsai ra? Jodioma ca xo ra. Jabi jodio mi

coniquè; jamaca mia ri tsi xo toa jodioba jabi tëquè nicayoiyamahaina iquia” nêa tsi Pedro qui è nêcaniquè.

¹⁵ Jabi shoma tsi xo noqui chahahuahai ca jodiobo. Jodiobo no coniquè ra, Dios cahêyamahai ca carayanabo no nomari. ¹⁶ Naama tsi Jesucristo quinia no cahêniquè. Jama, noqui xabahamayamaxêhi quiha Dios, noba jabi bo, noba yoba bo, tihi cabo no aquè no. Jama, noba jocha masahi quiha Dios, Jesucristo qui no chitiminiquè no. Jabi Jesucristo qui no chitiminiquè noqui ri, Dios bêsój tsi mêtêhuahacati. No mêtêhuahacayamani quiha noba jodioba yoba no nicahai cató no. Jabi jodioba jabi bo acai cató tsi mêtêhuahacatimaxêni tsi xo nohiria ra. Jesucristo qui ja chitimiti xo iquia.

¹⁷ Jaboquí jibirishati jabi, jodioba yoba bo, tihi cabo ri banahuacacqui mato carayanabo pè. Shinaparicana. Toa jodioba quinia pi banahuatèquècatsi tsi “Naris-hi quiha Cristo qui no chitimihaina noqui xabahamati” ii quiha mato ra. “Jocha quima noqui paquèmatimaxêni xo Cristo. Jesucristo iqui tsi oquè tsi xo noba jocha” ii quiha mato ra, toca pi shinahi na. Anoma quiha. ¹⁸ Japi toa è niani ca quinia siri qui bacarohahi tsi Dios pasomaha è jochaquè aquè iquia. Jama, jochahai ca tsi xo toa jodioba jabi tsi xabahamahacacatsai cato. ¹⁹ Jabi Quênêhacanish cabo tsayaquí tsi noho jocha yoi è jisniquè ra. Noho jocha yoi bêrohuahacani quiha Dios Chani no. Dios yoba è qui quèsoniquè, nicati basi è ini quèshpi na. Jatsi toa quinia quima Cristo quiri è bêsôniquè Dios bax bêsoxêna. ²⁰ Cristo ya tsí cruzó tsi è naniquè noho jabi yoi qui. Jaboqui jamèri tsi xo toa è bêsohaina. E nohó bêsohi quiha Cristo ra. Jaboqui pi Dios Baquè qui chitimih tsi bêsotèquèyoiquia. Jabi èa noihai ca tsi xo toa jahuè Baquè. Nohax è bax ja naniquè èa xabahamaxêna. ²¹ Dios noihai ca quima casoyamaquia. Dios Chani yoahi tsi “No bax Cristo rêsôniquè ra” iquia. Jabi jodioba yoba no nicahai cató pi Diós noqui xabahamarohano tsi mahitsa Cristo naquè aniquè iquia ra.

3

Yoba paxa cato

¹ Jisa cahêtimaxêni ca Galatá cabá. ¿Tsohuècaracá mato parani sa? Bêroria tsi cruzó tsi Jesucristo nani ca Chani mato qui bêrohuahacanicquè iquia. ² Mato nicacasquia: ¿Jodioba yoba ma nicahai cató tsi Espíritu Santo ma bini? Toca tsi ma biyamaniquè ra. Jama, Espíritu Santo ma biniquè, mato qui yoahacani ca Cristo Chani qui chitimixo na. ³ Jatsi ¿jênahuariacanaí rë? Espíritu Santó quinia ó tsi ma chitahêniquè. Jama, jaboqui mato chama yoi tsi mêtêhuahacacacqui mato pè. ⁴ Jabi huéstima tsi xo toa Cristo Chani iqui tsi ma tènênina iquia. Jama, toa Chani quima pi ma casono tsi ¿mahitsa ma ni toa ma tènè-tènênina? Mahitsa xo iquia. ⁵ Jabi ¿Espíritu Santo mato qui ahi ni Dios pa, jodioba yoba ma nicahai ca iqui na? ¿Mato xèrèquè xo tsi jisti chamaxêni cabo ahi ni Dios pa, jodioba jabi bo ma acai iqui na? Toca tsi ayamahi quiha. Toca tsi aqui quiha, jahuè Chani qui ma chitimini iqui na.

⁶ Abraham yamabo no tsayano. Dios qui ja chitimiyoiniquè. Chitimihax tsi Dios bêsój tsi ja mêtêhuahacani quiha. ⁷ Jaboqui tsi Abraham चाहितaxocobo yoi bo tsi xo toa jatiroha ca chitimicanaibo ra. Jasca ca quiniá tsi xabahamahacacaxêcani quiha, naa Abraham yamabo jascaria. ⁸ Jabi naama tsi quiha Quênêhacanish cabá chaniniquè carayanabo

chitimixèhai ca yoati na. Jariapari tsi quiha naa Chani yoahacanicuè Abraham yamabo qui: “Mia iqui tsi shomahuahacaxèti xo jatiroha ca carayanabo” i Abraham yamabo qui Dios ni quiha. ⁹Jaha tsi shomahuahacahi quiha chitimicanaibo tèquè, naa Abraham yamabo shomahuahacani jascaria. ¿Tsayacanai? Dios qui chitimiyoinish ca Abraham ini quiha.

¹⁰Jama, yoshihuaha ca tsi xo toa Moisés yobá-naxèni cabo. Yobá tsi mēstēhuahacacascani quiha rē. Nicacapa. “Yoshihuaha ca tsi xo toa Moisés yoba bo tèquè nicayamahai cato” i quiha Quēnēhacanish cabo ra.

¹¹Jabi yama tsi xo toa Moisés yobá tsi Dios bēsojó tsi mēstēhuahacahai cato ra. Jabi noqui bēro xo Dios Chani. “Chitimihī tsi bēsohi quiha mēstēhuahacahax cato” i Dios ni quiha. ¹²Jama, xabahamati quinia huētsa jismahī quiha Moisés quēnēnina. Chitimihai cato quinia ma xo. “Bēsohi quiha yoba bo tèquè nicahai cato” i quiha.

¹³Jabi Moisés yoba iqui tsi no yoshihuahacanicuè iquia. Mato nicaquia. ¿Tsohuēcara ni toa Moisés yoba bo tèquè nicati mētsa na? Yama a ra. Jama, toa yoshihuahai ca yoba bo quima Cristó noqui tsēcanicuè, cruzó tsi no bax jamè tsi yoshihuahacaquí na. Jabi, “Yoshihuahaca ca tsi xo toa jihui ó tsi rotahaca cato” i quiha Quēnēhacanish cabo. Tsayacahuè. Toca tsi noqui ja ratini quiha. ¹⁴Jabi Cristo nanicuè, carayanabo Diós shomahuano iquish na, naa Abraham yamabo ja shomahuani jascaria. Espíritu Santo jato qui acatsi quiha. Jabi naama tsi “Espíritu Santo jato qui axèquia” i Dios ni quiha.

Abraham qui Dios chaninina — Moisés yoba

¹⁵Ejemplo mato qui è ano, èbè xatè bá, ma cahēyoino iquish na. Jabi dos ca nohiria bá convenio acasmitsa. Aquí tsi jato janè bo convenio papi ó tsi huishacani quiha. Jaquirèquè toa papi rarinamatimaxèni tsi xo joni huētsa. Ja nicahacaxèti xo. Jabi toca xo Dios convenio Abraham yamabo ya. Yama tsi xo toa ja cho johai cató toa convenio chani rarinamahaina.

¹⁶Jabi naama tsi quiha Abraham yamabo Diós shomahuacasicuè. Jaha tsi “Mia, mi chahitaxocobo, tihi cabo shomahuaxèquia” i Abraham qui Dios ni quiha. Jabi “Mi baquè bo” iyamanicuè Dios, “Mi chahitaxocobo” inori, jahuè Cristo yoati chanihi na. ¹⁷Jabi è yoacatsai ca tsi xo naa. Abraham yamabo ya convenio Diós anicuè. Parayamanicuè Dios. Jaquirèquè joniquè Moisés yoba; cuatrocientos treinta ca años quirèquè quiha. Jabi toa convenio rarinamatimaxèni tsi xo toa ja cho joni ca Moisés yoba ra.

¹⁸Jabi jaboqui tsi Moisés yoba no nicahai cató pi Diós noqui xabahamano tsi mahitsa quiha Abraham qui jahuè convenio chani iquè aniquè ra. Jama, parayamanicuè Dios, Abraham yamabo qui chaniquí na. Ja tsi xo toa Abraham ja shomahuani quiha. Jabi toa jariapari ca quinia banahuacanai ca noqui xo naa.

Jocha bērohuahi quiha Moisés yoba

¹⁹Shinaparicana. Moisés yobá nohiria mēstēhuayamano tsi ¿jēnahuahi tsi Moisés qui toa yoba bo Diós ani? Jabi ja acacani quiha nohiria ba jocha bērohuati. Jabi naama tsi Moisés yoba ini quiha. Jama, Abraham chahitaxocobo, naa Jesucristo joquè tsi jatiniquè Moisés yoba yonocora. Jabi naa xabahamati quinia jahuè Cristo yoi qui pari Diós aniquè, Abraham yamabo qui ja chaniquè no. Jabi iriama ca tsi xo toa Moisés qui acacani ca yoba. Jariapari tsi quiha ángel qui jahuè yoba Diós aniquè. Jaquirèquè Moisés qui toa yoba ángel boni quiha. Jatsi nohiria

bo qui toa yoba Moisés boni quiha. ²⁰ Jama, naa oquëria ca Chani aqui tsi Abraham yamabo qui Dios chaniniquë jamë yoi ax na. Huëtsa bo ja raayamaniquë jahuë Chani boti. Ja tsi xo toa Moisés qui acacanish ca yoba oquë tsi xo toa jahuë Cristó tsi Diós anina.

²¹ ¿Jahuë shinacana? “¿Cristo qui Diós ani ca yonoco pasomaha ma ni Moisés yoba?” Iyamahi quiha. Jabi nohiria bo qui pi bësomati yoba Diós aarohano tsi Dios bësajo tsi no mështëhuahacaquë aniquë ra. Jabi yama tsi xo toca ca acacanish ca yoba ra. Toca tsi jocha chama quima paxatimaxëni xo noa. ²² Tocahi quiha Quënëhacanish cabo ri: “Jatiroha cabo yonahi quiha jocha chama” iquiina. Ja iqui tsi jahuësti ca paxati quinia tsi xo Jesucristo. Jaha tsi Jesucristo qui pi no chitimino tsi noqui mështëhuahi quiha Dios ra.

²³ Jabi Cristo jonox pari no tsi Moisés yobá noqui yonapaoniquë. Toa yoba iqui tsi preso xara ca nohiria bo jascaria no i-ipaoniquë rë. Jama, noba Xabahamati Ibo joquë tsi ja qui chitimiti no chitahëhuaniquë. Noqui ja paquëmani quiha. ²⁴ Jabi noqui jodiobo obëso ca Moisés yoba i-ipaoniquë. Cristo qui noqui ja mëpini quiha, no chitimihai cató tsi no xabahamahacano iquish na. ²⁵ Joniquë Cristo ra. Ja iqui tsi jaboqui noqui otoyamahi quiha Moisés yoba. ²⁶ Jaboqui Dios baquë bo xo mato tëquëta, Jesucristo qui ma chitimihai cató no. ²⁷ Cristo ó tsi ma ashimahacanicuë. Cristo jabi ma sahuëyoni quiha. ²⁸ Jasca, jaboqui Dios bësajó tsi yama tsi toa xo oquë cato. Carayanabo oquë ma xo jodiobo. Yonati oquë ma xo chama. Yoxa oquë ma xo joni. Jaharisi xo noa. Jesucristó-na bo xo noqui tëquëta. Huësti maxo xo noa. ²⁹ Cristó-na bo ma nori iqui tsi Abraham yamaba चाहितaxocobo yoi bo xo mato ra. Jaboqui Abraham qui Diós yoani ca chani iqui tsi shomahuahacaxëqui mato carayanabo ri ra.

4

Noqui yonapaoniquë jodioba yoba bo

¹ Jabi ejemplo huëtsa mato yoacasquia, ma cahëyoino iquish na. Jabi joni pi rësono tsi jahuë jahuëmishni bo, jahuë mai, jahuë xobo, tihi cabo bichi quiha jahuë baquë yoi. Jama, xocobo pi no tsi binoma tsi xo toa jahuë jahëpa jahuë bo. Jari yonati jascaria xo toa baquë ja shinahaxëquë rohari. ² Yonahacahi quiha. Huëtsa bo nicahi quiha. Jama, shinapayo manëhax tsëquëhi quiha. ³ Jabi naa baquë jascaria no i-ipaoniquë, naa noqui chahahuahai ca jodiobo. Jariapari tsi noqui yonapaoni quiha noba yoba, noba jabi bo. ⁴ Jatsi Dios qui jia ca xaba tsëquënicuë. Toa xabacá tsi Diós jahuë Baquë raanicuë noqui xabahamaxëna. Jatsi yoxá jahuë baquë comani quiha. Jodiobo ja coní quiha, ⁵ noqui yonahai ca yoba quima noqui tsëcaxëna. Toca tsi Diós aniquë jahuë baquë yoi bo noqui manëmaxëna. ⁶ Jahuë baquë bo ma nori iqui tsi Espíritu Santo mato shina qui Diós raanicuë. Ja tsi xo toa jahuë baquë yoi bo ma nori ca cahëqui mato ri ra. Jaboquí “Noho Jahëpa” i Dios qui qui mato. ⁷ Jasca, yonati bo ma xo mato ra. Jaboqui Dios baquë bo xo mato. Ja tsi xo toa jahuë jahuë bo tëquë ibohuaxëqui mato ri, naa jahëpá-na bo baquë ibohuahai jascaria.

Galatá cabo Pablo shinanina

⁸ Siri tsi Dios yoi ma cahëyamaniquë. Noitiria ma i-ipaoniquë. Toatiyá tsi mato yona-yonapaoniquë mato mahitsa ca dios bo ra. ⁹ Jama, jaboqui

Dios yoi cahëqui mato ri ra. Díos mato bini quiha. Japi anoma tsi xo toa noba mahitsa ca jodioba jabi bo quiri ma bësocanaina iquia. Quiniacaxëcahuë. Mato yona-yonaxëhi quiha toa mahitsa ca jabi bo ra. ¹⁰Jishopë. Mishni-mishniria tsi toa jabi bo quiri bësöqui mato rë. Jaboqui jodiobá fiesta bari bo, oxë bo, tihi cabo aquí mato pë. ¹¹¿Mato naxërëquë tsi mahitsa ë yonocoyamayamani sa?

¹²Ea nicaparicana, ëbë xatë bá. Mato carayanabo jascaria tsi ë manëniquë noho jodioba jabi bo quima casohi na. Ea jascacana. Jabi jodioba jabi bo banahuati chitahëhuanox pari tsi ëa ma noipaoniquë. ¹³Siri tsi mato bëta ë chitëniquë iquihi na. Ja iqui tsi xaba ë jayaniquë Dios Chani mato qui yoaxëna. ¹⁴Toatiyá tsi ë qui ma yosanayamaniquë toá tsi ë iquiniquë no. Anoma, quëras ë ini quiha iquihi na. Jama, ëa ma mëbiniquë ra, Dios ángel, Jesucristo yoi, tihi cabo ë irohani jascaria. ¹⁵Toatiyá tsi ma rani-ranipaoniquë. Mato bëta ë no tsi jatiroha ca ë qui ma aquë aniquë tonia, ëa mëbixëna. ¹⁶Jama, ¿jaboqui ë qui caxacanaï sa, jabija ca mato qui ë yoahai iqui na? ¹⁷Jabi noixoma tsi mato chahahuariacani quiha naa bëcanish ca jodioba jabi-naxëni cabo iquia. Tocacani quiha pë, ë yoani ca chani quima mato casomaxëna, jato mahitsa ca chani ma nicano iquish na. ¹⁸Jabi jënima tsi xo toa nohiria bá mato mëbicatsaina iquia. Jabi tocaroha-tocarohaxëti xo toa mato qui bëcanish cabo. ¿Mato mëbicahi ni sa, mato bëta yama pi ë no? Toa nicaquia. ¹⁹Jisa noho xocobá. Jaboqui anomaria tsi xo toa mato ë shina-shinahaina ra, jabija ca chani quima ma aquëquëhai iqui na. Jahuë baquë comahai ca pahë jascaria tsi xo toa noho mapo pahë mato tahëhax na. Mato ó tsi Cristo jabi rëamëno ra. ²⁰Jaboqui pi mato bëtarohahi tsi oquë tsi mato qui chaniti mëtsa ë iquë aquë. ¿Jënhuariaxo mato mëbixëhi ni ëa sa?

Dos ca quinia bo

²¹¿Jodioba yobá tsi yonahacacascanaï? Toa yoba pari ma cahëti xo. ¿Jënihi ni Quënëhacanish cabo toa yoba yoati na. ²²“Dos ca baquë bo jayaniquë Abraham yamabo” ii quiha. Jariapari tsi jahuë cocinera Agar icanai cató jahuë jariapari ca baquë Ismael comaniquë. Abraham yonati toa yoxa ini quiha. Jaquirëquë jahuë ahuiní jahuë baquë huëtsa comaniquë. Yonati ma ja ini quiha, jahuë ahui nori. ²³Jabi bëro tsi tohoyaniquë jahuë yonati, naa Agar icanish cato. Tohoyaxo tsi quiha jahuë baquë ja comaniquë. Jama, tohoyatimaxëni quiha jahuë ahui iniquë rë, naa Sara icanish cato. Jabi ja tohoyanox pari no tsi quiha Abraham qui Dios chaniniquë, “Baquë jayaxëqui mia” iquiina. Jaquirëquë Sara yamabo tohoyaniquë jaa ri. Baquë ja comani quiha. ²⁴Jabi dos ca quinia bo, naa jahuë nohiria bo Díos ototi quinia bo jismahi quiha naa dos ca yoxa bo iquia. Jahuë nohiria bo Díos otopaoni ca quinia siri jismahi quiha Agar yamabo. Jabi jodiobo qui naa quinia siri acacani quiha Maca Sinaí ax na. Toa xo tsi Moisés yamabo qui jahuë yoba bo Díos aniquë. Nohiria bo ototi quinia siri ja ini quiha. Jabi yonati bo tëquë tsi xo toa jaboquí tsi naa quinia siri banahuacanaïbo rë, naa yonati Agar ini jascaria. ²⁵Tsayacapa. ¿Agar chahitaxocoba maí tsi niyamamayahi no toa Maca Sinaí? Quinia siri jisti tsi xo toa maca ri. Agar jascaria xo iquia. Jasca tobi naa quinia siri jisti huëtsa rë. Maí ca Jerusalén tsi quiha. Toa xo tsi jodioba yoba bo, jato jabi bo, tihi cabo banahuacani quiha pë toá racacanaïbo. Yonati bo, naa Agar xocobo ca xo jato ri. Jabi Maca Sinaí, maí ca Jerusalén tsi xo jaharisi. Mahitsa ca xabahamati quinia

jismahi quiha naa dos cato. ²⁶ Jama, tobi xo yaca huëtsa ra, naa naipá ca Jerusalén. Chitimicanaiba yaca tsi xo toa. Noba jahëhua jascaria xo. Jahanahax johi quiha noba jabi jia cato. Ja tsi xo toa jodioba yobá tsi yonahacatimaxëni xo noa. ²⁷ Jabi siri tsi naipá ca Jerusalén yoati tsi nëca tsi Isaías yamabá quënëniquë:

“Ranitsihuë, baquë yama ca yoxá.

Rani tsi quënahuë, comahai ca pahë cahëyamahai cató.

Huëstima ca xocobo jayaxëqui mia ra.

Tohoyatapinish ca ahuini xocobo huinoxëhi quiha xocobo mëquëya cato
ra”

nëa tsi quiha ja quënëni ca nëcaniquë.

²⁸ Jabi Abraham yamabo qui Diós yoani iqui tsi Dios xocobo xo mato, naa Abraham yamabo baquë yoi Isaac ini jascaria. ²⁹ Jabi toatiyá tsi Isaac tënë-tënëniquë, naa Dios paxa ca quiniá tsi conish cato. Ja qui caxa ini quiha toa yonati baquë pë. Jabi toca xo jaboqui. Noqui, naa Espiritu Santó conish cabo tënëmahí quiha pë toa quinia siri banahuacascanaibo. ³⁰ Jabi nëca tsi Dios chaniniquë Abraham qui Quënëhacanish cabo ó no: “Mi yonati, jahuë baquë, tihí cabo niahuë. Mi mai, mi jahuëmishni bo, tihí cabo binoma xo toa baquë. Mi ahuini baquë tsi xo ibo ti cato, mi rësoquë no” i Abraham yamabo qui Dios ni quiha. ³¹ Jaha tsi Abraham yonati xocobo ma xo noa. Jama, ahuini baquë jasca ca xo noa, naa noqui jodioba yoba quima paquëmahacanish cabo.

5

Quinia siri quima no paquëmahacanina

¹ Jabi Moisés quinia siri quima Cristó noqui paquëmaniquë ra. Jatsi toa yobá tsi yonahacayamacana. Chamatsicana. Toa yonamixëni ca yoba quiri bësotëquëyamacana ra. ² Ea nicacahuë. Pablo yoi tsi xo naa mato qui quënëhaina. Ma jibirishahacapino tsi Cristo quima casoqui mato iquia. ³ Nicacana. Moisés yoba tëquë nicaxëti xo jibirishahacahax cato ra. ⁴ Toa yobá pi mëstëhuahacacatsi tsi Cristo quima aquëquë xo mato iquia. Mato mëbiyamaxëhi quiha Dios. ⁵ Jama, noqui chahahuacanaibo tsi xo toa Cristo qui chitimihaina. Dios ó pasoqui noa, noqui ja mëstëhuano jahuë Espiritu Santó no. ⁶ Jabi Jesucristo quinia ó tsi jaharisi tsi xo carayanabo jodiobo tëquë. Dios qui oquë ma xo toa jibirishahacahax ca jodiobo. Jasca, ja qui oquë ma xo jibirishahama ca carayanabo ri. Jama, jaboqui jahuë Cristo qui chitimicanaibo tëquë xabahamahi quiha Dios. Chitimixo tsi Dios no noiti xo ra. Dios qui jia ca quinia tsi xo naa.

⁷ Jabi jia tsi Cristo quinia ó tsi banahuahi ma ipaoniquë. Jama xo jaboqui rë. ¿Tsohuëcaracá naa jabija ca quinia quima mato bësomani pa? ⁸ Tocayamaniquë Dios, naa mato quënanish cato. ⁹ Quiniacaxëcahuë. Tonia mato xërëquë tsi pacanahi quiha toca ca ma shinahai ca yoi rë. “Jatiroha ca mapari ó pacanahi quiha levadura mishni-mishniria cato” ¿iyamacahi ni? ¹⁰ Jama tocayamaxëqui mato iquia. Jahari ë yoani ca quinia qui mato bëxëhi quiha Dios iquia. Jasca, mato yosihai ca joni bo copixëhi quiha. ¹¹ Jishopë. Ea quiahuacani quiha toa Moisés yobá-naxëni cabo, ëbé xate bá. “‘Jibirishahacaxëti xo carayanabo’ ii quiha Pablo” icani quiha pë. Yoyoxëni ca chani tsi xo toa ra. Ja quiacanaina. Jabi jibirishati jabi pi ë yoarohano tsi ëa ja tënëmayamaquë acaniquë toá cabo.

Jama, ë yoaní ca cruz Chani qui caxaxëniria ca xo iquia. ¹² Anomaria tsi xo toa mato jibirishacascanaïbo ra. Mato ja jisbayacano iquia.

¹³ Jisa ëbë xatë bá. Díos mato quënaniquë, tsëquëti. Jodiobo ma manëyamaxëti xo ra. Toa jabí tsi ma yonahacayamaxëti xo iquia. Jasca, quiniacaxëcahuë, mato jochahuaxëni ca noma jabi ma banahuacasmitsa iqui na. Anoma ca quinia tsi xo toa. Oquë tsi xo toa mabë xatë bo ma mëbihaina, noinaquí na. ¹⁴ “Nohiria huëtsa bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quiha Quënëhacanish cabo. Oquë-okuëria ca yoba tsi xo toa. Mabë xatë bo pi noiyoiquí tsi Dios yoba jatiroha cabo jatihuaxëqui mato ra. ¹⁵ Jama, joi pi mërahi tsi ranimistsi tsi quëyohacaxëqui mato tëquëta. Quëyohacaxëhi quiha mato iglesia bo ri, naa ma arabëquina-haina rë.

¹⁶ Nëcatsiquia. Espíritu Santó pi mato mëpino tsi mato jochahuaxëni ca noma jabi jaha quëëhai ca banahuayamaxëqui mato ra. ¹⁷ Jabi jaha noba noma jabi quëëhai ca tsi xo toa jaha Espíritu Santo quëëhai ca pasomaha cato. Jasca, jaha Espíritu Santo quëëhai ca tsi xo noba noma jabi jaha quëëhai ca jamëri. Jabi iquinacani quiha naa dos cato. Ja tsi xo toa jia ca pi mato shinaná acasno tsi tobi quiha toa mato jochahuaxëni ca noma jabí mato jënëmacatsaina. ¹⁸ Jama, Espíritu Santó pi mato mëpino tsi jocha bëboxëqui mato iquia. Bëbohax toa yonahai ca toa noba noma jabí noqui amahaina. Tobi xo: anoma ca chotahaina, yoyohaina, ²⁰ mahitsa ca dios bo qui arahaina. Tobi quiha yoshihuahaina, ranomis-haina, noiyamahaina, caxatapihaina, xatë bo bëquëxnahaina. ²¹ Tobi quiha joni huëtsa bá jahuëmishni bo ó quëëhaina, joi acaina, pahëhaina, pahëhax yoi ca acatsaina. Tihi cabo tsi xo jocha iquia. Nicacana. Díos othai ca xatënyamaxëhi quiha toca ca jabicanaïbo iquia ra, siri tsi mato ë yobani jascaria.

²² Jamëri tsi xo toa Espíritu Santó noqui amahaina. Espíritu Santo iqui tsi noicasqui noa. Tobi quiha no ranihaina, no bëpasihaina, no yosanayamahaina, no mëbicansaina, no jianacatsaina, Dios no chahahuacatsaina. ²³ Tobi quiha toa ishima no iquiina, noba shina mëquihaina. Tihi tsi xo toa Espíritu Santo jabi. Jabi yama tsi xo toa naa jabi jia ca pasomaha ca yoba. Jatiroha ca nohiria bo qui jia quiha. ²⁴ Jabi jato jocha qui mëpihai ca noma jabi niahi quiha Jesucristó-na bo. ²⁵ Espíritu Santo pi no banahuayoino tsi Espíritu Santó noqui mëpino ra. ²⁶ Nomë shinamixëni no iyamano ra. Anoma quiha. Nobë xatë bo no caxahuayamano. Anoma quiha. Nohiria huëtsa bo qui no yosanayamano. Tihi tsi no jënëti xo.

6

Jatiroha ca nohiria mëbicana

¹ Tsohuëcaracá pi anoma ca ano tsi Espíritu Santó mëpihacahax cató toa joni mëstëhuano, ëbë xatë bá. Ishima tsi toa jochahax ca ja mëbixëti xo. Jasca, quiniacaxëcahuë, jochati ma tanamahacayamano mato ri. ² Jabi noitiria pi mabë xatë ino tsi jato mëbicana. Jia tsi xo toa ma mëbibëquinahaina. Tocapiquí tsi Cristo yoba jatihuaxëqui mato ri. ³ Jabi tobi xo toa oquëria ca jaca nori ca quëscahuacanaïbo, mahitsa ca jaca nori. Jamë paracani quiha. ⁴ Tocayamacana. Jabi ja acai ca yoi, jahuë jabi yoi, tihi cabo jatiroha ca nohiria bá tsaya-tsayano. Jia ca arohahax ja ranixëti xo. Jënima quiha. Jasca, joni huëtsá acai ca ja tsayayamano. Jama, ja acai

ca yoi, jahuë jabi yoi, tihi cabo ó ja bèsono ra. ⁵Jatsi jato jabi yoi ca otoxëti xo jatiroha cabo. Bëronoma tsi xo toa noba jabi otohaina iquia.

⁶Dios Chani pi tsohuëcaracá mato tiisimano tsi toa pastor ya tsi mato jahuëcara mishni bo xatënacana. Copihacaxëti xo pastor jahuë yonoco quëshpi na.

⁷Jasca, ma parahacayamano. Bëro tsi Dios no parahai ca nori ca ma quëscahuamitsa rë. Jama, parahacatimaxëni quiha. Ja tsi xo toa ja banaha ca tēsaxëhi quiha toca ca joni iquia. ⁸Jahuë noma jabi jaha quëëhai ca pi aquí tsi copihacaxëti xo toa joni. Jochahuaxëni ca jabi tēsaxëhi quiha toa rë. Jama, Espiritu Santo jaha quëëhai ca pi aquí tsi jabi jia ca saihuaxëhi quiha ra. Toa joni bēsopaomaxëhi quiha Espiritu Santo. ⁹Japi jia ca ati no yosanayamano. No bëbohacayama-pino tsi noqui shomahuaxëhi quiha Dios. No tēsaxëhai ca bixëqui noa ra xaba jia cató no. ¹⁰Ja tsi xo toa jatiroha cabo bax jia ca no ano ra. Jasca, Cristó-na bo no shomahuariaxëti xo ra.

Jaro ha ca yoba

¹¹Tsayacana. Mato qui naa carta quënëquia noho mëquënë no ra. Chahitaxëni ca letra jaya quiha. ¹²Nicacana. Jamë shinamixëni riria tsi xo toa mato janyama mëpicanai bo. Ja tsi xo toa mato ja jibirishacascanaina iquia. Jasca, Cristo cruz Chani quëshpi tsi tënëmahacahai ca quima paxacascani quiha ra. ¹³Jibirishahacahaina, jodiobo iquiina, tihi cabo tsi xo toa jato qui jia cato. Moisés yoba nicaxoma tsi tihi ca jabi bo bicani quiha pa. Ja iqui tsi mato jibirishacascani quiha “Jia tsi xo toa no acana” iquiina. Jodiobo mato manëmacascani quiha pë. ¹⁴Tocayamaquia. Noba Ibo Jesucristo cruz Chani roha chaniquia. Cruz iqui tsi ë qui yoi tsi xo toa jochahuaxëni ca maí ca jahuë bo. Toa jahuë bo noiyamahai ca ëa xo naa. Toa jahuë bo qui bësoyama ca jascaria ca ëa xo naa ra. ¹⁵Dios qui iriama tsi xo toa jodioba jabi bo. ¿Jënahuariaxo raca toa jabi bá noqui mëbina? Noqui oquëhuayamahi quiha jibirishahacahaina iquia. Oquë-oquëria ca tsi xo toa paxahuahacahax ca nohiria iquiina. ¹⁶Jabi naa yoba banahuacanaibo Diós ranihuano. Jato ja noino. Dios nohiria-nohiria tsi xo toa naa yoba paxa ca banahuacanaibo iquia.

¹⁷Jarohari tsi jodioba jabí-naxëni cabá ëa yositëquëyamano ra. Jesu tahëxo tsi tobi noho yora ó ca huishiqui ra. ¹⁸Noba Ibo Jesucristó mato shomahuariano, ëbë xatë bá. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Efesios

¹ Efesó ca chahahuacanaibo, Jesucristo chahahuacanaibo huëtsa bo, tihi cabo qui naa carta raaquia. Jabi Pablo tsi xo naa carta quënëhai cato. Ea Diós biniquë ra, jahuë Chani bohái ca iti. ² Noho Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

No bax Diós ani ca jahuë bo

³ Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa no oquëhuano ra. Mana xo tsi noqui shomahuariaqui ra. Jahuë baquë Jesu ya no rabë nabëquihai ca iqui tsi jia tsi xo toa no bax ja acaina Espíritu Santó no. ⁴ Mai nëhohuanox pari tsi quiha noqui pari Diós biniquë ra, jahuë-na bo iti. Jahuë baquë Cristo iqui tsi noqui ja bini quiha noqui mëstëhuaxëna, ja bësoj tsi jochayama cabo inono iquish na. ⁵ Toca tsi no bax Diós aniquë no noino iquish na. Siri tsi jahuë baquë bo noqui ja manëmacasni quiha. Ja tsi xo toa jahuë baquë Jesu ja raani quiha no bax nati. Jahuë shina ja ini quiha. Jaha quëëqui tsi ja tocaniquë. ⁶ Jaha tsi oquëhuahacaxëti xo Dios, noqui ja shomahuariani nori quëshpi na. “Anomaria tsi xo noqui ja noihaina”, i no no, ja noihai ca baquë yoi noqui ja raani nori quëshpi na.

⁷ Jabi jahuë baquë yoi Diós aniquë no bax nati. Jahuë baquë jimí tsi jocha quima noqui ja paquëmani quiha. Jasca, masahacanicuë noba jocha ra. ¿Tsayacanai? Anomaria tsi xo toa noqui Diós noihaina ra. ⁸ Ja noihai ca noqui ja japaniquë. Huashiyamahi quiha. Jasca, tiisi xo. Jatiroha ca cahëhi quiha. ⁹ Ja tsi xo toa ja tocanina no bax na, jamë xo shinaquí na. Shinaxo tsi ja acatsai ca Diós noqui cahëmani quiha. Siri tsi jahuë planes, naa ja acasni ca no cahëyamani quiha. Toatiyá tsi noqui jonë ini quiha jahuë planes, naa jahuë shinana. Jama, jaboqui jahuë planes cahëqui noa ra. Jasca, toa planes, naa ja acatsai ca jatihuaxëhi quiha jahuë Cristo. ¹⁰ Toa planes tsi jatihuaxëhi quiha jia ca xaba tsëquëquë no. Jatsi maí ca nohiria bo tëquë, naipá ca bësocanaibo, tihi cabo catiaxëhi quiha Dios, Cristo chama nama janaxëna. Jatsi jatiroha cabo yonaxëhi quiha Cristo ra. Toatiyá tsi Ibo-iboria ixëhi quiha.

¹¹ Jabi Dios shinaná tsi acacahi quiha jahuë bo tëquë. Toa jahuë planes ini quiha. Shinaquí tsi quiha Diós noqui biniquë ra jahuë nohiria yoi bo iti. Ja tocani quiha, jahuë baquë iqui na. Rëquë rohari tsi toca tsi Diós shinani quiha axëna. ¹² Noqui ja biniquë ra jahuë oquë noqui jismaxëna. Jaha tsi quiha noqui jariapari ca Cristo qui chitiminish cabá Dios ocahuano, naa noqui jodiobo.

¹³ Jasca, Cristo qui chitiminiquë mato carayanabo ri, jabija ca xabamati Chani nicahax na. Espíritu Santó tsi ma jüsahacani quiha Cristó-na bo ma nori ca jismati. Jabi mato carayanabo qui ri Espíritu Santo acacati ini quiha, siri tsi toa Diós yoani iqui na. ¹⁴ Jaboqui Espíritu Santo jaya xo noa, noqui tëquëta. Ja iqui tsi Diós noqui xabahamaxëhai ca cahëyoiqui noa ra. Parayamaqui Dios. Jahuë-na bo Diós xabahamaxëti ó noqui pasomahi quiha. Jatsi Dios no oquëhuano ra.

Efesó cabo bax Pablo bëhoxhaina

15-16 Jabi Diós acatsai iqui tsi mato bax bëhox-bëhoxquia. Siri tsi mato bax bëhoxti ë chitahëhuani quiha, naa Ibo Jesu ma chahahuayoihaina, Dios nohiria bo ma noiyoihaina, tihi cabo ë yoahacaquë no. ¹⁷ Bëhoxquí tsi quiha noba Ibo Jesucristo Dios, naa noba oquëria ca Jahëpa nicaquia ra, mana ca tiisi mato qui ja ano. Jatsi oquëxëhi quiha toa Dios ma cahëhaina iquia. ¹⁸ Jasca, bëhoxquí tsi Dios nicaquia, mato shina ja huëahuano, jabija ca ma cahëno iquish na. Tsayacahuë. Anomaria tsi xo toa mato bax Diós acaina ra. ¿Mato ja quënyamayamani ja bëta ma iti? Toa xabacá tsi anomariaxëhi quiha toa jahuë nohiria bo bax Diós axëhaina ra. Toa ma cahëyoini quiha iquia ra. ¹⁹ Jasca, anomaria tsi xo toa Dios chama ra. Toa chamá tsi noqui mëbiriahi quiha. ²⁰ Toa jasca ca chamá tsi quiha jahuë Cristo ja bësotëquëmaniquë. Bësotëquëmaxo tsi quiha jahuë baquë ja oquëhuaniquë. Jatsi naipá tsi jahuë mënëcayá tsi quiha jahuë baquë ja tsahomaniquë ja yonano. ²¹ Toa xo tsi yonahi quiha Cristo jaboqui ra. Gobierno bo tëquë, chama bo tëquë, yonacanaibo tëquë, jatiroha ca nohiria bo tëquë, jaboqui noqui bësocanaibo, johai ca xaba paxá tsi bësocanaibo, tihi cabo tëquë yonahi quiha noba Cristo ra. ²² Jasca, Cristo chama namá jatiroha cabo Diós jananiquë yonahacati. Jasca, jahuë iglesia, naa noqui chahahuacanaibo qui Cristo acacani quiha noba chama iti. Noqui Rëquëniniti Ibo-iboria tsi xo naa ra. ²³ Noqui chahahuacanaibo, naa iglesia cabo tsi xo toa Cristo banahuacanaibo. Rëquëniniti Ibo-iboria qui no riihai cató tsi huësti ca maxo manëqui noa, naa Rëquëniniti Ibo, noqui chahahuacanaibo, tihi cabo. Yora jascaria xo noa. Jasca, no nohó tsi bësoyoihi quiha Cristo, naa jatiroha cato ó ca rëamëhai cato ra.

2

Dios noihai cató tsi ma xabahamahacaniquë

¹ Jabi Dios mato xabahamanox pari no tsi bësoyama jascaria bo ma i-ipaoniquë mato jocha iqui na. Nicamixëni cabo ma i-ipaoniquë ra. ² Toatiyá tsi jochahuaxëni caba quinia ma banahuani quiha. Satanás, naa naipá ca yoshi ba ibo-iboria ma nicapaoni quiha. Jaboqui Dios nicamixëni cabo chamahuahi quiha pë jahuë yonoco ati. ³ Jabi toa jochahuaxëni ca carayanabo jascaria noqui jodiobo i-ipaoniquë noqui ri. Noba noma jabi no banahuapaoni quiha. Noba yora, noba shina yoi, tihi cabo jaha quëëhai ca no a-apaoniquë. Anoma quiha. Ja iqui tsi quiha noqui caxaxëniria Dios iniquë, carayanabo qui ja caxani jascaria.

⁴ Jama, shinajiaxëni xo Dios. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina ra. ⁵ Jochahuaxëni ca nicamixëneria cabo inono tsi noqui Diós bësotëquëmaniquë jahuë Cristo ya noqui rabënamaxëna. Ja noihai cató tsi ma xabahamahacani quiha. ⁶ Noqui bësotëquëmaxo tsi quiha jahuë mana ca chama, jahuë oquë, tihi cabo noqui ja aniquë jahuë Cristo yaxo tsi no yonabëquinano, no bax Cristo ini iqui na. ⁷ Ja tocani quiha jatiroha ca xabacá tsi ja noihai ca jismaxëna, naa Jesucristó tsi noqui ja shomahuarianina. Toa ja noihai ca jatiroha cabo cahëmacatsi quiha ra. ⁸ Tsayacahuë. Dios noihai cató tsi ma xabahamahacani quiha, ja qui ma chitimihai cató no. Mamë xabahamati mëtsama xo mato ra; mato bax Diós acai ca ja nori. ⁹ Jasca, mamë oquëhuati mëtsama xo mato ra, ma acai ca ja nomari. ¹⁰ Jabi Dios tsi xo toa noqui Nëhohuati Ibo-iboria. Jahuë

Jesucristo ó tsi noqui ja nëhohuaniquë jia ca no ano iquish na. Siri tsi quiha jia ca ati noqui ja rohahuaniquë, jahuë shina ja ini quëshpi na.

Jodiobo, carayanabo, tihi cabo rabë nabëquihaina

¹¹ Jabi ma i-ipaoni ca shina-bënoyamacana, carayanabá. Toatiyá tsi Dios ma cahëymaniquë ra. Dios cahëtimaxëniria ca yoixëni cabo ma quënahacani quiha. Jabi toca tsi quiha jodiobo chaniniquë mato yoati na. Chanihax, “Noqui tsi xo toa Dios cahëcanaibo, no jibirishahacani nori iqui na” i jaca ni quiha. ¹² Jatsi shina-bënoyamacana iquia. Toatiyá tsi quiha Cristo ma cahëymaniquë ra. Carayanabo, naa jahuë quinia cahëtimaxëni cabo ma i-ipaoni quiha. Diós bini ca nohiria bo ya, naa Israel cabo ya ma rabë nabëquiyamapaoni quiha. Jasca, jato qui jismahacanish ca rabë nati quinia ma cahëymaniquë. Toatiyá tsi mato carayanabo qui Dios chaniyamapaoni quiha. Jasca, yama ini quiha jaha ma pasohaina. Dios yama ma i-ipaoni quiha. Toca tsi ma i-ipaniquë ra.

¹³ Jama, jaboqui basima tsi mato basi cabo Diós bëniquë, jahuë baquë Jesu ya ma rabë nano iquish na. Jaha tsi jaboqui Cristo rësoni iqui tsi jodiobo yoi bo ya, naa Dios cahëyoicanaibo ya rabë nabëquiqui mato ra. ¹⁴ Jabi Cristo tsi xo toa noqui tëquë rabë nabëquimati Ibo-iboria. Ja iqui tsi noqui jodiobo, mato carayanabo, tihi cabo bichi quiha Dios, huësti ca nohiria paxa cabo axëna. Jaboqui yama pi xo dos ca maxo bo. Noqui bëquëxhuahai ca naxërëquë ca panë, naa noba jodioba yoba bo Cristó quëyoniquë ja ini cató no. Toa yoba iqui tsi no caxa-caxapaoni quiha rë. ¹⁵ Jama, toa jodioba yoba ja quëyoniquë ra. Quëyoxo tsi quiha dos ca nohiria bo, naa noqui jodiobo, mato carayanabo, tihi cabá tsi quiha huësti ca maxo paxa ca ja nëhohuaniquë ja bëta rabë nabëquiti. ¹⁶ Jabi ja rësonox pari no tsi quiha no caxana-caxanapaniquë. Jama, ja nahai cató tsi no caxanahai ca ja quëyoni quiha. Cruzó tsi huësti ca nohiria paxa cabo ja ani quiha, jahari Dios qui noqui bëxëna. ¹⁷ Jabi mai qui Jesu joniquë. Joxo tsi quiha mato carayanabo, naa Dios basi cabo, mato jodiobo, naa Dios basima cabo, tihi cabo qui Dios Chani jia ca ja yoaniquë. Dios ya rabë namati Chani ja yoani quiha. ¹⁸ Ja iqui tsi jaboqui Espiritu Santó mëbihai cató tsi Dios qui joti mëtsa xo noa noqui tëquëta. Huësti ca Jahëpa jaya xo noa no bax Jesucristo ini iqui na.

¹⁹ Japi jaboqui Dios cahëqui mato, mato carayanabá. Carayana yoi bo ma xo mato, Dios nohiria yoi bo ma nori. Jaboqui jahuë xocobo ya rabë nabëquipiqui mato ra. Jatsi Diós-na bo xo mato jaboqui. ²⁰ Tsayacahuë. Xobo jascaria xo noqui tëquëta. Jariapari tsi xo toa Dios Chani chitahëhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo. Tihi cabá noqui Dios Chani ani quiha. Xobo chinichiti jascaria ca xo. Jasca, tobi Cristo. Xobo naniti jascaria xo, oquë jahuë yonoco nori iqui na. ²¹ Cristo ó tsi rohahuhacaqui noa xobo jia ca manëti. Toca tsi Ibo ya tsi aniqui noa, naa noqui chahahuacanaibo tëquë. ²² Jasca, Cristo ya ma rabë nabëquihai ca iqui tsi jahuë xobo iti rohahuhacahi quiha mato ri, chahahuacanaibo huëtsa ya. Huësti ca xobo jiaría ca xo noa, naa noqui jodiobo carayanabo tëquë. Jahá tsi bësohi quiha Dios ra, Espiritu Santó no.

3

Carayanabo Diós xabahamacasnina

¹ Jabi mato carayanabo iqui tsi preso qui ë nanëhacanicuë. Cristo yonati nëxahaca ca ëa xo naa ra mato mëbicansi na. ² Jabi mato carayanabo qui Dios Chani yoati yonoco ë qui acacani quiha mato mëbiti. ¿Tonia ë qui Diós ani ca yonoco yoati tsi ma nicayamayamani? ³ Ea pari quiha ja acatsai ca planes Diós jismaniquë. Jahuë jonë ca shina ja ini quiha. Jismaxo tsi quiha ëa jahuë planes ja cahëmaniquë. Ja tsi xo naa pistia ca ë quënëhaina. ⁴ Jabi ë quënëhai ca tsayacana. Tsayaquí tsi jahuë Cristó tsi carayanabo ri Diós xabahamacatsai ca cahëxëni ca ë nori ca jixxëqui mato ri. ⁵ Jabi naarima tsi quiha carayanabo ri Diós xabahamacasni ca noba naborëquëbá cahëymaniquë. Jama, jaboqui tsi quiha noqui Chani chitahëhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo, tihi cabo qui Dios shina jismahacanicuë Espiritu Santó no. ⁶ Jabi Dios cahëhama ca shina tsi xo toa jahuë Cristó tsi carayanabo ja xabahamahaina ra. Jaboqui Dios xocobo manëhi quiha carayanabo ri jodiobo ya. Jasca ca Dios maxo xatë xo jato ri. Jaboqui Espiritu Santo bicani quiha jato ri naa Diós yoani jascaria.

⁷ Jabi mato carayanabo qui ëa pari Diós raanicuë ra, jahuë Chani ë yoano. Ea noiquí tsi ëa ja chamahuani quiha jahuë yonoco ë ano. ⁸ Ea pi, naa Dios nohiria tënëmapaonish ca Diós bini quiha, carayanabo qui jahuë Chani yoati. Jaha tsi “Cristo tsi xo toa carayanabo Xabahamati Ibo-iboria” i jato qui ë ti xo. ⁹ Jasca, naa quinia jatiroha ca nohiria bo, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabo qui ë bërohuaxëti xo. Jabi carayanabo Diós, naa noqui Nëhohuati Ibobá xabahamacasni ca noba naborëquëbá cahëymaniquë rë. Naarima, naa huëstima ca año no tsi jato qui jonë Dios shina ini quiha. ¹⁰ Jama, jaboqui tsi Dios qui aranabëquicani quiha nohiria bo tëquë, naa “iglesiá” i no aina. Tihi tsi Diós aniquë mana ca ángel bo, mana ca chama bo, tihi cabá jahuë tiisi-tiisiria cahëno iquish na. Jabi carayanabo, jodiobo, tihi cabo aranabëquicanai cató tsi jato qui tsi Dios planes jismahacani quiha. ¹¹ Toca tsi Diós acasni quiha. Jaboqui tsi quiha jahuë shinana, naa jahuë planes ja jatihuanicuë noba Ibo Jesucristó no. ¹² Ja iqui tsi raquëhaxma tsi Dios qui chaniti mëtsa xo noa, jahuë Baquë qui no chitimini iqui na. ¹³ Jatsi ëa tahëhax shina-huëjënayamacana, naa mato carayanabo qui Dios Chani ë yoahai ca iqui tsi preso tsi ë nori ca iqui na. Ocapijaquë mato bax na ra.

Pablo bëhoxnina

¹⁴ Nëca tsi chanipama tsi Jahëpa yoi bësojó mënihax bëhoxquia ra. ¹⁵ Noqui nohiria bo, mana ca ángel bo, tihi caba jahëpa-jahëparia ca Dios tsi xo naa noba Jahëpa ra. ¹⁶ Anomaria tsi xo Dios oquë ra. Ja quëshpi tsi Jahëpa Dios nicaquia, mato shina ja chamahuano Espiritu Santó no. ¹⁷ Chamahuaxo tsi mato shina ó tsi Cristo bësono ra, ja qui ma chitimihai cató no. Jasca, mato bax bëhoxquia, noiti ma cahëriano iquish na. ¹⁸ Jasca, mato Efesó cabo, Dios nohiria bo tëquë, tihi cabo Diós mëbino, Cristó noihai ca ma cahëyoino iquish na. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina ra. Yoanoma quiha. ¹⁹ Jabi ja noihai ca pi cahëhi tsi Dios jabi tëquë rëahacaxëhi quiha noa ra. Jabi, ¿jënahuarixaxo raca ja noihai ca no cahëyoina rë? Noqui huino quiha. Tihi ca tsi mato bax nicaquia, bëhoxquí na ra. ²⁰ Jatsi oquëhuahacaxëti xo Dios iquia. Anomaria tsi xo toa ja ati mëtsa ca chama ra. No nohó ca yonocohai ca chama tsi xo toa, jia ca ati. ²¹ Japi jahuë Jesucristo ini iqui tsi Dios no oquëhua-oquëhuapaoti xo ra jahuë rëso qui. No tocaxëti xo iglesiá no ra. Amén.

4

Huësti ca yora xo chahahuacanaibo

¹ ¿Diós mato quénayamayamani? Jatsi mēstēxēni ca jabi jayacana iquia, naa Ibo tahēhax tsi presó ē nori cato. ² Noihi tsi shinapēnicana. Shinapēnihi tsi yosanayamacana. Yosanayamaquí tsi noicana. Noiquí tsi mēbinabēquicana. ³ Jasca, noihi tsi rabēnabēquiti ó quēēriacana. Jabi Espiritu Santo tsi xo toa noqui rabēnabēquimahaina ra. ⁴ Jabi tobi xo huēsti roha ca iglesia ra; naa Cristo banahuacanaibo. Tobi xo huēsti ca Espiritu Santo ri. Jasca, huēsti roha tsi xo toa xabahamati quinia ra. Jabi Diós mato quēnani quiha, ja bēta ixēti ó ma pasono. ⁵ Jasca, huēsti ca Ibo roha xo. Huēsti roha tsi xo toa no chitimihaina. Jasca, huēsti roha tsi xo toa no ashimahacahaina. ⁶ Tobi huēsti roha ca Dios; naa noba Jahēpa-jahēparia. Ja tsi xo toa noqui chahahuacanaibo tēquē otohāi cato. No nohó tsi yonocohi quihā ra, jahué shina no ano iquish na.

⁷ Nicaparicana. Noqui tēquē qui tiisi bo acacani quihā Dios yonoco ati. Jamēri jamēri tsi xo toa noqui Cristó acaina. ⁸ Jabi tocaxēti ja ini quihā ii quihā Quēnēhacanish cabo.

“Mana nai qui ja tērononiquē bēbohax na.

Tēronoxo tsi quihā tiisi bo ja aniquē joni bo qui”

i jaca ni quihā Cristó acai ca yoati na. ⁹ Japi tsayacana. “Mana nai qui ja tērononiquē” ii quihā. Jabi mana tērononox pari tsi quihā ¿mai yoi qui ja botēyamamayamani? ¹⁰ Jabi naa botēnish ca tsi xo Cristo ra; naa mana tēronish ca jasca cato. Toa tsi ja canī quihā jatiroha ca yonaxēna. ¹¹ Tēronoxo tsi quihā jahué nohiria bo qui tiisi bo ja aniquē chahahuacanaibo mēbixēna. Jatsi Dios Chani chitahēhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo, Dios qui nohiria bo mēpiti ibo bo, pastor bo, naa chahahuacanaibo obēso cabo, Dios Chani tiisimacanaibo, tihī cabo Cristó iglesia qui ani quihā. ¹² Tihī ca tiisi jaya ca joni bo acacani quihā noqui chahahuacanaibo rohahuaxēna, Dios yonoco ati. Toca tsi chamahuahacahi quihā iglesia, naa noqui Cristo banahuacanaibo. ¹³ Tocapihi tsi jia tsi catixēqui noa, jia tsi aranabēquihi na. Jatsi quihā jaharisixēhi quihā no chitimihaina ra. Jasca, jaharisixēhi quihā Dios Baquē no cahēhaina. Tocapihi tsi shinacoshi bo manēxēhi quihā noa, toa Cristo jabi-jabiria jayahi na. ¹⁴ Jaha tsi xocobo jascaria iyamaxēqui noa ra. Jama, coshixēhi quihā no cahēhaina. Rarinamahacatimaxēni-xēhi quihā no chitimihaina ra. Jabi huēstima tsi xo toa mahitsa ca chani yoahacahaina rē. Tobi xo quiahaina, parahaina. Jama, shinahaxo tsi jato mahitsa ca chani chahahuayamaxēqui noa. ¹⁵ Noipihi tsi Cristo jascaria tsi manēxēqui noa ra, jabija ca Chani nicahi na. Jabi Cristo tsi xo toa noqui rēquēninihaina ra. Noba mapo quihā. ¹⁶ Ja tsi xo toa noqui chahahuacanaibo yonoco-bēquinamati Ibo-iboria. Cristo yora xatē bo xo noa. Jabi yonoco jaya xo jatiroha ca xatē ati. Jabi jia pi jatiroha ca xatē jahué yonoco ano tsi anixēhi quihā Cristo yora; naa iglesia cato. Jasca, oquēxēhi quihā no noinabēquihai ri.

Quinia siri quima casocana

¹⁷ Iboja janē tsi Dios cahēyamacanaibo jascaria tsi bēsoyamacana iquia. Anoma tsi xo toa jato jabi ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja shinacanaina. ¹⁸ Tsēmo rēamē tsi xo toa ja shinacanaina pē. Jasca, jabija ca cahēyamaquí tsi Dios cahēyoyamacani quihā. Jabija ca nicacasyamacani quihā rē. ¹⁹ Bērabitimaxēni ca nohiria bo tsi xo naa ra. Anoma ca acacani quihā

pë. Jasca, jato qui jia tsi xo toa ja acanaina ra. Jatiroha ca jocha yoixëni ca jabicascani quiha pë. ²⁰ Jama, jamëri tsi xo toa ma jabirianina, Cristo Chani nicahax na. ²¹ Jabija tsi xo toa Jesu Chani ra. Toa Chani ma yoahacaquë tsi quiha ¿jia tsi ma nicayamayamani? ²² Jatsi mato jochahuaxëni ca jabi ma tsoboxëti xo ra. Toa ma tiisimahacani quiha. Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato jabi jia ca yoshihuahacayamano, yoi ca ó ma quëëhai cató no. ²³ Jaboqui paxahuahacaxëti xo mato shinana ra. ²⁴ Jatsi Dios jabi paxa ca sahuëcana. Jabi Dios jascariati no nëhohuahacani quiha, mëstë, jochayama, tihi cabo iti.

²⁵ Jatsi jaboqui quiayamacana jaa ri. Jabija ca noba xatë bo qui no chanixëti xo, jasca ca yora xatë bo no nori iqui na. ²⁶ Jasca, caxapihi tsi jochayamacana. Caxahi tsi mëri tsi rabënacana, naa bari canox pari no. ²⁷ Mëri tsi rabënyamapiquí tsi Satanás qui xaba axëqui mato pë, mato yonati. ²⁸ Jasca, yomayamatëquëxëti xo yoma-yomapaonish cato. Yonocoti ja chitahëhuano iquia. Yonocopihi tsi noitiria cabo qui parata mëati mëtsaxëhi quiha ra. ²⁹ Jasca, quiniacaxëcahuë. Anoma tsi xo toa yoi ca chanihaina. Jia tsi nohiria bo qui chanicana jato chamahuaxëna, jato mëbixëna. Jatsi mato chani jia ca ja nicahai cató tsi mëbihacaxëti xo nohiria bo ra. ³⁰ Jama, yoi ca pi chanimano tsi cohuëxëhi quiha Espiritu Santo ra. Espiritu Santo cohuëhuayamacana. Mato qui acanish ca tsi xo naa ra, Diós-nabo ma nori ca jismati. Ja iqui tsi mato xabahamaxëqui Dios, jaroha ca barí no ra. ³¹ Jasca, huëtza bo qui joi mërayamacana caxaquí na. Itsisnayamacana; anoma quiha. Mato joi choshayamacana. Anoma tsi xo ocahuahaina. Tihi ca jocha quima bësocana iquia. ³² Jama, rabë nabëquicana noihi na. Mato pasomaha pi mabë xatë bá jahuëcara ca ano tsi shina-bënocana, naa Cristo iqui tsi yoi ca ma acai ca Diós shina-bënoni jascaria.

5

Dios xocoba jabi

¹ Dios xocobo yoi xo mato ra. Jaha tsi Dios jascacana. ² Jasca, noinacana, naa Cristó mato noini jascaria. ¿No bax nati jamë ja ayamayamani? Jabi Dios qui acapapaoni ca oveja jascaria tsi Dios qui je acacani quiha. Perojome jascaria ja ini quiha Dios qui.

³ Jatsi Dios xocobo ma nori iqui tsi anoma ca chotahaina, yoi ca acaina, jahuëmishni bo ó quëëmish-haina, tihi cabo iyamacana, mato qui nohiria bo quësoyamano ra. ⁴ Jasca, rabixëniria ca yoyoxëniria ca jahuë bo, anoma ca shirahaina, tihi ca yoati tsi pasicana. Anoma tsi xo toca ca jahuë bo chanihaina. Jama, Dios qui “Gracias” i ma ti xo. ⁵ Nicaparicana. Jabija tsi xo naa ë yoaxëhaina: Cristo, Dios, tihi cabá otoiha ca qui jicopistiyamariaxëhi quiha mëtsaxëniria cabo. Jicoyamacaxëcane quiha shina yoixëniria ca jaya cabo, jahuëmishni bo ó quëëmishxëniria cabo ri. Toca tsi mahitsa ca dios qui aracanaibo jascaria ca xo toa nohiria bo ra. ⁶ Tobi quiha huëstima ca mahitsa ca chani rë. Jatsi ma parahacayamano. Anoma ca ó ja bësocana ca quëshpi tsi toa nicamixxëniria cabo qui caxaxëniria tsi xo Dios ra. Jato copixëhi quiha ra. ⁷ Toca ca nohiria bo ya rabë nabëquiyamacana iquia.

⁸ Siri tsi tsëmo ó tsi quiha ma i-ipaoniquë. Jama, jaboqui Dios huëa ó tsi bohoqui mato ra, Ibo ya rabënahi na. Jaha tsi jabi jiaxëni ca jayacana, Huëa ó ca nohiria bo jascaria. ⁹ Huëaná tsi no jabitihuahacani quiha. Ja

tsi xo toa caxayama xo noa jaboqui. Jahá tsi no mēstēhuahacani quiha. Jahá tsi noqui jia tsi xo jabija ca no banahuahaina. ¹⁰ Jatsi mato bax Ibo jaha quēēhai ca ma jabixēti xo ra. ¹¹ Tsayacahuē. Anoma tsi xo toa tsēmo ó cabá acaina ra. Jatsi jato bēta rabēnayamacana. Jama, oquē tsi xo toa ja acanai ca yoi ca ma bērohuahaina. ¹² Bērabixēniria tsi xo toa jonē xo tsi ja acanaina ra. Ja acanai ca yoati tsi chaniyamaqui noa. Bērabiria ca xo. ¹³ Jabi huēa ó pi jahuēcara ca jochahuaxēni ca jahuē bo janahacano tsi noqui bērohuahacahi quiha toa yoi ca tēquēta. Toca tsi jato jabi yoi ca cahēxēqui noa. ¹⁴ Jabi toca tsi noqui yoahi quiha noba quēquēti ra, naa jochahuaxēni ca jahuē bo yoati na.

“Bēsohuē, oxahai cató.

Bēsoyama cabo, naa jochahuaxēni cabo quima tsēquēhuē.

Jatsi mato qui huahuaxēhi quiha Cristo ra” ii quiha.

¹⁵ Japi bēsoti quiniacaxēcahuē. Jasca, jabi jia ca jayacana. Cahētimaxēniria ca joni bo jascaria tsi bēsoyamacana, tiisi ca joni jascati nori. ¹⁶ Jasca, bamayamacana. Anomaria tsi xo toa jaboqui jochacanaina ra. ¹⁷ Japi yoyoyamacana. Jama, mato bax Ibo jaha quēēhai ca ma jabixēti xo iquia. ¹⁸ Jasca, pahēyamacana. Ja tsi xo toa nohiria yoshihuahaina ra. Jama, Espiritu Santó tsi rēamēcana. ¹⁹ Jasca, rabēnapama tsi salmos, himnos, Dios quēquēti bo, tihi cabo i-icana. Jiaria tsi xo toa quēquēbēquinahaina. Jiaria tsi xo toa Ibo qui música jia ca ma acaina mato shina ó no. ²⁰ Jasca, noba Ibo Jesucristo janē tsi noba Jahēpa Dios qui “Gracias” iroha-irohacana jatiroha ca jahuē bo quēshpi na.

Bēnē bo — Ahui bo

²¹ Jabi Cristo noihi tsi jia tsi racanabēquicana. ²² Jasca, mato bēnē bo nicacana, ahui bá, naa Ibo ma nicahai jascaria. ²³ Jabi jahuē ahui ototi chama jaya xo bēnē, naa chahahuacanaibo ototi chama Cristó jaya ca jascaria. Bēnē tsi xo toa ahui ni mapo; naa jahuē rēquēniniti Ibo. Jascaria tsi noqui chahahuacanaiba mapo tsi xo Cristo, naa noqui Xabahamati Ibo-iboria. Jasca, noqui tsi xo toa jahuē yora, naa noqui Cristo banahuacanaibo. ²⁴ Cristo nica-nicaqui noa, naa noqui chahahuacanaibo. Jascaria tsi jato bēnē bo nicayoixēti xo ahui bo ri.

²⁵ Jasca, mato ahui bo noicana, bēnē bá, jahuē iglesia, naa noqui chahahuacanaibo Cristó noini jascaria. Noixo tsi ¿jamē ja ayamayamani no bax nati? ²⁶ Cristó tocani quiha, noqui, naa jahuē iglesia mēstēhuacatsi na. Jahuē Chaní tsi noqui ja bahuēni quiha, jēnē tsi no ashimahacahai jascaria. ²⁷ Toca tsi quiha jahuē iglesia oquēhuahacaniquē ja bax biti. Jatsi quiha iglesia jiaria ca mēstēxēniria ca biti mētsa ixēqui Cristo ra. Jochayama ca quēsohacatimaxēniria ca iglesia ixēhi quiha. ²⁸ ¿Jabi iglesia, naa jahuē yora oto-otoyamahi ni Cristo ra? Toa jascaria tsi jato ahui bo ottoxēti xo bēnē bo ri, naa jato yora yoi bo ja otocanai jascaria. Jabi jahuē yora noihi ca tsi xo toa jahuē ahui otoyoihi cato iquia. ¿Jahuē yora jascaria ma ni? ²⁹ Jabi yama tsi xo toa jahuē yora yoi otoyamahi cato iquia. Jahuē yora pimahi quiha jatiroha cabo. Jato yora bo otocani quiha, naa Cristó jahuē iglesia othai jascaria, jato yora bo jaca nori iqui na. ³⁰ Jabi noqui ri othi quiha Cristo ra, jahuē yora xatē bo no nori iqui na. ³¹ Jabi ja tsi xo toa jahuē jahēpa, jahuē jahēhua, tihi cabo jisbayaxēti xo baquē jahuē ahui ya racaxēna. (Jasca, jahuē nabo jisbayati xo toa jahuē jahi ri bēnē ya racaxēna.) Jatsi huēsti ca xobo paxa ca manēcāni quiha naa dos cabo, huēsti ca yora paxa ca iquiina. ³² Anomaria tsi xo naa chani ra.

Diós noqui jismani quiha, jahuë Chaní no. Jascaria tsi huësti ca yora paxa ca manëhi quiha Cristo, jahuë iglesia, tihi cabo ri. ³³ Jarohari tsi mato ahui bo ma noixëti xo ra, mamë ma noihai ca jascaria. Jasca, jato bënë bo nicayoixëti xo ahui bo ri.

6

Xocobo — Jato nabo

¹ Mato nabo nicacana, xocobá. Chahahuacanaiba jabi tsi xo toa. Jiaria tsi xo toa mato nabo nicahaina ra. ² “Mi ipa, mi ihua, tihi cabo noicahuë” ii quiha Dios yoba-yobaria. ³ Jabi tocapimano tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios. Jasca, “Naama tsi bësoyocaxëcane quiha toacanaibo maí no” i Dios ni quiha.

⁴ Jasca, mato xocobo yosanamayamacana, jahëpa bá. Jama, jia tsi Iboha quinia ó tsi jato shinamacana, jato qui Iboha yoba amahai cató no.

Yonati bo — Chama bo

⁵ Jia tsi mato chama bo nicacana, yonati bá. Noixo tsi jato yonoco acana, naa Cristo yonoco ma aquë ana jascaria. ⁶ Jabi tobi quiha toa chiquixëniria ca yonati bo ra. Yonocoriacani quiha jato ó tsi jato chama bo bësokuë no. Jama, jato ó pi chama bësoyamano tsi bama-bamacani quiha pë. Tocayamacana. Anoma quiha. Jama, Cristo yonati ma nori iqui tsi noixo tsi Dios shina ma ariati xo ra. ⁷ Jatsi mato Ibo ma ranihuaxëti xo yonocoquí na, mato Ibo-iboria ja nori quëshpi na. Jascaria tsi ranihax yonocoriacana mato maí ca chama bax na. ⁸ Jabi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha Dios, jia ca ja acanaí ca quëshpi na. Chama jaya cabo, chama yama cabo, tihi cabo tëquë copixëhi quiha.

⁹ Jasca, mato yonati bo ri mëbicana, chama bá. Jato roayamacana. Anoma quiha. ¿Jasca ca naipá ca Chama-chamaria jayamayamani mato ra? Yama tsi xo toa Dios qui oquëria cato ra.

Dios armadura sahuëti xo chahahuacanaibo

¹⁰ Jarohari tsi Ibo ya ma rabënahai cató tsi coshinacana, ëbë xatë bá. Mato ó tsi jahuë chama ino ra. ¹¹ Jasca, Dios armadura tëquë sahuëcana, jia tsi yoshiní parahai ca quinia bo pasomaha niixëna. ¹² Jabi nohiria bo pasomahama xo toa no iquinayoihaina iquia, jama, yoixëniria ca yoshi bo pasomaha ja nori. Yonamixëniria ca chama bo, mana ca chama yoixëniria cabo, tsëmo ó ca Dios pasomaha ca yoshi bo, tihi cabo pasomaha xo noa ra. ¹³ Naa Dios pasomaha cabo iqui tsi Dios armadura tëquë ma sahuëxëti xo. Sahuëhax tsi bëbohacayamaxëqui mato ra, toa bari yoixëni ca tsëquëxëquë no. Nianahax jari coshixëqui mato iquia toa barí no. ¹⁴ Jatsi ma shomahuahacano ra. Jabi niananox pari tsi jahuë armadura sahuëhi quiha soldado. Jahuë cinturón, jahuë shipati quiniamati manë, tihi cabo sahuëhi quiha shomahuahacaxëna. Jabi armadura jaya xo mato chahahuacanaibo ri. Jariapari tsi quiyamahai ca jabi sahuëcana, mato cinturón ja nori quëshpi na. Jatsi mëstëxëniria ca jabi sahuëcana. Mato shipati quiniamati manë tsi xo toa. ¹⁵ Mamë shomahuacana, rabënamahai ca Chani jia ca yoaxëna, naa zapató tsi jahuë tahë soldadó shomahuahai jascaria. ¹⁶ Jasca, Dios qui chitimihai ca jabi sahuëcana, naa mato escudo ja nori quëshpi na. Jatsi toa escudó tsi yoshini mëshohai ca pia bo tëquë nocabuapixëhi quiha mato ra. ¹⁷ Jasca, Dios casco bicana mato mapo quiniamaxëna, mato xabhamati ca ja nori

quëshpi na. Jasca, Espíritu Santo saipi, naa Dios Chani bicana. ¹⁸ Tihi cabo bichí tsi bēhoxcana. Armadura narisxo tsi Dios nicacana ra. Jasca, Espíritu Santó tsi bēhoxcana jatiroha ca xabacá no. Bēsohax tsi bamahaxma tsi Dios nohiria bo tēquē bax bēhoxcana. ¹⁹ Jasca, ē bax ri ma bēhoxno ra. Raquēxoma tsi nohiria huētsa bá Dios nicahama ca Chani yoacasquia ra. ²⁰ Jabi naa Chani tahēhax tsi preso xara xo ēa jaboqui. Jama, toa Chani yoatí ē quēnahacani quiha. Jatsi ē bax bēhoxcana, raquēxoma tsi toa Chani ē yoano.

Joihuanina

²¹ Jabi ēa yoati tsi, naa ē acai ca ē shinahai ca, tihi cabo mato yoaxēhi quiha Tíquico, naa ē bēta ax Ibo bax yonocobēquihai cato. Nobē xatē jiaxēni ca quiha. ²² Ja tsi xo toa mato qui naa joni raaquia, nēá ca chani ēa yoati mato qui boti. Jahuē chaní tsi ma ranihuahacano.

²³ Jasca, noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá toá ca xatē bo tēquē ranihuano. Mato ja noimacano. Oquē tsi mato ja chahahuamacano. ²⁴ Noba Ibo Jesucristo noi-noicanaibo tēquē Diós shomahuano ra. Iquē.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Filipenses

Cárcel xo tsi carta Pabló quënëhina Filipó ca chahahuacanaibo qui

¹ Pablo tsi xo naa carta quënëhaina ra. Filipó ca Jesucristo qui chitimicanaibo tēquē, jasca jato ó bēsohai ca yosibo, iglesiá ca mēbicanaibo, tihi cabo joihuaquia Timoteo yaxo na. Jesucristo yonati bo xo noa ra. ² Jabi noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato ja bēpasimacano.

Chitimicanaibo bax Pablo bēhoxnina

³ Jatiroha ca xabacá tsi mato shinahi tsi “Gracias” iquia Dios qui. ⁴ Jasca, bēhoxhi tsi rani-ranihax mato bax bēhoxquia ra. ⁵ Jabi jia tsi ēa ma mēbiriani quiha, Dios Chani pacanamaxēna. Chahahuaxo tsi ēa mēbiti ma chitahēhuani quiha. Jiaria quiha. Jasca, jaboqui jari tocaqui mato. ⁶ Jabi ē cahēyoihai ca tsi xo naa ra: Mato ó ca yonoco jatihuaxēhi quiha Dios ra, naa toa yonoco jia ca Chitahēhuanish cato. Jatihuahacaxēhi quiha, toa barí tsi Jesucristo joquē no. ⁷ Jabi mato shina-shinaquia ra, mato noiquí na. Tocapiquia, ē bēta xo tsi Dios yonoco ma abēquini iqui na. Jasca, jaboqui presó tsi ē no tsi jari ēa mēbiriaqui mato tēquē ra, nēa xo tsi Dios Chani ē yoaquē no. ⁸ Paraxoma tsi mato yopa-yopariaquia ra. Toa cahēhi quiha Dios. Jabi Jesucristó mato noihai jascaria tsi mato noi-noiriaquia ēa ri.

⁹ Bēhoxquí tsi mato bax ē nicahai ca tsi xo naa: Jariapari ma cahēyoihai ca ánino iquia. Jasca, oquē ca tiisi ma jayacano iquia. Jatsi tihi cató tsi ma noi-noiriahai ca oquē-oquēriano. ¹⁰ Jabi toca ca tiisi pi jayahi tsi jia ca oquē ca yonoco ati mētsa-xēqui mato ra. Jatsi Cristo jono tsi mēstēxēni ca quēsohacatimaxēni ca ixēqui mato toa barí no. ¹¹ Jasca, Dios mēstēxēniria ca jabi tsi ma rēamēno iquia ra, bēhoxhi na. Jabi mato ó tsi toa mēstēxēniria ca jabi saihuati mētsa xo Jesucristo roha. Toa jabi tsayaxo tsi jia tsi nohiria bá Dios oquēhuano.

Cristo bax Pablo bēsonina

¹² Jabi jēnima tsi xo toa presó tsi jaboqui ē iquiina iquia, ēbē xatē bá. Ja tahēhax tsi oquē tsi xo toa Dios Chani jia ca pacanahaina iquia. ¹³ ¿Tsayacanai? Cristo Chani tahēxo tsi preso qui ē nanēhacani ca cahēhi quiha nēa ca palació ca soldado bo tēquē. Jasca, ēa tahēxo nicahi quiha yacatá ca nohiria bo ri. Jiaria quiha. ¹⁴ Jasca, preso qui ē nanēhacani cató tsi chamahuahacani quiha nēa ca huēstima ca chahahuacanaibo ri. Jasca, anihí quiha jato chama, raquēxoma tsi Dios Chani yoati.

¹⁵ Jama, tobi xo toa yoi ca quiniá tsi Dios Chani yoacanaina rē. E qui yosaquí tsi Dios Chani yoacani quiha huēsti huēsti cabo ra. Anoma quiha. Jama, tobi xo toa bo, naa quinia jiá tsi Dios Chani yoacanaina, ēa mēbicasquí na. ¹⁶ Jabi naabo tsi xo toa Dios Chani yoacatsaina, ēa noiquí na. ¹⁷ Toca ma xo huētsa bo rē. Quinia jia tsi Dios Chani yoayamacani quiha pē, jamē oquēhuacasquí na. Tocacani quiha rē, ēa yosicasquí na, presó tsi ē iquē no. ¹⁸ ¿Jēnahuariahi ni naa nohiria bo sa? Xatē tsi xo toa Cristo Chani yoahaina, noixoma. Huētsa bo tsi xo toa jahuē Chani

yoahaina, noiquí na. Jënima quiha. Jatiroha ca quiniá tsi yoahacahi quiha Cristo Chani ra. Ja iqui tsi rani-raniquia ra.

¹⁹ Jasca, rani-ranixëquia, preso quima ëa ja paquëmacaqüë no. E bax ma bëhoxhaina, Cristó raani ca Espíritu Santó ëa mëbihaina, tihí cabo iqui tsi preso quima paquëmahacaxëti ó pasoquia ra. ²⁰ Jasca, jaboqui jaha ë quëëhai ca tsi xo toa Cristo qui ë bërabi-yamahaina iquia. Jasca, raquëxoma tsi jahuë Chani yoacasquia ra. Bëbo-bëboria-casquia, jatiroha ca ë acai cató tsi Cristo oquëhuahacano iquish na. Ja bax ë bësohai cató pi ja oquëhuahacano tsi rani-raniquia. Jasca, presó pi resohi tsi ranixëquia. Toca ca quiniá tsi oquëhuahacati mëtsa xo jaa ri. ²¹ Jatsi ëa pi ja paquëmacano tsi xaba huëttsa jayaxëquia ra Cristo bax bësoti. Jama, ëa pi ja namëcano tsi jënima tsi xo toa ri, ja bëta ë ixëhai quëshpi na. Oquë tsi xo toa Cristo ya iquiina iquia. ²² Jama, rësoyamapihi tsi Ibo bax yonoco jia ca ati mëtsaxëquia ra. ¿Jënica cara ni toa oquë ca iti? ¿Bësoti ni? ¿Rësoti ni? ²³ Cahëyamaquia ra. Rësopiquia Cristo ya iti. Oquë xo toa ra. ²⁴ Jama, ¿jënahuariaxo raca mato ë mëbina, rësopiqué na? Oquë tsi xo toa ë bësohaina iquia mato bax na. ²⁵ Jabija; oquë tsi xo toa tia iquia. Namëhacayamaxëquia iquia ra. Mato bëta bësoxëquia, mato mëbixëna, oquë tsi Cristo ma cahëhaina, ma ranihaina, tihí cabo anino iquish na. ²⁶ Jatsi mato bëta pi ë itëquëno tsi jia tsi Jesucristo ocahuati mëtsa ixëqui mato, ë bax ja aca quëshpi na.

²⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë, ma acai ca iqui tsi Jesucristo Chani ocahuahacayamano iquish na. Jabi preso quima ax tsëquëhax mato qui shishocasquia. Jama, mato qui pi shishoyamaquí tsi basi xo tsi ma acai ca yoati tsi nicaxëquia tia. ¿Jia ca icaxëcahi ni sa? Jia ca pi ma ano tsi huëttsi ca shina ó tsi yonoconabëquixëqui mato iquia. Jasca, jiaxëhi quiha toa Dios Chani pasomaha cabo ma bëbohaina iquia, toa Chani noiquí na. ²⁸ Tocapihi tsi mato pasomaha cabo qui raquëyamaxëqui mato ra. Jatsi jato qui ma raquëyamahai ca jisí tsi “Jishopë” icaxëcane quiha. Jasca, raquëyamapimano tsi bëbohacati ó pasocaxëcane quiha ra. Tocaxëqui ra, Diós mato mëbihai iqui na. ²⁹ Jabi shomaria xo mato ra, Cristo qui chitimiti xaba mato qui Diós ani quëshpi na. Jasca, mato qui acacane quiha toa xaba huëttsa ra, naa ja bax tënëti. ³⁰ ¿Tsayacane? Jaboqui Dios Chani iqui tsi Dios bax tënëqui mato ri ë tënëni jascaria. Toa ma jisni quiha mato bëta ë iniquë no. Jabi jaharisi tsi xo naa nëá ca ë tënëhai ca ma nichahaina. Jënëyamaqui Ibo bax no nianahaina ra.

2

Jahuë oquë Jesú jisbërianina joni manëxëna

¹ Ea nicaparicana, ëbë xatë bá. Cristo qui riihax tsi ¿ma chamahua-hacayamayamani? Cristó mato noihai ca cahëhax tsi ¿ma ranihuahacayamayamani? Jasca, ¿jia tsi Espíritu Santó mato rabënamayamayamani? ¿Jaboqui mabë xatë bo noiyamayamacane? Tihí tsi xo toa mato bax Diós anina iquia. ² Ja iqui tsi mato yobacasquia jaboqui. Noho yoba pi nicaquí tsi ëa ranihuariaxëqui mato ra. Jariapari tsi jasca ca shina ma jayano. Jatsi jia tsi jasca ca Dios ma noino. Jatsi huëttsi ca shina ó tsi ma yonocobëquinano. Toca pi ma bësono tsi rani-ranixëquia ra. ³ Jasca, anoma tsi xo toa bëbomixënia ca jamë shinamixënia iquiina. Jama, mato oquë nohiria huëttsa bo nori ca ma tocaxëti xo. Jia tsi xo toca ca shinahaina ra. ⁴ Jasca nohiria huëttsa ba jahuë bo, ja acascanaina, tihí

cabo shinacana jato mēbixēna. Anoma tsi xo toa mato jahuē bo roha shinahaina iquia.

⁵ Jasca, Jesucristo ó ca jabi ó quēēcana. Jesu jascaria tsi no shinaxēti xo ra. ⁶ Jariapari tsi quiha Dios jabi-jabiria ja jayaniquē. Jayahi tsi Dios chama ó ja quēēyamani quiha, Dios chama jasca ca jayati. ⁷ Jama, jahuē oquē, jahuē chama, tihi cabo ja jisbērianiquē ra, mahitsa ca manēxēna. Jisbēria tsi quiha yonati jabi-jabiria ja sahuēniquē. Joni ja manēni quiha. Manēxo tsi noba jabi ja jayani quiha mai ó bēsoquí na. ⁸ Jatsi jahuē Jahēpa yoba ja nicaniquē yonati jascaria. Nicahax tsi quiha rēsohi ja caniquē. Jatsi yoiria ca cruzó tsi ja rēsoni quiha ra. ⁹ Ja tsi xo toa jahuē Jesu Diós oquēhuarianiquē. Oquēhuaxo tsi quiha oquēria ca janē jahuē baquē Jesu qui Diós aniquē. Jatiroha ca janē huētsa oquē toa janē ini quiha. ¹⁰ Toca tsi Diós aniquē, jatiroha ca bēso cabo, naa maí cabo, naipá cabo, tēnētiyá cabo, tihi cabo ja bēsojó mēnino iquish na. ¹¹ Mēnihax, “Ibo-iboria tsi xo Jesucristo ra” icaxēcani quiha jatiroha cabo. Toca tsi ocahuahacaxēqui Dios ra.

Maí ca nohiria bo qui huēa-huēaria xo chahahuacanaibo

¹² Jisa noho rabēti bá. Jia tsi noho yoba ma nica-nicapaoniquē mato bēta ē iniquē no. Jama, jaboqui basi xo ēa rē. Ja iqui tsi oquē tsi noho yoba ma nicano iquia. Basixo tsi ¿jēnahuariaxo mato ē mēbina? Japi jaboqui mamēyoixo tsi ma xabahamahacahai ca jatihuacana iquia, Diós mato tsayahai ca cahēquí na. Dios ma chahahuaxēti xo ra. ¹³ ¿Tsayamacanai? Mato ó tsi yonocohi quiha Dios, oquē tsi jahuē yoba ma banahuacasno iquish na. Mato mēbicatsi quiha, jahuē shina ati ó ma quēēno iquish na. Toca tsi jatihuahacaxēhi quiha ma xabahamahaina iquia. ¹⁴ Jatsi ranixo tsi jatiroha ca acana. Jasca, joi mērayamacana. Anoma quiha. ¹⁵ Toca ca jabi jia ca pi jayahi tsi Dios xocobo yoi bo, naa quēsohacatimaxēni ca mēstēxēni ca xocobo ixēqui mato ra. Tocaxēqui mato, janyama ca jochahuaxēniria ca maí ca nohiria bo xērēquē tsi ma bēsoquē no. Jato xērēquē tsi huahuahai ca huishti bo jascaria ixēqui mato. ¹⁶ Tocaxēqui mato, maí ca nohiria bo qui bēsomati Chani ma acai ca quēshpi na. Tocapimano tsi rani-ranixēquia, toa barí tsi Cristo joquē no ra. Mahitsa ē yonocoyamani nori ca jismahacaxēhi quiha. ¹⁷ Toa barí tsi jismahacaxēhi quiha mato jabi jia cato ra. Jasca, Cristo qui ma chitimihai ca iqui tsi anomariaxēhi quiha toa jaboqui ja bax ma acaina. Dios qui jiaxēhi quiha toa mato jabi jia cato, ma acaina, tihi cabo. Jasca, ma acai ca qui ē namēhacaxēhai ca maniacasquia, Dios qui ma acai ca oquēhuaxēna. Ja tsi xo toa ēa pi ja namēcano tsi ranixēquia. Jasca, mato bēta ranixēquia, Dios qui ma acai ca quēshpi na. ¹⁸ Jascaria tsi ē bēta ma raniti xo mato ri.

Timoteo — Epafrodito

¹⁹ Ibo Jesu qui jiapino tsi Timoteo mato qui raacasquia. Tocapihi tsi rani-ranixēquia iquia, ma acai ca yoati tsi nicahax na. ²⁰ Yama tsi xo toca ca joni huētsa iipiquia. Tsayacahuē. Ea jascaria tsi mato mēbiriacatsi quiha. ²¹ Tēxē bo tsi xo toa jato jahuēcara ca yoi bo roha otocatsaina rē. Jasca, jato qui iriama tsi xo toa Jesucristo yonoco. ²² Toca ma xo Timoteo. Ea mēbi-mēbiriahi quiha Dios Chani jia ca yoaxēna, naa baquē jahuē jahēpa mēbihai jascaria. Toa cahēqui mato. ²³ Ja tsi xo toa mato qui Timoteo raacasquia. Jama, jaboqui raanoma quiha. ¿Jēnahucaxēcahi ni nēá ca chama bo sa? Toa cahēparicasquia. ¿Ea paquēmamacaxēcahi ni sa?

Jari cahëyamaquia rë. ²⁴ Jatsi Ibo ó pasoquia ëa mëbiti, mato qui ëa yoi ri shishono iquish na.

²⁵ Jasca, jahari nobë xatë Epafrodito ë raaxëti xo iipiquia. E qui naa joni ma raani quiha, ëa ja mëbino, ë narisyamano iquish na. Jia tsi xo toa ëa tapai ja yonocobëquihaina. Soldado jascaria tsi Cristo yonoco aqui quiha. ²⁶ Jama, jaboqui mato yopa-yopariahi quiha. Jahari jahuë xobo qui cacatsi quiha. Jasca, shina-huëjënahi quiha ja iquini ca yoati ma nicani iqui na. ²⁷ Jabi anoma ja ini quiha jahuë iquini. Ja rësoquë aniquë iquia. Ja rësorohapino tsi cohuë-cohuëria ë iquë ani quiha. Jama, Epafrodito yoi, ëa ri, tihi cabo Diós mëbirianiquë. Jatsi noho cohuë qui cohuë huëtsa maniahacayamani quiha. ²⁸ Japi jaboqui naa joni jahari raacasquia. Jisi tsi ranixëqui mato. Jatsi ma rani-ranino tsi namahuahacaxëhi quiha noho cohuë jaboqui. ²⁹ Mato Ibo ó ca xatë ja nori ca iqui tsi rani tsi naa joni joihuacana ja joquë no. Nëca ca joni bo ma oquëhuaxëti xo iquia. ³⁰ Nëá tsi ja rësoquë ani quiha, Dios yonoco aqui na. Ocapijaquë ani quiha, mato tahëhax tsi ëa mëbiti ja joni iqui na.

3

Jabi mëstëxëni cato

¹ Jarohari tsi Ibobá mato ranihuano, ëbë xatë bá. Jasca, ë qui yosayama tsi xo toa ë quënëha ca yoba yoatëquëhaina. Ma yobahacatëquëti xo iipiquia. ² Jatsi jariapari tsi quiniacaxëcahuë iquia. Tobi mato ó ca jodioba jabi-naxëni cabo rë. Caxaxënia ca ina bo jascaria ca xo. Jato mahitsa ca jibirishati jabi mato qui acascani quiha pë. Jatsi jato chani qui quiniacaxëcahuë. Anoma quiha. ³ Jabija ca arati jabi bo ja jay-acanaí ca quëscahuacani quiha pë. Jama, noqui tsi xo toa jabija ca arati jabi jaya cabo ra, naa Espíritu Santó tsi Dios qui aracanaibo. Ea yoacahuë. ¿Jënahuariaxo raca jato jibirishati jabí noqui mëbina iquia? Noqui mëbihai ca tsi xo Cristo yoi roha. ⁴ Jatsi jodioba jabi bá tsi nohiria xabahamahacarohapino tsi oquë tsi ë mëbihacaquë ani quiha; mahitsa jaca nori. ⁵ Jatsi ëa nicaparicana. ¿Jodio yoi ë coyamayamani? Ja iqui tsi ë jibirishahacanicuë, ocho bari huinocaquë no. Jasca, Benjamín maxó ca ëa xo naa. Jasca, hebreo yoi, noho jimiba jabi bo, tihi cabá tsi ë shinahamahacanicuë. Noba jodioba jabi bo ë aria-arianiquë ra, fariseobo ë ini iqui na. ⁶ Jodioba jabí-naxëni ca ë ini iqui tsi iglesiá cabo ë tënëmapaoni quiha. Jodioba yoba bo tëquë ë jatihuani quiha, toca tsi mëstëhuahacati ó pasocuí na. ⁷ Toatiyá tsi noho jabi yoi, ë anina, tihi cabá tsi mëstëhuahacati ó ë pasoniquë. Mahitsa ja icani quiha. Jaboqui toa bo tëquë ë nianiquë Cristo quëshpi na. ⁸ Nicaparicana. Mahitsa tsi xo toa jatiroha ca jahuëcara ë anina, naa ëa mëbiti nori ca ë quëscahuani cato. Mahitsa naa taxa jascaria tsi xo toa bo tëquë iquia ra. Oquë-oquëria tsi xo toa Ibo Jesucristo cahëyoihaina iquia. Ja quëshpi tsi toa jahuë bo tëquë ë nianiquë, oquë tsi Cristo cahëxëna. ⁹ Ja bëta yoi rabëna-rabëncasquia ra. Jaboqui jia ca jahuë bo acaina, jodioba yoba acaina, tihi cabá tsi xabahamahacati ó pasoyamaquia. Jama, Dios mëstë yoi ë qui acacani quiha, Cristo, naa noba Xabahamati Ibo qui ë chitimiquë no. Yama tsi xo mëstëhuahacati quinia huëtsa ra. Noqui Mëstëhuati Ibo-iboria roha tsi xo Dios, jahuë baquë qui no chitimiquë no. ¹⁰ Jatsi jaboqui Cristo yoi roha cahëcasquia ra. Jasca, ë nohó ca Dios chama, naa jahuë baquë Cristo bësotëquëmanish ca chama yoi cahëyoicasquia. Anomaria tsi xo toa chama

iquia. Jasca, ja tēnēti jascaria tsi tēnēti ē jabixēti xo ēa ri. Jasca, ja rēsoni jascaria tsi jocha qui rēsoni ē jabixēti xo ēa ri. ¹¹ Tihi tsi jabicascaria ra, mana xo tsi jaroja ca barī tsi Cristo jabi ē jayano. Jabi toa jabi-jabiria jayati ó pasoquia ra. ¹² Jama, jaboqui toa jabi-jabiria jayati basi xo ēa rē. Jama, jari rēquē caquia, naa jabanacanaibo jascaria tsi bēboxēna. Jabi toca ca jabi-jabiria jayati Cristó ēa quēnani quiha. Jaha quēēquia rē. ¹³ Jabi mato parayamaquia, ēbē xatē bá. Jari bēboti basi xo ēa rē. Jama, rēquē capama tsi Dios bax ē ani ca jahuē bo shina-bēnoquia. E qui iriama tsi xo toa ē anina iquia. Naa jahuē bo shina-bēnohax tsi Diós jaha quēēhai ca jahuēcara qui bēsoxēquia, rēquē cacatsi na. ¹⁴ Toa premio qui mēstē tsi caquia ra bēboxēna. Jabi Jesucristó tsi noba naipá ca Diós ēa quēnani quiha toa premio biti.

¹⁵ Toca tsi no shinati xo noqui shinacoshi ca chahahuacanaibo. Jama, jamēri ca pi ma shinano tsi ē yoaha ca mato qui bērohuaxēhi quiha Dios iquia. ¹⁶ Oca xo tia. Jatsi rēquē capama tsi jia tsi noqui mēpihai ca yoba jari no nicano ra. Toa yoba pi no banahuano tsi jiarixēhi quiha toa noba jabi nēá mai ax na.

¹⁷ Jatsi noho jabi mēstēxēni ca banahuacana, ēbē xatē bá. Toa jabi mato ē jismani quiha mato bētaquí na. Jasca, toá ca jascaria ca jabi jia ca jaya cabo chahahuacana, jasca ca jabi jayaxēna. ¹⁸ Jishopē. Tobi xo toá ca jabi yoi ca jaya cabo iquia. Mato bēta xo tsi jato yoati tsi mato ē yobani quiha. Jato qui quiniacaxēcahuē iquia bēho ya. Anoma tsi xo toa ja yoacanaina ra. Cruzó tsi Cristo noqui xabahamati quinia pasomaha ca xo rē. ¹⁹ Tēnētiya ax tsi quēyohacacaxēcani quiha. Jocha ó quēēmīxēniria ca xo iquia. Bērabiria ca jocha acax tsi rani-ranicani quiha pē. Naa maí ca jahuē bo roha tsi shina-shinacani quiha rē. Tihi tsi xo toa ja acanaina. ²⁰ Jama, toca ca jabi yama xo noqui chahahuacanaibo. Naipá roha xo noba racati yoi iquia. Jasca, toá ca noqui Xabahamati Ibo ó pasoqui noa, naa noba Ibo Jesucristo. ²¹ Joxo tsi noba chama yama ca rēsohai ca yora yoi bo rarinaamaxēhi quiha. Jatsi jahuē mana ca yora jascariaxēhi quiha noba yora bo ri. Jahuē chama-chamariá tsi rarinaamaxēqui noa ra, naa jahuē jatiroha ca bēboti chamá no.

4

Ibo ó tsi rani-ranicana

¹ Jarohari tsi Ibo quima bēsoyamacana, ēbē xatē bá. Jasca, mato yopaquia, noho rabēti yoi bá. Toá ca noho yonoco quēshpi tsi noho premio xo mato iquia ra, ēa ma ranihua-ranihuahai iqui na. Ibo ma banahuahai ca iqui tsi rani-raniquia ra.

² Jasca, toá ca Evodia, Síntique, tihi ca yoxa bo yobacasquia jaboqui. “Ma iquinahai ca jēnēcana” i jato qui quia ra. Ibo ó tsi rabēnatsicana iquia. ³ Jasca, toa dos ca yoxa bo mēbicahuē, noho shinajixēni ca rabēti bá. Jia tsi naa dos ca yoxa bá ēa mēbiriani quiha Dios Chani pacanamaxēna. Jasca, toatiyá tsi ēa mēbini quiha Clemente ri, chahahuacanaibo huētsa bo yaxo na. Dios bēsocanaiba libro ó tsi quēnēhacani quiha jato janē bo tēquē.

⁴ Mato yobapama tsi rani-ranicana iquia. Cristó-na bo ma nori iqui tsi rani-ranicana itēquēquia. ⁵ Jasca, jatiroha cabo qui mato ishima ca jabi jismacana. Joti basima xo Ibo ra.

⁶ Jasca, jahuëcara yoati tsi shina-huëjênayamacana. Jama, jahuëcara pi naris-hi tsi bêhoxcana. Bêhoxpama tsi Dios nicacana, “Gracias” iquiina. ⁷ Jatsi mato ranihuaxêhi quiha Dios ra. No cahêhai ca oquë-oquëria tsi xo toa noqui ja ranihuahaina. Toca tsi mato shina bo ottoxêhi quiha, Jesucristo qui ma chitimiquë no.

Jia ca shinacana

⁸ Jarohari tsi mato shina qui jia ca jahuë bo roha tsi rêacana, ëbë xatë bá. Tobi xo toa jabija ca jahuë bo. Tobi toa noqui mëbihai ca jahuë bo. Tobi toa mëstëxêniria ca jahuë bo. Tobi noqui noimahai ca shinajiaxêni ca jahuë bo ra. Tihi ca jahuë bo yoati tsi shinacana iquia.

⁹ Jasca, mato ë jabimani ca ë tiisimani ca jahuë bo ariacana. Noho chani, noho jabi, tihi cabo pi ma banahuano tsi mato bêtaxêhi quiha Dios, naa noqui Bêpasimati Ibo-iboria.

Filipó ca chahahuacanaibá Pablo qui ofrenda raanina

¹⁰ Ibo qui “Gracias” iquia, ëa ma mëbitëquëcatsai ca quëshpi na. Shoma xo ëa iquia. Jabi siri tsi ëa ma mëbicasni quiha, mahitsa. Toatiyá tsi ëa mëbiti xaba mato qui acacayamani quiha. ¹¹ Mato parayamaquia. Ea ma mëbicsatsai ca iqui tsi rani-raniquia, ë qui ma raani ca parata quëshpi tsi ja nomari. Naama tsi quiha jatiroha ca xabacá tsi raniti ë jabiniquë ra. ¹² Biniapihi tsi rani-raniquia. Toca tsi bësoti ë jabiniquë. Jasca pi narisyamahi tsi rani-raniquia. Tihi tsi cahëyoiquia. Nicaparicana. Jatiroha cató tsi jatiroha ca xabacá tsi raniti ë jabiniquë. Sëyapihi tsi raniquia. Paxnapiquí tsi raniti cahëquia toatiyá no. Biniayamapihi tsi rani-raniquia. Jama, biniapiquí tsi raniti cahëquia toatiyá ri. ¹³ Jatiroha ca xabacá tsi ténëti mëtsa xo ëa ra, ë qui Cristó ani ca chamá no.

¹⁴ Nëa ax tsi ë biniano tsi ëa mëbiriacasqui mato. Ja tsi xo toa mato qui “Gracias” iquia ra. Jiaria tsi xo toa ëa ma mëbicsatsaina. ¹⁵ Jabi naama tsi quiha, naa Dios Chani yoatí chitahëhuahax tsi quiha ë biniarianiquë Macedonia mai jisbayahax na. Toatiyá tsi ë qui iglesia huëtsa bá ofrenda ayamani quiha ëa mëbiti. Jaroha ca ëa mëbinish ca iglesia ca mato xo naa ra. Toa cahëqui mato. ¹⁶ Jaquirëquë quiha Tesalónica ë chitëno tsi dos, tres tsi quiha ofrenda bo ë qui ma raaniquë ëa mëbiti. ¹⁷ Jabi ë qui jiaria ini quiha toa mato ofrenda bo. Jama, jaha ë quëëyoihai ca tsi xo toa mato cuenta ó ca ganancia bo maniahacahaina. ¹⁸ Jabi ë qui ma raani ca ofrenda, naa Epafroditó bëni ca ë biniquë ra. Ja iqui tsi narisyamaquia jaboqui. Shoma xo ëa ra. Jasca, ranihi quiha Dios ri iquia. E qui ma raani ca ofrenda tsi xo perojome jascaria ja qui. ¹⁹ Jia tsi xo toa ë bax ma anina. Ja iqui tsi jahuë Jesucristó tsi mato otoriaxêhi quiha Dios, ma narisyamano iquish na. Ati Ibo-iboria xo Dios ra. ²⁰ Noba Jahëpa Dios yoi no oquëhua-oquëhuapaono ra. Iquë.

Jaroha ca joihuahaina

²¹ Jatiroha ca Diós-na bo, naa Jesucristo qui chitiminish cabo joihuaquia. Mato joihuahi quiha nëá ca ë bëta ca xatë bo ri. ²² Jasca, mato joihuahi quiha Romá ca chahahuacanaibo ri. Joihuahi quiha nëá ca chama-chamaria ca yonati bo ri. ²³ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano. Iquë.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Colosenses

Colosás ca iglesia qui Pablo quënënina

¹ Naa carta quënëhai ca Pablo ca ëa xo naa. Jabi Jesucristó ëa quënaniquë jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Dios shina ja ini quiha. Mato joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha ëbë xatë Timoteo ri. ² Jabi Colosás ca bama-timaxëniria ca chahahuacanaibo qui naa noba Chani raaqui noa. Noba Jahëpa Diós mato shomahuano. Mato ja ranihuano ra.

Chahahuacanaibo bax Pablo bëhoxnina

³ Noba Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa qui bëhoxhi tsi mato quëshpi “Gracias” iroha-irohaqui noa. ⁴ Ma bamayamahai ca no nicaniquë ra. Cristo Jesu qui ma chitimiyoihaina, chahahuacanaibo huëtza bo ma noihaina, tihí cabo no nicani quiha mato yoati na. Ja quëshpi tsi “Gracias” iriaqui noa ra. ⁵ Jasca, anomariaxëhi quiha toa mana xo tsi Diós mato shomahuariahaina iquia ra. Jaha pasoti ma chitahëhuani quiha, Dios jabija ca Chani jia ca ma nicaniquë no. ⁶ Anomaria tsi xo toa Chani ra. Jaboqui jatiroha ca maí tsi pacanahi quiha toa ma nicani ca Chani. Jia tsi nohiria ba jabi yoi jabitihuahi quiha, naa mato jabi ja jabitihuani jascaria. Toa Chani nicahax tsi ma mëbriahacani quiha, cahëyoihax na. ⁷ Jabi naa Chani Epafras, naa no bëta yonocobëquinanish cató mato tiisimaniquë. Jia tsi mato xërëquë tsi no bax ja yonoconi quiha. Cristo yonati yoi tsi xo naa joni ra. ⁸ Espíritu Santó tsi ma noihai ca yoati tsi noqui ja yoani quiha.

⁹ Jabi ma chahahuanina, ma noihaina, tihí cabo nicaxo tsi mato bax bëhoxti no jënëpistiayamarianiquë ra. Bëhoxhi tsi mato bax Dios ë nicahai ca tsi xo naa: Jariapari Diós mato mëbino, jahuë shina ati ma cahëyoino. Jaquirëquë mana ca tiisi mato qui ja ano. Toa nicaquia bëhoxquí na. ¹⁰ Jatsi Dios shina cahëyoihi tsi Iboba quinia jia ca ó tsi bësopixëqui mato ra. Toca tsi Ibo ranihuarohaxëqui mato. Jasca, Ibo cahëyoiquí tsi yonoco jia ca saihuaxëqui mato, jatiroha ca ma acai cató no. Jatsi Dios tiisi ma cahëhai ca aniriano iquia. Toa nicaquia bëhoxquí na. ¹¹ Jatsi jahuë chama yoi tsi Diós mato coshihuano ra, yosanahaxma tsi jatiroha ca tënëti mëtsa imano iquish na. ¹² Tënëhi tsi rani tsi Jahëpa Dios qui “Gracias” icana. Ja tsi xo toa noqui rohahuanish cato ra. Jahuë mana ca oquë-oquëria ca jahuë bo xatënacatsi quiha. Toa huëaria ca ití tsi mëstëhuahacanish cabo ya ixëhi quiha noa ra. ¹³⁻¹⁴ Jasca, Jahëpa Dios tsi xo toa yonamixëniria ca tsëmo quima noqui mëbinish cato. Mëbixo tsi quiha ja noihai ca Baquë otohái ca qui noqui ja shitamani quiha. Jahuë Baquë iqui tsi noqui ja paquëmahaca tsi noba jocha ja masaniquë.

Jahuë Baquë rësohai cató tsi nohiria bo xabahamati quinia Diós anina

¹⁵ Nicacahuë. Jisnoma ca Dios jaria yoi ca Jisiquimati Ibo-iboria xo Cristo ra. Jahá tsi Dios jabi yoi ca jismahacani quiha. Jasca, jatiroha ca nëhohuahacanish ca oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. ¹⁶ Jahuë chamá tsi jahuë bo tëquë acanani quiha. Naipá ca jahuë bo, maí ca jahuë bo, noqui bëroria ca jahuë bo tëquë, tihí cabo Cristó nëhohuani quiha jahuë chamá no. Jasca, jisnoma ca jahuë bo, naa ángel bo, mana ca ibobo, mana ca

yonacanaibo, mana ca chama bo, tihi cabo nēhohuahacani quiha jahuē chamá no. Jasca, ja bax jatiroha ca nēhohuahacani quiha. ¹⁷ Jahuēcara ca nēhohuahacanox pari no tsi ja iniquē. Jaboqui jahuē chamá tsi jatiroha ca otohí quiha ra. ¹⁸ Jasca, iglesiá ca chahahuacanaibo rēquēniniti ibo tsi xo, naa “Iglesia Mapo” i no aina. Jabi iglesia tsi xo toa jahuē yora, naa noqui Cristo banahuacanaibo. Jasca, jatiroha ca rēquē Chitahēhuati Ibo-iboria tsi xo naa. ¿Tsayayamacanai? Jariapari ca bēsotēquēmahacanish ca tsi xo naa, rēsohax na. Toca tsi jatiroha ca quiniá tsi jariapari ca oquē-oquēria ca Cristo manēniquē. Yama tsi xo toa oquē cato ra. ¹⁹ Dios tocani quiha jahuē Baquē ó tsi Dios jabi-jabiria chitēno. ²⁰ Jasca, jahuē Baquē yoi tsi quiha jatiroha ca yoshihuahacanish ca jahuē bo jahari Diós bēcasniquē jamē ca yoi ya rabēnamati. Cruzó tsi jahuē Baquē rēsohai cató tsi jatiroha ca naipá cabo, jatiroha ca maí cabo, tihi cabo Diós jiahuani quiha, ja bēta ja rabēnacano iquish na.

²¹ Jahari mato carayanabo ri Diós bēniquē ra ja bēta rabēnati. Naarima tsi Dios basi mato carayanabo i-ipaoni quiha. Toatiyá tsi Dios pasomaha ma i-ipaoniquē, jochahuaxēniria ca jabi ma jayapaoni ca iqui na. ²² Jama, jaboqui jahuē Baquē rēsone cató tsi Dios rabēti bo ma acacaniquē ra. Mato bax jahuē yora yoi tsi ja tēnē-tēnēni quiha. Jaha tsi jahuē Baquē iqui tsi mēstēxēni ca quēsohacatimaxēni ixēqui mato ra, Dios bēsojó tsi ma niiquē no. ²³ Tocaxēti xo ra, chahahuacanaibo quinia ó tsi ma rētsaquē no. Jasca, toa tiisimahacani ca xabahamati Chani ó tsi ma coshinaxēti xo. Anomaria tsi xo toa Chani ra. ¿Jatiroha ca nohiria bo qui yoahacayamayamahi ni? Jabi yonati iti ē quēnahacanicquē toa Chani yoati.

Iglesia mēbiti Pabló quēnahacanina

²⁴ Dios Chani yoapama tsi mato carayanabo bax tēnēti rani-raniquia. E qui jia quiha. Jabi ē tēnēhai cató tsi iglesiá ca chahahuacanaibo tēnēhai ca jatihuati mētsa pistia ca ēa xo naa. Jabi iglesiá cabo, naa banahuacanaibo bax Cristó tēnēriani quiha. Jatsi ja tēnēhai ca qui ē tēnēhai ca maniacasquia ēa ri anihuaxēna. ²⁵ Jabi chahahuacanaibo tēquē mēbiti ē quēnahacani quiha ē qui Diós jahuē Chani aniquē no. Toa Chani nohiria bo qui ē boti xo. ²⁶ Jabi siri tsi quiha, naa huēstima ca xēnipa no tsi cahēnoma naa Chani i-ipaoniquē. Jama, jaboqui jahuē nohiria bo qui naa Chani jismahi quiha Dios ra. ²⁷ Jabi Dios shina tsi xo naa: Jahuē nohiria bo qui naa jonē ca cahēhama Chani Diós jisiquimacasní quiha. Jaboqui carayanabo qui ri cahi quiha jahuē Chani ra. Jonē i-ipaoni quiha toa mato carayanabo bax Diós acasnina. Jama, jaboqui mato ó tsi xo Cristo. Ja iqui Dios oquē xatēnaxēqui mato carayanabo ri.

²⁸ Jaha tsi jatiroha ca nohiria bo, naa jodiobo carayanabo tēquē qui Cristo Chani yoaquia. Yobapama tsi jatiroha cabo toa Chani tiisimaqui noa, jia tsi Cristo tiisi ja cahēyoicano iquish na. Cristo ó tsi jatiroha cabo shinahamacasqui noa. ²⁹ Noba yonoco yoi tsi xo toa. Jaha no quēēhai ca tsi xo toa Cristo ó tsi nohiria bo shinacoshi iquiina. Ja tsi xo toa yonoco-yonocoriaquia ē qui Cristó acai ca chamá no.

2

¹ Jabi anomaria ini quiha toa mato bax ē yonoconina iquia. Mato Colosás ca chahahuacanaibo, toá ca Laodiceá ca racacanaibo, jasca mato noho bēroma ca xatē bo, tihi cabo bax ē yonocorianiquē ra. Toa mato cahēmacasquia. ² Mato mēbiquia ra ma shinacoshinano iquish na. Jasca,

oquë tsi mato noinamacasquia ra. Mato tiisi anihuacasquia, Dios yoi, naa mana ca jisnoma ca Dios ma cahëyoino ra. Nicaparicana. Cristo yoi pi cahëquí tsi noba mana ca jisnoma ca Dios yoi cahëxëqui mato ra. Cristo tsi xo toa Diós yoi noqui Cahëmati Ibo-iboria. ³ Jasca, ja tsi xo toa Dios tiisi-tiisiria jaya cato iquia. ⁴ Jama, tobi xo toa mato paracascanaibo, naa Cristo quima mato bësomacascanaibo rë. Ma parahacayamano. ⁵ Jaboqui mato basi xo ëa rë, jama, mato tahë ca jascaria ca ë nori, mato bëta noho shina nori iqui na. Jaboqui jia tsi Cristo qui ma chitimihai ca jisquia. Ja iqui tsi rani-raniquia.

⁶ Jabi Cristo ma biniquë mato Ibo-iboria iti. Jiaria quiha. Jatsi jia tsi mato ja yonano ra. ⁷ Jabi nëmi tsi maí qui jahuë tapo raahi quiha jihui, jahuë chama bixëna. Jascaria tsi Cristo quima mato chama ma bino mato ri. Jahá tsi ma shinahaxëti xo. Oquë-oquëria tsi Cristo qui ma chitimixëti xo, naa ma tiisimahacani jascaria. Jasca, rani-raniriacana Diós mato shomahuahai ca quëshpi na.

Cristo ó ca jabi paxa cato

⁸ Quiniacaxëcahuë. Tobi xo toa mahitsa ca chani. Tobi xo mahitsa ca tiisi ri. Tihí cabá tsi ma parahacayamano. Cristo quima joyamahi quiha ja yoacanaina, nohiria ba jabi bo, nohiria bá shinahaina, tihí cabo quima ja nori. Mahitsa tsi xo toa ja yoacanaí ca tëquë iquia.

⁹ Nicaparicana. Maí tsi Cristo coquë tsi quiha jahuë yora yoi ó tsi Dios jabi-jabiria bësoniquë. ¹⁰ Ja tsi xo toa Dios jabi-jabiria jayaria xo. Mana ca yonahai ca chama jaya ca ángel bo Rëquënititi Ibo-iboria ca Cristo tsi xo naa. ¿Tsayayamacanaí? Anomaria tsi xo noba Cristo ra. ¹¹ Cristo qui ma chahahuaquë tsi quiha Cristó mato jibirishayoiniquë, mato jochahuaxëniria ca noma jabi ja përesiquë no. Cristo tsi xo toa mato mëbinish cato, joni bo nomari. ¹² Jabi toa ma jismahacani quiha ma ashimahacanicquë no. Toatiyá tsi Cristo ya mato jochahuaxëniria ca noma jabi maihuahacanicquë. Ja maihuahacaquë tsi quiha Cristo ya mato jabi paxa ca tërononicquë, chamaxëniria ca Dios qui ma chitiminiquë no. Jabi naa chamaxëniria ca Diós jahuë Baquë bësomani quiha. ¹³ Chitimi-nox pari tsi quiha Dios qui bësoyama jascaria ca ma i-ipaonicquë mato jocha iqui na. Toatiyá tsi carayanabo ma ini iqui tsi Dios yoba ma jayamani quiha. Jama, jahuë Baquë ja bësotëquëmani jascaria tsi mato carayanabo Diós bësomanicquë. Bësomaxo tsi quiha mato jocha tëquë ja masanicquë. ¹⁴ Masaxo tsi quiha mato jocha cuenta ja nianiquë. Anomaria ini quiha toa jahuë yoba pasomaha ca no jochahaina ra. Jatsi cruzó tsi noba cuenta bo ja tooxanicquë. Jaboqui yama tsi xo ra. ¹⁵ Toca tsi Satanás noqui quësoti chama ja mëbiyonicquë. Mëbixo tsi jahuë crúz ca Baquë tsi jatiroha cabo qui Cristó bëboni ca jahuë bo ja jismaniquë ra. Achiqui cabo jascaria tsi Satanás, jahuë yonati bo, tihí cabo ja mëpini quiha jatiroha cabá tsayano.

¹⁶ Jatsi rëquë canomani ra. Jodioba yonamixëniria ca arati jabi bo quima ma paquëmahacanicquë iquia. Toa jabi bo namá tsi ma janahacayamano bësoti. “Pinoma xo toa; anoma xo naa; naa jodioba fiesta acana; tobi xo noba joiti bari bo” tihí ca yoba bo mato qui acani quiha banahuati. ¹⁷ Jato jodioba jabi bo roha quiha. Jabi jënima toa arati jabi bo i-ipaoni quiha ati, Cristo jonox pari no. Jama, huinocahai ca tëbaquishi roha ca toa jabi bo ini quiha. Tsayacahuë. Jahuë jaria-jaria xo Cristo ra. Jabi jahuë jaria-jaria jisiquiquë tsi quiha toa mahitsa ca jabi

bo huinocaniquë. ¹⁸ Jatsi quiniacaxëcana. Toá ca jodiobá jabí-naxëniria cabá mato parayamano jato mahitsa ca chaní no. Jato qui jiaría tsi xo toa ángel bo qui ja aracanaina pë. Toca ca nohiria bo tsi xo toa ja tënámëcanai ca yoati tsi noqui yoarohacas-canaina iquia. Tihi cabo iqui tsi mato oquë ja nori ca quëscahuacani quiha pë. Jama, jato noma jabí iqui tsi mahitsa tsi xo toa ja shinacanaina ra. ¹⁹ Tsayacahuë. Cristo, naa noba Rëquëniniti Ibo-iboria banahuacasyamacani quiha rë. Ja qui ja riiyamacani quiha. Jabí Cristó noqui rëquëninino tsi coshinaqui noa, naa noqui Cristo banahuacanaibo. Huësti ca yora jascaria xo noa ra. Toca tsi Dios qui jia ca quinia ó tsi shinahaxëqui noa, naa noqui Cristo banahuacanaibo.

²⁰ Jatsi ëa nicaparicana. Cristo ya tsi toa maí ca noma quinia bo qui ma rësoniquë. Rësopiquí tsi çjëniriáxo tsi toa maí ca jabí bo jari acascanai sa, xabahamahacaxëna? Toa jabí bo ó pi quëëquí tsi çjari chahahuayamacanaiba quinia banahuayamayamacanai rë? ²¹ “Toa ayamacahuë; toa piyamacahuë, toa motsayamacahuë” í pi jaca no tsi jato qui nicariaqui mato rë. çjëniria ni sa? ²² ¿Mahitsa ma ni toa jabí bo tëquë iquia? Chama yama xo toa yoba bo noqui mëbiti. Pihacati xo piti ra. Jabí joni ba yoba roha xo toa ja yoacanaina iquia. ²³ Jiaría ca yoba bo jaca nori ca ma shinamitsa; mahitsa jaca nori. Tsayacahuë. Bëronoma tsi xo toa yoba bo no banahuahaina pë. Ja iqui tsi noba noma jabí yonati mëtsa toa jabí bo nori ca quëscahuacani mato rë. Mahitsa ca xo iquia ra. Noqui mëbitimaxëniria ca xo.

3

¹ Cristo yahax tsi ma bësomahacaniquë iquia, jabí paxa ca mato qui Díos aniquë no. Ja tsi xo toa mana ca jahuë bo yoati tsi ma shina-shinaxëti xo. Jahá xo Cristo. Toá tsi Dios mënëcayá tsi jahuë tronó tsi tsaho quiha. ² Jatsi mana ca jahuë bo yoati tsi shinacana, maí ca jahuë bo nomari. ³ Jabí chahahuacanaibo manëhi tsi mato noma jabí qui ma rësoniquë. Jatsi çjënahuaríahax raca maí ca jahuë bo ó ma quëëna? Jaboqui Dios ó xo mato, jahuë Cristo ya. ⁴ Jaboqui Cristo tsi xo toa mato bësomayoihaina ra. Jabí ja jisiquino tsi mana tsi ja bëta jisiquixëqui mato ri. Toa barí tsi jahuë oquë xatënahëqui mato ra.

Noba jabí siri — Noba jabí paxa

⁵ Jatsi mato ó ca jochahuaxëni ca jahuë bo ma namëxëti xo, naa mato noma jabí yoi cato. Jatsi anoma ca chotahai ca basicana. Yoi ca jahuë bo ayamacana. Jasca, mato noma jabí jaha quëëhai ca banahuayamacana. Jasca, parata ó quëëmíxëni ca joni iyamacana, ídolo bo qui arahai ca jascaria ja nori iqui na. Tihi ca mato ó ca jahuë bo ma namëxëti xo. ⁶ Quiniacaxëcana. Naa jocha bo iqui tsi jahuë yoba nicamíxëni cabo copi-copixëhi quiha Dios ra. ⁷ Jaha bësocapa. Toca tsi ma bëso-bësopaoni quiha chahahuanox pari. ⁸ Jasca, jaboqui chahahuacanaibo ma nori iqui tsi naa jocha bo tëquë ma niaxëti xo: caxahaina, itsinahaina, tënëmacatsaina, joi ocahuahaina, anoma ca chaníhaina, tihi cabo niacana iquia. ⁹ Jasca, quianabëquiyamacana. Anoma quiha. ¿Mato jabí siri, naa yoi ca ma a-apaoni ca ma tsoboyamayamani? ¹⁰ Tsoboxo tsi quiha Dios jabí paxa ca ma sahuëniquë. Mato ó tsi xo toa jabí paxa iquia. Jatiroha ca bari tsi toa mato ó ca jabí paxa chamahuahi quiha mato nëhohuanish cato ra, jahuë jaria-jaria ma jayano iquish na. Tocahi quiha oquë tsi

ma cahëyoino. ¹¹ Jaha tsi yama tsi xo toa Dios qui oquë cabo iquia. Ja qui jaharisi tsi xo carayanabo jodiobo tëquë. Ja qui jaharisi tsi xo papi cahëcanaibo, papi cahëyamacanaibo tëquë. Ja qui jaharisi tsi xo yonati yonatima tëquë. Yama tsi xo toa ja qui oquë gato. Jabi no cahëcatsai ca tsi xo naa: ¿Mato ó tsi bësohi ni Cristo? Toa cahëcasqui noa. Jatiroha ca chahahuacanaibo ó bësohi quiha ra.

¹² Jabi Dios nohiria bo xo mato ra. Noixo tsi quiha mato ja biniquë jahuë-na bo iti. Ja tsi xo toa ma noixëti xo. Noiquí tsi jahuë jabi sahuëcana. Noiti jabi ma sahuëxëti xo. Shomahuati jabi ma sahuëxëti xo. Mamë ma oquëhuayamaxëti xo. Ishima ma iti xo. Mëri tsi ma yosanayamati xo.

¹³ Jasca, mëbinabëquicana. Mato qui tsohuëcaracá joi mërapino tsi jato yoi ca shina-bënocana iquia. Shinaparicana. ¿Mato yoi ca mato Ibobá shina-bënoyamayamani? Jascaria tsi ma tocaxëti xo mato ri. ¹⁴ Tihi ca jabi jia ca qui noiti jabi ma maniaxëti xo ra. No noihai ca tsi xo toa jatiroha ca jahuë bo quëtsomahaina, huësti ca maxo iti. ¹⁵ Jasca, Diós mato ranihuahai cató tsi mato shina yonahacano iquia. Huësti ca maxo iti ma quënahacani quiha jia tsi racanabëquiti. Jatsi rani-ranicana iquia.

¹⁶ Jasca, mato shina ó tsi Cristo Chani rëamëriano ra. Tiisi yaxo tsi tiismanacana. Jia tsi yobanacana Dios yoba ya. Ranihax salmos, himnos, quëquëti bo, tihi cabo Dios qui quëquëcana. ¹⁷ Jahuëcara ca ma acaina, ma iquiina, tihi cabo tëquë acana Ibo Jesu chamá no. Apama tsi Jahëpa Dios qui “Gracias” icana jahá no.

Chahahuacanaiba banahuahacaxëti ca yoba

¹⁸ Mato bënë bo nicacana, ahui bá. Tocaxëti xo Ibo qui chitimicanaibo ra. ¹⁹ Mato ahui bo noicana, bënë bá. Jato yonayamacana iquia. ²⁰ Mato nabo nicacana, xocobá. Toca tsi Dios ranihuaxëqui mato ra. ²¹ Mahitsa mato xocobo caxahuayamacana, jahëpa bá; ja yosanacamitsa iqui na. ²² Mato chama bo nicacana, yonati bá. Mato ó ja bësoyamacano tsi jia tsi yonococana, naa mato ó ja bësocanai jascaria. Jasca, shina jia ca yahax tsi jia tsi jato bax yonococana, Ibo ma chahahuacatsai iqui na. ²³ Jahuëcara aquí tsi ranixo tsi acana. Ibo bax yonocoqui mato, nohiria bax roha nomari. ²⁴ Shina-bënoyamacana: Jia ca pi ma ano tsi mato copixëhi quiha mato Ibo. Ibo Cristo bax yonocoyoiqui mato ra. ²⁵ Jasca, copihacaxëhi quiha yoi ca acanaibo ri jato yoi ca quëshpi na. Yama tsi xo toa Dios copi quima paxacaxëcanaibo ra. Dios qui jaharisi xo nohiria bo tëquë.

4

¹ Jatsi quiniacaxëcana chama bá. Mëstë tsi mato yonati bo yonacana. Shinaparicana. Chama yoi jaya xo mato ri, naa mato naipá ca Chama.

² Jasca, bëhoxti jënëyamacana. Bëhoxpama tsi bësocana Dios qui “Gracias” iquiina. ³ Jasca, no bax ri bëhoxcana, Jesucristo Chani jia ca yoatí xaba Diós noqui ano. Jabi toa Chani tahëhax tsi preso xara xo ëa jaboqui rë. ⁴ Jatsi bëhoxcana, bërوريا tsi Cristo Chani ë yoano, naa ë yoaxëti ria.

⁵ Jasca, quinia jia tsi Dios cahëyamacanaibo quiri bësocana. Jato bax jia ca ati xaba ma yoshihuayamano. ⁶ Jia tsi yosanahaxma tsi jato qui ma chanixëti xo. Chanixo tsi jia tsi jato quëbiti ma tanaxëti xo.

Jaroha ca joihuahaina

⁷ Joxo tsi ëa yoati tsi mato yoaxëhi quiha Tíquico, naa mato qui naa carta ja axëquë no. Naa joni noiriaquia ra. Jia tsi ëa mëbiriahi quiha, ë bëta xo

tsi Dios yonoco abëquihaina. ⁸ Naa joni mato qui raaquia, ëa yoati tsi ja yoaxëhai cató tsi mato ja ranihuano iquish na. ⁹ Jasca, ja bëta shinajiaxëni ca xatë huëtsa raaquia, naa Onésimo icanai cato. Mato jimibo quiha, Colosas quima ax ja joni iqui na. Jatiroha ca nëá ca ocapijaha ca mato yoacaxëcani quiha.

¹⁰ Jarohari tsi mato joihuahi quiha ë bëtá preso iquí ca Aristarco. Jasca, mato joihuahi quiha Bernabé chahi Marcos ri. Jabi Marcos yoati tsi naa yoba mato qui ë raani quiha. Jabi mato qui ja shishono tsi jia tsi toa joni joihuacana. ¹¹ Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Jesús Justo ri. Naa tres ca chahahuanish ca jodiobo roha tsi xo toa jaboqui ë bëta yonocobëquihaina Chama Dios bax na. Jia tsi xo toa ëa ja mëbicanaina.

¹² Jasca, mato joihuahi quiha Epafras, naa mato yaca ax jonish cato. Cristo yonati yoi xo jaa ri. Anomaria tsi xo toa mato bax ja bëhoxhaina. Bëhoxpama tsi Dios nicahi quiha mato shinahamati, jia tsi Dios shina ma nicariano iquish na. ¹³ Mato parayamaquia. Mato mëbiriacatsi quiha naa joni ra. Jasca, toá ca Laodicea, Hierápolis, tihi cató ca iglesia bo ri shinahi quiha. ¹⁴ Jasca, mato joihuahi quiha doctor Lucas noho rabëti yoi. Mato joihuahi quiha Demas ri.

¹⁵ Jasca, Laodiceá ca chahahuacanaibo ë bax ma joihuano. Jasca, tobi Ninfas, jahué xobó ca aracanaibo, tihi cabo ë bax ma joihuano. ¹⁶ Jasca, naa carta tsayaxo tsi Laodiceá ca iglesia ma nicamano. Jasca, Laodicea qui ë raani ca carta bicahuë tsayaxëna. ¹⁷ Jasca, Arquipo qui noho chani yoi ma ano. “Mi qui acacani ca yonoco jatihuahuë, naa jaha Ibo quëëhai cato. Mi jatihuaxëti xo” ii quiha Pablo i ja qui cana.

¹⁸ Mato joihuaquia ëa ri. Noho mëquë yoí tsi naa carta quënëquia ra. Jasca, ëa shinacana. Jari preso xara xo ëa rë. Diós mato shomahuano ra. Iquë.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Los Tesalonicenses

Chahahuacanaibo qui Pabló quënënina

¹ Tesalónica yacatá ca chahahuacanaibo joihuaqui noa, naa Pablo, Silvano, Timoteo. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá-na xo mato. Diós mato shomahuano. Mato shina ja bëpasimano. ² Jatiroha ca bari tsi mato bax Dios qui “Gracias” iqui noa ja qui bëhoxhi na.

³ Noba Jahëpa Dios bësojo xo tsi ma ani ca shina-bënoyamaqui noa bëhoxquí na. Ma chahahuani iqui tsi jia tsi xo mato jabi. Jasca, Dios ma noihai ca iqui tsi anomaria tsi xo toa ma mëbinabëquihaina iquia. Jasca, coshi tsi xo toa Jesucristo ó ma pasohaina. ⁴ Jabi mato noihi quiha Dios ra. Mato ja biniquë ra jahuë-na bo iti. ⁵ Jabi Chani jia ca mato qui no yoaquë tsi mahitsa ca chani mato qui ja iyamaniquë. Jama, chama ya noba chani ini quiha. Espiritu Santó tsi mato qui no chaniniquë iquia. Jabija ca mato no yoaniquë ra. Jasca, mato xërëquë no no tsi noba jabi jia cabo ma jisniquë. Mato no mëbicasniquë ra. ⁶ Jaha tsi noba jabi, Ibo Jesu jabi, tihi cabo ma jabiniquë noqui tsayahax na. Jatsi Dios Chani ma chahahuaquë tsi quiha nohiria bá mato tënëmaniquë rë. Jama, shinaranixo Dios Chani ma biniquë Espiritu Santó no.

Mato jabi nohiria huëtsa bá jisnina

⁷ Jatsi noba jabi, Ibo Jesu jabi, tihi cabo ma jabiniquë. Jasca mato jabi ri jabiniquë jatiroha ca chahahuacanaibo, naa Macedonia mai, Acaya mai, tihi cató ca racacanaibo. ⁸ Mato quima Ibo Jesu Chani rëtsamini quiha. Jatsi mato iqui tsi Dios Chani Macedoniá cabá nicaniquë. Nicaniquë Greciá ca nohiria bo ri. Nëama ca jatiroha cató ca nohiria bá nicaniquë ma chahahuahai ca yoati na. Ja quëshpi tsi ma chahahuani ca jato no yoayamaniquë shishoquí na, ja nicacani nori iqui na. ⁹ Jama, mato ó ca no chitahëhuani ca yonoco yoati tsi noqui yoacani quiha pa. Yoaxo tsi ídolo bo quima Dios quiri ma bësonina, bësohai ca jabija ca Dios bax ma yonocohaina, tihi cabo yoati tsi noqui yoacani quiha. ¹⁰ Jasca, naipa ax jahuë Baquë johai ó ma pasohai ca yoati tsi noqui yoacani quiha ra. Tihi tsi xo toa ja yoacanaina mato yoati na. Jabi Diós jahuë Baquë Jesu bësothëquëmaniquë. Jabi anoma ca johai ca tënëtiya quima noqui xabahamanish ca Jesu tsi xo naa ra.

2

Tesalónica ax tsi Pabló yonoconina

¹ Mato qui shishohi tsi mahitsa no yonocoyamaniquë iquia, ëbë xatë bá. Mato ó tsi mahitsama noba yonoco ini ca cahëqui mato. ² Jariapari Filipos yacata xo tsi no tënëniquë. Toa xo tsi noqui nohiria bá yosiniquë, mato qui no jonox pari no. Noqui ja acani ca cahëqui mato. Jama, Diós noqui mëbiniquë toatiyá no. Jaha tsi raquëhaxma tsi mato qui Dios Chani yoahi no joniquë, noqui pasomaha huëstima cabo iquë ri. ³ Johax jabija ca mato qui no chaniniquë iquia. Janyama ca quima joyamani quiha noba chani. Jabi yoi cabo no iyamaniquë mato qui chanihi na. Mato no parayamaniquë. ⁴ Jama, Dios qui jia tsi xo toa no acaina.

Noqui jahuë Chani acacanicuë yoati. Jaha tsi jahuë Chani nohiria bo yoaqui noa, noba Dios, naa noba shina Naisti Ibo ranihuaxëna. Jahuë Chani yoayamaqui noa, nohiria bo ranihuaxëna. ⁵ Nohiria bo ranihuati chani no yoayamani quiha jaha no quëëhai ca bixëna. Jasca, parahax no chaniyamaniquë mato parata bixëna. Noba jabi nori ca cahëqui mato iquia. No ani ca jisnicuë Dios ri. ⁶ Jabi mato parata, nohiria huëtsa bá parata, tihi ca ó no quëëyamaniquë. Jama, “Noqui copihuë” iti mëtsa no iniquë ra, Cristo Chani chitahëhuati ibo bo no nori ca iqui na.

Mato noi qui noa

⁷ Jama, mato xërëquë ax ishima no iniquë, naa jahëhuá jahuë baquë icohai jascaria. ⁸ Mato no noirianiquë. Noihax tsi Dios Chani jia ca mato bëta no xatënaniquë. Jasca, nomë mato qui no aniquë mato mëbixëna. Toca tsi no aniquë mato noiriacuí na. ⁹ Jasca, no yonocorianiquë noba oriquti copixëna ra. No bamayamani quiha. Jabi no ani ca ma jisnicuë, ëbë xatë bá. Baquicha, barihani, tihi tsi no yonocopaoniquë mato parata biyamaxëna. Mato qui yosa no icasyamani quiha. Toca tsi no aniquë ra, Dios Chani jia ca mato qui yoaquí na. ¹⁰ Mato chahahuanish cabo qui jia noba jabi iniquë iquia. Noba jabi ma jisnicuë ra. Noqui cahëhi quiha Dios ri. ¿Jabi jia ca no jayamayamani? ¿Mëstë no iyamayamani? ¿Quësohacatimaxëni no iyamayamani? ¹¹ Shinaparicana. Jahuë xocobo yobahai ca jahëpa jascaria no iniquë ra. ¹² Yobapama tsi “Jabi jia ca ma jayaxëti xo” i mato qui no ni quiha. Mato no chamahuaniquë. Chamahuahax “Dios ranihuahai ca quinia ó tsi ma bësono” i mato qui no ni quë. Jabi Diós mato bënënaniquë, ja othai ca iti qui ma jicono, jahuë jabi jia ca ma bino.

Dios Chani ja bicanina

¹³ Jasca, jia tsi Dios Chani ma bini iqui tsi “Gracias” iriaqui noa Dios qui. Noba chani nicaxo tsi ma chahuaniquë ra. “Dios Chani tsi xo naa ra, joni bá-na nomari. Jabija xo ra” i ma ni quiha nicahax na. Jabi mato chahahuacanaibá shina ó ax tsi jia tsi yonocohi quiha Dios Chani iquia. ¹⁴ Jasca, jodioba maí ca Dios iglesia bo jascaria ma tënënicuë mato ri. Toá ca Jesucristo ó cabo chahahuayamanish ca jodiobá tënëmani quiha. Jascaria mato país ca jimi bá mato tënëmani quiha jato jascaria. ¹⁵ Ibo Jesu, Dios Chani yoanish cabo, tihi cabo namëti ibo bo jascaria ca xo iquia. Jasca, noqui ri ja raacanicuë jato mai quima. Dios qui anoma tsi xo toa ja acanaina. Jatiroha ca nohiria pasomaha ca xo ra. ¹⁶ Noqui ri jënëmacascani quiha pë, nohiria huëtsa bo qui Dios xabahamati Chani no yoayamano. Toca tsi anihi quiha jato jocha ra. Jaboqui jato qui caxa xo Dios.

Tesalónicabo qui Pablo shishocasnina

¹⁷ Tanaroha pistia no tsi mato quima aquëquëxo tsi mato no shinanicuë rë. Mato jisbaya tsi jahari ë cacanicuë mato qui shishotëquëhi na. ¹⁸ Tihi ca tsi ë cacasni quiha canoma ë nori. Satanás ëa jënëmani quiha. ¹⁹ Jaha bësocana. Mato shina-shinaqui noa iquia. Noqui ranihuaqui mato ra. Jasca, Ibo Jesu jono tsi oquëxëhi quiha no ranihaina. Ma chahahuani iqui tsi noqui jia tsi copixëhi quiha Dios ja bësojó tsi no niixëquë no. ²⁰ Jia tsi noqui ocahuaxëhi quiha Dios iquia. Ma chahahuani iqui tsi rani-ranixëqui noa ra.

3

Timoteo, jahuë chani, tihi cabo tsi Pabló raanina

¹⁻² Jatsi mato no shina-shinaniquë. Shinahax, “¿Jato qui Timoteo raaxëhi ni noa sa?” i no niquë. Jatsi Timoteo, naa nobë xatë mato qui no raaniquë, mato ja chahahuano, ma chahahuahai ca ja mëbino. Jabi Dios bax yonocohi quiha naa joni ra. Jahuë yonoco tsi xo toa Cristo yoati tsi Chani jia ca yoabonahaina. Raahax tsi ëmë ax Atenas yacatá tsi ë chitëniquë. ³ Nicacana: Nohiria bá pi mato tënëmano tsi mato mëbixëhi quiha Timoteo, ma shina-huëjënayamano iquish na. Tënëti ó no pasoxëti xo iquia, naa noqui chahahuacanaibo. ⁴ Jabi mato bëta ax tsi “Tënëxëhi quiha chahahuacanaibo ra” i mato qui ë niquë, ma tënëmahacanox pari no. Jabi toca tsi ja ini ca cahëqui mato. ⁵ Jatsi mato shina-shinahi tsi “¿Tënëcahi ni sa?” i no ni quiha. Jaha tsi Timoteo mato qui ë raaniquë, ocapihai ca nicaxëna. ¿Tonia Satanás mato jochamayamani ma ni? ¿Tonia mahitsa ë yonocoyamani ma ni? Tihi tsi ë quëscahuani quiha.

⁶ Jama, jahari mato ó ax Timoteo johitaquë. Joxo chani jia ca ë qui ja bëhitaquë mato yoati na. Ma chahahuahaina, mabë xatë bo ma noihaina, ëa yoati jia tsi ma shinahaina, ëa ma jiscatsaina, naa mato ë jiscatsai jascaria, tihi cabo yoati ëa ja yoahitaquë ra. ⁷ Jatsi jia tsi ma chahahuahai ca yoati nicahax ë rani-ranihitaquë nëa xo tsi tënë-tënëhi na. ⁸ Ibo Jesu ó pi coshi ma niino tsi shina-huëjënayamaxëquia. ⁹ Jaboqui anomaria tsi xo toa ë rani-ranihaina mato iqui na. Ja iqui tsi jaboqui Dios qui “Gracias” iti mëtsa xo ëa ra, ja qui bëhoxhi na. ¹⁰ Baquicha, barihani, tihi tsi mato bax bëhoxquia mato qui Diós ëa raano. Mato jiscasquia rë. Tonia narishi quiha Dios ma cahëhaina iquia. Ja tsi xo toa mato qui cacasquia, Dios jahuë bo mato jabimahi na.

Jaha Pablo quëënina

¹¹ Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato qui ëa raano ra. ¹² Jasca, Diós ma noihai ca anihuano, oquë tsi mabë xatë bo ma noino iquish na. Jatiroha ca nohiria ma noino iquia, naa mato ë noihai jascaria. ¹³ Diós mato shina chahahuano, jiaxëni ca quësotimaxëni ca ma ino iquish na. Tocapihi tsi noba Jahëpa Dios bësojó tsi jia ixëqui mato, jahuë ángel bo ya tsi noba Ibo Jesucristo joxëquë no.

4

Jocha pasomaha ca chani

¹ Jarohari tsi noba jabi tsayahax tsi bësoyoiti ma jabiniquë iquia, Dios ranihuaxëna, ëbë xatë bá. Jabi toca tsi bësoqui mato tonia. Jënima quiha. Jama, jaboqui mato yobatëquëqui noa. Oquë-oquëria ca jabi ma jayaxëti xo iquia Ibo Jesu janë no. ² Ibo Jesu chamá tsi mato qui ë chanini quiha. Mato qui ë ani ca yoba cahëqui mato iquia.

³ Jabi mato bax jaha Dios quëëhai ca tsi xo naa: Ma aquëquëxëti xo. Anoma ca chotahai quimamaxëti xo. ⁴ Ahui biti ma cahëxëti xo. Bixo tsi jiaxëni ca quiniá tsi ma otoxëti xo. ⁵ Jochahuaxëniiria ca Dios cahëyamacanai ca carayanabo jascariayamacana. Yoyocani quiha pë ahui bihax na. ⁶ Jasca, parahax mato xatë bo pasomaha ma jochayamano, ahui bichi na. “Nëca ca jocha copixëhi quiha Dios” iquia, naa mato ë yobani jascaria. ⁷ Jabi Diós noqui quënyamani quiha jocha ó tsi bësoti. Jama, noqui ja quënanani quiha mëstëxëni iti. ⁸ Dios yoba tsi xo naa ë

yoahaina iquia. Nicacasyama-piquí tsi Dios yoba niahi quiha pë toa nicacasyamahai cato, joni yoba ja nori ca quëscahuacuí na.

Noiti chani

⁹Jasca, çjënahuariaxo raca mabë xatë bo ma noihai ca yoati tsi mato qui ë quënëna, noinati Diós mato tiisimani iqui na? ¹⁰Jatiroha ca Macedonia maí ca xatë bo noiqui mato. Jama, “Oquë tsi jato noitsacana” iquia, ëbë xatë bá. ¹¹Jasca, pasiroha racati ó quëëtsicana. Huëtsa bo yosiyamacana. Mato mëquënë tsi yonocotsicana, naa mato ë yoani jascaria. Tihí tsi iquia yobahi na. ¹²Tocapimano tsi mato jabi jia ca tahëxo tsi jia tsi ocahuaxëhi quiha chahahuayamacanaibo. Jasca pi yonocohi tsi biniayamaxëqui mato ra.

Ibo Jesu jotëquëhaina

¹³Jabi jaboqui tsi rësonish cabo yoati tsi mato cahëmacasquia, chahahuayamacanaibo jascaria ma iyamano iquish na. Jato yoi bo pi rësono tsi cohuëriacani quiha, bësotëquëhai ca ó ja pasoyamacanai quëshpi na. ¹⁴Rësoniquë Jesu iqui noa. Rësohax ja bësotëquëniquë iqui noa. Jasca, tocacaxëcani quiha Jesu ó ca rësonish cabo ri. Jato bëxëhi quiha Dios jahuë Jesu ja.

¹⁵Nicacana. Ibobá noqui yoani ca tsi xo naa mato qui ë yoahaina. Noba Ibo bacano tsi maihuahacanish cabo rëquë tëronoyamaxëqui noa, naa noqui jari bëso cabo. ¹⁶Jariapari tsi yonahai ca joí tsi quënaxëhi quiha Dios. Jatsi quënaxëhi quiha ángel-áγγελria. Xoozacacaxëhi quiha Dios trompeta. Jatsi nai ax botëxëhi quiha Ibo yoi. Jatsi ja qui tëronoxëhi quiha Cristo ó rësonish ca chahahuacanaibo pari. ¹⁷Jaquirëquë tëronoxëhi quiha noqui bësó cabo jato qui riixëna. Jatsi nai xo tsi noba Ibo bëchaxëqui noa ra. Jaquirëquë noba Ibo ya i-ipaonexëqui noa ra. ¹⁸Mabë xatë bo ranihuatsacana naa chani no.

5

¹Jabi Ibo bacahai ca xaba cahëxëni xo mato, nobë xatë bá. Toa xaba yoiti tsi ë quënëyamaxëti xo iquia. ²Jabi baquicha yomaxëni ca jascaria joxëhi quiha noba Ibobá xabaca. ³Toatiyá tsi “Jënima xo noa. Yama tsi xo nianahaina” ixëhi quiha chahahuayamacanaibo. Jama, jotapixëhi quiha jato quëyohai ca bari, naa yoxá comahai ca pahë jotapihai jascaria. ⁴Jabi tsëmo ó ma xo mato, ëbë xatë bá. Mato ratiayamaxëhi quiha toa xabaca, naa yomaxëni cató ratiahai jascaria. ⁵Huëana, barihani, tihí caba baquë bo xo mato ra, baquicha, tsëmo, tihí caba baquë bo ma nomari. ⁶Jatsi quiniacaxëcahuë. Ja johai ca ó pasoyamahi quiha jochacanaibo; oxacanaibo jascaria jaca nori. Jama, jaha bësocahuë. Shomahuahacahuë Ibo joihuaxëna. ⁷Toca ma xo jochacanaibo iquia. Ja johai ca qui shomahuahacacahama ca xo rë. Baquichá oxacanaibo jascaria ca xo. Cahëtimaxëni ca xo iquia, pahëcanaibo jascaria jaca nori. ⁸Jama, shomahuahaca ca no ixëti xo, barihani baquë bo no nori iqui na. Soldado no jascariano. Shipati quiniamati, manë shabi, tihí cabo sahuëcani quiha shomahuahacaxëna. Jascaria, Dios no chahahuariano. No noinabëquino. Jesucristo ó no pasono. Tocapihi tsi shomahuahacaxëqui noa noqui ri.

⁹Diós noqui biyamaniquë, ja caxahai cató tsi noqui copixëna. Jama, noqui ja biniquë, noba Ibo Jesucristó tsi noqui xabahamaxëna. ¹⁰No bax ja naniquë ra ja bëta no bëso-bësopaono iquish na. Jatsi

shina-huējēnyamacana. Rēsonish cabo, bēso cabo, naa noqui tēquē tēroxēhi quiha joxo na. ¹¹ Jaha tsi chamahuabēquinacana. Jasca, mēbinabēquitsacana, ma acai jascaria.

Jaroha ca yoba

¹² Mato iglesiá ca yonococanaibo jia tsi nicacana, iquia, ëbë xatë bá. Ibobá quinia ó tsi mato mēpicani quiha ra. Jasca, Ibobá chamá tsi yobacani quiha mato quiniamaxëna. ¹³ Jato noicana. Jato chahahuacana jato yonoco iqui na. Jasca, jatiroha cabo ya pasiroha racanabēquicana iquia.

¹⁴ Jasca, nicamixëni cabo raahacana, ëbë xatë bá. Cohuëxëni cabo chamahuacana. Chama yama cabo mēbicana. Jatiroha cabo qui yosanayamacana. ¹⁵ Nohiria bá pi mato yosino tsi jahari jato copiyamacana. Anoma quiha. Jama, mabë xatë bo, jatiroha ca nohiria bo, tihi cabo mēbicana.

¹⁶ Jasca, rani-ranipaocana. ¹⁷ Jatiroha ca barí tsi bēhoxcana. ¹⁸ Jatiroha ca jahuë bo qui “Gracias” icana. Jesucristó tsi jaha Dios quëëhai ca tsi xo toa mato bax na.

¹⁹ Jasca, Espiritu Santo yonoco nocahuayamacana. ²⁰ Dios Chani yoacanaibo ocahuayamacana. ²¹ Jama, jatiroha ca chani tanacana, jabija ca ja nori ca cahëxëna. Chani jia cabo roha nicacana. ²² Jatiroha ca yoi ca quimacana.

²³ Jabi Dios, naa noba shina pasimati Ibobá mato jiahua-jiahuariano. Mato jabi, mato shinana, mato yora, tihi cabo tsi Diós otono, quësoyima ca ma ino iquish na, Jesu joquë no. ²⁴ Jabi mato ó bēsohi quiha Dios, naa mato quënanish cato. Quiayamahi quiha.

Pablo joihuanina

²⁵ No bax bēhoxcana, ëbë xatë bá.

²⁶ Jasca, toá ca chahahuacanaibo jatiroha cabo joihuacana no bax na.

²⁷ Jatiroha ca chahahuacanaibo naa ë quënëha ca carta nicamacana iquia, Ibobá chamá no.

²⁸ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano. Amén.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Los Tesalonicenses

¹ Tesalónica yacatá ca chahahuacanaibo joihuaqui noa, naa Pablo, Silvano, Timoteo. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá-na xo mato ra. ² Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato shina ja pasimacano.

Tënëhai ó no pasoxëti xo

³ Jiaria tsi anihi quiha ma chahahuahaina iquia. Jasca, anihi quiha ma noinabëquihaina. Ja tsi xo toa mato bax Dios qui “Gracias” iroha-iroha ë ti xo, ëbë xatë bá. ⁴ Jaha tsi mato jabi jia ca yoati tsi yoabonaqui noa Dios chahahuacanaiba iglesia bo xo na. Mato pasomaha nohiria bo iquiina, mato ja tënëmacanaina, jato qui ma yosanayamahaina, tihi ca tsi jato ë yoani quiha ranixo na. ⁵ Jasca, ma tënëhai cató tsi noqui bëro xo Diós jia ca acaina. Jia tsi nohiria bo copixëhi quiha Dios ra. Jabi ma tënëhai cató tsi mato rohahuahi quiha Dios iquia ja otoi ca qui mato jicomaxëna.

⁶ Jasca, mëstë xo Dios. Mato yosicanaibo copixëhi quiha iquia. ⁷ Jasca, jia tsi mato tënëmahacahax cabo racamaxëhi quiha Dios, noba Ibo Jesucristo nai ax jisiquiquë no. Toa barí tsi jahuë ángel chamaxëni cabo ya joxëhi quiha, chihi ririhai cato ó no. ⁸ Jatsi Dios cahëyamacanaibo, noba Ibo Jesu Chani jia ca nicamixëni cabo, tihi cabo tsi copixëhi quiha Dios. ⁹ Anomariaxëhi quiha ja copihaina ra. Tënëtiyá tsi ihipaocaxëcani quiha rë. Jato copi quiha. Noba Ibo ita quiha raahacacaxëcani quiha. Jahuë oquë-oquëria ca chama jisyamacaxëcani quiha ra. ¹⁰ Tocaxëhi quiha Dios ra Ibo joquë no. Toa barí tsi Ibo ocahuaxëhi quiha jahuë-na bo tēquë, “Jiaria tsi xo Ibo ra” iquiina. Jasca, toa barí tsi jato xërëquë ixëqui mato ri, mato ë yoani ca chani qui ma chitimini iqui na.

¹¹ Ja tsi xo toa mato bax Dios qui bëhoxqui noa, jiaxëni cabo Diós mato manëmano. Jabi Diós mato quënani quiha jia ca ati. Jahuë chamá tsi mato ja mëbino iquia, ma acatsai ca jia ca jahuë bo tēquë ma ano iquish na. Jasca, ja qui ma chitimihai cató tsi mato ja mëbino, ma acai ca yonoco ma jatihuano. ¹² Toca tsi mato bax bëhoxqui noa, mato ó tsi noba Ibo Jesucristo janë oquëhuahacano iquish na. Jasca, Ibo ó tsi ma oquëhuahacano mato ri. Noba Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano.

2

Jochamixëni cato

¹ Joxëhi quiha noba Ibo Jesucristo, nobë xatë bá. Joxo tsi ja qui noqui catiaxëhi quiha. Tihi ca yoati tsi chaniparicasquia. ² Jishopë. Tobi toa paracanaibo, naa “Tsëquëniquë Ibo xabaca” iqui ca nohiria bo. “Toca tsi ii quiha Pablo chani, jahuë carta bo” ¿i cahi ni sa? Nëca ca chani nicahax shina-risiquiyamatsicana iquia. Raquëyamatsicana. ³ Nëca tsi tsohuëcaracá mato parayamano. Jabi jariapari joxëhi quiha xaba huëtsa bo ra, noba Ibo jonox pari no. Jariapari joxëhi quiha Dios pasomaha iquinatiyá. Jaquirëquë jisiquixëhi quiha jochamixëni ca joni, naa tënëtiya qui raahacati cato. ⁴ Jisiquixo tsi jatiroha ca Diós quënahacacani cabo, arati jahuë bo, tihi cabo tsi pasomahaxëhi quiha

pë naa jochamisxëni cato. Jatsi Dios arati xobó tsi tsahoxëhi quiha pë. Tsahohax toá tsi “Dios xo ëa ra” ixëhi quiha pë.

⁵ ¿Mato ë yoani ca ma shina-bënoni pa? Ocapixëhai ca yoati mato ë yoaniquë mato bëta xo na. ⁶ Jaboqui tsi naa jochamisxëni ca quëtiahi quiha jahuëcara ca chama, ja jisiquiyamano iquish na. Jari jahuë xaba ma xo ra. Jabi naa quëtiahai ca chama cahëqui mato iquia. ⁷ Jama, jaboqui jonë tsi yonocohi quiha pë. Jisiquiyamahi quiha. Ja jisiquinox pari no tsi tsëcahacaxëhi quiha jahuë yonoco quëtiahai cato. ⁸ Jatsi jisiquixëhi quiha toa yoixëni cato rë. Jatsi chamá tsi joxëhi quiha noba Ibo Jesu yoi ri. Joxo tsi bëro tsi toa yoixëni ca tëpasxëhi quiha ra. Quëyohacaxëhi quiha jahuë yonoco yoi tëquë.

⁹ Nicacahuë. Naa yoixëni ca jono tsi mëbixëhi quiha Satanás. Satanás chama jayaxëhi quiha pë. Joxo tsi jisti bo axëhi quiha nohiria bo paraxëna. Toca tsi nohiria bo paraxëhi quiha rë, Cristo ja chahahuayamacano iquish na. ¹⁰ Jasca, jatiroha ca quinia yoi bo axëhi quiha pë, tënëtiya qui bocanaibo paraxëna. Toatiyá tsi jabija ca chani ó quëëyamacaxëceni quiha nohiria bo rë, xabahamahacaxëna. ¹¹ Ja quëshpi tsi janyama ca chani jato qui raaxëhi quiha Dios, quiaxëni cabo ja chahahuacano. ¹² Jaha tsi jabija ca chahahuayamacanaibo, jocha ó quëëcanaibo, tihi cabo tsi tënëtiya qui raaxëhi quiha Dios ra.

Diós mato quënaniquë xabahamahacati

¹³ Mato bax Dios qui “Gracias” no i-ipaoxëti xo, ëbë xatë bá. Anomaria tsi xo toa Ibobá mato noihaina iquia. Jariapari tsi mato ja quënani quiha xabahamahacati. Espíritu Santó tsi mato ja bahuëni quiha, jabija ca Chani qui ma chitiminiquë no. ¹⁴ Jabi no yoani ca chaní tsi Diós mato quënaniquë xabahamahacati, noba Ibo Jesucristo chama jia ca ma xatënano iquish na. Tihi ca quëshpi tsi ja qui “Gracias” iqui noa.

¹⁵ Japi chamacana, ëbë xatë bá. Mato no tiisimani ca yoba achariacana ra, naa mato qui no chaninina, carta ó tsi no quënëni, tihi cabo. ¹⁶⁻¹⁷ Noba Ibo Jesucristo, noba Jahëpa Dios, naa noqui noinish cato, tihi cabá mato chamahuano. Mato ja mëbicano, jabi jia ca ma jayano. Jabi noba Jahëpa Diós noqui shina-ranihuapaono. Jia ca no bax ja ani quëshpi tsi jaha pasoqui noa ra.

3

No bax bëhoxcana

¹ Jarohari tsi no bax bëhoxcana, ëbë xatë bá, mëri tsi noba Ibo Chani rëtsamino. Jia tsi Dios Chani nohiria bá bino, ma bini jascaria. ² Jasca, no bax bëhoxcana iquia, caxacanaibo, yoixëni ca joni bo, tihi cabo quima Diós noqui xabahamano, noqui ja yosiyamacano iquish na. Jabi Dios Chani chahahuayamahi quiha jatiroha cabo rë. ³ Jama, noqui mëbicasqui Dios ra. Mato chamahuaxëhi quiha. Satanás pi mato yosino tsi mato ó bësohi quiha ra. ⁴ Jasca, Ibo qui chitimiquí tsi mato no tiisimani ca jahuë bo axëqui mato iquia. Jiaxëhi quiha ma axëhaina iquia. ⁵ Noba Ibobá mato mëbino, Dios noihaina, Cristo tënëhaina, tihi cabo ma cahëyoino iquish na.

Yonocoti xo jatiroha cabo

⁶ Noba Ibo Jesucristo chamá tsi mato yobaquia, ëbë xatë bá. Chiquixëni ca chahahuacanaibo, noba yoba nicamisxëni cabo, tihi cabo quimacana

iquia. ⁷ Noba jabi ma banahuaxëti nori ca cahëqui mato. No chiquishyamani quiha mato bëta ax na. ⁸ Noqui ma orihuaquë tsi mato no copiniquë ra. Baquichá, barihaní no yonocopaoni quiha noba oriquiti copixëna. Tihí ca tsi no aniquë ra mato yosanamayamaxëna. ⁹ Jasca, no tocani quiha banahuati jabi jia ca mato qui axëna. ¿Jabi mato oriquiti bití mëtsa no iyamayamani? Jama, copixoma tsi no biyamaniquë ra noba jabi jia ca mato jismaxëna. Noba jabi ma banahuaxëti xo iquia.

¹⁰ Jasca, “Piyamaxëti xo toa yonococas-yamacabo” i ë niquë mato bëta ax na.

¹¹ Jishopë. “Chiquixëniria ca xo. Yonocoyamacani quiha. Ranimisxëniria ca xo” i noquii quiha nohiria bo rë mato yoati na. ¹² Jabi noba Ibo Jesucristo chamá tsi nëca ca nohiria bo yobaquia. “Jia tsi ja yonocoxëti ca xo, jato oriquiti copixëna” iquia ra.

¹³ Jari jia tsi yonococana, ëbë xatë bá. Jia ca ati qui yosanayamacana iquia. ¹⁴ Tsohuëcaracá pi noba yoba niano tsi jaha bësocahuë. Ja bëta rabënyamacana jahuë jabi qui ja bërabino iquish na. ¹⁵ Jama, mabë xatë ja nori ca shina-bënyamacana yobaxo na.

Jaroha ca chani

¹⁶ Jatiroha ca xabacá tsi Cristó, naa noqui ranihuati Ibobá mato shinaranihuano. Mato bëtajano. ¹⁷ Jabi noho mëquënë tsi naa carta jatihuaquia mato joihuaquí na. E quënëhai cató tsi naa carta ibo Pablo nori ca cahëxëqui mato. ¹⁸ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuayoino. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Timoteo

Timoteo qui Pabló quënëhina

¹ Pablo ca ëa xo naa chani quënëhaina.

Jesucristo yonati ca ëa xo naa. Jabi Dios, naa noqui Xabahamati Ibo, jatsi Jesucristo, naa jaha no pasohai cato, tihi cabá ëa raaniquë Chani Jia ca ë yoano. ² Mi qui naa chani quënëquia, Timoteó. Noho baquë jascaria xo mia iquia, Ibo tahëhax na. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mia shomahuano. Mia ja noicano. Mia ja ranihuariacano iquia.

Timoteo Pabló yobanina Chani yoi ca yoati na

³ Efesó tsi jari mi chitëno ra. Jabi “Mi tocaxëti xo” i mi qui ë ni quiha Macedonia mai qui canox pari. Toá xo mahitsa ca chani yoacanaibo rë. Anoma tsi xo toa ja yoacanaina iquia. Ja iqui tsi jato mi pasimano. ⁴ Jasca, tobi xo toa jato naborëquëba chani bo, jato janë bo, tihi cabo ja chanicanaína. Ja iqui tsi joi mëracasani quiha iglesiá ca nohiria bo ja tahëxo na rë. Anoma quiha. Dios quinia ó tsi noqui mëbiyamahi quiha toca ca chani iquia, oquë tsi Ibo qui noqui chitimimati.

⁵ Toca tsi toá ca xatë bo mi yobano, jato huëtsa ja noiyoicano iquish na. Noiyoipiquí tsi bahuëhaca ca shinana, shina jia cato, tihi cabo ja jayaxëti ca xo. Jasca, jia tsi Ibo qui ja chitimiti ca xo, noicatsi na. ⁶ Jama, tobi xo toa naa quinia jia ca quima casocanaibo rë. Casohax bënëcani quiha, jato mahitsa ca chani naxërëquë no. ⁷ “Dios yoba yoati ibo bo xo noa” icani quiha; jato chani yoi cahëtimaxëni jaca nori. ¿Jënahuariaxo Dios yoba ja tiisimacana, cahëtimaxëni ca ja icaquë no?

⁸ Japi quinia jia cató pi Dios yoba bo yoahacano tsi noqui mëbixëhi quiha Dios yoba iquia. Toa cahëqui noa. ⁹ Jama, noqui mëstëxëni ca nohiria bo qui toa yoba bo acacayamani quiha, nicamisxëniria ca nohiria bo qui ja acacani nori. Jabi tobi xo toa yoyocanaibo, gobierno pasomaha nianacanaibo, Dios pasomaha cabo, jochahuaxëni cabo, mëstëhuahama cabo, Dios yoba pasomaha cabo. Tihi cabo qui Dios yoba bo acacani quiha. Jasca, jato jahëpa, jahëhua, tihi cabo acanaibo, ati ibo bo, tihi cabo qui ja acacani quiha. ¹⁰ Jasca, anoma ca chotacanaibo, nohiria yomacanaibo, quiacanaibo, juez bësojó tsi quiacanaibo, tihi cabo qui ja acacani quiha. Jasca, ë tiisimahai ca jia ca chani pasomaha cabo qui Dios yoba acacani quiha. ¹¹ Jabi ë tiisimahai ca tsi xo toa ë qui acacani ca Chani. E qui toa Chani noba chamaxëniria ca oquëria ca Diós aniquë ra.

Dios qui “Gracias” i Pablo nina

¹² Noba Ibo Jesucristo qui “Gracias” iquia, jahuë yonoco ati chama ë qui ja ani iqui na. Ea shinaxo tsi ëa ja biniquë pa jahuë yonoco ati. Ja iqui tsi ja qui “Gracias” iquia. ¹³ Chahahuanox pari tsi Ibo ë ocahuapaoniquë rë. Jasca, chahahuacanaibo ë tënëmapaoniquë jato qui caxaxëniria ë ini iqui na. Jatsi Diós ëa shomahuaniquë, cahëhaxma tsi ë tocani iqui na. Toatiyá tsi jari Cristo qui ë chitimiyamani quiha. ¹⁴ Jama, anomaria ini quiha Ibobá ëa noihaina ra. Jatsi Jesucristo iqui tsi ja qui ë chitiminiquë ëa ri. Jaboqui noi-noiriaquia ëa ri.

¹⁵Jabijaria tsi xo naa mato qui ë yoahaina iquia. Chahahuahacaxëti xo naa chani ra: Mai qui Jesucristo joniquë jochacanaibo xabahamaxëna. Jabi jato oquëria ca jochanish ca ëa xo naa ra. ¹⁶Ja iqui tsi anomaria ini quiha Diós ëa noihaina. Jasca, noiquí tsi jahuë Jesucristo ë qui yosanayamahai ca ja jismacasni quiha nohiria bo qui. Toa quiniá tsi Ibobá noiyoihai ca cahëxëhi quiha ë cho chahahuacanaibo, naa bëso-bësopaocaxëcanaibo ra. ¹⁷Jatsi jia tsi Dios yoi no ocahuapaoxëti xo. I-ipaohai ca rësotimaxëniria ca Chama-chamaria tsi xo naa ra. Jisnoma quiha. Jaroha ca Dios yoi tsi xo naa. “Oquëria ca tsi xo naa” i-ipaoqui noa. Iquë. Amén.

¹⁸Mia yobacasquia, ëbë baquë, Timoteó. Siri tsi yosibá mi bax bëhoxni ca chani mi shina-bënoyamano. Jato yoba pi nicahi tsi jia tsi Ibo bax nianapixëqui mia tia. ¹⁹Nianahax Cristo, naa mi chahahuahai ca quima mi casoyamano. Jasca, shina jia ca mi jayaxëti xo. Jabi tobi xo toa jato shinaná yoahai ca jia ca qui nicacasyamacanaibo. Ja iqui tsi yoshihuahacaxëhi quiha ja chitimicanaina rë. Jato shina pasomaha ca acani quiha pë. ²⁰Jabi tocani quiha Himeneo, Alejandro ri. Ja iqui tsi Satanás qui jato ë mëaniquë ja copihacacano iquish na.

2

Arati jabi bo

¹Noho jariapari ca yoba tsi xo naa: Nohiria bo tëquë bax no bëhoxti xo iquia. Bëhoxquí tsi Dios no nicaxëti xo jato ja mëbino. Jasca, “Gracias” i Dios qui ti no shina-bënoyamano iquia. ²Jasca, gobierno chama-chamaria bo, jato nama ca chama bo, tihi cabo bax no bëhox-xëti xo, jia tsi no racabëquinano. Quinia jia cató pi ja yonacano tsi oquëxëhi quiha toa Dios qui no arahaina, no yonocobëquinahaina, tihi cabo iquia. ³Tihi tsi xo jia. Dios, noqui Xabahamati Ibo ranihuahai ca quinia tsi xo naa. ⁴Nohiria bo tëquë xabahamacatsi quiha Dios. Jabija ca quinia jato cahëmacatsi quiha. ⁵Jabi huësti roha tsi xo Dios ra. Jasca, huësti roha tsi xo toa Dios qui nohiria mëpiti ibo. Toa joni tsi xo Jesucristo ra. ⁶Jamë ja aniquë nohiria bo tëquë copixëna. Dios qui xaba jia cató tsi ja raahacani quiha no jisno iquish na. ⁷Ja tsi xo toa carayanabo qui ë raahacaniquë toa Chani tiisimati. Parayamaquia ra. Jato qui ë raahacani quiha jabija ca quinia yoati.

⁸Nicacana. Jatiroha cabo ó ca joni bo bëhoxno iquia. Bëhoxquí tsi jocha yama ca mëquë bo ja tërocana. Caxacanaina, joi mëracanaina, tihi cabo quima ja aquëquëxëti xo, jia tsi bëhoxcatsi na. ⁹Jasca yoxa bo ri. Jabi jia ca ja jayacano jato ri. Jayahi tsi quinia jia cató tsi ja jianacaxëti xo. Jasca, quinia jia cató tsi jato boo ja bohuëxëcano. Jasca, copixëneria ca oro ca jianati bo, moyo bo, raiti bo, tihi cabá tsi ja jianariayamano. Ja quiniacaxëcati xo iquia. ¹⁰Oquë tsi xo nohiria bo ja mëbi-mëbicanaina. Ja tsi xo toa Dios qui aracanai ca yoxa bá axëti cato iquia. ¹¹Jasca, ishima tsi ja nicacano, ja tiisimahacacaquë no. ¹²Jasca, joni bo yoxa bá tiisimayamaxëti xo ra. E qui yoi tsi xo toa joni bo ja yonacanaina. Ja pasixëti ca xo. ¹³Jabi jariapari tsi Adán acacani quiha. Jaquirëquë Eva ja ani quiha. ¹⁴Parahacayamani quiha Adán, yoxa roha ja nori. Parahacahax ja jochani quiha. ¹⁵Jama, baquë comahi tsi xabahaxëhi quiha yoxa bo ri, quinia jia cató pi ja chitimicano. Jatsi ja noixëti ca xo.

Městë ca jabi ja jayaxëti ca xo. Quinia jia tsi ja bësöxëti ca xo. Tihi tsi ayoxëti xo yoxa bo ra.

3

Jënixëti ni iglesiá ca chahahuacanaibo ó bësocanaibo

¹“Jia tsi xo iglesiá ca rëquënniti ibo iquiina” icani quiha nohiria. Jabija tsi xo toa ja yoacanaina ra. Rëquënniti ibo pi joni manëcasno tsi yonoco jia ca tsi xo toa jaha ja quëëhaina ra. ²Ja tsi xo toa quësohacatimaxëni ca ixëti xo iglesiá ca rëquënniti ibo. Huësti ca ahui roha ja jayaxëti xo. Jënë-naxëni, yoyoxëni, tihi tsi ja itima xo. Ja qui nohiria bá nicaxëti xo. Jasca, jahuë xobo qui nohiria bo ja jicomati xo. Jatsi tiisimati ja cahëxëti xo. ³Pahëxëni, iquinaxëni, tihi tsi ja itima quiha. Jama, ishima, shinajiaxëni, tihi tsi ja iti xo. Jasca, parata noixëni ca ja itima quiha. Tihi ca jabi jiaxëni cabo jayaxëti xo toa rëquënniti ibo bo. ⁴Jasca, jahuë xobó cabo otopihai ca ja iti xo. Jia tsi jahuë xocobo ja jabimaxëti xo nicati. ⁵Jia pi jahuë xocobo ototi cahëyamaquí tsi ¿jënahuariaxo raca iglesiá cabo ja otona? ⁶Jasca, chahahuabëna ca mi biyamano rëquënniti ibo iti. Anoma quiha. Tocapimino tsi jamë shinamixëni ca ja manëmitsa ra. Tonia ja qui quësoxëhi quiha xatë bo, Satanás qui Dios quësoni jascaria. ⁷Jasca, jia tsi chahahuayamacanaibo qui chanixëti xo rëquënniti ibo. Jato qui jia ja iti quiha. Quiniacaxëcahuë. Ja qui pi ja quësocano tsi yoshini trampa qui ja paquëmitsa ra. Jabi toca ca tsi ixëti xo toa rëquënniti ibo manëcatsai cato ra.

Iglesia ca mëbicanaibo

⁸Jascaria tsi jabi jia ca jayaxëti xo iglesiá ca mëbicanaibo ri. Paramixëni, jënë-naxëni, paratá-naxëni, tihi ca tsi ja itima ca xo ra. ⁹Jama, jia tsi Cristo quinia ja banahuati ca xo, naa jato bëroma ca Cristo. Ja tsi xo toa ja qui ja chitimicanaina. ¹⁰Jato binox pari tsi jato tanamahuë. ¿Jabi jia ca jayacahi ni? Tsayaparihuë. Yama jato pasomaha ca jahuë bo pi no tsi jato qui iglesiá ca yonoco ahüë. ¹¹Jasca, jabi jia ca jayaxëti xo toa jato ahui bo ri. Ranimixëni, jënë-naxëni, tihi tsi ja itima ca xo, shinajiaxëni ca jaca nori. ¹²Jasca, huësti ca ahui roha ca ja jayati ca xo. Jato xocobo, jato xobó cabo, tihi cabo ototi ja cahëxëti ca xo. ¹³Jia pi iglesiá ca yonoco ja acano tsi jato oquëhuacaxëcani quiha chahahuacanaibo. Jatsi raquëhaxma tsi Jesucristo qui ja chitimicani ca yoati tsi chanipicaxëcaqui.

No chitimihaina

¹⁴Mi qui cacasquia. ¿Oxë huëtsa ma ni? Jama, jaboqui naa carta mi qui raaquia ë bamamitsa iqui na. ¹⁵Bamapihëno tsi Dios iglesiá ca arati quinia mia jismaxëhi quiha naa ë quënëhaina. Bësó xo chahahuacanaiba Dios iquia. Jasca, jato ó tsi xo Dios jabija ca Chani. Toa jabija ca Chani ó bësocani quiha. ¹⁶Jabi anomaria tsi xo toa noba arati quinia ra. Yoanoma quiha.

Nohiria yora ó tsi Dios coniquë.

Městë ja iquí ca Espiritu Santó jismaniquë.

Angel bá tsaya-tsayaniquë.

Carayanabo qui jahuë Chani yoahacanicuë.

Ja qui ja chitimicaniquë jato ri.

Jaquirëquë mana nai qui ja tërohacanicuë.

4

Cristo quima casocanaibo

¹ Xaba rësó tsi Cristo quima casocaxëcani quiha huësti huësti cabo, parahai ca tiisimacanaibo nicacatsi na. Jato qui jiaxëhi quiha toa yoshini tiisimahaina. Tihi ca tsi noqui yoahi quiha Espiritu Santo. ² Jatsi quinia-caxëcahuë. Quiacaxëcani quiha toa tiisimacanaibo. Parati cahëxëni ca xo. Parajahuacano tsi jato qui quësoyamahi quiha jato shinana rë, bësoyama jaca nori iqui na. ³ Tiisimahi tsi “Anoma tsi xo ahui bënë bichiina” icani quiha pë, jënima ja nori. “Pinoma xo toa; pinoma xo naa” icani quiha pë, piti yoati na. Jishopë. Tihi cabo Diós nëhohuani quiha piti. Jasca, toa piti quëshpi tsi “Gracias” iqui noa Dios qui, naa noqui chahahuacanaibo. Noqui tsi xo toa jabija ca cahëcanaibo. ⁴ Nicacana. Jia tsi xo toa jatiroha ca Diós nëhohuanina. “Gracias” iipihit tsi “Pinoma xo toa” i no yamaxëti xo, bëhoxhi na. ⁵ Dios Chani, no bëhoxhaina, tihi cabo tsi xo toa piti shomahuahaina piti.

Jesucristo pastor jiaxëni cato

⁶ Tihi ca yoba bo pi mi xatë bo qui ahi tsi Jesucristo yonati jiaxëni ca ixëqui mia. Tocapimino tsi chahahuahacati ca Chani, Dios yoba jia cabo, tihi cabo cahëhai ca mi nori ca jismahacaxëhi quiha ra. ⁷ Jasca, mahitsa ca chani, yoyoxëni ca chani, tihi cabo quima basihuë. Jatsi quiniahuë. Oquë tsi xo toa mi shina coshihuahaina Dios quinia ó tsi bësohai cató no. ⁸ Tsayahuë. Jënima tsi toa no mohi-mohihaina noba yora coshihuati. Jama, oquë tsi xo toa noba shina coshihuahaina Dios quinia ó no. Tocapimino tsi oquëxëhi quiha mi bësohaina jaboqui, rëquë ca xaba ri. ⁹ Nicahuë. Jabija tsi xo naa ë yoahana. Ja chahahuahacaxëti xo. ¹⁰ Bësohai ca Dios qui chitimi qui noa. Maí ca nohiria bo, noqui chahahuacanaibo, tihi cabo Xabahamati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra. Ja tsi xo toa yonocoria-yonocoriaquia Dios bax na.

¹¹ Tiisimaquí tsi tihi ca jahuë bo chahahuacanaibo mi amano. ¹² Jasca, mia nohiria bá ocahuayamano, shinapayo mi nori iqui na. Quinia jia cato ó tsi mi bësono chahahuacanaibo bax na. Mi chani, mi jabi, mi noihaina, mi chitimihaina, mi yoyoyamahaina, tihi cabo tsayacaxëcani quiha. ¹³ Ea manapama tsi mi bamayamano. Quënëhacanish cabo nohiria bo mi nicamano. Dios Chani mi yoano. Mi tiisimano. ¹⁴ Jabi Dios Chani yoatí tiisi jaya xo mia iquia. Toa tiisi mi shina-bënoyamano. Toa tiisi Diós mi qui ani quiha, Chani chitahëhuati ibobá mi nohó jato mëquë jananiquë no. Mi bamayamano ra.

¹⁵ Jatsi ë quënëha ca yoba mi shinano. Mi tiisi tsi mi ariano, mi shinahacai ca nohiria bá jisno iquish na. ¹⁶ Jahuëcara ca ahi tsi quiniaxëhuë. Tiisimahi tsi jaha bësohuë. Tocapiquí tsi mimë xabahamaxëqui mia. Jasca, xabahamahacaxëhi quiha mia nicacanaibo ri.

5

¹ Joni yosibo raahayamahuë. Anoma quiha. Jato qui chanipama tsi jia tsi jato mi yobano, naa mi ipa mi yobahai jascaria. ² Jasca joni baquë bo ri. Jato rëquëmë jascaria mi iti xo iquia. Jasca, yoxa ëhuati bo qui chanipama tsi jato noihuë, mi ihua mi noihai jascaria. Jasca, yoxa jahi bo ri mi mëbino, naa mi yoxa ca mi mëbihai jascaria.

³ Jasca, bënë imanish ca yoxa yoi bo mi shinano. ¿Tobi ni jato otohai cato? ⁴ Tsayahuë. Shinahacahax ca xocobo, chahitaxocobo, tihi cabo pi

ja jayacano tsi jato ëhuati bo ja ototi ca xo iquia. Jato nabo mëbiti ja cahëti ca xo. Jato ó ca cuenta jahari ja copixëti ca xo, Dios qui jia ja nori iqui na. ⁵ Jama, tobi xo bënë imanish ca yoxa noitiria cabo, naa jato ototi ibo yama cabo. Dios qui chitimiyoicani quiha ra. Baquicha, barihani, tihi cató tsi bëhoxcani quiha. Dios qui jamë aquëquëcani quiha ja bax yonocoxëna. ⁶ Jama, tobi xo toa Dios shinayamahai ca bënë imanish ca huëtsa bo. Jahuëmishni bo roha shina-shinacani quiha pë. Bësoyama ca jascaria ca xo naa bëso ca yoxa bo iquia. Jato mi mëbiyamano. ⁷ Tihi ca yoba iglesiá ca nohiria bo qui mi ano, quësohacatimaxëni ja icano iquish na. ⁸ Dios quima casocani quiha toa jato xobó cabo otocasyamacanaibo. Tsohuëcaracá pi jahuë nabo, jahuë jimibo, tihi cabo mëbiyamano tsi chahahuayamacanaiba jocha oquë tsi xo toa jahuë jocha iquia.

⁹ Mato lista qui shinapayo ca bënë imanish ca maniyamahué. Sesenta año bo pari ja jayaxëti xo. Jasca, huësti ca bënë ya roha ja ini nori quiha. ¹⁰ Jasca, jia tsi nohiria bo chanixëti xo ja acai ca yoati na. ¿Jia tsi jahuë xocobo ja shinahamani? ¿Shishocanaibo otoi ni? ¿Dios nohiria bo shomahuahi ni? ¿Noitiria cabo, iquicanaibo, tihi cabo mëbihi ni? ¿Tihi ca yonoco jia ca acatsi ni? Tocapijano tsi iglesiá ca lista qui jahuë janë maniahué iquia.

¹¹ Jama, mato lista qui shinapayo ca bënë imanish ca yoxa maniyamahué. Tihi cabo tsi xo toa bënë huëtsa bicascanaibo. Jato noma jabi quiha. Cristo qui aquëquëhax tsi ja casomitsa pë bënë bixëna. ¹² Tocapijacano tsi noqui bëroria tsi xo toa Cristo ja banahuayoicasyamahaina. ¹³ Jasca pi iglesiá cabá jato otono tsi ja chiquishcamitsa. Yonocoyamapihi tsi xobo bo topoco-topococani quiha pë mahitsa. Topocohi tsi ranimisaxëcani quiha tia. Anoma tsi xo toa ja tocanaina. ¹⁴ Jaha tsi ë qui jia tsi xo toa bënë paxa ca ja bicanaina. Xocobo ja saihuaxëti ca xo. Jato xobó cabo ja otoxëti ca xo. Tocapijacano tsi yamatsixëhi quiha toa jato pasomaha ca chani iquia. ¹⁵ Jishopë. Iglesia quima huësti huësti ca casoni quiha Yoshi banahuaxëna.

¹⁶ Noho yoba tsi xo naa. Jato bënë imanish ca yoi bo chahahuacanaibá otoxëti xo iquia, jato jimibo ja icaquë no. Copixëni tsi xo toa jato orihuati gasto bo. Ja tsi xo toa iglesiá cabá jato mëbiyamano. Jama, toa bënë imanish ca yoxa noitiria cabo, naa jamë yoi cabo, iglesiá cabá mëbixëti xo iquia.

¹⁷ Jasca, doble ca sueldo copihacaxëti xo iglesiá ca rëquëninicanai ca yosibo. Dios Chani pi ja yoariacano tsi ja tiisimariapicano tsi jato qui chahahuacanaibo rani-raniriano iquia. ¹⁸ Nëcahi quiha Dios Chani ra: “Trigo bëro huëyë timano tsi jaranacati amayamacahuë” ii quiha. Jasca, “Copihacaxëti xo yonocohai cato. Sueldo ja bino” ii quiha.

¹⁹ Jasca, pastor qui nohiria quësono tsi quiniaxëhuë. Mi nicanox pari no tsi ja qui quësoxëti xo dos tres cabo parí. ²⁰ Pastor pi jocharohano tsi chahahuacanaibo bësojo xo tsi mi raahaxëti xo, tëxë bo raquëno iquish na. ²¹ Nicaparihuë. Dios, Jesucristo, jahuë ángel yoi bo, tihi cabo bësojo xo tsi mia yobaquia. Iglesia ca nohiria bo ó bësoyama tsi jaharisi nohiria bo mi yobano ra. Yamaxëti xo toa mi qui oquë cato iquia. ²² Jasca, mëri tsi nohiria ó tsi mi mëquë janayamahué pastor amaxëna. Tocapiquí tsi jahuë jocha mi yopamitsa. Toca ca joni pi pastor mi ano tsi mi qui quësoxëhi quiha iglesiá iquia. Nohiria huëtsa ba jocha xatënyamahué. Jocha quima tëquë basina.

²³ Jasca, mi poco ó quiniaxëhuë. Huëstima tsi xo toa mi iquihaina. Tobi quiha mi poco pahë. Jatsi jënëpaxa roha mi ayamano. Oriquiquí tsi oquë tsi xo vino pistia acaina iquia. Poco qui jia quiha.

²⁴ Jasca, huësti huësti ca joni ba jocha tsi xo noqui bërono ra. Jatiroha ca nohiria bo tsi xo cahëhaina. “Ja copihacaxëti xo ra” iqui noa. Jama, jonë tsi xo toa nohiria huëtsa bo jochahaina. Jari basi tsi xo jato copi.

²⁵ Jascaria pi jia ca huësti huësti cabá ano tsi noqui bëroria tsi xo toa jia ca ja acanaina. Jasca, bërohuahacaxëhi quiha toa jonë ca acacanish ca jia ca jahuë bo ri.

6

Chama ba Yonati bo

¹ Jato chama bo nicaxëti xo chahahuahai ca yonati bo tëquë, Dios janë, Dios yoba, tihi cabo qui nohiria bo quësoyamano iquish na. ² Jasca, chahahuahai ca chama pi jayahi tsi ja yosanayamaxëti xo, jahuë xatë ja nori iqui na. Tihi ca yoba bo mi yoaxëti xo iquia, mi tiisimaquë no.

Mahitsa ca tiisimacanaibo

³ Quiniaxëhuë. Toá xo toa jamëri ca yoba yoacanaibo. Toá xo toa Ibo Jesucristo Chani nicamixxëniria cabo. Chahahuacanaiba yoba quinia ma xo toa ja yoacanaibo pë. ⁴ Jamë shinamixxëni ca cahëtimaxëni ca xo iquia. Joi mëramixxëni ca xo pë. Jato iqui tsi tobi yosanahaina, iquinahaina, roamis-haina, mahitsa ca quësocanaina. ⁵ Jënëyamahi quiha rë joi ja icanaina. Tsayahuë. Yoshihuahacani quiha jato shinana. Jabija ca cahëyoitimaxëni ca xo iquia. Ganancia quëshpi roha tsi Dios Chani yoacacani quiha pë.

⁶ Jama, rico-ricoria ca xo chahahuacanaibo iquia. Jato ganancia tsi xo toa ja rani-ricanaina. ⁷ Tsayahuë. ¿Mëquëya tsi naa mai qui no joyamani cohax na? Jasca, ¿jahuë boxëhi ni noa ra rësoxo na? Yama ra. ⁸ Jatsi oriquiti, sahuëti, tihi cabo pi jayahi tsi no ranixëti xo. ⁹ Jama, jocha qui paquëceni quiha ricocasanaibo. Trampa jascaria tsi xo toa rico ca iquiina. Parata iqui tsi yoi ca jahuë bo quiri bësocani quiha pë. Jatsi yoshihuahacacani quiha, yoi ca ó ja quëëhai cató no. ¹⁰ Quiniaxëhuë. Jatiroha ca yoi ca qui noqui mëpihi quiha parata noihaina ra. Ja iqui tsi Dios quima huësti huësti ca casoni quiha parata noihi na. Jaboqui cohuëria xo jato shinana.

Raquëxoma tsi Dios Chani yoahaina

¹¹ Dios joni-joniria xo mia, Timoteó. Ja quëshpi tsi jatiroha ca yoi ca basihuë. Jia ca ati ó mi quëëno. Jatsi mëstëxëni ca jabi jayahaina, Dios noihaina, Ibo qui chitimihaina, nohiria noihaina, ishima iquiina, tihi cabo tsi xo toa jiaria cabo. Mi tocaxëti xo iquia. ¹² Jasca, bamahaxma tsi Ibo bax nianata. Mia ja quënani quiha bëboti, bëso-bësopaxëti. Jabi toca tsi mi chitahëni quiha, chahahuacanaibo bësojo xo tsi mi chahahuani ca mi yoaniquë no. ¹³ Dios bësojo xo tsi, naa jatiroha ca Bësomati Ibo bësojo xo tsi mia yobaquia. Jasca, Jesucristo bësojo xo tsi, naa Poncio Pilato qui jabija ca chaninish ca bësojo xo tsi mia yobaquia: ¹⁴ Ibo Jesucristo manapama tsi jatiroha ca yoba bo nicana iquia. Quësohacatimaxëni mi ino Ibo jisiquixëquë no iquia. ¹⁵ Xaba jia cató tsi jahuë Cristo jisiquimaxëhi quiha Dios ra, naa jiaria ca Chama-chamaria. Jatiroha ca maí ca chama bo, chama-chamaria bo, tihi cabo oquëria ca tsi xo naa huësti ca Dios ra.

¹⁶Ja huësti ca tsi xo toa rësotimaxëni cato. Jasca, anomaria tsi xo toa jahuë bajra-bajrahai ca oquë. Ja qui basimatimaxëni xo noa ra. Jasca, yama tsi xo toa Jahëpa Dios jisish cato, jisnoma ca ja nori iqui na. Toa Dios no oquëhuariano. Jatiroha cabo ja oto-otopaono ra jahuë chama ya. Iquë. Amén.

¹⁷Jahuë mishni bo jayaria cabo mi yobano. “Mamë shinamisxëni iyamacana” ina jato qui. Jato parata qui ja chitimiyamacano ra, naamayamahi ca ja nori quëshpi na. Dios qui ja chitimixëti ca xo. Ja tsi xo toa noqui ranihuati jahuë mishni bo Ati Ibo-iboria. ¹⁸Toa jahuë mishni jayaria cabo mi yobano tsi “Jia ca acana. Huashiyamacana” i jato qui cana iquia. ¹⁹Tocapiquí tsi mana ca jahuë mishni bo jayacaxëcani quiha johai ca xabacá no. Jasca, tocapihi tsi nëá tsi bëso-bësoyoicaxëcani quiha iquia.

Jaroha ca yoba

²⁰Jisa Timoteó. Quiniaxo tsi Diós mi qui ani ca yonoco mi ariano. Anoma ca yoi ca chani nicayamahuë. Toá ca mahitsá ca tiisi jaya cabo chanihai ca quimahuë. ²¹Jishopë. Tobi xo toa Ibo quima casonish cabo pë, toa mahitsa ca tiisi ó quëëhi na. Tihi tsi iquia mia yobahi na. Iquë. Diós mia shomahuano.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Timoteo

Timoteo qui Pablo quënëhina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa quënëhaina. Diós ëa raani quiha jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Jahuë Jesucristo qui nohiria bo pi chitimino tsi jato bësomapaoxëqui ra. Ja tsi xo noho chani. ² Naa carta mi qui raaquia, Timoteó, noho baquë yoi cató. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mia shomahuano. Mia ja ranihuacano.

Jesucristo Chani yoahaina

³ Barihani, baquicha, tihí cató tsi bëhoxpama tsi Dios qui “Gracias” iquia mia quëshpi na. Jabi shina jia ca yahí tsi naa Dios-diosria bax yonocoquia, naa noba naborëquëbo ini jascaria. Dios ranihuacatsai ca ëa xo naa. ⁴ Jasca, bëho yaxo tsi mia shina-shinaquia, mi qui cacasquí na. ⁵ Jia tsi xo toa Dios qui mi chitimihaina iquia, naa mi ëhuati Loida, mi ihua Eunice, tihí cabo chitimini jascaria. Tihí tsi xo toa ë shina-shinahaina.

⁶ Dios bax yonocoti tiisi jaya xo mia iquia. Toa tiisi Dios mi qui ani quiha mi nohó mëquë ë jananiquë no. Toa tiisi chamahuahuë iquia ja nocayamano iquish na. ⁷ Jia tsi xo toa Diós noqui acaina. Chamaxëni ca shinana, noiti shinana, nohiria bo rëquëniníti shinana, tihí cabo noqui aquí quiha, raquëxëni ca shina ja nomari. ⁸ Ja iqui tsi bërabiyamana Dios Chani yoahi na. Jasca, ë qui bërabiyamana, naa preso qui nanëhacanish cato. Jabi Dios Chani pi yoaquí tsi tënëxëqui mia ri, naa ë tënë-tënëhai jascaria. Tocapijano tsi mia chamahuaxëhi quiha Dios. ⁹ Anomaria tsi xo toa no bax Diós anina iquia. Noqui ja xabahamaniquë ra. Xabahamaxo tsi noqui ja quënaniquë jahuë yonoco mëstëxëni ca ati. Noqui, naa mëquëya ca noitiria cabo ja quënani quiha jahuë yonoco ati. Shoma xo noa. Mai nëhohuanox pari tsi quiha Diós noqui shomahuaniquë jahuë Jesucristo ini cató no. ¹⁰ Siri tsi Diós acasni ca no cahëyamaniquë. Jama, jaboqui Jesucristo joní cató tsi jahuë planes cahëqui noa ra. Joxo tsi quiha rësoti chama ja quëyoni quiha. Jasca, jahuë Chani jia ca qui no chitimihai cató tsi noqui bëso-bësopaomahi quiha. Tihí ca tsi xo toa no cahëhaina jaboqui. ¹¹ Jasca, ëa Diós biniquë ra, jahuë Chani jia ca ë yoano. Ja iqui tsi jahuë Chani chitahëhuati ibo, carayanabo tiisimati ibo, tihí ca ëa xo naa ra. ¹² Jabi anomaria tsi xo toa ë tënëhaina naa Chani iqui na. Jama, toa Chani qui bërabiyamahai ca ëa xo naa. Jari yoacasquia ra, jahuë rëso qui ëa ja otoxëhai quëshpi na. E nohó bësoxëhi quiha iquia.

¹³ Mia ë tiisimani ca jahuë bo mi shina-bënoyamano. Jesucristo yoba mi chahuayoino. ¹⁴ Quiniaxëhuë. Anomaria tsi xo toa Diós mi qui ani ca tiisi. Toa tiisi ó mi bësono ra, mi nohó ca bësohai ca Espiritu Santó no. Tihí ca tsi iquia mia yobahi na.

¹⁵ Jabi Asia maí ca chahuacanaibá ëa jisbërianiquë pë, ë qui bërabiquí na. Jisbëriani quiha Figelo, Hermógenes ri. Ja acani ca cahëqui mia tia. ¹⁶ Jama, ë qui bërabiyamaniquë Onesíforo ra, presó tsi ë nori iqui na. Huëstima tsi ëa ja shinani quiha ëa ranihuaxëna. Jahuë xobó cabo Ibobá shomahuano. ¹⁷ Roma yaca qui cahëxo tsi quiha mëri tsi ëa ja mëra-mëraniquë. Mërahax ë qui ja shishoni quiha. ¹⁸ Jaroha ca barí tsi toa joni

Diós shomahuano ra. Jasca, Efeso xo tsi ëa ja mëbini quiha. Tihi ca tsi cahëqui mia iquia.

2

Jesucristo soldado jiaxëni cato

¹ Jisa, noho baquë, Timoteó. Mia chamahuati mëtsa xo Jesucristo ra. Jahá tsi mi chamano. ² Nicaparihuë. Jia tsi nohiria bo bësojo xo tsi ë tiisimani ca jahuë bo tëquë mi nicaniquë iquia. Jaboqui tihi ca jahuë bo Dios bax yonococanaibo qui mi mëano, nohiria huëtsa bo ja tiisimacano iquish na jato ri.

³ Jasca, Ibo bax tënëcanaibo yaxo tsi mi tënëno mia ri, Jesucristo soldado iquiria. ⁴ ¿Jabi jahuë comandante ranihuacasyamahi ni soldado? Ja iqui tsi jamëri ca yonoco biyamahi quiha, soldado ja nori iqui na. ⁵ Toca xo deporte i-ihai ca ri. Deporte yoba bo pi nicayamaquí tsi ¿jënahuaria xo raca premio ja bëbona? ⁶ Jasca, huaí ca yonocohai ca ri. Jia tsi copihacaxëhi quiha toa huaí ca yonocoxëni cato iquia. ⁷ Tihi ca jahuë bo mi shinano. Shinapimihuano tsi mia mëbixëhi quiha Dios jatiroha ca mi cahëyoino iquish na.

⁸ Jabi naa Chani jia ca mi shina-bënoyamano, naa ë yoahai cato: Rësonish cabo quima Jesucristo tërohacaniquë iquia. Jaboqui bëso xo ra. Jasca, chama David chahitaxocobo ja ini quiha. ⁹ Jabi naa Chani tahëhax tsi preso qui ë nanëhacaniquë, naa yoixëneria cabo jascaria. Ea ti tsi xo toa mëchichó cato, nëxahacatimaxëni Dios Chani nori. ¹⁰ Japi naa Chani qui Diós bini cabo chitimino tsi jënima tsi xo toa preso xo tsi ë tënëhaina iquia. E qui jiaría tsi xo toa Jesucristó jato xabahamahaina iquia. Jahuë i-ipaohai ca oquë xatënëacaxëcani quiha jato ri. ¹¹ Chahahuahacaxëti xo naa chani:

Ja bëta pi noba noma jabi qui rësohi tsi ja bëta bësoxëqui noa.

¹² Tënëpiquí tsi ja bëta xo tsi yonaxëqui noa.

Jasca, ja pasomaha pi no chanino tsi noqui pasomaha chanixëqui.

¹³ Jama, janyama pi no cano tsi jari noqui noixëqui, jahuë yora xatë no nori iqui na.

Tihi tsi ii quiha naa Chani jia cato.

Dios bax yonocoxëni cato

¹⁴ Tihi ca jahuë bo mi nicamano, Timoteó. “Anoma tsi xo toa mahitsa ca chani tahëhax iquinhaina” i nohiria bo qui na Dios janë no. Ja tocatima ca xo. Toca ca chaní tsi yoshihuahacahi quiha pë nicacanaibo roha.

¹⁵ Jasca, yonocopama tsi mi aria-ariano mi qui Dios ranino iquish na. Yonati jiaxëni ca mi iti xo, naa jahuë yonoco qui bërabyamahai cato. Jasca, jabija ca Chani cahëriaxo tsi mi tiisimati xo. ¹⁶ Jasca, mahitsa ca yoyoxëni ca chani quimahuë. Dios quinia quima noqui mëpihi quiha toca ca chani ra. ¹⁷ Microbios pacanahai jascaria tsi xo toa ja tiisimacanaina. Anoma quiha. Toca xo Himeneo, Fileto, tihi cabo. ¹⁸ Jabija ca quinia quima ja casocani quiha, “Tërohacani quiha rësonish cabo” iquiina. Ja yoacani ca iqui tsi huësti huësti ca chahahuacanaibo yoshihuahacani quiha rë.

¹⁹ Jama, mohitimaxëni tsi xo Dios Chani ra, naa maxax chahitaxëni jascaria. Ja cacha jahuë xobo ahi quiha Dios. Toa ó tsi quënëhacani quiha jahuë chani ra. “Jahuë-na bo cahëqui Dios” ii quiha. Jasca, “Yoi ca quima casoxëti xo toa “Ibobá-na xo ëa” iqui cabo tëquë.

²⁰ Jatsi nicapa. Rico cato xobó tsi xo huéstima ca jamëri ca plato bo. Huësti huësti ca tsi xo toa oro, plata, tihi cabá tsi acacahax cabo. Huëtsa tsi xo toa jihui, matsaca, tihi cabá acacanihax cabo. Fiesta bari no tsi copiriama cabo tsëcahi quiha. ²¹ Jabi toa plato copixëniria cabo jascariaxëhi quiha toa yoi ca jahuë bo quima casohai cato. Jato bixëhi quiha Ibo ra jahuë oquëria ca yonoco ati.

²² Jasca, shinapayo ba jocha bo quima basihuë. Basixo tsi mështëxëni ca jabi, Dios qui chitimihaina, noihaina, rabë nabëquihaina, tihi ca jahuë bo chahahuana. Toca ca jabi mi jayaxëti xo iquia Ibo qui parayamahai ca aracanaibo ya. ²³ Jasca, yoyoxëni ca jahuë bo pi nohiria chanino tsi jato basihuë. Toca ca chani tahëhax tsi caxacaqui nohiria pë, joi mëraccatsi na. ²⁴ Joi mëraxamaxëti xo toa Iboba yonati, ishima tsi nohiria bo mëbihai ca ja nori. Jasca, yosanatimaxëni ca Dios Chani tiisimati ibo ja iti xo, naa Iboba yonati cato. ²⁵ Jahuë chani nicacasyamacanaibo yobapama tsi ishima tsi jato yobati ja cahëxëti xo. Tsayahuë. Toca ca nohiria ba shina Díos rarinamamitsa ra, jabija ca ja cahëyoicano iquish na. ²⁶ Yoshini jocha ca trampa pi paxaqui tsi jabija ca quinia banahuatëquë-caxëcani quiha iquia. Anoma tsi xo toa jato qui tsamihax ca Yoshini ra. Toca ca nohiria tsi xo toa Yoshini shina acaina rë.

3

Xaba rëso

¹ Jaha bësohuë. Anomariaxëhi quiha xaba rëso iquia. ² Toatiyá tsi tobixëhi quiha huashicoxëni ca paratá-naxëni ca nohiria bo. Tobixëhi quiha jamë shinamixëni ca Dios pasomaha cabo ri. Jato nabo qui nicayamacaxëcani quiha pë. Ranitimaxëni ca yoiria ca jabi jaya cabo tsi xo naa ra. ³ Jasca, tobixëhi quiha noitimaxëni cabo, shinacaxa cabo. Tobixëhi quiha roamixëniria ca caxaxëni cabo. Jato qui yoixëhi quiha toa jia cato. ⁴ Jato rabëti bo quima casocaxëcani quiha pë. Shina itsis jaya cabo tsi xo naa bo iquia. Jamë shinamixëniria ca xo. Dios quinia quima casoxo tsi jaha ja quëëcanai ca roha acani quiha pë. ⁵ Tsayahuë. Iglesia qui bocaxëcani quiha pë, Dios chama mëquëya cabo jaca nori. Nëca ca nohiria bo quima basihuë iquia. ⁶ Nëca ca nohiria tsi xo toa nohiria ba xobo qui jicocascanaina jato yoba yoi ca nicamaxëna. Jicoxo tsi toá ca jocha ihuë ca papihai ca yoxa bo, naa yoyoxëni cabo paracani quiha pë. Yoba paxa ca ó quëëmishëniria ca yoxa bo tsi xo naa. ⁷ Jahuëcara paxa ca jabicascani quiha, jabija ca cahëtimaxëniria cabo jaca nori. ⁸ Dios jabija ca Chani pasomaha tsi xo nëca ca tiisimacanaibo. Moisés yamaba chani pasomaha inish ca Janes, Jambres, tihi cabo jascaria ca xo. Yoiria tsi xo toa ja shinacanaina iquia. Cristo yoba quima ja casocani quiha. Mahitsa tsi xo toa ja qui ja chitimicanaina iquia. ⁹ Jaha bësopa. Jatiti basima tsi xo toa ja toacanaína. Bërohuahacaxëhi quiha ja yoyocanaina iquia, naa Janes, Jambres, tihi caba yoyo nohiria bá jisni jascaria.

Pablo jaroha ca yoba Timoteo qui

¹⁰ Toca ca nohiria ë nomari ca cahëqui mia iquia, noho jabi yoi ca mi jisni iqui na. E acatsaina, Ibo qui ë chitimihaina, ë yosanayamahaina, ë noihaina, ë tënëhaina, ¹¹ ë rashahacahaina, tihi cabo mi jisniquë. ¿Antioquía, Iconio, Lистра, tihi ca yacata xo tsi nohiria bá ëa acasyamayamani? Tihi cabo quima Ibobá ëa tsëcaniquë ra. ¹² Jaha bësopa.

Tënëmahacaxëhi quiha Jesucristo yoba banahuacascanaibo tëquë iquia. ¹³ Jasca, oquënaxëhi quiha yoixëni caba jocha. Huëtsa bo parapama tsi parahacacaxëcani quiha jato ri.

¹⁴ Jama, mi tiisimani ca quinia ó tsi mi rëtsano. Jabija ca quinia ja nori ca cahëqui mia, ëa, naa mia tiisimanish ca mi cahëyoihai iqui na. ¹⁵ Jasca, Quënëhacanish cabo mi tiisimahaniquë, xocobo mi initiya rohari. Dios Chani tsi xo toa tiisi-tiisiria ca mia amahaina. Diós noqui xabahamati quinia qui noqui mëpihai ca tsi xo naa, Jesucristo qui no chitimiquë no. ¹⁶ Jatiroha ca Quënëhacanish cabo tsi xo toa Dios Chani yoi cato. Espiritu Santo chamá tsi noqui ja acacani quiha. Jatsi Dios Chaní tsi jabija ca tiisimati mëtsa xo noa. Jahuë Chaní tsi yoi ca yoba bërohuati mëtsa xo noa. Jasca quinia jia cató tsi noqui mëpihi quiha, jabi jia ca no jayano. Jia tsi noqui yobahi quiha jahuë Chani, mëstë inono. ¹⁷ Toa quiniá tsi rohahuahacaqui noa Dios bax yonocoti. Jaquirëquë jahuëcara ca yonoco jia ca tëquë aapi xo.

4

¹ Dios bësojo xo tsi jatsi Jesucristo, naa bësoyama cabo, bëso cabo, tihi cabo copihí joxëhai ca Chama-chamaria bësojo xo tsi Dios Chani yoahuë iquia. ² Jatiroha ca xabacá tsi jahuë Chani mi yoano iquia. Xaba jia cato, xaba yoi cato, tihi cabá tsi mi yoaxëti xo. Ja nicacascanaí cató tsi Dios Chani yoahuë. Yoaxo Iboja quinia qui jato mi mëpino. Yoaxo jochacanaibo mi yobano. Chahahuacanaibo mi chamahuano. Yosanax-oma tsi mi tiisimano. Tihi ca tsi mi ati xo Dios Chani yoaquí na. ³ Jaha bësopa. Tsëquëxëhi quiha toa jabija ca Chani nohiria bá nicacasyamahai ca xabaca rë. Toatiyá tsi jato ranihuati chani ó quëëcaxëcani quiha pë. Jaha quëëquí tsi tihiria ca tiisimacanaibo catiacaxëcani quiha jato chani nicaxëna. ⁴ Dios jabija ca Chani quima casoxo tsi anoma ca jato mahitsa ca chani chahahuacaxëcaqui. ⁵ Jaha quiniaxëhuë, quinia jia ca bixëna. Nohiria bá pi mia yosino tsi mi raquëyamano. Dios Chani yoapama tsi Ibo qui nohiria bo mi bëbono. Tihi ca yonoco mi jatihuano, mi yonoco ja nori iqui na.

⁶ Nëca tsi mia yobaquia rësoti basima ë nori quëshpi na. Mana nai qui capaima xo ëa iquia. ⁷ Naama tsi xo toa Ibo bax ë nianahaina. Jatiqüë noho yonoco ja bax na. Jasca, jari coshi tsi xo toa ja qui ë chitimihaina. ⁸ Tihi cabo quëshpi tsi premio ó pasoquia Ibo johai ca barí no. Toa barí tsi ë qui toa premio axëhi quiha Ibo, naa noqui Copiti Ibo mëstëxëni cato. Jasca, toa barí tsi copihacaxëhi quiha jaha pasocanaibo ri.

Jaroha ca yoba

⁹ Jënimapino tsi mëri tsi ë qui mi jono. ¹⁰ Ea jisbërianiquë Demas rë. Maí ca jahuë mishni bo noihi tsi Tesalónica qui jahari ja caniquë. Jatsi Galacia mai qui Crescente caniquë. Jatsi Dalmacia mai qui Tito caniquë. ¹¹ Jaboqui ë bëta xo Lucas roha. Joopiquí tsi Marcos nëri mi bëno, ëa mëbiti mëtsa ja nori iqui na. ¹² Jasca, yama xo Tíquico. Efeso qui ë raani quiha. ¹³ Joquí tsi noho saco mi bëno. Troás tsi ë jisbëriani quiha, Carpo xobó no. Jasca, toá xo noho libro bo, noho papi bo. Tihi cabo ri mi bëyono.

¹⁴ Alejandro qui quiniaxëhuë, naa metal mëquixëni cato. Ea yosixëni ja ini quiha. Ja ani quëshpi tsi copixëhi quiha Ibo ra. ¹⁵ Toa joni qui quiniaxëhuë noba chani qui caxaxëneria ja ini quëshpi na.

¹⁶ Jariapari ca xabacá tsi chama bo bësojó tsi ë chaniquë tsi yama ini quiha toa ëa mëbicansai cato rë, naa ë bëta niicatsai cato. Jabayocaniquë jato tëquë. Ibobá jato copiyamano iquia. ¹⁷ Jama, ëa tapai nii ini quiha Ibo yoi. Ea ja chamahuanì quiha, raquëxoma tsi carayanabo qui jahuë Chani ë yoano iquish na. Ja nicayocani quiha. Ibo iqui tsi cama qui ë niahacayamaniquë ra. ¹⁸ Raquëyamahai ca ëa xo naa. Jatiroha ca yoi ca quima ëa mëbixëhi quiha Ibo iquia. Mëbixo tsi jia tsi jahuë mana ca otohài ca qui ëa boxëhi quiha. Ja qui oquë i-ipaoxëti xo iquia. Iquë. Amén.

Joiuahaina

¹⁹ Prisca, Aquila, Onesiforó-na bo, tihi cabo joihuaquia. ²⁰ Yama tsi xo Erasto nëá no. Corintó tsi ë jisbëriani quiha. Jasca, yama xo Trófimo ri. Mileto ja chitëni quiha iquihì na. ²¹ Jënimapino tsi nëri mi jono matsitiya jonox pari no. Jasca, mia joihuahi quiha Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nëá ca huëtsa bo tëquë.

²² Mi bëta Ibo Jesucristo ino. Mato tëquë Diós shomahuano. Iquë. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Tito

Tito qui Pabló quënëñina

¹ Dios yonati ca Pablo ca ëa xo naa. Jesucristo Chani chitahëhuati ibo xo ëa ra. Ea Diós raaniquë ra, ja bini ca nohiria bo mëbiti, jabija ca ja cahëcano iquish na. Jabija ca arati quinia ó jato mëpixëhi quiha toa ja cahëhaina iquia. ² Jasca, bëso-bësopaoti ó pasocaxëcani quiha jabija ca cahëhi na. Jabi siri tsi “Mato bëso-bësopaomaxëquia” i Dios ni quiha, naa mai nëhohuanox pari. Quiayamaqui Dios. ³ Jatsi ja qui xaba jia ca tsëquëquë tsi Diós jahuë Chani nohiria bo qui jisiquimaniquë ë yoahai cató no. Jahuë Chani ë qui acacani quiha. Ja tsi xo toa Dios Chani yoaquia ra, Dios, naa noba Xabahamati Ibobá ëa raani iqui na. ⁴ Naa carta mi qui quënëquia Titó, noho baquë yoi cató. Jaharisi tsi xo toa Ibo qui no chitimihaina iquia. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, naa noba Xabahamati Ibo, tihí cabá mia shomahuano. Mia ja ranihuacano.

Yosibo janahaina

⁵ Siri tsi Cretá tsi mia ë jisbërianiquë, mimë xo tsi no acama ca yonoco mi jatihuano iquish na. Toá ca iglesia bá tsi jari janahama ini quiha yosibo, naa pastor bo. Jatsi jatiroha ca yaca ó tsi yosibo mi janano. Janaquí tsi noho yoba mi shina-bënoyamano. ⁶ Quësohacatimaxëni ja iti ca xo iquia. Jasca, huësti ca ahui roha ja jayati ca xo. Jasca, chahahuacanaibo, naa yoyoyamahi ca xocobo jayati ca xo. Toca ca pastor bo mi janaxëti xo iquia, ⁷ Dios yonoco yoi jato qui acacani iqui na. Ja iqui tsi quësohacatimaxëni ca joni bo ja iti ca xo. Jatsi jamë shinamixëni, caxatapihai cato, jënë-naxëni, iquinacatsai cato, paratá-naxëni, tihí cabo biyamahuë. Ja tocatima ca xo. ⁸ Jama, nohiria bo qui joi amahai ca ja iti ca xo. Jia ca jahuë bo ja noiti ca xo. Jia ca ati ja cahëti ca xo. Mëstëxëni ca jabi ja jayati ca xo. Bamatimaxëni ja iti ca xo. Tihí ca jabi bo ja jayati ca xo iquia. ⁹ Jasca, coshi-coshirixëti ca xo toa Dios rarinatimaxëni ca Chani qui ja chitimicanaina, jia ca quiniá tsi Dios nohiria bo yobati mëtsa ja icano iquish na. Jasca, Dios Chani pasomaha pi nohiria bo chanino tsi quëbiti ja cahëxëti ca xo.

¹⁰ Quiniaxëhuë. Tobi huëstima ca Dios Chani nicamixëñiria cabo rë, naa jodioba jabí-naxëni cabo. Jato mahitsa ca chaní tsi Dios nohiria bo paracani quiha pë. ¹¹ Ja pasimahacacaxëti xo iquia. Anoma tsi xo toa ja yoacanaina. Xobó ca nohiria huëstima cabo yoshihuahai ca nohiria bo tsi xo naa. Jasca, tiisimacani quiha pë parata bixëna.

¹² Jaha bësopa. Toa Cretá ca nohiria bo ocahuani quiha jato ó ca maestro huësti cato, naa jato jimibo. “Quiaxëñiria tsi xo toa Cretá ca joni bo. Yohina caxa ca iquiria ca xo. Oriquití-naxëni ca chiquixëñiria ca xo” i ja ni quiha jahuë jimibo yoati na. ¹³ Jabija tsi xo toa ja yoanina iquia. Ja tsi xo toa jato mi raahati xo, ja tocayamacano iquish na. Jia tsi Ibo qui ja chitimiti ca xo. ¹⁴ Jato pi mi raahayamano tsí jodioba mahitsa ca chani ja nicacamitsa iquia. Jabija ca quima casocanaibá yoahai ca ja nicayamacano.

¹⁵ Masahacanish cabo qui jia tsi xo jatiroha cato. Jama, masahama ca Dios cahëyamacanaibo qui yama tsi xo toa jia cato, jato shina yoshihuahacani quëshpi na. ¹⁶ “Dios cahëqui noa ra” icani quiha pë. Jama, ja acanaí cató tsi jisiquihí quiha jato jabí yoi bo. Yoiria ca nicamixëñiria ca nohiria bo tsi xo naa. Jia ca ati cahëyamacaqui iquia.

2

Yoba jia cato

¹ Dios yoba ixëti xo toa mi tiisimahaina, nohiria yoba ja nomari. ² Jasca, joni yosibo qui chaniquí tsi jia tsi jato yobana: Shinajiaxëni ca yoyoyamacanaibo ja iti ca xo. Jia ca ati ja cahëti ca xo. Coshi ixëti xo toa Ibo qui ja chitimicanaina. Nohiria bo ja noiti ca xo. Mëri tsi ja yosanayamaxëti ca xo. Tocaxëti xo iglesiá ca yosibo iquia. ³ Jasca yoxa yosibo ri. Jia tsi jato ri mi yobano: Dios quinia ó tsi ja bësoti ca xo. Ranimixëni ca jënë-naxëni ca ja itima ca xo. Jasca, jabí jia ca ja tiisimati ca xo ja acai cató no. ⁴ Tiisimaquí tsi yoxa payo bo ja mëbixëti ca xo, jato bënë bo, jato xocobo, tihi cabo ja noicano iquish na. ⁵ Yoyo-yamahaina, jochayamahaina, xobó ca yonoco acaina, ishima iquiina, jato bënë yoba nicahaina, tihi ca jahuë bo yoxa payo bo ja tiisimaxëti ca xo, Dios Chani pasomaha nohiria bo chaniyamano iquish na.

⁶ Jasca joni shinapayo bo ri. Jato qui chaniquí tsi jia tsi jato yobana, ja yoyoyamacano iquish na. ⁷ Mi acai cató tsi jia ca ati jato ri jismaná. Tiisimahi tsi mi yoyoyamano. ⁸ Jia ca chani, naa quëshohacatimaxëni ca chani mi yoano, mia pasomaha cabo bërabicano iquish na. Tocapimino tsi noqui ocahuapiyamacaqui iquia.

⁹ Jasca yonati bo ri. Tiisimaquí tsi jia tsi jato yobana. Jatiroha cató tsi jato chama bo ja ranihuati ca xo. Jato chama bo ja ocahuayamano. ¹⁰ Jasca, jato chama ba jahuë bo ja yomayamati ca xo. Jama, shinajiaría cabo jaca nori ca ja jismati ca xo jatiroha ca ja acanaí cató no. Tocapijacano tsi oquëhuahacaxëhi quiha noba Xabahamati Ibo Dios Chani, no tiisimahaina, tihi cabo ra.

¹¹ Jaha bësopa. Jatiroha ca nohiria bo qui Dios noihai ca jismahacanicuë. Noiquí tsi jatiroha cabo xabahamacatsi quiha. ¹² Noqui ja noihai ca iqui tsi Dios pasoma ca jahuë bo, noqui ranihuahai ca jocha, tihi cabo quima no casoxëti xo. Casoxo tsi no yoyoyamaxëti xo. Jasca, naa jochahuaxëni ca maí tsi bësóhi tsi Dios quinia ó tsi no bësóno ra. ¹³ Tocanoti xo iquia noba Jesucristo manahi na. Jaha pasoqui noa. Jisiquixëhi quiha noqui Xabahamati Ibo, naa noba Dios-diosria. ¹⁴ Jamë no bax ja aniquë ra, jatiroha ca yoi ca quima noqui tsëcaxëna. Noqui rohahuacatsi quiha jahuë-na bo iti. Jochayama ca nohiria bo, naa jia ca acascanaibo noqui manëmacatsi quiha.

¹⁵ Tihi ca jahuë bo tiisimana, Dios nohiria bo yobaquí na. Janyama pi ja bocano tsi mi chamá tsi jato raahatsana, toa yoi ca ja niacano iquish na. Mi qui tsohuëcara nomayamano iquia.

3

Chahahuacanaibo jabí

¹ Chahahuacanaibo yobahi tsi nęcana: Gobierno chama bo ja nicaxëti ca xo, jato yoba axëna. Jatiroha ca xabacá tsi ja rohahuahacaxëti ca xo jia ca ati. ² Jasca, nohiria huëtša bo ja ocahuayamano. Jama, huëtša bo ya

ja rabēnabēquixēti ca xo. Nohiria bo tēquē ja shomahuacano. Tihi ca tsi ja acano.

³ Mi shina-bēnoyamano. Chahahuanox pari tsi ¿yoyoxēni ca nicamixēniria ca nohiria bo no iyamayamani, noqui ri? ¿Toatiyá tsi janyama no mēpīhacayamayamani? Jishopē, toatiyá tsi jatiroha ca jocha yoi cabá noqui yonapaoniquē, naa yoi cabo ó no quēēni cato. Jocha ó tsi no bēsopaoniquē ra. Anoma ini quiha toa no a-apaonina. Huētsa bo qui caxaxēniria no i-ipaoniquē. Jasca, nomēria ri caxa no i-ipaoniquē, noqui ri. Toca tsi no i-ipaoniquē pē. ⁴ Jama, tocanono tsi quiha maí ca nohiria bo qui Dios, naa noba Xabahamati Ibobá noihai ca jisiquiniquē. ⁵ Noqui noiquí tsi noqui ja xabahamaniquē ra. Xabahamaxo tsi quiha noba yonoco jia cato, noba jabi jia cato, tihi cabo ja bicasyamaniquē. Jama, jēnē tsi ashihai jascaria tsi no cotēquēniquē. Espíritu Santo chamá tsi noqui ja paxahuani quiha. ⁶ Anomaria tsi xo toa Diós noqui Espíritu Santo japahaina, noba Xabahamati Ibo Jesucristó no. ⁷ Noiquí tsi noqui ja mēstēhuani quiha jahuē xocobo yoi noqui manēmaxēna. Ja iqui tsi bēso-bēsopaoti ó pasoqui noa. ⁸ Jabi ja tsi xo naa ē yoahaina iquia.

Tihi ca jahuē bo iglesiá cabo qui mi yoano, Dios chahahuacanaibá jabi jia ca jayano iquish na. Bamaxoma tsi Dios yonoco ja ati ca xo. Tihi ca jahuē bo pi ja acano tsi shomahuahacaxēhi quiha nohiria bo tēquē iquia. ⁹ Jasca, mahitsa ca joi mērahaina, noba naborēquēbá quēnēni ca janē lista bo, jodioba jabi bo, tihi cabo quimahuē. Mahitsa ca chanihai ca tsi xo toa bo. Noqui mēbitimaxēni ca xo toca ca chani ra.

¹⁰ Jasca, iglesiá ca nohiria pi tsohuēcaracá bēquēxno tsi dos tsi toca ca joni yobahuē ja jēnēno. Yosibo qui pi ja nicayamano tsi toa joni ya ja rabēnayamacano. ¹¹ Toca ca nohiria tsi xo toa yoi ca acatsaina. Jochahuaxēni quiha. Ja acai cató tsi bērohuahacahi quiha jahuē jocha iquia.

Acacaxēti ca jaroja ca yoba

¹² Artemas, Tíquico ma ni, naa huēsti ca joni mi qui raaxēquia. Mi qui ja cahēno tsi Nicópolis yaca qui mi jono. Toá tsi chitēcasquia matsitiyá no.

¹³ Jasca, Zenas, naa abogado cato, Apolos, tihi cabo mi mēbino, jia tsi ja bocano, ja narisyamacano iquish na. ¹⁴ Nohiria bo mēbiti jabiti ca xo Dios nohiria iquia. Anoma tsi xo toa no bama-bamahaina, mahitsa ca no acaina.

¹⁵ Mia joihuahi quiha ē bētá cabo. Jasca, toá ca noqui noihai ca chahahuacanaibo mi joihuano. Diós mato tēquē shomahuano. Iquē. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Filemón

¹ Jabi mi qui naa chani raati ibo ca Pablo ca ëa xo naa. Nobë xatë Timoteo yaxo tsi mia joihuaquia, Filemón. Jasca, mia ri tsi xo nobë xatë ri, naa no bëta Dios bax yonocoriabëquihai cato. Jabi Jesucristo tahëhax preso qui ë nanëhacani quiha. ² Jasca, mi xobó ca catihai ca chahahuacanaibo, noba poi maxco Apia, nobë xatë Arquipo, naa no bëta yonocoriabëquihai cato, tihi cabo joihuaquia. ³ Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

Shinajiaxëni ca Filemón

⁴ Mi bax bëhoxpama tsi Dios qui “Gracias” iroha-irohaquia, mi jabi jia ca yoati ë nicani quëshpi na. ⁵ Jiaría tsi xo toa noba Ibo Jesu, toá ca chahahuacanaibo, tihi cabo mi noihaina iquia. Jasca, anomaria tsi xo toa Dios qui mi chitimihai ri. Tihi tsi nicahax “Gracias” iroha-irohaquia ranihi na. ⁶ Jasca, jaboqui Ibo qui mi chitimihai ca huëtsa bo qui mi yoaxëti xo iquia. Tocapimino tsi noqui Cristó shomahuariahai ca cahëyoicaxëcani quiha jato ri. Tihi tsi nicaquia jaboqui mi bax bëhoxquí na. ⁷ Jasca, mi noihai ca iqui tsi rani-raniquia ra. “Dios nohiria bo mëbimëbiriahi quiha Filemón” i ë qui jaca ni quiha ra, ëbë xatë. Jiaría tsi xo toa mi noihaina iquia.

Pabló bënanina

⁸⁻⁹ Noiriahai ca mi nori iqui tsi huësti ca jahuë pistia mia nicacasquia ë bax ati. Jabi Cristo ó ca chama jaya xo ëa, mia yonati, jia ca mia amati. Jishopë. Tocasyama xo ëa. Jama, mia nicaquia. Shinaparihuë. Huësti ca joni siri cato, naa Jesucristo tahëhax tsi presó nori ca Pablo ca tsi xo naa mia nicahaina. ¹⁰ Néá tsi ë bëta tsi xo ëbë baquë Onésimo, mi jabahuanish ca yonati. Preso xo tsi naa joni ë bëboniquë Ibo qui. ¹¹ Jabi chahahuanox pari tsi quiha mahitsa ja i-ipaoniquë mi qui. Jama, jaboqui ëa mëbiriahi quiha; jasca, jaboqui mia mëbiriapixëhai ca ja nori. ¹² Jatsi jaboqui jahari mi yonati raacasquia. Jabi ja cano tsi cohuëxëquia tia. ¹³ Jasca, mi yonati chitiascasquia ra, mia ja ratino iquish na. Ea mëbiti mëtsaria xo mi yonati, presó tsi ë iquë no, Cristo Chani tahëhax na. ¹⁴ Jama, toayamaxëquia ra, mi qui jia yama ja imitsa iqui na. Jasca, tocati mia ë nicarohano tsi noihaxma tsi “ahuë” i ë qui mi quë aquë iquia. E qui yoi tsi xo toa acaina. Noba xatë bo no mëbixëti xo, noixo na. ¹⁵ Jabi siri tsi mi quima mi yonati jabani quiha. Jama, tanaroha pistia tsi xo iquia, jaboqui mi i-ipaohai ca yonati ja nori iqui na. Shoma ixëqui mia ja bacaquë no. ¹⁶ Bacahax yonati oquë-oquëria ixëhi quiha. Jaboqui mibë xatë tsi xo ra. Jasca, anomaria tsi xo toa mi yonati ë noihaina. Tsayahuë. Mi yonati yoi jatsi Cristo ó ca xatë, tihi cabo tsi xo toa mi yonati jaboqui ra.

¹⁷ Mi rabëti pi ë no tsi jia tsi mi yonati joihuahuë, ëa mi joihuacatsai jasca cato. ¹⁸ ¿Tonia yoi ca mia pasomaha ja ayamayamani? ¿Mi nohó ca cuenta ja jayamayamani? Tocapijaquë tsi noho cuenta ó tsi janahuë ra. ¹⁹ Jahari mia copixëquia, naa Pablo cato. Jabi noho mëquë yoi tsi naa chani mi qui quënëquia ra. Jasca, ¿ë nohó ca cuenta jayamani mia ra? Toa nicaquia. Jatsi shinaparihuë. Mi shina yoi ë qui mi axëti xo ra mi bax ë

ani quëshpi na. ²⁰Ja iqui tsi jia tsi jahari mi yonati mi joihuano, ëbë xatë. Jatsi Ibo tahëxo tsi ëa ranihuahuë, mi Cristo ó ca xatë ë nori quëshpi na.

²¹Jabi tocaxëqui mia tia. Ja iqui tsi raquëxoma tsi naa chani mi qui quënëquia. Tonia mi yonati cahëno tsi mia ë nicahai ca oquë tsi jahari bixëqui mia tonia. ²²Quënëpama tsi ë bax chitëti iti mi shomahuano. Toa mia nicaquia. Preso quima tsëquëti ó pasoquia mi qui caxëna, ë bax mi bëhoxhai ca iqui na.

Chani rëso

²³Mia joihuahi quiha ë bëtä ca Epafra. Jesucristo tahëhax preso xara xo naa joni ri, ëa jascaria. ²⁴Jasca, nëá xo ë bëta yonocobëquicanaibo huëtsa bo, naa Marcos, Aristarco, Demas, Lucas. Mato joihuacani quiha tihì cabo ri.

²⁵Noba Ibo Jesucristó mia shomahuano. Iquë. Amén.

La Carta a Los Hebreos

Jaboqui tsi noqui chanihi quiha Dios jahuë Baquë yoi no

¹ Siri tsi quiha noba naborëquëbo qui Dios chanipaoniquë. Toatiyá tsi quiha joni bo, naa jahuë Chani yoacanaibo ja raapaoniquë nohiria bo qui. Toca tsi Dios Chani nohiria bá nica-nicapaoni quiha toatiyá no. Huëstima ca jato qui ja yoani quiha toca ca quiniá no. ² Jama, jaboqui, naa jaroha ca barí tsi quiha jahuë Baquë yoi Diós raaniquë noqui chaniti. Jabi jahuë Baquë yoi Diós bini quiha jatiroha ca ibohuati. Jasca, jahuë Baquë yoi tsi naa mai, naipa, jahuë bo tëquë, tihi cabo Diós nëhohuaniquë. ³ Jahuë Baquë tsi xo toa Dios oquë-oquëria jismahaina ra. Jasca, Dios jabi yoi, jahuë jaria, tihi cabo jaya ca tsi xo naa. Jahuë chaní tsi jatiroha ca otohí quiha. Ja tsi xo toa noba jocha quima noqui bahuënish cató. Noqui bahuëhax tsi quiha jahuë mana ca iti bichi ja caniquë. Jaboqui mana ca Chama-chamaria mënëcayá tsi tsaho xo.

Angel bo oquë xo Dios Baquë

⁴ Jabi ángel bo oquë-oquëria jahuë Baquë acacanicuë ra. Tsayacahuë. ¿Angel ba janë oquë ma ni jahuë janë ra? “Dios Baquë” ja quënahacani quiha. Toa janë tsi jahuë ángel bo quënahacapistiayamariani quiha.

⁵ “Noho Baquë yoi xo mia ra:

Jaboqui oquë, chama, tihi cabo mi qui axëquia”

¿i huësti ca ángel qui Dios ni pa? Iyamapistiariajani quiha. Jasca,

“Noho Baquë xo mia ra;

Jaboqui mia oquëhuaxëquia”

¿i huësti ca ángel qui Dios ni pa? Iyamahi quiha. ⁶ Jama, mai qui jahuë baquë yoi raapama tsi,

“Noho Baquë yoi bësójó tsi mënixëti xo ángel bo tëquë”

i Dios ni quiha.

⁷ Yonati bo roha ca xo. Jabi ángel bo yoati tsi Dios chanini tsi xo naa:

“Jahuë ángel bo, naa jahuë yonati bo manëmahi quiha Dios, yoshini, chihí, tihi cabo jascaria iti”

ii quiha ángel bo yoati na.

⁸ Jama, nëca tsi jahuë Baquë chama yoati tsi Dios chanini quiha:

“Naama-naamapaoxëhi quiha mi otohaina, Diós,

Mëstë tsi jatiroha cabo yonaxëqui mia ra.

⁹ Jia ca ati noi qui mia ra.

Tsohuëcaracá pi yoi ca ano tsi caxa xo mia.

Ja tsi xo toa mia biquia, naa mi Ipa Dios.

Ja tsi xo toa mi rabëti bo tëquë oquë tsi mia shomahuaquia ra”

i jahuë Baquë qui Dios ni quiha.

¹⁰ Jasca, “Ibo” jahuë Baquë quënahacani quiha ra, naa,

“Jariapari tsi mai mi nëhohuaniquë, Ibobá”

i ja qui Dios niquë no.

Jasca,

“Naipá ca bari, oxë, huishti bo, tihi cabo mi aniquë mi chamá no.

¹¹ Huësti bari tsi yamatapixëhi quiha mi nëhohuanina.

Jama, chitë-chitëpaohai ca mia xo naa.

Raiti jascaria tsi sirinaxëhi quiha toa mi nëhohuanina.

¹² Toa naipá ca jahuë bo biquirihaxëqui mia ra, naa colcha biquirihacac-
ahai jascaria.

Jama, mia ri tsi xo jaharisiria.

Rarinayamaqui mia.

Yama tsi xo mi año rëso ra”

nëa tsi jahuë Baquë qui Dios nëcani quiha.

¹³ Jasca,

“Noho mënëcayá tsi tsahona”

¿i jëni ca ángel qui Dios ni pa?

“Mi qui caxacanaibo bëboxëquia jato mi yonano”

¿i ángel qui Dios ni pa?

Iyamahi quiha.

¹⁴ Jabi Dios ángel bo tsi xo toa jahuë yonati bo roha. Jahuë Chani bocani quiha. Jasca, noqui ja raahacani quiha, naa noqui mana ca qui bocaxëcanaibo mëbiti.

2

Quiniacaxëcahuë Dios xabahamati quinia quima ma casoyamano

¹ Jabija tsi xo naa ë yoahaina ra. Ja tsi xo toa no tiisimahacani ca jahuë bo no chahahuaxëti xo iquia, jabija ca quima casoyamaxëna. ² Siri tsi Maca Sinaí xo tsi Dios Chani ángel bá yoaquë tsi jabija ca toa Chani ini ca jismahacani quiha. Toatiyá tsi jato copi yoi bini quiha toa Chani nicamixëñiria cabo ra. ³ Jatsi shinacahuë. ¿Jënahuariahax Dios copi quima no paxana, jahuë xabahamati Chani yoi ca no chahahuayamaquë no? Jabi jariapari tsi quiha Dios xabahamati Chani Ibo Jesú yoaniquë. Jaquirëquë Jesu Chani nicanish cabá noqui yoaniquë. Yoaxo noqui ja parayamacani quiha. ⁴ Jasca, toatiyá tsi quiha jahuë Chani qui jisti bo Diós manianiquë. Jatsi anomaria ca jisti bo ja acani quiha Dios Chani yoaquí na. Jasca, Espíritu Santo nohiria bo qui Diós aniquë, naa ja qui jia cabo qui.

Joni Jesu manëñina

⁵ Naa mai nëhohuaquí tsi quiha ángel bo qui yonati chama Diós aya-
maniquë, naa ixëti nori ca mai yonati. ⁶ Toa chama nohiria bo qui ja ani
quiha. Toa noqui jismahi quiha Quënëhacanish cabo ra. Nëcahi quiha:

“Jisa Diós. ¿Noqui nohiria yoi bo shinahai pa?

¿Noqui rësohai ca nohiria bo tëquë otocatsai pa?

⁷ Nohiria nëhohuaxo tsi quiha xaba pistia tsi ángel bo nama noqui nohiria
bo mi jananiquë.

Janaxo tsi quiha nohiria bo qui oquë, chama, tihí cabo mi aniquë ra.

⁸ Axo tsi jatiroha ca yonati chama nohiria bo qui mi ani quiha”

ii quiha Quënëhacanish cabo ra. Nicacahuë. Diós nohiria bo aniquë
“jahuë bo tëquë yonati”. Toca tsi ii quiha ra. Jasca, “Ja yonacati xo” ii
quiha ra. Jama, tsayacahuë. ¿Jatiroha ca yonahi ni nohiria bo ra jaboqui?
Ayamacani quiha. ⁹ Jama, tobi xo Jesu ra. Xaba pistia no tsi ángel nama
tsi ja janahacani quiha jaa ri, joni ja manëquë no. Ja tsi xo toa jaboqui
chama, oquë, tihí cabo jaya cato ra. Jatiroha ca yonahi quiha nohiria bo
bax ja rësoni iqui na. Diós noqui noini iqui tsi jatiroha ca nohiria Jesu
ratiniquë jato bax nati.

¹⁰Jabi huéstima ca baquë yoi bo mana Diós bëcasniquë. Bëcatsi tsi jaria-pari tsi quiha jahuë Baquë yoi Diós rohahuaniquë nohiria bo Rëquëninini Ibo-iboria iti. Tocaniquë jatiroha ca Nëhohuanish ca Ototi Ibo-iboria ra. Jabi tënëmahai cató tsi jahuë Baquë ja rohahuaniquë quiha. Ja tsi xo toa nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria manëti mëtsa jahuë Baquë ini quiha.

¹¹Jabi Jesu tsi xo toa jocha quima noqui nohiria bahuëhai cato. Noqui tsi xo toa mëstëhuahacahax cabò. Jatsi Jesu, noqui nohiria bo, tihì caba Jahëpa yoi tsi xo Dios. Jasca ca Jahëpa jaya xo noa, naa Jesu, noqui nohiria bo tëquë ra. Ja tsi xo toa noqui bërabiyamahi quiha Jesu, noqui jahuë noma bo quënatì. ¹²Quënëhacanish cabò ó tsi nëcahi quiha noqui yoati na:

“Mi jabi yoi yoati tsi chanixëquia noho noma bo qui, Diós.

Chahahuacanaibo xërëquë xo tsi mia oquëhuaxëquia”

i Dios qui Jesu ni quiha.

¹³Jasca, iti huëtisa ó tsi

“Noho noma bo yahax tsi Dios qui chitimixëquia ëa ri”

i Jesu ni quiha. Jasca,

“Néa xo ëa ra, ë qui Diós ani ca xocobo ya”

i ja ni quiha.

¹⁴¿Tsayacanai? Dios xocobo yoi bo xo noa ra, naa noqui nohiria bo. Jabi nami, jimi, tihì cabá tsi no acacani iqui tsi noqui jascaria tsi quiha Jesu ri manëniquë joni manëhi na. Jasca, noba jabi ja biniquë. Toca tsi joni manëhi tsi rësoti mëtsa ja ini quiha. Jabi rësoyamarohapixo tsi quiha çjënahuariaxo raca Yoshi ja quëyoquë ani? Toca tsi rësomati ibo-iboria chama quëyoti mëtsa Jesu ini quiha. ¹⁵Rësoxo tsi quiha nohiria bo ja paquëmaniquë, rësohai ca qui ja raquëyamacano iquish na. ¹⁶Tsayacahuë. Noqui chitimicanaibo, naa Abraham yamaba चाहितaxocobo yoi bo mëbihi Jesu joniquë, ángel bo mëbiti ja nomari. ¹⁷Ja tsi xo toa joni Jesu manëni quiha jahuë noma bo jaharisi ixëna. Japi joni manëyamarohahax çjënahuariahax nohiria bo noihaì ca mëbicansai ca Arati Ibo-iboria ja manëni? Jaboqui jia tsi Dios yonoco ahi quiha. Tocaniquë Jesu, ja rësohai cató tsi nohiria ba jocha copihacaxëno iquish na. ¹⁸Ja tënë-tënëni quiha. Jasca, jochati ja tanamahacani quiha. Jama, ja jochayamaniquë. Ja tsi xo toa noqui nohiria mëbiti mëtsa xo ra, no jochayamano, noqui jascaria ja tanamahacani iqui na.

3

Moisés oquë xo Jesu

¹Jisa ëbë chahahuahai ca xatë bá, naa mato Dios quënëhacanish cabá. Jesu shinaparicana ra. Ja tsi xo toa Diós noqui raani cato, naa noba Arati Ibo-iboria iti. ²Jia tsi quiha ja qui Diós ani ca yonoco ja aniquë, siri tsi Moisés Dios yonoco ani jascaria. Toatiyá tsi jia tsi Dios arati jabi Moisés otoni quiha nohiria bo xërëquë xo na. ³Jabi Dios arati jabi obëso ca roha Moisés ini quiha. Ja tsi xo toa Moisés oquë-oquëria xo Jesu, Dios arati jabi chitahëhuati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. ⁴Jabi chitahëhuati ibo jaya xo jatiroha ca arati quinia. Jama, jatiroha ca nëhohuanish ca tsi xo Dios, naa noba Jesu. ⁵Siri tsi quinia jia cató tsi quiha jahuë nohiria bo Moisés yamabá otoniquë. Toatiyá tsi quiha rëquë ixëti nori ca jahuë bo nohiria bo qui ja chaniniquë. Chanipama tsi Dios yonati roha Moisés ini quiha. ⁶Jama, Moisés oquë xo Cristo, Dios Baquë yoi ja nori iqui na. Yonati ma xo ra, nohiria bo Obësoti Ibo-iboria ja nori. Noqui, naa Dios xocobo ó

bësoriahi quiha. Jabi noqui otoxëhi quiha jahuë rëso qui, noba Ibo qui no chitimiquë no. Jatsi jaha no pasohai ca quima no casoyamano ra.

Jahuë nohiria bo joimacatsi quiha Dios

⁷ Oquë-oquëria ca Jesu nori iqui tsi ja qui no nicaxëti xo ii quiha Espiritu Santo Quënëhacanish caba ó no:

“Jaboqui jahuë joi pi nicahi tsi

⁸ ja quima casoyamacana naa Dios quima mato naborëquëbo casoni jascaria.

Toatiyá tsi nicamixëniria ja icani quiha, xabacha xo tsi ëa ja yosana-macanicuë no.

⁹ “Toa xo tsi ëa yosanamaquí tsi quiha ëa ja chahahuacasyamacanicuë rë’ ii quiha Dios.

Ja tocanicuë rë, cuarenta ca año no tsi jato ë mëbihai ca ja jiscaquë ri.

¹⁰ Ja tsi xo toa toa nohiria bo qui ë caxanicuë.

Caxahax,

‘E quima casoroha-casorohacani quiha pë.

Noho yoba bo banahuacasyamaca xo’ i ë niquë.

¹¹ Caxahi tsi,

‘Jato bax ë shomahuani ca joiti iti qui jicopistiyamariaxëhi quiha naa nohiria bo ra’ i ë niquë”

nëa tsi Espiritu Santo nëcani quiha Quënëhacanish cabo ó no. ¹² Japi quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá, yoixëni ca chahahuatimaxëni ca shina ma jayamano. Bëso-bësohai ca Dios quima mato casomaxëhi quiha toca ca ma shinahai ca tonia. ¹³ Jama, tobi xo xabaca ra, Dios joiti iti qui jicoti iquia. Japi jatiroha ca barí tsi quiha, naa jaboqui mëbinacana, jochá mato parayamano iquish na. Paramixëniria xo jocha ra. Dios quima noqui casomacatsi quiha. ¹⁴ Jabi Cristo yahax tsi Dios jahuë bo xatënaquëqui noa, jia tsi jahuë rëso qui ja qui chitimipihi na, naa bëbo no chitimini jascaria.

¹⁵ Jaboqui tsi xo toa Dios joiti iti qui jicoti xabaca iquia. Toca tsi noqui yobahi quiha Quënëhacanish cabo.

“Jaboqui jahuë joi nicahi tsi,

Ja quima casoyamacana naa Dios quima mato naborëquëbo casoni jascaria”

ii quiha. ¹⁶ Jatsi mato nicacasquia. ¿Tsohuë Dios joi nicani? ¿Tsohuë ja quima casoni? Jabi tocani quiha toa Egipto mai quima ax Moisés yamabá mëpini ca nohiria bo iquia. ¹⁷ Jasca, ¿tsohuë qui cuarenta año no tsi Dios caxa ini? Toa xabachá ca jochahuaxëniria ca jodio ca nohiria bo iquia. Jabi toá tsi jato xao bo jisbëriahacani quiha. ¹⁸ Jatsi, ¿tsohuë qui Dios chanini, “E shomahuani ca joiti iti qui jicopistiyamariaxëhi quiha naa nohiria bo ra” i ja niquë no? Ja quima casonish ca jodiobo yoati tsi chanihi ja iniquë ra. ¹⁹ Jatsi tsayacana. Toa joiti iti qui jicotimaxëni toa nicamixëniria ca nohiria bo iniquë, Dios qui ja chitimiyamacani iqui na.

4

¹ Jabi noqui parayamaqui Dios ra. “Mato bax joiti iti ë shomahuaquë” i jodio ca nohiria bo qui Dios quë tsi quiha noqui ri toa chani acanicuë jaa ri. Niahacayamani quiha toa chani ra. Toa joiti iti qui noqui ri jicomacatsi quiha Dios iquia. Japi quiniacaxëcahuë, jicoti ma caniyamano. ² Dios Chani no nicanicuë ra, toa jodiobá nicani jascaria. Jama, jato qui mahitsa toa Chani ini quiha rë. Mëbihacayamani quiha toa

Chani nicanish ca nohiria bo rë, Diós yoani ca ja chahahuacasyamacani iqui na. ³ Jama, noqui chahahuacanaibo tsi xo toa Dios joiti iti qui jicohaina. Toa chahahuayamacanai ca jodiobo ratiqui noa ra, naa noqui chahahuacanaibo. Jabi toca tsi chanihi quiha Dios:

“Jato iqui tsi ë caxaniquë.

Caxahi tsi,

‘Noho joiti iti qui jicopistiyamaria-caxëcani quiha naa nohiria ra, ë bëta joixëna’ i ë ni quiha”

iquiina. Jabi jatiroha ca nëhohuacaquë tsi quiha jatiniquë Dios yonoco ra. Nëhohuahax ja joini quiha. ⁴ Joixo tsi jaboqui noqui manahi quiha jahuë joiti iti qui no jicono. Tsayacana.

“Séptimo barí tsi Dios joiniquë, jahuë yonoco jatihuahax na”

ii quiha. ⁵ Joixo tsi quiha mahitsa ca toa jodio nohiria bo ja manamananiquë. Dios joiti iti qui ja jicopistiyamariacanicquë rë,

“Jicopistiyamariacaxëcani quiha”

i Dios ni quëshpi na. ⁶ ¿Tsayacana? Dios joiti iti qui jicoyamaniquë toa jariapari ca Dios Chani nicanish cabo rë. Nicamixëñiria ja icani quiha. Jama, nohiria bo jari joimacatsi quiha Dios. Ja tsi xo toa jato ratihax toa iti qui jicoxëhi quiha nohiria huëtsa bo. ⁷ Jatsi jicoti toa nicamixëñiria cabo caniaquë tsi quiha xaba huëtsa Diós jananiquë nohiria huëtsa bo bax na, ja jicocano iquish na. “Jaboqui” toa xaba quënahacani quiha. Naama tsi quiha, naa Josué quirëquë David yamabá tsi toa xaba Diós janatëquëni quiha,

“Jaboqui ëa nicacana.

E quima casoyamacana”

i ja niquë no. Toca tsi ii quiha Quënëhacanih cabo ó no. ⁸ Jabi toa jodio nohiria bo pi Josué yamabá joimarohano tsi quiha jaquirëquë ca jicoti xaba huëtsa yoati tsi chaniyamaquë Dios aniquë iquia. ⁹ Jabi tobi xo toa Dios joiti iti huëtsa jahuë nohiria bo bax na ra, naa séptimo barí tsi Dios joini jita cato. ¹⁰ Jabi rani-ranicaxëcani quiha Dios nohiria, jahuë iti qui jicohax na. Jicohax tsi jato yonoco quima joicaxëcani quiha, Dios joini jascaria. ¹¹ Jatsi no bamayamano ra, toa joiti iti qui cahëti. Jabi Dios joiti iti qui cahëti toa jodio nohiria bá narisniquë rë. Jatsi quiniacaxëcahuë ma tocamano mato ri ra.

¹² Jabi bëso xo Dios Chani ra. Chama jaya quiha. Bëquëx-bëquëx ca quënoxëni ca saipi oquëria ca tsi xo toa jahuë quëno ra. Noba shina qui nacoria tsi xo ra. Jatiroha ca jonë ca no shinahai ca bërohuahi quiha. Jasca, jatiroha ca ó no quëëhai ca tanamahi quiha. ¹³ Jabi Dios qui bëroria tsi xo toa nëhohuahacanih cabo tëquë. Yama tsi xo toa ja qui jonë cato ra. Jatiroha ca nais-hi quiha. Jasca, huësti barí tsi jatiroha ca no aca ca ja qui yoaxëqui noa ra.

Oquë ca arati ibo-iboria xo Jesu

¹⁴ Jabi tobi xo noba arati ibo-iboria, naa mana nai qui canish cato. Noba Jesu, naa Dios Baquë yoi tsi xo naa ra. Jatsi no chitimihai ca no achariano ra. No casoyamano. ¹⁵ Jabi oquë-oquëria ca tsi xo naa noba arati ibo ra. Noba chamayama ca jabi cahëriahi quiha. Jasca, jatiroha ca quiniá tsi ja tanamahacanicquë, noqui jascaria. Jama, ja jochayamaniquë ja tanamahacanicquë no. ¹⁶ Jatsi raquëhaxma tsi noba Dios trono qui no cano. Ja qui no cano tsi noqui noixëhi quiha ra. “Jaboqui” tsi noqui mëbixëhi quiha, noitiria no iquë no.

5

¹ Jabi joni yoi roha, naa noqui jascaria tsi xo toa jodioba arati ibo. Nohiria bo xêrêquë quënahacahi quiha toa, Dios bax yonocoti. Quënahacahax tsi ja qui acacahi quiha jahuë nohiria bo mëbiti yonoco, naa Dios ya nohiria bo rabënamati. Jatsi quiha jahuë nohiria ba jocha quëshpi bo tsi tēpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihi cabo Dios qui aqui quiha nohiria bo bax na. ² Jahuë nohiria ba jabi bo cahëyoiquí tsi jia tsi jahuë nohiria bo, naa Dios yoba cahëyamacanaibo, jochacanaibo, tihi cabo mëbihi quiha. Jabi jochacatsai ca jabi jayaquí tsi jato mëbiyoiti mëtsa xo ra. ³ Ja tsi xo toa jahuë jocha yoi quëshpi bo tsi Dios qui ofrenda aaparihi quiha ra, naa jahuë nohiria bo bax ofrenda anox pari.

⁴ Jasca, toa arati ibo bo qui toa yonoco Diós aniquë. Jamë bax toa yonoco biyamacani quiha jaha quëëquí na. Quënahacaxëti xo arati ibo bo tēquë, naa arati ibo Aarón yamabo quënahacani jascaria. ⁵ ¿Tsayacanai? Toa arati ibo ba yonoco Cristó biyamaniquë jamë bax na. Toa oquë ca yonoco ja qui Diós aniquë ra. Acax ja qui ja chaniniquë:
—Noho Baquë xo mia ra.

Jaboqui mia oquëhuaxëquia —iquiina.

⁶ Jasca,

—Mia biquia ra.

I-ipaohai ca arati ibo-iboria ixëqui mia, naa Melquisedec yamabo ini jascaria

—i Jesu qui ja ni quiha. ⁷ Jabi no bëta bësopama tsi quiha Dios qui Jesu bëhox-bëhoxniquë ra. Ja rësohai ca quima xabahamati mëtsaria ca ja bëna-bënariani quiha joi pistiamá no. Ja ara-arani quiha bëho ya. Jatsi ja bëhoxhai ca Diós nicaniquë ra, jahuë Jahëpa yoba banahuacatsai ca ja ini iqui na. ⁸ Dios Baquë yoi iqui ri tsi quiha jahuë Jahëpa yoba nicati Jesu jabiniquë ra ja tënë-tënëhai cató no. ⁹ Nicati jabiyoihax tsi nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria ja manëniquë ra. Jaboqui jahuë Chani nicananaibo tēquë bësopaomati mëtsa xo ra, xabahamaxo na. ¹⁰ ¿Tsayacanai? Diós jahuë Baquë biniquë Arati Ibo-iboria iti, naa Melquisedec yamabo ini jascaria.

Dios quima casocanaina

¹¹ Jari huëstima tsi xo toa ë yoacatsaina rë, noba arati ibo-iboria yoati na. Bëronoma tsi xo toa mato ë cahëmahaina iquia, mëriyama ma jabihai iqui na. ¿Jabicasyamacanai sa? ¹² Jaboqui Dios Chani cahëxëni cabo ma iti iquë ra, jari xocobo ma nori. Jishopë. Jari ma tiisimahacaxëti xo iquia. Dios Chani ca bëroria ca jahuë bo ma tiisimahacatëquëxëti xo rë. Jari bëroria ca tiisi, naa xoma jasca ca mato qui acacaxëti xo rë, tiisi-tiisiria ca xëanoma ma nori iqui na. ¹³ Jabi jari xocobo tsi xo toa chocho acai cato ra. Jia ca ati jari cahëyamahi quiha. ¹⁴ Jama, piti coshi, naa tiisi-tiisiria ca bicascani quiha shinacoshi cabo. Jia ca, yoi ca, tihi cabo cahëti ja jabicani quiha.

6

¹ Jatsi rëquë canomani shinacoshi bá. Toa bëro-bëroria ca Cristo yoba no jibëriano ra. Huëstima tsi quiha toa jariapari ca bëroria ca yoba ma tiisimahacani quiha. Rëquë capama tsi toa mahitsa ca xabahamatimaxëni ca jabi bo quima no casono. Cristo qui chitimihax rëquë no cati xo ra. ² Jishopë. Jari tobi toa ashimahacati yoba, chahahuacanaibo ó tsi

mëquë janati yoba, rësonish cabo bësotëquëxëhai ca chani, Diós nohiria bo copixëhai ca chani. Tihi cabo ma jisbëriati xo iquia ra, siri tsi toa jahuë bo ma tiisimahacani iqui na. ³ Jisbëria tsi ¿Dios tiisi-tiisiria ca bichi canomani? Toa axëqui noa tia, Dios qui jiapino.

⁴ Nicacahuë. Tobi xo toa Cristo quima casonish cabo rë, naa Dios Huëa ó tsi i-ipaonish cabo. Huëa iqui tsi quiha mana ca jahuë bo ja tanacanicuë iquia. Jasca, Espíritu Santo ja bicanicuë jato ri. ⁵ Jato qui jia i-ipaoni quiha Dios Chani ra. Jasca, tsëquëxëhai ca xabaca chama ja cahëcanicuë. ⁶ Tihi ca tsi cahëqui ri tsi quiha jari Cristo quima ja casocanicuë rë. Tocapijacano tsi ¿jënahuariaxo raza jahari Dios qui toca cabo no bëna? Ja casocanai cató tsi cruzó tsi Dios Baquë tooxayoicani quiha rë. Jasca, jaboqui nohiria bësojo xo tsi Dios Baquë shirahuacani quiha rë. ⁷ Quiniacaxëcahuë. Dios nohiria yoi bo tsi xo toa banahaca ca huai jascaria, naa oi bichii cato. Jabi Ibo bax banahaca ca bëro saino tsi jiaría xo ra. Diós shomahuaha ca xo. ⁸ Jama, naa Dios quima casonish ca nohiria tsi xo toa masa saiuhuai ca huai jascaria. Yoiria tsi xo ja saihuacanaina. Yoshihuahacati basima ca xo. Mëshahacaxëti xo toca ca huai ra.

Chahahuacanaiba jabi yoi

⁹ Nëca tsi mato yobapama tsi oquë ca jahuë bo ma ati xo iquia, ëbë xatë bá. Dios quima casocanaibo jascama xo mato ra. Ma chahahuacuë rohari tsi jia ca jahuë bo ma saiuhuai ca jisquia ra. ¹⁰ Jasca, mëstë xo Dios. Ja bax ma ani ca shina-bënoyamaxëhi quiha. Jabi anomaria ini quiha toa chahahuacanaibo ma mëbihaina, jato ma noihaina. Noixo tsi jari Dios chahahuacanaibo mëbiqui mato ra. Tihi ca ma acai ca cahëhi quiha Dios iquia. ¹¹ Jatsi ma acai ca jënëyamacana. Jaha ë quëëhai ca tsi xo toa ma rëtsahaina jahuë rëso qui. Tocapiquí tsi jaha ma pasohai ca copi bixëqui mato ri tia. ¹² Jasca, ma chiquishyamano. Dios bax yonocopama tsi yosanatimaxëni ca chahahuayoicanaibo jascariacana. Toca pi bësoquí tsi Diós mato qui acatsai ca jahuë bo bixëqui mato ra. Parayamahi quiha Dios.

¹³ Abraham yamabo no tsayaparino. Ja qui chanipama tsi quiha parayamanicuë Dios ra. “Mia shomahuaxëquia” i ja qui ja ni quiha. Shomahuapama tsi “Mia parayamaquia iquia ëmë no” i ja qui Dios niquë. “Iquia ëmë no” i Dios ni quiha ra. Tocajaquë tsi yama ini quiha toa oquë ca jurar-ati cato, naa ja bax chaniti cato. ¹⁴ “Iquia ëmë no” ipama tsi “Mia shomahuaxëquia. Chahitaxocobo jayaxëqui mia ra” i Abraham yamabo qui Dios niquë. Toca tsi Abraham yamabo qui Diós jurar-aniquë. ¹⁵ Jatsi yosanaxoma tsi quiha jahuë baquë coti xaba Abrahám manamananicuë. Jarohapa tsi jahuë baquë coní quiha, ja qui Diós yoani jascaria. ¹⁶ Jabi toca tsi chanihi quiha nohiria bo ri jabija ca yoacatsi na. Ja parayamacanai ca jismacaspíhi tsi oquë ca janë tsi chanicaní quiha. Jatsi toa chani chahahuacani quiha nohiria. Nohiria ba jabi tsi xo toa. Tocapijacano tsi jato bëta joi mërayamaxëhi quiha nohiria huëtsa bo, ranixo na. ¹⁷ Jabi tocanicuë Dios ri, ja parayamahi ca Abraham chahitaxocobo jismaxëna. Rarinatimaxëni ca Dios ja ini ca ja jismacasni quiha. ¹⁸ Ja tsi xo toa dos ca chani ja ani quiha rarinatimaxënia ca quiayamahai ca Dios ja ini ca jismaxëna. Jariapari tsi quiha “Mia shomahuaxëquia” i Dios ni quiha. Jaquirëquë “Parayamaquia iquia ëmë no” i ja ni quiha. ¿Tsayacanai? ¿jënahuariaxo raza Diós noqui quiiana ra?

¿Dos ca chani noqui ja ayamayamani? Ja tsi xo toa Dios qui rani-raniqui noa, naa noqui Dios qui jabanish cabo. Quiayamaqui Dios iqui noa. Noqui xabahamaxêhi quiha ra, noqui ja yoani jascaria. Toa ó pasohi tsi shina-huêjênayamaqui noa. ¹⁹ Jênima ca jênê ca barco, naa mai achahai ca ancla jaya ca barco jascaria xo noa. Dios qui, naa jahuê iti-itiria qui noqui mëpihi quiha no chahahuahaina. ²⁰ Jabi noqui rëquê toa iti-itiria qui noba Jesu jiconiquê no bax na. Jicohax Arati Ibo-iboria ja manêniquê, naa Melquisedec yamabo ini jascaria.

7

Arati ibo-iboria Melquisedec yamabo

¹ Jabi Salem icanai ca yacata xo tsi rey Melquisedec yamabá yonapaoniquê. Jasca, Dios arati ibo-iboria naa joni ini quiha. Toatiyá tsi quiha jahuê joni bo ya Abraham yamabo nianahi caniquê, huêstima ca rey bo, jato soldado bo, tihi cabo pasomaha. Jato ja bëbocaquê tsi quiha Melquisedec Abraham bëchaniquê bahi xo na. Bëchaxo tsi quiha Abraham ja shomahuaniquê arati ibo ja ini iqui na. ² Jatsi Melquisedec qui ofrenda, naa huêsti ca décima, naa ja bëboni ca jahuê bo quima ca décima Abrahám aniquê. Anomaria naa naa Melquisedec ini quiha. Noba jói tsi “Mëstê” ii quiha jahuê janê ra. Rey “Mëstê” ja quênahacani quiha. Jasca, “Rani-ranitiya” jahuê yaca quênahacani quiha, naa ja yonani cato. ³ Jasca, Melquisedec jahëpa, jahuê jahëhua, jahuê naborëquê bo, jahuê chahitaxocobo, tihi cabo cahëyoiyamaqui noa. Jasca, ja coní bari, ja rësoni bari, tihi cabo cahëyamaqui noa, naa Dios Baquê jascaria iquiina. I-paoxêhai ca arati ibo tsi xo naa iqui noa.

⁴ Jabi anomaria naa arati ibo Melquisedec iniquê. Jariapari tsi quiha ja qui ofrenda, naa huêsti ca décima noba naborëquêbo Abraham yamabá ani quiha toa rey bo bëboxo na. ⁵ Tsayacahuê. ¿Jahuê jimibo qui toa ofrenda Abraham yamabá ani? Ayamahi quiha, carayanaba arati ibo Melquisedec ini quëshpi na. Jabi tocayamaniquê Abraham chahitaxocobo ofrenda bo aquí na. Jato jimiba arati ibo bo qui roha jato ofrenda bo ja acani quiha. Jabi jato jimibo qui, naa Leví icanai ca maxo qui Moisés yoba ani quiha, ofrenda, naa huêsti ca décima jato nohiria bo quima ja bicano Ibo bax na. ⁶ Jama, carayana Melquisedec ini quiha. Abraham jimibo ma quiha. Carayana ca ja ino ri tsi quiha jari ja qui Abrahám yamabá ofrenda aniquê ra, oquê-oquëria ca arati ibo ja ini iqui na.

Jaquirëquê quiha Melquisedec Abraham yamabo shomahuaniquê. Jabi Dios parayamahai ca chani binish ca Abraham tsi xo naa. ⁷ Jasca, noba jahëpa Abraham yoi oquê-oquëria Melquisedec iniquê iquia. ¿Shomahuahacanish ca oquê-oquëriayamahi ni shomahuati ibo ra? ⁸ Jasca, noba Leví maxo ca arati ibo bo oquê-oquëria ca Melquisedec iniquê. Rësoyocani quiha ra noba ofrenda bichi ca arati ibo bo. Jama, jari bëso ca Melquisedec nori ca yoahacanicuê. ⁹ Jasca, naa arati ibo-iboria Melquisedec qui noba Leví yoi yamabá ofrenda bo aniquê jaa ri iqui noa, naa noba arati ibo ba naborëquêbo. Ja qui ofrenda bo ja ani quiha, naa, noba ofrenda bo binish ca Leví yamabo pa. Melquisedec qui jahuê chahita Abraham yamabá ofrenda aquê tsi quiha Leví yamabá ani ca yoi jascaria iniquê toa ja acaina iqui noa. ¹⁰ Toatiyá tsi Melquisedec Abraham bëchaquê tsi jari cohama Leví ini quiha. Jari Abraham coxëti

ca chahita ja ini quiha. Ja tsi xo toa Melquisedec qui ofrenda bo noba Leví yoi aniquè iqui noa, jahuè chahita ja ini iqui na.

¹¹ Jabi mato qui Moisés yamabá Dios yoba aniquè. Ja tahèxo tsi oquè-oquèria ca arati quinia ja nori ca quèscahuqui mato rè. Mato nicapari-casquia. ¿Mato arati quiniá tsi nohiria bo mèstèhuariahacani? Jabi mato pi mèstèhuati mètsa toa arati quinia iirohano tsi çjènriraxo tsi Arati Ibo-iboria paxa ca, naa Melquisedec jasca ca Diós raani sa? Arati ibo-iboria Aarón oquè ca tsi xo naa arati ibo paxa cato iquia. ¹² Jasca pi nohiria ba arati quinia rarinamahacano tsi rarinamahacaxèti xo toa jato arati yoba ri. Ratihi quiha yoba paxa cato. ¹³ Tsayacahuè. Tocajaniquè ra, Arati Ibo-iboria iti Cristo joniquè no. Toa arati quinia paxa ca ja chitahèhuani quiha. Jasca, johax tsi quiha Leví maxo quima ma ja iniquè, Judá maxo quima ja nori. Jabi altar xo tsi arati yonoco ayamapistiariapaoni quiha toa Judá maxo ra. ¹⁴ Jama, toa Judá maxo quima Cristo joni ca cahèqui jatiroha cabo. Jasca, toa Judá maxo qui arati yonoco Moisés yamabá ayamani quiha. Jaha tsi ratihi quiha Cristo yoba ra.

¹⁵ Jabi noqui bèroria tsi xo toa Diós anina. Jisiquiniquè Arati Ibo-iboria paxa cato, naa Melquisedec jasca cato. Jisiquihax toa quinia siri Jesu ratiniquè. ¹⁶ Jasca, maí ca arati ibo ba maxo quima ja joyamaniquè. Toca tsi ja coyamani quiha. Jama, naa Arati Ibo-iboria yonoco ja qui Diós aniquè, bèsò-bèsopaohai ca ja nori iqui na. Quèyohacatimaxèni ja ini quiha. ¹⁷ Jabi jasca ca yoahi quiha Quènhèhacanish cabo ri:

“I-ipaohai ca Arati Ibo-iboria xo mia, Melquisedec yamaba chama jas-caria ca jayahi na”

iquiina. ¹⁸ Jabi toa arati yoba siri yoba paxa ca Jesú ratimaniquè. Mahitsa, chamayama, toa jariapari ca quinia ini quiha. ¹⁹ Nohiria bo mèstèhuati mètsama Moisés yoba ini quiha. Jama, toa yoba siri ratini quiha oquè-oquèria ca xabahamati quinia paxa cato. Naa quinia iqui tsi Dios qui basimati mètsa xo noa jaboqui ra.

²⁰ Jasca, Arati Ibo-iboria Cristo manèquè tsi quiha “I-ipaohai ca Arati Ibo-iboria ixèqui mia ra” i jahuè Baquè qui Dios niquè. Jabi toca tsi arati ibo huètsa bo qui Dios chaniyamani quiha, jato yonoco ja chitahèhuacaquè no. ²¹ Jama, Arati Ibo-iboria Jesu manèquè tsi quiha Dios nècaniquè:

“Noho jané tsi mia parayamaquia.

Rarinamahacatimaxèni xo noho shinana ra.

I-ipaohai ca Arati Ibo-iboria ixèqui mia ra”

i Jesu qui ja ni quiha. ²² Tsayacahuè. “Noho jané tsi mia parayamaquia” i jahuè Jesu qui Dios ni quiha. Toa Chani iqui tsi oquè-oquèria ca xabahamati quinia otoi quiha Jesu ra. Mahitsa ma xo ra. ²³ Jasca, huèstima ca arati ibo bo toa jariapari ca quinia jayaniquè, ja rèsò-rèsocanacani iqui na. Huèsti arati Ibo siri rèsòquè tsi ratini quiha huètsa, jahuè yonoco rèsaxèna. ²⁴ Jama, i-ipaoxèhi quiha Jesu ra. Jahuè iti ratiyamaxèhi quiha huètsa ra. ²⁵ Ja tsi xo toa nohiria bo xabahamati mètsaria xo Jesu ra. Narisyamahi quiha jahuè xabahamati chama ra, bèsò-bèsopaohai ca ja nori quèshpi na. Jatiroha ca Dios qui bècanaibo mèbi-mèbipaohi quiha.

²⁶ ¿Jatsi tsayacanai? Jesu tsi xo toa oquè-oquèria ca arati ibo ra, naa noqui mèbiti cato. Yama xo jahuè jocha ra. Jasca, quèsohacatimaxèniria xo. Yama tsi xo toa yoi ca ja acana ra. Jochacanaibo quima ja aquèquèmahacani quiha. Jasca, oquè-oquèria ca iti ja qui acacani quiha

mana. ²⁷ Jasca, noba maí ca arati ibo bo quirima xo. Jabi jatiroha ca barí tsi jahuëcara ca ofrenda Dios qui acani quiha noba arati ibo bo. Tocacani quiha jato jocha yoi, jato nohiria ba jocha, tihi cabo quëshpi na. Jama xo Cristo ra. Huësti ca ofrenda roha Dios qui ja aniquë ra, jamë yoi ja aniquë no, nati. ²⁸ Jasca, toa jariapari ca quiniá tsi chamayama ca jochahai ca arati ibo bo janahacaniquë nohiria bo mëbiti. Jama, oquë-oquëria ca Arati Ibo Diós janani quiha, “Noho janë tsi parayamaquia” i ja quë no. I-ipaohai ca oquëria ca Arati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra.

8

Xabahamati quinia paxa ca abogado xo noba Jesucristo

¹ Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa ra. Jaboqui mana, naa Chama-chamaxëniria ca Dios trono mënëcayá tsi tsaho xo Jesu ra. Toá xo noba Arati Ibo-iboria ra. Oquë-oquëria ca iti tsi xo toa ja jayahaina. ² Toa roa ca iti-itiria xo tsi noqui mëbirahi quiha. Naa maí ca iti-itiria ca oquë quiha. Jabi naa jabija ca iti-itiria roa ca Diós aniquë, joni bo nomari. ³ Jabi Dios qui ofrenda bo, tēpashacanish ca yohina bo, tihi cabo axëti xo noba maí ca arati ibo bo. Jato yonoco quiha. Jascaria tsi jahuëcara ofrenda jayati nori iniquë noba Arati Ibo-iboria Jesu ri Dios qui ati. ⁴ Mana xo tsi Dios qui jahuë ofrenda Jesú ani quiha. Maí ma xo noba Arati Ibo-iboria ra. Mana quiha. Jabi maí tsi irohapihi tsi Arati Ibo yoi ja iyamaquë aquë iquia. Jama, noba maí ca nohiria bo bax Dios qui ofrenda bo ati ibo bo tsi xo toa Leví maxó ca arati ibo bo. Toa maxo químa ma xo Jesu ra. ⁵ Jasca, maí ca iti-itiria xo tsi yonococani quiha naa maí ca arati ibo bo. Jahuë jaria-jaria ma xo toa ja acanaina. Jasca, jahuë jaria-jaria ma xo toa jato iti-itiria ri. Macana xo tsi quiha jato arati iti-itiria planes, naa jahuë jaria-jaria Diós jismaniquë Moisés qui. Jatsi toa arati tapas Moisés anox pari no tsi Diós yobaniquë: “Macana ax tsi jatiroha ca mi jismahaca ca jaria-jaria mi ano ra” iquiina.

Jatsi tsayacahuë. Jahuë oquë-oquëria ca jaria tsi xo toa mana cato iquia. ⁶ Jasca, toa oquë-oquëria ca jaria Jesu qui acacaniquë ototi ra. Moisés yamabo, Leví maxo, tihi cabá otoni ca oquë-oquëria tsi xo toa Jesú otohaina. Jasca, oquë ca xabahamati quinia otohí quiha, oquë ca chani tsi ja chitahëhuahacani iqui na.

⁷ Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia pi oquë iirohano tsi ratiyamaquë aniquë toa quinia paxa cato. ⁸ Jama, Dios qui oquë-oquëriama ini quiha toa jariapari ca arati quinia. Toa quinia yoati tsi Dios nēcaniquë: “Jaha bēsocana.

Tsëquëxëhi quiha arati quinia paxa ca Chani ra.

Toa barí tsi quiha Israél ca nohiria bo, Judá maxo, tihi cabo qui naa xabahamati quinia paxa ca Chani axëquia.

⁹ Jamërixëhi quiha naa xabahamati quinia Chani paxa cato; naa jato naborëquëbo qui ë ani ca chani jamëri cato.

Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia Chani jato qui ë aniquë, Egipto mai químa jato mëpixo na.

Toa Chani ja bicasyamacani quiha.

Jaha tsi jato ë jisbërianiquë rë.

¹⁰ Jama, tobi xo toa xabahamati quinia ca Chani paxa cato, naa noho Israél ca nohiria bo qui ë acaina.

Toa bari tsëquëno tsi jato shina qui noho yoba bo nanëxëquia.

Jato shina ó tsi toa yoba bo quënëxëquia, noho Chani ja shina-bënoyamacano iquish na.

Jatsi toa barí tsi jato Dios yoi ixëquia.

Jasca, noho nohiria yoi icaxëcani quiha jato ri.

¹¹ Toatiyá tsi jahuë xatë yoi tiisimayamaxëhi quiha nohiria, ëa ja cahëyoicaxëcanai iqui na.

Jasca, 'Ibo mi cahëti xo ra' iyamacaxëcani quiha ëa yoi ja cahëcaxëcanai iqui na.

Toatiyá tsi ëa cahëcaxëcani quiha nohiria bo tëquë, naa yonati bo, chama bo ri.

¹² Toatiyá tsi jato jocha masaxëquia.

Masaxo tsi jato jocha bo shina-bënoxëquia ra”

nëa tsi Israél ca nohiria bo qui Dios nëcani quiha. ¹³ Jatsi nicaparicana. Toa Moisés arati quinia siri ratixëti nori ini quiha nohiria bo xabahamati quinia paxa cato i Dios ni quiha. Sirinani quiha toa jariapari ca arati quinia. Nati basima xo.

9

Mana ca arati quinia paxa cato

¹ Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia no tsayaparino. Yoba bo, arati jabi bo, arati iti, tihi cabo toa jariapari ca quinia jayaniquë. ² Tobi ini quiha jahuë arati tapasa. Tapas xara tsi quiha dos ca naquëtë bo iniquë. Toa jariapari ca naquëtë tsi quiha candelero, mesa, Dios qui acacani ca mapari, tihi cabo iniquë. “Arati iti” toa naquëtë quënahacani quiha.

³ Jatsi naquëtë huëtsa ó tsi, naa rotamë ca raiti oquëri ca iniquë toa Dios iti-itiria. Roa toa iti ini quiha. ⁴ Toa naquëtë tsi oro ca altar, incienso mëshati, Dios Chani jaya ca caja-cajaria, tihi cabo iniquë. Jabi oró tsi naa caja-cajaria rabahacani quiha. Jasca, jaxara ini quiha oro ca pitëxti, naa mana ax paquënish ca mapari jaya cato. Jasca, caja xara ini quiha Aarón yamaba coti jhui, naa nihipëhi joconi cato. Jasca, jaxara ini quiha toa dos ca maxax para bo, naa Dios yoba jayanish cabo. ⁵ Jatsi caja cacha nii iniquë ángel jisiria ca querubine bo, naa Dios iti obëso cabo. Jocha masahacahai ca iti maxëni ini quiha jato mëstë ca pëhi bo. Jabi toca tsi ja iniquë toa arati tapasá no. Yama xo xabaca tëxë bo yoati rë.

⁶ Toca tsi quiha jatiroha ca jahuë bo janahacanicuë toa arati tapasá no. Jatsi jatiroha ca barí tsi quiha toa jariapari ca naquëtë qui arati ibo bo jiconiquë jato nohiria bo bax jato yonoco ati. ⁷ Jama, toa rotamë ca raiti oquëri ca naquëtë huëtsa qui jiconiquë toa arati ibo-iboria roha. Jatiroha ca barí tsi ja jicoyamani quiha. Xënipá ca huësti ca barí tsi quiha jamë tsi ja jiconiquë. Jicoxo tsi quiha Dios qui acacani ca jimi ja boniquë jahuë jocha, jahuë nohiria ba jocha, tihi cabo quëshpi na. ⁸ Toatiyá tsi toa iti-itiria roa ca qui jicotimaxëni nohiria bo iniquë. Roa quiha. Jabi Dios qui basimatimaxëni ja icani quiha rë. Dios qui no basimati mëtsanox pari no tsi toa jariapari ca arati xobo, jahuë yoba bo, jahuë jabi bo, tihi cabo jatihuahacati nori iniquë ra. Tihi ca tsi noqui jismahi quiha Espiritu Santo. ⁹ Jabi jisti-jistiria roha tsi xo toa jariapari ca arati iti-itiria. Arati quinia paxa ca qui noqui mëtohi quiha ra. Jabi toa siri ca quiniá tsi ofrenda bo, tēpas-hacanis ca yohina bo, tihi cabo Dios qui axo tsi quiha jari jato jocha nohiria bá shina-shinanicuë rë. Bahuëhacahama jato shina ini quiha rë. ¹⁰ Jabi Dios arati quinia paxa ca jonox pari no tsi noqui

jënima ini quiha toa jabi bo, naa oriquiti, jënë ashimahaina, tihi cabo. Jama, jaboqui niahacaxëti xo toa jabi bo iquia, xabahamati quinia paxa ca joni iqui na.

¹¹ Joniquë noba Arati Ibo-iboria Jesucristo ra. Joxo tsi quiha noba arati quinia paxa ca ja chitahëhuaniquë. Toa quinia banahuaqui noa ra jaboqui. Jatsi nëa mai xo tsi jahuë yonoco jatihuahax tsi quiha mana ca oquë ca iti-itiria ca qui ja jiconiquë, naa joni bá acama ca qui. ¹² Jicoxo tsi quiha huësti roha tsi Dios iti-itiria qui Jesu jiconiquë. Jatini quiha jahuë yonoco ra. Jasca, jicopama tsi cabrito jimi, vaca baquë jimi, tihi cabo ja boyamani quiha, naa mai ca arati ibo-iboriá boni jasca cato. Jama, jahuë jimi yoi ja boniquë ra. ¹³ Jabi toa jariapari ca arati quiniá tsi quiha cabrito jimi, vaca baquë jimi, mëshahaca ca vaca baquë tsistë, tihi cabá tsi nohiria bo ashimahacanicuë jato bahuëti. Toca tsi jato yoi ca mëbihacani quiha. ¹⁴ Jabi toatiyá tsi jënima pi toa jabi bo iirohano tsi çjaboqui oquë-oquëria iyamayamahi ni Cristó noqui mëbihaina, ja rësoni cató no? Espíritu Santó tsi Dios qui jamë ja aniquë ra. Oquëria ca ofrenda ja ini quiha. Jasca, jocha yama ja ini quiha. Anomaria tsi xo toa no bax ja rësonina iquia. Ja tsi xo toa noba shina ó ca noqui rësomahai ca yoi ca jahuë bo bahuëti cato. Tocahi quiha jahuë jimi ra, bësohai ca Dios bax no bësono iquish na.

¹⁵ Jatsi tsayacahuë. Oquë ca xabahamati quinia paxa ca otohí quiha Jesu ra. Otopama tsi noqui, naa Diós quënani cabo bësopaoma-xëqui, jahëpa Diós yoani jascaria. Noqui xabahamati quinia paxa ca Ototi Ibo-iboria tsi xo naa ra, nohiria ba jocha quëshpi ja rësoni iqui na. Toca tsi toa jariapari ca xabahamati quinia namá ca jochacanaibo ja paquëmani quiha. ¹⁶ Nicaparicana. Nohiria ba jabi tsi xo toa testamento icanai ca papi huishahaina rësonox pari. Toca tsi jato jahuë bo tëquë acani quiha tsohuëcara qui. Nohiria ba jabi quiha. Jabi rësoparixëti quiha nohiria, jahuë jahuë bo acacanox pari no. ¿Rësojaha? Toa nicaqui noa. ¹⁷ Rësoyamapijano tsi mahitsa copiyama tsi xo toa ja quënëni ca papi, naa testamentato cato. Chama yama. Jama, ja rësopino tsi chama jaya xo toa ja quënëninina. Jaquirëquë jahuë jahuë bo bichi quiha nohiria. ¹⁸ Jascaria ca quiniá tsi yohina tēpas-hacani quiha toa jariapari ca xabahamati quinia chitahëhuahacanox pari no. Rësoti pari ini quiha yohina. ¹⁹ Jariapari tsi quiha nohiria bo qui Dios yoba tēquë Moisés yoanicuë. Yoaxo tsi quiha cabrito, vaca baquë, tihi cabo ja tēpasnicuë. Rësoniquë yohina bo ra. Jaquirëquë jënëpaxa roi hacacani ca jimí tsi nohiria bo, Diós quënëhacani ca yoba bo, tihi cabo ja ashimanicuë. Lana shini, mëshi pistia, tihi cabá tsi jato ja ashimani quiha. ²⁰ Ashimahax tsi quiha “Naa jimí tsi chitahëxëhi quiha Diós noqui xabahamati yoba ra” i nohiria bo qui ja niquë. ²¹ Jaquirëquë jato arati tapas ja ashimani quiha jimí no. Jasca, jaxara ca jahuë bo tēquë ja ashimani quiha. ²² Jabi jimí tsi ashimahacaxëti nori iniquë toa jahuë bo tēquë. Jabi jimi yama tsi bahuëhatimaxëni xo jocha ra.

Noba jocha masahi quiha Cristo jimi

²³ Jabi toca tsi quiha toa arati tapasá ca jahuë bo, arati ibo bo, nohiria bo, tihi cabo roahuahacanicuë yohina jimí no. Dios jaria-jaria ca jahuë bo jismanish ca jisti roha ini quiha toa jariapari ca arati quinia iquia. Jahuë jaria-jaria ma quiha. Jahuë jaria-jaria quinia tsi xo mana. Jahá tsi xo toa noba oquë-oquëria ca ofrenda ra. ²⁴ Jabi naa mai ca joni bá ani ca arati iti quí Cristo jicoyamani quiha, naipá ca yoi ca iti qui nori.

Jahuë jaria-jaria ca qui ja jiconiquë ra. Toa mana ax no bax Dios bësojó tsi jisiquihi quiha noqui mëbiti cato. ²⁵ Jicoxo tsi jamë Dios qui tëquëroha-atëquëroha-yamaha quiha, naa mai ca arati ibo bá Dios qui ofrenda bo aaroaha-aarohani jascaria. Jatiroha ca xënipá tsi jato iti-itiria roa ca qui jicohi quiha jato arati ibo-iboria. Huëstima, naa tocanoma tsi yohina jimi bohi quiha. ²⁶ Jama, to cayamaniquë Cristo ra. Huëstima pi jicorohahi tsi huëstima tsi ja namëhacati nori iquë ani quiha, naa mai nëhohuahacaniya rohari. Jama, huësti roha tsi Cristo jisiquiniquë, naa xaba rësó no. Nati jamë ja acai cató tsi quiha jocha chama quëyohi ja joniquë ra. ²⁷ Jasca, huësti tsi xo toa nohiria bo rësoxëhai ri. Jaquirëquë tsëquëxëhi quiha nohiria ba copiti bari iquia. ²⁸ Jascaria, huësti roha tsi Cristo namëhacaniquë huëstima ca nohiria ba jocha mëbixëna. Jasca, jotëquëxëhi quiha manacanaibo bixëna, jocha bax namëhacatëquëti nomari.

10

¹ Jabi noba jaria-jaria tsi xo toa no bax Cristó acaina. Jahuë jaria-jaria ma xo toa noba jodioba yoba bo. Toa yoba bo tahëhax tsi quiha jatiroha ca xënipá tsi yohina bo tëpas-hacaniquë nohiria ba jocha quëshpi na. Jatihuahacayamani quiha toa yohina bo ja tëpascanaina. Yama jahuë rëso ini quiha. Jasca, toa jabí tsi masahacatimaxëni ini quiha toa Dios qui aracanaiba jocha ra. ² Jabi jato jocha pi masahacayoirohano tsi quiha jato shina ó ca yoi ca jahuë bo ja shina-bënoquë acaniquë iquia. Jatsi jatiquë ani quiha jocha quëshpi yohina bo ja tëpascanaina iquia. Jasca, yama jato shina ó ca yoi ca jahuë bo iquë ani quiha jato qui quësoti ra. ³ Jama, jatiroha ca xënipá tsi quiha yohina bo ja tëpascaniquë. Tëpasxo tsi jari jato jocha yoi ja shina-shinacani quiha. ⁴ Jabi cabrito jimi, vaca bënë jimi, tihi cabá tsi masahacatimaxëni xo nohiria ba jocha ra.

⁵ Ja tsi xo toa mai qui jopama tsi quiha Dios qui Cristo nëcaniquë: “Tëpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihi cabo bicasyama xo mia ra. Jama yora yoi ë bax mi shomahuaquë.

⁶ Nohiria ba jocha quëshpi bo tsi yohina bo pi tëpas-hacano tsi ja mëshahacacano tsi raniyamaqui mia.

⁷ Jatsi, ‘Nëá xo ëa, Diós.

Jaha mi quëëhai ca axëquia ra, naa mi libro ó ca quënëni ca jascaria’ ” nëa tsi Cristo nëcani quiha jahuë Jahëpa qui. ⁸ Jatsi tsayacahuë. “Tëpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihi cabo Diós bicasyamaniquë” ii quiha. Jasca, “Nohiria ba jocha quëshpi tëpas-hacanish ca yohina bo, mëshahacanish ca yohina bo, tihi cabo bicasyama xo” i Cristo ni quiha. ⁹ Jatsi, “Nëá xo ëa, Diós. Jaha mi quëëhai ca axëquia ra” i ja ni quiha. Toca tsi quiha toa jariapari ca arati quinia Cristó jatihuaniquë. Ja ratini quiha. ¹⁰ Ratixo tsi quiha jahuë yora ja aniquë jocha quëshpi na. Huësti roha tsi jamë ja mëani quiha tëpas-hacati. Jatsi jatiniquë jocha quëshpi yohina bo ja tëpascanaina ra. Jaha tsi Dios shina Jesú aquë tsi quiha jocha quima no bahuëhacaniquë ra.

¹¹ Jabi jatiroha ca barí tsi jato yonoco aqui jodioba arati ibo bo tëquë. Jocha quëshpi bo tsi yohina bo tëpasroha-tëpasrohacani quiha. Jatiyamahi quiha toa ja tëpascanaina ra. Jasca, nohiria ba jocha masatimaxëniira tsi xo toa Dios qui ja acanana. ¹² Jama, huësti roha tsi quiha nohiria ba jocha quëshpi bo tsi jamë Cristó aniquë namëhacati. Atëquëyamahi quiha. Axo tsi quiha Dios mënëcayá tsi ja tsahoniquë yonaxëna. ¹³ Jaboqui manahi

quiha tojo xo na. Jahari ja jonox pari no tsi ja namá tsi ja pasomaha cabo tēquē janaxēhi quiha Dios, yonahacati. ¹⁴ ¿Tsayacanai? Nohiria ba jocha quēshpi bo tsi huēsti roha tsi ja namēhacani quiha. Ja ini cató tsi jocha quima xabahamahanish cabo tēquē ja oquēhuarianiquē ra. Jocha quima jato ja aquēquēpaomani quiha. ¹⁵ Jabi jabija tsi xo naa ē quēnhaina iquia. Jascaria ca yoahi quiha Espiritu Santo ri:

¹⁶ “Chani paxa ca tsi xo naa jato qui ē acaina.

Toa bari tsēquēno tsi jato shina qui noho yoba bo nanēxēquia” iquiina.

¹⁷ Jaquirēquē,

“Jato jocha bo shina-bēnoxēquia ra”

i Espiritu Santo ni quiha. ¹⁸ ¿Tsayacanai? Nohiria ba jocha Diós shina-bēnoniquē ra. Ja tsi xo toa jaboqui yohina bo tēpasyamaqui noa noba jocha quēshpi na. Mahitsa tsi xo toa acaina ra.

Dios qui no basimati xo

¹⁹ Jaboqui shomaria xo noa, ēbē xatē bá. Jaboqui Dios iti-itiria qui jicoti mētsa xo noa, Jesu ini cató no. ²⁰ Jicoti quinia paxa ca tsi xo naa ra. Jaboqui yama tsi xo toa noqui quētiahaina, naa arati xobó ca rotamē ca raiti jasca cato. Naa noqui bēsomati quinia paxa ca Cristó japēcaniquē, namēhacati jahuē yora ja aniquē no. ²¹ Jatsi jaboqui Arati Ibo-iboria jaya xo noa ra. Noqui iglesiá ca chahahuacanaibo tēquē otohí quiha ra. ²² Ja iqui tsi Dios qui no basimati xo. Jahuē iti qui jicoti mētsa xo noa ra, shina jia ca no jayahai iqui na. ¿Dios qui no chitimiyoiyamayamani? ¿Jahuē baquē jimí tsi noba shina bahuēhacayamayamani? Jasca, ¿noba jocha masahacayamayamani? ²³ Ja tsi xo toa Cristó noqui xabahamaxēhai ca ó pasoqui noa ra. Parayamahi quiha Dios iqui noa ra. “Mato shomahuariaxēquia” ¿i noqui ja yamayamani? ²⁴ Jatsi no mēbinati xo, noiti, jia ca ati. ²⁵ Arati chahahuacanaibo caticano tsi mato xobó tsi chitēyamacana. Jabi tocacani quiha huēsti huēsti cabo pē. Jama, chamahuanacana aranabēquiti. Jabi tsēquēti basima xo Ibo bacahai ca bari ra. Ja iqui tsi oquē tsi no chamahuabēquinano iglesia qui cati.

²⁶ Jabi tobi xo toa Cristo quima casocanaibo rē. Jabija ca cahēhax tsi jari jochacani quiha, yoi ca ó quēēhi na. Nicaparicana. Cristo quima pi no bēsoyoicasno tsi yama tsi xo toa noba jocha masahacati quinia huētsa ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa jato jocha quēshpi bo tsi yohina tēpas-haina ra. Jahuēsti ca quinia tsi xo Cristo ra. ²⁷ Copiti bari ó roha pasohi quiha toa Cristo quima casocanaibo iquia. Dios nicamixēniria cabo mēshahacahai ca shina-shinacaxēcane quiha. Raquēria tsi xo toa copi ra. ²⁸ Jabi Moisés tiya tsi quiha nohiria bo copihacanicquē jato jocha quēshpi na. Noixoma tsi Moisés yoba nicamixēniria cabo namēhacani quiha, dos, tres, tihi cabo jato qui quēsoniquē no. ²⁹ Jama, ¿jēnahuariaxēhi ni Dios ra, jahuē Baquē nohiria shirahuacquē no? Oquē-oquēriaxēhi quiha jahuē copi ra. Tocapiquí tsi nohiria ba jocha masati Cristo jimí, Dios xabahamati quinia, tihi cabo niahi quiha toca ca nohiria rē. Ja qui mahitsa xo. Jasca, noqui shomahuahai ca Espiritu Santo ocahuahi quiha rē. ¿Copihacayamayamaxēhi ni toca ca nohiria ra? ³⁰ Jatsi quiniacaxēcana. “Ea yoi tsi xo toa nohiria bo Copiti Ibo-iboria. Copihacaxēhi quiha jochacanaibo ra” ¿i Dios yamayamani? Jasca, “Jahuē nohiria bo copixēhi quiha Ibo Dios” ii quiha. ³¹ Jatsi quiniacaxēcahuē. Raquēria tsi xo toa bēsohai ca chamaxēniria ca Dios copi bichiina iquia.

³² Jama, Dios huëa bixo tsi huëstima tsi ma tènë-tènëniquë Dios bax na iquia. Toa ma shina-bënoyamano. Toatiyá tsi chahahuabëna cabo ma i-ïpaoniquë. ³³ Jasca, toatiyá tsi nohiria bo bësojo ax tsi ma shirahua-hacaniquë. Nohiria bá mato yosipaoni quiha. Jasca, tènëmahacanish ca huëtsa bo ya ma niiniquë, jascaria tsi nohiria bá jato yosiniquë no. ³⁴ Jasca, cárcel qui namëhacanish ca chahahuacanaibo ma shina-shinaniquë. Jasca, mato jahuë bo Dios cahëyamacanaibá mëbiyoquë tsi quiha ma caxayamaniquë pa, oquë ca naama-naamapaohai ca jahuë bo ó pasohi na. Tihi cabo tsi shinacana iquia ra. ³⁵ Tihi cabo shinapama tsi Jesu qui ma chitimihai ca janacayamano. Tobixëhi quiha mato copicopi jiaría cato ra. ³⁶ Jatsi yosanayamacana. Dios shina ma ati xo ra. Tocapiquí tsi mato bax ja acatsai ca, naa ja yoani ca bixëqui mato ra. ³⁷ Jabi Dios tocani quiha Quënëhacanish cabo ó no: “Mëri tsi tanapistia rohano tsi joxëhi quiha joxëhai cato. Bamayamaxëhi quiha.

³⁸ Ja jono tsi bësocaxëcane quiha ja qui chitimicanaibo, naa mëstëhuahacaxax ca nohiria bo. Jama, tsohuëcara pi ë quima casono tsi ja qui raniyamaxëquia” i Dios ni quiha. ³⁹ Jama, toa quëyohacaxëti ca casocanaibo ma xo noa ra. Noqui ri tsi xo toa xabahamahacaxëti cabo, naa Jesu qui chitiminish cabo ra.

11

Chitimiti iboria cabo

¹ Chitimiquí tsi jaha no pasohai ca bixëti cahëqui noa ra. “Tocaxëti xo” iqui noa ra, Dios Chani qui chitimihai na. ² Jabi chitimiyoiniquë noba naborëquëbo ri. Ja chitimicanai ca iqui tsi jato qui Dios rani-raniniquë.

³ Jabi Dios qui no chitimihai cató tsi Dios Chani tsi jatiroha ca nëhohuahacani ca cahëqui noa ra. No jisnoma cató tsi jatiroha ca acacani quiha, naa noqui bërora ca jahuë bo.

⁴ Chitimiyoiniquë Abel yamabo. Ja chitimihai cató tsi quiha ofrenda jia ca Dios qui Abél aniquë, naa jahuë rëquëmë Caín oquë cato. Ja iqui tsi mëstë ja tocachacaniquë, jahuë ofrenda qui Dios raniquë no. Jaboqui bësoyama ja no ri tsi jari noqui bëso xo ja anina ra. Jari Dios qui ja chitimiyoini ca shina-bënoyamaqui noa. Noba shina ó bëso xo ja anina iquia. Jasca, no tocaxëti xo noqui ri.

⁵ Chitimiyoiniquë Enoc yamabo ri. Ja chitimihai cató tsi Enoc mana Diós boniquë. Ja rësoyamani quiha. Ja yopahacaniquë, Diós bini iqui na. Jabi mana canox pari tsi quiha Enóc Dios ranihuaniquë. ⁶ Jasca pi Dios qui chitimiyamaquí tsi Dios ranihuayamapistiaria-xëqui noa, noqui ri. Jabi bëso xo Dios ra. Jia tsi mëracanaibo copixëhi quiha ra. Tihi ca tsi chahahuayoiti xo tsohuëcara ca Dios qui johai cato.

⁷ Chitimiyoiniquë Noé yamabo ri. Ja chitimihai cató tsi quiha Dios yoba-yobaria ja nicaniquë. Joxëhai ca jënë nicaxo tsi quiha Dios ja chahahuaniquë. Chahahuaxo tsi quiha barco jahëhuaxëniria ca ja aniquë, jahuë-na bo xabahamati. Ja ani cató tsi janyama toa chahahuayamacanaibo ini nori ca ja jismani quiha. Toca tsi mëstë Noé tocachacaniquë, Dios qui ja chitimihai cató no.

⁸ Jatsi chitimiyoiniquë Abraham yamabo ri. “Mai huëtsa qui cata” i ja qui Dios quë tsi quiha ja caniquë ra Dios qui chitimihai na. Jahuë mai jisbëria tsi quiha jahuë quinia ja cahëyamaniquë, Diós ja qui acasni

ca mai qui caquí na. ⁹ Dios qui chitimihí tsi toa carayana ca mai tsi ja raca-racaniquë. Shishohai ca jascaria ja ini quiha. Tapasá roha tsi quiha ja raca-racaniquë. Jasca, toca tsi racani quiha Isaac yamabo, Jacob yamabo ri. Dios Chani ja bicani quiha jato ri, naa Abrahám Dios Chani bini jascaria. ¹⁰ Toca tsi Abrahám raca-racapaoni quiha oquë ca yaca ó pasohi na. Diós acai ca yacata, naa naamapaohai ca yaca ó ja quëëni quiha.

¹¹ Jatsi Dios qui chitimiyoíniquë Sara yamabo ri. Ja chitimihai ca iqui tsi tohoyati mëtsa ja iniquë, sirixëni ja iquë ri. Jatsi baquë ja comaniquë ra. Diós parayamani ca Sará cahëni quiha. ¹² Ja iqui tsi Abraham yamabo quima, naa rësopaimaria inish ca quima tihiria ca nohiria bëcaniquë ra. Tocanoma xo jahuë chahitaxocobo iquia. Naipá ca huishti bo, ia quëmapó ca mashënë, tihi ca jascaria ca xo.

¹³ Jabi Dios qui chitimipama tsi quiha naa nohiria tëquë rësoyoniquë, naa jato qui Diós ani ca Chani jatihuahacanox pari no. Basi xo tsi quiha Diós jato qui yoani ca jahuë bo jatihuahacaxëti nori ó ja pasocaniquë. “Maí ca carayana ca bohocanaibo roha xo noa. Noba racati yoi ma xo naa mai ra” i jaca ni quiha. ¹⁴ Jabi jato iti yoi mëra-mëracani quiha toca ca chanicanaibo ra. ¹⁵ Jato mai yoi jisbëria tsi quiha jahari ja bocasyamancaniquë. Tsayacahuë. Jato mai pi ó quëërohahi tsi jahari ja bocaquë aniquë iquia. ¹⁶ Jama, oquë ca mai ó ja quëëcaniquë, naa mana ca mai. Ja tsi xo toa bërabiyamahi quiha Dios, jato Dios quënahacati, jato bax yacayacaria yoi ca ja shomahuani quëshpi na.

¹⁷ Jasca, Abraham yamabo Diós tanamaquë tsi quiha jia tsi Dios yoba ja nicaniquë, ja qui chitimiquí na. Dios qui jahuë baquë yoi ja aniquë tëpas-hacati. Jahuë baquë yoi tëpas-paimaria naa Dios Chani nicanish ca joni ini quiha. ¹⁸ Tsayacahuë. Toa huësti ca baquë yoi tëpasti ja iniquë ra, “Mi bax huëstima ca chahitaxocobo saihuaxëqui mi baquë” i ja qui Dios niquë no ri. ¹⁹ Jabi jahuë baquë Isaac tëpas-rohapiquí tsi jahuë baquë bësetëquëmati chama Diós jayani ca ja cahëni quiha. Rësoti jahuë baquë nori ca ó ja pasoni quiha. Jama, jahari Abraham yamabo qui jahuë baquë Diós aniquë ra. Bësotëquëmahaca-nish ca jascaria jahuë baquë iniquë iqui noa.

²⁰ Jasca, Dios qui chitimiyoíniquë Isaac yamabo ri. Chitimiquí tsi quiha jahuë baquë bo, naa Jacob, Esaú, tihi cabo bax Isaac bëhoxniquë, Diós jato shomahuaxëno iquish na. ²¹ Jasca, chitimiquí tsi quiha José baquë bo bax Jacob yamabo bëhoxniquë, Diós jato shomahuaxëno iquish na. Rësonox pari tsi quiha nii tsi jato bax ja bëhoxniquë jahuë coti jihui rëso quëpi. ²² Jasca, rësonox pari tsi quiha “Egipto mai jisbëriaxëhi quiha Israél ca nohiria bo” i José niquë, Dios qui ja chitimini iqui na. Jasca, jahuë jimibo ja yobaniquë jahuë xao bo ja bocano, Egipto ja jisbëriarohacaxëcaquë no. Toá tsi ja maihuahacacasyamani quiha.

²³ Jasca, chitimiyoíniquë Moisés yamaba nabo ri. Dios qui chitimiquí tsi quiha tres ca oxë no tsi jato cobëna ca baquë ja jonëcaniquë. Toa Egipto rey qui ja raquëyamancaniquë, oquë-oquëria ca jato baquë ini ca jisi na.

²⁴ Jatsi shinahacax tsi quiha Dios qui Moisés yamabo chitiminiquë jaa ri. Ja qui yoi ini quiha toa “Egipto rey jahini baquë” ja quënahacahaina. ²⁵ Ja qui oquë ini quiha toa Dios nohiria bo ya ja tënë-tënëhaina. Ranihuahai ca janacahai ca jocha quima ja casoniquë jato bëta xo tënëxëna. ²⁶ Ja qui oquë-oquëria ini quiha toa joxëhai ca Xabahamati Ibo bax ja

tênëmahacahaina ra. Rëquë ca joxëhai ca copi ó ja pasoni quiha. Ja tsi xo toa ja qui yoi toa Egiptó ca copixëni ca jahuë bo ini quiha.

²⁷ Jaquirëquë Egipto mai Moisés jisbërianiquë Dios qui chitimiquí na. Jisbëria tsi quiha toa chamaxëniria ca rey qui Moisés raquëyamaniquë. Jahari ja cacasyamani quiha jisnoma ca Dios ja jisni iqui na. ²⁸ Dios qui chitimiquí tsi quiha toa pascua fiesta Moisés chitahëhuaniquë. Egipto ca mai jisbërianox pari tsi jimí tsi jato xobó ca caiti bo ja ashimacanicuë, Diós raani ca Namëti Angél jato jariapari ca baquë motsayamano iquish na. ²⁹ Jisbëria tsi quiha Ia Shini Israél ca nohiria bá shitanicuë, Dios qui chitimiquí na. Mai shiná toa napata ini quiha. Jama, nëachiyoni quiha toa shitacasnish ca Egipto bo tëquë, jasca ca tanahi na.

³⁰ Jatsi yaca Jericó ax tsi quiha chitimiyoinicuë Israél ca nohiria bo ri. Siete bari no tsi toa yacata panëhua ja tëamëcaniquë. Dios qui ja chitimiyoicani iqui tsi poxoniquë toa panëhua ra.

³¹ Dios qui chitimiyoinicuë toa yacatá ca joni mëtsaxëniria ca carayana ca Rahab yamabo ri. Toa barí tsi quiha Dios nicamixxëniria cabo ya ja quëyohacayamaniquë, jia tsi toa jotamiscanai ca Israél ca joni bo ja joihuani iqui na.

³² Jabi tobi ini quiha huëstima ca Dios qui chitiminish cabo ra. Narisqui xabaca rë jatiroha cabo yoati. Tobi quiha Gedeón, Barac, Sansón. Tobi quiha Jefté, David, Samuel, Dios Chani yoanish cabo. Tihi cabo Dios qui chitimiyoinicuë. ³³ Dios qui chitimihi tsi quiha chamaxëni ca país ca nohiria bo bëboti mëtsa ja icanicuë. Jia ini quiha toa ja acanina. Jatsi Diós jato shomahuaniquë rëquë jato ja yoani jascaria. Dios qui Daniel chitimini iqui tsi japëquëtimaxëni toa cama bo ini quiha, pixëna. ³⁴ Chihí tsi quëyohaca-timaxëni huëtsa bo ini quiha. Saipí tsi acacatimaxëni Dios Chani yoanish cabo ini quiha. Coshinariani quiha toa coshiyama ca nohiria bo ra. Raquëhaxma tsi ja nianacani quiha. Carayanaba soldado bo ja bëbocani quiha. ³⁵ Jasca, chitimiyoinicuë jato yoxa bo ri. Chitimicano tsi quiha jato bax jató-na bo bësotëquëmahacanicuë.

Rësoniquë huëtsa bo tènëmahacahax na. Ja paquëmahacacani ca oquë ini quiha ja rësocanaina Ibo bax na. Oquë ca bësohai ca ó ja pasocani quiha, bësotëquëhax na. ³⁶ Huëtsa bo maihuahacanicuë. Huëtsa bo rashahacanicuë. Huëtsa bo nëxahacanicuë. Huëtsa bo preso qui nanëhacanicuë. ³⁷ Huëtsa bo namëhacanicuë maxaxá no. Rësquëhatí tsi quiha huëtsa bo yëjëhacanicuë. Saipí tsi quiha huëtsa bo namëhacanicuë. Xobo yama huëtsa bo iniquë. Yohina bichi sahuëtí tsi ja bohocanicuë. Parata yama ja icanicuë. Ja tènë-tënëcani quiha. Yosihacani quiha huëtsa bo. ³⁸ Yoiria ja icani ca Dios cahëyamacanaibá quëscahuani quiha, jato oquë-oquëria jaca nori. Paxahi tsi xabaca, macabo, maiquini bo, tihi cabo qui racahi ja bocanicuë. ³⁹ Jabi Dios qui ja chitimicaquë tsi quiha jato qui Dios raninicuë. Jama, Diós jato bax acasni ca jahuë bo jari ja biyamacani quiha toatiyá no. ⁴⁰ Jabi oquë ca iti jato bax acatsi quiha. Jasca, noqui rëquë Diós jato shomahuacasyamani quiha. No shomahuahacabëquiyoxëti xo ra.

12

Jesucristo no banahuaxëti xo

¹ Jabi noqui tëamë jascaria tsi xo toa Dios qui chitimiyoinish cabo. No bësocanai ca tsayacani quiha ra. Ja tsi xo toa noqui quëtiahai ca jahuë bo, naa noqui tsamicatsai ca jocha no niaxëti xo. Niaxo tsi jabanacanaibo

jascaria tsi Dios yonoco no ariaxëti xo bëbocasquí na. No yosanayamano. ² Rëquë ca Jesu qui no tsayaxëti xo. Ja tsi xo toa noba Rëquëniniti Ibo-iboria. Noqui Tiisimati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra. Jabi Dios qui ja chitimiyoini quiha jaa ri. Bërabiria toa cruzó tsi ja rësohai ini quiha. Jama, bërabihaxma tsi cruz qui ja cani quiha, rëquë ca ranihuahai ca jahuë bo tsayahi na. Jaboqui Dios mënëcayá tsi tsaho xo ra. Toa xo tsi yonahi quiha.

³ Jesu tënëni ca shinacahuë. Anomaria ini quiha toa ja qui jochahuaxëni cabo caxahaina ra. Ja yosanayamani quiha. Jabi toca tsi shinapihi tsi yosanayamaxëqui mato ri. Toca tsi coshihuahacaxëqui mato iquia. ⁴ Jabi iriama tsi xo toa ma tënë-tënëhaina iquia. Jocha pasomaha nianapama tsi çnamëhacahi ni mato pa? Iyamaqui mato ra. ⁵ Tonia mato qui Dios chanini ca ma shina-bënoniquë iquia. Xocobo qui jahëpa chanihai jascaria tsi xo toa ja nëcanina.

“Mato yoi ca quëshpi tsi Ibobá mato copino tsi chahahuacana, noho baquë.

Mato ja raahano tsi yosanayamacana.

⁶ Jabi jatiroha cabo, naa jahuë-na bo tëquë jabihuahi quiha Ibo ra. Jasca, jatiroha ca jahuë baquë bo, naa ja bichii cabo rashahi quiha ra” ii quiha. ⁷ Jatsi yosanayamacana ma tënëquë no. Jënima tsi xo toa ma tënëhaina iquia. Toca tsi mato oquëhuaxëhi quiha mato jahëpa Dios, jahuë baquë bo ma nori iqui na. Jabi yama tsi xo toa jahuë baquë yoi jabihuayamahi ca jahëpa ra. Jato baquë bo jabihuacani quiha jahëpa bo tëquë iquia. ⁸ Jabi toca pi Diós mato jabihuayamarohano tsi çjënahuariahax jahuë baquë bo ma iquë ana? Yoma bo roha ma iquë aquë iquia. ⁹ Jabi tobi xo noba maí ca jahëpa bo. Noqui ja rashacano tsi çmëri tsi jato chahahuayamayamahi ni noa ra? Jatsi noba maí ca jahëpa bo chahahuacá tsi oquë tsi noba mana ca Jahëpa no chahahuayoixëti xo iquia, bëso-bësoxëna. ¹⁰ Jabi no shinahanox pari no tsi noba maí ca jahëpa bá noqui rashapaoniquë. Jato qui yoi ca pi no aquë tsi noqui ja copipaoni quiha. Jascaria tsi noqui copihí quiha noba mana ca Jahëpa ri noqui mëbicatsi na. Noqui jabihuahi quiha, jahuë mëstëxëniria ca jabi no xatënano iquish na. ¹¹ Jabi tanapistiarohano tsi cohuë xo noa, no copihacaquë no. Noqui yoi tsi xo toa noqui ja rashacanaina. Jama, jaquirëquë mëstëxëniria ca jabi jayaxëqui noa ra. Oquë tsi bësoxëhi quiha toa jabihuahacahax cato iquia.

Dios yoba nicamis-haina

¹² Quiniacaxëcahuë. Mato ó ca chamayama ca rëquë bocasyamacanaibo chamahuacana. Mato ó ca mëmë-mëmëcanaibo coshihuacana. ¹³ Jatsi rëquë Dios quinia ó tsi bocahuë. Jasca, toa quinia rohahuacana chamayama ca chitimicanaibo bax na, ja paquëyamacano iquish na. Ja chamanacano ra.

¹⁴ Jasca, jatiroha ca joni bo ya jia tsi rabë nabëquiti ó quëëcana. Jasca, mëstëxëni ca jabi ó quëëcana. Jabi Ibo jisyamacaxëceni quiha toa mëstëhuahacahax ca jabi jayama cabo. ¹⁵ Jasca, mëbinacana, Diós shomahuahai ca quima tsohuëcaracá mato casomayamano. Jasca, quiniacaxëcahuë mato xërëquë tsi pahëria ca jascaria ca nohiria shinahayamano. Shinahaxo tsi mato chahahuacanaibo yosicaxëceni quiha pë jato sëmë no. Anoma quiha. ¹⁶ Quiniacaxëcahuë. Chotamixëneria ca tsohuëcara ma manëyamano ra. Maí ca jahuë bo shinamixëneria ca,

naa Esaú ini jasca ca manëyamacana. Huësti ca piti quëshpi tsi jahuë rëquëmë chama, naa jahuë jahëpa jahuë bo ibohuati chama ja inianiquë jahuë noma qui. Anoma ini quiha toa ja anina iquia. Mahitsa toa ibohuati chama ini ca ja quëscahuani quiha. ¹⁷ Jaquirëquë toa ibohuati chama jahari ja bicasniquë. Binoma ja ini quiha. Jatsi ara-arapama tsi jahuë jahëpa ja bënariani quiha shomahuahacati. Jahuë jahëpa shina rarinatimatixëni ja ini quiha. Toca tsi jahuë xaba ja nianiquë pë.

¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Chitimihai cató roha tsi Dios cahëpiqui noa ra. Mamëhacatima-xëni ca jisnoma ca Dios jahuë bo qui chitimiqui noa. Tocama ini quiha toa jariapari ca arati quinia jahuë bo. Moisés tiyá tsi quiha Maca Sinaí ca ririhai ca chihi, jahuë chëquë, jahuë tsëmo, toá ca xotohai ca yoshini, tihi cabo noba naborëquëbá jisniquë jato bëró no. ¹⁹ Toá ca trompeta pacotsa, Dios joi-joiria, tihi cabo ja nicacaniquë jato pahoquí no. Nicaxo tsi Dios ja bënacani quiha pasiti. Raquëria toa joi ini quiha. ²⁰ Jasca, raquëria iniquë Dios yoba ri, naa “Acacaxëti xo toa tsohuëcara ca naa maca motsati cato. Acacaxëti xo motsahai ca chaxpa bo ri” i Dios ni quiha toatiyá no. ²¹ Raquëria ini quiha toa ja tsayacanai ri. Ja tsi xo toa “Raquëhi tsi mëmë-mëmëquia rë” i Moisés ni quiha.

²² Jama, Dios iti-itiria, naa Maca Sion icanai ca qui basimati mëtsa xo mato ra. Noba bësohai ca Dios yaca-yacaria tsi xo naa ra. Mana ca Jerusalén quiha. Jasca, jahá ca ángel tirixëni cabo, ²³ iglesiá ca chahahuacanaibo yoi bo, naa mana ca quënëhacani ca janë jaya cabo, tihi cabo qui basimati mëtsa xo mato ra. Jasca, Dios, naa jatiroha ca nohiria bo copiti ibo-iboria qui basimati mëtsa xo mato ra. Jasca, mana ca mështëhuahacani ca chahahuacanaiba shina bo qui basimati mëtsa xo mato ra. ²⁴ Jasca, tobi Jesu, naa noba xabahamati quinia paxa ca ototi ibo. Ja qui ri basimati mëtsa xo mato ra. Jabi toa arati quinia paxa ca chitahëhuahacani quiha jahuë ashimahai ca jimí no. Tëpas-hacani ca Abel jimí oquë quiha. Nohiria bo xabahamati mëtsa xo ra. Jabi tihi cabo qui basimati mëtsa xo mato jaboqui ra.

²⁵ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato qui Dios chanino tsi nicacana. Jabi Dios chani Moisés yababá yoaquë tsi quiha nicayamaniquë toa nohiria bo rë. Ja iqui tsi Diós jato copiniquë. Ja paxayamacani quiha. Jatsi, çjënahuariahax noqui chanihai ca mana ca Dios quima no paxana, ja quima casohi na? ²⁶ Moisés tiyá tsi quiha toa mai Dios joi yajohaniquë ra. Jaha bësopa. “Naa mai yajohatëquëxëquia. Jasca, toa barí tsi mai, naipá ca jahuë bo, tihi cabo tëquë yajohaxëquia ra” ii quiha Dios. Parayamahi quiha. ²⁷ Jatsi toa barí tsi jatiroha ca acacani ca jahuë bo yajohaxëqui Dios ra. Yajohaxo tsi jatiroha ca yoi ca mëbixëhi quiha. Jatsi chitëxëhi quiha toa yajohacatimatixëni ca jahuë bo roha, naa Ibobá yonahaina. ²⁸ Jabi yajohacatimatixëni tsi xo toa ja yonahaina ra. Jasca, noqui ri jahuë chama axëhi quiha Dios, no yonano noqui ri. Ja iqui tsi no rani-ranixëti xo. Jasca, jia tsi Dios qui no araxëti xo jahuë chama yoi cahëhi na. ²⁹ Quëyohai ca chihi jascaria tsi xo noba Dios ra.

13

Dios ranihuati quinia

¹ Mabë xatë bo noi-noicana. Noiti jënëyamacana ra. ² Jasca, mato bëroma ca xatë bo orihuacana mato qui ja shishocaquë no. Cahëxoma tsi quiha çángel bo noba naborëquëbá orihuayamayamani?

³ Jasca, presó ca xatë bo shinacana, naa jato bëta ma iquiria. Jasca, yosihacacanaibo mëbicana, jato bëta tënëquí ri.

⁴ Jabi ahui ya jobonati tsi xo jënima; huëtša ya jobonahai ca tsi xo anoma ra. Jabi chotamixëneria cabo copixëhi quiha Dios. Jasca, ahui niacanaibo, bënë niacanaibo, tihi cabo copixëhi quiha.

⁵ Parata ó quëëmisyamacana ra. Mato jahuë bo ya ranicana, “Mato jisbëriyamaxëquia” i Dios ni quëshpi na. Jasca, “Mato otoxëquia” i noqui ja ni quiha ra. ⁶ Ja tsi xo toa raquëhaxma tsi nëcaqui noa:

“Ea mëbi-mëbiriaxëhi quiha noho Ibo ra.

Jatsi raquëyamaxëquia.

¿Jënahuariaxo joni bá ëa yoshihuana ra?” iquiina.

⁷ Jasca, mato rëquëniniti ibo bo, naa Dios Chani mato tiisimanish cabo shinacana. Dios bax ja acacani ca jahuë bo shinacana. Shinahax tsi jato jabi jia ca jascacana chitimihí na.

⁸ Jasca, rarinatimaxëni xo Jesucristo ra. Jatiroha ca bari jaharisi tsi xo, jaboquí, huëaquë, xëni huëtša no. ⁹ Ja iqui tsi jamëri ca chaní tsi janyama mëpihacayamacana, naa piti yoati na. Oquë tsi xo toa Dios noihaí cató tsi chamahuahacahaina iquia. Noba piti yoi tsi xo toa ra. Jama, tobi xo toa piti yoba mahitsa ca banahuacanaibo. Toca ca yobá tsi mëbihacapistiyamariacaxëcani quiha iquia. ¹⁰ Jabi altar jaya xo noa, noqui Cristo banahuacanaibo ri, naa Jesu acacani ca crúz. Ja tsi xo toa noqui chamahuahaina, piti yoi ja nomari. ¹¹ Jabi toa jodioba quiniá tsi yohina tëpas-hi quiha arati ibo-iboria. Axo tsi toa iti-itiria roa ca qui jahuë jimí bohi quiha nohiria ba jocha quëshpi na. Jatsi yaca cacha ca nabiri xo tsi toa tëpas-hacani ca yohina yora bo mëshahi quiha. ¹² Jascaria tsi yaca cacha xo Jesús tënëniquë jaa ri, jahuë jimí tsi jato jocha quima nohiria bo bahuëxëna. ¹³ Jatsi noba mahitsa ca yoba bo, jabi bo, tihi cabo no jisbëriano Jesu qui caxëna. Caxo tsi ja bërabihaí ca no xatënano noqui ri. ¹⁴ Jabi naa maí tsi yama tsi xo noba racati-racatiria ra. Noba mana ca iti-itiria ó quëëqui noa naa rëquë cató. ¹⁵ Jatsi Jesucristó tsi jia tsi Dios no oahuano iquia, noba janá no. Dios qui no acái ca ofrenda quiha. Jasca, noba janá tsi Dios oquë nohiria huëtša bo no cahëmati xo. ¹⁶ Jasca, jia ca ati shina-bënoyamacana. Huëtša bo mëbicana. Tihi cabo tsi xo toa Dios no ranihuahai ca ofrenda bo iquia. Tëpas-hacani ca yohina bo ó quëëyamahi quiha.

¹⁷ Jasca, mato rëquëninicanaibo nicacana. Mato pi ja yobacano tsi nicacana. Jia tsi mato shina ó bësocani quiha ra. Jabi Dios qui jatiroha ca jahuë bo ja bërohuacaxëcani ca iqui tsi anomaria tsi xo toa mato ó ja bësocanaina. Jatsi jato yoba pi ma banahuano tsi ranixo tsi jato yonoco acaxëcani quiha. Jama, jato yoba pi ma nicayamano tsi cohuëcaxëcani quiha. Tocapimano tsi ¿jënihuariaxo mato ja mëbicana ra?

¹⁸ No bax bëhoxcana. Jaboquí yama tsi xo toa noba shina ó ca jahuë bo noqui quësohaina iquia. Jatiroha cató tsi jia ca roha acasqui noa. ¹⁹ Jasca, Dios qui bëhoxcana, mëri tsi jahari mato qui ë jono.

Joihuahaina

²⁰ Jabi noba Jesucristo Diós bësotëquëmaniquë ra. Ja ini iqui tsi no noho Bësoti Ibo-iboria ja manëni quiha. Jasca, jahuë jimí tsi toa i-ipaohai ca xabahamati quinia paxa ca chitahëhuahacani quiha. ²¹ Jatsi nohiria bo ranihuahai ca Diós mato shomahuano, jia tsi jahuë shina ma ano iquish

na. Jahuë Jesucristó tsi noqui ja jabihuano ra ja qui jia ca iti. Jasca, Jesucristo ocahuahacano ra. Iquë. Amén.

²²Jabi tètécariama xo naa è quënëhana, ëbë xatë bá. Jia tsi naa chani ma nicano ra. ²³Jasca, preso quima Timoteo paquëmahacahi-taquë ra. Mëri pi ja jono tsi bëxëquia mato qui è shishoquë no. ²⁴Mato rëquëninicanaibo, toá ca chahuacanaibo, tihí cabo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Italia maí ca xatë bo ri. ²⁵Diós mato tëquë shomahuano.

La Carta De Santiago

¹ Santiago tsi xo naa mato joihuahaina. Dios, Ibo Jesucristo, tihi caba yonati ca èa xo naa. Jabi nëama ca pacanamahacaniish ca jodiobo, naa chahahuacanaibo qui naa carta raaquia.

Dios quima ca tiisi

² Ranicana, èbè xatè bá, ma tanamahacaquè no. Huèstima tsi xo toa jamèri ca tanamahacahaina iquia. ³ Ma chitimihai ca tanamahacano tsi oquènaxèhi quiha mato tènèti chama iquia. ⁴ Mato tènèti chama aniriano ra. Toca tsi jiaxèni ca jabi-jabiria jayaxèqui mato. Toca tsi rohahuariahacaxèqui mato, Dios yonoco ati.

⁵ Tiisi pi naris-hi tsi Dios qui bèhoxcana. Jatiroha cabo qui tiisi axèqui Dios, huashiyamahai ca ja nori quèshpi na. Mato raahayamaxèhi quiha, ma bènaquè no. ⁶ Jama, bèhoxhi tsi ja qui chitimiyoicana, mato qui ja ati ca ó pasohi na. Jaha pasoyamahai ca tsi xo toa yoshiní tsi nia-niahacahai ca ianè ca choca jascaria. ⁷⁻⁸ Toca ca joni tsi xo rabè ca shina jaya cato. Jahuè quinia cahètimaxèni ca tsi xo naa pè. Ibo Dios quima jahuècara biti ó pasoyamati xo toca ca joni iquia.

⁹ Jabi ranixèti xo toa noitiria ca chahahuahai cato, Dios bèsojo ax ja oquèhuahacani quèshpi na. ¹⁰ ¿Jènahuariahax raca rico ca ranina, Dios bèsojo ax tsi mahitsa ca ja nori ca ja jismahacani iqui na? Huinocaxèhi quiha rico cato, nihi joa jascaria. ¹¹ Matoroco bari no tsi anomaria tsi xo bari huao. Joa mèshahi quiha. Jatsi mai qui paquèhi quiha joa. Yama tsi xo. Jabi toca tsi quèyohacaxèhi quiha rico ca ri, yonocohi na.

¹² Shoma tsi xo toa tènèhai ca joni, ja tanamahacaquè no. Ja tanamahacaquè tsi toa joni oquèhuaxèhi quiha Dios. Premio, naa corona jasca ca bèboxèhi quiha. Noicanaibo bèsotaxèhi quiha Dios, ja yoani jascaria. ¹³ Jabi jochati pi tanamahacahi tsi “Ea tanamahi quiha Dios rè” iyamacana. Yoi ca ati ninihacatimaxèni tsi xo Dios ra. Jascaria, nohiria tanamayamahi quiha jochati. ¹⁴ Jama, jochati tanamahacahi quiha nohiria, yoi ca ó ja quèèquè no. Toca tsi ninihacahi quiha yoi ca ati. Jatsi ja qui jianahi quiha toa yoi ca ja acaina rè. Ja tsi xo toa noqui jochamahaina. ¹⁵ Jatsi anihai quiha toa yoi ca ja acatsaina rè. Jatsi jochamahi quiha rè. Anixo tsi namèxèhi quiha. Toca tsi Dios quima aquèquèhi quiha rè.

¹⁶ Ma parahacayamano, è noihai ca xatè bá. ¹⁷ Mana quima ax johi quiha jatiroha ca noqui acacani ca jahuè jia cabo. Naa shoma bo noqui aqui Dios ra, naa naipá ca huishti bo, oxè, bari, tihi cabo nèhohuanish cato. Rarinatimaxèni tsi xo Dios; jahuè jabi quiha. Bari, oxè, tihi cabo tsi xo rarina-rarinahaina, baquish-huahaina. Jama xo Dios. Rarinayamahi quiha. Mèstè xo. ¹⁸ Jabi jahuè shinaná tsi jahuè xocobo Diós noqui manèmaniquè ra, jahuè jabija ca Chaní no. Toca tsi jahuè xocobo paxaria cabo manèqui noa, jahuè-na bo ixèna. Ja nèhohuani ca jahuè bo tèquè oquè xo noa, Dios qui no acacani iqui na.

Jabija ca chahahuacanaibo

¹⁹ E yoahai ca ma cahëno, ëbë xatë bá. Mëri tsi Dios Chani nicati xo jatiroha cabo iquia. Shinahaxma pari tsi chaniyamacana. Caxatapiyamacana. ²⁰ Caxapiquí tsi ¿jënahuariaxo raza Dios jabi jia ca ma jayana? ²¹ Japi jatiroha ca jabi yoi cato, jatiroha ca jocha, tihi cabo niacana. Niaxo tsi Dios Chani ma bino, naa mato shina ó banahacaniish cato. Ishimaxo tsi toa Chani ma biti xo. Mato shina xabahamati Chani tsi xo naa ra.

²² Dios Chani nicaxo tsi ja yoahai ca acahuë. Mamë paraqui mato pë, jahuë yoba ma ayamaquë no, nicaxo na. ²³ Mahitsa bëisiti tsayahai ca jascaria tsi xo toa toca ca nicahai cato. Jahuë bëmana tsayahi quiha. ²⁴ Tsayaxo tsi jahuë jaria yoi ca shina-bënotapihi quiha pë. ²⁵ Jama, rani-ranixëhi quiha toa Dios Chani tsayahai cato, naa jahuë yoba acai cato. Jocha quima paquëmahai ca tsi xo Dios Chani ra. Toa yoba no nicati xo. Nicaxo tsi no shina-bënoyamano.

²⁶ Jabi “Chahahuariaquia” i nohiria mitsa. Jama, yoi ca pi chaniquí tsi jamë parahi quiha. Mahitsa tsi xo ja chahahuahaina iquia. ²⁷ Jia pi chahahuahi tsi bënë imanish cabo, yoma bo, tihi cabo ó bësoxëqui noa tia, ja biniacaquë no. Jia pi chahahuahi tsi quiniaxëqui noa, jochahuaxëni cabá noqui yoshihuayamano iquish na.

2

Oquë tsi rico cabo ó bësoyamacana

¹ Nohiria bo pi mëbiquí tsi jato oquëxhuayamacana, nohiria huëtsa oquë ja nori quëscahuaquí na. ¿jënahuariahax raza ma tocana, Jesucristo, naa noba Ibo-iboria chahahuahi na. Anoma quiha. ² Jabi mato arati xobo qui rico ca jicomitsa. Oro ca mëquëraati, sahuëti jiaría cato, tihi cabo sahuë johi quiha. Jasca, ja bëta noitiria ca joni jicomitsa jaa ri, naa raiti chëquë jaya cato. ³ Ja jicocaquë tsi sahuëtiria jaya ca ma otocasmitsa, oquë ja nori quëscahuaquí na. Jaha tsi “Naa oquë ca tsahoti tsi tsahotsina” iqui mato pë. Jama, “Toá tsi tsahohuë ra. Napatá tsi tsahohuë” iqui mato rë noitiria ca qui. ⁴ Tocapiquí tsi ¿rabë ca maxo bo, naa huësti ca oquë cato, huësti ca iriama cato, ayamayamacana? ¿Anoma ni toca ca ma acatsaina? Anoma quiha.

⁵ Ea nicaparicahuë, ëbë xatë bá. ¿Noitiria cabo Diós biyamayamani, oquëhuaxëna? Dios qui copixëni tsi xo toa ja chahahuacanaina iquia. Diós jato biniquë ra. Ja otohai cató ca jahuë bo jato qui acatsi quiha ibohuati, “Tocaxëquia ëa noicanaibo bax na” i ja ni quëshpi na. ⁶ Jama, naa noitiria ca joni bërabihuaqui mato pë. Mato nicaquia. ¿Tsohuë ni toa mato qui yosicanaibo ra? ¿Chama bo qui mato boyamayamacahi ni toa rico cabo? ¿Mato qui quësoyamayamacahi ni? ⁷ Jasca, jato tsi xo toa Cristo janë, naa ma banahuahai ca janë pasomaha chanicanaibo iquia.

⁸ Jaha bësopa. Quënëhacanish cabo ó ca yoba oquëria ca ma ati xo iquia. Toa yoba pi ma nicano tsi anomariaxëhi quiha ma acaina. Jabi “Mabë xatë bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quiha toa yoba ra. ⁹ Jama, oquë tsi huësti ca nohiria pi otohi tsi jochaqui mato. Tocapimano tsi mato qui quësohi quiha Dios Chani. “Jocha tsi xo toa” ii quiha. ¹⁰ Tsayacahuë. Jatiroha ca Dios yoba pasomaha jochahi quiha toa Dios huësti roha ca yoba nicayamahai cato. ¹¹ ¿Jasca, yoba Ibo pasomaha jochayamayamahi ni? “Joni ayamahuë” inish ca tsi xo toa “Joni huëtsa ahui biyamahuë” inish ca jasca cato. Jabi joni huëtsa ahui ma biyamamitsa. Jama, joni pi aquí tsi Dios pasomaha jari jochahi quiha. ¹² Jatsi quiniacaxëcahuë.

Jia ca chanicana iquia. Jia ca acana, Dios yobá tsi ma copihacaxèhai quèshpi na. Jocha quima noqui paquëmahai ca yoba tsi xo naa. ¹³ Jabi ma noipiyamano tsi mato noiyamariaxèhi quiha Dios ri, nohiria bo ja copixèquè no. Jama, ma noipino tsi mato shinaxèhi quiha Dios. Dios copi qui raquëyamaxèqui mato ra.

Jabi jia ca jayahaina

¹⁴ Jatsi quiniacaxècahuë. Jia ca pi ma ayamano tsi mahitsa tsi xo ma chahahuahaina iquia, èbè xatè bá. Mahitsa tsi xo “Chahahuahai” i ma aina. ¿Jènahuariaxo raca Diós mato xabahamana, toca tsi ma chahahuahai no? ¹⁵⁻¹⁶ Jabi noitiria ca xatè ma bèchamitsa, naa raiti yama cato, paxnahai cato. Toa nohiria pi ma mèbiyamano tsi ¿mahitsa ma ni mato chani, naa “Jia tsi catá. Mimé yohohuë. Mimé sèyahué” i ja qui ma què no? ¹⁷ Jascaria, mahitsa tsi xo Dios qui ma chitimihaina, nohiria ma mèbiyamaquè no. Toca ca chitimihai ca tsi xo bèsoyama, mahitsa quiha.

¹⁸ Jabi ¿jènixèhi ni maí ca nohiria bo toca ca chahahuahai ca tsayahax na. “Mia tsi xo toa chahahuarohahaina pè. Ea ti tsi xo toa nohiria bo mèbihaina ra” iyamayamacaxècahi ni? “Chahahuahai ca è nori ca mato jismaxèquia, nohiria bo è mèbihai cató no. ¿Mato tsa ni? ¿Jènahuariaxo raca chahahuahai ca ma nori ca ma jismana, nohiria bo mèbiyamapiquí na” icaxècani quiha. Jabi tocacaxècani quiha pè, mèbiyamahai ca chahahuahai ca yoati na ra. ¹⁹ “Huèsti ca Dios yoi chahahuahai noa ra” ¿ji ni mato sa? Jabi jènima tsi xo toa ma yoahaina. Raquèhi tsi tocacani quiha yoshi bo ri iquia, mahitsa ja yoacanai ca nori. ²⁰ Jisa yoyoxèni ca cahètimaxèni cabá. Mahitsa tsi xo toa Dios qui ma chitimihaina ra, jia ca ma ayamaquè no. Anoma quiha. ²¹ Noba naborèquèbo Abraham no tsayano ra. Altar ó tsi jahué baquè Isaac ja janani quiha, acacati, naa Diós bènani jascaria. Jabi toca tsi Abraham mèstèhuahacani quiha, ja ani cató no. Dios qui jia ini quiha ja anina iquia. ²² ¿Tsayayamacanai? Altar ó tsi jahué baquè ati janapama tsi jia tsi Dios qui ja chitiminiquè. Toca tsi yonoconabèquiniquè ja chitimihaina, ja acaina, tihi cabo. Ja ani cató tsi jatihuahacani quiha Dios qui ja chitimihaina. ²³ Ja tsi xo toa “Dios qui Abraham chitiminiquè. Ja chitimihai ca iqui tsi mèstè ja tocacacaniquè” i Quènèhacani cabo niquè. “Dios rabèti” ja quènèhacani quiha.

²⁴ Jisi. Ja acai cató tsi mèstè tocacacani quiha nohiria, ja chitimihai ca roha ja nomari. ²⁵ ¿Japa Rahab yamabo, naa joni mètsaxèniria cato? ¿Ja ani cató tsi mèstè ja tocacacani-yamani? Dios qui jia ini quiha toa ja anina ra, naa Josué yamabá raani ca jotamiscanaibo ja jonèmanina. Jonèmaxo tsi quiha quinia huètsa tsi jahari jato ja raaniquè, ja acacayamacano iquish na. ²⁶ Japi jia ca ma ayamano tsi bèsoyama ca mahitsa tsi xo toa ma chitimihaina iquia. Shina yama ca yora jaharisi tsi xo toca ca chitimihaina; chamayama.

3

Noba jana bo

¹ Ichariama ixèti xo mato ó ca tiisimacanaibo iquia, èbè xatè bá, nohiria bo oquè tsi noqui rèquèninicanaibo Diós copixèhai quèshpi na. ² Noba janá tsi jochaqui noa rè, noqui tèquèta. Huèstima tsi xo toa noba jana jochahaina rè. Jahué janá pi yoi ca yoayamahi tsi jochayamahai ca mèstèxèniria ca nohiria tsi xo toa iquia. Jahué yora xatè bo tèquè chitiati

mètsa xo, jochayamati. ³ Jabi caballo jana xara freno, naa rèboohati janaqui noa. Toca tsi jahuë yora rèboohabonaqui noa, naa no cacatsai ca quiniá no. ⁴ Jasca, barco ri. Pistiama tsi xo toa jahuë yora. Chamaxëni ca yoshini tsi raahacahi quiha. Jama, chiboohati pistiá tsi rèboohaqui quiha ibo, ja cacatsai ca quiniá no. ⁵ Jasca, pistiaria tsi xo toa noba jana ri, chama jaya ca racana ra. ⁶ ¿Japa chihi jana? Anomaria ca xabaca ca chihi tsamiti mètsa tsi xo toa chihi jana pistia iquia. Toca xo noba jana yoi ri. Anoma quiha. Noba jabi tèquë yoshihuati mètsa xo ra. Noba yora xatë bo oquë tsi xo toa ja yoi ca acaina, tènëtiya quima jahuë chama ja bichi iqui na. ⁷ Jabi yohina raëhuati mètsa xo joni bo. Jasca, isa bo, rono bo, sanino, tihi cabo raëhuati mètsa ca xo. Ja raëhuahacayocani quiha. ⁸ Jama, yama tsi xo toa jahuë jana raëhuati mètsa cato iquia. Yoixëni tsi xo toa noba jana ra. Pasimahacatimaxëni quiha. Pahëxëni ca rono jana jascaria tsi xo toa ja acaina. ⁹ Noba janá tsi Dios oquëhuaqui noa. Jasca, noba janá tsi noba xatë, naa Dios jariá tsi nêhohuahacanish ca ocaguaqui noa pë. ¹⁰ Jasca ca janá tsi yoi cato, jia cato, tihi cabo chaniqui noa pë. Anoma quiha. No tocayamano, ëbë xatë bá. ¹¹ ¿Paó tsi huahuabëquinahi ni jënë jia, jënë yoi cato? Iyamahi quiha. ¹² ¿Jënahuarixo raca dos ca bimi jamëri ca jihuí saihuana, ëbë xatë bá? Jahuë noma bimi roha saihuahi quiha. Jasca, jihui bimi saihuatimaxëni tsi xo uva nishi ri. Jascaria, paó tsi huahuabëquinayamahi quiha jënë jia cato, jënë yoi cato ra. Japi noba janá tsi yoi ca chanihi tsi ¿jënahuariahax jia tsi no chanina?

Jabija ca tiisi

¹³ ¿Toá tsi mato xërëquë ma ni tiisi-tiisiria cato? Jatsi jahuë jabi jia ca ja jismano, jia ca ja acai cató no. Jahuë tiisi tsi ishima tsi nohiria bo ja mèbixëti xo iquia. ¹⁴ Jama, caxahax pi mato xatë bo qui yosanahi tsi “Tiisi xo noa” iyamacana ra. “Oquë xo noa” iipiquí tsi jabija ca tiisi jayama xo mato ra. Quiahai ca tsi xo toa. ¹⁵ Dios quima joyamahi quiha toca ca tiisi ra. Nohiria ba tiisi roha xo toa. Mato noma jabi quima johi quiha. Yoshi tsi xo toca ca tiisi ibo iquia. ¹⁶ Anoma tsi xo mabë xatë bo qui yosanahaina. Jasca, anoma tsi xo mamë ma oquëhuahaina. Tocapimano tsi anomariaxëhi quiha toa mato xërëquë ca iquinahaina, jatiroha ca yoi ca acai ri. ¹⁷ Jama, Dios mana ca tiisi tsi xo yoi yama. Jayapihi tsi iquinayamaxëqui mato. Ishima ixëqui mato. Toa tiisi pi jayaquí tsi Dios yoba nicaxëqui mato. Nohiria noixëqui mato. Huëtsa bo mèbixëqui mato. Shina rarinamahai ca iyamaxëqui mato. Paraxoma tsi Dios Chani yoayoixëqui mato. ¹⁸ Jasca, jia tsi xo toa nohiria rabënamacanaibo. Jato iqui tsi jia tsi racanabëquiti mètsa xo nohiria bo ra. Jatsi oquë tsi xo toa nohiria jia ca acaina jabë xatë bo bax na.

4

Mai ca jabi ya rabënahaina

¹ ¿Jënihax tsi iquinabëquicanai rë? ¿Jënixo tsi joi mërakanai rë? Mato noma jabi tahëhax tsi huëstima tsi xo toa jaha ma quëëhaina iquia. ² Binoma ca jahuë bo ó quëëqui mato pë. Jatsi jahuë ibo acasqui mato pë bixëna. Nohiria huëtsa ba jahuë bo ó quëëmishxëni xo mato. Biyamapiquí tsi joi mëratsaqui mato rë, bicasquí na. Jama, jaha ma quëëhai ca biyamaqui mato, ma bëhoxyamahai iqui na. ³ Jasca, Dios ma nicano tsi mato qui ayamahi quiha, anoma ca ó ma quëëhai iqui na. Mato

noma jabi quëshpi roha tsi bicasqui mato pë; mamë ranihuahacati roha nori. ⁴ Maí ca jabí-naxëni xo mato pë, naa joni huëtsa ya jobonacatsai ca ahui jascaria. Maí ca jabi pi noihi tsi Dios pasomaha xo mato. Maí ca jahuë bo, maí ca jabi bo, tihí cabo pi noihi tsi çjënahuariahax raca Dios rabëti bo imana? ⁵ Quiniacaxëcahuë. “Ranoxëni tsi xo toa no nohó ca bësohai ca Espíritu Santo” ii quiha Quënëhacanish cabo. Yoi ca pi ma ano tsi cahëhi quiha. ⁶ Jasca, yoi ca ó pi no quëëno tsi jahuë chamá tsi noqui mëbihi quiha Dios no jochayamano iquish na. “Jamë oquëhuaxëni cabo pasomaha xo Dios; jama, noitiria cabo mëbiti nori” ii quiha Quënëhacanish cabo. ⁷ Jatsi Dios qui mamë mëacana. Yoshi pasomahacana. Tocapimano tsi mato quima jabaxëhi quiha. ⁸ Dios qui basimacana. Ja qui pi ma basimano tsi mato qui basimaxëhi quiha jaa ri. Mato jabi yoi ca bahuëcana, dos ca shina jaya cabá. Jia ca ó roha quëëcana. ⁹ Cohuëcana, yoi ca ma ani quëshpi na. Aracahuë. Huinicahuë. Jasca, aracanaibo manëxëti xo toa tsiricanaibo. Cohuëxëni cabo manëxëti xo toa ranicanaibo iquia. ¹⁰ Ibo Dios bësójó tsi mahitsa ca ma manëno tsi mato oquëhuaxëhi quiha Dios. Mato mëbixëhi quiha.

Mabë xatë bo ocahuahaina

¹¹ Mabë xatë bo ocahuayamacana, ëbë xatë bá. Jabi Dios yoba pasomaha chaniqui mato rë, mabë xatë bo ma ocahuaquë no. Dios yoba ocahuahi quiha jabë xatë ocahuahai cato iquia, “Noinacana” i jahuë yoba ai iqui na. “E qui yoi tsi xo toa yoba” iipiquí tsi Dios yoba ocahuaqui mato ra. Tocapiquí tsi nicayamaqui mato. Toca tsi “Dios yoba oquë xo noa” iqui mato pë. ¹² Huësti ca roha tsi xo toa nohiria bo qui yoba anish cato ra. Jasca, huësti ca roha tsi xo toa nohiria bo Copiti Ibo-iboria, naa noqui xabahamati mëtsa cato. Jahuësti tsi xo toa nohiria quëyoti mëtsa cato. Jatsi quiniacaxëcahuë. Çjënahuariaxo raca mabë xatë bo ma ocahuana?

Jaboqui — huëaquë — bari huëtsa

¹³ “Jaboqui, huëaquë ma ni, naa yaca qui caqui noa ra, yonocohi na” çii ni mato pa? “Toa xo tsi huësti año raaxëqui noa parata bixëna” çicanai sa? Ea nicaparicahuë, tocacanaibá. ¹⁴ Çjënahuariaxo ma ashariti ca ma cahëna? Cohi jascaria xo noa ra. Jisiquihax tsi yamatapihi quiha. Toca xo no bësohai ri. ¹⁵ Jama, Ibo Dios qui pi jiano tsi “Tocaxëquia, nëcaxëquia, bësopihí na” i no ti xo. Jënima tsi xo toa no yoahaina. ¹⁶ Jama, mamë oquëhuaqui mato pë, “Nëca tsi axëquia ra” i ma quë no Dios shinahaxma. Toca ca chanihai ca tsi xo anoma iquia. ¹⁷ Jabi jia ca pi ati cahëhi tsi jochaqui mato ma ayamaquë no.

5

Noitixëhi quiha rico cabo

¹ Ea nicaparicahuë, mato rico ca nohiria bá. Aracahuë iquia. Huini-huinicahuë iquia. Tsëquëti basima tsi xo toa ma tënëhaina ra. Noitiria xo mato. ² Jaboqui mahitsanahi quiha mato parata. Mahitsa tsi xo toa mato sahuëti copixëni cabo, naa jotoró pini ca sahuëti jascaria. ³ Pohinahi quiha mato plata, mato oro ri. Toa pohí tsi jismahacaxëhi quiha mato huashicoxëni ca jabi iquia. Parata jascaria quëyohacaxëqui mato ra. Jasca, ma catiahai ca copixëni ca jahuë bo tahëhax tsi copihacaxëqui mato ra. Jaroha ca barí tsi anomariaxëhi quiha toa mato pasomaha catiaha ca copi iquia. ⁴ Mato yonati ba saldo bo chitiaqui mato pë. Mahitsa mato

bimi bëro tēsacani quiha ra. Jato joi nicacahuë. Mato qui quēsocani quiha ra. Jabi jato joi nicahi quiha Ibo-iboria ca Dios ra. ⁵ Rani tsi huēstima ca año bo raaqui mato nēa mai xo na. Jaboqui narisyamaqui mato. Huēstima tsi xo toa mato ranihuati jahuë bo. Xoaxēni ca chancho jascaria xo mato. Mamē roha shinaqui mato pē. Jaha bēsopa. Chancho jascaria tsi xoaqui mato, tēpasti bari quēshpi na. ⁶ Mato ti tsi xo toa shinajiaxēni ca acascanaibo. Mato ti tsi xo toa jato ati ibo bo iquia. Chamayamaca xo rē, mato jēnēmaxēna.

Yosanayamahaina — Bēhoxhaina

⁷ Yosanayamacana, ëbē xatē bá. Basima tsi xo noba Ibo johaina iquia. Huai ibo tsayacahuë. Yosanayamaquí tsi tēsatiya manahi quiha. Jasca, oi ó pasohi quiha banahax na. ⁸ Yosanayamacana. Chamacana, basima tsi Ibo johai ca nori quēshpi na. ⁹ Jasca, quēsónabēquiyamacana, ëbē xatē bá, Diós mato copiyamano. Tsēquēti basima xo toa ja copihaina ra. ¹⁰ Jabi Dios Chani yoanish caba jabi tsayacahuë. Tēnēpama tsi ja yosanayamacani quiha. ¹¹ Ma shina-bēnoyamano. Shomahuahacahax cabo tsi xo toa tēnē-tēnēhax cabo iqui noa. Jabi tēnēniquē Job yamabo. Tēnēhi tsi ja yosanayamani quiha. Jarohari tsi Diós toa joni shomahuaniquē. Tihi ca jahuë bo cahēqui mato iquia. Ja iqui tsi shinajiaxēni ca xo Dios iqui noa. Noiquí tsi Job yamabo ja shomahuariani quiha.

¹² Jasca, mahitsa tsi Dios janē iyamacana, ëbē xatē bá. Chanihi tsi “Dios bēsojo xo tsi mia parayamaquia ra” iyamacana. Naipa, mai, jahuëcara ca huētsa cato, tihi cabá tsi jurar-ayamacana chaniquí na. “Aquia” iquí tsi mato joi ma jatihuati xo. “Ayamaquia” iquí tsi mato joi ma jatihuati xo. Tocapihi tsi quēsohacayamaxēqui mato.

¹³ ¿Tsohuë ni toa tēnēhai cato? Dios qui ja bēhoxti xo. ¿Tsohuë ni toa ranihai cato? Ja quēquēno. Dios ja oquēhuano. ¹⁴ ¿Toá ma ni mato iquicanaibo? Tsohuëcara pi iquiyoino tsi yosibo ja bax quēnacana, ja bax bēhoxti. Bēhoxquí tsi ja qui xēni japacana Ibobá janē no. ¹⁵ Ma chitimipino tsi jēnimahuahacaxēhi quiha toa iquihai cato, naa ma bēhoxhai cato. Jasca, masahacaxēhi quiha toa ja ani ca jocha bo ri. ¹⁶ Jatsi mato jocha bërohuanacana. Bēhoxcana jēnimahuahacati. Chamaxēni tsi xo toa mēstēxēni ca joni bēhoxhaina. ¹⁷ Jabi noqui jascaria Elías yamabo iniquē. Dios qui ja bēhoxrianiquē oi iyamano. Jatsi tres año y medio no tsi yama oi ini quiha. ¹⁸ Jatsi ja bēhoxtēquēniquē. Jatsi anomaria oi ini quiha. Saitēquētsi bimi ni quiha.

¹⁹⁻²⁰ Jabija ca quima pi mato ó ca huēsti ca casono tsi toa nohiria mēbiriaxēti xo toa jahuë jocha quima casomapihai cato. Jahuë yoi ca quinia bo quima pi jochahai ca bēsomaquí tsi toa nohiria xabahamahi quiha. Tēnētiya qui cayamaxēhi quiha ra. Toca tsi masahacaxēhi quiha jahuë huēstima ca jocha.

Primera Carta Del Apostol San Pedro

¹ Naa chani quënëhai ca Pedro ca ëa xo naa. Ea Jesucristó biniquë jahuë Chani yoati ibo iti. Jasca, naa chani raaquia carayanaba mai ó ca chahahuacanaibo qui, naa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, tihi ca mai qui pacanamahacanish cabo qui. ² Jabi jahuë shinaná tsi Díos mato biniquë ra. Bixo tsi mato ja mëstëhuaniquë Espíritu Santó no. Ja tocani quiha jahuë baquë Jesucristo ma nicanó iquish na. Jasca, jahuë Baquë jimí tsi mato bahuëcatsi quiha. Ma shomahuahacano ra. Jia tsi ma rani-raniriano.

No xabahamahacahaina

³ Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa qui “Gracias” i no ti xo ra. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina. Noqui ja xabahamaniquë rësonish caba iti quima jahuë Jesucristo ja tëroni cató no. Ja iqui tsi mahitsa ma xo toa ja qui no chitimihaina. ⁴ Jasca, bësopama tsi noba copi jia ca ó pasoqui noa, ibohuaxëna. Quëyohacatimaxëni ca janacatimaxëni ca copi-copiria tsi xo naa. Naipá tsi xo ra. Jasca, toá tsi mato copi ó bësóhi quiha Dios mato bax na. ⁵ Jasca, ja qui ma chitimihai cató tsi jia tsi mato otohi quiha Dios jatiroha ca barí no. Jatsi xaba rëso tsëquëno tsi mato bixëhi quiha. Toa barí tsi jisiquimahacaxëqui jatiroha ca no bax Díos rohahuahaina ra.

⁶ Ranitsicana no bax ja acai ca iqui na. Jaboqui pistia cohuë ma imitsa, chahahuayamacanaibá mato tënëmaquë no. ⁷ Jama, jënima tsi xo toa mato ja yosicanaina iquia. Toca tsi jismahacaxëhi quiha mato jia ca jabi yoi cato ra. Ja tsi xo toa jaboqui tanamahacahi quiha Dios qui ma chitimihaina, ma parayamahai ca jismahacano iquish na. Chihí tsi tanamahacahai ca oro jascaria tsi tanamahacahi quiha mato ri. Jaquirëquë mato oquëhuaxëhi quiha Dios ra. Jahuë baquë Jesucristo jono tsi jia tsi mato ocahuaxëhi quiha. Jasca, toa barí tsi mato qui chama axëhi quiha.

⁸ Jasca, anomaria tsi xo toa Jesucristo ma noihai ri, mato bërroma ja iquë ri. Tsayahaxma ri tsi ja qui chitimiriaqui mato ra. Ja iqui tsi rani-raniqui mato. Yoanoma tsi xo toca ca no ranihaina iquia. ⁹ Jatsi ranihi tsi jahuë rëso ó pasoqui mato ra, naa ma xabahamahaca-xëquë no. Jabi tocaqui mato ra, ja qui ma chitimihai iqui na.

¹⁰ Nicapariana. Siri tsi quiha noba naborëquëbá, naa Dios Chani yoati ibo bá Quënëhacanish cabo tsaya-tsayaniquë, noqui xabahamaxëhai ca xaba cahëcasquí na. Tsaya-tsayaxo tsi quiha toa xaba yoati tsi ja quënëcaniquë, cahëyoixoma. ¹¹ Jatsi, Cristó tënëxëhaina, jaquirëquë ja bësotëquëxëhaina, tihi cabo ja quënëcani quiha, jato shina qui Cristo shina chanini nori iqui na. Ja iqui tsi “¿Jënipixëhi ni naa sa?” i jaca ni quiha shinahi na. ¹² Tsayaxo tsi quiha mato bax ja cahëcani ca ja quënëcaniquë mato mëbixëna, jató-na nomari. Tihi ca tsi Díos jato jismani quiha quënëti. Jasca, jaboqui toa jasca ca jahuë bo mato yoahi quiha Dios Chani jia ca yoati ibo bo ri. Nai ax raahacanish ca Espíritu Santó tsi mato qui ja chanicani quiha. Jabi naa jahuë bo cahëcascani quiha ángel bo ri.

No quënëhacanina mëstë ca jabi no jayano iquish na

¹³ Toa iqui tsi mato shina rohahuacana jia ca ati. Jaha bësocana. Mato shomahuaxëhi quiha Dios ra, jahuë baquë Jesucristo jisiquixëquë no. Toa ó ma pasoxëti xo ra. ¹⁴ Jasca, quiniacaxëcahuë. Dios cahënox pari tsi yoi ca jabi ma jayapaoniquë. Jama, jaboqui jabija ca cahëqui mato. Jaha tsi toa quinia siri qui jahari bësoyamacana. Dios ma nicaxëti xo, jaboqui jahuë xocobo ma nori iqui na. ¹⁵ Jabi mështë tsi xo Dios ra, naa mato quënanish cato. Jatsi jatiroha ca ma acai cató tsi mështë ca jabi jayacana mato ri. ¹⁶ Jasca, “Mështë icana, mështë ë nori quëshpi na” ii quiha Dios Quënëhacanish cabo ó no.

¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Nohiria bo copixëhi quiha Dios ra jahuë mështëxëni ca quiniá no. Copihacacaxëcani quiha jatiroha ca ja acanai ca quëshpi na. Jatsi ja qui ma chahahuaxëti xo, naa maí tsi bësóqui na. Jasca, ja qui ma raquëxëti xo, “Jahëpá” i ja qui ma quë no. ¹⁸ Shinaparicana. Anomaria ini quiha toa mato quëshpi tsi Diós copinina ra, naa mato ja xabahamaniquë no. Mato naborëquëbá jabimani ca mahitsa ca jabi bo quima mato ja paquëmani quiha. Paquëmaxo tsi yoinahai ca parata, oro, tihi cabo ja ayamani quiha mato copixëna. ¹⁹ Jama, oquëria ca Cristo jimi ja ani quiha. Rësopama tsi Dios qui acacanish ca oveja ofrenda jascaria jahuë Cristo ini quiha, naa chëquëpistia yamaria inish ca oveja jascaria. Yama ini quiha jahuë jocha ra. ²⁰ Jabi mai nëhohuahuacanox pari no tsi Diós jahuë baquë Cristo bini quiha noqui ja shomahuano iquish na. Jaboqui jisiquihi quiha naa jahuë bo tëquë, xaba rësó no. ²¹ Ja iqui tsi Jesu bësotëquëmanish ca Dios qui chitimipiqui mato ra. Jaboqui Cristo oquëhuanish ca Dios qui roha chitimiqui mato ra.

²² Tsayacahuë. Jabitihuahacaniquë mato jabi, jabija ca ma nicani iqui na. Ja iqui tsi mahitsa ma xo toa mabë xatë bo ma noihaina. Jaha tsi mato shinaná tsi noinacana paraxoma. ²³ Tsayacahuë. Jaboqui jabi paxa ca jaya xo mato ra, ma cotëquëni iqui na. Mato qui toa jabi paxa ca mato rësóhai ca nabá ayamani quiha. Jama, ma jabitihuahacani quiha, Dios i-ipaohai ca Chaní no. ²⁴ Jabi tocáhi quiha Quënëhacanish cabo ri: “Jatiroha cabo tsi xo huasi jascaria.

Chonihí quiha.

Ririquihi quiha jahuë joa ri.

²⁵ Jama, Ibobá Chani tsi xo toa i-ipaohaina ra.”

Jabi naa Chani tsi xo toa mato qui yoahacanish ca Chani Jia cato ra.

2

¹ Dios Chani iqui tsi ma acai ca yoi ca niacana ra. Ma parayamano. Dos ca jabi bo jayamacana, naa huësti ca jia, huëtza yoi, tihi ca bá tsi nohiria bo paraxëna. Anoma quiha. Jasca mato huëtza jahuë bo ó quëëmisyamacana. Jasca, ranimisyamacana. Tihi cabo tsi xo anoma cato. ² Jama, Dios Chani ó quëëcana, naa cobëna ca baquë xoma ariacatsai jasca cato. Dios Chani tsi xo toa noqui shinahamayoihaina iquia. ³ ¿Jabi toca tsi Diós mato shomahuayamayamani?

Noba maxax tsi xo Cristo

⁴ Ibo qui bëcahuë, naa noqui xabahamati Maxax icanai cato. “Mahitsa tsi xo toa Maxaxa” ii quiha nohiria bo rë tëtiahí na. Jama, naa Maxax Diós biniquë ra. Ja qui copixëniria xo. ⁵ Jabi maxax bo jascaria xo noqui chahahuacanaibo ri. Noqui ri bicatsí quiha Dios ra, naa maxax

xobo acai ca joni jascaria. Oquë ca maxax bo bixo tsi huësti ca maxo-maxoria acatsi quiha Dios, naa xobo-xoboria acacahai jascaria. Noqui rohahuacatsi quiha jahuë arati ibo ba maxo iti. Toca tsi ja qui oquë-oquëria ca ofrenda bo aapixëqui noa, noba Jesucristó no. Ja iqui tsi jaboqui Dios qui basimapiqui noa ra. ⁶ Jabi toca ca noqui yoahi quiha Quënëhacanish cabo ra:

“Sion xo tsi oquë-oquëria ca Maxax janaquia jahuë papoto aquí na. Copixëniria tsi xo naa Maxaxa ra.

Bërabipistiyamariaxëhi quiha naa Maxax qui chitimicanaibo” ii quiha.

⁷ Jabi naa Maxax icanai ca ó quëëriacani quiha chahahuacanaibo, jama, chahahuayamacanaibo qui mahitsa ja nori rë.

“Oquëria ca maxax ja iqui quiha naa yosibá niaha ca Maxaxa ra” ii quiha Quënëhacanish cabo. ⁸ Jasca,

“Nohiria bá yoshihuahai ca Maxax tsi xo naa” ii quiha.

Ja yoshihuahacacani quiha ra, Dios Chani ja nicacasyamacani iqui na. Jato shinari ja ini quiha.

⁹ Jama, Diós mato biniquë ra, oquëria ca nohiria bo iti, naa arati ibo ba maxo iti. Ma aquëquëmahacani quiha Dios mëtë ca nohiria bo iti. Jasca, ma aquëquëmahacani quiha Diós acai ca jiaria ca jahuë bo nohiria bo yoati. Jabi tsëmo quima mato tsëcanish ca Dios tsi xo naa ra. Huëa ó ca mato jananish ca ma oquëhuano. ¹⁰ Dios nohiria bo ma iyamapaoniquë; jama, jaboqui jahuë nohiria bo ma nori. Dios noihai ca ma cahëyamapaoniquë, jama, jaboqui shomahuahacahax cabo ma nori.

Dios bax no yonocoxëti xo

¹¹ Mato yobaparcasquia, ëbë xatë bá. Naa maí tsi bësopama tsi carayanabo roha xo noa. Noba iti yoi ma xo ra. Ja iqui tsi mato shina pasomaha nianahai ca jocha quima basicana. Anoma quiha. ¹² Jasca, chahahuayamacanaibo ya racanabëquiquí tsi jabi jia ca jayacana. Jatsi mato pi ja ocahuacano tsi jato qui bëroriaxëhi quiha jia ca ma acana ra. Jasca, Cristo jono tsi ma acai ca quëshpi tsi Dios qui “Gracias” icaxëcane quiha jato ri ra toa barí no.

¹³ Jasca, Ibo iqui tsi gobierno yoba tëquë nicacana. Maí ca chama-chamaria ma nicaxëti xo. Jatiroha ca ó bësohi quiha. ¹⁴ Jasca, ja raahai ca prefecto bo ma nicaxëti xo. Ja raahacacaquë yoyocanaibo copiti, jia cabo mëbiti. ¹⁵ Jatsi jato yoba nicacana. Dios jaha quëëhai ca tsi xo toa. Tocapimano tsi pasicaxëcaqui. Mato ocahuapiyamaxëhi quiha toa yoyohai ca joni bo, jia ca roha ma acana ca quëshpi na. ¹⁶ Jabi huësti roha tsi xo toa mato yonati ibo yoi cato, maí ca chamabá-na ma nomari. Jama, tsëquëma xo mato, mato maí ca chama bá yoba chahahuayamati, yoyoti. Dios yonati yoi bo ma nori iqui tsi quiniacaxëcahuë jabi jia ca jayaxëna. ¹⁷ Jatiroha ca joni bo noicana. Mabë xatë bo noiyocana. Dios qui raquëcana. Maí ca chama-chamaria chahahuacana. Tíhi ca tsi iquia yobahi na.

Chama bo qui nicahaina

¹⁸ Mato chama bo nicacana, yonati bá. Jabi bëro tsi xo toa mato chama bo chahahuahaina, shinajiaxëni cabo ja icaquë no. Jama, jato chahahuacana ra, yonamixëniria ja icaquë ri. ¹⁹ Mahitsa pi mato ja tënëmacano tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios, jahuë shina ati ó ma quëëquë no. ²⁰ Jama, yoi pi ma ano tsi, ¿jënahuariaxo Diós mato shomahuana, mato

ja tēnēmacaquē no? ²¹ Tēnēti Diós mato quēnani quiha, mato bax Cristó tēnēni iqui na. Anomaria ca quinia noqui ja ani quiha banahuati. Jatsi no tocaxēti xo noqui ri. ²² Jochapistiyamariajaniquē. Quiapistia-yamariajaniquē. ²³ Noba Ibo ja ranicaquē tsi quiha ja quēbiyamaniquē. Tēnēquí tsi ja roamisyamaniquē. Jama, Jahēpa Dios qui ja chitimiyo-iniquē, naa mēstēxēni ca Copiti Ibo-iboria cato. Tihi ca tsi ja ini quiha. ²⁴ Jasca, jamē xo tsi jahuē yorá tsi noba jocha ja boyoniquē cruzo xo na, jocha qui no rēsono iquish na, mēstēxēni ca jabi no jayano iquish na. Ja tsacahacani cató tsi no jēnimahuahacaniquē ra. ²⁵ Jabi bēnohai ca janyama ca bocanai ca oveja jascaria tsi ma i-ipaoniquē. Jama, jahari mato Obēso ca qui ma bēcaquē, naa mato shina Obēsoti Ibo qui.

3

Ahui bo jatsi bēnē bo

¹⁻² Jasca ca quiniá tsi jato bēnē bo ahui bá nicaxēti xo ra. Tocapijacano tsi jato jabi jia ca tsayacaxēcani quiha jato bēnē bo. Jasca, jato qui chanixoma tsi Ibo qui jato Dios Chani chahahuayamacanai ca bēnē bo bēbocaxēcani quiha, tocaquí na. Jato qui jia ca jato ahui bá acanai ca tsayahax tsi ranicaxēcaqui. ³ Jasca, quiniacaxēcahuē, ahui bá, ma jianaquē no. Mato booo ma jiahuahaina, mato moyo bo, parata bo, raiti bo, tihi cabá tsi jianayamacana iquia. Sahuēti ca jahuē bo roha tsi xo naa. ⁴ Jama, jianahi tsi oquē tsi xo toa mato shina ma jiahuahaina. Oquē tsi xo toa ishima ca shina jiaxēni ca jabi jayahaina iquia. Toca ca jabi tsi xo toa Dios qui copixēniria cato, ahui bá. ⁵ Toca tsi noba naborēquēbo yamabo jianapaoni quiha, naa Dios qui chitiminish ca yoxa bo. Toca tsi jianaxo tsi quiha jia tsi jato bēnē bo ja nica-nicapaocaniquē. ⁶ Jabi toca tsi Sara yamabo i-ipaoni quiha. Jahuē bēnē Abraham yamabo ja nicanicani quiha. Nica-hax “Noho ibobá” i ja qui ja paoni quiha, ja qui chanihi na. Jatsi jahuē चाहितaxocobo yoi bo xo mato, jia ca pi ma ano tsi, Dios, mato bēnē bo, tihi cabo qui ma raquēpiyamano. ⁷ Jasca, mato ri joni bá. Jia tsi mato ahui bo mēbicana, jato bēta racabēquinaquí na. Tsayacana. ¿Joni bo jaharisihni ni jato coshi pa? Iyamahi quiha. Jama, mato bēta jaharisitso xo toa Dios quima ja bicanaina, naa Diós mato noihaina, mato ja bēsomahaina. Jatsi jato mēbicana, ma bēhoxhai ca quētiahacayamano iquish na.

Jia ca acanai iqui tsi ma tēnēmitsa

⁸ Jarohari tsi jia tsi racanabēquicana. Mabē xatē bo noicana. Mamē shinamisxēni iyamacana. ⁹ Mato pasomaha pi tsohuēcaracá yoi ca ano tsi ja bēta i-ibēquiyamacana. Mato pi ja ranino tsi jahari ranimisyamacana. Jama, toca cabo ma mēbixēti xo iquia. Tihi ca tsi xo jia ca ati. Jia ca ati ma quēnahacani quiha, mato yoi Diós shomahuaxēno iquish na. ¹⁰ Dios Chani shinaparicana:

“Quiniacaxēcahuē, bēsoyoicatsai cabá.

Mato jana ó bēsocana, yoi ca chaniyamaxēna.

Jasca, ma quiayamano.

¹¹ Yoi ca quima ma casoxēti xo jia ca axēna.

Mato huētsa bo ya rabēnati ó ma quēxēti xo.

Tihi ca tsi axēti quiha toa huēstima ca año bo bēsocasanaibo.

¹² Jatsi quiniacaxēcahuē.

Mēstēxēni cabo ó bēsohi quiha Ibo Dios.

Ja bēhoxcano tsi nicahi quiha ra.

Jasca, yoi ca acanaibo qui caxaxēniria xo”.

Tihi tsi ii quiha Quēnēhacanish cabo ra.

¹³ ¿Jēnahuariaxo raca nohiria bá mato yoshihuana, jia ca ma acasquē no ra? ¹⁴ Jama, jia ca ma acai iqui tsi tēnēpihi tsi ma ranixēti xo. Tēnēti qui raguēyamacana. Jasca, shina-huējēnayamacana. ¹⁵ Tēnēpiquí tsi Cristo chahahuahai sa?” i mato qui tsohuēcara pi no tsi iticatomano jia tsi jato quēbixēna. ¹⁶ Quēbiquí tsi ishima tsi quinia jia cató tsi quēbicana caxax-oma. Jasca, mato shina qui yoi ca iyamacana. Toca pi imano tsi bērabixēhi quiha nohiria bo, mato pasomaha ja chanicaquē no. Mahitsa ca chani ja nori ca jismahacaxēhi quiha ja yoacanaina ra. ¹⁷ Shinaparicana. Oquē tsi xo toa Cristo iqui tsi ma tēnē-tēnēhaina ra, Dios shina pi ja ino. Jama, yoi ca quēshpi tsi ma tēnēpino tsi mato shina ri tsi xo. Anoma tsi xo toa ra. Oquē tsi xo toa jia ca quēshpi tsi ma tēnēhaina iquia. ¹⁸ Nicaparicana. ¿Tēnēhai ca quima Cristo paxani pa? Iyamahi quiha. Jochacanaibo quēshpi tsi ja tēnēni quiha, jochayama ja iquē ri. Huēsti roha tsi ja nani quiha Dios qui mato boxēna. Ja acacanicuē. Jama, Espíritu Santó tsi ja bēsomahacatēquēnicuē ra. ¹⁹ Jasca, Espíritu Santó tsi presó ca rēsonish cabo qui ja cani quiha Dios Chani yoaxēna. ²⁰ Jabi Noé tiyá tsi quiha Dios Chani nicamixēniria ca rēsonish cabo tsi xo toa ja canina. Siri tsi yosanaxoma tsi Diós jato mana-manani quiha mahitsa rē. Toatiyá tsi Noé noti चाहितaxēni ca ani quiha. Ja aquē tsi ocho ca nohiria bo roha paxani quiha jēnē quima. ²¹ Jatsi ¿jahuē noqui jabimahi ni toa jēnē ra? Ashimati jēnē jascaria xo iquia. Jatsi jaboqui toa jēnē nacoqui noa xabahatiya qui jicoxēna. No acai ca yoi ca bahuēyamahi quiha toa jēnē iquia. Jama, noba shinaná tsi Dios no parayamahai ca jismahi quiha. Jatsi noqui xabahamahi quiha Dios, jahuē Jesucristo bēsotēquēni cató no. ²² Bēsotēquēhax nai qui ja jiconiquē. Jaboqui tsi Dios mēnēcayá xo. Toa xo tsi ángel bo tēquē, mana ca chama bo, tihi cabo yonahi quiha.

4

Tiisi noqui acacanina Dios baxyonocoti

¹ Shinaparicana. Anomaria Cristó tēnēhai iniquē ra. Ja iqui tsi ja shinani jascaria tsi ma shinaxēti xo mato ri iquia. Jabi jocha chama quima paxaha nori quiha toa tēnēhai cato ra. ² Tēnēhax tsi maí ca jabi yoi bo ó quēēriyamahi quiha bēsohi na. Jama, Dios shina ó quēēxēhi quiha axēna. ³ Jabi chahahuanox pari tsi Dios cahēyamacanaiba quinia yoi bo ma ó quēēpaoniquē banahuaxēna. Bērabiria ca jahuē bo ma a-apaoniquē ra. Jasca, toatiyá tsi anomaria ini quiha toa jēnē ma a-abēquinahaina. Ma pahēpaoni quiha. Jasca, mahitsa ca dios bo qui ma ara-apaoniquē. Tihi tsi xo toa ma a-apaonina iquia. ⁴ Jatsi toa quinia yoi bo ma niahai iqui tsi ratēhi quiha nohiria bo, jato bēta ma bohoyamaquē no, yoyoxēna. Jatsi mato ranicani quiha pē. ⁵ Jama, huēsti ca barí tsi Copiti Ibo-iboria bēsojo xo tsi quēbicaxēcani quiha, jatiroha ca ja acana ca quēshpi na. Bēsocanaibo, jasca, rēsonish cabo, tihi cabo copixēhi quiha ra. ⁶ Ja tsi xo toa rēsonish cabo qui ri Dios Chani Jia ca yoahacanicuē, naa jocha quēshpi rēsoyonish ca nohiria bo qui. Jatsi jato qui Dios Chani yoahacani quiha, Dios shina ja nicacanaí cató tsi ja xabahamahacacano iquish na jato ri.

⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Basima tsi xo jahuë rëso. Ja iqui tsi jaha bësocana. Jia tsi shinacana jahuëcara anox pari. Tihi ca tsi ma ati xo oquë tsi bëhox-xëna. ⁸ Jasca, noinabëquiriacana. Oquëria ca jabi tsi xo naa. Noiyoiquí tsi jochahuaxëni cabo noipixëqui mato. ⁹ Jasca, jia tsi mabë xatë bo mato xobo qui jicomacana, yosanaxoma. ¹⁰ Jabi mato tēquë qui tiisi bo acacani quiha mabë xatë mëbiti. Diós mato shomahuani iqui tsi tocacana, naa otohai ca empleado jascaria. ¹¹ Jia tsi Dios quima ca chani yoaxëti xo toa chanipihai cato. Toa tiisi jaya quiha. Jia tsi nohiria bo mëbixëti xo toa mëbipihai cato, naa ja qui Diós acai ca chamá no. Ja tocacano ra, jatiroha ca quiniá tsi Dios oquëhuahacano iquish na, jahuë baquë Jesucristó no. Jabi ja qui oquë, chama, tihi cabo acapaoxëti xo. Amén.

Ja tēñecanaina Cristó-na bo jaca nori iqui na

¹² Ratëyamacana, ëbë xatë bá, tēñetiya ma nacoquë no. Tēñeti ó no pasoyoxëti xo iquia. ¹³ Tēñëpihi tsi rani-ranicana, Cristo jascaria tsi ma tēñëpihai iqui na. Tocapimano tsi anomariaxëhi quiha ma rani-raninhaina Cristo oquë jisiquixëquë no. ¹⁴ Jahuë janë iqui pi nohiria bá mato ranino tsi shoma xo mato, oquëria ca Espíritu Santo mato ó nori iqui na. Mato ó tsi xo Dios Shina-shinaria ra. ¹⁵ Jasca, tobi xo toa jato jocha quëshpi bo tēñecanaibo ri. Tobi quiha ati ibo bo, yomacanaibo, anoma ca acanaibo, yobamixëni cabo. Tihi ca quëshpi bo tsi ma tēñeyamano ra. Ma tocamaxëti xo. ¹⁶ Jasca, Cristó-na bo ma nori iqui tsi tēñëhi tsi bërabiymacana. Toca pi tēñëhi tsi Dios qui “Gracias” icana, “Dios baquë” ma quēnahacaha quëshpi na.

¹⁷ Nicaparicana. Tsëquëquë nohiria bo copiti chitahë xabaca ra. Jariapari copihacaxëhi quiha Dios nohiria yoi bo. Jabi noqui chahahuacanaibo pi Diós copino tsi çjēnahuariahax Dios copi jahuë Chani chahahuayamacanaibo paxana? ¹⁸ Jasca, bëro yama pi mēstëxëni cabo xabahamahacano tsi çjēnahuariahax raca toa jochahuaxëni cabo xabahamahacana? ¹⁹ Ja quëshpi tsi Dios, naa jatiroha ca Nēhohuati Ibo shinajiaxëni ca chahahuayoixëti xo toa Dios bax tēñecanaibo. Tēñëpama tsi jia ca ja acaxëti xo.

5

Chahahuacanaibo qui acacani ca yoba

¹ Mato iglesiá ca yosibo pari yobacasquia, naa yosi ë nori cato. Cristó tēñëni ca ë jisiquë ra. Jasca, jahuë oquë jisiquino tsi jahuë chama xatēnaxëquia ra. ² Jatsi nicaparicana. Jia tsi mato qui Diós ani ca xatë bo otocana, naa oveja obëso ca jascaria. Yosanahaxma tsi toa yonoco ati ó ma quëëti xo, ranihi na. Tocacana, Dios jaha quëëhai ca ja nori iqui na. Parata quëshpi roha tsi ayamacana; ma acatsai ca ja nori iqui na. ³ Otopama tsi mato qui acacanish ca xatë bo yonamisyamacana. Jama, mato jabi jiaxëni ca jato jismacahuë banahuati. ⁴ Jatsi Pastor-pastoria jono tsi chonitimaxëni ca oquëria ca chaha bixëqui mato ra, ma acai ca quëshpi na.

⁵ Jisa joni xocobá. Mato yosiba yoba nicacana. Ishimaria ca jabi ma sahuëti xo mato huëtsa mëbipixëna. Jabi, “Jamë shinamixëñiria cabo pasomaha xo Dios ra. Jama, shinajiaxëni cabo mëbihi quiha”

ii quiha Quënëhacanish cabo. ⁶ Jatsi Dios chama bësojó tsi mënicana. Tocapimano tsi mato oquëhuaxëhi quiha Dios, ja qui jia ca xabacá no. ⁷ Jasca, ja qui bocana, shina-huëjënahi na. Jatiroha ca yoacana iquia. Mato mëbicansi quiha ra. ⁸ Jasca, rajinayamacana. Jaha bësocahuë. Cama jascaria tsi cohi quiha Satanás tsohuëcara picatsi na. ⁹ Mato ja acaso tsi jabayamacana. Ja pasomaha iquinapama tsi jia tsi Dios qui chitimicana. Jasca ca quiniá tsi mabë xatë bá tënëyoni quiha jato ri. Toa ma shina-bënoyamano. ¹⁰ Jaboqui tanaroha pistia tsi xo toa ma tënëhaina iquia. Jaquirëquë mato jabitihuaxëhi quiha Dios, naa mato shomahuacatsai ca quënanish ca Dios. Jabi ma quënahacani quiha, jahuë i-ipaohai ca oquë, jahuë chama, tihì cabo xatënati jahuë Jesucristo yahax na. Jatsi jabitihuaxo mato chamahuaxëhi quiha. Mato mëbixëhi quiha. ¹¹ I-ipaohai ca chama jaya ca tsi xo naa ra. Amén.

Chani rëso

¹² Jabi chani pistia mato qui quënëquia, mato chamahuacasquí na. Paraxoma tsi Dios jabija ca quinia yoati quënëquia. Jabi mato mëbixëti xo Dios, ë quënëhai ca yoba jabija ca quima ma casoyamano iquish na. Jatsi naa yoba ó tsi niicana. Jasca, naa chani mato qui boxëhi quiha Silvano, naa ëbë xatë shinajiaxëni cato.

¹³ Jasca, mato joihuacatsi quiha toa Babiloniá ca chahahuacanaibo. Jabi Dios xocobo iti ja quënahacacani quiha jato ri, naa ma quënahacani jascaria. Jasca, mato joihuahi quiha ëbë baquë Marcos ri. ¹⁴ Jasca, jia tsi mato huëtza joihuacana, jato noiquí na. Mato Cristó-na bo rani-ranino. Iquë.

Segunda Carta Del Apostol San Pedro

¹ Simón Pedro, Dios Chani yoatí raahacanish ca ëa xo naa, naa Jesucristo yonati cato. Ea ti tsi xo toa naa carta raati ibo. Nobë xatë bo, naa noqui chahahuanish ca jasca cabo qui raahacahi quiha naa chani. Noba Dios, noba Xabahamati Ibo Jesucristo, tihi caba mësté tsi ma xabahamahacaniquë mato ri. ² Mato ja shomahuacano. Noba Dios, noba Ibo Jesu, tihi cabo ma cahëhai cató tsi ma rani-raniriano.

Chahahuacanaibo jabi bo

³ Jahuë chamá tsi noqui jatiroha ca jahuë bo Diós aniquë mëstë ca jabi no jayano iquish na, jia tsi no bësono iquish na. Ja tocani quiha noqui quënanish ca yoi ca no cahëyoino iquish na. Tsayacahuë. Jahuë oquë, jahuë mëstëxëni ca jabi, tihi cabo no bëta xatënacatsi quiha ra. ⁴ Tobi xo toa no bax ja acatsaina. Parayamahi quiha. Noqui jahuë jabi-jabiria acatsi quiha, no ani ca jocha quima no paxapino iquish na. Jabi noqui quëyocatsi quiha toa maí ca quinia bo rë. ⁵ Tihi tsi cahëqui mato ra. Ja iqui tsi jaboqui jia ca ma ati xo, ja qui chitimixo na. Jianaxo tsi Dios jahuë bo ma cahëyoixëti xo. ⁶ Cahëhax mato shina mëquiti ma jabixëti xo. Mëquihax tënëti ma jabixëti xo. Jabixo Dios jabi-jabiria ma sahuëxëti xo. ⁷ Sahuëxo mabë xatë bo ma mëbixëti xo. Mëbihax jato noiti ma jabixëti xo. ⁸ Tihi tsi xo toa ma jabixëti cato iquia. Toca ca jabi bo pi ma jabino tsi anomariaxëhi quiha ma acaina. Tihi tsi xo toa noba Ibo Jesucristó mato cahëmayoihaina. ⁹ Jama, bëco tsi xo toa naa jabi bo naris-hai ca nohiria. Jahuë quinia cahëyamayoihi quiha. Ja ani ca jocha masahacani ca shina-bënohi quiha rë.

¹⁰ Jatsi nicaparicana, ëbë xatëbá. Mato Diós quënaniquë ra, jahuë-na bo iti. Ja iqui tsi aria-ariacana toa ma nori ca jismaxëna. Tihi ca pi ahi tsi jocha qui paquëyamaxëqui mato iquia. ¹¹ Tocapihi tsi jia tsi noba Ibobá oto-otopachai ca qui jicopixëqui mato. Jasca, jia tsi mato joihuaxëhi quiha noba Xabahamati Ibo Jesucristo, ma jicoquë no.

¹² Tihi ca ë quënëhai ca cahëyoiqui mato iquia. Jama, no bax Ibobá acatsai ca jahuë bo mato nicatëquëmaquia, ma shina-bënoyamano iquish na. ¹³ Bësopama tsi noho yonoco tsi xo toa naa jahuë bo mato chahahuamahaina, ma shina-bënoyamano iquish na. ¹⁴ Tocaquia ra, tsëquëti basima ë rësoxëhai ca nori iqui na. Tihi tsi noba Ibo Jesucristó ëa yoani quiha. ¹⁵ Ja tsi xo toa quinia-quiniaquia jatiroha ca mato yoaxëna. Jabi ë rësono tsi naa jahuë bo ma shina-bënoyamano ra.

Cristo oquë Pedró jisnina

¹⁶ Jia tsi noba Ibo Jesucristo chama, ja joxëhaina, tihi cabo mato no yoaniquë. Mahitsa ca chani ma xo toa mato no yoanina ra. Noba bëro yoi tsi Jesu chama no jisniquë ra. ¹⁷ Maca cache ax tsi ja oquëhuahacani quiha. Toa xo tsi ja qui chama Jahëpa Diós aniquë. Tihi ca tsi ja bax acacani quiha, naipá ca Dios joi ja qui chaniniquë no. Anomaria toa joi ini quiha, naa “Noho baquë yoi tsi xo naa. Ja qui rani-raniquia ra” i ja qui joi quë no. ¹⁸ Jabi toa chani, toa joi, tihi cabo no nicayoniquë ra, toa maca-macaria ó tsi ja bëta xo na.

¹⁹ Tihi cabo tsayaxo jabija ca Dios Chani yoati ibo bá quënëni ca nori ca cahëyoiqui noa. Ja parayamacani quiha. Ja iqui tsi ja quënëcani ca chahahuacana. Tsémoria ca ití ca huahuahai ca lamparina jascaria xo toa ja quënëcanina. Ma chahahuapino tsi mato shina ó tsi huahuaxëhi quiha Huishti Bëroshini icanai cato. ²⁰ Jasca, Quënëhacanish cabo tsayapama tsi nomë xo tsi Dios Chani cahëtimaxëni xo noa. Yama tsi xo toa jamë xo bërohuapihai cato iquia. ²¹ Jama, noqui mëbihi quiha Espiritu Santo, no cahëyoino iquish na. Jabi Dios bax joni bo chaniquë tsi quiha Espiritu Santó jato mëbiniquë. Toca tsi Dios Chani yoi ca ja yoacani quiha.

2

Mahitsa ca jabimacanaibo

Judas 4-13

¹ Quiniacaxëcahuë. Mato xërëquë tsi xo huësti huësti ca quiaxëni ca maestro bo iquia, naa siri tsi Israël ca xërëquë tsi Dios Chani yoahi mari quiaxëni cabo ini jascaria. Ishima tsi mahitsa ca chani, naa Dios pasomaha ca chani, yoacaxëcani quiha pë. Jato Copinish ca Ibo quima ja casocani quiha pë. Casoxo mëri jamë quëyocaxëcani quiha. ² Jama, jato bërabiria ca quinia banahuacaxëcani quiha huëstima cabo rë. Jatsi jato tahëhax tsi yoshihuahacaxëhi quiha Dios jabija ca quinia rë. ³ Parata ó quëëmíxëniria ca nohiria ca xo. Ja quëshpi tsi mëri mato yobacaxëcani quiha. Jama, jato copi jaboqui rohahuahi quiha Copiti Ibo-iboria. Siri tsi jato qui Dios quësoní quiha. Joti basima xo jato copi ra.

⁴ Quiniacaxëcahuë. Dios copi quima paxayamaniquë toa jochanish ca ángel bo. Tënëtiya qui jato Diós nianiquë. Baquish nëpax tsi jato ja janani quiha nëxaxo na. Toa xo tsi Dios copiti bari-bariria manamanacani quiha. ⁵ Jasca, Noetiyá ca nohiria bo ri. Dios copi quima ja paxayamacaniquë jochahax na. Diós jato copiniquë ra, jënë chahitaxëni ja raani cató no. Noé roha, naa mëtë ca chani yoanish cato, jahuë siete cabo, tihi cabo roha xabahamahacani quiha toatiyá no. ⁶ Jasca, yaca Sodoma, yaca Gomorra, tihi cabo ri Diós quëyoniquë chihí no. Mishpo ja manëyocani quiha. Toca tsi Diós jato copiniquë, ixëhai ca nohiria bá jahuë copi-copiria cahëyoino iquish na. ⁷ Jama, copinox pari tsi Lot yamabo, naa shinajiaxëni ca joni Diós tsëcaniquë. Jabi toá ca jochahuaxëni ca nohiria bo qui Lot yosanani quiha. ⁸ Jatiroha ca bari jato naxërëquë tsi toa shinajiaxëni ca joni raca-racapaoniquë. Anomaria ini quiha toa ja tsayanina ja nicanina iquia. Tsayahax ja cohuënariani quiha. ⁹ Jatsi ¿tsayacanai? Jahuë xocobo yoi cabo tsëcati cahëqui Dios ra, jochahuaxëni cabo ja copixëquë no. Jasca, jahuë copiti bari quima paxayamaxëhi quiha maí ca yoixëni cabo ra, toa bari quëshpi tsi jato Diós janahai iqui na.

¹⁰ Toa barí tsi anomariaxëhi quiha chotamíxëniria caba copi ra. Jasca, anomariaxëhi quiha toa Dios yoba niacanaíba copi ri, naa mahitsa ca maestro ba copi. Jamë shinamíxëniria ca nohiria bo tsi xo naa maestro bo iquia. Raquëxoma tsi iglesiá ca yosibo ocahuacaqui pë. ¹¹ Jisna. Toca tsi iyamacani quiha toa Dios bësojó ca jato oquëria ca ángel bo ri. Ja pasicani quiha. Jama, anomaria tsi xo toa maestro ba jabi ra. ¹² Cahëxoma tsi nohiria bo ocahuacani quiha pë. Caxaxëni ca acacati ca yohina jascaria ca xo ra. Jama, yohina bo jascaria tsi quëyohacaxëcani quiha jato ri iquia. ¹³ Tsayacahuë. Anomaria tsi xo toa chahahuacanaibo ja tënëmanina ra. Ja quëshpi tsi copihacaxëcani quiha. Jasca, jato qui

jia tsi xo barihaní boho-bohocanaina. Mato bëta yoyocascani quiha pë. Anoma quiha. Bërabiria tsi xo toa ja acanaina iquia. ¹⁴ Yoxa bo tsayamixëñiria ca xo. Jochati jënëtimaxëni ca xo. Shinahama ca cahëyoiyama ca xatë bo paracani quiha pë. Jasca, parata ó quëëmismixëñiria ca xo. Tihi tsi xo toa jato jabi quiha. Jabi toca ca nohiria bo copixëhi quiha Dios ra. ¹⁵ Dios quinia jia ca ja jisbayacanicuë. Jisbaya tsi ja bëno-bënocanicuë. Jishopë. Yobati ibo Balaam yamabo, naa Beor yamaba baquë quinia jasca ca ja banahuacani quiha jato ri rë. Jabi parata ó quëëmismixëñiria ca toa Balaam yamabo ini quiha. Parata quëshpi tsi yoi ca ja ani quiha pë. ¹⁶ Jatsi jahuë jocha bërohuahacanicuë. Ja yoyohai ca jahuë burro yoi bërohuani quiha, joni jói tsi Balaam yamabo qui chanicuë na. Jahuë ibo toa burró raahani quiha. Ja iqui tsi ja rëtsayamani quiha.

¹⁷ Nicaparicana. Mato xërëquë ca maestro bo tsi xo jënë yama ca pao jascaria iquia. Yoshiní raahai ca tsëmo jascaria tsi raahacacani quiha. Jato bax tsëmoria ca iti-itiria shomahuahi quiha Dios ra, jato copixëna. ¹⁸ Chanijacano tsi mahitsa tsi xo toa jato chani. Jasca, yoyocanaibo quima paxabëna ca chahahuacanaibo paracani quiha pë. Parahax “Jënima tsi xo toa jaha noba noma jabi quëëhaina” i jato qui cani quiha pë. ¹⁹ “Tsëquë ixëqui mato, jahuëcara ó ma quëëhai ca axëna” i jato qui cani quiha pë, jocha yonati bo jaca nori. Jabi yonati tsi xo toa jahuë jochá tsi yonahacahai cato ra. ²⁰ Jabi noitiria tsi xo toa jahari jochahuaxëñiria ca quinia qui bacahai cato rë, naa noba Xabahamati Iboba quinia jabinish cato. Tanaroha pistia tsi toa quinia yoixëni ca quima paxahi quiha. Jama, jahuë noma jabi qui pi ja bacano tsi oquë-oquëriaxëhi quiha toa ja yoyoxëhaina iquia. ²¹ Jabi anoma tsi xo toa Dios mëstëxëni ca yoba quima casohaina ra, toa yoba bo jabihax na. Oquë tsi naa nohiria iquë aquë ra toa yoba cahëyamayoi-rohapihi na. ²² Jabi, “Janahax jahari cahi quiha inaca, ja janaha ca pixëna. Jasca chancho ri. Jahuë ashítí tsi robihi quiha ashihax na” tihi ca tsi ii quiha noba yosiba yoba. Jabi jascaria tsi xo toa ja acanaina rë.

3

Ibo Jesu johai ca bari

¹ Jisa ëbë xatë bá. Noho segundo ca carta tsi xo naa mato qui ë raahaina. Tihi ca chaní tsi mato mëbicasquia. Jabija ca nori ca jahuë bo mato shinamacasquia ra. ² Siri tsi Dios Chani yoanish cabá yoani ca chani ma shina-bënoyamano iquia. Jasca, Iboba rabëti bá mato yoahai ca ma shina-bënoyamano. Jabi toa yoba jato qui noba Xabahamati Ibobá ani quiha yoahacati.

³ Jariapari ca yoba tsi xo naa: Xaba rësó tsi bëcaxëcani quiha mato osacanaibo, naa jato noma jabi noixëni cabo. ⁴ Johax, “‘Joxëquia’ ¿i Jesu yamayamani? ¿Japa? ¿Jahuënia ni sa?” i mato qui caxëcani quiha. Jasca, “Maihuahaca-niquë noba naborëquëbo. Jari yama ra. Noba mai nëhohuahacantiyá rohari tsi jaharisi tsi xo” icaxëcani quiha pë. ⁵ Mëri tsi Diós ani ca jahuë bo shina-bënocani quiha toca ca nohiria bo. ¿Jahuë Chaní tsi noba mai Diós nëhohuayamayamani? Jënë tsi naa mai ja ani quiha. ⁶ Jasca, jënë tsi naa mai ca nohiria bo ja quëyoniquë, jënë चाहितaxëni ca ja raanicuë no. Tihi cabo tsi shina-bënocani quiha naa maestro bo pë. ⁷ Jama, chanitëquëxëqui Dios ra. Toa jasca ca Chaní tsi quëyohacaxëhi quiha noba mai, naipa ri. Jaboqui tsi janahacacani quiha copihacaxëti.

Jatsi toa copiti barí tsëquëno tsi copihacaxëhi quiha Dios cahëyamacanaibo ra. Anomariaxëhi quiha jato copi iquia.

⁸ Jasca, tobi xo toa huësti ca yoba ma shina-bënoyamaxëti cato, ëbë xatë bá. Huësti bari tsi xo toa Dios qui mil año bo jascaria. Jasca, mil año bo tsi xo huësti ca bari jaharisi ja qui. ⁹ Ja iqui tsi naamayamahi quiha noba Ibo, ja yoani ca jatihuaxëna. Jasca, nohiria quëyocasyama xo Dios ra. Jama, jato jocha quima nohiria bo casoyohai ca ó quëëhi quiha. Ja tsi xo toa ja bama-bamahaina iquia.

¹⁰ Jama, quiniacaxëcahuë. Tsëquëxëhi quiha Ibo johai ca bari ra. Yomaxëni ca jascaria ixëhi quiha toa ja johaina. Toa barí tsi pacots-pacotsariá tsi yamatapixëhi quiha naipá ca huishti bo. Chihí tsi quëyohacacaxëcani quiha. Jasca, noba mai, maí ca jahuë bo ri. Mëshoyocaxëcani quiha.

¹¹ Jabi toca tsi quëyohacaxëhi quiha jatiroha cato. Ja iqui tsi çjari yoyocascanai pa? Mëstëxëniria ca jabi ma jayaxëti xo bësoquí na ra.

¹² Jasca, toa Dios copiti bari ó ma pasoxëti xo. Manapama tsi ma ariariaxëti xo ra, mëri tsi toa bari Diós raano iquish na. Toa barí tsi chihí tsi quëyohacaxëhi quiha naipá ca jahuë bo tëquë. Anomariaxëhi quiha toa huao. Jahuë huao tsi payoxëhi quiha metal jahuë bo tëquë, jënë manëhi na. ¹³ Jama, noqui ri tsi xo toa nai paxa, mai paxa, tihí cabo ó pasocanaina, naa noqui ja yoani cato. Jahá tsi yamaxëhi quiha yoi cato ra.

¹⁴ Jatsi jisa, ëbë xatë bá. Toa bari manapama tsi jocha yama ca jabi ó ma quëxëti xo. Quëshacatimaxëni cabo imati xo. Jasca, jatiroha cabo ya jia tsi ma racanabëquino. Toca tsi ma iti xo ra, ja joquë no. ¹⁵ Jatsi shinaparicana. Mëri pi Ibo joyamano tsi jari xaba jayaxëqui nohiria bo ra, xabahamahacati. Jënima tsi xo toa. Jabi toca tsi mato qui nobë xatë Pabló quënëniquë jaa ri, Diós ja qui ani ca tiisí no. ¹⁶ Jaharisi tsi xo toa ja quënëni, tihí ca jahuë bo yoati ja chaniquë no. Jama, tobi xo toa huësti huësti ca bëronoma ca chani ja quënëni, tihí ca jahuë bo yoati ja chaniquë no. Toa chani jomihí quiha toa cahëtimaxëniria ca nohiria bo rë, naa Dios Chani huëtsa bo ja jomicanai jascaria. Ja acanai ca quëshpi tsi quëyohacacaxëcani quiha iquia.

¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá, jato mahitsa ca chaní tsi ma parahacayamano iquish na. Jaboqui jabija ca cahëqui mato iquia. Jama, toa yoyoxëni ca joni bo pi qui ma nicano tsi jaxcamënoxëhi quiha mato shinana iquia. Jaquirëquë jabija ca cahëtimaxëniria cabo ixëqui mato tia. ¹⁸ Jama, Dios quinía ó tsi ma shinahati xo. Ma shinahano tsi oquëxëhi quiha ma noihaina, noba Xabahamati Ibo Jesucristo ma cahëhai ri. Ja tsi xo toa no oquëhuapaoxëti cato. Jaboqui mai xo na, jasca, huëaquë mana xo na, tihí cato xo tsi noba Ibo oquëhuaxëqui noa ra. Iquë. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Juan

¹ Jesucristo, naa Chani nori ca yoati tsi quënëquia. Noqui bësomati Ibo-iboria tsi xo naa ra. Rëquë rohari tsi ja i-ipaoni quiha. Jahuë chani ë nicaniquë ra, no bëtajaniquë no. Noho bëro yoí tsi ë jisniquë ra. Jasca, ë motsaniquë ra, noho mëquënë no. ² Jabi naa Bësomati Ibo-iboria jisiquiquë tsi ë tsaya-tsayaniquë. Quënëquí tsi mato parayamaquia. Noqui Bësomati Ibo-iboria tsi xo naa iquia ra. Jariapari tsi Jahëpa Dios ya ja i-ipaoniquë. Jatsi Diós jahuë Baquë noqui jismaniquë. ³ Jabi noba Jahëpa Dios, jahuë Baquë Jesucristo, tihi cabo ya rabënaqui noa. Ja tsi xo toa ë jisnina, jahuë chani ë nicanina, tihi ca jahuë bo mato yoacasquia, no bëta ma rabënano iquish na mato ri. ⁴ Jatsi naa chani mato qui raaquia, no bëta ma rani-raniyoino iquish na mato ri.

Huëa xo Dios

⁵ Ja yoani ca chani ë nicaniquë. E nicaní ca roha mato qui ë yoahai ca tsi xo naa: “Huëa xo Dios: tsëmo yama xo” i ja ni quiha. ⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. “Jahuë Baquë ya rabënaqui noa” iipihí tsi quiaqui noa pë, jari tsëmo ó pi bësóhi na. Anoma quiha. ⁷ Jama, huëa ó pi bësóhi tsi, naa huëa ó tsi ja iquiria tsi, nobë xatë bo ya rabënaoiqui noa iquia. Jasca, jahuë Baquë jimí tsi bahuëhacaxëqui noa. Noba jocha tëquë masahi quiha.

⁸ “Jochayamahai ca ëa xo naa” iipiquí tsi nomë paraqui noa pë. Jabija ca basi xo noa. ⁹ Jama, noba jocha pi no bërohuano tsi toa jocha shina-bënoxëhi quiha Dios, jahuë chani jatihuahai ca ja nori ca quëshpi na. No ani ca yoí ca tëquë bahuëxëhi quiha. ¹⁰ Jama, “Jochayamahai ca ëa xo naa ra” iipiquí tsi Dios quiahuaqui noa pë. Noba shina ó ma xo jahuë Chani ra.

2

Noqui mëbihai ca abogado

¹ Naa cartá ca chani mato qui raaquia, jochayamamano iquish na, ëbë xatë bá. ² Jama, tsohuëcara pi jochano tsi tobi noqui mëbiti ibo ra, naa noba abogado yoí cato. Jahëpa Dios qui no bax chanihai ca tsi xo Jesucristo, naa mëstëxëni cato. Ja tsi xo toa noba tëpas-hacanish ca ofrenda noba jocha masati. Noba jocha yoí bo, jatsi jatiroha ca maí ca nohiria jocha, tihi cabo bax ja acacani quiha.

³ Dios yoba pi nicaquí tsi Dios cahëyoiqui noa iquia. ⁴ Jabi tobi xo toa “Dios cahëyoiquia” iquii cabo. Tsayacahuë. Jahuë yoba pi nicayamahi tsi quiaqui toa ra. Jabija ca basi xo toa rë. ⁵ Jama, Dios yoba pi no nicano tsi no nohó tsi oquënëhi quiha ja noihaina. Toca tsi Diós-na bo no nori ca cahëyoiqui noa. ⁶ Jatsi mëstë bësoxëti xo toa “Dios ó ca ëa xo naa” iquii cato. Jesu jascariaxëti quiha.

Dios yoba paxa cato

⁷ Yoba paxa ma xo naa mato qui ë quënëhaina iquia, ëbë xatë bá. Yoba siri tsi xo. Naa yoba ma jayapaoni quiha rëquë no. Jabi naa yoba siri ca tsi xo toa jaboqui ma nichahai ca chani jasca cato. ⁸ Jama, paxa ca jisiria ca naa mato qui ë quënëhai ca imitsa, siri ca ja nori. Tsayacahuë. Naa yoba Jesú nicaní quiha. Jasca, noiquí tsi naa yoba aqui mato ri ra. Toca xo ra,

jaboqui huëa yoi ca huahuahai iqui na. Ja iqui tsi huinocahi quiha jocha tsëmo.

⁹ Jari tsëmo ó tsi xo toa jabë xatë qui caxahai cato. Mahitsa tsi xo toa “Huëa ó tsi bësoquia” i ja aina iquia. ¹⁰ Jama, jahuë xatë noihai ca tsi xo toa huëa ó bësohai ca yoi cato. Jasca, yama tsi xo toa yoi ca ja acaina, naa jahuë xatë jochamati cato. ¹¹ Jama, tsëmo ó tsi bësohi quiha toa jahuë xatë qui caxahai cato. Jahuë quinia cahëyamahai ca tsi xo toa pë. Tsëmo iqui tsi bëco xo ra.

¹² Mato qui quënëquia, noho xocobá, Jesucristo tahëhax mato jocha masahacani iqui na. ¹³ Mato qui quënëquia, jahëpa bá, jariapari tiya rohari cahëcanaibo ma nori iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, joni xocobá, Yoshi-yoshiria ma bëboni iqui na. Toca tsi mato qui quënëquia.

¹⁴ Mato qui quënëquia, xocobá, Jahëpa Dios ma cahëyoihai iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, jahëpa bá, rèquë ó i-ipaonish ca ma cahëyoihai iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, joni xocobá, coshi ma nori iqui na. Mato ó bësohi quiha Dios Chani iquia. Jasca, Yoshi-yoshiria ma bëboniquë.

Maí ca jabi bo no noiyamahaina

¹⁵ Maí ca jabi bo, maí ca jahuëmishni bo, tihi cabo tsi noiyamatsacana. Tihi cabo pi noiquí tsi noba Jahëpa Dios noiyamaqui mato ra. ¹⁶ Jabi maí ca jabi tsi xo naa: Yoxa mëtsahaina, joni mëtsahaina, noba bëro qui jia ca biriacatsaina, jamë shinamixëni iquiina. Dios quima joyamañi quiha naa jabi bo, maí ca nohiria bo quima ca jaca nori. ¹⁷ Huinocahi quiha maí ca jahuë bo. Huinocahi quiha nohiria bo jaha quëëhaina. Jama, bëso-bësopaoxëhi quiha toa jaha Dios quëëhai ca acai cato.

Cristo pasomaha cato

¹⁸ Quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá. Basima tsi xo xaba rëso iquia. Cristo pasomaha cabo joxëhai ca ma yoahacani quiha. Tsayacahuë. Jaboqui jisiquihi quiha huëstima ca Cristo pasomaha ca nohiria rë. Ja iqui tsi basima tsi xo jahuë rëso iqui noa ra. ¹⁹ Noba maxo ó ma xo naa nohiria bo. Ja tsi xo toa noqui ja jisbayacanina iquia. Noba maxo ó pi irohahi tsi no bëta ja chitëquë acaniquë. Jama, ja boyocani quiha. Ja iqui tsi noqui bëroria tsi xo toa noba maxo ó ja iyamacanaina.

²⁰ Toca ma xo mato ra. Espiritu Santó tsi ma ashimahacanicuë. Jabija ca Chani cahëyoiqui mato tëquë iquia. ²¹ Toa jabija ca Chani mato cahëmacasyama xo ëa, quënëquí na, jabija cato, janyama cato, tihi cabo cahëyoihai ca ma nori quëshpi na. Jato pasomaha mato yobacasquia.

²² ¿Tsohuë ni toa oquëria ca quiaxëni cato? Quiaxëniria ca tsi xo toa “Dios raahacanish ca ma xo Jesu” iqui cato. Cristo pasomaha ca tsi xo toa. Dios baquë pi niaquí tsi Jahëpa Dios ri niaqui ra. ²³ Jabi Jahëpa niahai ca tsi xo toa jahuë Baquë biyamahai cato. Jama, jahuë Baquë bichii ca tsi xo toa Jahëpa yoi ya rabë nabëquihai cato.

²⁴ Siri ma tiisimani ca jahuë bo chahahuacana. Tocapihi tsi jia tsi Jahëpa Dios, jahuë Baquë, tihi cabo ya rabë nabëqui-xëqui mato ra. Jato ó bëso xo mato iquia. ²⁵ Jasca, “Mato bëso-bësopaomaxëquia” ¿i Cristo yamayamani? Axëqui ra.

²⁶ Quënëquí tsi mato yobacasquia, janyama mato mëpicascanaibo yoati na. ²⁷ Toca ma xo mato. Mato ti tsi xo toa Espiritu Santó tsi ashimahacanish cabo. Ja iqui tsi ¿jënahuariaxo mato ë tiisimapina? Mato tiisimati ibo-iboria tsi xo toa, naa Espiritu Santo. Jabija tsi xo toa ja tiisimahaina.

Quiayamahi quiha. Jatsi Cristo ó tsi chitëcana iquia, naa Espiritu Santó tiisimani jascaria.

²⁸ Jatsi Cristo ó tsi chitëcana, noho xocobá. Jia ja bêta ma rabënano. Tocapihi tsi raquëyamaxëqui mato ja jisiquixëquë no. Ja quima casoyamaxëqui mato bërabihi na. ²⁹ Mëstë ca Cristo nori ca pi cahëquí tsi Dios xocobo yoi bo cahëxëqui mato iquia. Ja tsi xo toa jia ca acai cato.

3

¹ Shinaparicana. Anomaria tsi xo toa Jahëpá noqui noihaina. Noqui noiquí tsi jahuë xocobo yoi bo noqui quënahi quiha. Jahuë xocobo yoi bo xo noa ra. Jama, noqui cahëyamaqui maí ca nohiria bo, Jahëpa Dios cahëyamaquí na. ² Nicacana, ë noi cabá. Jaboqui Dios xocobo yoi bo xo noa iquia. Jama, no ixëti ca jari cahëyamaqui noa. Noqui bëronoma quiha. Jama, Jesucristo jisiquino tsi jahuë jaria-jaria jayaxëqui noa ra, ja nori ría ca yoi ca jisi na. ³ Jabi jochacasyamaxëhi quiha toa jahuë jaria bichi ó pasohai cato. Jatsi Jesu iquí ría no iti xo iquia.

⁴ Dios yoba pasomaha tsi xo toa jochamisxëni cabo. Jabi jocha tsi xo toa Dios yoba nicayamahaina. ⁵ Nicacana: Cristo jisiquiniquë jocha quëyoxëna. Jasca, jochayamahai ca tsi xo naa. ⁶ Jasca, Cristo ó bësocanaibo tsi xo toa jochayamahaina. Jato jabi ma quiha. Jasca, Cristo cahëyamayoihi quiha toa jochacatsai cato. Tihi ca jahuë bo ma nicaniquë. ⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë, noho xocobá. Nohiria bá mato parayamano. Mëstëhuahacanish ca tsi xo toa jia ca acai cato. Cristo jabi jaya quiha. ⁸ Jama, Yoshi-yoshiriá-na tsi xo toa jochamis-hai cato. Jahuë jabi quiha. Ja tsi xo toa Dios baquë jisiquiniquë, Yoshi-yoshiria yonoco quëyoxëna.

⁹ Jaha bësopa. Jocha-jochapaocasyama xo Dios baquë iquia, jahá tsi Dios jabi nori iqui na. Dios jahuë jahëpa yoi nori iquí tsi jochayamahi quiha. ¹⁰ ¿Tsayacanai? Jamëri tsi xo Dios xocobo iquia. Jasca, jamëri tsi xo Yoshini xocobo ri. Jënica jaca nori ca cahëqui noa jato jabi tsayaxo na. Dios baquë ma xo toa yoi ca acai cato iquia. Jasca, Dios baquë ma xo toa jahuë xatë noiyamahai cato.

No noinabëquino

¹¹ Ma nicani ca chani, naa rëquë ca chani tsi xo naa: No noinano ra. ¹² ¿Japa Caín? Yoshini baquë ja ini quiha. No toayamano iquia. Jahuë yoshini jabi iqui tsi jahuë noma ja aniquë pë. Jiaxëni jahuë noma jabi ini ca ja cahëni quiha. ¹³ Jasca, mato qui pi naa maí ca nohiria bo caxano tsi ratëyamatsicana, ëbë xatë bá. Jato jabi quiha. ¹⁴ Jabi toa namëhai ca quinia quima no tsëcahacanicuë ra. Noqui tsi xo toa bëso-bësopa oxëhaina iquia. Tihi ca jahuë bo cahëyoiqui noa, nobë xatë bo no noihai iqui na. Jama, bësoyama tsi xo toa jahuë xatë noiyamahai cato. ¹⁵ Jabi ati ibo jascaria tsi xo toa jahuë xatë qui caxahai cato iquia. Jasca, ati ibo tsi xo toa bëso-bësopaoyamaxëhai cato. Toa cahëqui mato iquia.

¹⁶ Cristo no tsayano. Ja ini cató tsi noqui ja noihai ca ja jismaniquë. No bax ja rësoni quiha. Jascaria tsi nobë xatë bo bax no rësoxëti xo noqui ri. ¹⁷ Shinaparicana. Tobi xo toa oriquiti, sahuëti, jahuëmishni bo, tihi cabo jaya cato. Jasca, tobi quiha toa noitiria ca naris-hai ca xatë. Jabi toa noitiria ca xatë mëbiyamapiquí tsi ¿Dios noiyoihi ni toa jahuëmishni jaya cato? ¿Jëniriahax toa joni ó tsi Dios bësona? ¹⁸ Jisa, noho xocobá. Noba chani tsi no noiyamano. Dios noiyoihipíquí tsi nobë xatë bo no mëbiti xo iquia.

Dios qui no raquëyamano

¹⁹ Nobë xatë bo mëbipiquí tsi Dios xocobo no nori ca cahëqui noa. Jasca, no mëbihai iqui tsi noqui quësoyamaxëhi quiha noba shinana iquia, Dios bësojó tsi no niixëquë no. ²⁰ Jama, mahitsa pi noqui noba shina quësono tsi no raquëyamano. Noqui oquë xo Dios, jatiroha ca no acái ca ja cahëhai quëshpi na. ²¹ Jisa, ë noi cabá. Dios bësojo joti ma raquëyamano, mato qui mato shina quësoyamano. ²² Raquëxoma tsi no nicaxëti xo bëhoxquí na. Jahuë yoba pi no nicano tsi, ja qui jia ca no ano tsi, no bënëhai ca noqui axëqui ra. ²³ Jabi Dios yoba tsi xo naa: “Noho baquë Jesucristo qui chifimicana. Jatsi noinacana. Tihi cabo acana mato ë yoani jascaria” ii quiha. ²⁴ Jahuë yoba pi nicahi tsi Dios ó tsi bëso xo noa. Jasca, no nohó bësohi quiha jaa ri. Noqui ja ani ca Espiritu Santó tsi no nohó bëso ja nori ca cahëqui noa ra.

4*Mahitsa ca chani yoacanaibo*

¹ Quiniacaxëcahuë. Chahahuahacatima xo jatiroha ca chani. Tobi xo toa huëstima ca mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo ra. Ja iqui tsi jatiroha ca chani tanaparicahuë, jabija ca ja nori ca cahëxëna. ² ¿Jënahuariaxo Espiritu Santo quima jato chani pi nori ca cahëxëhi ni noa? Jabi nëca tsi cahëyoixëqui noa tia: “Jesucristo joni manëniquë” i pi jaca no tsi Dios quima johi quiha toa chani iquia. Espiritu Santo jaya quiha. ³ Jama, “Joni Dios baquë manëymaniquë” i pi jaca no tsi mahitsa tsi xo toa ja yoacanaina. Espiritu Santo jayama ca xo. Cristo pasomaha ca tsi xo toca ca ja chanicanaina ra. Jabi nëca ca yoi ca chani joxëhai ca yoati tsi ma yoahacani quiha. Tsayacahuë. Jaboqui nëá tsi coqui rë.

⁴ Jisa noho xocobá. Mato ti tsi xo Dios xocobo ra. Toa mahitsa ca chani yoacanaibo ma bëboniquë mato ó ca Espiritu Santó no. Jesucristo pasomaha cabá chama oquë-oquëria tsi xo toa mato ó cato ra. ⁵ Chanihi tsi maí ca jahuë bo yoati tsi chanicani quiha, maí ca nohiria ba jabi jaya jaca nori iqui na. Jasca, jato chani nicacascani quiha maí ca nohiria bo. ⁶ Jama, noqui ri tsi xo toa Dios baquë bo. Noba chani nicahi quiha Dios cahëcanaibo ra. Jasca, Dios Chani no yoano tsi toa Chani nicacasyama xo Dios cahëyamacanaibo. Dios Chani iqui tsi noqui bëroria tsi xo toa dos ca jamëri ca maxo bo, naa jabija ca banahuacanaibo, yoi ca banahuacanaibo.

Noiti Ibo-iboria xo Dios

⁷ No noinano, ë noi cabá, noiti ibo-iboria Dios nori iqui na. Jabi Dios baquë yoi tsi xo toa noihai cato iquia. Dios cahëhi quiha. ⁸ Noiti ibo-iboria xo Dios ra. Noiyamapiquí tsi ¿jënahuariaxo raza Dios tsohuëcaracá cahëna? Cahëyamahi quiha noiyamahai cato. ⁹ Anomaria tsi xo toa Dios noihaina. Noiquí tsi jahuë jahuësti ca baquë mai qui ja raaniquë noqui bësomaxëna. Toca tsi noqui ja noihai ca ja jismani quiha. ¹⁰ ¿Tsayacanai? Anomaria tsi xo toa no bax ja anina. Noqui tsi xo toa noiti cahëyamahaina. Jama, noqui noiquí tsi jahuë baquë ja raaniquë noba jocha quëshpi tēpas-hacati.

¹¹ Jisa, ëbë xatë bá. Anomaria tsi xo toa Diós noqui noihaina iquia. Jatsi no noinati xo noqui ri. ¹² Jabi yama tsi xo toa Dios jisish cato. Jama, no pi noinano tsi no nohó bëso xo Dios. Jasca, no nohó anixëhi quiha ja noihaina. ¹³ Parayamaquia. Dios ó tsi bësoqui noa. Jasca, no nohó bëso

xo Dios ri. Toa cahëqui noa, noqui jahuë Espíritu Santo ja ani iqui na. ¹⁴ Jasca, Diós jahuë baquë raaniquë nohiria bo Xabahamati Ibo iti iqui noa, Cristo no jisni iqui na. ¹⁵ Jatsi, “Dios baquë xo Cristo” i tsohuëcara pi no tsi jahá bëso xo Dios. Jasca, Dios ó tsi bësöhi quiha jaa ri. ¹⁶ Tihi cabo iqui tsi “Anomaria tsi xo toa noqui Diós noihaina” iqui noa.

Noiti Ibo-iboria xo Dios. Jasca, Dios ó tsi bësöhi quiha toa noiyoihai cato. Jasca, jahá bëso xo Dios ri iquia. ¹⁷ Jasca, no nohó tsi anihi quiha Dios noihaina, copiti bari-baririá tsi no raquëyamano iquish na. Toa barí tsi raquëyamaxëqui noa tia, Cristo jabi no jaya ca iqui na. ¹⁸ Noipihí tsi çjënahuariahax raca Dios qui no raquëna? Raquëhai ca tsi xo toa Dios copi ó pasohai cato rë. Raquëpíqui tsi jari noiti cahëyamahi quiha toa iquia. ¹⁹ Jatsi no noixëti xo, noqui jariapari Diós noini iqui na. ²⁰ Jabi quiaxëniria tsi xo toa jahuë xatë qui caxahai cato, naa “Dios noiquia” iquii cato. Çjënahuariaxo raca toa jisnoma ca Dios ja noina, jahuë xatë yoi pi noiyaquí na? ²¹ Nicacahuë. Cristó noqui ani ca yoba tsi xo naa: “Jahuë xatë noixëti xo toa Dios noihai cato ra” i ja ni quiha.

5

¹ Dios baquë yoi tsi xo toa Xabahamati Ibo Jesu nori ca chahahuahai cato iquia. Jasca, Dios noiyoihai ca tsi xo toa jahuë baquë noihai cato. ² Dios pi noiyoiquí tsi jahuë yoba pi nicayoiquí tsi nobë xatë bo ri noiyoixëqui noa iquia. ³ Jasca, noipíqui tsi jahuë yoba bo nicaxëqui noa. Yosayama tsi xo toa jahuë yoba bo no acaina. ⁴ Jasca, maí ca jocha bëboti mëtša tsi xo Dios xocobo tëquë. Bëboqui noa ra, ja qui no chitimihai cató no. ⁵ Jatsi, çtsohuë ni toa maí ca jocha bëbopihai cato? Jaroha ca tsi xo toa Dios baquë Jesu nori ca chahahuahai cato ra.

Jesucristo chani

⁶ Jesucristo tsi xo toa maí qui jonish cato ra. Ja joquë tsi quiha jënë tsi ja ashimahacanicuë. Jatsi jahuë jimi acacanicuë ja rësoni cató no. Jasca, tocapijaquë tsi quiha quiayamahai ca Espíritu Santó Dios baquë ocahuaniquë naipá ca jói no. ⁷ Jabi tres tsi xo toa Dios baquë ocahuacanaibo iquia. ⁸ Ocahuahi quiha Espíritu Santo. Ocahuahi quiha toa jënë. Ocahuahi quiha toa jahuë jimi yoi ri. Tihi ca tsi xo toa Dios baquë ocahuahaina. ⁹ Juez bësöjó pi nohiria chanino tsi jahuë chani chahahuahui noa. Jama, oquë-oquëria tsi xo toa Diós ocahuacanaibo. Ja iqui tsi Diós pi jahuë baquë ocahuano tsi jahuë chani no chahahuaxëti xo. Quiyamahi quiha. ¹⁰ Jahuë shinaná tsi Dios baquë Jesu nori ca cahëhi quiha toa jahuë baquë qui chitimihai cato. Jama, Dios quiahuaqui toa Diós yoani ca chahahuayamahai cato. “Noho Baquë tsi xo naa” i noqui ja ni quiha. ¹¹ Jasca, “Mato bësö-bësopaomaxëquia. Noho Baquë ó tsi xo toa bësöhaina ra” i Dios ni quiha. Tihi cabo tsi xo toa Diós noqui yoanina. ¹² Jabi bësö-bësopaoxëhi quiha Dios baquë jaya cato. Jama, bësöyoitimaxëni tsi xo toa Dios baquë yama cato.

Jaroha ca yoba

¹³ Naa chani mato qui quënëquia, Dios baquë qui chitimicanaibá, ma bësö-bësopaohai ca ma cahëno iquish na.

¹⁴ Parayamaquia. Jahuë shina qui jahuëcara jia ca pi no bënano tsi noqui nicaqui Dios. ¹⁵ Jasca, noqui pi nicaquí tsi no bënaha ca noqui axëqui iquia.

¹⁶ Namëyamahai ca jocha nobë xatë acai ca pi jisi tsi Dios qui no bëhoxti xo, ja xabahamano. Namëyamahai ca jocha pi ja aarohano tsi toa xatë bësomaxëhi quiha Dios. Tobi xo toa namëhai ca jocha iquia. Toca ca jocha pi ja acano tsi “ja bax no bëhoxti xo” iyamaquia. ¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jocha tsi xo toa jatiroha ca anoma ca no acaina. Jasca, noqui namëyamahi quiha jatiroha ca jocha iquia.

¹⁸ Jochapaoyamahi quiha Dios xocobo iquia. Jahá bësohi quiha Dios baquë yoi. Ja quëshpi tsi Dios xocobo motsatimaxëni tsi xo Yoshinihua. ¹⁹ Dios xocobo no nori ca cahëqui noa. Jama, maí ca nohiria bo yonahi quiha Yoshinihua.

²⁰ Mato parayamaquia. Mai qui Dios baquë joniquë ra. Joxo tsi noqui chama ja aniquë, jabija ca Dios no cahëno iquish na. Jabija ca Dios ó xo noa, Jesucristo ó no nori jascaria. Jesucristo tsi xo toa Dios yoi, naa noqui bëso-bësopaomati Ibo ra. ²¹ Jatsi quiniacaxëcahuë, noho xocobá. Tobi xo toa mahitsa ca dios bo iquia.

Segunda Carta Del Apostol San Juan

¹ Juan yosi tsi xo naa chani quënëti ibo. Diós bini ca yoxa-yoxaria, jahuë xocobo, tihi cabo qui naa carta raaquia. Mato tēquë noiquia. Jasca, mato noicani quiha chahahuacanaibo yoi bo ri. ² No nohó ca i-ipaohai ca Chani yoi iqui tsi mato noiquia iquia. ³ Noba Jahëpa Dios, jahuë baquë Jesucristo, tihi cabá noqui shomahuano. Noqui ja noicano. Noqui ja rani-ranihuacano iquia.

⁴ “Jabija ca quinia ó tsi bēsoqui mi xocobo” icani quiha ra, naa noba Jahëpá noqui yobani jascaria. Jato jabi jia ca iqui tsi rani-raniquia. ⁵ Quënëpama tsi yoba paxa ca mi qui acasyama xo ëa, caí. Jama, quënëquia noqui ani ca rēquë rohari ca yoba mato shinamaxëna. No noinati xo iquia.

⁶ Dios pi noiyoiquí tsi jahuë yoba bo axëqui noa ra. Siri tsi toa yoba mi nicaniquë iquia. Jatsi mi noixëti xo iquia.

Cristo pasomaha cabo

⁷ Nohiria bo xërëquë tsi xo toa huëstima ca paracanaibo iquia. “Joni Jesucristo manëniquë” iyamacani quiha pë. Paramisxëniria ca xo. Cristo pasomaha ca xo. ⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Janyama pi mato ja mëpicano tsi mato copi jia ca ma bénomitsa. Mato yonoco quëshpi tsi copi jia ca ma bixëti xo iquia.

⁹ Dios yama tsi xo toa Cristó tiisimani ca yoba ó tsi chitëyamahai cato, naa Cristo yoba bo chahahuayamahai cato. Jahëpa Dios, jahuë baquë, tihi cabo jaya cabo tsi xo toa Cristó tiisimani ca chahahuayoihai cato. ¹⁰ Tsohuëcaracá pi jamëri ca chani mato qui bēno tsi mato xobo qui jato jicomayamacana. Toca cabo joihuayamacana iquia. ¹¹ Joihuapihi tsi jato yoixëni ca yonoco xatënaqui mato ra.

Jaroha ca yoba

¹² Jari tobi xo toa huëstima ca ë quënëcatsaina rë. Jaboqui naa papí tsi quënënoma xo. Oquë tsi xo toa mato qui ë shishohaina iquia. Mato bëta chanihi cacasquia ra, no rani-raniriano noqui tēquëta.

¹³ Mia joihuahi quiha mi noma xocobo, naa Diós bini cabo. Iquë. Amén.

Tercera Carta Del Apostol San Juan

¹ Juan yosi tsi xo naa chani quënëti ibo. Mia joihuaquia, noho rabëti Gayó. Mia noiquia Jesucristo tahëxo na. ² ¿Jënima ni mia? Mi bax bëhoxquia, jia tsi mi bësono, mi jënimariano, naa jënima mi shina nori ca jascaria. ³ Mia ë nicahitaquë, toá ca xatë bo huësti huësti cabo cahëquë no. Cahëxo tsi quiha mi Ibo qui chitimiriahaina, jabija ca quinia ó tsi mi bësohaina, tihi cabo yoati ëa ja yoacahitaquë. Nicahax ë rani-ranihitaquë. ⁴ Jabija ca quinia ó tsi noho xocobo bësono tsi rani-raniquia nicahax na. Yama tsi xo toa ëa ranihuahai ca oquë cato iquia.

⁵ Jia tsi xo toa nobë xatë bo, naa mi bëroma ca xatë bo mi mëbihaina iquia, ëbë xatë. ⁶ Mi mëbihai ca iqui tsi noqui, naa nëá ca iglesia qui bëroria tsi xo toa mi noihaina. Jasca, Dios qui jia ca quiniá tsi jia tsi toa xatë bo jari mi mëbino, ja narisyamacano ja bocaquë no. ⁷ Bohocani quiha Cristo bax yonocohi na. Yonocohax tsi Dios cahëyamacanaibá jato mëbihai ca ó pasoyamacani quiha. ⁸ Ja tsi xo toa toca cabo no mëbixëti xo jia tsi Dios Chani ja yoacano iquish na. Tocapihi tsi jato yonoco xatënaqui noa jato bëta.

Diótfes jabi yoi cato

⁹ Toá ca iglesiá ca chahahuacanaibo qui carta ë raaniquë jato yobaxëna. Jama, ë yoahai ca chahahuayamahi quiha toá ca Diótfes rë, naa toá ca xatë bo yonacatsai cato. ¹⁰ Anoma quiha. Joquí tsi noqui ja ocahuahaina, ja quiahaina, tihi cabo nicamaxëquia pë. Jasca, raniyamaquí tsi no raani ca xatë bo joihuayamahi quiha pë. Jasca, iglesiá cabo quëtiahi quiha rë, jato chani ja nicayamacano iquish na. Jatsi jato chani nicascanaibo raahi quiha pë iglesia quima.

¹¹ Jisa, ëbë xatë. Anoma tsi xo toa joní acaina iquia. Mi tocayamano ra. Oquë tsi xo toa quinia jia ca mi banahuahaina. Jia ca acai ca tsi xo toa Dios baquë yoi. Jama, yoi ca pi aquí tsi Dios cahëyamaqui toa iquia.

Demetrio jabi jia cato

¹² Demetrio yoati tsi nohiria bo chanino tsi jia tsi xo toa ja yoacanaina. Jabija tsi xo toa jia ca ja acaina iquia. Shinajiaxëni ca joni tsi xo naa ra. Jabija ca ë yoahai ca nori ca cahëqui mia tia.

Jaroha ca yoba

¹³ Jari tobi huëstima ca ë yoacatsaina rë. Jaboqui papí tsi quënënoma xo. ¹⁴ Mi qui shishoti ó pasoquia. Toatiyá tsi jia tsi chaninabëquixëqui noa.

¹⁵ Mi rani-ranino. Mia joihuahi quiha nëá ca rabëti bo. Jasca, toá ca noba rabëti bo tëquë ë bax mi joihuano. Iquë. Amén.

La Carta Del Apostol San Judas

¹ Naa papi quënëhai ca Judas ca ëa xo naa, naa Jacobo noma cato. Jesucristo yonati xo ëa ri. Quënëhacanish cabo, naa Jahëpa Dios noi cabo, Jesucristo ó bëso cabo, tihi cabo qui naa chani raaquia. ² Diós mato shomahuano ra. Ma rani-ranino. Ma noinabëquiriano ra.

Quiaxëni ca maestro bo

³ No xabahamahacahai ca yoati tsi mato qui quënëcasquia rë, ëbë xatë bá, jaboqui quënënoma ja nori. Jariapari tsi yoba huëtsa mato yoaparcasquia: Jahuë nohiria bo qui Diós ani ca Chani bax ma nianaxëti xo iquia. Huësti roha tsi toa Chani noqui acacani quiha. ⁴ Tihi ca jahuë bo quënëquia ra, mato naxërëquë ca qui paramixëniria ca nohiria bo jiconi iqui na. Jonë xo toa yoi ca ja acanaina iquia. Paraxo Diós noqui noihai ca Chani jomicani quiha pë, jato quinia yoixëni ca mato banahuacasquí na. Jato qui yoi xo Jesucristo ra, naa noba Chama, noba Ibo yoi cato. Jabi siri tsi jato copi yoati tsi no yoahacaniquë. “Copihacacaxëcati xo naa nohiria ra” ii quiha Dios Chani iquia.

⁵ Jatsi Diós copini ca mato nicamacasquia. Shinaparicana. ¿Egipto mai quima Israel ca nohiria Ibobá tsécayamani? Tsécaxo tsi quiha ¿toa chahahuayamanish cabo ja quëyoyamayamani? Ja copihacayocani quiha iquia. ⁶ Jasca toa chama jayapaonish ca ángel bo ri. Jato iti ja jisbëriayocaniquë, Dios nicacasyamaquí na. Jaboqui tsëmoria ca nëpax ca xo. Ja nëxahacacani quiha. Toá tsi jato Diós jananiquë toa bari-baririá tsi copixëna. I-ipaoxëhi quiha jato copi iquia. ⁷ Jasca, yaca Sodoma, yaca Gomorra, jato tëamë ca yaca mishni bo ri. Anoma ini quiha toa ja chotacanaina, ja yoyocanai ri. Jatsi quiniacaxëcahuë iquia. Jaboqui i-ipahai ca chihi ó tsi tënë-tënëcani quiha jato ri, ja yoyocanai quëshpi na. Tihi cabo iqui tsi noqui bëro xo Diós copihaina ra.

⁸ Jishopë. Tocacani quiha pë toa mato qui bëcanish cabo ri. Nama-namacanaibo jascaria ca xo. Jochapama tsi jato yora bo yoshihuacani quiha. Jato qui yoi xo Dios yoba. Jasca, mana ca ángel bo ocahuacani quiha pë. Tihi tsi xo toa ja acanaina rë. ⁹ ¿Japa? ¿Yoshi-yoshiria oquëria ca ángel Miguel ocahuani pa? Ja toayamaniquë iquia Moisés yora tahëhax ja bëta nianahi tsi ja quinia-quinianiquë. Quiniapama tsi “Mia Ibobá raahano ra” i Yoshihua qui ja ni quiha. ¹⁰ Jama xo naa mato xërëquë ca nohiria bo. Jahuëcara ca ja cahëyoyamahai ca jahuë bo ocahuacani quiha pë; mahitsa. Cahëtimaxëniria ca yohina jascaria ca xo. Tocapihi tsi quëyohacacaxëcani quiha jato ri iquia.

¹¹ Anomariaxëhi quiha jato copi ra. Caín yamaba quinia yoi banahuacani quiha. Parata quëshpi tsi yoyocani quiha, Balaam yamabo ini jascaria. Dios yoba pasomaha ca xo, Moisés yoba pasomaha Coré yamabo ini jascaria. Tihi ca quëshpi tsi quëyohacacaxëcani quiha, Coré quëyohacani jascaria. ¹² Bërabiria tsi xo toa mato bëta ja rabënacanaína shiati ma aquë no. Bohocani quiha yoyohi na. Bërabiriama xo toa ja acanaina rë. Jamë shinaquí tsi huëtsa bo mëbitimaxëniria ca xo. Yoshiní raahacahai ca tsëmo jascaria ca xo. Yama xo jahuë oi nohiria bo mëbiti. Bimi saihuayamahai ca mëxohacahax ca jihui jascaria ca xo. Mahitsa ca bësoyama ca xo.

¹³ Raëtimaxëni ca iahuá ca choca jascaria ca xo. Bacox jisiquihai ria tsi noqui bëroria xo toa ja yoyocanaina. Mahitsa boho-bohocani quiha paquëhai ca huishti jascaria. Jato copi Diós shomahuaniquë ra, naa baquish-baquish itiria cato. I-ipaohai ca copi ixëhi quiha toa ra.

¹⁴ Jasca, jato yoati tsi quiha Enoc yamabo, naa Adán quirëquë ca chaniniquë jaa ri. “Tihiria ca ángel bo ya tsi joxëhi quiha Ibo-iboria” i ja ni quiha. ¹⁵ Jatsi, “Joxo tsi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha. Yoi ca ja acana, ja pasomaha ja yoacanaina, tihi cabo quëshpi tsi copihacaxëhi quiha toa Dios pasomaha ca jochahuaxëni cabo” i Enoc ni quiha. ¹⁶ Jabi yoyomisxëni ca ranimisxëniria ca nohiria bo tsi xo naa ra. Jato noma jabí tsi yonahacacani quiha rë. Chani-chanipama tsi “Jia tsi xo toa no acaina” icani quiha pë, mahitsa jaca nori. Jasca, nohiria huëtsa bo chahahuariacani quiha pë, jahuëcara ó ja quëëcanai ca bixëna. Tihi tsi xo toa jato jabi yoi cato pë.

Chahahuacanaibo qui acacani ca yoba

¹⁷ Shinaparicana, ëbë xatë bá. Jia tsi xo toa noba Ibo Jesucristo rabëti bá, naa Chani chitahëhuati ibobá mato yoanina. ¹⁸ “Xaba rëso tsëquëno tsi jisiquixëhi quiha mato osacanaibo. Jato noma jabí tsi yonahacacanaibo tsi xo naa” i mato qui jaca ni quiha. ¹⁹ Anoma ca nohiria bo tsi xo naa. Chahahuacanaibo oquëxnamacani quiha. Jato noma jabí tsi mëpihacacani quiha pë. Jasca Espíritu Santo jayama ca xo iquia. Tihi tsi xo toa jato jabi iquia.

²⁰ Jama, mamë chamahuacana, ëbë xatë bá. Chamanahax Dios Chani jabiriacana. Jasca, Espíritu Santo chamá tsi ma bëhoxti xo. ²¹ Jasca, Dios noihai cato ó tsi chitëcana, Ibo Jesucristo manahi na. Joxo tsi mato bësopaomaxëhi quiha mato noiquí na. ²² Jasca, cahëtimaxëni ca rabë ca shina jaya cabo mëbicana. ²³ Mëbixo tsi huëtsa bo mëbicana, chihi quima tsohuëcara tsëcahai jascaria. Jasca, tobi xo toa Dios cahëyamacanaibo. Quiniaxo tsi jato noicana. Noihax jato jocha qui caxacana. Toa yoshi-huahai ca jocha jaquimacana.

Dios no oquëhuahaina

²⁴ Anomaria tsi xo toa jocha quima mato xabahamapihai cato ra. Anomaria tsi xo toa jocha yama tsi mato jismapihai cato. Oquëria tsi xo toa mato ranihuayoipihai cato ra. ²⁵ Dios yoi, jahuë Jesucristó tsi noqui xabahamahai ca no oquëhuariaxëti xo. Ja qui oquë-oquëria, chama-chamaria, tihi bo acacaxëti xo ra. I-ipaonish ca jaboqui nori ca i-ipaoxëhai ca tsi xo naa. Iquë. Amén.

Apocalipsis o Revelacion a San Juan

Juan qui Jesucristó jahuë bo yoanina

¹ Jahuë Cristo qui naa ë quënëhai ca jahuë bo pari Diós jismaniquë, noqui, naa jahuë yonati bo ja yoano iquish na. Basima ca ixëti nori ca jahuë bo noqui cahëmacatsi quiha. Jasca, noqui cahëmacatsi quiha jahuë Cristo ri. Jatsi jahuë ángel ë qui Jesucristó raaquë naa jahuë bo cahëmati. ² Jatsi jatiroha ca ë jisi ca ë quënëquë. Quënëpama tsi Dios Chani, Jesucristo Chani, tihi caba Chani tsi xo naa ë quënëhaina iquia. Noqui parayamacani quiha. Jabija ca tsi xo naa ra. ³ Jasca, shomahuahacaxëhi quiha naa Chani tsayahai cato. Jasca, shomahuahacaxëhi quiha ë quënëha ca chani nicahai cato, nëá ca yoba chahahuapihi na. Tsayacahuë. Tsëquëti basima tsi xo naa ixëti nori ca jahuë bo iquia ra.

Siete ca iglesia bo qui Juan carta raahacanina

⁴ Jabi naa carta raati ibo ca Juan ca ëa xo naa. Asia maí ca siete ca iglesia bo qui naa chani raaquia. Jasca, noba oquë-oquëria ca Diós mato shomahuano. Mato ja ranihuano. I-ipaonish ca, jaboqui nori ca, i-ixëhai ca Ibo-iboria tsi xo naa ra. Jasca, jahuë trono bësojo cató ca Espiritu Santó mato shomahuano, naa siete ca jabi bo jaya-jayaria cato. ⁵ Jasca, Jesucristó mato chamahuano jaa ri. Dios Chani jisiquimati Ibo-iboria tsi xo naa. Jasca, jariapari ca bësotëquënish ca tsi xo toa noba Ibo ra. Jatiroha ca maí ca chama-chamaria bo oquë-oquëria xo. Ja tsi xo toa no oquë-oquëhuahaina. Noqui noi-noiriahi quiha. Noihax no bax ja rësoniquë jocha quima noqui paquëmaxëna. ⁶ Jasca, chama bo, arati ibo-iboria bo, tihi cabo noqui ja manëmaniquë, jahuë Dios, naa jahuë Jahëpa yoi bax no yonocono iquish na. Jatsi oquë-oquëhuahacaxëti xo noba Cristo ra. I-ipaxëti xo jahuë chama ra. Jaha tsi xo. ⁷ Cristo tsi xo toa tsëmo ó ca joxëhaina. Ja jono tsi tsayayocaxëcani quiha jatiroha cabo. Tsayacaxëcani quiha jodiobo ri, naa Jesu acanish cabo. Jatsi aracaxëcani quiha maí ca carayanabo tëquë, jahuë copi qui raquëhi na. Parayamaquia. Toca tsi ixëhi quiha ë yoahaina ra. Jaha tsi xo.

⁸ “Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihi ca ëa xo naa ra” ii quiha noba Ibo Dios. Toca tsi chanihi quiha naa i-ipaonish ca, jaboqui nori ca, i-ixëhai ca Ibo-iboria. Noba Chama-chamaria tsi xo naa iquia.

⁹ Mabë xatë ca Juan ca ëa xo naa. Ibo iqui tsi mato bëta xo tënëquia ëa ri. Jasca, mato bëta xo tsi yonaxëquia ëa ri Diós yonahai cato xo na. Tënëhi tsi yosanayamaqui noa ra. Jabi naa Patmos icanai ca tëmisco qui ë raahacani quiha racati rë, Dios Chani, Jesús anina, tihi cabo ë yoani quëshpi na. ¹⁰ Nëá ca tsi Iboba barí tsi Espiritu Santó ëa ibohuaquë. Jatsi noho casojó ca jamë ca joi ë nicaquë. Chamaxëneria ca joi ja iqui quiha ë nicahana; naa trompeta jascaria cato. ¹¹ Jatsi ë qui joi nëcaquë:

—Huësti ca libro ó tsi mi quënëxëti xo mi tsayahai ca yoati na. Quënëxo tsi siete ca iglesiá ca chahahuacanaibo qui naa Chani raahuë, naa Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea. Tihi ca iglesia bo qui naa chani raahuë —i ë qui joi quë.

¹² Nicahax è chihoriquè è qui chanihai ca jisxèna. Chihorixo tsi vela acha cabo, naa siete ca candelero icanai ca è jisquè. Oro ca ja icani quiha. ¹³ Toa candelero bo naxèrèquè ó ca Jesu jisiria ca è jisquè. “Nohiria Baquè” ja quènahacaha quiha. Jasca, tètècaria jahuè sahuèti iqui quiha. Oro ca shitaramèti sahuè ja iqui quiha. ¹⁴ Jahuè mapó ca boo joxoria iqui quiha, naa joxoria ca huaxmè jisiria cato. Jasca quiha jahuè bèro ri; chihi rëxquèria ca iqui quiha. ¹⁵ Jasca quiha jahuè tahè bo ri bajrahaina. Chihi quima bichiquihax ca bajratiaria ca bronce metal jascaria jahuè tahè iqui quiha. Jasca, pao boxtoro pacotsa jascaria jahuè joi iqui quiha. ¹⁶ Jahuè mènècaya ca mèquènè tsi siete ca huishti bo acha ja iqui quiha. Jahuè jana quima tsèquèhi iqui quiha rabè ca quèno jaya ca manè tètècaria. Jasca, bari bajrahai jascaria jahuè bèmana iqui quiha. Tihi ca tsi è jisquè tsayaxo na.

¹⁷ Tsayahax mai qui è paquèquè. Bèsoyama ca jascaria è iquè ra. Jatsi jahuè mèquè mènècayá tsi èa ja motsaquè.

—Raquèyamahuè. Jahuè chitahè, jahuè rëso, tihi ca èa xo naa. Ea ti tsi xo toa Bësoti Ibo-iboria. ¹⁸ E rësoniquè. Jama, tsayapa. Jaboqui bèso xo èa ra. Bëso-bësopaohai ca èa xo naa ra. Ea roha tsi xo toa namèti chama jaya cato. Ea roha tsi xo toa rësonish cabo iti caiti llave jaya cato ra. ¹⁹ Jatsi mi tsayahana, mi tsayaxèhaina, jasca, toa ixèti nori ca jahuè bo, tihi cabo mi quènèno. ²⁰ Jabi noho mènècayá ca mèquènè ca huishti bo, jasca, toa siete ca candelero bo, tihi cabo yoati nohiria bá cahèyamani quiha. Jato qui bèrohuahama ja ini quiha. Jama, jaboqui mi bax bèrohuaxèquia, ja cahècano iquish na. Nicapa: Siete ca huishti bo tsi xo toa siete ca iglesia bo obèsocanaibo. Jatsi toa siete ca candelero bo tsi xo toa iglesia yoi bo ri.

2

Efesó ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacanina

¹ ‘Efesó ca chahahuacanaibo obèso ca qui naa chani quènhuè. “Ea ti tsi xo toa chani mato qui raati ibo-iboria, naa siete ca huishti bo jahuè mènècayá ca mèquènè tsi acha cato. Chaniquia ra, naa oro ca candelero bo naxèrèquè ó tsi nii cato. ² E bax ma ani ca yonoco cahèquia ra. Yonocopama tsi ma yosanayamaniquè ra. Jasca, mato qui yoi ini quiha toa jochahuaxèni ca nohiria bo. Jasca, mato qui bècani quiha toa mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo, ‘Dios Chani yoati ibo bo xo noa’ iquiina. Jatsi jia tsi toa paracanaibo ma tanamaniquè ja quiacanai ca jismaxèna. ³ Jasca, ma shinapèniniquè. Ea iqui tsi tènèpama tsi ma yosanayamaniquè iquia. Tihi ca tsi cahèquia mato yoati na. ⁴ Jama, tobi xo toa huèsti ca yoi cato rë. Rèquè ó tsi èa ma noiyoipaoniquè. Jama jaboqui mahitsa tsi xo toa ma noihaina rë. ⁵ Shinaparicana. Nèama tsi xo toa ma paquèhana. Anomaria i-ipaoni quiha ma noihaina iquia. Jama, jaboqui èa basi xo mato rë. Jatsi mato jocha quima casocana iquia ra. Ma ani jascaria ma atèquèno. Ma tocapiyamano tsi mèri tsi joxèquia mato iti ó ca candelero mèbixèna. Jatsi yamaxèhi quiha è bax ma yonocoxèhaina ra. ⁶ Jatsi quiniacaxècahuè. Jari shoma xo mato ra. Mahitsa ca Dios qui aracanaibo, naa nicolaítabo icanai cabo qui ma shinapèniyama-niquè ra. Jènima quiha. Ja acanai ca tahèhax jato qui caxaquia èa ri. ⁷ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Premio axèquia ra bèbocanaibo qui. Dios mana ca iti-itiria

ca jihui bimi, naa “Bësomati Jihui” icanai ca bimi jato pimaxëquia. Jatsi bësö-bësopaocaxëcani quiha ra”.

Esmirná ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacanina

⁸ ‘Esmirná ca chahahuacanaibo obësö ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo toa chani raati ibo, naa jahuë chitahë, jahuë rësö, tihi cabo nori cato. Rësonish ca bësotëquënish ca ëa xo naa ra. Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa: ⁹ Jatiroha ca cahëquia ra mato yoati na. Anomaria ini quiha ma tënëhaina. Noitiria xo mato; jama, rico yoi bo ma nori iquia. Jasca, tobi xo toa mato osacanaibo rë, naa ‘Jodio yoi bo xo noa’ icanai; Dios xocobo jaca nomari ra. Satanás maxö ó ca xo toa bo iquia. ¹⁰ Jabi mato tënëmapaimaria xo Dios cahëyamacanaibo. Tocajacano tsi ma raquëyamano. Preso qui mato huësti huësti ca nanëxëhi quiha Satanás, mato tanamaxëna. Diez ca bari no tsi tënëxëqui mato iquia. E quima casoyamacana, mato ja acasno ri. Tocapimano tsi premio jia ca mato qui axëquia. Mato bësö-bësopaomaxëquia ra. ¹¹ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espíritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Raquëyamariacaxëcani quiha toa bëbocanaibo, Dios quima jochacanaibo aquëquëmahacaxëquë no”.

Pergamó ca chahahuacanaibo obësö ca qui Dios Chani raahacanina

¹² ‘Pergamó ca chahahuacanaibo obësö ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo naa chani raati ibo-iboria, naa rabë ca quëno jaya ca manë jaya cato. ¹³ Jatiroha ca cahëhai ca ëa xo naa. Satanás yonahai cato ó tsi racaqui mato rë. Jasca, jia tsi xo toa ë qui ma chitimiyoihaina iquia. Jabi noho Chani yoanish ca Antipas namëhacaquë ri tsi ë quima ma casoyamaniquë ra. Mato yacata ax tsi naa Satanás bësöhai cato ax tsi ja namëhacani quiha. Tihi ca tsi cahëquia mato yoati na. ¹⁴ Jama, tobi xo toa huësti huësti ca ë qui yoi cato. Mato ó tsi xo toa Balaam yoba banahuacanaibo rë. Jabi chama Balac qui yoba yoi Balaam yababá ani quiha pë, Israël cabo jochamaxëna. Toatiyá tsi ídolo bo qui acacanish ca nami piti, carayana ca yoxa bo ya rabëmati, tihi ca tsi Ísrael cabo ja jabimani quiha ra. ¹⁵ Jasca, mato ó tsi xo toa nicolaítaba yoba, rë, naa yoba yoi ca ó quëëcanaibo. Anoma quiha. ¹⁶ Jatsi mato jocha quima ë quiri bësocana iquia. Ma tocapiyamano tsi mëri tsi mato qui caxëquia. Caxo toa nohiria bo axëquia ra noho jana ó ca huajahai ca rabë ca quëno jaya ca manë no ra. ¹⁷ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espíritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quina jaya cabá. Premio axëquia bëbocanaibo qui. Mana ca mapari jato pimaxëquia. Jasca, jato qui huësti ca maxax joxo ca axëquia. Toa maxax ó tsi quënëhacaxëhi quiha jato janë paxa cabo. Toa janë paxa ca cahëxëhi quiha maxax ibo roha”.

Tiatirá ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacanina

¹⁸ ‘Tiatirá ca chahahuacanaibo obësö ca qui naa chani quënëhuë. “Dios baquë tsi xo naa chani raati ibo, naa chihi rëxquëria ca bëro jaya cato. Chaniquia, naa bajratiaria ca bronce metal jascaria ca tahë jaya cato. ¹⁹ Jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Huëstima tsi xo toa jia ca ma anina. Jasca jia tsi xo Dios, nohiria bo, tihi cabo ma noihaina. E qui jia tsi xo ma chitimihaina. Jia tsi xo ma yosanayamahai ri. Jasca, jaboqui oquë tsi acasqui mato ra. Tihi ca jia ca jahuë bo cahëquia mato yoati na. ²⁰ Jama, tobi xo toa huësti huësti ca ë qui yoi cato rë. Nicacahuë. Mato ó tsi xo toa jochahuaxëni ca yoxa Jezabel jasca cato. Toa yoxa tënëqui mato rë.

Anoma xo jahuë chani ra. ‘Dios Chani yoahai ca ëa xo naa’ ii quiha pë, yoiria ca ja jabimahai ca nori. Yoi ca chotahaina, ídolo bo qui acacanish ca jahuë bo pihaina, tih ca tsi noho yonati bo jabimahi quiha pë. ²¹ Toa yoxa qui xaba è aniquë jahuë jocha quima ja casono iquish na. Jahuë jocha jisbëriacasyama xo ra. Jahuë jabi quiha. ²² Ja tsi xo toa jaboqui naa yoxa iquimaxëquia jahuë oxati ó no. Jasca, jahuë pëhi acanaibo ri tënëmaxëquia. Toa yoxa quima pi ja casoyamacano tsi tocaxëquia jato qui. Jatsi tënëriacaxëcani quiha jato ri. ²³ Jasca, jahuë xocobo, naa jahuë yoba nicacanaibo quëyoxëquia ra. Tocahëno tsi ëa cahëyoicaxëcani quiha jatiroha ca iglesiá ca chahahuacanaibo. Jatsi nohiria bá shinahai ca tëquë naispihai ca è nori ca cahëcaxëcaqui. Jatiroha ca nohiria bo copixëquia ra, ja acanai ca quëshpi na. ²⁴ Jama, tobi xo mato Tiatira ó ca nohiria huëtsa bo, naa toa yoxa yoba yoi biyamacanaibo. Toa Satanás yoba-yobaria jabiyamaqui mato ra. Jënima quiha. Jaboqui yama tsi xo toa yoba huëtsa mato qui è acatsaina. ²⁵ Ma jaya ca yoba roha ma chahahuariano ëa manaquí na. Jaha bësopa. Joquia ra. ²⁶ Cahëxo tsi bëbocanaibo, naa jahuë rëso qui yonococanaibo qui yonati chama axëquia. Jatsi maí ca nohiria bo yonacaxëcani quiha. ²⁷ Jabi toa yonati chama noho Jahëpá è qui ani quiha. Jato è mëbihai ca iqui tsi coshixëhi quiha toa maí ca nohiria bo ja yonacanaina ra. Maí ca nohiria bo naxërëquë ó ca jochahuaxëni cabo choshacaxëcani quiha, naa chomo choshahacahai jascaria. ²⁸ Jasca, jato qui oquë axëquia, naa huishti bëro shini oquë jascaria cato. ²⁹ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espíritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

3

Sardís ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

¹ ‘Sardís ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo, naa Dios siete ca jabi-jabiria bo jaya ca Espíritu Santo jaya cato. Chaniquia, naa siete ca huishti bo acha cato. E yoacatsai ca tsi xo naa: Jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Dios bax ariacanaibo ma nori ca quëshahuacani quiha nohiria bo pë, mahitsa ma nori. ² Jatsi bëpëquëcana. Jatipaima xo mato mëstë ca jabi jiaxëni cato rë. Toa jabi chahahuacana. Jasca, mato tsayapama tsi yama tsi xo toa jia-jiaria ca ma acaina iquia. ¿Jënahuariahax, ‘Jia tsi xo ma acaina’ i mato qui noho Dios na? Mahitsa tsi xo iquia. ³ Jariapari ca ó ca ma jabihuahacani ca yoba chahahuacana. Toa yoba nicacana. Jasca, mato jocha quima Dios quirri bësocana. Bëpëquëyamapimano tsi mëri tsi mato qui caxëquia. Yomaxëni ca johai ca jascaria tsi mato qui joxëquia. Toa hora ó pasoyamaxëqui mato. Toa hora yoayamaxëquia. ⁴ Jama, tobi xo toa Sardís ó ca huësti huësti ca yoshihuahama ca jabi jaya cabo. Chëquëhuahama ca raiti jayaria cabo jascaria ca xo. E bëta bohocaxëcani quiha naa nohiria ra mëstëxëni jaca nori quëshpi na. Raiti joxo ca sahuëcaxëcani quiha. ⁵ Jasca, toca tsi sahuëmahacaxëcani quiha bëbocanaibo ri. Jasca, jato janë bo, naa bësocanaibo libro ó ca quënëni ca janë bo masayamaxëquia. Jama, noho Jahëpa, jahuë ángel bo, tih cabo bësojo xo tsi jato janë yoaxëquia ra, ‘Nohónabo xo naa’ iquina. ⁶ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espíritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

Filadelfía ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

7 ‘Filadelfiá ca chahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo, naa mëstëxëni ca parayamahi cato. Chaniquia, naa Diós otohai ca qui jicoti llave jaya cato. David yamaha llave jascaria quiha. Jabi caiti ë japëcano tsi yama tsi xo toa nohiria huëtsá toa caiti japahaina ra. Jasca, ë japano tsi yama tsi xo toa japëcahaina. 8 Jabi jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Tsayacahuë. Mato bësojó tsi caiti ë japëcaquë. Yama tsi xo toa caiti japahaina ra. Jasca, iriama tsi xo toa Diós yonoco ma acatsaina iquia. Coshiriyama xo mato rë. Jama, noho yoba nicayoicasqui mato ra. Jënima quiha. Jasca, yama tsi xo toa ë quima casocanaibo mato ó no. 9 Nicacahuë. Tobi xo toa mato pasomaha ca mahitsa ca jodiobo. ‘Jodiobo yoi xo noa’ icani quiha pë; quiaxëni cabo jaca nori. Satanás maxo ó cabo ca xo. Mato tahë ó tsi jato mënimaxëquia. Mënihax, ‘Mato noi-noiriahí quiha Dios ra’ i mato qui caxëcani quiha ra. 10 Jasca, jia tsi xo toa noho yoba bo ma chahuahaina iquia. Ma yosanayamaniquë. Ja iqui tsi mato otaxëquia, maí ca nohiria bo qui tënëtiya joxëquë no. Toatiyá tsi tanamahacaxëcani quiha maí ca bësocanai ca nohiria ra. 11 Jatsi quiniacaxëcahuë. Cati basima xo ëa ra. Ma jaya ca jahuë bo achariacana, mato premio jia ca tsohuëcaracá mato quima mëbiyamano iquish na. 12 Premio axëquia ra bëbocanaibo qui. Noho Dios arati xobo ó ca iti jato qui axëquia. Toá tsi chinichiti jascaria icaxëcani quiha. Toca tsi Dios iti ó tsi i-ipaocaxëcani quiha ra. Jasca, jato ó tsi noho Dios janë, noho Dios yacata janë, noho janë paxa yoi cato, tihi cabo quënëxëquia jato ó no. Jabi toa Dios yaca-yacaria tsi xo toa Jerusalén paxa cato, naa Dios quima ax maí qui botëxëhai cato. 13 Nëca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espíritu Santo. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

Laodiceá ca chahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

14 ‘Laodiceá ca chahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo-iboria, naa jabija ca yoati ibo-iboria. Parayamahi ca ëa xo naa ra. Jasca, Diós nëhohuani ca jahuë bo chitahëhuati ibo-iboria ca ëa xo naa ra. E yoacatsai ca tsi xo naa: 15 Jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Dios Chani pasomahama xo mato iquia; jasca Dios Chani noiyoihai cabo ma nomari. Matsi ma xo mato; itsis ri ma nomari rë. 16 Jishopë. Mato tsi xo huaha roha. Anoma quiha. Ja iqui tsi noho jana quima mato michoxëquia ra. 17 Jasca, ‘Rico xo noa. Anomaria tsi xo noba parata ra. Narisyamahai ca noqui xo naa’ tihi ca tsi iqui mato pë. Jënima ca ma nori ca quëscahuahui mato rë, noitiria ca ma nori. Bëco xo mato ra. Jasca, tsoboco ca ma nori ca cahëyamaqui mato rë. 18 Jatsi quiniacaxëcahuë. Jariapari tsi noho yoba-yobaria bicahuë. Chihí tsi rohahuahacani ca oro jascaria xo noho yoba ra. Bichí tsi rico-ricoria ca manëyoixëqui mato. Jasca, bërabiria tsi xo toa ma yoyohaina iquia. Tsoboco ca jascaria xo mato rë. Jatsi raiti joxo, naa jabi mëstë ca bicana. Bixo sahuëcana jianaxëna. Jasca, jabija ca taisyamaqui mato iquia, bëco ma nori iqui na. Jatsi bëro chëxati bicahuë taisyoixëna. Tihi ca tsi xo toa ë yoacatsaina ra. 19 Ea ti tsi xo toa ë noicanaibo raahacaina. Jato yobaquia ra jato noiquí na. Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato jocha quima ma bësono ra. 20 Tsayacapa. Caiti ó tsi niiquia. Toa xo tsi quënaquia. Tsohuëcaracá noho joi nicano tsi ë bax pi caiti ja japëcano tsi jicoxëquia. Jicohax ja bëta oriquixëquia. Jatsi oriquibëquinaxëqui noa. 21 Jasca, premio axëquia bëbocanaibo qui. Noho yonati chama jato bëta xatënaquë. Jatsi noho

trono ó tsi jato tsahomaxëquia ë bëta xo ja yonacano. Jabi bëboxo tsi noho iti ë biniquë ëa ri, noho Jahëpa trono ó cato. ²² Nëca tsi iglesia qui chanihi quiha Espíritu Santo. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Jabi tihi ca tsi xo toa Ibobá ë qui yoahana”.

4

Naipá ca trono

¹ Naa quirëquë ë tsayatëquëquë. Toá tsi ëa bësojó iqui quiha naipá ca japëcahaca ca caiti. Tobi iqui quiha toa jasca ca joi-joiria, naa trompeta pacotsa jascaria. E qui ja nëcaha quiha:

—Nëá tsi inahuë. Jahuëcara mia jismacasquia, naa ixëti nori ca rëquë ca joxëhai ca jahuë bo —iquiina.

² Jatsi Espíritu Santó ëa ibohuatapiquë. Ea bësojó tsi nii iqui quiha naipá ca tronoria. Jahá tsaho tsohuëcara iqui quiha. ³ Anomaria jahuë jaria iqui quiha, naa bajrahai ca maxaxa, naa jaspe, cornalina, tihi cabo bajra-bajrahai ca maxax bo jascaria. Jasca, tobi iqui quiha nahuabahi trono tëamë cato. Esmeralda maxax jascaria tsi bajra-bajrajaquë jaa ri. ⁴ Jasca, trono tëamë iqui quiha veinticuatro ca yonati trono huëtsa bo. Jahá tsaho iqui quiha veinticuatro ca yosibo, naa raiti joxo sahuë cabo. Jasca, oro ca chaha tëquë ja jayacana quiha jato mapó no. ⁵ Jasca, toa trono quima tsëquëha quiha bajrahai ca canapa ra. Jahanahax huajaha quiha tërë-tërëhai ca pacotsa. Jasca, toa trono bësojó tsi nii iqui quiha siete ca ririhai ca jotati bo. Toa jotati bo tsi xo toa Dios Espíritu Santo, naa siete ca jabi-jabiria jaya cato. ⁶ Jasca, trono bësojó tsi iqui quiha ianë, naa bëisiti jisi cato. Shërëria ja iqui quiha.

Jasca, nëpax tsi naa tronoria tëamë tsi mani iqui quiha cuatro ca niuhai ca jahuëcara ca bësocanaibo. Bëro tirixëniria ja jayacana quiha, naa ja bësojó no, ja casojó no. ⁷ Jabi toa jariapari ca bësohai ca tsi xo cama jisiria cato. Jatsi jaquirëquë ca tsi xo toa toro jisiria cato. Jatsi jaquirëquë ca tsi xo toa joni bëmanaria jisiria cato. Jatsi jaquirëquë ca tsi xo toa noyapai ca tëtëpahua jisiria cato. ⁸ Jasca, seis ca pëhi bo jayacana quiha naa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo. Jato tëa tsi huëstima ca bëro sahuë ja icana quiha, jato pëhi nama jaca nori. Jasca, barihani, baquicha, tihi tsi ja quëquëcaquë. Jënëhaxma tsi ja nëcacana quiha:

“Aquëquë, aquëquë, aquëquëria tsi xo Ibo Dios Chamaxëni cato ra.

I-ipaonish ca jaboqui nori ca i-ixëhai ca Ibo-iboria tsi xo naa ra” iquiina.

⁹ Jia tsi quiha tronoriá ca tsahohai ca bëso-bësopaohai ca ja ocahuar-iacaquë, naa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo. Toa tsahohai ca ja oquëhuacana quiha. Jasca, “Gracias” i ja qui jacana quiha, ja ani quëshpi na. ¹⁰ Tocajacaquë tsi quiha ja bësojó tsi toa veinticuatro ca yosibo mëni-mëniquë. Mënihax Bëso-bësopaohai ca qui ja ara-aracaquë jato ri. Araxo tsi quiha trono bësojo xo tsi jato oro ca chaha bo ja janacaquë. Janahax ja nëcacaquë:

¹¹ “Noba Ibo, noba Dios xo mia ra.

Jia tsi xo toa oquë, chama, tihi cabo mi bichiina.

Tocaxëti xo, jatiroha ca jahuë bo mi nëhohuani iqui na.

Mi shinaná tsi ja nëhohuahacaniquë.

Mia iqui tsi iicani quiha ra”

i veinticuatro ca yosibo a quiha tronó tsaho ca qui.

5

Quënë-quënëria, jatsi Cordero, tihí cabo

¹ Tronó ca tsahohai ca tsayapama tsi quënë jaya ca tēto ca papi è jisquë, naa jahuë mëquë mēnēcayá cato. Papi xara, jasca, papi cacha, tihí cato ó tsi toa quënë iqui quiha. Jasca, siete ca sello bo jayaha quiha toa quënë quëbëti. ² Jaquirëquë huësti ca ángel chamaxëni ca è jisquë ra. Joi pistiamá tsi èa ja quënaquë:

—¿Tsohuëcara ni toa naa tēto ca papi huishquirimati mētsa cato, naa oquë jaya cato ra? ¿Tsohuëcara ni toa jahuë sello bo noshati mētsa cato? —i è qui ja a quiha.

³ Jabi yama iqui quiha toa papi huishquirimati mētsa cato rë. Naipá tsi yama. Maí tsi yama. Bësoyama caba ití tsi yama. Tihí cabo ó tsi yama iqui quiha toa tēto ca papi huishquirimati mētsa cato rë, jahuë quënë noqui nicamati. ⁴ Jatsi è araconaquë. Yama iqui quiha toa oquë ca nohiria toa papi huishquirimati rë. Yama iqui quiha toá ca chani noqui nicamati mētsa cato ra. ⁵ Jatsi è qui huësti ca toá ca yosi ca chaniquë:

—Arayamahuë. Tobi xo toa Judá maxo ó ca Cama jascaria cato, naa David yamaba चाहितaxocobo. Bëbo-bëborianish ca tsi xo naa. Toa papi sello bo noshaxëhi quiha huishquirimaxëna. Ati mētsa xo ra —i è qui yosi ca a quiha.

⁶ Jatsi Cordero è jisquë. Trono ó tsi nii ja iqui quiha. Jasca, ja tēamë iqui quiha toa cuatro ca bësocanai ca jahuëcara bo. Toa iqui quiha yosibo ri. Acacanish ca iquiria ja iqui quiha. Siete ca mahui bo ja jayaha quiha. Jasca, siete ca bëro ja jayaha quiha. Jabi naa siete ca bëro bo tsi xo toa siete ca jabi-jabiria bo jaya ca Espíritu Santo ra. Jatiroha ca mai qui ja raahacani quiha. ⁷ Jatsi tronó ca tsaho ca qui Cordero caquë. Caxo tsi quiha jahuë mëquë mēnēcayá ca tēto ca papi ja biquë. ⁸ Ja biquë tsi quiha ja bësojó tsi mēnicaniquë toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo. Mēnicaquë toa veinticuatro ca yosibo ri. Jabi música ati arpa icanai ca ja jayacana quiha toa yosibo tēquë. Jasca, oro ca cochopi bo ja achacana quiha, naa Dios nohiria bëhoxhai rēamë cabo. Jabi Dios qui incienso jascaria tsi xo toa ja bëhoxcanaina. ⁹ Jatsi quëquëti paxa ca naa yosibo quëquëquë: “Mia ri tsi xo oquë-oquëria tēto ca papi biti, jahuë sello bo noshati. Mi acacani quiha.

Mi jimí tsi nohiria bo mi copiniquë Dios bax na.

Jatiroha ca maxo ó ca nohiria bo, jatiroha ca joi ó ca nohiria bo, jatiroha ca pais ó ca nohiria bo, tihí cabo mi copiniquë ra mi rësohai cató no.

¹⁰ Copixo tsi quiha arati ibo, chama bo, tihí cabo jato mi manëmaniquë ra, Dios bax yonocoti, jahuë mai ja yonacano”.

Tihí tsi ja icana quiha quëquëhi na.

¹¹ Jatsi è tsayatëquëquë. Tsayapama tsi huëstima ca ángel bo è jisquë. Tocanoma ja icana quiha ra. Jatsi jato joi è nicaquë. Trono, bësohai ca jahuëcara bo, yosibo, tihí cabo tēamë tsi ja manicana quiha. ¹² Joi pistiamá tsi ja quëquëcaquë jato ri.

“Oquë-oquëria ca tsi xo toa acacanish ca Cordero ra.

Chama, jahuëmishni bo tēquë, tiisi, coshi, tihí cabo ja bino ra.

Jasca, nohiria bá oquëhuano.

Ja qui nohiria bo arano”

i ángel bo a quiha quëquëhi na.

¹³ Jatsi joi huëtsa ë nicaquë. Chanihi iqui quiha jatiroha ca bësocanaibo. Chaniha quiha naipá ca bësocanaibo tëquë. Chaniha quiha maí ca bësocanaibo tëquë. Chaniha quiha bësoyama caba ití ca bësoyamacanaibo tëquë. Chaniha quiha ianë ca bësocanaibo tëquë. Tihí cabo quëquëhai ca ë nicaquë.

“Oquëhuahacapaoxëti xo toa tronó tsaho cato ra.

Oquëhuahacapaoxëti xo toa Cordero ra.

Jato qui jatiroha cabo arano ra.

Chama, oquë, tihí cabo ja jayapaono ra”

nëa tsi jatiroha ca bësocanaibo nëcaha quiha quëquëhi na.

¹⁴ Jatsi,

—Iquë. Amén —i toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo quë.

Jatsi yosibo mëniyoquë, tronó ca tsaho cato, Cordero, tihí cabo qui araxëna.

6

Siete ca sello bo Corderó noshahana

¹ Jatsi Cordero ë tsayaquë. Toa siete ca sello jaya ca tëto ca papi ja jayaha quiha. Jariapari ca sello ja noshaha quiha. Ja noshaguë tsi quiha cuatro ca bësohai ca jahuëcara ó ca huëstitá quënaquë. Tërë-tërëhai ca jascaria jahuë joi iqui quiha.

—Johuë —i ja a quiha.

² Jatsi jisiquitapiquë caballo joxo. Ja cacha tsaho iqui quiha jahuë ibo; canati acha. Jatsi ja qui chaha acacaquë. Bichi tsi quiha ja jabaquë bëbo-bëboxëna.

³ Jatsi toa sello segundo ca Corderó noshaguë. Noshajahuaquë tsi quiha bësohai ca jahuëcara ó ca segundo cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

⁴ Tocajaquë tsi quiha huajatapiquë caballo huëtsa, naa shini-shiniria cato. Jahuë ibo qui chama acacaha quiha, maí ca nohiria bo iquinamati, jia tsi ja racanabëquiyamacano iquish na. Ja iqui tsi jato huëtsa nohiria bá aca quiha. Jasca, ja qui saipihua acacaha quiha nohiria bo ati.

⁵ Jatsi sello tercer ca Corderó noshaguë tsi quiha toa bësohai ca jahuëcara ó ca tercer cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

Jatsi jisiquitapiquë caballo chëquë cato. Balanza acha jahuë ibo iqui quiha. ⁶ Jatsi toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara ca naxërëquë ó ca joi ë nicaquë tonia.

—Biniacaxëcani quiha nohiria. Jatsi huësti ca bari sueldo quëshpi tsi iniahacaxëti xo harina trigo, naa huësti ca kilo cato. Jasca, huësti ca bari sueldo quëshpi tsi iniahacaxëti xo cebada icanai ca bëro tres kilo cato ra. Jama, xëni precio, vino precio, tihí cabo inamayamahuë —nëa tsi caballo ibo qui joi nëcaha quiha.

⁷ Jatsi sello cuarto ca Corderó noshaguë tsi quiha toa bësohai ca jahuëcara ó ca cuarto cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

⁸ Jatsi jisiquitapiquë caballo pajoxo cato. Rësomati ibo-iboria jahuë ibo quënahacaha quiha. Jasca, ja cho bocana quiha rësohax cabo tëquë. Jatsi jato qui chama acacaha quiha maf ca nohiria bo, naa huësti cuarto cabo ati. Nohiria bo nianamahaina, nohiria biniahuahaina, banahaca

ca bëro, bimi, tihi cabo yoshiuahaina, nohiria bo yohiná pihaina, tihi cabo ati mëtsa ángel iquí quiha nohiria bo axëna.

⁹ Jatsi sello quinto ca Corderó noshaquë tsi quiha altar namá ca rësonish cabo ë jisquë. Dios Chani ja yoacanaí ca tahëxo tsi ja acacani quiha.

¹⁰ Jatsi joi pistiamá tsi ja quënacaquë:

—Mia ri tsi xo chamaxëniria ca Ibo-iboria. Mia ri tsi xo jabija ca mëstëxëni cato ra. ¿Jënino tsi noqui acanish cabo copixëhai ra? Mi bamayamano ra. Toa maí ca nohiria bo copihuë —nëa tsi ja nëcacana quiha.

¹¹ Jatsi jato qui raiti joxo acacaquë sahuëti. Jatsi, “Yosanayamacana. Acacati basima xo ra. Jariapari tsi jari rësoxëti xo mabë xatë huëtsa bo, naa ma acacani jascaria. Jari jatihuahama xo toa número ra” i jato qui Cordero quë.

¹² Jatsi sello sexto ca Corderó noshaquë tsi quiha yajo-yajoriaquë mai. Jatsi tsëmonaquë bari, naa raiti chëquë jascaria. Jatsi xabacarianaquë oxë. Jimi jisiria ja iquí quiha. ¹³ Jatsi naipa ax mai quiir huishti bo paquëyoquë, naa jihuí ca bimi mai qui paquëhai jascaria yoshi-yoshiria xotoquë no. ¹⁴ Jatsi yamatapiquë naipa. Ja tsiboha quiha papi tëtto jascaria. Maí ca tëmachi bo, ianë ca tësëbë, bo tihi cabo yajohacacaquë. Jato iti quima ja mohimahacacani quiha. ¹⁵ Jatsi paxacasquë nohiria bo tëquë. Jabayoha quiha maí ca chama bo, comandante bo, rico cabo, empleado bo, yonati bo, joni bo chama yama cabo. Tëmachí ca quini bo qui tihi cabo jabayoha quiha jonëxëna. ¹⁶ Jabaxo tsi quiha tëmachi bo, maxax bo, tihi cabo qui ja quënacaquë. Quënahax,

—Noqui cacha paquëcahuë. Toa mana ca tronó ca tsaho ca quima noqui jonëmahuë. Jasca, caxaxëniria tsi xo toa Cordero ra. Ja quima noqui jonëmahuë —i jaca na quiha.

¹⁷ Joquë toa bari ra. Jaboqui jisiquihi quiha jato qui ja caxacacanaina ra. Yama tsi xo toa paxahaina.

7

Dios yonati bo xabahamahacahaina

¹ Toa quirëquë cuatro ca ángel bo ë jisquë. Maí ca cuatro ca papoto ó tsi nii ja icana quiha. Toa xo tsi quiha mai quiir yoshi xotohai ca ja quëtiaquë. Ja iquí tsi mai, jënë, jihuí, tihi cabo ó tsi yoshi xotoyamaquë. ² Jatsi ángel huëtsa ë jisquë. Bari johai ca ax ja joquë. Jasca, bësohai ca Dios jisti ja jayaha quiha. Joxo tsi quiha toa cuatro ca ángel bo, naa mai, jënë, tihi cabo yoshihuacanaibo ja quënaquë:

³ —Jari mai, jënë, tihi cabo yoshihuayamacahuë. Noba Dios yonati ba bëpara ó tsi jisti no quënëparixëti xo —i jato qui ja a quiha.

⁴ Jatsi ciento cuarenta y cuatro mil cabo iquí quiha, naa toa Dios jistí tsi quënëhacahax cabo. Israel cabo tëquë ja icana quiha, naa doce ca maxo quima cabo. ⁵ Quënëhacaha quiha doce mil ca Judá ca maxo ó ca nohiria. Quënëhacaha quiha doce mil ca Rubén ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Gad ca maxo ó ca nohiria. ⁶ Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Asér ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Neftalí ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Manasés ca maxo ó ca nohiria. ⁷ Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Simeón ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Leví ca maxo ó ca

nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Isacar ca maxo ó ca nohiria. ⁸ Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Zabulón ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca José ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Benjamin ca maxo ó ca nohiria. Tihi cabo quënëhacaha quiha.

Raiti joxo sahuë cabo

⁹ Naa quirëquë huëstima ca nohiria ë jisquë. Tocanoma ja icana quiha. Jamëri, jamëri tëquë, naa jatiroha ca pais, jimi, maxo, joi, tihi cabo quima ax ja icana quiha. Jasca, toa trono, Cordero, tihi cabo bësojó tsi mani ja icana quiha. Jasca, raiti joxo sahuë, xëpamë pëhi acha, tihi ca tsi jaya ja icacuë. ¹⁰ Jatsi joi pistiamá tsi ja quënacuë:

—Noqui Xabahamati Ibo-iboria tsi xo toa tronó tsaho cato ra. Jasca xo Cordero ri —i jaca na quiha quënahi na.

¹¹ Jatsi trono bësojo ó tsi mëniyoquë ángel bo tëquë. Yosibo, cuatro ca bësohai ca jahuëcara cabo, tihi cabo tëamë ja niicana quiha. Mënihax Dios qui ja aracuë. ¹² Arahax ja nēcacana quiha:

“Jia ra. Noba Dios nohiria bo oca-ocapaono ra.

Ja oquëhuahacapaono ra.

Tiisi ja jayano ra.

Jasca ‘Gracias’ i Dios qui nohiria bo paono ra.

Jasca, chama, coshi, tihi jaya ca tsi xo noba Dios ra.

Jaha tsi xo. Amén”

nëca tsi jaca na quiha.

¹³ Jatsi huësti ca yosi ca ë qui chaniquë:

—¿Tsohuë ni naa raiti joxo ca sahuë cabo? ¿Jahuëniyahax tsi ja bëcana? ¿Cahëhai mia ri? —i ë qui ja a quiha.

¹⁴ Jatsi,

—Cahëyamaquia, taitá. Mia ri tsi xo toa cahëhaina —i ja qui ë quë.

Jatsi,

—Tënëtiyaria quima ax bëcanax cabo tsi xo naa. Cordero jimí tsi jato raiti ja joxohuacani quiha, chocohaxo na. ¹⁵ Ja iqui tsi Dios trono bësojó tsi mani-manicani quiha. Toá tsi Dios arati xobo-xoboria xo tsi mëbi-mëbiriacani quiha, barihani, baquicha tëquë. Jasca, jato ó bësoxëhi quiha toa tronó ca tsaho cato ra. ¹⁶ Ja iqui tsi paxnatëquë-yamacaxëcani quiha ra. Tëshinatëquëyamacaxë-cani quiha. Jasca, bari huaó cahëyamacaxëcani quiha. ¹⁷ Rani-ranicaxëcaqui, Cordero, naa trono ó ca jato obëso ca nori quëshpi na. Bëso-bëso ca jënë iti qui jato mëpixëhi quiha. Jasca, jato hëró ca bëhono tëquë masaxëhi quiha Dios —i ë qui huësti ca yosi ca a quiha.

8

Sello séptimo cato

¹ Jatsi toa sello séptimo ca Corderó noshaquë. Noshaquë tsi quiha medio hora no tsi naipá cabo pasiyoquë. ² Jatsi siete ca ángel bo ë jisquë, naa Dios bësojó ca nii cabo. Jato qui siete ca trompeta bo acacaha quiha. ³ Jaquirëquë joquë ángel huëtza. Oro ca incienso mëshoti cochopi bëhi ja iqui quiha. Johax trono bësojó tsi ja niiquë. Jatsi incienso misco ca ja qui acacuë, Dios nohiria bo bëhox-hai qui maniat. Jatsi toa oro ca altar xo tsi, naa trono bësojo ó ca nii ca altar xo tsi quiha tihi cabo ja mëshaquë. ⁴ Jatsi Dios iti bësojo tsi mëshohai ca incienso ca cohini tëronoquë Dios

nohiria bo bēhoxhai ya. ⁵ Jatsi oro ca cochopi ángel biquē. Bixo tsi quiha altár ca chihi rēxquē tsi ja rēaquē. Rēaxo tsi quiha mai qui ja niaquē. Niajahaquē tsi quiha huēstima ca tērēhai ca iquē. Choshi-choshiquē canapa. Yajo-yajoquē mai. Tihi tsi ja iqui quiha.

Trompeta bo

⁶ Jatsi toa siete ca angel bá jato trompeta bo xoohati shinama tsi iticatocaquē. ⁷ Jatsi jariapari ca ángel jahuē trompeta xoohaquē. Xoohajahuaquē tsi quiha oiroxaya, jimi ya jaxcamēna ca chihi, tihi cabo mai qui niahacaquē. Jatsi mēshoquē maí ca tercer ca xatē cato. Mēshoquē maí ca jihui bo, huasi, naa jato tercer ca xatē cato. Tihiria ca tsi mēshoquē ra.

⁸ Jaquirēquē segundo ca ángel jahuē trompeta xoohaquē. Xoohajahuaquē tsi riri-ririhai ca tēmachi chahitaxēni ca jisiria ca quiha iahua qui niahacaquē. Jatsi jēnē jimi manēquē, naa tercer ca jēnē xatē cato. ⁹ Jatsi rēsyoquē iahuá ca bēsohai ca jahuē bo, naa tercer ca xatē cato. Jasca, quēyohacaquē tercer ca jēnē ca barco bo ri. Tihi tsi quēyohacaquē ra.

¹⁰ Jatsi tercer ca ángel jahuē trompeta xoohaquē. Xoohajahuaquē tsi quiha huishti-huishtiria, naa riri-ririhai ca jotati jisiria ca paquēquē nai ax na. Ani bo, toroco bo, tihi cabo qui ja paquēha quiha. ¹¹ “Mocahua” naa huishti quēnahacaha quiha. Jatsi mocanaquē jēnē, naa tercer ca xatē cato. Rēsoquē huēstima ca nohiria bo acax na.

¹² Jatsi cuarto ca ángel jahuē trompeta xoohaquē. Xoohajahuaquē tsi quiha bari, oxē, huishti bo, tihi cabo nocacasquē. Jatsi tsēmonaquē jato tercer ca xatē cato. Ja iqui tsi iriama iqui quiha barihani bari huēahaina. Jasca, iriama iqui quiha baquichá oxē, huishti bo, tihi cabo huēahaina. Jabi toca tsi ja iqui quiha.

¹³ Jatsi tsayapama tsi naipá ca noyapai ca tētēpahua ē nicaquē. Joi pistiamá tsi quēnahi ja iqui quiha.

—Jishorama. Raquēria xo. Aquērama. Noiti-noitixēhi quiha maí ca nohiria bo tēquē, naa tres ca trompeta huētsa bo xoohajahuaquē no. Jato xoohapaimaria xo naa tres ca choo ca ángel bo ra —i tētēpahua a quiha.

9

¹ Jatsi quinto ca ángel jahuē trompeta xoohaquē. Xoohajahuaquē tsi quiha nai ax mai quirí paquēhai ca huishtimahua ē jisquē. Ja qui llave acacaha quiha rēsonish caba iti pēcati. ² Toa iti ja japēcaquē tsi quiha toa quini ax huajaquē chihicohini. Anomaria toa cohini iqui quiha, naa boyo ax huajahai ca cohini jascaria. Jatsi ja tsēmonaquē. Jisnoma bari iqui quiha. ³ Jatsi quiha tsēmo quima huajaquē chapo-chaporía bo. Jato qui pahēria ca chama acacaha quiha, naa nibo chama jasca cato. ⁴ Jatsi ja yoahacacaquē, huai ca bimi, jihui, tihi cabo yoshihuayamaxēti. Jama, jēnima iqui quiha toa bēpará ca Dios quēnē jayama ca nohiria bo ja yoshihuahaina. ⁵ Jato namētima ja icana quiha, tēnēmati nori. Jatsi cinco ca oxē no tsi toa chahahuayamacanaibo ja tēnēmaquē. Nibo pahē jascaria iqui quiha toa pahē ra. ⁶ Tocajacano tsi rēsocasaxēcani quiha nohiria ra, rēsonoma jaca nori.

⁷ Nianati shomahuaha ca caballo jisiria ca toa chapohua bo iqui quiha. Jahuēcara ca, naa oro ca chaha bo sahuē ja icana quiha. Jasca, jato bēmana, joni bá-na jisiria ja icana quiha. ⁸ Jato boo, yoxa ba boo jisiria quiha. Jato xēta, camano xēta jisiria quiha. ⁹ Jasca, manē ca shipati

quiniamati bo sahuë ja icana quiha. Noyapama tsi anomaria iqui quiha jato pëhi ba pacotsa, naa nianati caballo carro bo jabahai jascaria cato. ¹⁰ Jasca, jato jina ó ca nibo chishquë bo ja jayacana quiha. Anomaria toa jato chishquënë pahë iqui quiha, naa cinco ca oxë no. ¹¹ Jasca, tobi iqui quiha jato rëquëniniti ìbo; naa rësocanaibo iti obëso ca ángel. “Quëyomixëneria” ja quënahacaha quiha, naa jato obësoti chama. (Hebreo joi tsi jahuë janë tsi xo “Abadón”; carayana joi tsi “Apolión” ja nori.)

¹² Toca tsi huinocaquë toa jariapari ca nohiria bá tënë-tënëhaina ra. Jama, tobi iti xo dos ca tënëtiya huëtsa bo. Jari acama quiha.

¹³ Jatsi sexto ca ángel jahuë trompeta xoohaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha joi huëtsa ë nicaquë. Dios trono bësojo ó ca altar oro ca quima toa joi huajaha quiha, naa jahuë cuatro ca mahui naxërëquë ax na. ¹⁴ Sexto ca trompeta jaya ca ángel qui toa joi chaniquë:

—Eufrates icanai ca ani-aniria ó tsi xo cuatro ca nëxahacanish ca ángel bo. Jato pëcahuë —i ángel qui joi a quiha.

¹⁵ Naa hora yoi, naa bari, naa oxë, naa xënipa, tihi cabo quëshpi tsi ja janahacacani quiha. Jaboqui tsi ja paquëmahacayaquë tercer ca maí ca nohiria bo ati. ¹⁶ Jasca, huëstima ca soldado bo, naa caballo jaya cabo ja jayacana quiha. Doscientos millones toa ë nicaha ca número iquë ra.

¹⁷ Tsayapama tsi toa caballo bo, jato ibo bo, tihi cabo ë jisquë. Huëstima ca color bo jaya quiha ja sahuëcanai ca manë ca shipati quiniamati bo. Tobi iqui quiha shini-shiniria, niaba, amarillo, tihi cabo color bo. Jato caballo bo tsi xo camano mapo jasca ca jaya. Jasca, jato jana quima huajaquë chihi, chihicohini, azufre, tihi cabo. ¹⁸ Jato jana huajahai ca chihi, cohini, azufre, tihi cabá tsi nohiria bo acacana quiha. Jatsi rësoyoquë, naa tercer ca maí ca nohiria bo ra. ¹⁹ Chamaxëneria toa caballo jana bo iqui quiha nohiria bo ati. Jasca, chama jaya quiha jato jina bo ri. Rono bo jascaria ja icani quiha. Jato jina bo ó tsi iqui quiha tëxëmishxëneria ca mapo bo. Toca tsi nohiria huëstima ca ja pahëhuacana quiha.

²⁰ Jama, jato yoi ca jahuë bo quima casocasyamaquë toa rësoyamanish cabo. Jari yoshi qui ja aracaquë pë. Jasca, jato ídolo bo, naa oro, plata, bronce, maxaxa, jihui, tihi cabá tsi acacanish ca ídolo bo quima ja casoyamacana quiha. Jato qui jia iqui quiha toa nicayamahai ca taisyamahai ca ídolo bo pë. ²¹ Jato jochahuaxëneria ca jabi niatimaxëneriacana. Jari nohiria bo ja acaquë pë. Jari ja yoshihuacaquë yobëxo na. Jari anoma ca chotahai ja acaquë. Ja yoma-yomacaquë jaari. Jari jasca pi ja icaquë ra, tihi ca tsi áqui na.

10

Tëto ca papi pistia jaya ca ángel

¹ Jatsi chamaxëneria ca ángel huëtsa ë jisquë, naa nai ax botëhai cato. Tsëmo rabaha ca ja iqui quiha. Jasca, jahuë mapo cacha nahuabahi iqui quiha. Bari jisiria jahuë bëmana iqui quiha. Ririhai ca chinichiti jisiria jahuë huico iqui quiha. ² Jasca, tëto ca papi pistia ca ja achaquë jahuë mëquënë no. Huishquirimahama toa papi iqui quiha. Jatsi ianë tsi jahuë tahë mënëcaya ca ja janaquë. Jatsi jahuë tahë huëtsa, naa mëxojo ca maí tsi ja botëmaquë. ³ Toca tsi niiahax ja quënaquë. Camanó mërahai ca joi jascaria jahuë joi iqui quiha. Ja quënaquë tsi quiha tobi iquë siete ca tërëti ìbo-ìboria bo tërëhaina. ⁴ Ja tërëcaquë tsi quiha ë quënëcasquë. Jama, naipá ca joi ë nicaquë:

—Quënëyamahuë. Toa siete ca tërëti ibo-iboria bá yoaha ca nohiria bá cahëyamano ra —i ë qui joi quë.

⁵ Jatsi toa ianë, mai, tihi cató ca niíhai ca ángel ë jisquë. Nai qui jahuë mënëcaya ca mëquë ja tëroha quiha. ⁶ Jahuë mëquë tërohax ja chani-chaniquë. Bëso-bësopaohai ca Dios janë, naa naipa, mai, iaha, tihi cató ca jahuë bo tëquë nëhohuati iboba janë tsi ja chaniquë, ja parayamamai ca jismaxëna. Ja nëcaquë:

—No bamayamano ra. ⁷ Siete ca ángel jahuë trompeta xohacano tsi jatihuahacaxëhi quiha Diós acasnina, naa jahuë planes siri cato. Jabi toa planes nohiria bá cahëyamayoini quiha, naa jahuë Chani yoatí ibo bo qui ja yoani cato —nëa tsi ángel nëcaquë.

⁸ Jatsi toa joi ë nicatëquëquë, naa naipá ca ë qui chaníhai ca joi.

—Toa iahua mai, tihi cató ca niíhai ca ángel qui cata. Ja acha ca tëto ca papi pistia bita —i ë qui joi quë.

⁹ Jatsi ángel qui ë caquë. Caxo ë bënaquë. E biquë tsi,

—Bihuë. Pitsahuë. Mi poco xara ja no tsi monëxëhi quiha toa quënë. Jama, bata manëxëhi quiha mi jana ó no —i ë qui ángel quë.

¹⁰ Jatsi ángel quima toa tëto ca papi ë biquë. Bixo tsi ë xëhaquë. Bata tëë jascaria ja iqui quiha noho jana ó no. Jama, ë piyoquë tsi mocanaquë noho poco. ¹¹ Jatsi ë yobahacëquëquë:

—Jaboqui Dios Chani mi yoatëquëxëno ra. Jamëri ca nohiria bo, jamëri ca mai bo, joi bo, chama bo, tihi cabo yoati mi chanixëti xo —i ë qui ángel quë.

11

Dos ca Dios Chani yoati Ibo-iboria bo

¹ Jatsi medida jihui ë qui acacaquë, naa tahua jisiria cato.

—Cata. Dios arati xobo, jahá ca altar, tihi cabo tanamata. Jasca, toá ca aracanaibo tocahuë. ² Jama, arati xobo cacha ca huënë tanamayamahuë. Dios cahëyamacanaibo qui toa iti acacaquë. Cuarenta y dos ca oxë no tsi Dios yaca-yacaria yoshihuacaxëcani quiha rë. ³ Toatiyá tsi dos ca Chani yoati ibo-iboria bo raaxëquia noho Chani yoati. Jatsi mil doscientos sesenta ca bari no tsi Dios Chani yoacaxëcani quiha, cohuë ca raiti sahuë_{xo} na.

⁴ Jabi naa dos ca Chani yoati ibo-iboria bo tsi xo toa mai Ibo bësojó ca nii ca dos ca olivo jihui bo. Jasca, toa mai Ibo bësojó ca mani ca candelero bo jascaria ca xo naa dos ca Chani yoati ibo bo. ⁵ Anomariaxëhi quiha ja yoacanaina. Jato jana ax huajahai ca chihi jascariaxëhi quiha jato chani. Bëroria tsi jato pasomaha cabo quëyocaxëcani quiha. Jabi tsohuëcaracá jato acasno tsi toa chihí tsi jato acaxëcani quiha. ⁶ Jasca, nai quëbëti chama jayacaxëcani quiha, oi iyamano iquish na. Jatsi iyamaxëhi quiha oi, Dios Chani ja yoacaquë no. Jasca, jënë jimi manëmapicaxëcani quiha. Jasca, jatiroha ca quiniá tsi maí ca nohiria bo tënëmapicaxëcani quiha jaha quëëquí na. ⁷ Jatsi Dios Chani ja yoacano tsi rësonish cabo iti ax huajaxëhi quiha toa yohina-yohinaria yoixëniria cato. Huajaxo tsi jato bëta nianaxëhi quiha. Jato bëboxëhi quiha. Bëboxo tsi jato axëhi quiha. ⁸ Jatsi yaca-yacariá tsi naa Sodoma, Egipto, tihi tsi icanai cató ca bahi-bahiria ó tsi jato yora bo janacaxëcani quiha nohiria bo tsayamaxëna. Jabi toa yacata ax tsi noba Ibo acacani quiha jaa ri. ⁹ Jabi tres y media ca bari no tsi toa dos ca yora bo tsaya-tsayaxëhi quiha maí ca nohiria

bo. Tsayacaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquë, naa jatiroha ca maxo bo, joi bo, pais bo, tihi cabo. Jato yora bo maihuacasyamacaxëcani quiha ranixo na. ¹⁰ Jasca, ranixo tsi jato huëtsa qui jahuëmishni bo, naa regalo bo acaxëcani quiha. Tocacaxëcani quiha, toa dos ca Chani yoati ibo bo acacacana iqui na. Jato iqui tsi anomaria iqui quiha ja tënë-tënëcanaina. ¹¹ Jama, tres y media ca bari huinocaquë tsi Diós jato bësomaquë. Ja joitapicaquë ra. Jatsi raquëyoquë tsayahax cabo. ¹² Tsayapama tsi naipá ca pistiama ca joi toa dos ca joni bo qui chanihai ca ja nicacaquë. “Nëa bëcahuë” i joi a quiha. Jatsi tsëmó tsi nai qui ja tëronocaquë. Tsaya-tsayaquë jato qui caxacanaibo. ¹³ Jatsi ja tëronocaquë tsi quiha yajo-yajoquë mai. Anomaria toa yajohai ca iquë ra. Toatiyá tsi poxoquë yacatá ca xobo bo, naa décima ca xatë. Jasca siete mil ca nohiria bo acacaquë. Jatsi naipá ca Dios qui ara-aracaquë nohiria tëxë, mëmëhi na. ¹⁴ Toca tsi segundo ca tënëtiya huinocaquë. Ja cho jopaimaria xo huëtsa, naa tercer ca tënëtiya.

Séptima ca trompeta

¹⁵ Jatsi quiha toa séptima ca ángel jahuë trompeta xoohaquë. Xooha-jahuaquë tsi quiha naipá ca quënahai ca joi bo ë nicaquë. —Jaboqui mai xo tsi yonati chama biqui noba Ibo ra, naa Diós mai qui raani cato.

Yona-yonapaoxëhi quiha ra —i jaca quë.

¹⁶ Tocajacaquë tsi quiha Dios trono bësojó ca veinticuatro ca yosibo joicaquë jato tsahoti bo ax na. Joihax ja mënicaquë bëmana mai qui. Jatsi Dios qui ja aracaquë:

¹⁷ —Mi qui “Gracias” iqui noa, noba Ibo Dios chamaxëni cató.

Mia ri tsi xo toa i-ipaonish ca jaboqui norí cato ra.

“Gracias” iqui noa ra, jaboqui mi yonati chama mi bichi iqui na.

Jaboqui chitahëhi quiha mi yonahaina ra.

¹⁸ Mi qui caxaxëniria xo nohiria bo ra, naa jato copiti bari tsëquëha iqui na.

Jasca, tsëquëquë rësonish cabo copiti xaba ri.

Copihacaxëhi quiha mi yonati bo, naa mi Chani yoacanaibo.

Copihacaxëhi quiha chahahuacanaibo, naa mi qui aracanaibo.

Copihacaxëhi quiha chahahuahai ca chama bo, chamayama cabo tëquë.

Tsëquëquë ra mai yoshihuacanaibo quëyoti bari ra —nëa tsi veinticuatro ca yosibo nëcaquë.

¹⁹ Jatsi Dios mana ca arati xobo japëquëquë. Jaxara iqui quiha caja roa cato, naa Dios quënëni ca chani jaya cato. Japëquëquë tsi quiha canapa choshiquë. Tërë-tërëjaquë. Yajoquë mai. Jasca mai qui paquëquë oiroxaya chahitaxëni cabo.

12

Quëshi-quëshiria jatsi yoxa

¹ Jatsi naipá tsi jisiquiquë jisti-jistiria. Toá tsi yoxa iqui quiha, naa bari sahuë cato. Oxë cache nii quiha. Jasca, jahuë mapo cache chaha iqui quiha, naa doce ca huishtimá tsi acacanish ca chaha. ² Jasca, tohoya ca ja iqui quiha. Comapama tsi ja araquë, baquë comahai ca pahë iqui na. ³ Jatsi naipá tsi jisiquiquë jisti huëtsa. Toá tsi iqui quiha shini ca quëshi-quëshiria; naa chahitaxëni cato. Siete ca mapo bo, diez ca mahui

bo, tihi cabo ja jaya quiha. Jasca, jahuë mapo bo cache chaha bo sahuë ja iqui quiha. ⁴ Jasca, jahuë jina ri. Naipá ca huishti bo tercer cabo jahuë jiná biquë. Bixo tsi quiha mai qui ja niaquë. Jatsi baquë comapaimaria ca yoxa bësojó tsi quëshi-quëshiria mëni iqui quiha jahuë cohai ca baquë pixëna. ⁵ Jatsi baquë yoxá comaquë. Joni jahuë baquë iqui quiha. Jatiroha ca mai ca nohiria bo toa baquë yonaxëti iqui quiha, chama ya. Ja coquë tsi quiha mëri tsi Dios, jahuë trono, tihi cabo qui baquë mëbihacaquë. ⁶ Tocajaquë tsi quiha jamë ca xaba qui toa yoxa jabaquë, naa ja bax Diós rohahuaha ca iti qui. Toá tsi quiha mil doscientos sesenta ca bari no tsi ja otohacaquë.

⁷ Jaquirëquë quëshi-quëshiria ya tsi quiha Miguel, jahuë ángel bo, tihi cabo nianaquë. Jahuë yoiria ca ángel bo ya tsi nianaquë quëshi-quëshiria ri. ⁸ Jatsi quëshi-quëshiria, jahuë ángel yoi bo, tihi cabo bëbohacaquë. Nai ax ja raahacacana quiha. ⁹ Cache toa quëshi-quëshiria niahacaquë mai qui. Yoshini, Satanás, tihi ca tsi xo toa ronoxëni janë ra, naa quëshi-quëshiria. Mai qui ja niahacaha quiha, naa mai ca nohiria bo parahax cato. Niahacaha quiha jahuë ángel bo ri.

¹⁰ Jatsi naipá ca joi-joiria ë nicaquë:

—Tsëquëquë Dios bëboti xabaca ra.

Jahuë chama ja jismaquë.

Jasca, yonahi quiha jahuë Cristo ri.

Mai qui niahacaquë noba xatë bo qui quësomixëni cato ra, naa barihani, baquicha, tihi cató tsi Dios bësojo ax tsi jato qui quësohai cato.

¹¹ Cordero jimi, acacanish cabá yoanina, tihi cabá tsi ja bëbohacaquë.

Jabi rësohai ca qui ja raquëyamacana quiha.

Toa cordero bax ja acacacana quiha.

¹² Jaha tsi raniyocana, mato naipá ca raca cabá.

Jama, cohuënacana mato mai, iahua, tihi cabá tsi raca cabá.

Mato qui botëquë Satanás ra.

Jaboqui caxaxëniria xo, jatiti basima jahuë xaba nori iqui na.

Toa cahëhi quiha ra —nëa tsi naipá ca

joi nëcaquë.

¹³ Mai qui Satanás niahacaquë ra. Caxaxo tsi quiha baquë comahax ca yoxa ja chibaquë. ¹⁴ Jatsi yoxa qui tëtëpahua pëhi acacaquë, jahuë xabachá ca iti qui noyati. Toa ax tsi quiha tres y medio ca año no tsi otohacati yoxa iqui quiha. ¹⁵ Jatsi quiha quëshi-quëshiriá janaquë. Ja janaquë tsi quiha jahuë jana quima huajaquë jënë. Ani tio ja huajahai ca jënë iqui quiha, yoxa jëtëquëmati. ¹⁶ Jatsi quiha mai japëquëquë toa quëshi-quëshiriá janaha ca jënë xëaxëna. Yoxa ja mëbiha quiha. ¹⁷⁻¹⁸ Jatsi yoxa qui caxariaquë quëshi-quëshiria. Caxahax tsi quiha ja caquë yoxa ba चाहिताखोबो पासोमाहा नानाखेना. Dios yoba nícacanaibo, Jesu Chani yoacanaibo, tihi cabo acatsi quiha.

13

Dos ca yoiria ca yohinahua

¹ Iahua quëmapó tsi ë niino tsi jahuëcara ca, naa yohinahua, jënë ax huajaquë. Diez ca mahui bo, siete ca mapo bo, tihi cabo jaya quiha. Jasca, jahuë mahui cache bo mani iqui quiha diez ca chaha bo. Jasca, jahuë mapo ó tsi Dios pasomaha ca chani quënëhacaha quiha. ² Jasca, cama jisiria ca naa yohinahua iquë ra. Jahuë tahë, oso tahë jascaria iqui quiha.

Jahuë jana, camano jana jascaria iqui quiha. Jatsi quiha yohinahua qui jahuë yonati chama, jahuë trono, tihi cabo quëshi-quëshiria aquë. Tihi ca tsi ë jisquë ra. ³ Jasca, jahuë mapo huësti ca ë tsayaquë. Namënish ca jisiria ca quëësi ja jaya quiha, jahuë mapo ó no, naa taponish ca quëësi. Toa mapo bësotëquëquë tsi quiha maí ca nohiria bo ratëyoquë. Ratëxo tsi quiha yohinahua ja banahuacaquë. ⁴ Jasca, quëshi-quëshiria bësójó tsi nohiria bo mëniyoacaquë, yohinahua qui chama ja acana quëshpi. Mënihax tsi quiha,

—¿Tsohuë ni toa yohinahua oquë cato ra? ¿Tsohuë ni toa ja pasomaha nianapihaina sa? —i nohiria bo quë yohinahua yoati na.

⁵ Jatsi cuarenta y dos ca oxë no tsi Dios pasomaha yohinahua chanipiquë. Toatiyá tsi quiha chama ja qui acacaquë yonati. ⁶ Jatsi Dios, jahuë janë, jahuë iti-itiria, jahá cabo, tihi cabo pasomaha ja chaniquë. ⁷ Jasca, maí ca chahahuacanaibo ya ja nianapiquë. Nianaxo tsi quiha jato ja bëbopiquë. Jatsi ja qui chama acacaquë jatiroha ca nohiria bo, jatiroha ca joi bo, jatiroha ca mai bo, tihi cabo yonati. ⁸ Jabi ja qui aracaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquë, naa acacanish ca cordero libro ó ca quënëhacayamacanish cabo tëquë. Toa libro ó tsi quënëhacani quiha bëso cabo roha. Mai nëhohuahacanox pari no tsi toá tsi jato janë bo quënëhacani quiha.

⁹ Jatsi nicacana, pahoqui quini jaya cabá. ¹⁰ Preso qui nanëhacaxëti xo toa nanëhacaxëti cabo tëquë. Jasca, saipí tsi tēpas-hacaxëhi quiha toa saipí tsi tēpas-hacaxëti cabo tëquë. Toatiyá tsi Dios nohiria bo huënahüenayamano. Jia tsi Dios qui ja chitimicano ra.

¹¹ Jaquirëquë yohinahua huëtsa ë jisquë ra, naa mai ax huajahai cato. Dos ca mahui pistia ca ja jaya quiha, naa cordero mahui jascaria. Jasca, anomaria ca raquëria jahuë joi iqui quiha, naa quëshi-quëshiria chanihai jascaria. ¹² Huajaxo tsi quiha jariapari ca yohinahua ja mëbiquë, jahuë yonati ja iqui quëshpi na. Mëbixo tsi quiha toa jariapari ca yohinahua qui maí ca nohiria bo tëquë ja aramaquë. Ja iqui tsi toa acacahax ca bësotëquëmahacahax ca yohinahua qui aracaxëcani quiha nohiria bo tëquë. ¹³ Jasca, mëbipama tsi quiha huëstima ca jisti bo ja aquë. Axo tsi quiha naipá ca chihi ja paquëmaquë nohiria bo bësójo xo na, ja tsayacano iquish na. ¹⁴ Toca tsi nohiria bo ja parapiquë, toa jariapari ca yohinahua bax ja aca ca jisti bo iqui na. Paraxo tsi quiha estatua, naa yohinahua jaria-jaria ca ati nohiria bo ja yoaquë. Jatsi acacahax ca jaboqui bëso ca yohinahua bax estatua nohiria bá aquë. ¹⁵ Jaquirëquë ja acacana ca estatua, naa toa jariapari ca yohinahua jaria-jaria ca ja bësomaquë ra, toa ati chama ja qui acacani iqui na. Jatsi chaniquë toa estatua ra. Jasca, ja qui aracasyamacanaibo tëquë ati mëtsa ja iquë ra. ¹⁶ Jasca, jatiroha ca nohiria bo, naa chama bo, chama yama cabo, rico cabo, noitiria cabo, patrón yama cabo, yonati bo, tihi cabo ja amaquë jahuë jisti biti. Jatsi nohiria ba bëpara, jato mëquë mënëcaya, tihi cabo ó tsi jahuë janë quënëhacaha quiha. ¹⁷ Jaquirëquë yoba paxa ca ja aquë nohiria bo qui. Jatsi iniati, copiti, tihi tsi ati inox pari no tsi nohiria bo quënëhacati iqui quiha jahuë janë, jahuë número, tihi cabá no.

¹⁸ Tiisi ma jayacano ra. Yohinahua número cahëti mëtsaxëhi quiha toa tiisi jaya cato ra. Jahuë número tsi xo seiscientos sesenta y seis, naa nohiria ba número-númeroria.

14

Cordero rabëti bo

¹ Jatsi ë tsayatëquëquë. Tsayapama tsi Cordero ë jisquë. Maca Sión cacha nii ja iqui quiha. Jasca, ja bëta iqui quiha ciento cuarenta y cuatro mil ca nohiria bo. Jahuë janë, jahuë Jahëpa janë, tihi cabá tsi ja quënëhacacani quiha jato bëpara ó no. ² Tsayapama tsi naipá ca joi ë nicaquë. Anomaria toa joi iqui quiha, naa huahuahai ca jënë pacotsa, tërë-tërëhaina, tihi cabo jascaria. Bëroria toa joi iqui quiha, naa jato arpá tsi música acanaibá acai jascaria. ³ Toá tsi quiha trono, toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo, veinticuatro ca yosibo, tihi cabo bësojó tsi quëquëti paxa ca quëquëhi ja icaquë, naa nohiria tirixëni cabo. Ciento cuarenta y cuatro mil ca nohiria bo ja icana quiha. Toa quëquëti paxa ca jabiti mëtsa iqui quiha toa maí ca copihacacanih cabo roha. ⁴ Yoxa bo ya jochayamanish cabo tsi xo naa. Jabi mëstëxëni ca jabi-jabiria ca ja jayacana quiha naa ciento cuarenta y cuatro ca mil cabo. Cordero banahuacani quiha ja cahai cató no. Jasca, nohiria bo quima ja copihacacana quiha, Dios, Cordero, tihi cabo qui jariapari ca acacacanih ca ofrenda iti. ⁵ Quiayama-canaibo, quësohacacatimaxëniro cabo, tihi cabo tsi xo naa.

Tres ca ángel báyoahana

⁶ Jatsi ángel huëtsa ë jisquë. Basi nai nëpax tsi noyahi ja iquë. Ja raahacaha quiha Dios i-ipaohai ca Chani Jia ca maí ca nohiria bo qui yoati. Jatiroha ca nohiria bo, jimi bo, joi bo, maxo bo, tihi cabo toa Chani ja yoaha quiha. ⁷ Yoapama tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë:

—Dios qui raquëcaxëcahuë. Dios oquëhuacaxëcahuë ra. Tsëquëquë nohiria bo copiti xabaca ra. Naipa, maí, iahua, jatiroha ca huahuahai ca jënë iti, tihi cabo Nëhohuanish ca qui aracaxëcahuë —i ángel quë.

⁸ Jatsi ja cho segunda ca ángel joquë. Jopama tsi quiha ja quënaquë jaa ri:

—Huinocayaquë Babilonia yacata chama ra. Jaboqui yama tsi xo jahuë chama ra. Jahuë cahuí tsi quiha jatiroha ca maí ca nohiria bo ja pahëhuaquë yoyoti, jochati —i ja a quiha.

⁹ Jaquirëquë tercer ca ángel joquë. Joxo tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë jaa ri:

—Copihacaxëti xo yohinahua, jahuë estatua, tihi cabo bësojó mënicanaibo. Jato mëquënë, jato bëpara, tihi cabo ó tsi jahuë janë tsi ja quënëhacacani quiha. ¹⁰ Dios copi-copiria bicaxëcani quiha ra. Jato qui caxaxëniro xo Dios. Dios vino acaxëcani quiha ra, naa Dios copi-copiria. Chihi, azufre, tihi cabo ó tsi tënëmahacacaxëcani quiha ra. Tocaxëhi quiha Dios, jahuë mëstëxëniro ca ángel bo, Cordero, tihi cabo bësojó xo na. ¹¹ Jatsi mana tërono-tëronopaxëhi quiha jato chihicohini. Barihani, baquicha, tihi tsi tënë-tënëpaocaxëcani quiha toa yohinahua, jahuë estatua, tihi cabo qui aracanax cabo. Joitimaxëni icaxëcani quiha. Tënëyocaxëcani quiha toa jahuë janë tsi quënëhacacanih cabo ra. ¹² Tihi cabo iqui tsi huëna-huënyamaxëti ca xo chahahuacanaibo, naa Dios yoba acanaibo ra. Jesu qui chitimicanaibo huëna-huënyamano ra.

¹³ Jatsi quiha naipá ca joi ë nicaquë:

—Naa quënëhuë. Jaboqui shoma xo toa Ibo qui chitimicanaibo rësoxëhaina iquia. Jato yonoco quima joi-joipaocaxëcani quiha. Toca tsi jia ca ja acanaibo ca quëshpi tsi copihacaxëcani quiha —i ë qui joi quë.

Tësä-tësatiyaria

¹⁴ Jatsi tsëmo joxo ca ë tsayaquë. Ea bësojó ja iquë. Jasca, ja cacha joni, naa Nohiria Baquë icanai ca tsaho iqui quiha. Oro ca chaha sahuë ja iqui quiha. Jasca, jahuë mëquënë tsi tësati manë achá ja iqui quiha. ¹⁵ Jatsi quiha Dios iti-itiria quima ax ángel huëtsa joquë. Joxo tsi quiha tsëmó ca tsahohai ca qui ja quënaquë:

—Mi tësati manë bihuë. Mi tësano ra. Tsëquëquë tësati xabaca ra. Shini-shiniria tsi xo toa maí ca tēsahacati cato ra —i ja qui ángel quë.

¹⁶ Jatsi quiha tsëmó ca tsahohai cató jahuë manë raaquë. Raaxo tsi quiha maí ca shini ca ja tēsayoquë.

¹⁷ Jatsi quiha Dios iti-itiria quima ax ángel huëtsa joquë. Quënoxëni ca tēsati manë ja jaya quiha jaa ri. ¹⁸ Jasca, tobi iqui quiha ángel huëtsa, naa altár ca chihi ototi ibo. Altar ax joxo tsi quiha toa quënoxëni ca manë jaya ca ángel qui ja quënaquë joi pistiamá no.

—Mi tësati manë raahuë. Toa maí ca nishí ca bimi tēsahuë. Shini tsi xo toa jahá ca bimi ra —i ja qui ángel quë.

¹⁹ Jatsi quiha ángel jahuë tēsati manë raaquë mai qui. Raaxo tsi quiha toa maí ca shini ca bimi ja tēsayoquë. Tēsaxo tsi quiha Dios trapichí qui ja niaquë nëtsiti. Dios copi tsi xo toa. Jato qui caxahi quiha. ²⁰ Yaca cacha ax tsi ja nëtsihacacaquë. Anomaria iqui quiha jato jimi huajahaina. Caballo freno tana tsi ja iqui quiha. Jasca, nëama tsi quiha toa jimi pacanaquë ra, naa trescientos ca kilómetros.

15*Jaroha ca siete ca tēnēti bo*

¹ Jatsi naipá ca anomaria ca jisti huëtsa ë jisquë. Tsayapama tsi ë ratëquë. Tobi iqui quiha siete ca ángel bo. Tēnēti bo ja jayacana quiha. Jaroha ca tēnēti bo tsi xo naa, nohiria bo qui Dios caxahai ca rëso quiha. Tihí tsi ë jisquë ra. ² Tsayapama tsi vidrio jisiria ca ianë, naa chihi ja jaxcamëna ca ë jisquë. Jasca, toá tsi mani iqui quiha yohinahua bëbocanax cabo. Jahuë estatua, jahuë janë, tihí cabo pasomaha ja nianacana quiha. Bëbohax ia quëmapó tsi ja niicaquë, jato qui Diós aca ca música ati arpa bo acha. ³ Niihax ja quëquëcaquë. Dios yonati Moisés yamaba quëquëti, Cordero quëquëti, tihí cabo quëquëti ja icaquë.

—Anomaria tsi xo toa jatiroha ca mi acaina ra, noba Ibo Dios Chamaxëni cató.

Mëstë ca jiaria ca tsi xo toa mi acaina ra, maí ca nohiria bo Chama-chamariá.

⁴ Mi qui raquëcani quiha jatiroha cabo ra, iqui noa, noba Ibobá.

Mia quëhuacaxëcani quiha nohiria bo tëquë.

Mia roha tsi xo toa mëstëxëni cato.

Mi qui bocaxëcani quiha jatiroha ca maí cabo, mia bësojó tsi mënixëna.

Tocaxëcani quiha ra, mi acai ca mëstëxëni ca ja jiscana iqui na —tihí tsi ja icaquë quëquëhi na.

⁵ Naa quirëquë naipá ca Dios iti-itiria japëquëquë. Toá tsi nohiria bo qui Diós ani ca yoba-yobaria iqui quiha. ⁶ E tsayano tsi toa nahax siete ca ángel bo páquëquë siete ca tēnēti bo jaya. Raiti joxoria ca sahuë ja icana quiha. Jasca, oro ca shitaramëti bo ja jayacana quiha jato shipati ó no. ⁷ Jatsi quiha joquë huësti ca bësohai ca jahuëcara ca. Joxó tsi quiha toa siete ca ángel bo qui siete ca oro ca cochopi bo ja aquë. I-ipoahai ca Dios caxa rëamë tsi ja icana quiha. ⁸ Jatsi toa cochopi bo

ax chihicohini tēronoquē. Dios chama, jahuē oquē, tihi cabo ja jismani quiha. Jatsi rēamēquē Dios iti-itiria ra. Chihicohini rēamēquē tsi quiha jaxara jiconoma nohiria bo iquē ra. Jabi toa siete ca tēnēti bo jatihuaxēti ángel bo iquē jariapari.

16

Cochopí ca tēnēti bo mai qui japahacahaina

¹ Jatsi Dios iti-itiriá ca joi ē nicaquē. Toa siete ca ángel bo qui toa joi quēnaquē:

—Bocata. Toa siete ca cochopí ca tēnēti bo japacata, Dios caxa nohiria bá cahēyoino iquish na —i jato qui joi quē.

² Jatsi quiha toa jariapari ca ángel caquē jahuē cochopí ca tēnēti mai qui japaxēna. Japajahuaquē tsi quiha pahēria ca bishi bo, roco-rocoria, tihi cabo nohiria bá biyoquē, naa yohinahua janē tsi quēnēhacahax cabo. Biyoquē jahuē estatua qui aracanaibo ra.

³ Jaquirēquē segundo ca ángel jahuē cochopí ca tēnēti japaquē iahua qui. Jatsi jēnē jimi manēquē, naa rēsohax cato jimi jasca cato. Ja iqui tsi rēsoyoquē iahuá ca bēsohai ca jahuē bo tēquē.

⁴ Jaquirēquē tercer ca ángel jahuē cochopí ca tēnēti japaquē, ani, boxtoro, tihi cabo qui. Jimi ja manēcaquē jato ri. ⁵ Jatsi maí ca jēnē obēsoti ángel ē nicaquē.

—Mēstē tsi xo toa mi copihaina ra, Ibo Dios mēstēxēni cató.

Mia ri tsi xo toa jaboquí nori ca i-ipaonish cato ra.

⁶ Tsayahuē. Chahahuacanaibo, Dios Chani yoacanaibo, tihi cabo ja acani quiha rē.

Ja acacani ca yoi ca quēshpi bo tsi jia tsi xo toa jato mi copihaina ra.

Ja japacana ca jimi jato qui mi aquē ra, ati —nēa tsi ángel nēcaquē.

⁷ Jatsi altár ca joi huētsa ē nicaquē.

—Jabija tsi xo toa mi copihaina ra Ibo Dios Chamaxēni cató.

Mēstē tsi xo toa mi acaina ra —i joi quē.

⁸ Jatsi quiha cuarto ca ángel jahuē cochopí ca tēnēti japaquē bari qui. Jatsi bari qui chama acacaquē chihí tsi nohiria bo mēshati. Anomaria toa bari huaó iqui quiha. ⁹ Jahuē huaó tsi quiha nohiria bo mēshoyoquē. Mēshohax tsi quiha Dios pasomaha ja chanicaquē, toa tēnēti bo raati ibo ja iqui iqui na. Jishopē. Jari jato jocha quima ja casocasyamacaquē Dios oquēhuaxēna.

¹⁰ Jatsi quinto ca ángel jahuē cochopí ca tēnēti japaquē yohinahua trono, ja yonahaina, tihi cabo qui. Ja japaquē tsi quiha tsēmonaquē yohinahua yonahai ca tēquē. Jatsi jato jana nohiria bá tēxacaquē raquēquí na. ¹¹ Jatsi naipá ca Dios pasomaha ja chanicaquē jato ri, ja tēnē-tēnēcanai ca iqui na. Ja acani ca yoi ca quima Dios quiri ja bēsocasyamacaquē rē.

¹² Jatsi sexto ca ángel jahuē cochopí ca tēnēti japaquē ani-aniria Eufrates qui. Ja japaquē tsi quiha shinayoquē jahuē jēnē. Toca tsi shitati quinia acacaquē bari johai ca jo ca chama bo bax na. ¹³ Jaquirēquē tres ca yoshi yoixēni cabo ē jisquē; naa bēxco jisiria cabo. Quēshi-quēshiria, yohinahua, quiahai ca chani yoati ibo, tihi caba jana bo quima ax naa tres ca yoshi yoixēni cabo huajaha quiha. ¹⁴ Jatsi jisti bo ati chama ja jayacana quiha. Huajahax jatiroha ca maí ca chama bo qui ja bocaquē jato quētsohuaxēna, Ibo Dios bari-bariria tsi Dios pasomaha nianaxēna.

¹⁵ Jatsi,

—Nicaparicana. Yomahai ca johai ca jascaria tsi joxëquia. E noho pasoyamaxëhi quiha maí ca nohiria bo. Jama, rani-ranixëhi quiha ëa manacanaibo, naa ë noho pasocanaibo. Bërabiyamacaxëcani quiha, jamë ja rohahuacani iqui na. Tsoboco jascaria ca iyamacaxëcani quiha toa barí no —i ë qui Ibo quë.

¹⁶ Jatsi quiha toa maí ca chama bo toa tres ca yoshi yoixëni cabá quëtsohuaquë huësti ca iti ó no, naa Hebreo jói tsi “Armagedón” icanai cato ó no.

¹⁷ Jatsi séptimo ca angél jahuë cochopí ca tënëti japaquë nahuëa qui. Ja japaquë tsi quiha Dios iti-itiriá ca jói quënaquë trono xo na.

—Iquë ra —i joi quë.

¹⁸ Jatsi canapa choshi-choshiquë; huëstima. Tërë-tërëjaquë. Yajo-yajoquë mai. Anomaria toa mai yajohai ca iqui quiha. Joni nëhohuanitiyá rohari tsi jisiquipistiyamariani quiha toca ca yajo-yajohaina. ¹⁹ Jatsi përesiquë toa yaca-yacaria ra; tres matoxi quiha. Jasca, poxoha quiha maí ca yaca bo ri. Jatsi toa yaca-yacaria Babilonia Diós shinaquë. Anomaria tsi toa yaca-yacaria ja copiha quiha ja qui caxa-caxaquí na. ²⁰ Jatsi jëtëquëha quiha jatiroha ca iahuá ca tësëbë. Parahuahacaha quiha maca bo tëtquë. ²¹ Jatsi nai ax tioboria ca oiroxaya nohiria bo qui paquëquë, naa cuarenta ca kilo ihuë cabo. Oiroxaya iqui tsi Dios pasomaha nohiria bo chaniquë. Tihi tsi ë jisquë ra. Anomaria toa copi iqui quiha.

17

Babilonia copihacahaina

¹ Jatsi toa siete ca cochopi bo jaya ca ángel bo quima huësti ca ángel ë qui joquë ë qui chanixëna. Johax,

—Nëá johuë. Anomariaxëhi quiha toa jochahuaxëniria ca yoxa copi ra, naa ani bo, iahua, boxtoro bo, tihi cabá tsaho cato. Ja copihacaxëhai ca mia jismaxëquia. Yoyohi quiha. ² Jasca, naa yoxa yaxo tsi yoi ca ayocana quiha maí ca chama bo ri. Maí ca nohiria bo ja pahëhuaquë rë, ja yoyohai cató no —i ë qui ángel quë.

³ Chanixo xaba qui ëa angél boquë Espíritu Santo chamá no. Toa xo tsi toa yoxa ë jisquë, naa shini ca yohinahua catë ó tsi tsaho cato. Yohinahua yora ó tsi quiha huëstima ca Dios pasomaha ca chani quënëhacaha quiha. Jasca, siete ca mapo bo, diez ca mahui bo, tihi cabo jaya quiha toa yohinahua shini cato. ⁴ Jatsi copixëniria ca raiti shini sahuë toa yoxa iqui quiha. Oro, copixëniria ca maxax mishni bo, perla bo, tihi cabá tsi ja jianaha quiha. Jasca, oro ca cochopi ja achaquë, naa ja yoyohai ca jochahuaxëniria ca jabi jaya cato. ⁵ Jatsi jahuë bëpara ó tsi tobi iqui quiha quënëhacani ca bëronoma ca chani. “Yaca-yacaria ca Babilonia ca ëa xo naa ra. Yoyocanaibo, jatiroha ca maí ca jabi yoixëni cabo, tihi cabo saihuati ibo-iboria ca ëa xo naa” i toa quënë quë. ⁶ Chahahuacanaiba jimí tsi toa yoxa pahëni quiha, naa Jesu iqui tsi acacanish caba jimí no. Tihi tsi tsayahi tsi ë ratëquë. ⁷ Jatsi ë qui ángel chaniquë:

—¿Jëniriahax mi ratëha pa? Tsohuë toa yoxa nori cato, jasca, tsohuë toa ja tsahohai ca yohinahua nori cato, naa siete ca mapo bo, diez ca mahui bo, tihi cabo jaya cato, tihi ca tsi mia yoaxëquia. ⁸ Jatsi toa mi jisi ca yohinahua pari mia cahëmaxëquia. Jabi bësopaoni quiha toa yohinahua; jaboqui bësoyama ja nori. Jama, jari jisiquitëquëxëhi quiha. Quinihua ax

tsëquëpaimaria xo. Tsëquëhax nohiria bo quëyohi caxëhi quiha rë. Jatsi ratëxëhi quiha maí ca nohiria bo, bëso ja nori jisi na. Tihi ca jahuë bo qui ratëxëhi quiha toa bësocanaiba libro ó ca huishahama ca janë jaya cabo ra. Siri tsi, naa mai nëhohuahacanox pari no tsi toa Diós-na ba janë bo huishahacani quiha. ⁹ Jatsi shina-shinahuë. Jahuë siete ca mapo bo tsi xo toa siete ca maca bo. Jato cacha tsaho xo yoxa. ¹⁰ Jasca, toa siete ca mapo bo tsi xo siete ca chama bo ri. Huinocaniquë cinco cabo. Jaboqui yonahi quiha huëstita. Joxëti xo chama huëtsa. Ja jono tsi mëri tsi huinocaxëhi quiha ja yonahaina. ¹¹ Jasca, toa bësopaonish ca yohinahua, naa jaboqui bësoyama ca tsi xo toa chama octavo cato. Jasca, toa siete ca chama ba maxo ó ca tsi xo. Quëyohacaxëti xo toa octavo cato ra. ¹² Jasca, toa diez ca mahui bo tsi xo joxëhai ca chama huëtsa bo. Jari jato qui acama tsi xo toa jato yonati chama. Chama bixo tsi huësti ca hora roha no tsi yohinahua yaxo tsi yonacaxëcaqui. ¹³ Yonocobëquinacaxëcane quiha yohinahua mëbixëna. Mëbixo tsi yohinahua qui jato yonati chama acaxëcane quiha pë. ¹⁴ Jatsi Cordero ya nianacaxëcaqui. Jama, jato bëboxëqui Cordero, Ibo-iboria ca Chama-chamaria ca ja nori iqui na. Jato pasomaha Cordero yahax tsi nianaxëhi quiha ja qui chitiminish ca quënahacani cabo ri —nëa tsi ë qui ángel nëcaquë.

¹⁵ Jatsi ë qui ángel chanitëquëquë.

—Toa ani bo, iahua bo, boxtoro bo, tihi cabá tsi toa yoxa tsaho iqui ca tsi xo toa jatiroha ca nohiria bo, maxo bo, mai bo, joi bo. ¹⁶ Jatsi toa yoxa qui caxaxëni quiha toa diez ca mahui bo, naa yohinahua mapo ó cabo. Caxaquí tsi toa yoyoxëni ca yoxa yoshihuacaxëcane quiha. Tsobocohuacaxëcane quiha. Jatsi jahuë nami picaxëcaqui. Pixo tsi toa pihama ca mëshacaxëcaqui. ¹⁷ Jabi tocacaxëcane quiha toa diez ca chama bo. Jama, Dios tsi xo toa toca ca jato shinamati ibo-iboria. Jahuë shina axëhi quiha Dios. Ja iqui tsi yohinahua qui jato yonati chama acasaxëcane quiha ra. Jabi toca tsi jatixëhi quiha Dios Chani tëquë. ¹⁸ Jasca, toa yoxa tsi xo toa yaca-yacaria, naa jatiroha ca maí ca chama bo yonati ibo-iboria.

18

Babilonia yaca quëyohacahaina

¹ Naa quirëquë naipa ax botëhai ca ángel huëtsa ë jisquë. Ja qui huëstima ca chama acacaquë. Anomaria jahuë oquë iqui quiha. Toa oquë iqui tsi huënaquë mai tëquë. ² Botëxo tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë.

—Quëyohacaquë Babilonia ra. Quëyohacaquë toa yaca-yacaria ra. Yoshini iti-itiria ja manëquë pë. Jahá racahi quiha jatiroha ca isa yoixëni cabo. ³ Ja iqui tsi pahëyoquë maí ca nohiria bo tëquë, ja yoyohai cató no. Ja bëta yoyoquë maí ca chama bo tëquë ri. Jasca, riconaquë jahuë comerciante bo ja yoyohai ca iqui na —i ë qui ángel quë.

⁴ Jaquirëquë naipá ca joi huëtsa ë nicaquë.

—Toa yaca quima tsëquëcahuë, noho nohiria bá. Jahuë jocha bo ma xatënyamano. Tsëquëcahuë iquia. Jahuë copi-copiria ma xatënyamano iquish na. ⁵ Nai tana tsi xo jahuë jocha maá cato ra. Jaboqui jahuë jocha shinahi quiha Dios. ⁶ Jatsi toa yoxa copihuë, Diós, naa ja acani jascaria. Rabë ca copi ja qui amahuë ra, jatiroha ca yoi ca ja ani ca quëshpi na. Huësti ca cochopí ca copi-copiria ja bax roihahuë amati, naa huëtsa bo qui ja roihani jascaria. ⁷ Jamë oquëhuahi quiha pë. Anomaria tsi xo toa ja raca-racahaina iquia. Ja quëshpi bo tsi toa yoxa tënëmahuë. Cohuëhuahuë

iquia. “Chama-chamaria ca ëa xo naa. Noho trono ó tsahoquia” ii quiha pë. Jasca, “Bënë imahax ca ma ëa xo naa. Tënëpistiayamariaxëquia” i jamë i quiha. ⁸ Jatsi huësti ca bari roha tsi copi-copiriahacaxëhi quiha iquia. Tobixëhi quiha ja rëshaina. Ara-araxëhi quiha jahá ca nohiria bo. Jasca, paxnacaxëcani quiha. Toa barí tsi chihí tsi quëyohacaxëhi quiha. Toa yoxa copixëhi quiha Ibo Dios, anomaria jahuë chama nori iqui na —nëa tsi ë qui naipá ca joi nëcaquë.

⁹ Quëyohacaxëhi quiha toa yoxa ra. Ja quëyohacaquë tsi araconacaxëcani quiha maí ca chama bo, naa ja bëta yoyobëquinacanaibo. Huini-huinicaxëcani quiha jahá racacanaibo ja mëshohai ca tsayahax na. Jahuë chihicohini tsayacaxëcaqui. ¹⁰ Ja tënëhai ca qui raquëhi tsi basi ax tsi manicaxëcani quiha araxëna.

—Aquërama. Noitiria xo mia ra, chamaxëniria ca Babiloniá. Oquë-oquëria ca mi iquë rë. Huësti ca hora roha tsi mi quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa mani cabo.

¹¹ Jatsi araxëhi quiha comerciante bo tëquë, toa yaca shinahax na. Jaboqui yama tsi xo toa jato jahuëmishni bo copicanaína. ¹² Yama tsi xo toa jato oro, plata, maxax copixëni cabo, perla bo, tihi cabo copihaina. Yama tsi jato corte bo copixëni cabo, jato corte shini cabo, tihi cabo copihaina. Jahuë jahuë bo, naa marfil, jhui, bronce, mármol, tihi cató ca acacanish ca jahuë bo copiyamacaxëcani quiha. ¹³ Jasca, tobi quiha jato yochi, perejeome, jënëria, xëni, moto, tihi cabo. Tobi quiha vaca, oveja, caballo, carita bo, yonati bo, tihi ca jahuë bo iniahacati. Tihi cabo ja jayacana quiha iniati. Mahitsa quiha. ¹⁴ Nëcacaxëcani quiha toa yacayacaria yoati na:

—Aquërama. Quëyohacaquë jaha mi quëëhai ca ganancia bo ra. Janacaquë mi parata, mi jahuëmishni bo. Bitëquënoma xo rë —iixëhi quiha comerciante bo.

¹⁵ Ja tënëhai ca qui raquëhi tsi basihax manicaxëcani quiha toa gananciabo anish ca comerciante bo. Basi ax araconacaxëcani quiha. Anomari-axëhi quiha ja huini-huincanaina. Huinihax,

¹⁶ —Aquërama. Jishopë. Noitiria xo noba yaca-yacaria rë. Jahuë corte copixëni cabo, jahuë corte shini cabo, jahuë oro, jahuë copixëneria ca maxax bo, jahuë perla bo, tihi cabá tsi ja jianapaoha quiha rë. ¹⁷ Huësti ca hora roha tsi jahuë jahuë-jahuëria bo tëquë quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa comerciante bo.

Jatsi basi xo tsi tsaya-tsayacaxëcani quiha barco ba capitán bo, jato yonati, jato pasajero bo. ¹⁸ Yaca mëshohai ca chihicohini tsayapama tsi quënacaxëcani quiha jato ri:

—Aquërama. Yama tsi xo naa yaca jasca cato rë. Jahuësti ca tsi xo naa ra —iquiina.

¹⁹ Araconapama tsi jato mapo qui mai niacaxëcaqui cohuëriaquí na. Anomariaxëhi quiha ja huini-huincanaina.

—Aquërama. Jishopë. Noitiria tsi xo noba yaca-yacaria ra. Toa xo tsi ganancia-gananciariabo jahuë barco bo ibobá ayoquë ra. Toanahax ja riconariacaquë. Huësti ca hora roha tsi ja quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa barco ibo bo.

²⁰ Jama, rani-ranicana, naipá ca mani cabá, ja quëyohacaha quëshpi na. Ranicana chahahuacanaibá. Ranicana Dios Chani chitahëhuati ibobá.

Ranicana Dios Chani yoanish cabá. Mato ja tēnēmaha ca quēshpi tsi Diós toa yaca piquē ra.

²¹ Jatsi ángel chamaxēni cató huēsti ca maxax chahitaxēni ca topiquē, naa rēnēti tio cato. Topixo tsi quiha ia qui ja niaquē. Niahax,

—Jabi nēca tsi mai qui niahacaxēqui Babilonia yaca-yacaria. Jisiquipistiyamaria-tēquēxēqui ra. ²² Mato calle ó tsi yamatēquēxēhi quiha arpa, pacahua, trompeta, tihi cabá tsi música acanaibo ra. Jato música nicatēquēyamariaxēhi quiha nohiria bo ra. Yamaxēhi quiha jahá ca yonococanaibo. Yamaxēhi quiha moto timacanai ca pacotsa, jahá no. ²³ Jaha tsi jisiquiyamariaxēhi quiha xobó ca ririhai ca lamparina bo ri. Jasca, ahui paxa ca yahai ca joni joi nicayamacaxēcani quiha. Ricoricoria mi nohó ca comerciante bo iqui quiha, naa maí ca oquē-oquēria iquish cabo. Mi parahai ca chaní tsi maí ca nohiria bo tēquē janyama mēpíqui mia ra —nēa tsi ja qui ángel nēcaquē.

²⁴ Toa yaca ax tsi Dios Chani yoacanaibo, chahuacanaibo, tihi cabo acacaniquē. Jahuē shina ri tsi xo ra. Ja iqui tsi maí ca chahuacanaibo tēquē acacaniquē iquia.

19

¹ Naa quirēquē naipá ca quēna-quēnahai ca ē nicaquē, naa tirixēniria ca quēquēhai ca nohiria bo jascaria.

—Aleluya. Bēboquē noba Dios ra. Noba Chama-chamaria tsi xo naa. Oquē-oquēria xo. ² Jabija tsi xo toa ja shinahaina. Mēstē tsi xo toa ja copihaina. Toa jochahuaxēniria ca yoxa ja copiquē ra, naa maí ca nohiria bo ja yoyohai cató tsi yoshihuahax cato. Diós yonati bo ja tēnēmaha ca quēshpi tsi ja copihacaquē ra —i jaca na quiha quēquēhi na.

³ Jatsi ja quēquētēquēcaquē.

—Aleluya ra. Tērono-tēronopaoxēhi quiha jahuē chihicohini ra —i jaca na quiha.

⁴ Ja quēquēcaquē tsi quiha tronó ca tsaho ca Dios bēsojó tsi mēniyoquē veinticuatro ca yosibo. Mēniyoquē toa cuatro ca bēsocanai ca jahuēcara cabo ri. Ja qui arahax,

—Amén. Aleluya —i jaca na quiha.

⁵ Jatsi trono ax johai ca joi ē nicaquē:

—Noba Dios qui “Gracias” icahuē, mato jahuē yonati nori cabá. “Gracias” icahuē, ja qui raquēcanaibá, naa chama bo, yonati bo, tihi cabo tēquētá —i joi quē.

Cordero fiesta-fiestaria

⁶ Jaquirēquē tirixēniria ca nohiria ba joi bo ē nicaquē. Anomaria toa joi bo iqui quiha, naa huahuahai ca jēnē, tērē-tērēhai ca naipa, tihi cabo jascaria.

—Aleluya ra. Chitahēquē noba Chamaxēni ca Ibo Diós yonahaina ra. ⁷ No rani-ranino. “Oquē-oquēria xo” i ja qui nono. Tsēquēquē Corderó jahuē ahui yahai ca xabaca ra. Jasca, jianaquē bēnē biti cato. ⁸ Anomaria ca raiti joxo ja qui acacana quiha jianati. Jabi chahuacanaibá mēstēxēni ca acai ca jahuē bo tsi xo toa jahuē sahuēti joxo ra —nēa tsi ja nēcacaquē.

⁹ Jatsi ángel chaniquē.

—Naa tsi quēnēhuē. Shoma-shomaria tsi xo toa Cordero fiesta qui cati joi bichish cabo, naa jahuē ahui ja bixēquē no —i ē qui ja quē. Chanihax,

—Parayamaquia. Dios jabija ca Chani tsi xo naa ra —i ja quë.

¹⁰ Jahuë chani nicahax ja bësojô tsi ë mëniquë ja qui araxëna. Jama,

—Tocayamatsihuë. Dios qui arahuë ra. Mi yonati roha ca ëa xo naa ra. Mibë xatë bo, Jesú jismani ca Chani nicacanaibo, tihî cabo mëbiti iboria ca ëa roha xo naa —i ë qui ángel quë.

Jabi Jesu jabija ca Chani tsi xo toa noqui chamahuahaina nohiria huëtsa bo toa Chani yoati.

Caballo joxo ca ibo

¹¹ Jatsi nai japëquëhai ca ë jisquë. Toa nahax jisiquiquë caballo joxo cato. Ja cacha tsaho iqui quiha jahuë ibo. “Parayamahai cato, Jabija-jabijaria” ja quënahacaha quiha. Mëstë tsi xo toa ja copihaina. Mëstë tsi xo ja nianahai ri. ¹² Jahuë bëro tsi xo chihi rëxquë jascaria. Huëstima ca chaha bo jaya quiha jahuë mapo ó no. Jasca, jahá tsi quënëhacani quiha huësti ca janë jonë cato. Jahuësti ca tsi xo toa janë cahëhaina. ¹³ Jasca, jimí tsi jahuë raiti moosahacaniquë. Jahuë janë huëtsa tsi xo “Dios Chani”. ¹⁴ Ja cho banahuacaquë naipá ca soldado tirixëni cabo, jato caballo joxo bo ya. Sahuëti joxo, naa chëquëyama ca tsi sahuë ja icana quiha. ¹⁵ Jato Chama jana ax tsëquëhi iqui quiha manë quënoxëni cato, maí ca chahahuayamacanaibo tëpasti. Tëpasxo tsi chamá tsi jato yonaxëqui. Copixo tsi jato tima-timaxëqui, trapichí nëtsihai jascaria. Jato qui caxaxënrira xo Dios Chamaxëni cato ra. ¹⁶ Jasca, jahuë sahuëti, jahuë bamisco, tihî cabo ó tsi huësti ca janë quënëhacaquë. “Chama-chamaria, Ibo-iboria” ja quënahacaha quiha.

¹⁷ Jatsi ángel huëtsa ë jisquë, naa bari huëa ó tsi niikai cato. Joi pistiamá tsi naipá ca noyahai ca isa bo ja quënaquë:

—Bëcahuë. Mato orihuaxëhi quiha Dios. Anomariaxëhi quiha ma pihaina ra. ¹⁸ Tobixëhi quiha chama ba nami piti. Tobixëhi quiha general bo, soldado bo, caballo bo, jato ibo bo, tihî caba nami piti. Tobixëhi quiha patron yama cabo, yonati bo, cahëxëni cabo, iriama cabo. Tihî tsi pixëqui mato ra —i isa bo qui ángel quë.

¹⁹ Jatsi yohinahua, maí ca chama bo tëquë, jato soldado tirixëni cabo, tihî cabo ë jisquë. Ja quëtsocana quiha caballó ca Ibo, jahuë soldado bo, tihî cabo pasomaha nianaxëna. ²⁰ Bëbohacaquë toa yohinahua ra. Achiquiquë jahuë mahitsa ca chani yoati ibo, naa yohinahua bësojo xo tsi jisti acax cato. Jabi jahuë jistí tsi yohinahua janë jaya cabo, jahuë estatua bësojô mënihax cabo, tihî cabo ja parani quiha. Jatsi chihi ca iahua, naa azufre ririhai ca qui yohinahua, jahuë chani yoati ibo, tihî cabo niahacaquë. Bëso ja icana quiha. ²¹ Nohiria tëxë bo acacani quiha caballo iboba manë no, naa jahuë jana huajahai cató no. Ja acacacaquë tsi quiha sëyacaquë isa bo jato nami pihax na.

20

Mil ca año bo

¹ Jatsi nai ax botëhai ca ángel ë jisquë. Rësonish caba iti pëcati llave, nëxati cadena, tihî cabo acha ja iqui quiha. ² Quëshi-quëshiria, naa toa ronoxëni ca ja bëboquë. Toa yoshini, naa “Satanás” i no ai ca ja nëxaquë ra. Mil ca año no tsi nëxë ja iti quiha. ³ Nëxaxo tsi quiha nahuëa qui ángel niaquë. Niaxo tsi jahuë caiti ja japaquë. Jia tsi toa quini ja quëbëquë, maí ca nohiria bo Satanás parayamano iquish na. Jariapari tsi huinocaxëti

xo mil ca año bo. Jatsi mil ca año bo huinocaquë tsi pëcahacaxëti xo tana roha pistia no.

⁴Jatsi trono bo ë jisquë. Jahá tsaho cabo qui chama acacaquë nohiria bo copiti. Jatsi maxtiahacahax caba shina bo ë jisquë. Jesu Chani ja yoacanaina, Dios Chani, tihi cabo tahëxo acacaniish cabo tsi xo naa. Yohinahua, jahuë estatua, tihi cabo bësojó tsi ja mëniyamacani quiha. Jato bëmana, jato mëquënë, tihi cabo ó tsi yohinahua janë ja biyamacani quiha. Jatsi ja bëсотëquëcaquë. Bësoxo tsi mil ca año no tsi ja yonacaquë Cristo yaxo na. ⁵Jabi jariapari ca nohiria bo bëсотëquëxëhai ca tsi xo naa. Jariapari huinocaxëti xo mil ca año bo. ⁶Jabi shomaria tsi xo toa jariapari ca bëсотëquënai ca rësonish cabo. Dios quima aquëquëtimaxëni ca xo. Jahëpa Dios, Cristo, tihi cabá-na arati ibo-iboria icaxëcaqui. Jasca, mil ca año no tsi Cristo yaxo tsi yonacaxëcane quiha.

⁷Jatsi mil ca año bo huinocaquë tsi pëquëmahacaxëhi quiha Satanás. ⁸Huajahax caxëhi quiha jatiroha ca maí ca nohiria bo paraxëna. Caxo tsi Gog jatsi Mago, tihi ca icanai ca nohiria bo paraxëhi quiha. Jato quëtsohuaxëhi quiha nianaxëna. Tocanoma iqui quiha toa soldado bo, naa ianë ca mashënë jascaria. ⁹Quëtsohax maí tsi ja pacanacaquë chahahuacanaiba oxti tëaxëna. Jabi jato oxti tsi xo toa Diós noihai ca yacayacaria. Jatsi nai ax paquëxëhi quiha chihi. Paquëhax jato quëyoxëhi quiha ra. ¹⁰Jatsi azufre chihi ca iahua qui niahacaxëqui Yoshini, naa jato parati ibo-iboria. Jabi toa chihi qui niahacana quiha yohinahua, jahuë mahitsa ca chani yoati ibo. Toá tsi tënë-tënëpaocaxëcane quiha, barihani, baquicha tëquë. Yama xo jahuë rëso.

Jaroha ca copi

¹¹Jatsi trono joxo cato, jahá tsaho cato, tihi cabo ë jisquë. Jahuë iti quima jabaquë mai, naxëa, tihi cabo. Yamatapijacaquë. ¹²Jatsi rësonish cabo, naa chama bo, iriama cabo, tihi cabo ë jisquë. Trono bësojó tsi ja manicaquë. Manijacano tsi quiha mapëcahacaquë libro bo. Jatsi libro huëtza, naa “Bësocanaiba libro” icanai ca mapëcahacaquë. Jatsi copihacana quiha toa rësonish cabo ja acacane ca quëshpi na. ¹³Jaquirëquë rësonish cabo tëquë iahuá mëaquë copihacati. Jatsi rësocanaiba iti quima ax paquëquë rësonish cabo tëquë ri. Jatsi jatiroha cabo copihacaha quiha, ja acane ca quëshpi ra. ¹⁴Jatsi quëyohacaquë rësoti chama. Quëyohacaquë rësocanaiba iti ri. Chihi ca iahua qui ja niahacacaquë ra. Jabi segundo ca Dios quima nohiria bo aquëquëmahacahai tsi xo naa. ¹⁵Jatsi toa iahua qui niahacaquë toa bësocanaiba libro ó ca quënëhacahama ca janë jaya cabo.

21

Paxa ca naipa, jatsi paxa ca mai ri

¹Jaquirëquë nai paxa cato, mai paxa cato, tihi cabo ë jisquë. Huinocaha nori iquë toa jariapari ca naipa, mai, tihi cabo. Jasca, yama iahua iqui quiha. ²Tsayapama tsi Yaca Mëstëxëni, naa naipá ca Jerusalén paxa ca Dios quima ax botëhai ca ë jisquë. Jiaria ja iqui quiha, bichiquihai ca jianahax ca yoxa jascaria. ³Jatsi tronó ca joi pistiama ca ë nicaquë.

—Tsayahuë. Jaboqui nohiria bo ó racahi quiha Dios ra. Jato bëta racabëquinaxëhi quiha. Jahuë nohiria yoi bo icaxëcaqui, jato Dios yoi ja nori quëshpi na. ⁴Jato bëhono masayoxëhi quiha. Jasca, yamaxëhi quiha

ja rësocanaina. Yamaxëhi quiha arahaina, cohuëhai ri. Yamaxëhi quiha pahëhai ri. Huinocaquë toa maí ca rëquë ca i-ipaohai ca tëquë —i tronó ca joi quë.

⁵Jatsi tronó ca tsaho ca chaniquë:

—Tsayahuë. Jatiroha ca jahuëmishni bo paxahuaquia ra —iquiina.

Jatsi,

—Naa tsi quënëhuë. Parayamaquia. Naa Chani qui mi chitimiti xo —i ë qui joi quë.

⁶Jatsi,

—Jatihuahacaquë noho Chani ra. Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihi ca ëa xo naa, naa letra bo A y Z jascaria. Copixoma tsi tëshinacanaibo qui jënëpaxa axëquia, naa bëso jënë ití cato. ⁷Naa jënëpaxa biti mëtsa xo toa bëbohai cato. Ja qui axëquia. Jatsi jahuë Dios ixëquia; jasca, noho baquë manëhi ja nori. ⁸Jama, copi huëtsa bicaxëcani quiha toa ëa banahuacasyamacanaibo, chahahuayamacanaibo. Tobi xo toa yoyoxëniria cabo, ati ibo bo, yoi ca jabí tsi chotacanaibo, yobë bo, mahitsa ca Dios qui aracanaibo, quiaxëniria cabo. Tihi cabo tsi xo toa azufre chihí iahua qui niahacahaina. Toca tsi Dios quima aquëquëmahacapaocaxëcani quiha —i tronó ca tsaho ca quë.

Jerusalén paxa cato

⁹Jatsi toa siete ca ángel ó ca huësti ca ángel ë qui joquë, naa siete ca cochopí ca tënëti rëso cabo jayahax cato. Johax,

—Nëri johuë. Cordero ahui ti ca mia jismacasquia —i ë qui ja quë.

¹⁰Jatsi Espíritu Santó ëa ibohuatapiquë. Ibohuaxo tsi quiha maca चाहिताxëniria ca cacha ëa ja boquë. Toa xo tsi Jerusalén, naa Dios quima ax botëhax ca naipá ca yaca mëstëxëni ca ëa ja jismaquë. ¹¹Anomaria ja bajra-bajrahai ca iquë ra. Dios oquë ja huahuaha quiha. Copixëniria ca jaspe icanai ca maxax jascaria ja bajra-bajrahai iqui quiha. ¹²Jasca, toa yaca cacha tëamë tsi panëhua tètëcaria iquë. Jatsi panë ó ca doce ca caiti bo iquë. Jatiroha ca caiti ó tsi huësti ca ángel nii iqui quiha. Jasca, toa caiti bo cacha quënëhacani quiha Israél ca doce ca maxo ba janë bo. ¹³Tobi quiha tres ca caiti bo, naa bari johai ca jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti norte jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti sur jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti oeste jo cabo. ¹⁴Jasca, toa doce ca maxax cacha nii iqui quiha yacata panëhua. Janë jaya quiha toa maxax bo tëquë. Jahá tsi quënëhacani quiha Corderóna doce ca Chani yoati ibo ba janë bo.

¹⁵Jasca, ë qui chanihax ca ángel oro ca siti jaya quiha, toa yacatá ca caiti, panëhua, tihi cabo tanamati. ¹⁶Jabi cuadrada, naa cuatro ca jaharisi ca quëpë ya toa yaca iqui quiha. Jahuë napata tana, tihi cabo jaharisi iqui quiha. Jatsi ángel yaca tanamaquë jahuë sití no. Dos mil doscientos ca kilómetro bo jahuë napata tana iqui quiha, jasca, jahuë tètëca, jahuë mana tana. Jaharisi quiha. ¹⁷Jatsi jahuë panëhua oti ángel tanamaquë. Sesenta y cuatro metros ja iqui quiha jahuë tanamatí no.

¹⁸Anomaria jahuë panëhua iquë ra, jaspe icanai ca maxax bá tsi ja acacani quëshpi na. Anomaria quiha ja xara ca xobo bo ri. Oro tëquëta, naa shërëmë ca botella jascaria cató tsi ja acacani quiha. ¹⁹Anomaria iquë jahuë yacata napata ri. Doce ca maxax copixëniria cató tsi ja acacani quiha. Jariapari tsi xo jaspe; segundo ca tsi xo zafiro; tercer ca tsi xo ágata; cuarta ca tsi xo esmeralda; ²⁰quinto ca tsi xo ónice; sexta ca tsi xo cornalina; séptima ca tsi xo crisólito; octava ca tsi xo berilo;

novena ca tsi xo topacio; décima ca tsi xo crisoprasa; undécima ca tsi xo jacinto; duodécima ca tsi xo amatista. Tihi cabá tsi jahuë napata acacani quiha. ²¹ Jasca, anomaria iquë jahuë doce ca caiti bo ri, naa perla bá tsi ja acacani quëshpi na. Huësti huësti ca caiti tsi xo huësti ca perla ra. Anomaria iquë jahuë calle ri, shërëmë ca oro tēquë, naa botella jascaria cató tsi ja acacani quëshpi na.

²² Yama tsi xo toa yacatá ca arati xobo ra, Ibo Dios Chamaxëni cato, Cordero, tihi cabo arati xobo jaca nori quëshpi na. ²³ Jasca, yama tsi xo bari, ja qui Dios oquë huëhai nori quëshpi na. Yama tsi xo oxë ri, Cordero jahuë lampara nori quëshpi na. ²⁴ Ja huëhai cató tsi bohocaxëcane quiha maí ca nohiria bo. Ja qui jato jahuëmishni bo, parata, tihi cabo bocaxëcane quiha maí ca chama bo. ²⁵ Barihaní tsi mapahacatimaxëni ixëhi quiha jahuë caiti bo. Yamaxëhi quiha jahá ca baquicha. ²⁶ Toa yaca qui jato jahuëmishni bo, jato parata, tihi cabo boyocaxëcane quiha maí ca nohiria bo ri. ²⁷ Jama, ja qui jicotimaxëniria tsi xo toa jocha jaya cabo. Jicoyamacaxëcane quiha quiacanaibo, yoyoxëni cabo ri. Ja qui jicocanaibo tsi xo toa xabahamahacane caba libro ó ca quënëhacane ca janë jaya cabo.

22

¹ Jaquirëquë toá ca xabahamahai ca aní ca jënë ángel ëa jismaquë. Shërëmëria toa jënë iqui quiha. Dios, Cordero, tihi caba trono quima ax ja joquë. ² Johax calle-calleriá ca nēpax tsi quiha toa jënë huahuaquë. Jasca, aní quēmapó tsi xabahamahai ca jihui bo maní iquë. Jatiroha ca oxë bimí paxa ca saihuacane quiha. Jasca, jahuë pēhi bo ri tsi xo toa maí ca nohiria bo jënimahuahaina. ³ Toa yaca qui jicoyamaxëhi quiha jahuëcara ca yoshihuahacahax cato. Yacatá tsi ixëhi quiha Dios trono, Cordero trono ri. Jatsi Cordero qui aracaxëcane quiha jahuë yonati bo. ⁴ Toa ax tsi xoama tsi Dios bëchinayocaxëcaqui. Jato bëpara ó tsi quënëhacaxëhi quiha jahuë janë. ⁵ Jasca, toa yamaxëqui tsëmohaina. Pëxë baayamacaxëcane quiha, Dios jato qui huahuai ca nori quëshpi na. Bari yopayamacaxëcane quiha. Toa xo tsi yonapaocaxëcane quiha chahahuacanaibo ra.

Basima tsi xo Jesucristo johaina

⁶ Jatsi ë qui ángel chaniquë.

—Jabi ja tsi xo naa ë yoahana. Ja qui mi chitimiti xo. Jabi ëa Ibo Diós, naa Dios Chani yoapaonish cabo chamahuanish cató raaquë jahuë yonati bo jahuë Chani yoati. Tsëquëti basima ca jahuë bo jato ë jismaxëti xo ra —i ë qui ángel quë.

⁷ Jatsi,

—Jaha bësopa. Basima tsi xo ë johaina ra. Shoma tsi xo toa naa libro ó ca quënëhacahax ca chani nicacanaibo ra —i ë qui Ibo quë.

⁸ Jatsi tihi tsi ë nicaquë. Tihi tsi ë tsayaquë naa Juan icanai cato. Tsayahax naa jahuë bo jismahax ca ángel bësojó tsi ë mëniquë ja qui araxëna. ⁹ Jama, ë qui ángel chaniquë:

—Tocayamatsihuë. Dios qui mi arati xo ra. Mi yonati roha ca ëa xo naa. Mibë xatë bo, naa Dios Chani yoatí ibo bo, naa libro ó ca quënëhacahax ca nicacanaibo tēquë, tihi cabo mëbiti ibo ca ëa xo naa ra —i ë qui ángel quë.

¹⁰ Jatsi ja nēcaquë:

—Yoahacaxëti xo naa libro ó ca quënëhacahax ca Chani ra, tsëquëti basima ja nori quëshpi na. ¹¹ Jatsi jochacanaibo jënëyamacana. Rarinatimaxëni ca jabi jayacani quiha pë. Yoi ca shinacanaibo quëtiayamacana. Rarinatimaxëni ca xo jato ri pë. Jama, jari jia ca axëti xo toa jia ca acai cato. Mëstë ca jabi jari jayaxëti xo toa mëstëxëni cato. ¹² Jaha bësopa. Basima tsi xo ë johaina ra. Johax premio bo boxëquia jatiroha cabo qui ati, ja ayocana quëshpi na. ¹³ Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihi cabo xo ëa ra, naa letra bo A y Z jascaria. ¹⁴ Shoma tsi xo toa chocahacacahax ca sahuëti jaya cabo. Xabahamati jihui bimi piti iipicaqui. Jasca, toa caiti nacopicaqui yaca qui jicoti. ¹⁵ Yaca cache tsi xo toa jochahuaxëniria cabo, naa, yobë bo, chotamixëni cabo, ati ibo bo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo, quiaxëni cabo, paracanaibo. Tihi cabo tsi xo toa jicoyamahaina —i ë qui ángel quë.

¹⁶ Jatsi,

—Noho ángel mi qui raati ibo ca ëa xo naa, iglesiá ca chahahuacanaibá naa chani cahëno iquish na. Ea ti tsi xo David yamaba चाहितखोकोबो योकोको. “Huishti Bëro Shini” quënëhacahai ca ëa xo naa ra —i ë qui Jesu quë ra.

¹⁷ Jaquirëquë Espíritu Santo, Cordero ahuini, tihi cabo ë qui chaniquë:

—Bëcahuë —iquiina.

—Bëcahuë —iyyocani quiha nicacanaibo ri.

Jatsi tëshinapihi tsi bëcana. Copixoma tsi xabahamati jënë bicana. Jaha quëëcanaibo qui acacaxëti xo.

¹⁸ Jatiroha cabo, naa libro ó ca Dios Chani nicacanaibo yobaparicasquia. Quiniacaxëcahuë. Tsohuëcaracá naa libro ó ca Chani qui mániano tsi ja qui naa libro ó ca tënëti bo mániaxëqui Dios ra. ¹⁹ Jasca, tsohuëcaracá pi naa libro ó ca Chani jahuëcara ca másano tsi jahuë naipá ca premio mëbixëhi quiha Dios ra. Toa xabahamati jihui bimi piyamaxëhi quiha. Yaca-yacaria qui jicopistiyamariaxëhi quiha. Tihi ca libro ó ca jahuë bo xatënyamaxëhi quiha rë. Tihi ca tsi iquia, naa chani quënëti ibo.

²⁰ Jarohari tsi,

—Parayamaquia. Basima tsi xo ë johaina ra —ii quiha ë quënëha ca jahuë bo obësoti ibo.

Jatsi,

—Jaahuë. Mi jono ra, Ibo Jesús —iqui noa noqui ri.

²¹ Jia noba Ibo Jesús mato shomahuano ra. Amén.